تذکراین کتاب توسط مؤسسه فرهنگی - اسلامی شبکة الامامین الحسنین علیهماالسلام بصورت الکترونیکی برای مخاطبین گرامی منتشر شده است.

لازم به ذکر است تصحیح اشتباهات تایپی احتمالی، روی این کتاب انجام گردیده است.

بانک احادیث اهل بیت علیهم‌السلام

(عبادت و فروع دین)

واحد تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

وضو ، اذان و نماز

حدیث - 1

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اثافی الاسلام ثلاثة: الصلوة و الزکوة و الولایة،لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتیها.

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است: نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنهابدون دیگری درست نمی شود.

کافی: 2، ص 18.

حدیث - 2

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

انه تستحب الصلوة فی مسجد الغدیرلان النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اقام فیه امیر المؤمنین علیه‌السلام و هو موضع اظهرالله عزوجل فیه الحق.

نماز خواندن در مسجد غدیر مستحب است، چون پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در آنجا امیرمؤمنان علیه‌السلام را معرفی و منصوب کرد. و آنجایی است که خدای بزرگ، حق را آشکار کرد.

وسائل الشیعه 3: 549.

حدیث - 3

امام باقر علیه‌السلام :

مَن صَلّی فِی المَسجِدِ الحَرامِ صَلاةً مَکتوبَةً ، قَبِلَ اللّهُ بِها مِنهُ کُلَّ صَلاةٍ صَلّاهَا مُنذُ یَومَ وَجَبَت عَلَیهِ الصَّلاةُ ، وکُلَّ صَلاةٍ یُصَلّیها إلی أن یَموتَ .

هر کس نماز واجبی را در مسجد الحرام به جا آورد ، خداوند ، همه نمازهای پیشین او را از زمانی که نماز بر او واجب شده است و هر نمازی را که تا پایان حیاتش خواهد خواند ، می‌پذیرد .

وسائل الشیعة : ج 3 ص 536 ح 1 .

حدیث - 4

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

الوُضوءُ شَطرُ الإیمانِ ، والسِّواکُ شَطرُ الوُضوءِ .

وضو ، بخشی از ایمان است و مسواک زدن بخشی از وضو .

کنزالعمّال : 26200

حدیث - 5

رسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله فی وصیَّتِهِ لعلیٍّ علیه‌السلام :

یا علیُّ ، علَیکَ بالسِّواکِ ، وإن استَطَعتَ أن لا تُقِلَّ مِنهُ فافعَلْ ، فإنَّ کُلَّ صلاةٍ تُصَلِّیها بالسِّواکِ تَفضُلُ علی التی تُصَلِّیها بغَیرِ سِواکٍ أربَعینَ یَوما .

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در سفارش به علی علیه‌السلام ، می‌فرمایند :

ای علی ! بر تو باد به مسواک زدن ؛ اگر توانستی که از ایـن کـار کـم نکنـی چنین کن ؛ زیرا هر نمازی که با مسواک زدن بخـوانی از چهـل روز نمـازی کـه بی‌مسواک زدن بگزاری برتر است .

البحار : 76 / 137 / 48

حدیث - 6

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

غَسلُ الثِّیابِ ؛ یُذهِبُ الهَمَّ وَالحُزنَ ، و هُوَ طَهورٌ لِلصَّلاةِ ؛

شستن جامه ، اندوه و غم را می‌بَرَد و مایه طهارت برای نماز است .

الخصال ، صفحه 612 ، حدیث - 10

حدیث - 7

رسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله :

ثَمانیةٌ لا تُقبَلُ مِنهُمُ‌الصَّلاةُ : العَبدُ الآبِـقُ حتّـی یَرجِـعَ إلـی مَـولاهُ ، والناشِـزُ وزَوجُها علَیها ساخِطٌ ، ومانِعُ الزَّکاةِ ، وتارِکُ الوُضوءِ ، والجارِیَةُ المُدرِکَةُ تُصَـلِّی بغَیرِ خِمارٍ ، وإمامُ قَومٍ یُصَلِّی بِهِم وهُم لَهُ کارِهُونَ ، والسَّـکرانُ ، والـزَّبِینُ ؛ وهُـو الذی یُدافِعُ البَولَ والغائطَ .

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

هشت نفرند که نمازشان پذیرفته نمی‌شود : بنده فراری ، تا زمانی که به سوی مولایش برگردد . زن نافرمان ، که شوهرش از او ناراضی است . کسی که زکات نمی‌دهد . کسی که وضو نمی‌گیرد . دختر بالغی‌که بدون‌روسـری نمـاز بخوانـد .

پیشوای قومی که با آنان نماز بخواند در حـالی کـه از او ناراضـی هسـتند . آدم مست و زَبین ، یعنی کسی که بول و غائط خود را به زور نگه داشته است .

مکارم الأخلاق : 2 / 324 / 2656 ، منتخب میزان الحکمه : 326

حدیث - 8

سئل عن الامام الصّادق - علیه السلام - أی الاعمال أفضَلُ؟ قال: الصّلاةُ لِوَقتِها و بـرّ الوالدین و الجِهادُ فی سبیل اللهِ.

از امام صادق علیه السلام پرسیدند: برترین اعمال کدامند؟ امام فرمودنـد: نمـاز اوّل وقت، نیکی به پدر و مادر و جهاد در راه خدا.

«بحار الانوار، ج 74، ص 85»

حدیث - 9

قال الامام الصادق - علیه السلام - : مَنْ نَظَر الی أَبَویه نَظَرَ ماقتٍ و هُما ظالمانِ لَـهُ، لم یَقبَلِ اللهُ لَهُ صلاةً.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر کس به پدر و مادرش از روی غضب نگاه کنـد حتی در حالی که آنها در حق او ظلم می کنند، خدا هـیچ نمـازی را از او قبـول نمی نماید.

«اصول کافی، ج 4، ص 50»

حدیث - 10

قال الامام السجاد عليه السلام: مَنْ صَلّی فی مَسْجِدِ السَّهْلَةِ رَكْعَتَيْنِ زادَ اللّه عَزَّوَجَلَّ فی عُمُرِهِ سَنَتَيْنِ.

امام سجّاد عليه السلام: هر کس در مسجد سهله دو رکعت نماز بخواند، خداوند، دو سال بر عمر او می افزاید.

«المزار للمفید، ص 14»

حدیث - 11

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: اَكْثِرْ مِنْ الطَّهورِ يَزِدِ اللّه فی عُمُرِكَ.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: وضو زیاد بگیر تا خداوند، عمرت را زیاد کند.

«امالی مفید، ص 60، ح 5»

حدیث - 12

قال النَّبی صلی الله علیه و آله: رَكْعَتانِ مَعَ الْعِمامَةِ خَيْرٌ مِنْ اَرْبَعَ رَكَعاتٍ بِغَيْرِ عِمامَةٍ.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: دو رکعت نماز با عمّامه خواندن بهتر از چهار رکعتی است که بدون عمّامه خوانده شود.

«وسائل الشیعة، ج3، ص378»

حدیث - 13

عَنْ مُعاوِيَةَ بْنَ وَهَبٍ قالَ: سَأَلتُ اَباعَبْـدِاللهِ - عليه السلام - فـی کَـمْ يُؤْخَـذُ الصَّـبیُّ بالصَّلوة؟ فَقالَ بَيْنَ سَبْعِ سِنينَ وسِتُ سِنينَ.

معاوية بن هب از امام صادق عليه السلام پرسيد، در چه سنی کودک بـه نمـاز امـر شود؟ حضرت فرمودند: بين شش و هفت سالگی.

«وسائل الشيعه، ج 2، ص 3»

حدیث - 14

قال الامام علی - عليه السلام - : اِنَّ زكاةَ جُعِلتُ مَعَ الصَّلاةِ قُرباناً لِأهْلِ الإسلامِ ... .

امام علی عليه السلام فرمودند: همانا پرداخت زکـات و اقامـه نمـاز، باعـث تقـرب مسلمانان به خداوند می شود، سپس آن که زکات را با رضايت خـاطر بپـردازد، کفاره گناهان او می شود و بازدارنده و نگاه دارنده انسان، از آتش جهنم اسـت، پس نبايد به آن چه پرداخته شده با نظر حسـرت نگـاه کـرد و بـرای پرداخـت زکات افسوس خورد، زيرا کسی که زکات را از روی رغبت نپـردازد، پـاداش او اندک و عمل او تباه و هميشه پشيمان خواهد بود.

«نهج البلاغه، خطبه 199»

حدیث - 15

قال الامام الصادق علیه‌السلام: مَنْ اَقامَ الصلوة و لـم یـؤتِ الزَّکـاةَ فَکَاَنَّـهُ لَـمُ یُقـیم الصَّلاةَ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: کسی که نماز می خواند ولی زکات نمی دهد، گویا نمازی نخوانده است.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 22»

حدیث - 16

قال الامام الرضا علیه‌السلام: اِنّ الله ... امر بالصلاة و الزکاة فَمَنْ صَلَّی و لم یزکّ لـم تُقْبل منه صلواتُه.

امام رضا علیه‌السلام فرمودند: خداوند به نماز و زکات با هم دستور داده است، پس کسی که نماز بخواند ولی زکات نپردازد، نماز او پذیرفته نخواهد شد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 12»

حدیث - 17

قال الله عزّوجلّ:

آن‌گاه که در برابر من به نماز می‌ایستی، شتاب نکن.

(کافی46/8)

حدیث - 18

قال النبی ﷺ : شراركم الذين لا يقرءون القرآن الا هجرا و لا يأتون الصلوة الا دُبراً و لا يعتقون محرَرَهم.

پیامبر اکرم ﷺ فرمود: بدترین شما کسی است که قرآن نمی خواند مگر در سختی ها و نماز را به جا نمی آورد مگر در حوادث و آزاد نمی شوند آزاد شدگان آنها.

«مستدرک الوسائل، ج 15، ص 483»

حدیث - 19

عَن الامام الصادق - عليه السلام - قالَ: ثَلاثَةٌ هُنَّ فَخْرُ الْمُؤْمِنِ و زينه فِی الدُّنْيا و الْآخِرَةِ الصَّلاةُ فِی آخِرِ الَّيْلِ وَ يَأسُهُ مِمّا فِی أيْدِی النّاسِ وَ وَلايَةُ الإمامِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِم السَّلامُ

امام صادق علیه السلام فرمودند: سه چیز مایه افتخار و برتری انسان مؤمن و نیز زینت دنیا و آخرت او است: نماز شب، مأیوس بودن از آن چه در دستان مردم است و پذیرفتن ولایت و رهبری آل محمد ﷺ

«أمالی صدوق، ص 544»

حديث - 20

الإمام الباقر عليه السلام :

إذا قُمتَ إلى صَلاتِکَ فَقُل : ... اللّهُمَّ اجعَلنی مِن زُوّارِ بَیتِکَ ، وعُمّارِ مَساجِدِکَ .

امام باقر عليه السلام :

هر گاه برای نمازت ره‌سپار شدی ، بگو : « . . . خداوندا! مرا از زیارت کنندگان خانه‌ات و آبادگران مسجدهایت قرار ده » .

الکافی: ج 3 ص 445 ح 12

حديث - 21

رسول اللّه صلی الله علیه و آله :

ما مِنکُم مِن رَجُلٍ یَخرُجُ مِن بَیتِهِ مُتَطَهِّرا فَیُصَلّی مَعَ المُسلِمینَ الصَّلاةَ ، ثُمَّ یَجلِسُ فِی المَجلِسِ یَنتَظِرُ الصَّلاةَ الاُخری ، إنَّ المَلائِکَةَ تَقولُ : اللّهُمَّ اغفِرلَهُ ، اللّهُمَّ ارحَمهُ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

مردی از شما نیست که پاکیزه از خانه‌اش بیرون رود و آن گاه با مسلمانان نماز بگزارد و سپس در جایگاه خود به انتظار نماز دیگر بنشیند ، مگر آن که فرشتگان می‌گویند : خدایا! او را ببخشا . خداوندا! او را رحمت فرما .

بحار الأنوار: ج 80 ص 301 ح 2 .

حدیث - 22

پیامبر خدا ﷺ :

لا یَزالُ العَبدُ فی صَلاةٍ ، ما کانَ فِی المَسجِدِ یَنتَظِرُ الصَّلاةَ .

بنده ، تا زمانی که در مسجد انتظار نماز را می‌کشد ، پیوسته در نماز است .

کنز العمّال: ج 7 ص 650 ح 20735 .

حدیث - 23

پیامبر خدا ﷺ :

القاعِدُ فِی المَسجِدِ یَنتَظِرُ الصَّلاةَ کَالقانِتِ ، ویُکتَبُ مِنَ المُصَلّینَ حَتّی یَرجِعَ إلی بَیتِهِ .

آن که در مسجد به انتظار نماز نشسته ، گویی در فرمان‌بُرداری است و تا زمانی که به خانه‌اش باز گردد ، در شمارِ نمازگزاران نوشته می‌شود .

کنز العمّال: ج 7 ص 568 ح 20295 .

حدیث - 24

رسول اللّه ﷺ :

اللّهُمَّ هذا شَهرُ رَمَضانَ الَّذی أنزَلتَ فیهِ القُرآنَ ، هُدیً لِلنّاسِ وبَیِّناتٍ مِنَ الهُدی وَالفُرقانِ ، أمَرتَنا فیهِ بِعِمارَةِ المَساجِدِ وَالدُّعاءِ وَالصِّیامِ وَالقِیامِ ، وضَمِنتَ لَنا فیهِ الإجابَةَ .

پیامبر خدا ﷺ :

پروردگارا! این ، ماه رمضان است که در آن ، قـرآن را بـرای هـدایت مـردم همراه با نشانه‌های روشنِ هدایت و وسیله تشخیص حق از باطل ، فرو فرستادی . در آن ، ما را به آباد کردن مسـجدها و دعـا و روزه و نمـاز ، فرمـان دادی و اجابت را برایمان تضمین فرمودی .

البلد الأمين: ص 198 ، بحار الأنوار: ج 98 ص 78 ح 2 .

حدیث - 25

الكافی عن عمرو بن جُمَيع :

سَأَلتُ أبا جَعفَرٍ عليه السلام عَنِ الصَّلاةِ فِی المَساجِدِ المُصَوَّرَةِ ، فَقالَ :

أكرَهُ ذلِکَ ، ولكِن لا يَضُرُّكُم ذلِکَ اليَومَ ، ولَو قَد قامَ العَدلُ رَأَيتُم كَيـفَ يَصـنَعُ فی ذلِکَ .

الكافی ـ به نقل از عمرو بن جُمَيع ـ :

از امام باقر عليه السلام در باره نماز خواندن در مسجدهای نقّاشـی شـده پرسـیدم . فرمود : «آن را نمی‌پسندم ؛ لیکن امروزه ، شما را زیان نمی‌رساند . اگر عدل بـر پا شود ، خواهید دید در این باره چه خواهد کرد» .

الكافی : ج 3 ص 369 ح 6 ، تهذيب الأحكام: ج 3 ص 259 ح 726 وفيـه «أبا عبد اللّه» بدل «أبا جعفر» ، بحار الأنوار : ج 52 ص 374 ح 171 .

حديث - 26

رسول اللّه ﷺ :

ضَعُوا المَطاهِرَ عَلى أبوابِ المَساجِدِ .

پیامبر خدا ﷺ :

وضوخانه‌ها را کنار درهای ورودی مسجد ، قرار دهید .

بحار الأنوار : ج 83 ص 383 ح 54 نقلاً عن أصل من أُصول أصحابنا عن السكونى عن الإمام الصادق عن آبائه عليهم السلام .

حديث - 27

رسول اللّه :

إنَّ عيسَى بنَ مَريَمَ قالَ : خُلِقَ النَّهارُ لِتُؤَدِّىَ فيهِ الصَّلاةَ المَفروضَةَ الَّتى عَنها تُسأَلُ وبِها تُحاسَبُ ، وبِرَّ والِدَيکَ ، وأن تَضرِبَ فِى الأَرضِ تَبتَغِى المَعيشَةَ ؛ مَعيشَةَ يَومِکَ ؛

هر آینه عیسی بن مریم علیه‌السلام فرمود: «روز آفریده شد تا در آن نماز واجب را ادا کنی که از آن بازخواست و با آن حسابرسی خواهی شد ؛ و تا به پدر و مادرت نیکی کنی ؛ و تا در زمین گام زنی و در پی گذران زندگی روزانه خود برآیی» .

بحار الأنوار: 58/208 /38.

حدیث - 28

امام علی عليه‌السلام :

مَن شَرِبَ المُسْكِرَ لَم تُقْبَلْ صَلاتُهُ أربَعينَ يَوما ولَيلَةً .

کسی که مست کننده بنوشد تا چهل شبانه‌روز نمازش پذیرفته نشود .

الخصال : 632 / 10 منتخب میزان الحکمة : 186

حدیث - 29

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

لا سَهَرَ بعدَ العِشاءِ الآخِرَةِ إلاّ لأحَدِ رَجُلَينِ : مُصَلٍّ أو مُسافِرٍ .

بیدار ماندن بعد از نماز خفتن روا نباشد ، مگر برای دو کس : نماز گـزار یـا مسافر .

بحار الأنوار : 76 / 179 / 5

حدیث - 30

امام علی عليه‌السلام :

عَلِّموا صِبيانَكُمُ الصَّلاةَ ، وخُذوهُم بها إذا بَلَغوا الحُلم؛

به کودکان خود نماز یاد دهید و چون به سنّ بلوغ رسیدند ، برای (ترک) نماز ، بر آنان سخت بگیرید .

غرر الحکم : 6305 منتخب میزان الحکمة : 616

حدیث - 31

امام صادق علیه‌السلام :

هر کس بخواهد زنش بچّه‌دار شود ، پس از نماز جمعه ، دو رکعت نماز بگزارد و در آنها رکوع و سجده را طولانی سازد و سپس بگوید : «خداوندا! به حرمت آنچه زَکَریّا بدان از تو مسئلت داشت ، از تو می‌خواهم. پروردگارا! مرا تنها مگذار که تو خود ، برترینِ وارثانی . خداوندا! از نزد خویش ، مرا فرزندانی پاک ببخش که تو شنوای دعایی . خداوندا! به نام تو او را بر خویش حلال ساختم و به امانت تو ، او را در اختیار گرفتم . اکنون ، اگر در رَحِم او برایم فرزندی تقدیر کرده‌ای ، او را فرزندی خجسته و پیراسته قرار ده و در او برای شیطان ، بهره و سهمی قرار مده» .

بحار الأنوار ، جلد 90 ، صفحه 71 ، حدیث - 14 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 616

حدیث - 32

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

لا يَقبَلُ اللّهُ صَلاةَ عَبدٍ لا يَحضُرُ قَلبُهُ مَعَ بَدَنِهِ؛

خداوند نماز بنده‌ای را که دلش با بدنش همراه نیست، نمی‌پذیرد.

المحاسن، ج 1، ص 406

حدیث - 33

امام صادق علیه‌السلام :

عَلَیکُم بِالصّلاةِ فی الْمَساجِدِ؛

بر شما باد به نمازگزاردن در مساجد.

الکافی، ج 2، ص 635

حدیث - 34

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

«من صلی اربع رکعات فقرا فی کل رکعة بخمسین مرة «قل هو الله احد» کانت صلوة فاطمة علیهاالسلام ... ؛

هر کس چهار رکعت نماز بخواند [هر دو رکعت به یک سلام] و در هر رکعت [پس از سوره حمد] پنجاه مرتبه سوره «قل هو الله احد» را بخواند، این نماز، نماز فاطمه علیها السلام است .»

من لایحضره الفقیه، ج 1، ص 564 .

حدیث - 35

قال رسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله

لَولا أن أشُقّ علی اُمّتی لأَمَرتُهُم بِالسِّواکِ مَع کُلِّ صلاةٍ ؛

اگر ترس از سختگیری بر امّتم نبود ، دستور می دادم که با هر نمازی مسواک زنند .

الکافی : 1/22/3 .

حدیث - 36

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اِعلَموا اَنَّ اللّهَ تعالی قَد فَرَضَ عَلَیکُم الجُمُعَةَ فَمَن تَرَکَها فی حَیاتی وَ بَعدَ مَماتی وَ لَهُم اِمامٌ عادِلٌ اِستِخفافا بِها وَ جُحودا لَها فَلا جَمَعَ اللّهُ شَمَلَهُ وَ لا بارَکَ لَهُ فی اَمرِهِ اَلا وَ لا صَلاةَ لَهُ اَلا وَ لا زَکاةَ لَهُ اَلا وَ لا حَجَّ لَهُ اَلا وَ لا صَومَ لَهُ اَلا وَ لا بَرَکَةَ لَهُ حَتّی یَتوبَ؛

بدانید که خداوند متعال نماز جمعه را بر شما واجب ساخته است پس آنان که در زندگی و پس از مرگ من، از روی سبک شمردن و یا انکار، آن را ترک کنند، با وجود این‌که پیشوای عادلی دارند، خداوند وحدتشان نبخشد و در کارشان برکت ندهد، آگاه باشید نه زکات، نه نماز، نه حج و نه روزه آنان پذیرفته است. بدانید که زندگی آنان برکتی نخواهد داشت، مگر توبه کنند.

عوالی اللالی، ج 2، ص 54، ح 146

حدیث - 37

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

کانَ رَسولُ اللّهِ ﷺ لا یُؤْثِرُ عَلَی الصَّلاةِ عَشاءً وَ لا غَیْرَهُ وَ کانَ اِذا دَخَلَ وَقْتُها کَاَنَّهُ لا یَعْرِفُ اَهْلاً وَ لا حَمیما؛

رسول اکرم ﷺ چیزی مثل شام و غیر آن را بر نماز مقدم نمی‌داشتند و هنگامی که وقت نماز می‌رسید، گویی که هیچ یک از اهل خانه و دوستان را نمی‌شناختند.

مجموعه ورام، ج 2، ص 78

حدیث - 38

رسول اکرم ﷺ فرمودند :

اَلصَّلاةُ مِن شَرائِعِ الدّینِ وَ فیها مَرضاةُ الرَّبِّ عَزَّوَجَلَّ وَ هِیَ مِنهاجُ النبیاءِ وَ لِلمُصَلّی حُبُّ المَلائِکَةِ وَ هُدیً و ایمانٌ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز، از آیین‌های دین است و رضای پروردگار، در آن است. و آن راه پیامبران است. برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمان، نور معرفت و برکت در روزی است.

خصال، ص 522، ح 11

حدیث - 39

رسول اکرم ﷺ فرمودند :

صَلاةُ اللّیلِ مَرضاةٌ لِلرَّبِّ وَ حُبُّ المَلائِکَةِ وَ سُنّةُ النبیاءِ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ اَصلُ الیمانِ وَ راحَةُ البدانِ وَ کَراهیَةٌ لِلشّیطانِ وَ سِلاحٌ عَلَی العداءِ وَ اِجابَةٌ لِلدُّعاءِ وَ قَبولُ العمالِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز شب، موجب رضایت پروردگار، دوستی فرشتگان، سنت پیامبران، نور معرفت، ریشه ایمان، آسایش بدن‌ها، مایه ناراحتی شیطان، سلاحی بر ضدّ دشمنان، مایه اجابت دعا، قبولی اعمال و برکت در روزی است.

ارشاد القلوب، ج 1، ص 191

حدیث - 40

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

إنّ المُؤمِنَ هِمَّتُهُ فِی الصّلاةِ وَالصِّیامِ وَالعِبادَةِ وَالمُنافِقُ هِمَّتُهُ فِی الطّعامِ وَالشّرابِ کَالبَهیمَةِ؛

همّت مؤمن در نماز و روزه و عبادت است و همّت منافق در خوردن و نوشیدن؛ مانند حیوانات.

تنبیه الخواطر،ج1، ص 94

حدیث - 41

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

صَلاةُ اللّیْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلْقَ وَ تُطَیِّبُ الرِّیحَ وَ تَدُرُّ الرِّزْقَ وَ تَقْضِی الدَّیْنَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو می کند و روزی را زیاد و قرض را ادا می نماید و غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند.

(ثواب الأعمال، ص 42)

حدیث - 42

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من صلی و لم یذکر الصلوة علی وعلی الی سلک به غیر طریق الجنة و کذلک من ذکرت عنده و لم یصل علی؛

هر کس نماز بخواند وصلوات برمن وآل من نفرستد نمازش او را به سویی جز بهشت خواهد برد و همچنین است کسی که اسم من را بشنود و بر من صلوات نفرستد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 281 و 288، و 305).

حدیث - 43

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اطولکم قنوتا فی الوتر اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقوف؛

هرقدر که قنوت شما در نماز وتر طولانی تر باشد، آسایش شما در موقف قیامت بیشتر است .

(بحارالانوار، ج 87، ص 287).

حدیث - 44

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اطولکم قنوتا فی دار الدنیا اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقف؛

راحت ترین شما در قیامت کسی است که قنوت طولانی تری داشته باشد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 199).

حدیث - 45

انما الصلوة تمسکن و تواضع و تضرع و تباءس و تندم و تقنع بمدیدیک فتقول اللهم اللهم فمن لم یفعل فهی خداج؛

حقیقت نماز اظهار مسکنت تواضع ، تضرع ، بی نوایی و ندامت است که باید دستها را در قنوت دراز کنی و با گفتن ((خدایا خدایا)) نماز راکامل نمایی و هرکس که این کار را انجام ندهد، نمازش ناقص است (هرچند که قبول می باشد).

(المحجة البیضاء، ج 1، ص 349).

حدیث - 46

قال رسول الله ﷺ :

ان العبد اذا قام یصلی اتی بذنوبه کلها، فوضعت علی راءسه و عاتقه فکلما رکع او سجد تساقطعت عنه؛

هرگاه بنده ای به نماز می ایستد، گناهانش بر سر و گردنش نهاده می شوند و هر بار که او رکوع و سجود کند به همان اندازه از گناهانش کاسته می شود.

(کنز العمال ، ج 7، ص 287، ح 18908).

حدیث - 47

قال رسول الله ﷺ :

اکثروا من السجود فانه لیس من مسلم یسجد لله تعالی سجدة الا رفعه الله بها درجة فی الجنة ، و حط عنه بها خطیئة؛

بسیار سجده کن که هرگاه مسلمانی خدای بزرگ را سجده کند، خداوند به پاداش آن سجده مقامش را در بهشت بالا می برد و یک گناهش را می آمرزد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 286، ص 18903).

حدیث - 48

قال رسول الله ﷺ :

اذاقام العبد فی صلاته ذر البر علی راءسه ، حتی یرکع ، فاذا رکع علته رحمة الله حتی یسجد و الساجد یسجد علی قدمی الله فلیساءل و لیرغب ؛

آنگاه که بنده در نمازش برخیزد، نیکی بر سرش افشانده می شود تا به رکوع برود و چون به رکوع رفت ، رحمت خدا او را احاطه می کند تا به سجده برود و سجده کننده بر روی پاهای خداوند افتاده است از این رو، باید از او بخواهد و به آنچه نزد او است ، دل نبندد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 289، ح 18924).

حدیث - 49

قال رسول الله ﷺ :

فما من مؤ من یوافق تلک الساعة ان یکون ساجدا او راکعا او قائما الا حـرم الله جسده علی النار؛

هر مؤ منی در حال رکوع یا سجود یا قیام مشـغول باشـد، خداونـد سـبحان جسدش را بر آتش جهنم حرام می گرداند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 8).

حدیث - 50

قال رسول الله ﷺ :

اتانی جبرئیل من عنـدالله - تبـارک و تعـالی - فقـال : یـا محمـد ان الله - عزوجل - یقول : انی افترضت علی امتک خمس صلوات من اوفـی بهـن علـی وضوئهن و موافیهن و رکوعهن و سجودهن کان له بهن عند ان ادخله بهن الجنة ، و من لقینی قد انتقص من ذلک شیئا فلیس له عنی عهـد، ان شـئت عذبتـه ، وان شئت رحمته ؛

جبرئیل از سوی خدای بزرگ ، بر من فرود آمد و گفت : ای محمد! خداونـد تبارک و تعالی می فرماید: من بر امت تو پنج نماز واجـب گردانیـدم ، کـه اگـر کسی آن ها را با وضو و وقت رکوع و سـجود درسـت ادا نمایـد، او را بـر مـن پیمانی (حق)است که او را به بهشت برم و کسی که مرا ملاقات کنـد، در حـالی

که از این شرایط (نماز) چیزی کم باشد، مرا بااو پیمانی نیست و اگـر خواسـتم ، او راعذابش می کنم ، و اگر خواستم ، او را مورد مهر خویش قرار می دهم .
(کنز العمال ، ج 7، ص 281، ج 18880).

حدیث - 51

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

بنیت الصلاة علی اربعة اسهم ، سهم منها اسباغ الوصوء و سهم منها الرکـوع و سهم منها السجود و سهم منها الخشوع ، و اذا لم یتم سهامها صعدت و لها ظلمة و غلقت ابواب السماء دونها، و تقول ضیعتنی ضیعک الله ، و یضرب الله بها وجهه ؛

نماز دارای چهار سهم است (و بدون اینها کامل نمی شود:)

- وضوی کامل ساختن
- رکوع (با طماءنینه)
- سجود(با طماءنینه)
- و خشوع ...

و چون یکی از این شرایط پنج گانه در نماز رعایت نشود، این نماز، تاریـک و بی فروغ به آسمان برده می شود و فرشتگان درهای آسمان را بر آن می بندند و نماز را به زمین باز می گردانند، در این هنگام خطاب بـه صـاحب خـود مـی گوید: مرا ضایع و تباه کردی ، خدای تو را تباه کند و سپس آن فرشته نماز را به صورت صاحبش می زند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 264).

حدیث - 52

قال رسول الله ﷺ :

ولاصلاة لمن لایتم رکوعها و سجودها؛

نمازگزاری که رکوع و سجودش را ناقص انجام دهد، آن نمازش ، نماز نیست

.

(بحارالانوار، ج 29، ص 198).

حدیث - 53

قال رسول الله ﷺ :

فاما الرکوع فعظموا الله فیه ، و اما السجود فاءکثروا فیها الدعاء و انه قمن ان یستجاب لکم؛

من از خواندن قرآن در رکوع و سجود نهی شده ام ، پس در رکوع خدا را با عظمت ذکر کنید، اما در سجده بسیار دعا کنید، زیرا سزاوار است که دعایتان مستجاب شود.

(بحارالانوار، ج 85، ص 106).

حدیث - 54

قال رسول الله ﷺ :

خمس صلوات افتر ضهن الله عزوجل من احسن وضوء هن و صلاهن لوقتهن و اتم رکوعهن و خشوعهن کان له علی الله عهد ان یغفر له ، و من لـه فلـیس لـه علی الله عهد، ان شاء فقرله ، وان شاء عذبه؛

خداوند پنج نماز را بر مردم واجب گرداند، هرگاه کسـی وضـوی آنهـا را در دست به جای آورد ودر وقـت بخوانـد و رکـوع و خشوعشـان را کامـل کنـد، خداوند متعال ضامن است که گناهانش را بیامرزد و کسی کـه ایـن گونـه (و در دست) انجام ندهد، خداوند نسبت به او عهدی نـدارد، اگـر خواسـت او را مـی آمرزد، واگر بخواهد، او را عذاب می کند.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 276، ح 18860).

حدیث - 55

قال رسول الله ﷺ :

من لم یتم وضوئه و رکوعه و خشوعه فصلاته خداج یعنی ناقصة غیر تامة؛

کسی که وضو و رکوع و خشوعش در نماز کامل نیست ، نمازش ((خـداج)) است ، یعنی ناقص است و تمام نیست .

(جامع الحدیث - الشیعه ، ج 4، ص 44).

حدیث - 56

قال رسول الله ﷺ :

ولكل شی ء انف و انف الصلاة التكبير؛

برای هر چیزی مقدمه ای است و مقدمه نماز تکبیر است .

(وسائل الشيعه ، ج 3، ص 16).

حدیث - 57

قال رسول الله ﷺ :

اذا قام العبد الی الصلاة و قال : الله اكبر خرج من ذنوبه كيوم و لدته امه؛

هرگاه بنده مؤ منی به نماز بایستد و بگویدن ((الله اکبر)) ازهمه گناهانش پاک می شود؛ همچون روزی که ازمادر متولد شده است .

(مجموعة الاخبار، ص 220).

حدیث - 58

قال رسول الله ﷺ :

اذا لم يستطع الرجل ان يصلی قائما فليصل مستلقيا ناصبا رجليه حيال القبلة يومی ايماء؛

هرگاه شخصی قادر نیست ایستاده نماز بخواند، بایدنشسته بخواند و اگر نشسته هم قادر نیست ، به پشت بخوابد و پاهایش را به سمت قبله بکشد و برای رکوع و سجودش اشاره کند (با سر یا چشم و ابرو).

(بحارالانوار، ج 84، ص 334).

حدیث - 59

قال رسول الله ﷺ :

لیست الصلاة قیامک وقعودک انما الصلاة اخلاصک و ان ترید بهاالله وحده ؛

نماز برخاستن و نشستن تو نیست ، بلکه باید آن را خالصانه انجام دهی و تنها خشنودی خداوند را بخواهی .

(اصول وافی ، ج 2، ص 109، شرح نهج البلاغه ج 1، ص 325).

حدیث - 60

قال رسول الله ﷺ :

قم فصل فان فی الصلوة شفاء ؛

برخیز نماز به جای آور ! پس همانا در نماز شفا است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 28).

حدیث - 61

قال رسول الله ﷺ :

ترک الغیبة احب الی الله من عشرة الاف رکعة تطوعا؛

ترک غیبت نزدخداوند ازده هزار رکعت نماز مستحبی محبوبتر است .

(قصار الجمل ، 2، ص 107).

حدیث - 62

قال رسول الله ﷺ :

نوم علی علم خیر من صلاة علی جهل؛

خواب باعلم و آگاهی بهتر از نماز باجهل و نادانی است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 3140).

حدیث - 63

قال رسول الله ﷺ :

من صلی صلوة یرائی بها فقد اشرک؛

هر که نمازی برای خودنمایی ، بخواند، شرک ورزیده است .

(تفسیر قرطبی ج 10، ص 71).

حدیث - 64

قال رسول الله ﷺ :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لاصیامه اربعین یوما و لیلة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هرکس مرد یا زن مسلمانی را غیبت کند، چهل شبانه روز نماز و روزه اش پذیرفته نیست مگر این که غیبت شونده او را ببخشاید.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258).

حدیث - 65

قال رسول الله ﷺ :

من احسن صلاته حين يراه الناس ثم اساء ماحين يخلو، فتلک استهانة استهان بها ربه؛

هرکه در حضور مردم نماز خویش نیکو کند و چون به خلوت رود، آن را بـد به جا آورد به پروردگار خویش اهانت کرده است .

(نهج الفصاحه ، ص 584).

حدیث - 66

قال رسول الله ﷺ :

رکعتان من عالم افضل من سبعين رکعة من غير عالم ؛

دو رکعت نماز دانشمند بهتر از به جای آوردن هفتاد رکعت نماز دیگران است .

(نهج الفصاحه ، ص 350).

حدیث - 67

رکعتان من رجل ورع افضل من الف رکعة من مخلط؛

دو رکعت نماز انسان با تقوا، برتر از هزار رکعت نماز فرد لاابالی است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1672).

حدیث - 68

قال رسول الله ﷺ :

و من لم تنهه صلاته عن الفحشاء و المنکر، لم تزده من الله الا بعدا؛

هرکس که نمازش او را از فحشا و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای جز دوری از خدا نبرده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 198، شهاب الاخبار، ص 215).

حدیث - 69

امام رضا علیه السلام فرمودند:

لاترفع یدیک بالدعاء فی المکتوبة حتی تجاوز بهما راءسک ولا باءس بذلک فی النافلة و الوتر؛

در قنوت نماز واجب دستهایت از سر تجاوز نکند، اما در نماز نافله و وتر مانعی نیست .

(بحارالانوار، ج 84، ص 204).

حدیث - 70

امام رضا علیه السلام فرمودند:

فان قال : فلم جعل التسبیح فی الرکوع و السجود قیل : لعلل منها ان یکون العبد مع خضوعه و خشوعه و تعبده و تورعه و استکانته و تذله و تواضعه و

تقربه الی ربه مقدسا له ممجدا مسبحا معظما شاکرا لخالقه و رازقه ، فلا یذهب به الفکر و الامانی الی غیر الله؛

اگر کسی بگوید: چرا دستور تسبیح در رکوع و سجود داده شده ؟ در پاسخ گفته می شود علتهایی دارد، از جمله این که بنده در برابر خدا، خضوع و خشوع و تعبد و ورع و آرامش و خواری و فروتنی نماید و تقربش به سوی خدا باشد، و او را تقدیس و تسبیح و تمجید و تعظیم نماید، وسپاسگزار آفریننده و روزی دهنده خود باشد و اندیشه و فکر و آرزوهایش وی را به سوی غیر خدا نکشاند.

(بحارالانوار، ج 85، ص 101).

حدیث - 71

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

وعلیکم بطول الرکوع و السجود فان احدکم اذا طال الرکوع و السجود یهتف ابلیس من خلفه فقال یا ویلتاه ! اطاعوا و عصیت و سجدوا و ابیت؛

بر شما باد به طول رکوع و سجده ، که هرگاه یکی از شما رکوع و سجودش طول بکشد شیطان به دنبال او فریاد می زند: وای بر من ! او اطاعت کرد و من معصیت کردم او سجده کرد و من سرباز زدم .

(بحارالانوار، ج 87، ص 199، مواعظ العددیه ، ص 242).

حدیث - 72

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

بینا رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله جالس فی المسجد اذ دخل رجل فقام یصلی فلم یتم رکوعه ولاسجوده ، فقال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : : نقر کنقر الغراب ، لئن مات هذا و هکذا صلاته لیموتن علی غیر دینی؛

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در مسجد نشسته بود مردی وارد گردید و به نماز و رکوع و سجود را به طور کامل انجام نداد پیامبر فرمودند: رکوع و سجود او به نوک زدن کلاغ شبیه است اگر این مرد بمیرد و نمازش بدین شکل باشد، به چیزی غیر از دین من مرده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 101).

حدیث - 73

قال الامام العسکری علیه‌السلام فی تفسیره :

فاذا رفع راءسه من الرکوع قال الله - تبارک و تعالی - لملائکته : اما ترون یا ملائکتی کیف یقول : ارتفع عن اعدائک لما اتواضع لاولیائک و انتصب لخدمتک اشهدکم یا ملائکتی ! لاجعلن ، جمیل العاقبة له و لاصبرنه الی جنانی ؛

پس هنگامی که (نمازگزار) سرش را از رکوع بلند کرد، خداوند خطاب به ملائکه خود می کند و می گوید: آیا نمی بینید ای ملائکه من ! چگونه این بنده ام می گوید (خدایا) سرم را در مقابل دشمنان تو بلند کردم ، همچنان که در مقابل دوستان تو تواضع نمودم و خود را برای خدمت تو آماده ساختم ؟ شما را

گواه می گیرم ای ملائکه من ! هرآینه عاقبت زیبا و خوب برای او قرار خـواهم داد و بهشت را برای او قرار خواهم داد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 221).

حدیث - 74

قال الامام العسکری علیه السلام فی تفسیره:

فاذا رکع قال الله تعالی لملائکته : یا ملائکتی ! اما ترون کیف تواضـع لجـلال عظمتی ؟ اشهدکم لاعظمته فی دار کبریایی و جلالی؛

پس هنگامی که (نمازگزار) به رکوع رفت ، خداوند تبارک و تعالی خطاب به ملائکه می کند و می گوید: ای ملائکه من ! آیا نمی بیند (بنده نمازگزار) چگونه برای بزرگی و عظمت من تواضع می کند؟ شما را گواه می گیرم ، که هرآینـه او را در دار کبریایی و جلال خودم بزرگ سازم .

(بحارالانوار، ج 82، ص 221).

حدیث - 75

من اتم رکوعه لم یدخله وحشة القبر؛

هرکس که رکوعش تمام وکامل باشد، دچار وحشت قبر نمی شود.

(مواعظ العددیه ، ص 243).

حدیث - 76

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

انما یکره ان یجمع بین السورتین فی الفریضة فاءما فی النافلة فلاباءس؛

کراهت دارد در نماز واجب (پس از حمد) دو سوره خوانده شود، ولی در نافله ها اشکال ندارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 53).

حدیث - 77

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

اسمع القراءة و التسبیح اذنیک فیما لا تجهر فیه من الصلوات بالقراءة و هی الظهر و العصر، و ارفع فوق ذلک فیما تجهر فیه بالقراءة؛

در نمازهایی که با صدای آهسته خوانده می شود، مثل ظهر و عصر، صدای خواندن ، حمد و تسبیح را به گوش خود برسان و در نمازهایی که با صدای بلند خوانده می شود، بلندتر از آن بخوان .

(بحارالانوار، ج 85، ص 76).

حدیث - 78

سئل الامام الکاظم علیه السلام عمن ترک القراءة ما حاله ؟ فقال علیه السلام :

ان کان متعمدا فلا صلاة له ، و ان کان نسی فلا باءس؛

امام کاظم علیه السلام در پاسخ این که اگر کسی (در نماز) قرائت را ترک کند حکمش چیست ؟ فرمودند: اگر به عمد باشد، نمازش درست نیست و اگر از روی فراموشی باشد، اشکال ندارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 44).

حدیث - 79

امام حسین علیه السلام فرمودند:

من قراء آیة من الکتاب - عزوجل - فی صلاته قائما یکتب له بکل حرف مائة حسنة ؛

کسی که آیه ای از قرآن را ایستاده در نماز خویش بخواند به هر حرفی صد حسنه برای او نوشته می شود.

(الکافی ، ج 2، ص 447).

حدیث - 80

امام رضا علیه السلام فرمودند:

فان قال فلم جعل القراءة فی الرکعتین الاولتین و التسبیح فی الاخیرتین ؟ قیل : للفرق بین ما فرضه الله من عنده و بین ما فرضه من عند رسول الله؛

چنانچه سوال شود که چرا در دو رکعت اول نماز، حمد و سوره ، و در دو رکعت آخر تسبیحات اربعه واجب شده ، گفته می شود:تافرق باشد بین دو رکعتی که خدا خودش واجب کرده (که فرض الله است) و دو رکعتی که با خواست پیغمبرش واجب کرده (که فرض النبی است).

(بحارالانوار، ج 85، ص 88).

حدیث - 81

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

فان قال فلم امروا بالقرائة فی الصلوة لئلا یکون القرآن مهجورا مضیعا و لیکون محفوظا مدروسا فلا یضمحل و لایجهل؛

اگر کسی بپرسد: چرا واجب شده که در نماز قرآن خوانده شود، جواب این است که تا قرآن ترک نشود و ضایع نگردد بلکه محفوظ مانده و درس داده شود و بدین وسیله از نابودی و نخواندنش جلوگیری شود و سوره حمد واجب شده در هر نماز، زیرا در سوره حمد خیر و حکمت دنیا وآخرت جمع شده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 54).

حدیث - 82

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

امر الناس بالقراءة فی الصلوة لئلا یکون القرآن مهجورا مضیعا ؛

مردم به خواندن حمد و سوره در نماز به این جهت موظف شده اند که قرآن مجید متروک و ضایع نشود.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 84).

حدیث - 83

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

اذا احرم العبد المسلم فی صلوته ، اقبل الله الیه بوجهه و وکل به ملکا یلتقط القرآن من فیه التقاطا فاذا اعرض اعرض الله عنه و وکله الی الملک؛

هنگامی که بنده ای مسلمان تکبیرة الاحرام نماز را می گوید، خداوند به طرف وی توجه می کند، و موکل می کند بر او ملکی را تا آنچه که قرائت می نماید از او دریافت می کند پس اگر اعراض کرد، خداوند از او روی می گرداند و او و نمازش رابه فرشته وا می گذارد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173).

حدیث - 84

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

اذا قمت فی الصلوة فکبرت فارفع یدیک و لاتجاوز بکفیک اذنیک ای حیال خدیک؛

وقتی که به نماز ایستادی و خواستی تکبیرة الاحرام بگویی ، دو دوستت را بلند کن و نباید دستها از گوش ها، یعنی از کنار گونه هایت بالاتر می رود.

(اصول وافی ، ج 8، ص 43).

حدیث - 85

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

فاذا اردت ان تقوم الی الصلوة فلا تقم الیها متکاسلا و لا متناعسا ولا مستعجلا و لا متاهیا ولکن تاءتیها علی السکون و الوقار و التؤ ده؛

چون خواستی به نماز بایستی ، با حال کسالت ، خواب آلودگی ، شتاب و لهو و بازی نایست ، بلکه با آرامش و وقار نماز را به جای آور.

مستدرک الوسائل ، ج 4، ص 87، باب افعال الصلاة ، ح 7)

حدیث - 86

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

انما مثل الصلاة لصاحبها، کمثل رجل دخل علی ذی سلطان فانصت له حتی فرغ من حاجته ، و کذلک المرء المسلم باءذن الله - عزوجل - مادام فی الصلاة لم یزل الله - عزوجل - ینظر الیه حتی یفرغ من صلاته ؛

همانا مثل نماز برای نمازگزار، مثل مردی است که بر ذی سلطانی وارد گردد و اظهار حاجت کند؛ پس آن شخص توانمند، ساکت و آماده استماع صاحب حاجت گردد، تا این که از درخواستش فارغ شود، همچنین است نمازگزار مسلمان تا هنگامی که به نماز ایستاده ، خداوند نظر مرحمتش را از او قطع نخواهد کرد و انوار الهی شامل اوست تاوقتی که از نمازش فارغ گردد. (بحارالانوار، ج 82، ص 231).

حدیث - 87

امام باقر علیه السلام فرمودند:

من قال فی رکوعه وسجوده و قیامه اللهم صلی علی محمد و آله محـد کتـب الله له ذلک بمثل الرکوع و السجود و القیام؛

هرکسی در رکوع وسجود وقیام خود بگوید: اللهـم صـل علـی محمـد و آل محمد خدا ثواب آن را مانند ثواب در رکوع و سجود و قیام برای او می نویسد.

(ثواب الاعمال ، ص 61).

حدیث - 88

امام باقر علیه السلام فرمودند:

فما من مؤ من یوافق تلک الساعة ان یکون ساجدا او راکعا او قائما الا حـرم الله جسده علی النار؛

هیچ مؤ منی نیست که در وقت نماز در حال سجود و یا رکوع یا قیام باشـد، مگر این که خدا جسمش را بر آتش حرام کرده است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 27).

حدیث - 89

امام باقر علیه السلام فرمودند:

المرء المسلم باذن الله - عزوجل - مادام فی الصلوة لم یزل الله - عزوجـل - ینظر الیه حتی یفرغ من صلاته؛

فرد مسلمان تا هنگامی که به نماز ایستاده ، خداوند نظـر مـرحمتش را از او قطع نخواهد کرد و انوارالهی شامل اوست تا وقتی کـه انسـان از نمـازش فـارغ گردد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 227).

حدیث - 90

امام باقر علیه السلام فرمودند:

عن الفرض فی الصلاة ، الوقت و الطهور و القبلة و التوجة و الرکوع و السجود و الدعاء؛

آنچه که در نماز واجب می شود، عبارت است از: 1 - وقت نماز2 - طهارت ، 3 - قبله ، 4 - توجه داشتن 5 - رکوع ، 6 - سجود، 7 – دعا.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 80).

حدیث - 91

امام باقر علیه السلام فرمودند:

اذا استقبل المصلی القبلة استقبل الرحمان بوجهه لااله غیره؛

آن گه که نمازگزار روی به قبله می ایستد، روی به آن خدایی ایستاده اسـت که جز او خدایی نیست .

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 376)

حدیث - 92

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

لاینبغی للرجل ان یدخل فی صلاة حتی ینویها و من صلی فکانت نیته الصلاة لم یدخل فیها غیرها قبلت منه اذا کانت ظاهرة و باطنة ؛

سزاوار نیست که شخصی وارد نماز شود، مگر با نیت ، و کسی که همراه با نیت مشغول نماز شده و نیتی جز نماز ندارد، نماز او قبول است ، در صورتی که ظاهر و باطن نمازش برای خدا باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 377).

حدیث - 93

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

ان الصلوة افضل العبادة لله؛

همانا نماز، بهترین وسیله بندگی برای خدا است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50).

حدیث - 94

عن الحسن بن علی علیه‌السلام :

ان من طلب العبادة تزکی له و اذا اضرت النوال بالفریضة فارفضوها؛

هرکس اشتیاق عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کند و هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رساند. (در صورتی که نماز شب ، به قضا شدن نماز صبح انجامند. آنها راترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267).

حدیث - 95

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

ذکر الله لاهل الصلاة اکبر من ذکرهم ایاه ؛ الاتری انه یقول : اذکرونی اذکرکم ؛

یاخدا برای نمازگزاران بالاتر از یاد آنها از خدا است . آیا نمی بینی که خدا می فرماید: مرا یاد کنیدتا شما رایاد کنم .

(بحارالانوار، ج 82، ص 199).

حدیث - 96

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

الصلاة بیت الاخلاص و تنزیه عن الکبر؛

نماز (حقیقی و کامل) جایگاه و خانه اخلاص و باعث دوری از کبر و خودپسندی است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 375، بحارالانوار، ج 78، ص 183).

حدیث - 97

سئل علی بن الحسین علیهما السلام :

ما افتتاح الصلاة ؟ قال : التکبیر، قال : ما تحریمها؟ قال : التکبیر، قال : ما تحلیلها؟ قال : التسلیم ؛

از علی بن الحسین علیهما السلام سؤ ال شد: افتتاح نماز چیست ؟ فرمودند: تکبیر، سوال شد: تحریم آن چیست ؟ فرمودند: تکبیر، سوال شد: تحلیل آن چیست ؟ فرمودند: سلام .

(بحارالانوار، ج 85، ص 303).

حدیث - 98

امام علی علیه السلام فرمودند:

وتاءویل تشهدک تجدید الایمان و معاودة الاسلام و الاقرار بالعبث بعد الموت و تاءویل قولک السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته ترحم عن الله سبحانه فمعنهاها هذه امان لکم من عذاب یوم القیامة ؛

معنای تشهد تجدید و تکرار شهادتین است که تجدید ایمان و اسلام است واعتراف به مبعوث شدن بعد از مرگ ، و معنای (السلام علیکم و رحمة الله و برکاته) ازخدا ترحم خواستن برای خود و همه بندگان است ؛ که این خود سبب ایمن شدن از عذاب قیامت خواهد شد.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 395).

حدیث - 99

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طول القنوت و لسجود ینجی من عذاب النار؛

قنوت و سجده طولانی در نماز، نمازگزار را از عذاب آتش نجات می دهد.

(تصنیف غررالحکم ، ص 175، حدیث - 3335).

حدیث - 100

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

و لما فی ذلک من تغیر عتاق الوجوه بالتراب تواضعا و التصاق کرائم الجوارح بالارض تصاغرا ؛

هنگامی که انسان نماز می خواند، ساییدن گونه ها به خاک نشانه تواضع و گذراندن اعضاء شریف بر زمین دلیل کوچک و حقارت است .

(نهج البلاغه ، خطبه 192).

حدیث - 101

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لو یعلم المصلی ما یغشاه من الرحمة لما رفع راءسه من السجود؛

اگر نمازگزار بداند که چقدر از رحمت (خداوند تعالی) او را فراگرفته است ، سرش را از سجده برنمیدارد.

(غررالحکم ، ص 261).

حدیث - 102

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اطیلوا السجود فما من عمل اشد علی ابلی من ان یری ابن ادم ساجدا لانه امر بالسجود فعصی؛

سجده را طولانی کنید که هیچ عملی بر ابلیس گرانتر از این نیست که انسان را در حال سجده ببینید، زیرا خداوند او را امر به سجده کرد و او سر برتافت .

(بحارالانوار، ج 85، ص 161).

حدیث - 103

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لما سئل عن عنی مد العنق فی الرکوع تاءویله امنت بک ولو ضربت عنقی؛

علی علیه‌السلام در جواب این سوال که چرا در رکوع گردن باید کشیده و راست نگاه داشته شود فرمود: معنی آن این است که خدایا! به تو ایمان دارم ، اگر چه در این راه گردنم زده شود.

(المحجة البیضاء، ج 1، ص 390).

حدیث - 104

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ثم تاءویل مد عنقک فی الرکوع تخطر فی نفسک امنت بک و لو ضربت عنقی ثم تاءویل رفع راءسک من الرکوع اذا قلت ، ((سمع الله لمن حمده)) الذی اخرجنی من العدم الی الوجود؛

معنای کشیدن گردن در رکوع این است که در ایمان به خدا استوارم ، اگر چه گردنم زده شود، و معنای سر برداشتن از رکوع و گفتن (سمع الله) این است که حمد وثنای ما را می شنود، آن خدایی که مرا از نیستی و عدم به وجود آورده است .

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 395).

حدیث - 105

اذ صلیت فاسمع نفسک القراءة و التکبیر و التسبیح؛

هنگامی که نماز می خوانی ، قرائت و تکبیر و تسبیح را چنان به جای آور که خود بشنوی .

(بحارالانوار، ج 85، ص 76).

حدیث - 106

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من صلی باذان واقامة صلی خلفه من الملائکه لایری طرفاه و من صلی باقامة صلی خلفه ملک؛

هرکس نمازش را با اذان و اقامه بخواند، صفی از فرشتگان پشت سر او به نماز می ایستند که دو طرف آن صف دیده نمی شوند و هرکس که نمازخود را با اقامه تنها بخواند یک فرشته پشت سر او نماز می گزارد.

(ثواب الاعمال ، ص 58).

حدیث - 107

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اذا قام الرجل الی الصلاة الیه ابلیس ینظر الیه حسدا لما یری من رحمة الله التی تغشاه ؛

هنگامی که کسی به نماز برمی خیزد، شیطان می آید و به نظرحسادت به او نگاه می کند زیرا می بیند که رحمت خدا او را فراگرفته است.

(بحارالانوار، ج 82، ص 207).

حدیث - 108

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

نوم علی یقین خیر من صلوة فی شک ؛

خوابی که از روی یقین باشد، بهتر از نمازی است که باشک (نسبت به خداوند) خوانده شود.

(بحارالانوار، ج 33، ص 357).

حدیث - 109

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من لم یاءخذ اهبة الصلوة وقتها فما و قرها ؛

کسی که پیش از نماز، خود را برای نماز آماده نکند، به نماز احترام نکرده است .

(شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، ج 20، باب 768، ص 329).

حدیث - 110

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لو صمت الدهر کله و قعدت اللیل کله و قتلت بین الرکن و المقام ، بعثک الله مع هواک بالغا ما بلغ ، ان فی جنة ففی جنة و ان نار ففی نار؛

اگر همه روزگار خود را روزه وشب ها را در نماز شب به سر بری و در میان رکن و مقام کشته شوی ، خداوند تو را (در قیامت) با هوای نفس محشور می

کند پس اگر هوای دل تو الهی بود، به بهشت خواهی رفت و اگر جهنمی بود، بـه جهنم داخل می شوی .

(سفینة البحار، ج 2، ص 827).

حدیث - 111

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لیست الصلوة قیامک و قعودک انما الصلوة اخلاصک و ان ترید بها الله وحده؛

نماز، قیام و قعود (نشستن و برخاستن) تو نیسـت ، بلکـه نمـاز، اخـلاص و خداخواهی تو است .

(شرح نهج البلاغه ، ابن ابی الحدید، ج 1، ص 325).

حدیث - 112

امام صادق علیه السلام فرمودند:

تحریم الصلاة التکبیر، و تحلیلها التسلیم؛

تحریم نماز، تکبیر و تحلیل آن سلام است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 310).

حدیث - 113

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

استغفرالله ربی و اتوب الیه فی الوتر سبعین مرة تنصب یدیک الیسری ، و تعد بالیمنی الاستغفار؛

در قنوت نماز وتر، هفتاد بار استغفار، بگویید برای اینکار دست چپ را مقابل صورت قرار دهید و با دست راست استغفار را بشمارید.

(بحارالانوار، ج 87، ص 287).

حدیث - 114

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

وکان رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله یستغفر الله فی الوتر سبعین مرة و یقول : ((هذا مقام العائذ بک من النار)) سبع مرات؛

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در قنوت نماز وتر هفتاد بار ((استغفرالله)) و هفت بار ((هذل مقام العائذ بک من النار)) (یعنی این جایگاه کسی است که از آتش به تو پناه آورده است) می گفت .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 610).

حدیث - 115

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا صلی احدکم و لم یصل علی النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله فی صلاته یسلک بصلاته غیر سبیل الجنة؛

هرگاه یکی از شما نماز بخواند و در نمازش بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله درود نفرستد، با نماز خود به راهی غیر از راه بهشت می رود.

(بحارالانوار، ج 85، ص 280).

حدیث - 116

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فرائض الصلاة سبع : الوقت ، والطهور، و التوجه و القلبه و الرکوع و السجود، و الدعاء؛

فرایض نماز، هفت تاست : وقت ، طهارت ، نیت ، قبله ، رکوع ، سجود، و دعا (درقنوت).

(بحارالانوار، ج 85، ص 197).

حدیث - 117

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

وفرض على الوجه السجود له بالليل و النهار فی مواقيت الصلوة فقال : ((يا ايهاالذين امنوا اركعوا و اسجدوا و اعبدوا ربكم و افعلوا الخير لعلكم تفلحون)) و هذه فريضة جامعة على الوجه واليدين والرجلين ؛

خداوند بر صورت سجده را واجب کردکه شبانه روز در وقت نمازها به سجده بیفتد؛ پس فرمود: (ای کسانی که ایمان آورده اید! رکوع و سجود نمایید و پروردگارتان را پرستش کنید و افعال خیر به جای آورید، شاید که رستگار شوید). آنگاه امام فرمود: سجده ، واجب جامع است که مشتمل بر صورت و دستها و پاها می باشد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 128).

حدیث - 118

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

السجود على تربة الحسين علیه‌السلام يخرق الحجب السبع؛

سجده بر تربت امام حسین علیه‌السلام هفت پرده و مانع را می شکافد.

(بحارالانوار، ج 101، ص 135).

حدیث - 119

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

انما یسجد المصلی سجدة بعد الفریضة لیشکر الله تعایل فیها علی ما من به علیه من اداء فرضه و ادنی ما یجزی ء فیها شکرالله مرات ؛

سزاوار است که نمازگزاز به پاس توفیق خدایی در به جای آوردن نماز واجب ، سجده شکر به جای آورد و حداقل ذکر سجده ، گفتن سه بار (شکرالله) است .

(المحجة البیضاء، ج 1، ص 348).

حدیث - 120

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

من قراء السجدة او سمعها من قاری ء یقرؤ ها و کان یستمع قراءته فلیسجد، فان سمعها و هو فی صلاة فریضة من غیر امام او ما براءسه و انا قراها و هو فی الصلاد سجد و سجد معه من خلفه ان کان اماما و لا ینبغی للامام ان یتعمد قراءة سورة فیها سجدة فی صلاة فریضة ؛

کسی که آیه سجده بخواند و یا از قاری بشنود که به او گوش فرا می داد باید سجده کند، و اگر آن در حالی بشنود که نماز واجب را ادا می کند با سر اشاره (به سجد) کند و اگر خودش در نماز واجب آن را خوانده باید خود و ماءمومین سجده نمایند و سزاوار نیست که امام در نماز واجب سوره ای بخواند که سجده دارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 175).

حدیث - 121

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا تصویت للسجود فقدم یدیک الی الارض قبل رکبتیک بشی ء ؛

هنگامی که برای سجده خم شدی ، کمی پیش از این که زانوهایت بـه زمـین برسد، دستها را بر زمین بگذار.

(بحارالانوار، ج 85، ص 138).

حدیث - 122

عن الصادق عن ابیه علیهماالسلام قال :

یسجد ابن ادم علی سبعة اعظم : یدیه و رجلیه و رکبتیه و جبهته ؛

امام صادق علیه‌السلام از پدرشان نقل می فرمایند: فرزند آدم ، با هفـت اسـتخوان (موضع) سجده می کند: دو دست ، دو پا، دو زانو، پیشانی اش .

(بحارالانوار، ج 85، ص 134).

حدیث - 123

عن الصادق عن ابیه علیهما السلام قال :

اذا سجد احدکم فلیباشر بکفیه الارض لعل الله یصرف عنه الغل یوم القیامة؛

امام صادق علیه السلام از پدرشان فرمودند: هنگامی که یکی از شما سجده می کند، دو کف دست را بر زمین قرار دهد، شاید خدا در قیامت غل و زنجیر را از او باز دارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 132).

حدیث - 124

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اتقوالله واحسنوا الرکوع و السجود وکونوا اطوع عبادالله فانکم لن تنالو ولایتنا الا بالورع؛

از خدا پروا کنید و رکوع و سجود را نیکو به جای آورید، و مطیع ترین بندگان خدا باشید، زیرا شما ولایت ما را درنمی یابید، مگر با ورع .

(بحارالانوارت ج 85، ص 104).

حدیث - 125

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

و من کان یقوی علی ان یطول الرکوع و السجود فلیطول ما استطاع یکون ذلک فی تسبیح الله و تحمیده و تمجیده و الدعاء و التضرع فان اقرب ما یکون العبد الی ربه هو مساجد؛

کسی که توانایی آن را دارد که رکوع و سجودش را در نماز طولانی کند، باید به مقدار توانایی اش طول دهد و باید در رکوع و سجود به تسبیح و حمد و ستایس و دعا و تضرع به درگاه خداوند اشتغال داشته باشد، زیرا نزدیک ترین حالت بنده به خدا همان لحظاتی است که در سجده با خدا خلوت می کند.

(اصول وافی ، ج 8، ص 707).

حدیث - 126

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

و اذا رفعت راءسک من الرکوع فقل : ((سمع الله لمن حمده)) ؛

وقتی سر از رکوع برداشتی بگو: ((سمع الله لمن حمده)).

بحارالانوار، ج 85، ص 115.

حدیث - 127

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

کان رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اذا رکع لو صب علی ظهره ماء لاستقر و قال : فرج اصابعک علی رکبتیک فی االرکوع ، و ابلغ اطراف اطابعک عیون الرکبتین؛

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله هنگامی که به رکوع می رفت ، اگر آب بر پشتش ریخته می شد، استقرار می یافت سپس فرمود: انگشتان را بر روی زانوهایت در رکوع باز کن و انگشتان را به گودیهای زیر زانو برسان . (بحارالانوار، ج 85، ص 115).

حدیث - 128

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا رکعت فضع کفیک علی رکبتیک و ابسط ظهرک ولاتقنع راءسک و لاتصوبه؛

هرگاه به رکوع رفتی ، کف دستها را بر زانو بگذار و پشت بدنت را درست باز و پهن کن و سرت را بالاو پایین مبر.

(بحارالانوار، ج 85، ص 115).

حدیث - 129

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لاصلاة لمن لم یقم صلبه فی رکوعه و سجوده؛

نمازش درست نیست کسی که در رکوع و سجودش پشت خود را مستقیم و راست قرار ندهد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 107).

حدیث - 130

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لایرکع عبدالله رکوعا علی الحقیقة ، الازنیة الله تعالی بنور بهائه و اظله فی ضلال کبریائه و کساه کسوة اصفیائه؛

هیچ بنده ای برای خدا به حقیقت رکوع نکند مگر آن خداوند تعالی او را به نورجمال خود بیاراید و در سایه کبریایی اش جای دهد و جامه برگزیدگانش بپوشاند.

(مصباح الشریعه ، ص 14).

حدیث - 131

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

من قراء مائة ایة یصلی بها فی لیلة کتب الله - عزولج - له بها قنوت لیلة؛

هرکس دریک شب یکصد آیه از قرآن را در نمـازی بخوانـد، خـدا بـه ایـن وسیله برای او عبادت سراسر شب بنویسد.

(الکافی ، ج 2، ص 445).

حدیث - 132

قلت لابی عبدالله - الرجل یدخل فی الصلوة فیجود صلاته و یحسـنها رجـاء ان یستجر بعض من یراه الی هواه ؟ قال : لیس هو من الریاء؟ ؛

از امام صادق علیه‌السلام پرسیدم اگر کسی نمازش را با قرائت زیبا و نیکو بـه جـا آورد، به امید آنکه حاضران که او را می بینند مجذوب شده و راه او را در پـیش گیرند (آیا به نمازش اشکالی وارد می شود؟) فرمودند: این از مصادیق ریا نیست .

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 56).

حدیث - 133

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

و لاتقراء فی المکتوبة سورة ناقصة ولاباءس به فی النوافل؛

در نماز واجب ، کمتر از یک سـوره کامـل ، بعـد از حمـد نخـوان ، امـا در نمازهای نافله اشکال ندارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 42).

حدیث - 134

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لاتقرن بین السورتین فی الفریضة فاما فی النافلة فلا باءس؛

هیچگاه در نماز واجب ، بعد از حمد، دو سوره از قرآن را با هم نخوان ، ولی در نماز نافله اشکال ندارد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 45).

حدیث - 135

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا قراءت الفاتحة و قد فرغت من قرائتها و انت فی الصلاة فقل : الحمد لله رب العالمین؛

هنگامی که فاتحه را خواندی و قرائتش را به اتمام رساندی و در حال نماز بودی بگو: ((الحمدلله رب العالمین)).

بحارالانوار، ج 85، ص 60

حدیث - 136

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

الاجهار ببسم الله الرحمن الرحیم فی الصلاة واجب؛

آشکار خواندن ((بسم الله الرحمن الرحیم)) در نماز واجب است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 75).

حدیث - 137

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا ام الرجل القوم جاء شیطان الی الشیطان الذی هو قرین الامام فیقول هل ذکر الله ؟ یعنی هل قراء بسم الله الرحن الرحیم ؟ فان قال : نعم هرب منه و ان قال : لا، رکب عنق الامام و دلی رجلیه فی صدره فلم یزل الشیطان امام القوم حتی یفرغوا من صلاتهم؛

هنگامی که کسی به امامت گروهی می ایستد، شیطان نزد شیطانی دیگر که نزدیک امام ایستاده ، می آید و می پرسد: آیا نام خدا را ذکر کرد؟ یعنی آیا ((بسم الله الرحمن الرحیم)) خوانده شد؟ پس اگر بگوید: آری از امام دور می شود و اگر بگوید: نه ، بر گردن امام سوار می شود و پاهایش را بر سینه اش می آویزد و بدین سان شیطان پیشاپیش آن گروه به امامت می ایستد تا از نمازشان فارغ گردند.

(بحارالانوار، ج 85، ص 20).

حدیث - 138

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فاذا کبرت فاستصغر مابین السموات العلی و الثری دون کبریائه؛

هرگاه تکبیرة الاحرام گفتی ، همه چیز را از آنچه در آسمان و زمین است در مقابل خدای کبیر و متعال ، کوچک و ناچیز بشمار، مگر کبریایی و بزرگی خداوند متعال را.

(مصباح الشریعه ، ص 91).

حدیث - 139

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا افتتحت الصلوة فکبر ان شئت واحدة و ان شئت ثلاثا و ان شئت خمسا و ان شئت سبعا فکل ذلک مجز عنک غیر انک اذا کنت اماما لم تجهر الا بتکبیرة؛

وقتی خواستی وارد نماز شوی ، اگر خواستی یک تکبیر و اگر خواستی سه یاپنج یاهفت تکبیر بگو که به هر قسم عمل نمایی ، کافی است ، ولی اگر امام جماعت هستی جز یک تکبیر را بلند بگو.

(اصول وافی ، ج 8، ص 641).

حدیث - 140

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

تحریم الصلوة التکبیر و تحلیلها التسلیم؛

به وسیله تکبیرة الاحرام ، منافیات نماز حرام می گردد، و به وسیله سلام ، حلال می شود.

(بحارالانوار، ج 85، ص 310).

حدیث - 141

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا افتتحت الصلوة فکبر ان شئت واحدة و ان شئت ثلاثا و ان شئت خمسا و ان شئت سبعا فکل ذلک مجز عنک غیر انک اذا کنت اماما لم تجهر الا بتکبیرة؛

وقتی خواستی وارد نماز شوی ، اگر خواستی یک تکبیر و اگر خواستی سه یاپنج یاهفت تکبیر بگو که به هر قسم عمل نمایی ، کافی است ، ولی اگر امام جماعت هستی جز یک تکبیر را بلند بگو.

(اصول وافی ، ج 8، ص 641).

حدیث - 142

سؤ ل ابوعبدالله علیه‌السلام :

لای علة توضع الیدان الی الارض فی السجود قبل الرکعتین ؟ قال : لان الیدین بهما مفتاح الصلاة؛

از امام صادق علیه‌السلام سوال شد: چرا دستها (پس از تشهد)پیش از دو رکعت (دوم) بر زمین گذاشته می شود؟ فرمودند: چون مفتاح و کلید نماز دستها هستند (و درتکبیرة الاحرام بالا می روند).

(بحارالانوار، ج 85، ص 184).

حدیث - 143

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا قمت من الرکعة فاعتمد علی کفیک ، و قل : بحول الله و قوته اقوم و اقعد فان علیا علیه‌السلام کان یفعل ذلک؛

هنگامی که پس از انجام رکعتی از نماز برمی خیزی ، بر دو دست تکیه کن و بگو: ((بحول الله وقوته اقوم و اقعد)) زیرا علی علیه‌السلام چنین می کرد. (بحارالانوار، ج 85، ص 183).

حدیث - 144

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا قمت من السجود قلت : اللهم بحولک و قوتک اقوم و اقعد و ارکع و اسجد

هنگامی که از سجده برخاستی (و خواستی قیام کنی) بگو: ((اللهم بحولک و قوتک اقوم و اقعد و ارکع و اسجد))

بحارالانوار، ج 85، ص 183

حدیث - 145

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا قمت الی الصلوة فقل اللهم انی اقدم الیک محمدا صلی‌الله‌علیه‌وآله بین یدی حاجتی و اتوجه به الیک فاجعلنی به وجیها عندک فی الدنیا و الاخرة و من المقربین و

اجعل صلوتی به مقبولة و ذنبی به مغفورا و دعائی به مستجابا انک انت الغفور الرحیم؛

هرگاه به نماز ایستادی بگو: خدایا! محمد پیامبرت ﷺ را نزد تو شفیع قرار می دهم به واسطه او روی به تو می آورم ، حاجت خود می طلبم پس مرا به حرمت او در دنیا و آخرت وگناهم رابیخشای و دعایم را مستجاب فرما؛ زیرا تو آمرزنده و مهربانی .

(اصول وافی ، ج 8، ص 635).

حدیث - 146

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اذا قام المصلی الی الصلاة ، نزلت علیه الرحمة من اعنان السماء الی اعنان الارض و حفت به الملائکة و ناداه ملک لو یعلم هذا المصلی مافی الصلاة ما انفتل؛

هنگامی که انسان به نماز ایستاد، رحمت خداوند از آسمان بر او نازل می شود و ملائکه اطرافش را احاطه می کنند و فرشته ای گوید: اگر این نمازگزار ارزش نماز را می دانست هیچ گاه از نماز منصرف نمی شد.

(اصول کافی ، ج 3، ص 265).

حدیث - 147

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فرائض الصلاة سبع : الوثت ، الطهور، و التوجه ، و القبله ، و الرکوع و السجود، و الدعاء ؛

فرایض نماز بر هفت قسم است : وقت ، طهارت ، نیت ، قبله ، رکوع ، سجود و دعا (در قنوت)

(بحارالانوار، ج 85، ص 197).

حدیث - 148

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ان العبد لینوی من نهاره ان یصلی باللیل فتغلبه عینه فیثبت الله له صلاته و یکتب نفسه تسبیحا و یجعل نومه علیه صدقة ؛

گاهی مؤ منی در روز تصمیم می گیرد که در شب نماز شب بخواند، ولی خوابش می برد و موفق به خواندن نماز شب نمی شود خداوند به دلیل همان نیت و قصدش برای او اجر نماز شب را ثبت می فرماید و برای نفس هایش ثواب تسبیح و برای خوابش ثواب صدقه می دهد.

(میزان الحکمة ، ج 10، ص 280).

حدیث - 149

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لیست العبادة کثرة الصلوة والصوم انما العبادة التفکر فی امر الله ؛

زیاد نماز خواندن و روزه گرفتن عبادت نیست ، بلکه اندیشیدن در امر خداوند عبادت است .

(میزان الحکمة ، ج 7، ص 543).

حدیث - 150

امام صادق علیه السلام فرمودند:

نماز به کمال نرسد، مگر برای کسی که طهارتی همه جانبه داشته باشد و کاملا حق آن را ادا کند و از وسوسه و انحراف به دور باشد، خدای را بشناسد و برای او خشنود نمایدو ثبات ورزد و چنان امیدوار باشد و برعبادت پایداری کند که گویی بهشت پاداش او است و چنان بیم ناک و بی تاب باشدکه گویی در آتش خشم خدا می سوزد و دارایی خود بذل کرده و مقصودخویش در نظر آورده و جان در راه خدا نهاده و طریق او را برگزیند در بینی برخاک نهادن (در سجده) کم ترین کراهتی به دل راه ندهد و پیوند علایق را از هر که جز او بریده و تنها متوجه او گردیده و به حضور او آمده و عطای او را بخواهد پس اگر چنین نمازی به جای آورد، همان نمازی خواهد بود که به آن امر شده و از آن خبر داده شده و این همان نمازی است که از فحشاء ومنکر باز می دارد.

(فلاح السائل ، ص 23).

حدیث - 151

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

یجاء بعبد قوم القیامة قدصلی فیقول : یا رب صلیت ابتغاء وجهک فیقال لـه : بل صلیت لیقال ما احسن صلاة فلان ؟ اذهبوا به الی النار؛

چون روز قیامت فرا رسد، نمازگزای را می آورند. وی می گوید: خداوندا!من برای خشنودی تو نماز گزاردم به او می گویند: تو بدان جهت نماز گـزاردی کـه نماز تو را ستایش کنند، آن گاه به ملائکه دستور می دهد که او را به سوی آتش ببرید.

(بحارالانوار، ج 62، ص 301).

حدیث - 152

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لاتنظروا الی طول رکوع الرجل و سجوده ، فان ذلک شی ء اعتاده فلـو ترکـه استوحش لذلک ولکن انظروا الی صدق حدیث - ه ، و اداء امانته؛

به طول رکوع و سجود شخص ننگرید (فریفته نگردید) زیرا ممکن اسـت بـه آن دعوت کرده باشد و اگر ترک کند و حشتش گیرد، لیکن به راسـتی گفتـار و ادای امانتش بنگرید.

(اصول کافی ، ج 3، ص 165).

حدیث - 153

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

قال الله - تبارک و تعالی - انما اقبل الصلاة لمن تواضع لعظمتی و یکف نفسه عن الشهوات من اجلی ، و یقطع نهاره بذکری ولایتعـاظم علـی خلقـی و یطعـم الجائع و یکسوالعاری ، ویرحم المصاب و یؤ وی الغریب فذلک یشرق نوره مثل الشمس؛

خداوند تبارک و تعالی می فرماید: همانا نماز کسی را قبول می کنم که :

1 - .دربرابر عظمتم تواضع کند و برایم خاکسار باشد.

2 - .برای رضای من از شهوت ها دوری جوید؛

3 - .روزهایش را با ذکر من به شب رساند؛

4 - .بر بندگانم فخری نفروشد؛

5 - .گرسنگان را سیر کند؛

6 - .برهنگان را بپوشاند؛

7 - .بر مصیبت دیدگان رحم کند؛

8 - .بی پناهان راپناه دهد؛

اوست که نور (بندگی اش) مانند خورشید می درخشد.

(بحارالانوار، ج 69، ص 391).

حدیث - 154

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

یعرف من یصف الحق بثلاث خصال : ینظر الی اصحابه من هم ، و الی صلوته کیف هی و فی انی وقت یصلیها فان کان ذامال نظر این یصنع ماله؛

کسی که متصف و متصل به حق است ، به سه خصلت شناخته می شود:

1 - .به دوستانش نگاه کنید(چگونه دوستی دارد) .

2 - .و نمازش را ببینید چگونه است و در چه وقتی نماز می خواند.

3 - .و اگر مالی به دستش آمد چگونه از آن مال استفاده می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184).

حدیث - 155

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

شیعتنا اهل الورع و الاجتهاد و اهل الوفاء و الامانة و اهل الزهد و العبادة و اصحاب الاحدی و خمسین رکعة فی الیوم و اللیة؛

شیعیان ما اهل تقوا و پاکدامنی و جدیت اند و مردمی باوفا و امین اند و اهل زهد و عبادت اند و کسانی هستند که در شبانه روز پنجاه و یک رکعت نماز می خوانند.

(بحارالانوار، ج 68، ص 167)

حدیث - 156

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

صَلاةُ اللّیْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلْقَ وَ تُطَیِّبُ الرِّیحَ وَ تَدُرُّ الرِّزْقَ وَ تَقْضِی الدَّیْنَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش‌سیما، خوش‌اخلاق و خوشبو می‌کند و روزی را زیاد و قرض را ادا می‌نماید و غم و اندوه را از بین می‌برد و چشم را نورانی می‌کند.

ثواب الأعمال، ص 42

حدیث - 157

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

صَلاةُ اللّیْلِ مَرضاةٌ لِلرَّبِّ وَ حُبُّ المَلائِکَةِ وَ سُنَّةُ النبیاءِ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ اَصلُ الیمانِ وَ راحَةُ البدانِ وَ کَراهیَةٌ لِلشّیطانِ وَ سِلاحٌ عَلَی العداءِ وَ اِجابَةٌ لِلدُّعاءِ وَ قَبولُ العمالِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز شب، موجب رضایت پروردگار، دوستی فرشتگان، سنت پیامبران، نور معرفت، ریشه ایمان، آسایش بدن‌ها، مایه ناراحتی شیطان، سلاحی بر ضدّ دشمنان، مایه اجابت دعا، قبولی اعمال و برکت در روزی است.

ارشاد القلوب، ج 1، ص 191

حدیث - 158

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و لما فی ذلک من تعفیر عتاق الوجوه بالتراب تواضعا و التصاق کرائم الجوارح بالارض تضاغرا ؛

ساییدن گونه به خاک نشانه تواضع و گذاردن اعضای شریف بر زمین دلیل کوچکی و حقارت (در برابر خدا) است .

نهج البلاغه ، خطبه 192

حدیث - 159

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

احب العباد الی الله - عزوجل - رجل صدوق فی حدیث - ه ، محافظ علی صلواته و ماافترض الله علیه مع ادائه الامانة ؛

محبوب ترین بندگان نزد خدا، مردی است که در سخنش راستگو باشد، از نماز و هرآنچه که خداوند بر او واجب کرده است ، محافظت کند و ادای امانت نماید.

بحارالانوار، ج 82، ص 11

حدیث - 160

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الصَّلاةُ حِصنٌ مِن سَطَواتِ الشَّیطانِ؛

نماز قلعه و دژ محکمی است که نمازگزار را از حملات شیطان نگاه می دارد.

غررالحکم، ص 56

حدیث - 161

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

کانَ رَسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله لا یُؤثِرُ عَلَی الصَّلاةِ عَشاءً وَ لا غَیرَهُ وَ کانَ اِذا دَخَلَ وَقتُها کَاَنَّهُ لا یَعرِفُ اَهلاً وَ لا حَمیما؛

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله چیزی مثل شام و غیر آن را بر نماز مقدم نمی داشتند و هنگامی که وقت نماز می رسید، گویی که هیچ یک از اهل خانه و دوستان را نمی شناختند.

مجموعه ورام، ج 2، ص 78

حدیث - 162

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلنَّظیفُ مِنَ الثِّیابِ یُذهِبُ الهَمَّ وَالحُزنَ وَهُوَ طَهورٌ لِلصَّلاةِ؛

لباس پاکیزه غم و اندوه را می برد و موجب پاکیزگی نماز است.

کافی، ج6 ، ص 444، ح 14

حدیث - 163

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن صَلّی رَکعَتَینِ یَعلَمُ مایَقولُ فِیهما اِنصَرَفَ وَ لَیسَ بَینَه وَ بَینَ اللهِ - عَزّ وَ جَلّ - ذَنبٌ؛

هر کس دو رکعت نماز بخواند و بداند چه می گوید، از نماز فارغ مـی شـود، درحالی که میان او و میان خدای عز و جل گناهی نیست.

اصول وافی، ج2، ص100

حدیث - 164

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لِکُلِّ شَیءٍ وَجهٌ وَ وَجهُ دینِکم الصّلاةُ؛

هر چیز دارای سیماست، سیمای دین شما نماز است.

بحار الانوار، ج82، ص227

حدیث - 165

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلنّظیفُ مِنَ الثِّیابِ یُذهِبُ الهَمَّ وَالحُزنَ وَهُوَ طَهورٌ لِلصّلاةِ؛

لباس پاکیزه غم و اندوه را برطرف می کند و باعث پاکیزگی نماز است.

کافی، ج 6، ص 444، ح 14

حدیث - 166

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اُنظُر فیما تُصَلّی وَعَلی ما تُصَلّی اِن لَم یَکُن مِن وَجهِهِ وَحِلِّهِ فَلا قَبولَ؛

بنگر در چه (لباسی) و بر چه (چیزی) نماز می گزاری، اگـر از راه صـحیح و حلالش نباشد، قبول نخواهد بود.

تحف العقول، ص 174

حدیث - 167

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لَو یَعلَمُ المُصَلّی ما یَغشاهُ مِنَ الرَّحمَةِ لَما رَفَعَ رَأسَهُ مِنَ السُّجودِ؛

اگر نمازگزار بداند تا چه حد مشمول رحمت الهی است هرگز سر خـود را از سجده بر نخواهد داشت.

غررالحکم، ج 5، ص 116، ح 7592

حدیث - 168

امام محمدباقر علیه‌السلام فرمودند:

مَن تَرَکَ الجَماعَةَ رَغبَةً عَنها وَ عَن جَماعَةِ المُسلِمینَ مِن غَیرِ عِلّةٍ فَلا صَلاةَ لَه ؛

کسی که از روی بی میلی،بدون عـذر و علـت نمازجماعـت را کـه اجتمـاع مسلمانان است ترک کند، نمازی برای او نیست.

امالی شیخ صدوق،ص290

حدیث - 169

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لا یَنالُ شَفاعَتی مَن اَخّرَ الصَّلوةَ بَعدَ وَقتِها؛

کسی که نماز را از وقتش تأخیر بیندازد، (فردای قیامت) به شفاعت من نخواهدرسید.

بحارالانوار، ج83، ص20

حدیث - 170

امام کاظم علیه‌السلام فرمودند:

اَفضَلُ ما یَتَقَرَّبُ به العَبدُ اِلی اللهِ بَعدِ المَعرِفَةِ به، الصَلوةُ؛

بهترین چیزی که بنده بعد از شناخت خدا به وسیله آن به درگاه الهی تقرب پیدا می کند، نماز است.

تحف العقول،ص455

حدیث - 171

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

أقرَبُ ما یَکُونُ العَبدُ إلَی اللهِ وَ هُوَ ساجِدٌ؛

نزدیکترین حالات بنده به پروردگارت حالت سجده است.

ثواب الاعمال و عقاب الاعمال

حدیث - 172

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

لَیسَتِ العِبادَةُ کَثرَةَ الصیّامِ وَ الصَّلوةِ وَ انّما العِبادَةُ کَثرَةُ التّفَکُّر فی أمر اللهِ؛

عبادت کردن به زیادی روزه و نماز نیست، بلکه (حقیقت) عبـادت، زیـاد در کار خدا اندیشیدن است.

تحف العقول، ص448

حدیث - 173

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

لَمّا قالَ لَهُ رَجُلٌ إنّی ضَعیفُ العَمَلِ قَلیلُ الصَّلاةِ قَلیلُ الصّوم وَلکِن أرجـو أن لا آکُلَ إلاّ حَلالاً وَلا أنکَحَ إلاّ حَلالاً: وَأیُّ جِهادٍ أفضَلُ مِن عِفّةِ بَطنٍ وَفَرجٍ؟!؛

در پاسخ به کسی که عرض کرد: من در عمل ناتوانم و نماز و روزه کم به جا می آورم اما سعی می کنم جز حـلال نخـورم و جـز بـا حـلال نزدیکـی نکـنم فرمودند: چه جهادی برتر از پاک نگهداشتن شکم و شرمگاه؟!

محاسن، ج 1، ص 292، ح 448

حدیث - 174

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

مَن قَبِلَ اللّه مِنهُ صَلاةً واحِدَةً لَم يُعَذِّبهُ وَمَن قَبِلَ مِنهُ حَسَنَهً لَم يُعَذِّبهُ؛

خداوند از هر کس یک نماز و یا یک کار نیک را قبول کند، عذابش نمی نماید.

کافی، ج 3، ص 166، ح 11

حدیث - 175

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

تَسبيحُ فاطِمَةَ علیهاالسلام فی كُلِّ يَومٍ فی دُبُرِ كُلِّ صَلاةٍ اَحَبُّ اِلَیَّ مِن صَلاةِ اَلفِ رَكعَةٍ فی كُلِّ يَومٍ؛

تسبیحات فاطمه زهرا علیهاالسلام در هر روز پس از هر نماز نزد من محبوب تر از هزار رکعت نماز در هر روز است.

کافی، ج 3، ص 343، ح 15

حدیث - 176

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

سَجدةُ الشُکرِ واجِبَةٌ عَلی کُلِّ مُسلِمٍ تُتِمُّ بِها صَلاتَکَ وَتُرضی بِها رَبَّکَ وَتُعجِبُ المَلائِکَةَ مِنکَ... ؛

سجده شکر برهرمسلمانی واجب است،با آن نمازت را کامل و پروردگارت را خشنود می سازی و فرشتگان را به شگفتی می آوری.

التهذیب، ج 2، ص 110، ح 183

حدیث - 177

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

یُعرَفُ مَن یَصِفُ الحَقّ بِثَلاثِ خِصالٍ: یُنظَرُ اِلی اَصحابِهِ مَن هُم؟ وَاِلی صَلاتِهِ کَیفَ هیَ؟ وَفی اَیِّ وَقتٍ یُصَلّیها؟؛

کسی که از حق دَم می زند با سه ویژگی شناخته می شود: ببینید دوستانش چه کسانی هستند؟ نمازش چگونه است؟ و در چه وقت آن را می خواند؟

محاسن، ج 1، ص 396، ح 885

حدیث - 178

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

كونوا دُعاةً لِلنّاسِ بِغَيرِ اَ لسِنَتِكُم، لِيَرَوا مِنكُم الوَرَعَ وَ الجتِهادَ وَ الصّلاةَ وَ الخَيرَ، فَاِنّ ذلِکَ داعيَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است.

کافی، ج 2، ص 78، ح 14

حدیث - 179

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لا تَغتَرّوا بِصَلاتِهِم وَلا بِصيامِهِم، فَإِنّ الرّجُلَ رُبَما لَهِجَ بِالصّلاةِ وَالصّوم حَتّى لَو تَرَكَهُ استَوحَشَ، وَلكِنِ اختَبِروهُم عِندَ صِدقِ الحديث - وأداءُ الأمانَة؛

فریب نماز و روزه مردم را نخورید، زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترک گوید، احساس ترس می کند، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید.

کافی، ج 2، ص 104، ح 2

حدیث - 180

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَلصَّلاةُ مِن شَرائِعِ الدّینِ وَ فیها مَرضاةُ الرَّبِّ عَزَّوَجَلَّ وَ هِیَ مِنهاجُ النبیاءِ وَ لِلمُصَلّی حُبُّ المَلائِکَةِ وَ هُدیً و ایمانٌ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز، از آیین های دین است و رضای پروردگار، در آن است. و آن راه پیامبران است. برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمان، نور معرفت و برکت در روزی است.

خصال، ص 522، ح 11

حدیث - 181

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَیُّهَا النّاسُ اِنَّ المُصَلّی اِذا صَلّی فَاِنَّهُ یُناجی رَبَّهُ تَبارَکَ وَتَعالی فَلیَعلَم بِما یُناجیهِ؛

ای مردم همانا نمازگزار هنگام نماز با پروردگار بزرگ و بلند مرتبه اش مناجات می کند، پس باید بداند چه می گوید.

مسند ابن حنبل، ج 2، ص 129

حدیث - 182

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَوّلُ الوَقتِ رِضوانُ اللّه وَوَسَطُ الوَقتِ رَحمَةُ اللّه وَآخِرُ الوَقتِ عَفوُ اللّه ؛

نماز در اول وقت خشنودی خداوند، میان وقت رحمت خداوند و پایان وقت عفو خداوند است.

سنن الدار قطنی، ج 1، ص 201، ح 974

حدیث - 183

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَلصّلاةُ مِفتاحُ کُلِّ خَیرٍ؛

نماز کلید همه خوبی هاست.

الفردوس، ج 2، ص 404، ح 3796

حدیث - 184

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لا تَزالُ اُمَّتی بِخَیرٍ ما تَحابّوا وَاَقامُوا الصَّلاةَ وَآتَوُا الزَکاةَ وَقَروا الضَّیفَ... ؛

امّتم همواره در خیر و خوبی اند تا وقتی که یکدیگر را دوست بدارند، نماز را برپا دارند، زکات بدهند و میهمان را گرامی بدارند...

امالی طوسی، ص 647، ح 1340

حدیث - 185

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

یا عَلیُّ اِذا حَضَرَ وَقتُ صَلاتِکَ فَتَهَیَّ لَها وَ اِلاّ شَغَلَکَ الشّیطانُ وَ اِذا نَوَیتَ خَیرا فَعَجِّل وَ اِلاّ مَنَعَکَ الشّیطانُ عَن ذلِکَ ؛

ای علی! هرگاه وقت نمازت رسید، آماده آن شو وگرنه شیطان تو را سرگرم می کند و هرگاه قصد [کار] خیری کردی شتاب کن وگرنه شیطان تو را از آن باز می دارد.

بحارالأنوار، ج 7، ص 29

حدیث - 186

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

لایَزالُ الشّیطانُ یَرعَبُ مِن بَنی آدَمَ ما حافَظَ عَلَی الصَّلَواتِ الخَمسِ فَإذا ضَیَّعَهُنّ تَجَرّءَ عَلَیهِ وَ أوقَعَهُ فِی العَظائِمِ؛

شیطان تا آنگاه که انسان مراقب نمازهای پنجگانه‌اش می‌باشد از او می‌ترسد و چون نمازهایش را تباه کرد بر او جرأت پیدا می‌کند و او را در گناهان بزرگ فرو می‌برد.

بحارالأنوار ??/???/?

حدیث - 187

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لَو يَعلَمُ المُصَلّی ما يَغشاهُ مِنَ الرّحمَةِ لَما رَفَعَ رَأسَهُ مِنَ السُّجُودِ ؛

اگر نمازگزار می‌دانست چه رحمتی او را فراگرفته ، سر از سجده بر نمی‌داشت .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 7592

حدیث - 188

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

عَلِّمُوا صِبيانَكُم الصَّلاةَ وَ خُذُوهُم بِها إذا بَلَغُوا الحُلُمَ ؛

به کودکان خود نماز بیاموزید و چون به سنّ بلوغ رسیدند ، آنان را برای نماز بازخواست کنید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6305

حدیث - 189

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إذا قامَ أحَدُكُم إلَى الصَّلوةِ فَليُصَلِّ صَلوةَ مُوَدِّعٍ ؛

هرگاه یکی از شما به نماز می‌ایستد، باید مانند کسی نماز بگزارد که گویی آخرین نماز اوست .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث – 4050

حدیث - 190

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إیّاکُم وَ البِطنَةَ فَإنّها مَقساةٌ لِلقَلبِ مَکسَلَةٌ عَنِ الصّلاةِ وَ مَفسَدَةٌ لِلجَسَدِ ؛

زنهار از پُریِ شکم ؛ زیرا موجب سخت‌دلی ، کاهلی در نماز و تباهی بدن می‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2742

حدیث - 191

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلصّلاةُ حِصنٌ مِن سَطَواتِ الشّیطانِ ؛

نماز، پناهگاهی است در برابر حمله‌های شیطان .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2212

حدیث - 192

حضرت امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

لا تستغنی شیعتنا عن أربع: خمرة یصلی علیها و خاتم یتختم به و سواک یستاک به و سبحة من طین قبر أبی عبدالله علیه‌السلام ؛

پیروان ما از چهار چیز بی‌نیاز نیستند:

? ـ سجاده‌ای که بر روی آن نماز خوانده شود.

? ـ انگشتری که در انگشت باشد.

? ـ مسواکی که با آن دندانها را مسواک کنند.

? ـ تسبیحی از خاک مرقد امام حسین علیه‌السلام

تهذیب الاحکام، ج ?، ص ??

حدیث - 193

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

السجود علی طین قبرالحسین علیه‌السلام ینور الی الارض السابعة و من کان معه سبحة من طینقبرالحسین علیه‌السلام کتب مسبحا و ان لم یسبح بها...؛

سجده بر تربت قبر حسین علیه‌السلام تا زمین هفتم را نور باران می‌کند و کسی که تسبیحی از خاک مرقد حسین علیه‌السلام را با خود داشته باشد، تسبیح گوی حق محسوب می‌شود، اگر چه با آن تسبیح هم نگوید.

من لایحضره الفقیه، ج ?، ص ???/ وسائل الشیعه، ج ? ص ???

حدیث - 194

قال الصادق علیه‌السلام :

السجود علی تربة الحسین علیه‌السلام یخرق الحجب السبع؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

سجده بر تربت حسین علیه‌السلام حجابهای هفتگانه را پاره می‌کند.

مصباح التمهجد، ص ???/ بحارالانوار، ج ??، ص ???

حدیث - 195

قال ابو محمدالحسن العسکری علیه‌السلام :

علامات المؤمن خمس: صلاة الخمسین، و زیارة الاربعین، والتختم فی الیمین، و تعفیر الجبین والجهر ببسم الله الرحمن الرحیم؛

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

نشانه‌های مؤمن پنج چیز است:

? ـ پنجاه رکعت نماز(نماز یومیه و نمازهای نافله)

? ـ زیارت اربعین

? ـ انگشتر به دست راست کردن

? ـ بر خاک سجده کردن

? ـ بسم الله الرحمن الرحیم را در نماز بلند گفتن.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ??? / التهذیب، ج ?، ص ?? .

حدیث - 196

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

مَن أقرَضَ مُؤمنا قَرضا یَنتَظِرُ بهِ مَیسورَهُ کانَ مالُهُ فی زَکاةٍ ، وکانَ هو فی صَلاةٍ مِن المَلائکةِ حتّی یُؤَدِّیَهُ إلَیهِ ؛

هر کس به مؤمنی وامی بدهد و (برای پس گرفتن آن) صبر کند تا دستش باز شود ، مال او زکات محسوب شود و در نماز ، با فرشتگان باشد تا این که وامش به او برگردانده شود .

ثواب الأعمال : 166 / 1

حديث - 197

امام رضا عليه السلام می فرمایند:

إذا كُنتَ فی تِجارَتِکَ وحَضَرَتِ الصّلاةُ فلا يَشغَلْکَ عنها مَتْجَرُکَ ، فإنّ اللّهَ وَصفَ قَوما ومدَحَهُم فقالَ : رِجالٌ لا تُلهيهم ... وكانَ هؤلاءِ القَومُ يَتّجِرونَ ، فإذا حَضَرَتِ الصّلاةُ تَرَكوا تِجارَتَهُم وقاموا إلى صَلاتِهِم ، وكانوا أعظَمَ أجْرا مِمَّن لا يَتّجِرُ فيُصَلّی؛

هرگاه در حال کسب و کار بودی و وقت نماز رسید کسب تو را از نماز باز ندارد؛ زیرا خداوند مردمی را چنین توصیف کرده و ستوده‌است : مردانی که هیچ تجارت ... این مردم کاسب بودند امّا چون گاه نماز می‌رسید دست از کسب و کار می‌شستند و به نماز بر می‌خاستند . مزد و پاداش اینان بیش از کسانی بود که کاسبی نمی‌کردند و نماز می‌خواندند .

بحار الأنوار : 103 / 100 / 40

حديث - 198

قال الباقر عليه السلام

من صلی فی المسجد الحرام صلاة مكتوبة قبل الله منه كل صلاة صلاها منذيوم و جبت عليه الصلاة و كل صلاة يصليها الى ان يموت ؛

کسی کـه نمـازواجبی را در مسـجدالحرام بـه جـای آورد، خداونـد تمـامی نمازهایی را که از آغاز تکلیف بر او واجب شده و نیز نمازهایی را که تـا پایـان عمر به جای می آورد، قبول می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 536).

حدیث - 199

قال الصادق علیه‌السلام

صلاة فی مسجدالنبی صلی‌الله‌علیه‌وآله تعدل بعشرة الاف صلاة ؛

یک نماز در مسجد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله با ده هزار نماز برابر خواهد بود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 536).

حدیث - 200

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله :

الغرباء فی الدنیا: قرآن فی جوف ظالم ، و مسجد فی نادی قوم لایصلی فیـه ، و مصحف فی بیت لایقرء فیه و رجل صالح مع قوم سوء ؛

در جهان چهار چیز غریب است :

1 - قرآن در سینه ستمگر

2 - مسجد در جمع گروهی که در آن نماز نخوانند.

3 - قرآنی در خانه ای که آن را نخوانند.

4 - مرد پارسا در میان مردم بد.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 2038).

حدیث - 201

قال رسول الله ﷺ :

لاتجعلوا المساجد طرقا حتی تصلوا فیها رکعتین ؛

مساجد را گذرگاه قرار ندهید، مگر آنکه هنگام عبور دو رکعت نماز در آن بخوانید.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 553).

حدیث - 202

قال الصادق علیه السلام :

اذا خطب الایام یوم الجمعة فلا ینبغی لاحد ان یتکلم حتی یفرغ الامام من خطبته؛

هنگامی که امام(جمعه) در روز جمعه خطبه می خواند شایسته نیست کسی حرف بزند تا آن گاه که امام از خطبه فارغ شود.

(اصول کافی ، ج 3، ص 421).

حدیث - 203

قال رسول الله ﷺ :

الغسل یوم الجمعة کفارة و المشی ء الی الجمعة کل قدم منها کعمل عشرین سنة فاذا فرغ من صلوة الجمعة اجیز بعمل ماءتی سنة؛

غسل روز جمعه کفاره گناه است ، و هر گامی که به سوی نمازجمعه برداشته می شود، برابر عمل بیست سال است ، و چون از نماز جمعه فارغ شود به پاداش عبادت دویست سال نایل گردد.

(کنزالعمال ، حدیث - 2109).

حدیث - 204

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الجمعة کفارة لمابینها و بین الجمعة التی قبلها، و زیادة ثلاثة ایام ؛

نماز جمعه کفاره گناهان میان این جمعه و جمعه قبل و سه روز پیش از آن می باشد.

(کنزالعمال ، حدیث - 21088).

حدیث - 205

عن الصادق جعفر بن محمد عن ابیه علیهما السلام :

ایما مسافر صلی الجمعة رغبة فیها وحبا لها اعطاه الله - عزوجل - اجر مائة جمعة للمقیم ؛

هر مسافری که از روی اشتیاق نماز جمعه بخواند، خدا به او اجر صد نماز جمعه مقیم را بدهد.

(امالی شیخ صدوق ، ص 11، وسائل الشیعه ، ج 5، ص 36).

حدیث - 206

قال الصادق عليه السلام ما من قدم سعت الی الجمعة الا حرم الله جسدها علی النار ؛

هرگامی که به سوی نماز جمعه برداشته شود، خداوند آتش دوزخ را بر صاحب آن گام حرام می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 3).

حدیث - 207

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان لکم فی کل جمعة حجة و عمرد فالحجة الهجیرة للجمعة و العمرة انتظار العصر بعد الجمعة ؛

هر روز جمعه برای شما ثواب یک حج و یک عمره است ، حج شما شتاب و مبادرت به نماز جمعه و عمره شما انتظار اقامه نماز عصر پس از نماز جمعه است .

(کنزالعمال ، ج 7، ص 737، حدیث - 21173).

حدیث - 208

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لایزال العبد متهاونا بالجمعة حتی یغضب الله علیه ؛

بنده ای که نماز جمعه را سبک بشمارد، خداوند بر او خشم گیرد.

(کنزالعمال ، حدیث - 21155).

حدیث - 209

قال رسول الله ﷺ :

ثلث تعلم امتی ما لهم فیهن لضربوا علیهن بالسهام : الاذان و الغدو الی الجمعة و الصف الاول؛

سه چیز است که اگر امت من فضیلت آنها را می دانستند، برای (سبقت در) انجام آن به قرعه متوسل می شدند و آن عبارتند از:

1 - اذان گفتن

2 - بیرون رفتن به سوی نماز جمعه

3 - صف اول نماز جماعت.

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 490، بحارالانوار، ج 89، ص 197).

حدیث - 210

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اثافی الاسلام ثلاثة: الصلوة و الزکوة و الولایة،لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتیها؛

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است: نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنها بدون دیگری درست نمی شود.

کافی جلد2، ص 18

حدیث - 211

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اِنّ مِن تَمامِ الصّوم اِعطاءُ الزّکاةِ یَعنی الفِطرَة کَما اَنّ الصّلوةَ عَلَی النّبی (ص) مِن تَمامِ الصّلوةِ؛

تکمیل روزه به پرداخت زکات یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله کمال نماز است.

وسائل الشیعه، ج 6 ص 221

حدیث - 212

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لا تَغتَرّوا بِصَلاتِهِم وَلا بِصیامِهِم، فَإنّ الرّجُلَ رُبَما لَهِجَ بِالصّلاةِ وَالصّوم حَتّی لَو تَرَکَهُ استَوحَشَ ، وَلَکِن اختَبِروهُم عِندَ صِدقِ الحدیث - وَأداءُ الأمانَة؛

فریب نماز و روزه مردم را نخورید، زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترک گوید، احساس ترس می کند، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید.

کافی، ج2، ص 104، ح2

حدیث - 213

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ما يَمنَعُ اَحَدَكُم اِذا دَخَل عَلَيهِ غَمٌّ مِن غُمُومِ الدُّنيا اَن يَتَوَضّاَ ثُمَّ يَدخُلَ مَسجِدَهُ وَ يَركَعَ رَكعَتَينِ فَيَدعُوَ اللّه فيهِما؟ اَما سَمِعتَ اللّه يَقُولُ: «وَاستَعينوا بِالصَّبرِ وَ الصَّلاةِ»؟

چه چیز مانع می شود که هر گاه بر یکی از شما غم و اندوه دنیایی رسید، وضو بگیرد و به سجده گاه خود رود و دو رکعت نماز گزارد و در آن دعا کند؟ مگر نشنیده ای که خداوند می فرماید: «از صبر و نماز مدد بگیرید»؟

تفسیر عیاشی، ج 1، ص 59، ح 39

حدیث - 214

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ما خَسِرَ وَ اللّه مَن اَتى بِحَقيقَةِ السُّجودِ ... وَلا بَعُدَ عَنِ اللّه اَبَدا مَن اَحسَنَ تَقَرُّبَهُ فِي السُّجودِ وَ لا قَرُبَ اِلَيهِ اَبَدا مَن اَساءَ اَدَبَهُ وَضَيَّعَ حُرمَتَهُ وَيَتَعَلَّقُ قَلبُهُ بِسِواهُ؛

سوگند به خدا ، هر کس که حقیقت سجده را به جای آورد ، زیان نکرد و کسی که در سجده، به خوبی به خداوند نزدیک شد، هرگز از خداوند دور نیست. و آن که به {ساحت مقدس} او بی ادبی کرد و حرمتش را زیر پا گذاشت ، و به غیر او دل بست، هرگز به او نزدیک نشد.

بحار الأنوار ، ج 75، ص 71، ح 34

حدیث - 215

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فَضلُ الوَقتِ الاوّلِ عَلَی الأخیر کَفَضل الاخرةِ عَلَی الدُّنیا.

فضیلت خواندن نماز در اول وقت نسبت به تأ خیر انداختن آن، مثل فضیلت آخرت بر دنیاست.

بحارالأنوار، ج 82، ص 359

حدیث - 216

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لا یَنالُ شَفاعَتَنا مَن استَخَفَّ بِالصّلاةِ؛

هرکس نماز را سبک بشمارد ، به شفاعت ما دست نخواهد یافت.

فروع کافی، ج3، ص270

حدیث - 217

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

إنّ المُؤمِنَ هِمَّتُهُ فِی الصّلاةِ وَالصِّیامِ وَالعِبادَةِ وَالمُنافِقُ هِمَّتُهُ فِی الطّعامِ وَالشّرابِ کَالبَهیمَةِ؛

همّت مؤمن در نماز و روزه و عبادت است و همّت منافق در خوردن و نوشیدن؛ مانند حیوانات.

تنبیه الخواطر،ج1، ص 94

حدیث - 218

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

مَن اغتابَ مُسلِما أو مُسلِمَةً لَم یَقبَلِ اللّه صَلاتَهُ وَلاصیامَهُ أربَعینَ یَوما وَلَیلَةً إلاّ أن یَغفِرَ لَهُ صاحِبُهُ؛

هر کس از مرد یا زن مسلمانی غیبت کند، خداوند تا چهل شبانه روز نماز و روزه او را نپذیرد مگر این که غیبت شونده او را ببخشد.

بحارالأنوار، ج 75، ص 258، ح 53

حدیث - 219

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

ثَلاثٌ لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فیهِنّ ما اُخِذنَ اِلاّ بِسَهمَةٍ حِرصا عَلی ما فیهِنّ مِن الخَیرِ وَ البَرَکَةِ: اَلتّذینُ بِالصّلاةِ وَ التّهجیُر بِالجَماعاتِ وَ الصّلاةُ فی اَوّلِ الصُّفوفِ؛

سه چیز است که اگر مردم آثار آن را می دانستند، به جهت حریص بودن به خیر و برکتی که در آنها هست، به قرعه متوسل می شدند: اذان نماز، شتاب به نماز جماعت و نماز در صف اول.

کنزالعمّال، ح 43235

حدیث - 220

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لاتَنظُروا إلی کَثرَةِ صَلاتِهِم وَصَومِهِم وَ کَثرَةِ الحَجِّ وَالمَعروفِ وَطَنطَنَتِهِم بِاللّیلِ، وَلکِنِ انظُروا إلی صِدقِ الحدیث - وَأَداءِ المانَة؛

به زیادی نماز و روزه و حج و احسان و مناجات شبانه مردم نگاه نکنید، بلکه به راستگویی و امانتداری آنها توجه کنید.

بحارالأنوار، ج 75، ص 114، ح 5

حدیث - 221

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَلا اُخبِرُکُم بِاَفضَلَ مِن دَرَجَةِ الصّیامِ وَ الصَّلاةِ وَ الصَّدَقَةِ؟ صَلاحُ ذاتِ البَینِ، فَاِنَّ فَسادَ ذاتِ البَینِ هِیَ الحالِقَةُ؛

آیا به چیزی با فضیلت تر از نماز و روزه و صدقه (زکات) آگاهتان نکنم؟ و آن اصلاح میان مردم است، زیرا تیره شدن رابطه بین مردم ریشه کن کننده دین است.

نهج الفصاحه، ح 458

حدیث - 222

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

عن زید بن خالدٍ الجُهَنّی: ما کانَ رَسُولُ اللّه ﷺ یَخرُج مِن شَی ءٍ لِشَی ءٍ مِنَ الصَّلَواتِ حَتّی یَستاکَ ؛

زید بن خالد جُهَنی: پیامبر خدا ﷺ از هیچ نمازی به نماز دیگر مشغول نمی شدند، مگر این که در این فاصله مسواک می زدند.

المعجم الکبیر، ج 5، ص 254، ح 5261

حدیث - 223

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اِعلَموا اَنّ اللّه تعالی قَد فَرَضَ عَلَیکُم الجُمُعَةَ فَمَن تَرَکَها فی حَیاتی وَ بَعدَ مَماتی وَ لَهُم اِمامٌ عادِلٌ اِستِخفافا بِها وَ جُحودا لَها فَلا جَمَعَ اللّه شَملَهُ وَ لا بارَکَ لَهُ فی اَمرِهِ اَلا وَ لا صَلاةَ لَهُ اَلا وَ لا زَکاةَ لَهُ اَلا وَ لا حَجَّ لَهُ اَلا وَ لا صَومَ لَهُ اَلا وَ لا بَرَکَةَ لَهُ حَتّی یَتوبَ؛

بدانید که خداوند متعال نماز جمعه را بر شما واجب ساخته است پس آنان که در زندگی و پس از مرگ من، از روی سبک شمردن و یا انکار، آن را ترک کنند، با وجود این که پیشوای عادلی دارند، خداوند وحدتشان نبخشد و در کارشان برکت ندهد، آگاه باشید نه زکات، نه نماز، نه حج و نه روزه آنان پذیرفته است. بدانید که زندگی آنان برکتی نخواهد داشت، مگر توبه کنند.

عوالی اللالی، ج 2، ص 54، ح 146

حدیث - 224

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

ثَلاثٌ لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فیهِنّ ما اُخِذنَ اِلاّ بِسَهمَةٍ حِرصا عَلی ما فیهِنّ مِن الخَیرِ وَ البَرَکَةِ: اَلتّذینُ بِالصّلاةِ وَ التّهجیُر بِالجَماعاتِ وَ الصّلاةُ فی اَوّلِ الصُّفوفِ؛

سه چیز است که اگر مردم آثار آن را می دانستند، به جهت حریص بودن به خیر و برکتی که در آنها هست، به قرعه متوسل می شدند: اذان نماز، شتاب به نماز جماعت و نماز در صف اول.

کنزالعمّال، ح 43235

حدیث - 225

قال الصادق علیه السلام

الساعة التی یستجاب فیها الدعاء یوم الجمعة مابین فراغ الامام من الخطبة الی ان یستوی الناس فی الصفوف ؛

ساعتی که دعا در آن مستجاب است روز جمعه و فاصله میان پایان خطبه(نماز جمعه) تا به صف ایستادن مردم می باشد.

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 41).

حدیث - 226

قال رسول الله ﷺ :

من كان يؤ من بالله و اليوم الاخر فعليه الجمعة يوم الجمعة الاعيل مريض او مسافر او امراءة او مملوک ، و من استغنى عنها بلهو او تجارة استغنى الله عنه و الله غنى حميد؛

برهر کس که به خداوند و روز قیامت ایمان دارد در روز جمعه ، نماز جمعه بر او واجب می باشد، جز بر بیمار یا مسافر یا زن ، یا برده و هر کس از نماز جمعه به وسیله پرداختن به لهو یا تجارت بی نیازی جوید، خداوند هم از او بی نیازی جوید(و عبادت او را نپذیرد) و خدا بی نیاز و ستوده است .

(کنز العمال ، ج 7 ص 726، ح 21120).

حدیث - 227

قال الصادق علیه السلام

ان الله اكرم المؤ منين بالجمعة ؛

همانا خداوند تبارک و تعالی مؤ منان را به وسیله نماز جمعه گرامی می داشت .

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 5).

حدیث - 228

قال رسول الله ﷺ :

اذا کان یوم الجمعة کان علی کل باب من ابواب المسجد ملئکة یکتبـون الاول فالاول فاذا جلس الامام طوار الصحف و جاءوا یستمعون الذکر ؛

چون روز جمعه فرا رسد، بر درب هر مسجدی ملائکه می نشینند و نام مردم را به ترتیب ورود اول و دوم و سوم می نویسـند تـا وقتـی کـه امـام جمعـه در جایگاه خود قرار می گرفت پرونده ها را جمع می کند و بـه ذکـر (خطبـه هـا) گوش فرا می دهند.

(بحارالانوار، ج 89، ص 12، مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 38).

حدیث - 229

قال رسول الله ﷺ :

رکعتان فی یوم الجمعة افضل من الف رکعة فی غیر یوم الجمعة ؛

دو رکعت نماز در روز جمعه ، بهتر از هزار رکعت نمـاز در غیـر روز جمعـه است .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 21057).

حدیث - 230

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

رواح الجمعة واجب علی کل محتلم ؛

برهر مکلف رفتن به نماز جمعه واجب است .

(کنز العمال ، ج 7، ص 725، ح 21119).

حدیث - 231

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الجمعة حج المساکین؛

نماز جمعه حج فقرا است .

(کنزالعمال ج 7، ص 707، ح 21031).

حدیث - 232

قال الصادق علیه السلام

ان الرجل یذنب الذنب فیحرم صلاة اللیل و ان العمل السیی ء اسرع فی صاحبه من السکین فی اللحم؛

شخصی که به عصیان روی می آورد، از خواندن نماز شب محروم می شود، زیرا اثر کار بد در انسان ، از اثر کارد تیز بر گوشت ، سریع تر است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ح 110467).

حدیث - 233

قال علی علیه‌السلام

عبادالله ان تقوی الله حمت اولیاء محارمه و الزمت قلوبهم مخافته حتی اسهرت لیالیهم ؛

ای بندگان خدا پرهیزکاری دوستان خدا را از انجام کارهای حرام باز می دارد و ترس از خدا آنچنان در دل آنان جای می گیرد که شب ها را (برای نماز) بیدار می مانند.

(نهج البلاغه ، خطبه 113).

حدیث - 234

عن ابی جعفر علیه‌السلام قال :

ثلاث درجات : افشاء السلام ، و اطعام الطعام و الصلاة باللیل والناس نیام ؛

از امام باقر علیه‌السلام نقل شده که فرمودند: سه چیز منزلت و مقام را می افزاید: سلام دادن ، غذا دادن و شب نماز خواندن ، آن زمان که مردم در خوابند.

(بحارالانوار، ج 87، ص 141).

حدیث - 235

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

صل رکعتین فی سواد اللیل لوحشة القبور ؛

برای نجات از وحشت قبر، دو رکعت نماز در دل شب بخوان .

(بحارالانوار، ج 87، ص 160).

حدیث - 236

قال الصادق علیه‌السلام

اذا قمت باللیل فاستک فان الملک تاءتیک فیضع فاه علی فیک ، فلیس من حرف تتلوه و تنطق به الا صعد به الی السماء فلیکن فوک طیب الریح ؛

شبانگاه که برای نماز بلند می شوی مسواک بزن ، چرا که فرشته نزد تو می آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و هر حرفی از قرآن و نماز و دعا می خوانی ، به آسمان می برد از این رو باید که دهانت خوشبو باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 357، بحارالانوار، ج 87، ص 207).

حدیث - 237

قال الصادق علیه‌السلام

ثلاثة هن فخر المؤ من وزینة فی الدنیا و الاخرة : الصلاة فی اخر اللیل و یاءسه مما فی ایدی ، الناس ، و ولایة الامام من ال محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ؛

سه چیز مایه افتخار مومن و زینت اودر دنیا و آخرت است :

1 - نماز در آخر شب ؛

2 - دل کندن از آنچه دردست مردم است ؛

3 - پذیرش ولایت امام از اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

(بحارالانوار، ج 87، ص 140).

حدیث - 238

قال الصادق علیه السلام

استغفر الله ربی و اتوب الیه فی الوتر سبعین مرة تنصب یدک الیسری و تعد بالیمنی الاستغفار ؛

در قنوت نماز، وتر، هفتاد بار استغفار بگویید، برای این کار دست چپ را مقابل صورت قرار دهید، و با دست راست استغفار را بشمارید.

(بحارالانوار، ج 87، ص 287).

حدیث - 239

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اطولکم قنوتا فی الوتر اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقف ؛

هرقدر قنوت شما در نماز وتر طولانی تر باشد، آسایش شما در موقف قیامت بیشتر است.

(بحارالانوار، ج 87، ص 287).

حدیث - 240

علیکم بصلاة اللیل سنة نبیکم و داءب الصالحین؛

بر شما باد به خواندن نماز شب ، زیرا این عمل سنت پیامبر و سیره صالحان است .

(بحارالانوار، ج 87، ص 123).

حدیث - 241

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

افشوا السلام ، وصلوا الارحام ، و اطعموا الطعام ، و صلوا باللیل ، و الناس نیام ، تدخلوا الجنة بسلام؛

(باسلام کردن) سلام را میان مردم شایع کنید صله رحم به جای آورید اطعام کنید و در شب که همگان درخوابند به نماز برخیزید تا به سلامتی داخل بهشت گردید.

(بحارالانوار، ج 87، ص 159).

حدیث - 242

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من رزق صلاة اللیل من عبد او امة ؛قام لله - عزوجل - مخلصا فتوضاء وضوء سابغا وصلی الله - عزوجل - بنیة صادقة وقلب سلیم و بدن خاشع و عین داعمة ، جعل الله - تبارک و تعالی - خلفه تسعة صفوف من الملائکة فی کل

صف ما لا یحصی عددهم الا الله تعالی احد طرفی کل صف فی المشرق و الاخر بالمغرب قال : فاذا فرغ کتب له بعددهم درجات ؛

هرگاه بنده ای موفق به نماز شب شود وبرای خدا بیدار شود و وضوی کامل بگیرد و با نیت خالص و قلب سلیم و بدن خاشع وچشم گریان برای خدا نماز بخواند، خداوند نه صف از فرشتگان را پشت سر او می گمارد که جز خدا کسی نمی تواند آنها را شمارش کند، زیرا یک طرف هر صف در مشرق و طرف دیگر آن در مغرب است هنگامی که او نماز را تمام کند، خدا به تعداد آن فرشتگان برای او درجه و ثواب می نویسد.

(بحارالانوار، ج 87، ص 137)

حدیث - 243

قال الرضا علیه السلام

علیکم بصلاة اللیل فما من عبد یقوم اخر اللیل فیصلی ثمان رکعات و رکعتی الشفع و رکعة الوتر و استغفر الله فی قنوته سبعین مرة ، الا اجیر من عذاب القبر و من عذاب النار و مذله فی عمره ، و وسع علیه فی معیشته ؛

بر شما باد به نماز شب ، زیرا هر بنده ای که در آخر شب بیدار شود و هشت رکعت نماز شب ، و دو رکعت نماز شفع ، و یک رکعت نماز وتر بخواند و در قنوت آن ، هفتاد بار استغفار کند خداوند اورا از عذاب قبر و آتش در امان دارد وعمر او را طولانی کرده و به زندگی اوگشایش خواهد داد.

(بحارالانوار، ج 87، ص 161).

حدیث - 244

قال رسول الله ﷺ :

ما من عبد یحدث نفسه بقیام ساعة من اللیل فینام عنها الا کان نومه صدقة تصدق الله بها علیه و کتب له اجر ما نوی ؛

کسی که به نیت بیدار شدن برای نماز شب بخوابد، ولی خواب بماند، خواب او عطیه ای است الهی و خداوند متعال به او پاداش نماز شب را عطا می کند.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 423 کنزالعمال ، حدیث - 21475).

حدیث - 245

قال رسول الله ﷺ :

خیرکم من اطاب الکلام و اطعم الطعام و صلی باللیل و الناس نیام ؛

بهترین شما کسی است که سخن زیبا بگوید و طعام بدهد و هنگامی که مردم در خوابند نماز شب بخواند. (بحارالانوار، ج 87، ص 142).

حدیث - 246

قال رسول الله ﷺ :

صلاة اللیل مرضاة الرب ، و حب الملائکة و سنة لاانبیاء و نور المعرفة واصل الایمان و راحة الابدان ، و کراهة الشیطان و سلاح علی الاعداء و اجابة للدعاء و قبول الاعمال وبرکة فی الرزق ، و شفیع بین صاحبها و بین ملک الموت و سراج

فی قبره و فراش تحت جنبه و جواب مع منکر و نکیر و مونس و زائر فـی قبـره الی یوم القیامة ؛

نماز شب مایه خشنودی پروردگار و دوسـتی فرشـتگان و روش پیـامبران و نور معرفت و ریشه ایمان و موجب آرامش بدن و نفـرت شـیطان و سـلاحی در مقابل دشمنان و باعث مستجاب شدن دعا و پذیرش اعمال و برکت روزی است نماز شب بین نمازگزاران و ملک الموت واسطه می شود و چـراغ قبـر و فـرش زیر او در قبر و پاسخ نکیر و منکر و مونس انسان در قبر و زیارت کننـده او در قبر تا روز قیامت خواهد بود. (بحارالانوار، ج 87، ص 162).

حدیث - 247

قال الصادق علیه‌السلام

ان الله - عزوجل - قال المال و البنوان زینة الحیاة الدنیا، و ان الثمان رکعـات التی یصلیها العبد اخراللیل زینة الاخرة ؛

خداوند متعال ثروت و فرزندان را زینت دنیا دانسته است هشت رکعت نمـاز که انسان در آخر شب می خواند، زینت آخرت است .

(بحارالانوار ج 83، ص 126 ثواب الاعمال ، ص 69).

حدیث - 248

عن رسول الله ﷺ :

علیکم بصلاة اللیل ولو رکعة واحدة ، فان الصلاة اللیل منهاة عن الاثم و تطفی ء غضب الرب - تبارک و تعالی - و تدفع عن اهلها حرالنار، یوم القیامة؛

بر شما باد به نماز شب ، اگر چه یک رکعت باشد، زیرا نماز شب انسان را از گناه باز می دارد و خشم پروردگـار را خـاموش کـرده وصـاحبش را از آتـش قیامت درامان می دارد.

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 21431).

حدیث - 249

عن النبی ﷺ :

قال : یا علی ! خمسة تنور القلب : کثرة قرائة قل هو الله احد و قلة الکـلام و مجالسة العلماء والصلاة فی اللیل و المشی ء الی المساجد؛

یا علی ! پنج چیز دل را نورانی می کند: کثرت تـلاوت سـوره ((قـل هـو الله احد))،کم گویی ، مجالست با علما، نماز شب و گام برداشتن به سوی مسجد.

(المواعظ العددیه ، ص 258).

حدیث - 250

عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

یاعلی ! علیک بصلاة اللیل و من استخف بصلاة اللیل فلیس منا ؛

یا علی ! بر تو باد به خواندن نماز شب و از ما نیست کسی که به نماز شب اهمیت ندهد و آن را سبک بشمارد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 280).

حدیث - 251

عن الصادق - علیه السلام -:

ان البیوت التی یصلی فیها باللیل بتلاوه القرآن تضی ء لاهل المساء کما تضی ء نجوم السماء لاهل الارض؛

خانه ای که در آن نماز شب خوانده می شود و تلاوت قرآن می گردد، برای افلاکیان آن گونه می درخشد که ستارگان برای زمینیان می درخشد.

(ثواب الاعمال ، ص 70).

حدیث - 252

عن الصادق علیه السلام

صلاة اللیل تحسن الوجه و تحسن الخلق ، و تطیب الریح ، و تدر الرزق و تقضی الدین ، و تذهب بالهم و تجلوا البصر ؛

نمازشب باعث زیبایی سیما ونیکویی اخلاق و خوشبویی بدن و فراوانی رزق و مایه ادای قرض ها و از بین رفتن و تقویت نور چشم است .

(ثواب الاعمال ، ص 70).

حدیث - 253

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

صلوة اللیل سراج لصاحبها، فی ظلمة القبر ؛

نماز شب چراغی است در تاریکی قبر.

(بحارالانوار، ج 87، ص 161).

حدیث - 254

قال الصادق علیه السلام

صلوة اللیل تبیض الوجه و صلوة اللیل تطیب الریح و صلوة اللیل تجلب الرزق ؛

نماز شب چهره را سفید، بوی را خوش و روزی را جلب می کند(گسترش می دهد).

(علل الشرایع ، ص 363، میزان الحکمه ، ج ، ص 421)

حدیث - 255

اذا ایقظ الرجل اهله من اللیل توضیا و صـلیا کتبـا مـن الـذاکرین الله کثیـرا و الذاکرات ؛

هرگاه مردی همسر خویش را در نیمه های شب بیدار کنـد و بـا هـم وضـو بسازند و به نماز بایستند، آنان از ذاکرانی ، که خداوند تبارک و تعالی بسیار یـاد می کنند، محسوب می گردند.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 418).

حدیث - 256

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

مازال جبرئیل یوصینی بقیام اللیل حتی ظننت ان اخیار امتی لـن ینـاموا مـن اللیل الا قلیلا ؛

جبرئیل علیه السلام همچنان مرا به قیام شب و نماز در آن سفارش می نمود که مـن گمان کردم خوبان و برگزیدگان امت من شب را نمی خوابند، مگر اندکی .

(بحارالانوار، ج 76، ص 333).

حدیث - 257

عن ابی عبدالله - علیه السلام - قال :

من قدم اربعین رجلا من اخوانه فدعا لهم ثم دعا لنفسه ، استجیب لـه فـیهم و فی نفسه؛

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که در قنوت نماز وتـر بـرای چهـل مـؤ مـن وسپس برای خود دعا کند، خداوند دعاهای وی را مستجاب گرداند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، باب 45).

حدیث - 258

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

علیکم بصلاة اللیل فانها سنة نبیکم و داءب الصالحین قـبلکم و مطـردة الـداء عن اجسادکم ؛

نماز شب را به پا دارید، زیرا نماز شب سنتی اسـت از پیامبرتـان رسـول الله صلی الله علیه و آله و سلم و رسم صالحان و پاکانی است که قبل از شما بودند نمـاز شـب موجـب طرد و دفع بلا و دردها و بیماری ها از بدن شما می باشد.

(تفسیر صافی ، ص 265، ثواب الاعمال ، ص 96).

حدیث - 259

قال الصادق علیه‌السلام

ان الرجل لیکذب الکذبة فیحرم بها عن صلوة اللیل؛

چه بسا مردی با گفتن دروغی ، از فیض نماز محروم می شود.

(بحارالانوار، ج 87، ص 146).

حدیث - 260

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

ما اتخذ الله ابراهیم خلیلا - علیه‌السلام - الا لاءطعامه الطعام و صلوته باللیل و الناس نیام؛

خداوند ابراهیم علیه‌السلام را به مقام خلیلی خود برنگزید، مگر به دو چیز: اول این که مردم را اطعام می کرد و دیگر این که هنگامی که مردم در خواب بودند، نماز می خواند.

(بحارالانوار، ج 74 ص 282، میزان الحکمه ، ج 5 ص 417).

حدیث - 261

قال الباقر علیه‌السلام

جاء الرجل الی امیرالمؤ منین علیه‌السلام فقال : یاامیرالمؤ منین انی قد حرمت الصلوة باللیل فقال امیرالمؤ منین : انت رجل قد قیدتک ذنوبک؛

مردی نزد امیرالمؤ منین علیه السلام آمد و گفت: من از نماز شب محروم شده ام، امام علی علیه السلام فرمودند: گناهانت تو را گرفتار نموده است .

(بحارالانوار، ج 83، ص 127).

حدیث - 262

قال علی علیه السلام

قیام اللیل مصححة للبدن و تمسک باخلاق و رضی رب العالمین؛

برخاستن برای نماز شب موجب تندرستی و پایبندی به اخلاق پیغمبران است وخدا را خشنود می کند.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 421).

حدیث - 263

قال الصادق علیه السلام

ان الرجل یذنب فیحرم صلوة اللیل؛

هرآینه انسان مرتکب گناهی می شود و در نتیجه را، از نماز شب محروم می گردد.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 422).

حدیث - 264

عن الرضا علیه السلام

رضوان الله الصلوة باللیل؛

نماز شب ، رضوان (خشنودی) خدا را به همراه دارد.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1 ص 412)

حدیث - 265

قال الصادق عليه السلام

شرف المؤ من صلاته بالليل؛

شرف مومن به نماز شب او است .

(بحارالانوار، ج 87، ص 141).

حدیث - 266

عن النبی صلى الله عليه وآله وسلم :

الركعتان فی جوف الليل احب الی من الدنيا و مافيها ؛

دو رکعت نماز در دل شب نزد من ، از دنیا وآنچه که در آن اســت ، محبـوبتر است .

(وسائل الشيعه ، ج 5، ص 276).

حدیث - 267

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

صلاة الرجل تطوعا حيث لايراه الناس تعدل صلاته علی اعين الناس خمسا و عشرين ؛

نماز مستحبی که در مکانی دور از دید مردم خوانده شود، از نظر ثواب و ارزش معنوی معادل با بیست و پنج نماز است که در معرض دید مردم به جا آورده شود.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1847).

حدیث - 268

قال الصادق علیه السلام

ان الله عزوجل فرض علیکم الصلوات فی احب الاوقات الیه ، فاسئلوا الله حوائجکم عقیب فرائضکم ؛

به درستی که خداوند نمازهای واجب را در محبوب ترین اوقات واجب کرد، پس بعد از نمازهایتان حاجات خود را از خدا بخواهید.

(بحارالانوار، ج 85، ص 324).

حدیث - 269

قال الباقر علیه السلام

انما شیعة علی کثیرة صلاتهم کثیرة تلاوتهم للقرآن ؛

شیعیان و پیروان خط علی زیاد نماز می گزارند، و زیاد تلاوت قرآن می کنند.

(صفات الشیعه ، ص 436).

حدیث - 270

مادمت فی الصلاة فانک تقرع باب الملک الجبار، و من یکثر قرع باب الملک یفتح له ؛

مادامی که تو در نماز هستی ، درب خانه پادشاه توانا را می کوبی ، هر کس که در کوبیدن درب خانه پادشاه پافشاری کند، آن درب روی او باز می شود.

(بحارالانوار، ج 77، ص 80).

حدیث - 271

قال الباقر علیه السلام

انما جعلت النافلة لیتم بها ما افسده من الفریضة ؛

همانا (نماز) نافله را به این جهت قرار دادند که کاستی های نماز واجب را جبران کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20).

حدیث - 272

قال الباقر علیه السلام

واذا لم یؤ د الرجل الفریضه لم تقبل منه النافله ؛

اگر کسی نماز واجب به جا نیاورد، نافله او مقبول نیست .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20).

حدیث - 273

قال علی عليه السلام

قال الله تعالی لنبیه صلی الله علیه و آله و کانت الامم السالفة لقد فرضت علیهم خمسین صلوة فی خمسین وقتا، وهی من الاصار التی کانت علیهم فرفعتها عن امتک وجعلتها خمسا فی خمسه اوقات و هی احد و خمسون رکعة ، و جعلت لهم اجر خمسین صلوة ؛

از امیرالمؤ منین عليه السلام روایت شده ، که خداوند به رسولش فرمود: برای پیشینیان پنجاه نماز در وقت واجب کرده بودم و این یکی از مشکلاتی بود که امم سابقه داشتند ولی این بار را از دوش تو برداشتم ، و به جای آن ، پنج نماز، در پنج وقت برای شما قرار دادم که این پنج نماز در پنج نوبت (مجموعا واجب و مستحب آن) پنجاه و یک رکعت است و ثواب پنجاه نماز را دارد.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 40).

حدیث - 274

عن الصادق عليه السلام قال :

ما یمنع احدکم اذا دخل علیه غم من غموم الدنیا ان یتوضاء ثم یدخل المسجد فیرکع رکعتین ، یدعوالله فیهما اما سمعت الله یقول : و استعینوا بالصبر و الصلاة ؛

وقتی در اثر فشار زندگی و حوادث روزگار مشکلاتی برای کسی پیش آمـد، وضو بگیرد و به مسجد برود و دو رکعت نماز به جای آورد، و خـدا را بخوانـد. آیا شنیده ای که خداوند می فرماید: از شکیبایی و نماز یاری جویید.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 263).

حدیث - 275

قال الصادق علیه السلام:

ان القلب یحیی و یموت فاذا حی فادبه بـالتطوع ، و اذا مـات فاقصـره علـی الفرائض؛

همانا، قلب انسان می میرد و زنده می شود، پس وقتی که قلـب زنـده (و بـا نشاط) است او را به اعمال (نماز) مستحبی وادار کن و زمانی که قلب مرده است ، به واجبات اکتفا کن .

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 177).

حدیث - 276

قال الصادق - علیه السلام -:

ایاکم و الکسل و ان ربکم رحیم یشـکر القلیـل ان الرجـل لیصـلی الـرکعتین تطوعا یرید بهما وجه الله فیدخله الله بهما الجنة ؛

از سستی دوری کنید، زیرا پروردگار شما مهربان است و اندک را می پـذیرد هرآینه مرد دو رکعت نماز مستحبی برای خدا می خواند و خداوند به سبب ایـن دو رکعت ، او را وارد بهشت می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 30، اصول وافی ، ج 2، ص 61).

حدیث - 277

قال الحسن بن علی علیه السلام :

اذا اضرت النوافل بالفریضة فارفضوها ؛

هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رسانید، آنها را ترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267).

حدیث - 278

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

یا اباذر! ایما رجل تطوع فی کل یوم و لیلة اثنتی عشرة رکعة سوی المکتوبة کان له حقا واجبا بیت فی الجنة ؛

ای ابوذر! هر مردی که در شبانه روز غیر از نمازهای واجب دوازده رکعت نماز بگزارد خداوند خانه ای در بهشت به او خواهد داد.

(مکارم الاخلاق ، ص 461).

حدیث - 279

قال الصادق علیه السلام :

اذا اردت حاجة فصل رکعتین وصل علی محمد و آل محمد وسل تعطه ؛

هنگام حاجت ، دو رکعت نماز بخوان و بر پیغمبر و آل او درود فرست و حاجتت را بخواه که به تو داده می شود.

(فروع کافی ، ج 3، ص 479).

حدیث - 280

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة میزان فمن اوفی استوفی؛

نماز ترازوی (اعمال) است هر کسی بیشتر به جا آورد بیشتر بهره می برد.

(فروع کافی ، ج 3، ص 267).

حدیث - 281

قال الباقر علیه السلام :

ان العبد لیرفع له من صلاته نصفها و ثلثها و ربعها و خمسها فما یرفع له الا ما قبل علیها بقلبه و انما امروا بالنوافل لیتم لهم مانقصوا من الفریضة ؛

نمازی که بنده به جا می آورد، گاهی نصف و گاهی یک سوم و گاهی یک چهارم و گاهی یک پنجم آن بالا برده می شود، زیرا بالا برده نمی شود مگر آن نمازی که با توجه و حضور قلب باشد، مردم ماءمور به انجام نمازهای مستحب شده اند تا نقص نمازهای واجب آنان توسط مستحباب جبران شود.

(بحارالانوار، ج 87، ص 28).

حدیث - 282

قال الباقر عليه السلام

یا باغی العلم ! اصل قبل لاتقدر، علی لیل ولانهار تصلی فیه ؛

ای طالب علم ! نماز را به پادار، قبل از آن که پیری و سستی فرا رسد، که آن وقت قدرت نمازگزاردن را نداری و برای تو میسر نیست (و شاید اشاره به پس از مرگ باشد).

(بحارالانوار، ج 82، ص 227).

حدیث - 283

قال الباقر عليه السلام

فاذا اتم له ست سنین علم الرکوع و السجود حتی یتم له سبع سنین فاذا تم له سبع سنین قیل له اغسل وجهک و کفیک، فاذا غسلهما قیل له صل؛

هنگامی که فرزندان شما شش ساله شدند، رکوع و سجده (صحیح) را به آن ها بیاموزید و در هفت سالگی به طفل بگویید: دست و رویت را بشوی و نماز بگذار.

(بحارالانوار، ج 88، ص 132)

حدیث - 284

قال رسول الله ﷺ :

اطرفوا اهالیکم فی کل یوم جمعة بشی ء من الفاکهة ، حتی یفرحوا بالجمعة ؛

روز جمعه برای خانواده خود میوه تازه بخرید، تا برای آمدن نماز خرسند گردند.

(مستدرک الوسائل ، ج 6 ص 61).

حدیث - 285

و کان علی علیه السلام اذا قام الی الصلوة فقال : وجهت وجهی للذی فطرالسموات والارض ، تغیر لونه حتی یعرف ذلک فی وجهه ؛

وقتی علی علیه السلام به نماز می ایستاد و آیه شریفه: ((رو می آورم با تمام وجودم به کسی که آسمانها و زمین را آفرید))را می خواند، رنگ و چهره مبارک او متغیر می شد، به طوری که تغییر حالت و دگرگونی از صورت مبارکش به خوبی مشاهده می گشت.

(میزان الحکمه ، ج 5 ص381).

حدیث - 286

قال رسول الله ﷺ :

كانوا (یعنی الانبیاء) یفزعون اذا فزعوا الی الصلاة ؛

پیامبران خدا ﷺ چنان بودند که چون دچار نگرانی می شدند،به نماز پناه می بردند.

(تفسیر درالمنثور، ج 1، ص 67)

حدیث - 287

قال السجاد علیه السلام

كان یبكی حتی یبتل مصلاه خشیة من الله - عزوجل - من غیر جرم ؛

رسول خدا ﷺ با این که بی گناه بود اما از خوف خداوند چنان در نماز می گریست که جا نمازش خیس می شد.

(سنن النبی ، ص 32)

حدیث - 288

قال علی علیه السلام

كان رسول الله ﷺ لایؤ ثر علی الصلوة عشاة ولاغیره و كان اذا دخل وقتها كانه لایعرف اهلا ولا جمیعا؛

رسول خدا ﷺ نه شام و نه چیز دیگری را بر نماز مقدم نمی داشت و چون وقت نماز فرا می رسید، دیگر نه خانواده می شناخت ونه دوست .

(سنن نبوی ، ص 14).

حدیث - 289

قال رسول الله ﷺ :

ان الله جعل قرة عینی فی الصلاة وحببهاالی؛

همانا خداوند روشنی چشم مرا در نماز قرار داد و نماز را محبوب من نمود.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 367، امالی شیخ صدوق ، ج 2، ص 141).

حدیث - 290

قال رسول الله ﷺ :

انا لااشبع من الصلاة ؛

من هرگز از نماز سیر نمی شوم .

(امالی صدوق ، ج 2 ص 141).

حدیث - 291

قال الصادق علیه السلام

وکان رسول الله ﷺ یستغفر الله فی الوتر سبعین مرة و یقول: هذا مقام العائذ بک من النار سبع مرات ؛

رسول خدا ﷺ در قنوت نماز وتر هفتاد بار ((استغفرالله)) و هفت بار هذا ماقم العائذ بک من النار))(یعنی این جایگاه کسی است که از آتش به تو پناه آورده است) می گفت .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 610).

حدیث - 292

قال الصادق عليه السلام

یا اباهارون ! انا ناءمر صبیاننا بتسبیح فاطمة - عليها السلام - کما ناءمرهم بالصلاة ، فالزمه ، فانه لم یلزمه عبد فشقی؛

ای اباهارون! ما بچه های خود را همان طور که به نماز امر می کنیم ، به تسبیح حضرت فاطمه عليها السلام نیز امر می کنیم تو نیز بر آن مداومت کن ، زیرا بنده شقی (و بدبخت معنوی) بدان پای بند نمی شود.

(فروع کافی ، کتاب الصلاة ص 343، ح 13).

حدیث - 293

قال الصادق عليه السلام

من سبح الله فی دبر الفریضة تسبیح فاطمة الزهراء عليها السلام مائة مرة و اتبعها بلااله الاالله غفر الله له ؛

هرکس بعد از نماز واجب با تسبیح حضرت فاطمه زهرا عليها السلام صدبار به تسبیح خدای متعال بپردازد و به دنبال آن ((لاالـه الاالله))بگوید، خداوند او رامشمول مغفرت خود می کند.

(فروع کافی ، ج 3، کتاب الصلاة ، باب دعا، نماز 70 - ص 342).

حدیث - 294

قال رسول الله ﷺ

یافاطمة ! اعطیک ما هو خیر لک من خادم و من الدنیا بما فیها، تکبرین الله بعد کل صلاة اربعا و ثلاثین تکبیرة ، وتحمدین الله ثلاثا و ثلاثین تحمیدة ، و تسبحین الله ثلاثا و ثلاثین تسبیحة ، ثم تخمین ذلک بلااله الا الله ، وذلک خیر لک من الذین اردت و من الدنیا و ما فیها فلزمت - صلوات الله علیها - هذاالتسبیح بعد کل صلاة ، و نسب الیها ؛

ای فاطمه ! به تو چیزی را عطا کنم که از خدمتکار و دنیا با آنچه در آن است بهتر باشد بعد از نماز سی و چهار مرتبه ((الله اکبر))سی و سه مرتبه ((الحمدلله))و سی و سه مرتبه ((سبحان الله))بگو و پس از آن را به ((لااله الاالله))ختم کن این کار برای تو بهتر است از آنچه می خواهی و از دنیا وآنچه در آن است پس حضرت زهرا علیها السلام پس از هر نماز به این تسبیح مداومت کرد و منسوب به او گردید.

(بحارالانوار، ج 85، ص 336).

حدیث - 295

قال الصادق عليه السلام :

الجلوس بعد صلاة الغداة فی التعقیب و الدعاء حتی تطلع الشمس ابلغ فی طلب الرزق من الضرب فی الارض ؛

هرکس بعد از نماز صبح برای تعقیب و دعا تا طلوع خورشید بنشیند، بهتر از در نوردیدن زمین ، روزی راجلب می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 10 35).

حدیث - 296

قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

من اکل لمقة حرام لم تقبل له صلوة اربعین لیلة و لم یستجب له دعوة اربعین صباحا ؛

کسی که لقمه حرام بخورد، نماز چهل شب او قبول نمی شود، ودعای چهل روز او به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام ، نوری ، ج 4 ص 213)

حدیث - 297

قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

ان المصلی لیقرع باب الملک و انه من یدم قرع الباب یوشک ان یفتح له؛

به درستی که نمازگزار در خانه خداوند را میزند و کسی کـه پیوسـته دری را بکوبد، عاقبت آن درب به روی او باز خواهد شد.

(نهج الفصاحه ، ص 827)

حدیث - 298

قال الصادق عليه السلام:

الدعا بعد الفريضة اياک ان تدعه ، فان فضله بعد الفريضة كفضل الفريضة على النافلة ؛

مبادا دعای بعد از فریضه را ترک کنی ، زیرا فضیلت و امتیـاز دعـای بعـد از فریضه همچون برتری فریضه و نماز واجب برنافله است .(بحـارالانوار، 85، ص 325)

حدیث - 299

قال الصادق عليه السلام:

الدعاء بعد الفريضة افضل من الصلوة تنفلا ؛

دعای بعد از نماز واجب ، از به جا آوردن نماز نافله برتر است.

(من لايحضره الفقيه ، ج 1 ص 962)

حدیث - 300

قال رسول الله ﷺ :

و ارفعوا الیه ایدیکم بالدعاء فی اوقات صلاتکم فانها افضل الساعات ینظـرالله عزوجل فیها بالرحمة الی عباده و یجیبهم اذا ناجوه و یلبیهم اذا نادوه و یسـتجب لهم اذا دعوه؛

و در اوقات نمازهایتان دستهای خود را به دعا به سوی خدا بردارید، زیرا آن اوقات بهترین ساعات است و خداوند به سوی بندگانش با نظر رحمت نگاه مـی کند وهنگامی که با او مناجات کنند جواب می دهـد زمـانی کـه او را بخواننـد، لبیک می گوید و وقتی که به درگاه او دعا کنند، اجابت می فرماید.

(بحارالانوار، ج 96، ص 356)

حدیث - 301

قال الباقر علیه السلام:

فاذا فرغت من الصلاة المکتوبة فانصب الی ربک فی الدعاء او ارعب الیه فـی المساءلة؛

هرگاه از نماز واجب فارغ شدی ، به دعـا بـه سـوی پروردگـارت بپـرداز و رغبت کن به سوی پروردگارت به سوال و درخواست .

(مجمع البیان ، ج 10 ص 509)

حدیث - 302

قال رسول الله ﷺ :

كاءنه قداستغنى غنى خذوا صلاته فاضربوا بها وجهه ؛

بنده مرا بنگریدکه نماز به جای آورد، ولی درخواست حاجت نکرد و گویا از من بی نیاز است نمازش را برگردانید و برچهره اش بکوبید.(بحـارالانوار، ج 82 ص 325)

حدیث - 303

قال الصادق علیه السلام :

ان الله - عزوجل - فرض علیکم الصلوات فی احب الاوقات الیه فاسـئلوا الله حوائجکم عقیب فرائضکم ؛

به درستی که خداوند نمازهای واجب را در محبوبترین اوقـات واجـب کـرد، پس حاجات خود را بعد از نمازهایتان بخواهید.

(بحارالانوار، ج 85 ص 324)

حدیث - 304

قال رسول الله - ﷺ -:

ان الله یستجبی من عبده اذا صلی فی جماعة ثم ساءله حاجة ان ینصرف حتی یقضیها ؛

وقتی بنده نمازش را به جماعت بخواند وحاجتی از خدا بخواهد، خداونـد او را حاجت روا خواهد کرد، زیرا شرم دارد خواسته او را برنیاورد.

(بحارالانوار، ج 88 ص 4)

حدیث - 305

قال علی.علیه السلام .

من جلس فی مصلاة ثانیا رجلیه یذکر الله - تبارک الله و تعالی - وکـل الله - عزوجل . به ملکا یقول : ازدد شرفا تکتب لک الحسنات و تمحی عنک السیئات و تبنی لک الدرجات حتی ینصرف؛

کسی که درجایگاه نمازش بنشیند، و بـه ذکـر خـدای تعـالی و بـه تعقیبـات بپردازد خداوند فرشته ای را بر او ماءمور و موکل می گردانـد کـه بـه وی مـی گوید: ای نمازگزاری که مشغول به دعا هستی ، به شـرف و کرامـت و فضـیلت خود بیفزا (یعنی بیشتر و زیادتر دعا کن) که از برای تو حسنات ثبت می گـردد و سیئات و بدیهایت محو و نابود می شود و درجات برای تو افزون می گـردد و این گفتگو ادامه دارد تا وقتی که او از دعا و تعقیباتش فارغ شود.

(دعائم الاسلام ، ج 1 ص 165)

حدیث - 306

قال رسول الله ﷺ

ثلاثه مواطن لاترد فیها دعوة عبد: رجل یکون فی بریة حیث لایراه احد الاالله فیقوم فیصلی و رجل یکون معه فئة فیقر عنه اصحابه فبثبت و رجل یقوم من آخر اللیل ؛

سه مورد است که دعای کسی در آن رد نمی شود: یکی آن مردی که در بیابان باشد و کسی جز خدا او را نمی بیند برخیزد و نماز گزارد. دیگر آن مردی که با گروهی در جنگ باشد و یاران وی بگریزند و او استوار ماند. سوم آن که مرد در آخر شب برای عبادت برخیزد.(کنزالعمال ، ج 2 - ص 102، ص 3336)

حدیث - 307

قال رسول الله ﷺ

من ادی فریضة فله عندالله دعوة مستجابه ؛

هرکس نماز واجبی را به جای آورد یک دعای مستحب نزد خدا خواهد داشت .

(بحارالانوار، ج 85، ص 321).

حدیث - 308

قال الصادق .علیه السلام .

یستجاب الدعاء فی اربعة مواطن : فـی الـوتر و بعـد الفجـر و بعـد الظهـر و بعدالمغرب؛

دعا در چهار وقت به اجابت می رسد:

1 - در نماز وتر

2 - پس از نماز صبح

3 - بعد از نماز ظهر

4 - پس از مغرب.

(بحارالانوار، 85، ص 324 روضة المتقین ، ج 12 ص 38).

حدیث - 309

قال الصادق علیه السلام

من صلی صلوة و عقب الی اخری فهو ضـیف الله و حـق علـی الله ان یکـرم ضیفه ؛

هر که نماز فریضه کند و بعد از آن تعقیب بخواند تـا نمـاز دیگـر (یعنـی بـه خواندن دعاهایی که بعد از نماز باید خواند و قرائت قرآن و غیره مشغول گـردد تا وقت نماز دیگر) پس آن بنده مهمان خدا می باشد و حـق اسـت بـر خـدای عزوجل اینکه اکرام کند مهمان خود را. (بحارالانوار، ج 85 ص 322).

حدیث - 310

قال الصادق علیه السلام

من سبح تسبیح فاطمة علیها السلام قبل ان یثنی رجله من صلوة الفریضة غفرله ؛

کسی که در نمازهای فریضه ، پس از سلام نماز و قبل از حرکت از مصلی ، خداوند را به تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام تسبیح کند، آمرزیده می شود.

(دعائم الاسلام ، ج 1 ص 168)

حدیث - 311

عن علی - علیه السلام - قال :

مروة الحضر قراءة القران و مجالسة العلماء و النظر فی الفقه و المحافظة علی الصلاة فی الجماعات ؛

از حضرت علی علیه السلام نقل شده که فرمودند: جوانمردی در حضور در وطن ، قرآن خواندن ، هم نشینی با علماء، و نگریستن در احکام دین ، و مواظبت بر نماز خواندن در جماعتهاست .

(بحارالانوار، ج 88، ص 10)

حدیث - 312

قال النبی ﷺ:

من ام قوما باذنهم و هم به راضون فاقتصد بهم فی حضوره ، و احسن صلاته بقیامه و قراءته و رکوعه و سجوده و قعوده ، فله مثل اجر القوم ، و لاینقص من اجورهم شیء؛

هرکس به اجازه و رضایت جماعتی به آنان پیشنماز باشد، و آنان به او راضی باشند، در حاضر شدنش با آنان استقامت ورزد، و نماز خود را با قیام و قرائت و رکوع و سجود و قعود آن نیکو انجام دهد، برای او مثل ثواب آن جماعت است ، و از ثواب آنها هم چیزی کم نمی شود.

(بحارالانوار، ج 88، ص 8)

حدیث - 313

قال علی .علیه السلام .

و اذا قمت فی صلاتک للناس فلاتکونن منفرا و لامضیعا، فان فی الناس من به العلة و له الحاجة ، و قد سالت رسول الله ﷺ حین وجهنی الی الیمن کیف اصلی بهم ؟ فقال : صل بهم کصلاة اضعفهم ، و کن بالمؤ منین رحیما؛

هنگامی که برخاستی و خودت را مهیا ساختی تا با مردم نماز گزاری ، نماز را چندان طولانی مخوان که مردم را پراکنده سازی ، و سریع و تند هم مخوان که آن را تباه کنی ، زیرا در میان مردمی که با تو نماز می گزارند، کسانی هستند که علیل و بیمار و ناتوانند، یا گرفتاری و کار دارند. من از رسول خدا ﷺ

هنگامی که مرا برای تبلیغ اسلام به یمن می فرستاد پرسیدم : چگونه با مردم نماز بگزارم ؟ حضرت فرمودند: با آنها مانند ناتوانترین آنان نمازگزار، و بر حال مؤ منین ترحم کن .

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1023)

حدیث - 314

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم:

ثلاثة یضحک الله الیهم : الرجل اذا قام باللیل و القوم اذا صفوا فی الصلاة ، و القوم اذا صفوا فی قتال العدو؛

سه گروهند که خداوند از آنان خشنود است :

1 - کسی که نماز شب می خواند.

2 - جمعی که نماز جماعت تشکیل می دهند.

3 - دسته ای که در برابر دشمن در راه خدا صف آرایی کرده اند.

(ثواب الاعمال ، ص 96)

حدیث - 315

قال رسول الله ﷺ :

رحم الله رجلا قام من اللیل فصلی و ایقظ امراءته فصلت ، فان ابت نضح فی وجهها الماء، رحم الله امراءة قامت من اللیل فصلت و ایقظت زوجها، فان ابی نضحت فی وجهه الماء؛

خدا رحمت کند، مردی را که شب از خواب برخیزد و نماز شب بخواند و همسرش را نیز براین عمل تشویق نماید، و اگر بیدار نشد (با اجازه قبلی او) به صورت وی آب بپاشد و او را بیدار کند و همچنین خدا بیامرزد زنی که در شب برخیزد و نماز شب بخواند وشوهرش را نیز بدین عمل وادار کند و اگر از جای برنخواست (با اذن قبلی او) آب به صورتش بپاشد، تا او را بیدار کند.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 418).

حدیث - 316

قال رسول الله ﷺ :

رکعتان من المتاءهل خیر من اثنتین و ثمانین رکعة من العزب ؛

دو رکعت نماز کسی که همسر دارد، بهتر از هشتاد و دو رکعت نماز انسان مجرد است .

(نهج الفصاحه ، ص 350).

حدیث - 317

قال الصادق .علیه السلام :.

حتی یتم له تسع سنین ، فاذا تمت له علم الوضو وضرب علیه وامر بالصلوة و ضرب علیها، فاذا، تعلم ، الوضوء و الصلاة غفرالله لوالدیه ؛

وقتی (فرزندتان) به سن نه سالگی برسد، پس وقتی که نه سالش تمام شد، وضو را به او یاد بدهید واگر کوتاهی کرد او را ادب کنید، و او را امر به نماز کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید پس زمانیکه فرزند وضو و نماز را یاد گرفت.،، خدا پدر و مادرش را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13).

حدیث - 318

قال علی .علیه السلام .

ان الله - عزوجل - لیهم بعذاب اهل الارض جمیعا حتی لایتحاشی منهم احدا اذا عملوا بالمعاصی و اجترحوا السیئات فاذا الی الشیب ناقلی اقدامهم الی الصلوة و الولدان یتعلمون القرآن رحمهم الله فاخر ذلک عنهم ؛

آنگاه که اهل زمین در گناه و بدیها غوطه ور می شوند خداوند متعال قصد می کند تمامی آنان را بدون استثناء دچار عذاب نماید، ولی با توجه به پیرمردان ریش سفیدی که برای نماز (به سوی مسجد) گام برمی دارند و نیز نونهالانی که در حال یادگرفتن قرآن هستند، به تمامی اهل زمین رحم نموده و عذاب آنان را به تاءخیر می اندازد.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 360، باب 3، روایت 12).

حدیث - 319

قال رسول الله ﷺ :

مرو صبیانکم بالصلوة اذا کانو ابناء ست سنین و اضربوهم اذا کانوا ابنـاء سـبع سنین و فرقوا بینهم فی المضاجع کانوا ابناء عشر سنین؛

فرزندان خود را در سن شش سالگی به نماز وادار کنید، و در هفـت سـالگی آنها را (در صورت نخواندن) تنبیه کنید، ودر سن ده سالگی رختخواب آنـان را جدا کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 171).

حدیث - 320

قال الصادق .علیه السلام .

فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفرالله لوالدیه ؛

چون فرزندی وضو و نماز را یاد گیرد، خداوند (به پاداش آن) پـدر و مـادر او را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13).

حدیث - 321

قال علی .علیه‌السلام .

اوصیک یا بنی بالصلاة عند وقتها ؛

فرزندم! تو را به نماز در اول وقت سفارش می کنم .

(بحارالانوار، ج 83 ص 14).

حدیث - 322

قال علی .علیه‌السلام .

علموا صبیانکم الصلاة ؛

نماز را به فرزندانتان بیاموزید.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4 ص 46).

حدیث - 323

قال الصادق .علیه‌السلام .

یابنی ! انه لاینال شفاعتنا من استخف بالصلوة ؛

ای فرزندم هرکس نماز را سبک بشمارد به شفاعت ما دست نخواهد یافت.

(وسائل الشیعه ج 3، ص 16).

حديث - 324

قال رسول الله ﷺ :

مروا صبيانكم بالصلوة اذا بلغوا سبع سنين و اضربوهم على تركها اذا بلغوا تسعا ؛

فرزندان هفت ساله تان را به نماز وادار كنيد و نه سالگان را اگر ترک نماز نمودند تاءديب كنيد.

(سفينة البحار، ج 2 ص 25).

حديث - 325

قال الباقر عليه السلام

انا ناءمر صبيننا بالصلاة اذا كانوا بنى خمس سنين فمروا صبيانكم بالصلاة اذا كانوا بنى سبع سنين ؛

فرزندان ما وقتی پنج ساله می شوند، امر می كنيم كه نماز بخوانند، پس شما هم هنگامی كه فرزندانتان به هفت سالگی رسيدند، آنها را نماز خواندن امر كنيد.

(وسائل الشيعه ، ج 3 ص 12).

حدیث - 326

قال علی عليه السلام

علموا صبیانکم الصلاة وخدوهم بها اذا بلغوا ثمانی سنین ؛

نماز را به فرزندان خویش تعلیم دهید، و چون به هشت سالگی رسیدند، آنان را وادار به خواندن این فریضه الهی نمایند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 12).

حدیث - 327

قال الصادق .عليه السلام .

کان (السجاد) عليه السلام اذا حضرت الصلاة اقشعر جلده و اصفر لونه و ارتعد کالسعفة ؛

چون وقت نماز فرا می رسید بدن امام زین العابدین عليه السلام می لرزید و رنگ چهره اش زرد می شد و مانند شاخه نخل خرما و مرتعش می شد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 247).

حدیث - 328

قال الصادق عليه السلام

ان الحسن بن علی عليه السلام كان اذا قام فی صلاته ترتعد فرائصه بين يدی ربه - عزوجل - و كان اذا ذكر الجنة و النار اضطرب اضطراب السليم ؛

هنگامی که امام حسن مجتبی عليه السلام به نماز می ایستاد، تن مبارکش می لرزید و هرگاه که یاد بهشت و جهنم می نمود، چون مار گزیده به خود می پیچید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 258، میزان الحکمه ، ج 5 ص 382).

حدیث - 329

قال علی عليه السلام

ما تركت صلاة الليل منذ سمعت قول النبی صلی الله عليه و آله و سلم صلاة الليل نور، فقال ابن الكواء و ليلة الهرير؟ قال : و ليلة الهرير؛

از روزی که رسول خدا صلی الله عليه و آله و سلم فرمودند: ((نماز شب نور است))، نماز شب را ترک نکردم. ابن کواء از حضرت پرسید حتی در لیلة الهریر (شب عملیات جنگ صفین) امام فرمودند: حتی در آن شب .

(بحارالانوار، ج 41، ص 17).

حدیث - 330

عن الصادق 0.عليه السلام . عن ابائه عليهم السلام قال :

اشترط رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم على جيران المسجد شهود الصلاة ، و قال : لينتهين اقوام لايشهدون الصلاة او لامرن موذنا يوذن ثم يقيم ثم امر رجلا من اهل بيتى ، و هو على فليحرقن على اقوام بيوتهم بحزم الحطب لانهم لاياتون الصلاة ؛

امام صادق عليه السلام از پدرانش عليهم السلام نقل کرده : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم بر همسایه های مسجد شرط کرد در مسجد حاضر شوند. فرمود: جماعتی که به نماز حاضر نمی شوند باز گردند، و یا دستور می دهم موذن اذان و اقامه گوید، سپس به مردی از اهل بیتم دستور می دهم و او علی است ، خانه جماعتی را با مجموعه هیزم می سوزاند برای اینکه آن ها به نماز نمی آیند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 8)

حدیث - 331

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم

لينتهين اقوام لايشهدون الصلاة او لامرن مؤ ذنا يوذن ثم يقيم ثم امر رجلا من اهل بيتى و هو على عليه السلام فيحرقن على اقوام بيوتهم بحزم الحطب لانهم لاياتون الصلاة ؛

آنان که در نماز جماعت حاضر نمی شوند لازم است از این کار خودداری کنند، و گرنه دستور خواهم داد موذن اذان و اقامه بگوید، آن گاه پس از اقامه

جماعت ، یکی از اهل بیت خود را (که علی باشد) فرمان می دهم تا خانه هـای کسانی را که در جماعت حاضر نشده اند با بسته های هیزم به آتش کشد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 376)

حدیث - 332

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان الله یستحیی من عبده اذا صلی فی جماعة ثم ساله حاجة ان ینصرف حتـی یقضیها؛

همانا خداوند از بنده اش هنگامی که به نماز جماعت مشغول است و سـپس از او حاجتی بخواهد که برآورده نشود، حیا می کند تا زمانی کـه آن را اجابـت کند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 333

قال الرضا علیه السلام

انما جعلت الجماعة لئلا تکون الاخلاص و التوحید و الاسلام و العبـادة لله الا ظاهرا مکشوفا لان فی اظهاره حجة علی اهل الشرق و الغرب لله وحده و لیکـون المنافق و المستخف مودیا لما اقربه یظهر الاسلام و المراقبـة و لیکـون شـهادات الناس بالاسلام بعضهم ببعض جائزة ممکنة مع مافیه من المسـاعدة علـی البـر و التقوی و الزجر عن کثیر من معاصی الله ؛

علت تشریع نماز جماعت آن است که اسلام و توحید و بندگی و اخلاص بـه خداوند متعال در معرض دید عموم و ظاهر و مشهور در میان مردم باشـد، زیـرا

در این صورت است که حجت در زمینه وحدانیت خداوند بر مردم شرق و غرب تمام می شود، و مردمان منافق و بی اعتنا به نماز مطابق اقـرار زبـانی وادار بـه عمل می شوند، و مراقبت صورت می گیرد و گواهیهای مردم که علیـه یکـدیگر در زمینه اسلام امکان پیدا می کند علاوه آن که در چنین اجتماعاتی بر توسعه و گسترش نیکوکاری و تقوی مساعدت می شود، عملا جلوی بسیاری از گناهـان گرفته می شود.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 334

قال الباقر عليه السلام

ثلاث کفارات : اسباغ الوضوء فـی السـبرات و المشـی باللیـل و النهـار الـی الصلوات و المحافظة علی الجماعات ؛

سه چیز موجب کفاره و پوشاندن (گناه) است :

1 - وضوی کامل در هوای سرد.

2 - در شب و روز برای نمازها، قدم برداشتن .

3 - محافظت و ملامت بر نماز جماعتها.

(بحارالانوار، ج 88، ص 10)

حدیث - 335

قال رسول الله ﷺ :

لو یعلمون ما فی العشاء و الفجر لاتوهما و لو حبوا؛

اگر بدانند آن چه را که در خواندن نماز عشاء و صبح با جماعت هست به آن می آیند، هرچند با زانوها و دستها باشد، مانند راه رفتن کودک با نشستنگاه خود.

(اصول وافی ، ج 2، ص 149)

حدیث - 336

قال علی .علیه السلام .

و صلوا بهم صلاة اضعفهم و لاتکونوا فتانین ؛

و با مردم همانند نماز گزاردن ناتوان ترین آنان نماز گزارید و (با طول دادن آن موجبات زحمات آنان را فراهم نیاورید) و سبب فتنه و فساد نباشید.

(نهج البلاغه ، ص 52)

حدیث - 337

قال الصادق .علیه السلام .

صلی رسول الله ﷺ الظهر و العصر فخفف الصلاة فی الرکعتین فلما انصرف ... قالوا: خففت فی الرکعتین الاخیرتین ؟فقال لهم : او ما سمعتم صراخ الصبی ؛

روزی رسول خدا ﷺ نماز ظهـر و عصـر را بـه جـامی آورد، ناگهـان دو رکعت آخر نماز را تخفیف (تسریع) دادند، اصـحاب پـس از نمـاز از حضـرت سوال کردند، که آیا دستور جدید آمده ؟ فرمودند: بـرای چـه؟ گفتنـد: چـرا دو رکعت آخر نماز را سبکتر خواندید ؟ فرمودند: مگر صدای فریاد گریه کـودک را نمی شنوید.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 369)

حدیث - 338

قال رسول الله ﷺ :

استووا تستوی قلوبکم و تماسوا تراحموا؛

صفهای نماز جماعت را هماهنگ و تنظیم نمایید تا دلهایتان متعادل شود، و با هم در تماس باشید تا مهربانی افزوده شود.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 623)

حدیث - 339

قال رسول الله ﷺ :

و من حافظ علی الجماعة حیثما کان مر علی الصراط کالبرق الخاطف اللامـع فی اول زمرة مع السابقین ؛

کسی که محافظت و مداومت بـر نمـاز جماعـت کنـد، ماننـد بـرق سـریع و درخشان همراه نخستین گروه بهشتیان از روی صراط می گذرد.

(ثواب الاعمال ، ص 343)

حدیث - 340

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و اما یوم القیامة یجمع الله فیه الاولین و الاخرین للحساب فما من مومن مشی الی الجماعة الا خلف الله - عز و جل - علیه اهوال یوم القیامة ثم یامر به الی الجنة ؛

خداوند در روز قیامت همه انسانها را برای حساب جمع می کند، و هیچ مومنی که در نماز جماعت شرکت نموده نمی ماند، مگر آن که خداوند روز قیامت سختیها و دشواریها را برایش آسان می کند، و سپس دستور میدهد که او را وارد بهشت کنند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 6)

حدیث - 341

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا سئلت عمن لایشهد الجماعة فقل : لا اعرفه ؛

هنگامی که از شما راجع به کسی که در نماز جماعت شرکت نمی کند بپرسند، بگویید او را نمی شناسم .

(بحارالانوار، ج 88، ص 5)

حدیث - 342

قال رسول الله ﷺ :

من صلی اربعین یوما الصلوات فی جماعة لایغوته تکبیرة الاحرام کتب له برائتان برائة من النفاق و برائة من النار ؛

کسی که چهل روز نمازهای خود را با جماعت به جا آورد، به طوری که یک تکبیرة الاحرام از او فوت نشود، برای او آزادی از آتش جهنم و آزادی از نفاق نوشته می شود.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 244)

حدیث - 343

قال علی علیه السلام

من صلی الفجر جماعة رفعت صلاته فی صلاة الابرار و کتب یومئذ فی وفد المتقین ؛

کسی که نماز صبح را به جماعت بخواند، نمازش در میان نیکان بالا برده می شود، و آن روز در جرگه پارسایان نوشته شود.

(دعائم الاسلام ، ج 1، ص 153)

حدیث - 344

قال الباقر عليه السلام

فضل صلاة الجماعة على صلاة الرجل فردا خمس و عشرون درجة فی الجنة ؛

نماز جماعت بر نماز فرادای بیست و پنج درجه بهشتی فضیلت و برتری دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 371)

حدیث - 345

ان الله وعد ان یدخل الجنة ثلاثة نفور بغیر حساب و یشفع کل واحد منهم فی ثمانین الفا، المؤ ذن و الامام ، و رجل یتوضا ثم یدخل المسجد فیصلی فی الجماعة ؛

همانا خداوند به سه گروه وعده داد، بدون حساب وارد بهشت شوند، و هر یک از این سه گروه (روز قیامت) می توانند هشتاد هزار نفر را شفاعت کنند و آن ها عبارتند از:

1 - موذن .

2 - امام جماعت .

3 - کسی که وضو بگیرد، سپس داخل مسجد شود و نماز را به جماعت به جا آورد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 488)

حدیث - 346

قال رسول الله ﷺ :

ان امامک شفیعک الی الله - عز و جل - فلا تجعل شفیعک سفیها و لا فاسقا؛

همانا امام و پیشنماز تو، شفیع و واسطه تو به درگاه با عظمت الهی است ، پس هرگز کسی را که فاسد و بی خرد است وسیله و شفیع خود به درگاه الهی قرار مده .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 492)

حدیث - 347

قال الرضا علیه السلام

و ان کنت خلف الامام فلا تقوم فی الثانی ان وجدت فی الاول موضعا؛

اگر می خواهی در پشت امام جماعت قرار بگیری ، تا زمانی که در صف اول جای خالی برای تو هست در صف دوم قرار نگیر.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 490)

حدیث - 348

قال علی علیه السلام

و اذا قمت فی صلاتک للناس ، فلا تکونن منفرا و لامضیعا فان فی الناس من به العلة و له الحاجة ؛

و هنگامی که به نماز جماعت برای مردم می ایستی باید نمازت نه نفرت آور و نه تضییع کننده باشد (نه آن قدر آن را طول بده که موجب تنفر مامومین شـود و نه آن قدر سریع که نماز را ضایع کنی) چرا که در بین مردمی که با تو به نماز ایستاده اند، هم بیمار وجود دارد و هم افراد حاجتمند هست .

(نهج البلاغه ، نامه 52)

حدیث - 349

قال رسول الله ﷺ :

من صلی الخمس فی الجماعة و حافظ علی الجمعة فقد اکتال الاجر بالمکیال الاوفی و قال تعالی : (ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ) ؛

کسی که نماز پنج وقت خود را به جماعت بخواند و به نمـاز جمعـه حاضـر شود، پس به تحقیق اجر خود را به حد کافی دریافت کرده است . سپس رسـول خدا ﷺ این آیه کریمه را تلاوت فرمودند: (پس جزا داده شود بر آن ، جزای کاملتر).

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 386)

حدیث - 350

قال رسول الله ﷺ :

من سمع النداء فی المسجد فخرج منه من غیر علـة فهـو منـافق الا ان یریـد الرجوع الیه ؛

کسی که بانگ نماز را در مسجد بشنود و بدون علت از آن جا خـارج شـود، منافق است ،مگر آن که قصد بازگشت به آن جا را داشته باشد.

(بحارالانوار، ج 88، ص 9)

حدیث - 351

قال رسول الله ﷺ :

التکبیرة الاولی مع الامام خیر من الدنیا و ما فیها؛

تکبیر اول نماز را با امام جماعت گفتن بهتـر اسـت از دنیـا و آن چـه در آن است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 488، بحارالانوار، ج 88، ص 15)

حدیث - 352

قال رسول الله ﷺ :

اقیموا صفوفکم ، فانی اریکم من خلفی کما اریکم من قدامی و من بین یدی و لاتخالفوا فیخالف الله بین قلوبکم ؛

صفهای نماز را مرتب کنید، پس همانا من شما را از پشـت سـر مـی بیـنم ، همان طور شما را از جلو مـی بیـنم ، و بـین صـفهای خـود جـدایی و فاصـله نیندازید، که خدا بین قلبهای شما جدایی می اندازد.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 468)

حدیث - 353

قال الصادق عليه السلام:

من قال بالجسم فلا تعطوه شیئا من الزکاة و لاتصلوا خلفه ؛

هرکس قائل به جسمانیت خدا باشد از زکات چیزی به او ندهید و در پشت سرش نماز نخوانید.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 379)

حدیث - 354

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من ادرک التکبیرة الاولی اربعین یوما فی خمس صلوات کتب له براءة من النار و برائة من النفاق ؛

کسی تکبیر اول نماز پنجگانه را در نماز جماعت چهل روز درک کند، برای او آزادی از آتش جهنم و آزادی از نفاق نوشته می شود.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 488)

حدیث - 355

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

فضل الصف الاول علی الثانی کفضلی علی امتی ؛

فضیلت صف اول بر صف دوم (نماز جماعت) مثل فضیلت من است بر امتم .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 465)

حدیث - 356

قال الباقر عليه السلام

ینبغی للصفوف ان تکون تامة متواصلة بعضها الی بعض ، و یکون بین کل صفین قدر مسقط جسد الانسان اذا سجد؛

سزاوار است که (در نماز جماعت) صفها کامل و به هم پیوسته باشند، و میان دو صف فاصله به اندازه ای باشد که یک انسان بتواند سجده کند و اگر در نماز جماعت فاصله دو صف جلو و عقب کمتر از این باشد، چنین نمازی ، نماز کامل و درستی نیست .

(دعائم الاسلام ، ج 1، ص 155)

حدیث - 357

قال الصادق عليه السلام

ثلاثة لایصلی خلفهم : المجهول ، و الغالی و ان کان یقول بقولک ، و المجاهر بالفسق و ان کان مقتصدا؛

پشت سر سه گروه نماز نخوان (اقتداء نکن):

1 - پشت سر شخص ناشناخته .

2 - مرد غلو کننده ، هرچند که امامی و هم عقیده تو باشد.

3 - شخص متظاهر به فسق و گناه ، اگر چه مردی میانه رو و معقول باشد.

(خصال صدوق ، ص 154)

حدیث - 358

قال علی عليه السلام

سدوا فرج الصفوف و من استطاع ان یتم الصف الاول او الـذی یلیـه فلیفعـل ذلک فان ذلک احب الی نبیکم و اتموا الصفوف فان الله و ملائکته یصـلون علـی الذین یتمون الصفوف ؛

صفوف نماز جماعت ، که خالی است آن را پرکنید، و هرکس که قـدرت دارد بر این که صف اول را تمام کند یا پهلوی صف اول را پر کند ایـن کـار را انجـام دهد پس به درستی که این کار نزد پیامبر اسـلام محبـوب اسـت و تمـام کنیـد صفهای (نماز جماعت) را ناقص نگذارید، پس به درسـتی کـه خـدا و ملائکـه درود می فرستند بر آنان که صفوف را تکمیل کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 474)

حدیث - 359

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

و من حافظ علی الصف الاول و التکبیره الاولی لایوذی مسلما اعطاه الله مـن الاجر ما یعطی الموذنون فی الدنیا و الاخرة ؛

کسی که محافظت و مداومت بر صف اول و تکبیر اول نمایـد، و مسـلمانی را اذیت نکند، خداوند به او اجری معادل اجری که موذن در دنیا و آخرت دریافت می کند عطا خواهد کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 360

قال رسول الله ﷺ :

اذا کان العبد خلف الامام کتب الله له مائة الف الف و عشرین درجة ؛

هرگاه بنده خدا پشت امام عادل به نماز بایستد بـرای او صـد هـزار هـزار و بیست درجه خداوند ثواب منظور می کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 386)

حدیث - 361

قال رسول الله ﷺ :

ان الله یستحیی من عبده اذا صلی فی جماعة ثم ساله حاجة ان ینصرف حتـی یقضیها؛

زمانی بنده ای نمازش را به جماعت بخواند، خداوند از او حیاء مـی کنـد، و هنگامی که از او طلب حاجت کرد، منصـرف نشـود ؛ مگـر اینکـه حـاجتش را برآورد.

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 362

قال رسول الله ﷺ :

خیر صفوف الصلاة المقدم ، و لو یعلم الناس ما فی الصف الاول لم یصل الیه احد الا باستهام ؛

بهترین صفوف نماز جماعت صف اول است ، اگر مردم می فهمیدند صف اول چقدر فضیلت دارد، (همه مردم در صف اول شرکت می کردند) و در نتیجه با قید قرعه در صف اول نماز می خواندند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 18)

حدیث - 363

قال الرضا علیه السلام

و لاتصلی خلف فاجر و لایقتدی الا باهل الولایة ؛

پشت سرآدم فاجر نماز نخوان ، اقتدافقط بر شخص اهل ولایت اهل بیت عصمت و طهارت جایز است .

(تحف العقول ، ص 308)

حدیث - 364

قال رسول الله ﷺ :

فما من مؤ من مشی الی الجماعة الا خلف الله علیه اهوال یوم القیامة ، ثم یامر به الی الجنة ؛

پس مؤ منی نیست که در راه نماز جماعت قدم بردارد مگر این کـه خداونـد تبارک و تعالی ترس و هراس روز قیامت را برای او سبک می گیرد، سپس او را امر می کندبه ورود به بهشت .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 365

قال الرضا عليه السلام

فضل الجماعة على الفرد بكل ركعة الفا ركعة ؛

فضیلت نماز جماعت بر نماز فرادی هریک رکعت برابـر بـا دو هـزار رکعـت است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 366

قال علی عليه السلام

افضل الصفوف اولها و هو صف الملائكة و افضل المقدم ميا من الامام ؛

بهترین صفهای نماز جماعت ، صف اول است ، و آن صـف ملائکـه اسـت و بهترین جای صف اول سمت راست امام است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 18)

حدیث - 367

قال رسول الله ﷺ :

اما الجماعة صفوف امتی کصفوف الملائکة و الرکعة فی الجماعة اربع و عشرون رکعة ، کل رکعة احب الی الله - عز و جل - من عبادة اربعین سنة ؛

اما نماز جماعت، به درستی که صفوف امت من ، مثل صفوف ملائکه است و یک رکعت نماز در جماعت بیست و چهار رکعت به حساب می آید، که هر رکعتی محبوبتر است نزد خدا از عبادت چهل سال .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 368

عن رسول الله ﷺ :

و ما منکم من احد یخرج من بیته متطهرا فیصلی الصلوة فی الجماعة مع المسلمین ثم یقعد ینتظر صلوة الاخری الا و الملائکة تقول : اللهم اغفر له ، اللهم ارحمه ؛

وقتی شما از خانه خارج می شوید، با طهارت باشید، و شرکت در جماعت با مسلمین بکنید، و انتظار نماز باشید، در این صورت ملائکه برای شما دعا می کنند، خدایا او را بیامرز، خدایا بر او رحم کن .

(جامع احادیث ، ج 6، ص 387)

حدیث - 369

قال الصادق علیه السلام

من صلی عن یمین الامام اربعین یوما دخل الجنة ؛

کسی که سمت راست امام جماعت چهل روز نماز بخواند وارد بهشت می شود.

(جامع احادیث ، ج 6، ص 465)

حدیث - 370

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اتی الجماعة ایمانا و احتسابا استانف العمل ؛

کسی که در نماز جماعت با ایمان و قصد پاک و خشنودی خدا داخل شود، اعمال خود را از سر گیرد. (کنایه از این است که گناهان گذشته اش بخشیده می شود.)

(ثواب الاعمال ، ص 87)

حدیث - 371

قال الباقر علیه السلام

لاصلاة لمن لایشهد الصلاة من جیران المسجد الامریض او مشغول ؛

کسی که همسایه مسجد است و به نماز (جماعت) حاضر نمی شود نمازش کامل نیست ، مگر مریض باشد یا عذر موجهی داشته باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 375)

حدیث - 372

قال الصادق علیه السلام

رفع الی امیرالمؤ منین علیه السلام بالکوفة ان قوما من جیران المسجد لایشهدون الصلاة جماعة فی المسجد فقال : لیحضرن معنا صلاتنا جماعة او لیتحولن و لایجاورونا و لانجاورهم ؛

به حضرت علی علیه السلام خبر دادند که در کوفه قومی هستند در همسایگی مسجد، که به جماعت مسلمین در مسجد حاضر نمی گردند امام فرمودند: باید به جماعت ما و نماز با ما در مسجد حاضر شوند، و گرنه باید کوچ کنند و از همسایگی مسجد دور شوند و با ما همسایه نباشند و ما نیز با آنان مجاور نباشیم .

(بحارالانوار، ج 88، ص 13)

حدیث - 373

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

سووا صفوفکم فان تسویة الصف تمام الصلاة ؛

صفهای نماز جماعت ، را مساوی کنید، پس همانا که مساوی کردن صفها، کامل کننده نماز است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 20)

حدیث - 374

قال رسول الله ﷺ :

و من مشی الی مسجد یطلب فیه الجماعة کان له بکل خطوة سبعون الف حسنة ، و یرفع له من الدرجات مثل ذلک ، فان مات و هو علی ذلک و کل الله به سبعین الف ملک یعودونه فی قبره و یبشرونه و یونسونه فی وحدته و یستغفرون له حتی یبعث ؛

کسی که به قصد شرکت در نماز جماعت به سوی مسجد گام بر می دارد، خداوند متعال در مقابل هرگامی که بر می دارد، هفتاد هزار حسنه به او پاداش می دهد و به همین میزان نیز درجات وی بالا خواهد رفت و اگر در چنین حالی بمیرد، خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را مامور می نماید تا در قبر به دیدار او رفته ، وی را بشارت دهند و در تنهایی قبر انیس او باشند و تا روز قیامت برایش طلب آمرزش کنند.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 375

عن جعفر بن محمد عن ابائه - علیهم السلام -:

وفی وصیة النبی ﷺ لعلی - علیه السلام - قال ثلاث درجات منها المشی باللیل و النهار الی الجماعات ؛

رسول خدا ﷺ در وصیتی به علی علیه السلام فرمودند: سه چیز موجب درجه و قرب به خداست یکی از آن سه چیز، روز و شب به طرف نماز جماعت قدم برداشتن است .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 376

قال رسول الله ﷺ :

فضل میامن الصفوف علی میاسرها کفضل صلوة الجماعة علی صلوة الفرد؛

فضیلت سمت راست بر سمت چپ ، صفهای جماعت همانند فضیلت نماز جماعت است بر نماز فرادی .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 465)

حدیث - 377

قال الصادق علیه السلام

ان الصلاة فی الجماعة تفضل علی صلاة الفرد ثلاث و عشرین درجة تکون خمسا و عشرین صلاة ؛

(دو رکعت) نماز جماعت فضیلت دارد بر نماز فرادی به بیست و سه درجه و بیست و پنج نماز محسوب می شود.

(ثواب الاعمال ، ص 87)

حدیث - 378

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلاة جماعة و لو علی راس زج اذا سئلت عمن لایشهد الجماعة فقل : لا اعرفه ؛

نماز باید به صورت جماعت خوانده شود، ولو بر نوک تیز پیکان باشد، زمانی که از شما سؤ ال شد در مورد کسی که به جماعت حاضر نمی شود، بگویید او را نمی شناسیم .

حدیث - 379

قال الصادق علیه السلام

ینبغی للامام ان یکون صلاته صلاة اضعف من خلفه ؛

بر امام جماعت شایسته است که نمازش بر اساس نماز ضعیفترین مامومین خود باشد (نماز را در حال نماز جماعت طولانی نکند).

(من لایحضره الفقیه ، ص 381)

حدیث - 380

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لاصلاة لمن لایصلی فی المسجد مع المسلمین الا من علة و لاغیبة لمن صلی فی بیته و رغب عن جماعتنا و من رغب عن جماعة المسلمین سقطت عدالتـه و وجب هجرانه ؛

کسی که بدون عذر موجهی با مسلمین در مسجد نماز جماعـت نمـی خوانـد نمازش کامل نیست ، و کسی که در منزلش نماز می خواند و نسبت به جماعـت مسلمین بی توجه است غیبتش جایز است و کسی که نسبت به جماعت مسلمین بی توجه است از عدالت ساقط است و واجب است دوری کردن از او.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 394)

حدیث - 381

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

صلاة الجماعة افضل من صلاة الفرد بخمس و عشرین درجة ؛

یک نماز که به جماعت برگزار گردد، برتری و فضیلت دارد بر بیست و پـنج نماز فرادی .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 374)

حدیث - 382

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و من لزم جماعة المسلمين حرمت عليهم غيبته و ثبتت عدالته ؛

کسی که بر نماز جماعت مداومت داشته باشد، غیبت او بر مسلمانان حرام و عدالتش ثابت می شود.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 394)

حدیث - 383

قال الصادق علیه السلام

و من صلی فی بیته جماعة رغبة عن المساجد فلا صلاة له و لمن صلی معه الا من علة تمنع من المسجد؛

و هر کس از روی بی میلی به مساجد در خانه اش هرچند نماز جماعت بخواند برای او نمازی نخواهد بود و حتی برای کسانی که با او نماز خوانده اند، مگر آن که واقعا علتی مانع از حضور در مسجد بوده باشد.

(امالی طوسی ، ج 2، ص 307)

حدیث - 384

قال الصادق عليه السلام

صلی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم الفجر فلما انصرف اقبل بوجهه علی اصحابه فسال عن اناس هل حضروا؟ فقالوا: لا یارسول الله ، فقال اغیب هم ؟ فقال : اما انه لیس من صلاة اشد علی المنافقین من هذه الصلاة و العشاء؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روزی پس از ادای نماز صبح در مسجد رو به اصحاب کرده و از حال مردی که نامشان را یک به یک برد پرسید که آیا اینان به جماعت حاضر شده اند؟اصحاب عرض کردند: نه یا رسول الله . حضرت با تعجب پرسید آیا غایبند؟ بعد فرمودند: به راستی که هیچ نمازی بر منافقان از این نماز (صبح) و نماز عشاء دشوارتر نخواهد بود.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 378. ثواب الاعمال ، ص 275)

حدیث - 385

قال الرضا عليه السلام

الصلوة فی جماعة افضل ؛

نماز به صورت جماعت با فضیلت ترین است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 450)

حدیث - 386

قال رسول الله ﷺ :

یا ایها الذین اقیموا صفوفکم و امسحوا بمناکبکم لئلایکون فیکم خلل ، و لا تخالفوا فیخالف الله بین قلوبکم الا و انی اراکم من خلفی ؛

رسول خدا ﷺ خطاب به جمعیتی فرمود: ای مردم صفهای (نمازجماعت) را منظم و مساوی کنید و دوش به دوش بایستید تا فاصله و جدایی میان شما نیفتد و نامرتب نباشید که خداوند دلهای شما را از یکدیگر دور گرداند و بدانید که من شما را از پشت سر می بینم که چگونه نظم را در صفهای جماعت برقرار می کنید.

(ثواب الاعمال ، ص 520)

حدیث - 387

قال رسول الله ﷺ :

لاصلوة لمن لم یصل فی المسجد مع المسلمین الا من علة ؛

کسی که بدون عذری در جماعت مسلمانها در مسجد شرکت نکند، نمازش پذیرفته نیست .

(وسائل الشیعه ج 3، ص 377)

حدیث - 388

قال الصادق عليه السلام

من خلع جماعة المسلمين قدر شبر، خلع ربقة الايمان من عنقه ؛

کسی که به اندازه یک وجب از جماعت مسلمانان (عملا) دوری کند، ریسمان ایمان را از گردنش درآورده و به دور افکنده است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 13)

حدیث - 389

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

انی لاکون فی الصلوة فاسمع بکاء الصبی فاخفف مخافة ان اشق علی امه ؛

من گاهی در حال نماز که هستم صدای گریه کودکی را می شنوم و نماز را سبک و کوتاه می کنم ، چرا که می ترسم مادرش را به رنج افکنم .

(کنزالعمال ، ج 7، ص 601، حدیث - 20455)

حدیث - 390

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الصلاة جماعة ولو علی راءس زج ؛

در نماز جماعت شرکت نمایید، گرچه آن را بر سر آهن نوک نیزه و انجام دهید (یعنی هر قدر سخت و دشوار باشد، از حضور در جماعت دریغ نکنید).

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 391

قال الباقر عليه السلام

من ترک الجماعة رغبة عنها و عن جماعة المسلمين من غير علة فلا صلاة له ؛

کسی که از روی بی میلی ، بدون عذر و علت نماز جماعت را که اجتماع مسلمانان است ترک کند، نمازی برای او نیست .

(امالی شیخ صدوق ، ص 290)

حدیث - 392

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من صلی اربعین یوما جماعة یدرک التکبیرة الاولی ، کتب له برائتان برائة من النار و برائة من النفاق ؛

کسی که نماز خود را با جماعت و با درک تکبیر اول نماز، چهل روز انجام دهد، خداوند دو برائت را برای او مقرر می سازد:

1 - برائت از آتش دوزخ .

2 - برائت از نفاق .

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 393

قال رسول الله ﷺ :

صلاة الرجل فی جماعة خیر من صلاته فی بیته اربعین سنة . قیل : یا رسول الله !صلوة یوم ؟ فقال : صلوة واحدة ؛

نماز خواندن انسان در جماعت بهتر است از نمازی که چهل سال در خانه خوانده شود. عرض کردند: یا رسول الله ! نماز یک روز؟ حضرت فرمودند: بلکه یک نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 374)

حدیث - 394

قال رسول الله ﷺ :

لان اصلی الصبح فی جماعة احب الی من ان اصلی لیلتی حتی اصبح ؛

اگر نماز صبح را به جماعت بخوانم ، در نظرم محبوبتر از عبادت و شب زنده داری تا صبح است .

(کنزالعمال ، ج 8، حدیث - 22792)

حدیث - 395

قال الصادق علیه السلام

ان قوما جلسوا عن حضور الجماعة فهم رسول الله ﷺ ان یشعل النار فی دورهم حتی خرجوا و حضروا الجماعة مع المسلمین ؛

عده ای در هنگام وقت نماز جماعت می نشستند (و به نماز جماعت حاضر نمی شدند) پیامبر اسلام تصمیم گرفت که خانه های آنها را آتش بزند تا از منازلشان بیرون آمده و در جماعت مسلمین حاضر شوند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 16)

حدیث - 396

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

امام القوم وافدهم فقدموا فی صلاتکم افضلکم ؛

امام جماعت هرجمعی نماینده آن در پیشگاه خداوند می باشد، پس برای امامت جماعت خود بهترینها را برگزینید.

(بحارالانوار، ج 88، ص 109)

حدیث - 397

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا سمعت الاذان فات ولو حبوا؛

هنگامی که اذان نماز را شنیدی ، هرچه سریعتر به مسجد بیا، گرچه سینه خیز باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 548)

حدیث - 398

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان الله و ملئکته یصلون علی الذین یصلون الصفوف الاول ؛

به حقیقت خداوند و فرشتگانش بر کسانی که صفهای اول نماز جماعت را به هم پیوند می دهند، درود می فرستند.

(کنزالعمال ، ج 2، ص 623)

حدیث - 399

قال الصادق علیه السلام

الصلاة خلف العالم بالف رکعة ؛

نماز در پشت سر یک عالم برابر هزار رکعت است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 5)

حدیث - 400

قال ابوالحسن موسی بن جعفر علیه السلام

ان الصلوة فی الصف الاول کالجهاد فی سبیل الله - عز و جل - ؛

نماز خواندن در صف اول ، مانند جهاد در راه خداست .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 401

قال رسول الله ﷺ :

من صلی خلف عالم فکانما صلی خلف رسول الله ؛

کسی که پشت سر عالم نماز به جا آورد، مانند کسی است که پشت سر پیامبر خدا نماز خوانده است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 119)

حدیث - 402

قال الصادق علیه السلام

من صلی خمس صلوات فی الیوم و اللیلة فی جماعة فظنوا به خیرا و اجیـروا شهادته ؛

هر که پنج نماز شبانه روز را به جماعت می خواند به او خوش گمان باشـید و گواهی اش را بپذیرید.

(بحارالانوار، ج 88، ص 8. وسائل الشیعه ، ج 5، ص 371)

حدیث - 403

عن الرضا علیه السلام

انما جعلت الجماعة لئلا یکون الاخلاص و التوحید و الاسلام و العبـادة لله الا ظاهرا مکشوفا مشهورا؛

نماز جماعت قرار داده شده است ، تا اخلاص و یگانگی و اسلام و عبادت برای خداوند آشکار، باز و ظاهر باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372. بحارالانوار، ج 88، ص 12)

حدیث - 404

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

سیاتی علی الناس زمان یترکون الاذان علی ضعفائهم ؛

زمانی خواهد آمد که اذان را تحقیر کرده و آن را به افراد ناتوان می سپرند.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 690)

حدیث - 405

قال الصادق علیه السلام

ان بلالا کان عبد صالحا، فقال : لااوذن لاحد بعد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ؛

همانا که بلال بنده ای شایسته بود و گفت : من برای احدی بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم اذان نمی گویم .

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 286)

حدیث - 406

قال الباقر عليه السلام

کان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم اذا سمع المؤ ذن یوذن قال مثل ما یقوله فی کل شی ء؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم وقتی صدای اذان مؤ ذن را مـی شـنید، و آن جمـلات را تکرار می کرد.

(الکافی ، ج 3، ص 310، ج 29)

حدیث - 407

قال علی علیه السلام

اجابة المؤ ذن یزید فی الرزق ؛

اجابت دعوت اذان گو، سبب افزایش روزی می شود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 177)

حدیث - 408

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا تغولت لکم الغیلان فاذنوا باذان لصلوة ؛

هرگاه غول زده شدید (یعنی دربیابان وحشت زده شدید و پنداشتید که غـول بیابانی سر راه شما را خواهد گرفت) اذان بگویید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 169)

حدیث - 409

قال الصادق عليه السلام

من لم یاکل اللحم اربعین یوما ساء خلقه و من ساء خلقه فاذنوا فی اذنه ؛

کسی تا چهل روز گوشت نخورد بداخلاق می شود، وقتی که بداخلاق شد در گوش او اذان بگویید.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 296)

حدیث - 410

قال الصادق عليه السلام

یجزی فی السفر اقامة بغیر اذان ؛

در سفر فقط اقامه (برای نماز) کفایت می کند.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 291)

حدیث - 411

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من ولدله مولود فلیؤ ذن فی اذنه الیمنی ، و لیقم فی الیسری ، فان ذلک عصمة من الشیطان ؛

کسی که فرزندی به او داده شد (به دنیا آمد) در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامه بگوید، زیرا این عمل ، نوزاد را از شر شیطان حفظ می نماید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 162)

حدیث - 412

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و لاتتخذن موذنا یاخذ علی اذانه اجرا؛

اذان گویی را که برای اذان گفتن مزد می گیرد، انتخاب نکن .

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 286)

حدیث - 413

قال علی علیه السلام

اغتنموا الدعاء عند اربع : عند قرائة القران و عند الاذان و عند نزول الغیث و عند التقاء الصفین للشهادة ؛

در چهار زمان دعا را غنیمت شمارید:

1 - هنگام قرائت قرآن .

2 - هنگام اذان .

3 - هنگام نزول باران .

4 - هنگام رو به رو شدن دو لشکر مؤ منین و کفار برای جنگ .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 1114)

حدیث - 414

قال الرضا عليه السلام

یؤ ذن الرجل و هو جالس و یؤ ذن و هو راکب ؛

شخص اذان گو چه نشسته و چه سواره اذان می گوید.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 285)

حدیث - 415

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

لو علم الناس ما فی النداء و الصف الاول الاستهموا علیه ؛

اگر مردم می دانستند چه فضیلتی دارد اذان گفتن و شرکت در صف اول جماعت ، هر آینه برای این کار قرعه کشی می کردند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 200)

حدیث - 416

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ان الشیطان اذا سمع النداء هرب ؛

به درستی که شیطان وقتی صدای اذان را شنید فرار می کند.

(کنزالعمال ، حدیث - 20951)

حدیث - 417

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اجابة المؤ ذن كفارة الذنوب ؛

اجابت اذان موذن ، کفاره گناهان است .

(مستدرک الوسایل ، ج 1، ص 227)

حدیث - 418

قال الباقر علیه السلام

من اذن سبع سنين محتسبا جاء يوم القيامة و لا ذنب له ؛

هر کس هفت سال برای خدا اذان بگوید، روز رستاخیز بدون گناه وارد محشر می شود.

(ثواب الاعمال ، ص 83. من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 288. وسائل الشیعه ، ج 4، ص 613)

حدیث - 419

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

يحشر المؤ ذنون من امتی مع النبيين و الصديقين و الشهداء ؛

اذان گویان ، از امت من با پیامبران و راستگویان و شهیدان محشور می شوند.

(مستدرک الوسایل ، ج 4، ص 23)

حديث - 420

قال الصادق عليه السلام

لما هبط جبرئيل بالاذان على رسول الله كان راسه فى حجر على عليه السلام فاذن جبرئيل و اقام فلما انتبه رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم قال : يا على سمعت ؟ قال : نعم قال : حفظت ؟ قال نعم قال ادع لى بلالا تعلمه فدعاه على - عليه السلام - بلالا فعلمه ؛

هنگامی که جبرئیل اذان را آورد سر پیامبر صلى الله عليه و آله و سلم بر دامان علی عليه السلام بود، جبرئیل اذان و اقامه را به پیامبر صلى الله عليه و آله و سلم تعلیم داد، هنگامی که پیامبر صلى الله عليه و آله و سلم سر خود را برداشت ، از علی عليه السلام سؤ ال کرد آیا صدای اذان جبرئیل را شنیدی ؟ عرض کرد: آری . پیامبر صلى الله عليه و آله و سلم بار دیگر پرسید: آیا آن را به خاطر سپردی ؟ گفت : آری . پیامبر صلى الله عليه و آله فرمود: بلال را (که صدای رسایی داشت) حاضر کن و اذان و اقامه را به او تعلیم ده علی عليه السلام بلال را حاضر کرد و اذان را به او تعلیم داد.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 612)

حديث - 421

قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم :

يحشر بلال على ناقة من نوق الجنة يوذن ((اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم)) فاذا نادى كسى حلة من حلل الجنة ؛

بلال حبشی در قیامت سوار بر شتری از شترهای بهشت است . و دو جمله اذان ((اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله)) (گواهی به یکتایی خدا و

رسالت محمد) می گوید، پس از اذان گفتن خداوند لباس زیبـایی از زیورهـای بهشتی بر پیکر او می پوشاند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 617. بحارالانوار، ج 84، ص 116)

حدیث - 422

قال الصادق عليه السلام

یا زرارة ! تفتح الاذان باربع تکبیرات و تختمه بتکبیرتین و تهلیلتین ؛

ای زراره! اذان را با چهار تکبیر شروع می شود و با دوتکبیر و دو تهلیـل (لا اله الا الله) تمام می شود.

(الکافی ، ج 3، ص 305. باب اذان ، ح 5)

حدیث - 423

قال الصادق عليه السلام

من صلی باذان و اقامة صلی خلفه صفان من الملائکة و من صلی باقامة بغیـر اذان صلی خلفه صف واحد، قلت له و کم مقدار کل صـف ، قـال اقلـه مـا بـین المشرق و المغرب و اکثره ما بین السماء و الارض ؛

کسی که با اذان و اقامه نماز بخواند. دو صف از ملائکه در پشت سرش نمـاز می خواند و کسی که بدون اذان و فقط با اقامه نماز بخواند یک صف از ملائکـه با او نماز می خواند. راوی سؤ ال می کند: مقدار هر صـفی چقـدر اسـت ؟ مـی فرماید: اقلش ما بین مشرق و مغرب و اکثرش ما بین زمین و آسمان است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 248)

حدیث - 424

قال الصادق عليه السلام

من السنة الجلسة بين الاذان و الاقامة ؛

نشستن بين اذان و اقامه سنت مستحب است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 155)

حدیث - 425

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

اعطانی الله - عز و جل - فاتحة الكتاب و الاذان و الجماعة فی المسجد و يوم الجمعة ؛

خداوند عز و جل چهار چيز را به من عطا فرموده است : 1 - سوره حمد، 2- اذان ، 3 - نماز جماعت در مسجد، 4 - روز جمعه .

(الخصال ، ج 2، ص 9)

حدیث - 426

قال علی عليه السلام

يستقبل الموذن القبلة فی الاذان و الاقامة ؛

اذان گو هنگام اذان گفتن به سمت قبله باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 157)

حدیث - 427

قال علی علیه‌السلام

و لا یوذن لصلاة یدخل وقتها ؛

هنگامی که وقت نماز داخل شد، اذان بگویید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 160)

حدیث - 428

قال علی علیه‌السلام

لیوذن لکم افصحکم لیومکم افقهکم ؛

فصیح ترین شما اذان بگوید و فقیه ترین شما امامت کند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 161)

حدیث - 429

قال الباقر علیه‌السلام

لاتدعن ذکر الله علی کل حال ، و لو سمعت المنادی ینادی بالاذان و انت علی الخلاء فاذکر الله عز و جل و قل کما یقول المؤ ذن ؛

خداوند را در هیچ حالی ترک مکن ، و چنانچه شنیدی که موذن اذان می گوید و تو در بیت الخلا هستی ، خدا را یاد کن و همان را که مؤ ذن می گوید بگو.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 338)

حدیث - 430

قال الصادق عليه السلام

الاذان ترتیل و الاقامة حذر؛

اذان را به صورت ترتیل ، و اقامه را به صورت بیم و اندوه بخوانید.

(الکافی ، ج 3، ص 309)

حدیث - 431

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ان الموذن فی سبیل الله مادام فی اذانه کشهید یتقلب فی دمه و یشهد له بذلک کل رطب او یابس بلغ صوته و اذا مات ما تعرضته هوام الارض فی قبره ؛

موذن تا وقتی که اذان می گوید مثل شهیدی است کـه در خـونش غوطـه ور است و هرتر و خشکی که صدای او را می شنوند گواهی می دهد و آن گاه کـه بمیرد حیوانات زمینی در قبر با بدن او کاری ندارند.

(مستدرک الوسایل ، ص 241)

حدیث - 432

قال الباقر عليه السلام

الاذان و الاقامة خمسة و ثلاثون حرفا، فعد ذلک بیده واحدا واحدا الاذان ثمانیة عشر حرفا و الاقامة سبعة عشر حرفا؛

اذان و اقامه ، مجموعا 35 جمله است ، و با دست خود یک به یک آنها شمرده شود، اذان 18 جمله و اقامه 17 جمله دارد.

(الکافی ، ج 3، ص 305. باب اذان ، ح 3)

حدیث - 433

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

الا و ان الموذن اذا قال ((اشهد ان لا اله الا الله)) صلی علیه تسعون الف ملک و استغفروا له و کان یوم القیامة فی ظل العرش حتی یفرغ الله من حساب الخلائق ؛

آگاه باشید موذن وقتی ((اشهد ان لا اله الا الله)) را گفت ، نود هزار فرشته بر او درود می فرستند و طلب آمرزش می کنند در روز قیامت در سایه عرش خدا خواهد بود تا وقتی که خداوند از حساب انسانها فارغ شود.

(بحارالانوار، ج 81، ص 130)

حدیث - 434

قال رسول الله ﷺ :

من سمع الاذان فاجاب کان عند الله من السعداء؛

کسی صدای اذان را شنید به آن روی آورد، پیش خداوند می باشد از سعادتمندان .

(بحارالانوار، ج 84، ص 155)

حدیث - 435

قال رسول الله ﷺ :

اذا سمعت الاذان فات ولو حبوا؛

هنگامی که اذان نماز را شنیدی هرچه سریعتر به مسجد بیا، گرچه سینه خیز باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 528)

حدیث - 436

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

رجل فی ارض قفر فیوذن ثم یقیم ثم یصلی ، فیقول ربک للملئکة انظروا الی عبدی یصلی و لا یراه احد غیری فینزل سبعون الف ملک یصلون و راءه و یستغفرون له الی الغد من ذلک الیوم ؛

مردی که در میان بیابانی اذان و اقامه بگوید و نماز به پا دارد، پروردگار به فرشتگان می فرماید: به بنده ام بنگرید!نماز می خواند در حالی که کسی او را نمی بیند، آن گاه هفتاد هزار ملک نازل می گردد و دنبال او نماز می گزارند و تا فردا برای او آمرزش می طلبند.

(مکارم الاخلاق ، ص 465)

حدیث - 437

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ثلاثة لو تعلم امتی ما فیها لضربت علیها بالسهام : الاذان و الغدو الی الجمعة ، و الصف الاول ؛

سه کار است که اگر امت من پاداش عظیم آن را درک می کردند، برای به دست آوردن آن ، ازدحام و قرعه کشی می نمودند:

1 - اذان گفتن .

2 - تسریع در رفتن برای نماز جمعه .

3 - در صف اول نماز جمعه و جماعت قرارگرفتن .

(بحارالانوار، ج 84، ص 156)

حدیث - 438

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر!اذا کان العبد فی ارض قفر فتوضا او تیمم ثم اذن و اقام و صلی امر الله عز و جل الملئکة فصفوا خلفه صفا لا یری طرفاه یرکعون برکوعه و یسجدون بسجوده و یؤ منون علی دعائه ؛

ای ابوذر! هرگاه بنده ای در بیابانی تنها باشد و وضو بسازد یا تیمم کند، سپس اذان و اقامه بگوید و نماز بخواند، خدا فرشتگان را امر کند که پشت سر او صفی تشکیل دهند که دو طرف آن دیده نشود و به نماز او اقتداء نمایند و به دعای او آمین گویند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 621. مکارم الاخلاق ، ص 466)

حدیث - 439

قال رسول الله ﷺ :

المؤ ذنون امناء المؤ منین علی صلاتهم و صومهم و لحومهم و دمائهم ؛

اذان گویان امانتداران مومنان در نماز و روزه و گوشت و خون آنها هستند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 619. بحارالانوار، ج 81، ص 124)

حدیث - 440

قال رسول الله ﷺ :

من اقام و لم یؤ ذن لم یصل معه الا ملکاه اللذان معه ؛

هرکس برای نماز تنها اقامه بگوید و اذان نگوید، به او جز آن دو ملک که بـا وی هستند اقتدا ننمایند.

(مکارم الاخلاق ، ص 466)

حدیث - 441

قال الصادق علیه السلام

اطول الناس اعناقا یوم القیامة المؤ ذنون ؛

بلندترین گردن (مقام اذان گوها) در روز قیامت اذان گویان هستند.

(ثواب الاعمال ، ص 19)

حدیث - 442

قال الصادق علیه السلام

من السنة اذا اذن الرجل ان یضع اصبعیه فی اذنیه ؛

آداب اذان آن است که مؤ ذن دو انگشتش را هنگام اذان گفتن بر دو گوشش بگذارد.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 184)

حدیث - 443

قال رسول الله ﷺ :

من اذن اربعین عاما محتسبا بعثه الله - عز و جل - یوم القیامة و له عمل اربعین صدیقا عملا مبرورا متقبلا ؛

کسی که چهل سال برای خدا اذان بگوید، خداوند او را در روز قیامت به گونه ای محشور می کند که دارای اعمال نیک و پذیرفته شده چهل انسان خالص و راستین است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 125. وسائل الشیعه ، ج 4، ص 615)

حدیث - 444

قال رسول الله ﷺ :

من اذن عشرین عاما، بعثه الله - عز و جل - یوم القیامة و له من النور مثل زنة السماء ؛

کسی که بیست سال اذان بگوید، خداوند متعال او را در روز قیامت به گونه ای محشور می کند که دارای نوری همانند وزن آسمان باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 124)

حدیث - 445

قال رسول الله ﷺ :

من اذن عشر سنین اسکنه الله - عز و جل - مع ابراهیم - علیه السلام - فی قبته او فی درجته ؛

کسی که ده سال اذان بگوید، خداوند او رادر بهشت ، در بارگاه و یا در مقام حضرت ابراهیم علیه السلام ساکن می کند.

(بحارالانوار، ج 81، ص 124)

حدیث - 446

قال رسول الله ﷺ :

من اذن سنة واحدة بعثه الله - عز و جل - یوم القیامة و قد غفرت ذنوبه کلها بالغة ما بلغت ، و لو کانت مثل زنة جبل احد؛

کسی که یک سال اذان بگوید، خداوند عز و جل روز قیامت او را مبعوث می کند، در حالی که تمامی گناهانش هر اندازه هم که باشد بخشوده می شود، گرچه به سنگینی کوه احد باشد.

(بحارالانوار، ج 81، ص 124)

حدیث - 447

قال رسول الله ﷺ :

من اذن فی سبیل الله صلوة واحدة ایمانا و احتسابا تقربا الی الله - عز و جل - غفر الله له ما سلف من ذنوبه ، و من علیه بالعصمة فیما بقی من عمره ، و جمع بینه و بین الشهداء فی الجنة ؛

کسی که برای خدا اذان یک نماز را از روی ایمان و اخلاص و تقرب به درگاه خداوند بگوید، خدا گناهان گذشته او را ببخشاید و بر او منت نهد که بقیه عمرش در عصمت الهی باشد و در بهشت او را در یک جا همنشین شهیدان نماید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 125)

حدیث - 448

قال رسول الله ﷺ :

الدعاء بین الاذان و الاقامة لایرد؛

دعای بین اذان و اقامه رد نمی شود.

(شهاب الاخبار، ص 44)

حدیث - 449

قال علی عليه السلام

من صلی باذان و اقامة صلی خلفه صف من الملئکة لایری طرفاه و من صلی باقامة صلی خلفه ملک ؛

هرکس که نماز خود را با اذان و اقامه بخواند، صفی از فرشتگان پشت سر او به نماز می ایستد که دو طرف آن صف دیده نمی شود و هر کس نماز خود را با اقامه تنها بخواند، یک فرشته پشت سر او نماز می گزارد.

(ثواب الاعمال ، ص 58)

حدیث - 450

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا کان یوم القیامة و جمع الله - عز و جل - الناس فی صعید واحد بعث الله عز و جل الی المؤ ذنین بملائکة من نور معهم الویة و اعلام من نور یقودون جنائب ارمتها زبرجد اخضر حقائبها المسک الاذفر، یرکبها المؤ ذنون فیقومون علیها قیاما تقودهم الملائکة ینادون باعلی صوتهم بالاذان ؛

هنگامی که روز قیامت شود و خداوند همه انسانها را در یک زمین محشور کند، خداوند فرشتگان نور را با پرچمها و علمهایی از نور به سوی اذان گوها بفرستد و آن فرشتگان شترها (یا اسبها) بهشتی را همراه خود به سوی اذان گوها روانه سازند که مهار آن ها از... و ترکه آنها از مشک بسیار نفیس می باشد. اذان گوها بر آن مرکبها سوار می شوند و بر پشت آنها می ایستند، فرشتگان (از روی

تجلیل و احترام) مهار آن مرکبها را می کشند و اذان گوها بـا صـدای بلنـد اذان می گویند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 615)

حدیث - 451

قال الصادق علیه السلام

کان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یقول لبلال اذا دخل الوقت یا بلال اعل فوق الجـدار و ارفع صوتک بالاذان ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هنگامی که وقت نماز فرا می رسید به بلال مـی فرمودنـد: بالای دیوار (مسجد) برو و اذان را با صدای بلندگو.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 624)

حدیث - 452

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

المؤ ذنون امناء المؤ منین علـی صـلاتهم و صـومهم و لحـومهم و دمـائهم لا یساءلون الله - عز و جل - شیئا الا اعطاهم و لایشفعون فی شی ء الا شفعوا؛

اذان گویان امانتداران مؤ منان بـر نمـاز و روزه شـان و خـون و گوشتشـان چیزی از خداوند درخواست نمی کنند، مگر اینکه خداوند به آنها عطا می کند و در مورد چیزی هم شفاعت نمی کنند، مگـر اینکـه شفاعتشـان را خداونـد مـی پذیرد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 124)

حدیث - 453

قال الصادق - عليه السلام -:

من سمع المؤ ذن یقول : ((اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله ،)) فقال : مصدقا محسبا و انا اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم و سلم اکتفی بهما عن کل من ابی و جحد و اعین بهما من اقر و شهد الا غفر الله له بعدد من انکر و جحد و بعدد من اقر و شهد؛

کسی که بشنود مؤ ذن می گوید ((اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله)) و او در حال تصدیق شهادتین و طلب ثواب بگوید: ((و انا اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله اکتفی بهما عن کل من ابی و جحدوا عین بهما من اقر و شهد))، به عدد منکران و تکذیب کنندگان و به شمار اقرارکنندگان و تصدیق کنندگان پاداش خواهد داشت .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 338. ثواب الاعمال ، ص 57)

حدیث - 454

قال الصادق عليه السلام

من صلی باذان و اقامة صلی خلفه صفان من الملائکة و من صلی باقامة بغیر اذان صلی خلفه صف واحد ما بین المشرق و المغرب ؛

هرکس که نماز را با اذان و اقامه بخواند، دو صف از فرشتگان در پشت سرش نماز می گزارند، و کسی که نماز را با اقامه تنها بخواند یک صف از

فرشتگان در پشت سرش نماز می خوانند و اندازه صف به قـدر میـان مشـرق و مغرب است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 338. ثواب الاعمال ، ص 59)

حدیث - 455

قال رسول الله ﷺ :

من اذن فی مصر امصار المسلمین سنة و جبت له الجنة ؛

هرکس در یکی از شهرهای مسلمانان یـک سـال اذان بگویـد بهشـت بـر او واجب می شود.

(محجة البیضاء، ج 1 و ص 337. وسائل الشیعه ، ج 4، ص 613)

حدیث - 456

قال رسول الله ﷺ :

للمؤ ذن فیما بین الاذان و الاقامة مثل اجر الشهید المتشحط بدمه فی سبیل الله ؛

برای شخص اذان گو در فاصله اذان و اقامه ، ثوابش مانند ثواب شهیدی کـه در راه خدا در خون خود می غلطد.

(ثواب الاعمال ، ص 58)

حدیث - 457

قال الباقر عليه السلام

المؤ ذن یغفر الله له مد بصره و مد صوته فی السماء و یصدقه کل رطب و یابس سمعه ، و له من کل من یصلی معه فی مسجده سهم و له بکل من یصلی بصوته ؛

خداوند مؤ ذن را به اندازه ای که چشمش می بیند و صدایش در آسمان می پیچد می آمرزد، هرخشک وتری که آواز او را می شنود او را تصدیق می کند، و از ثواب هر کس که با او در مسجد نمازگزارد سهمی نصیب اوشود و به شمار هر کس که به بانگ او نماز بخواند حسنه ای برای اوست .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 331. من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 287)

حدیث - 458

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان لحوما محرمة علی النار و هی لحوم المؤ ذنین ؛

همانا، گوشتهایی بر آتش (جهنم) حرام است (آتش آنها را نمی سوزاند) و آن گوشت بدن اذان گویان است .

(مستدرک الوسایل ، ص 249)

حدیث - 459

قال علی علیه السلام

یحشر المؤ منون یوم القیامة حوال الاعناق ؛

اذان گویان ، روز قیامت با سرافرازی و سربلندی محشور می شوند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 149)

حدیث - 460

قال علی علیه السلام

من سمع النداء و هو فی المسجد ثم خرج فهو منافق ، الا رجل یرید الرجـوع الیه ، او یکون علی غیر طهارة فیخرج لیتطهر؛

کسی که صدای اذان را در مسجد شنید، و بدون خواندن نمـاز(جماعـت) از مسجد خارج شود منافق است ، مگر اینکه قصد برگشـت بـرای نمـاز خوانـدن دارد، یا وضو ندارد و برای گرفتن وضو از مسجد خارج شود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 161)

حدیث - 461

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اذن محتسبا یرید بذلک وجه الله - عز و جل - اعطـاه الله ثـواب اربعـین الف شهید و اربعین الف صدیق و یدخل فی شفاعته اربعین الف مسی ء من امتـی الی الجنة ؛

کسی که اذان بگوید، و به خداوند توجه داشته باشد، خداوند به او ثواب چهل هزار شهید و چهل هزار راستگو را عطا می کند و چهل هزار از امـت گنهکـاران شامل شفاعتش گردیده و داخل بهشت می شوند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 130)

حدیث - 462

قال رسول الله ﷺ :

یا علی الاذان نور؛

یا علی! اذان نور است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 154)

حدیث - 463

قال رسول الله ﷺ :

قم یا بلال فارحنا بالصلاة ؛

ای بلال خوشحال کن ما را به (اذان برای) نماز.

(کنزالعمال ، حدیث - 20951)

حدیث - 464

قال رسول الله ﷺ :

انه اول من اذن ؛

همانا او (بلال) نخستین کسی بود که اذان گفت .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 614)

حدیث - 465

المولود اذا ولد یوذن فی اذنه الیمنی و یقام فی الیسری ؛

فرزند وقتی به دنیا آمد، در گوش راست او اذان و در گـوش چـپ او اقامـه بگویید.

(مکارم الاخلاق ، ص 261)

حدیث - 466

قال علی علیه السلام

لاباس ان یجری علیه من بیت المال ؛

برای موذن از بیت المال مزدی بدهند، اشکالی ندارد.

(بحارالانوار، ج 81، ص 161)

حدیث - 467

قال رسول الله ﷺ :

ان اهل السماء لایسمعون من اهل الارض شیئا الا الاذان ؛

همانا اهل آسمان نمی شنوند از اهل زمین چیزی مگر اذان را.

(میزان الحکمه ، ج 1، ص 82)

حدیث - 468

قال الصادق علیه السلام

اذن کلما سمعت الاذان کما یوذن الموذن ؛

وقتی صدای اذان موذن را شنیدی ، اذان بگو.

(بحارالانوار، ج 81، ص 174)

حدیث - 469

قال الصادق علیه السلام

لاباس ان یوذن الغلام الذی لم یحتلم ؛

نوجوان نابالغ اذان بگوید اشکالی ندارد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 161)

حدیث - 470

قال علی عليه السلام

من سمع النداء فلم یجبه من غیر علة فلا صلاة له ؛

هرکه بانگ (اذان) را بشنود و بدون علت بدان پاسخ ندهد، پس نمازی برای او نیست .

(وسائل الشیعه ، ج 55، ص 375)

حدیث - 471

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ان اول من سبق الی الجنة بلال ... لانه اول من اذن ؛

بلال نخستین کسی است که به سوی بهشت پیشی گرفت ، چون که او نخستین کسی بود که اذان گفت .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 614)

حدیث - 472

قال زین العابدین عليه السلام

ان النبی صلى الله عليه وآله وسلم اذن فی اذن الحسین عليه السلام بالصلاة یوم ولد ؛

در روز ولادت امام حسین عليه السلام پیامبر اسلام صلى الله عليه وآله وسلم در گوش او اذان گفت .

(بحارالانوار، ج 104، ص 112)

حدیث - 473

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

المؤ ذن المحتسب کالشاهر بسیفه فی سبیل الله القائل بین الصفین ؛

اذان گویی که به خاطر خدا اذان بگوید، مانند کسی است که در راه خدا شمشیرش را از غلاف بیرون می آورد، و بین دو صف (کفر و اسلام) جنگ می کند.

(بحارالانوار، ج 81، ص 149)

حدیث - 474

قال الرضا علیه السلام :

الصلوة فی اول الوقت افضل ؛

نماز در اول وقت پسندیده تر است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 326)

حدیث - 475

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

خیر الاعمال الصلوة فی اول وقتها ؛

بهترین کارها، نماز در اول وقت است .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 19265)

حدیث - 476

قال الصادق عليه السلام :

لكل صلاة وقتان اول الوقت افضلها ؛

برای هر نمازی دو وقت می باشد، که اول وقت ، برترین آنها است .

(الكافی ، ج 3، ص 274)

حدیث - 477

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

افضل العمل : الصلاة على ميقاتها، ثم بر الوالدين ، ثم ان يسلم الناس من لسانک ؛

بهترین عمل ، به پا داشتن نماز در وقت معین و زمان فضیلت آن است و سپس نیکی به پدر و مادر و بعد از آن در امان بودن مردم از زبان تو است .

(كنزالعمال ، ج 15، ص 948)

حدیث - 478

قال الصادق عليه السلام :

من صلى الصلوات المفروضات فی اول وقتها و اقام حدودها، رفعها الملک الی السماء بيضاء نقية ؛ تقول : حفظک الله كما حفظتنی استودعتنی ملكا كريما. و من صلاها بعد وقتها من غير علة و لم يقم حدودها، رفعها الملک سوداء مظلمة ؛ و هی تهتف به : ضيعتنی ضيعک الله كما ضيعتنی و لا رعاک الله كما لم ترعنی ؛

کسی که نمازهای واجب را در اول وقت ادا کند و حدود آن ها را حفظ نماید. فرشته آن را سپید و پاکیزه به آسمان برد. نماز(به نمازگزار) گوید: ((خدا تو را نگاه دارد همان گونه که مرا نگاه داشتی ؛ مرا به ملکی بزرگوار سپردی . و کسی که نمازها را بی سبب به تاخیر اندازد و حدود آنها را حفظ نکند، فرشته نماز او را سیاه و تاریک به آسمان برد در حالی که نماز با صدای بلند به نمازگزار گوید: ((مرا ضایع کردی ، خدای تو را ضایع کند، آن چنان که مرا ضایع کردی ؛ و خدا تو را رعایت نکند آن چنان که تو مرا رعایت نکردی)).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 90)

حدیث - 479

قال علی علیه السلام

صل الصلوة لوقتها الموقت لها ؛

نماز را در اوقاتی که برای آن مقرر شده است به جا آور.

(نهج البلاغه ، نامه 27)

حدیث - 480

قال الصادق عليه السلام

من صلی الصلاة لغیر وقتها رفعت له سوداء مظلمة تقول ضیعک الله کما ضیعتنی . و اول ما یسال العبد اذا وقف بین یدی الله - عز و جل - عن الصلاة ، فان زکت صلاته زکی سایر عمله ، و ان لم یزک صلاته لم یزک عمله ؛

کسی که نمازش را در غیر وقت آن بخواند (البته بدون عذر و علت) از نمازش ظلمت و تاریکی بلند می گردد، و می گوید خدا تو را ضایع کند که مرا ضایع کردی و اول چیزی که از بنده در مقابل خداوند جلت عظمته سوال می کنند، نماز است که اگر نماز او صحیح و مقبول باشد، اعمال و کارهای نیک او نیز مقبول خواهد شد، و هرگاه نمازش مقبول نباشد، دیگر اعمال او نیز مطرود شود.

(بحارالانوار، ج 83، ص 19)

حدیث - 481

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ما من صلوة تحضر وقتها الا نادی ملک من بین یدی الناس قوموا الی نیرانکم التی اوقدتموها علی ظهورکم ، بصلاتکم ؛

وقت هر نمازفرا می رسید، فرشته ای در میان مردم ندا سر میدهد برخیزید، به وسیله نمازتان ، آن آتش گناه را که خودتان فراهم کردید، خاموش کنید.

(روضة الواعظین ، ج 2، ص 318)

حدیث - 482

قال علی عليه السلام

تعاهدوا امر الصلاة و حافظوا علیها و استکثروا منها و تقربوا بها فانها کانت علی المؤ منین کتابا موقوتا الا تسمعون الی جواب اهل النار حین سئلوا: ((ما سلککم فی سقرقالوا لم نک من المصلین)) ؛

مواظب نماز باشید، نماز را حفظ کنید، زیاد نماز بخوانید. به وسیله نماز به خدا نزدیک شوید ؛ زیرا نماز کاری است که خدا در وقتهای معینی آن را واجب کرده است . مگر به پاسخ جهنمی ها آن گاه که سؤ ال می شوند گوش نداده اید؟چه چیز شما را در جهنم افکند؟ آنان می گویند: ما نماز نمی خواندیم .

(نهج البلاغه ، خطبه 191)

حدیث - 483

عن الصادق عليه السلام قال :

کان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یقول : من حبس نفسه علی صلاة فریضة ینتظر وقتها فصلاها فی اول وقتها، فاتم رکوعها و سجودها و خشوعها، ثم مجد الله تعالی ، و عظمه و حمده حتی یدخل وقت الصلاة الاخری فلم یلغ بینهما کتب الله کاجر الحاج المعتمر، و کان من اعلی علیین ؛

از امام صادق عليه السلام نقل شده که فرمودند: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می فرمودند: هرکس وجود خود را برای نماز واجبی آماده نگاه دارد، منتظر وقت آن باشد، و آن را در اول وقتش بخواند، و رکوع و سجود و خشوع آن را کامل به جا آورد

سپس خدا را تمجید و تعظیم نماید و او را سپاسگزار باشد، تا وقت نماز دیگر برسد، و در میان این دو کار بیهوده انجام ندهد خداوند برای او مانند ثواب حج و عمره آورنده را می نویسد، و از اهل علیین می باشد.

(معالم زلفی ، ص 41)

حدیث - 484

عن الباقر - علیه السلام - قال :

اعلم ان اول الوقت ابدا افضل ، فعجل بالخیر ما استطعت ، واحب الاعمال الی الله ما داوم العبد علیه و ان قل ؛

از امام باقر علیه السلام نقل شده که فرمودند: آگاه باش همانا اول وقت همیشه برتر است ، هر قدر می توانی به نیکویی بشتاب ، و دوست ترین عملها به خداوند آن است که بنده همیشه آن را به جا آورد، هرچند اندک باشد.

(فروع ، ج 3، ص 274)

حدیث - 485

عن الصادق - علیه السلام - قال :

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : من صلی الصلاة لغیر وقتها رفعت له سوداء مظلمة تقول ضیعتنی ، ضیعک الله کما ضیعتنی ، فی روایة عن الباقر - علیه السلام - انها اذا ارتفعت فی اول وقتها رجعت الی صاحبها و هی بیضاء مشرقة یقول حفظتنی حفظک الله ؛

از امام صادق علیه‌السلام نقل شده که فرمودند: پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: هرکس نماز را در غیر وقت آن بخواند برای او بالا می رود در حالی که سیاه و تاریک است ، گوید: مرا تباه کردی خداوند تو را تباه گرداند همان طور که مرا تباه ساختی . در روایت دیگر آمده ، همانا اگر نماز اگر در اول وقتش بالا رود به صاحبش سفید و نورانی بر می گردد و گوید: مرا حفظ کردی خدا تو را حفظ کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 80 - 78)

حدیث - 486

عن الصادق علیه‌السلام قال :

ان ملک الموت قال : انه لیس فی شرق الارض و لا فی غربها اهل بیت مدر و لا وبر الا انا اتصفحهم فی کل یوم خمس مرات ، فقال رسول الله - صلی‌الله‌علیه‌وآله -: انما یتصفحهم فی مواقیت الصلاة ، فان کان ممن یواظب علیها عند مواقیتها لقنه شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله و نحی عنه ملک الموت ابلیس ؛

از امام صادق علیه‌السلام نقل شده که فرمودند: عزرائیل گوید: در شرق و غرب زمین اهل خانه گلی و نه اهل خانه مو و پشمی نیست ، مگر اینکه هر روز پنج مرتبه به آن ها نظر می کنم ، پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: جز این نیست به آنها در وقتهای نماز نظر می کند، اگر از آنها باشد بر نماز در وقتهای آن مواظبت می کند (هنگام مرگ) شهادتین بر او تلقین می کند، و شیطان را (در آن هنگام که می خواهد ایمان را از او بگیرد) دور می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 79)

حدیث - 487

عن الصادق - علیه السلام - قال :

خصلتان من کانتا فیه، و الا فاعزب ، ثم اعزب ، قیل : و ما هما؟قال : الصلاة فی مواقیتها، و المواظبة علیها، و المواساة ؛

دو خصلت است در هر کس این دو باشد فبها، و گرنه دور شو، سپس دور شو،(یعنی لایق چیزی نیست). عرض کردندآن دو چیست ؟ فرمودند: خواندن نماز در وقتهایش و مواظب بودن بر آن ، و یاری رساندن به مردم .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 81)

حدیث - 488

قال الصادق علیه السلام

وقت الفجر حین ینشق الفجر الی ان یتجلل الصبح السماء، و لاینبغی تاخیر ذلک عمدا، و لکنه وقت لمن شغل او نسی اونام ؛

وقت نماز صبح هنگامی است که فجر و سپیده منشق و باز گردد و گسترش پیدا کند تا آن که روشنایی صبح در آسمان پخش گردد. و سزاوار نیست تاخیر نماز صبح از این وقت مگر برای کسی که مشغول به کاری بوده که نمی توانسته از آن کار جدا گردد. و یا نماز را فراموش کرده باشد، و یا کسی که خواب مانده و دیر از خواب بیدار شده باشد (که تاخیر نماز با این عذرها مانعی ندارد و نمازش صحیح است).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 151)

حدیث - 489

قال علی عليه السلام

جاء وقت الصلاة ، وقت امانة عرضها الله علی السموات و الارض و الجبال فابین ان یحملنها و اشفقن فیها ؛

هنگامی که وقت نماز فرا رسید، وقت امانتی است که خدا بر آسمانها و زمین و کوهها عرضه کرد، اما آنهااز قبول آن دوری کردند و ترسیدند.

(تفسیر صافی ، ج 2، ص 370)

حدیث - 490

عن علی عليه السلام قال :

حافظوا علی الصلوات الخمس فی اوقاتها فانها من الله عز و جل بمکان ؛

از امام علی عليه السلام نقل شده که فرمودند: بر نمازهای پنجگانه در وقتهایش محافظت کنید، زیرا آن از خداوند عز و جل در موقعیتی است .

(بحارالانوار، ج 77، ص 392)

حدیث - 491

قال الصادق عليه السلام

ساعات اللیل اثنتا عشرة ساعة و ساعات النهار اثنتا عشرة ساعة ، و افضل ساعات اللیل و النهار اوقات الصلوات ، ثم قال - عليه السلام -: انه اذا زالت الشمس فتحت ابواب السماء و هبت الریاح و نظر الله الی خلقه ، لاحب ان یصعدلی عند ذلک الی السماء عمل صالح ، ثم قال : علیکم بالدعاء فی ادبار الصلوات فانه مستجاب ؛

ساعتهای شب دوازده ساعت است وساعتهای روز دوازده ساعت است ، و بهترین ساعتها وقتهای نماز است ، سپس فرمودند: آن گاه که خورشید میل کرد (ظهر شد) درهای آسمان باز می شود، بادها می وزد، خداوند به مخلوقاتش نظر می کند. من دوست دارم در این وقت برای من عمل نیکی بالا برود، سپس فرمودند: بر شما باد که بعد از نمازها دعا کنید، زیرا آن پذیرفته است .

(اصول وافی ، ج 2، ص 87)

حدیث - 492

قال علی عليه السلام

المنتظر وقت الصلاة بعد العصر، زائر الله و حـق علـی الله - عـز و جـل - ان یکرم زائره و یعطیه ما ساءل ؛

هرکس که منتظر وقت نماز بعد از عصر است ، زائر پروردگار می باشد و بـر عهده خداوند عزیز و جلیل است که زائر خود را گرامی بدارد و به او هرچـه را خواهد عطا فرماید.

(الخصال باب الثلاثه ، حدیث - 127. جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 493

قال الصادق .عليه السلام .

هذه الصلوات الخمس المفروضات من اقامهن و حافظ علی مواقیتهن لقـی الله یوم القیامة و له عنده عهد یدخله به الجنة : و من لم یصلهن بمواقیتهن فذلک الیه ان شاء غفر له ، و ان شاء عذبه ؛

این نمازهای پنجگانه را هر که به پا بدارد و مراقب وقت آن باشد، پروردگار را ملاقات کند در حالی که قرار دادی و سندی با خداوند دارد کـه او را داخـل بهشت گرداند، ولی اگر مواظبت اوقات آن نشد چنـین سـندی نـدارد، چنانچـه پروردگار بخواهد او را می بخشد و اگر بخواهد عذاب و توبیخ کند.

(ثواب الاعمال ، ص 70)

حدیث - 494

قال الصادق .علیه السلام .

فی قوله تعالی : ((الذینهم عن صلاتهم ساهون)) اهی وسوسة الشیطان ؟فقال لاکل احد یصیبه هذا و لکن ان یغفلها و یدع ان یصلی فی اول وقتها ؛

از حضرت امام صادق علیه السلام در مورد این آیه مبارکه سؤ ال شد آنان که از نماز خود سهو کننده بی خبرند، که آیا منظور از ساهون وسوسه شیطان است ؟حضرت فرمودند: خیر، اگر چه همه از وسوسه شیطان نصیبی دارند، ولی .(ساهون).در این آیه ، غفلت از نماز است ، به طوری که فراموش شود در اول وقت به جا آورده شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 83)

حدیث - 495

اختبروا اخوانکم بخصلتین فان کانتا فیهم و الا فاعزب ثم اعزب ثم اعزب المحافظة علی الصلوات فی مواقیتها و البر بالاخوان فی العسر و الیسر؛

برادران خود را در زمینه دو خصلت ، آزمایش کنید، اگر این دو خصلت را دارا بودند (به دوستی و رفاقت باآنان ادامه دهید)، وگرنه از آنان دوری کنید، دوری کنید، دوری کنید، و آن دو خصلت عبارت است از:

1 - مراقبت بر نماز در وقت .

2 - احسان و نیکی به برادران در حالت تنگدستی و گشایش .

(وسائل الشیعه ، ج 8، ص 503)

حدیث - 496

قال علی - عليه السلام -:

شیعتنا رعاء الشمس و القمر و النجوم یعنی التحفظ من مواقیت الصلوة ؛

شیعیان ما مراعات کننده شمس و قمر و نجوم هستند، یعنی اوقات نماز را مراعات می کنند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 193)

حدیث - 497

قال الرضا - عليه السلام -:

من قوله تعالی (وَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ) یقول عن وقتهم یتغافلون ؛

در تفسیر این آیه : (وای بر نمازگزاران ، آنهای که از نماز خویش غافلند) می فرمایند: ساهون آنهایی هستند که غافل از اوقات نمازهای واجب خود هستند.

(بحارالانوار، ج 83، ص 20)

حدیث - 498

قال الرضا عليه السلام

حافظوا على مواقيت الصلوات فان العبد لا يامن الحوادث و من دخل عليه وقت فريضة فقصر عنها عمدا متعمدا فهو خاطى ؛

محافظت بر اوقات نماز کنید، پس همانا انسان از حوادث در امان نیست و کسی که وقت نماز فریضه بر او داخل شد و عمدا کوتاهی کرد، خطا کننده است .

(بحارالانوار، ج 83، ص 20)

حدیث - 499

قال الصادق عليه السلام

اول الوقت رضوان الله و اخر الوقت عفو الله ؛

(نماز) اول وقت (رضوان الله) و موجب خشنودی خداوند است و آخر وقت (عفو الله) و موجب غفران و عفو و بخشایش خداوند است .

(دعائم الاسلام ، ج 1، ص 137)

حدیث - 500

قال الصادق عليه السلام

و ملک الموت یدفع الشیطان عن المحافظ علی الصلوة و یلقنه شهادة : ((ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله)) فی تلک الحالة العظیمة ؛

هنگام مرگ ملک الموت شیطان را از کسی که محافظت به (اوقات) نماز می کند، دفع می کند و شهادتین (اشهد ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله) را در این حالت به او تلقین می کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 61)

حدیث - 501

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا انزل الله عاهة من السماء عوفی منها حملة القران و رعاة الشمس ای الحافظون لاوقات الصلوة و عمار المساجد؛

هنگامی که خداوند سبحان ، از آسمان آفت نازل کرد حاملین قرآن ، رعایت کنندگان خورشید، یعنی کسانی که اوقات نماز را مراعات کنند، و مساجد را آباد می سازند از این آفت در امانند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 61)

حدیث - 502

قال الرضا عليه السلام

ان لكل صلوة ثلاثة اوقات : اول و اوسط و اخر فاول الوقت رضوان الله ، و اوسطه عفو الله و اخره غفران الله و اول الوقت افضله ؛

برای هر نمازی سه وقت وجود دارد: اول وقت ، وسط وقت و آخر وقت . پس در اول وقت نماز به جا آورد مایه خشنودی خداست ، در وسط وقت (نماز بخواند) موجب عفو خداست ، و در آخر وقت (نماز بخواند) سبب آمرزش خدا است ، و اول وقت بافضیلت تر است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 185)

حدیث - 503

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

و من ترک اوقاتها یدخل الویل . و الویل واد فی جهنم ؛

و کسی که اوقات نماز را ترک کند، داخل در (ویل) می شود و (ویل) بیابانی در جهنم است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184)

حدیث - 504

قال الرضا عليه السلام

اذا دخل الوقت علیک فصلها فانک لا تدری ما یکون ؛

هنگامی که وقت نماز فرا می رسد، بر تو باد به خواندن نماز، پس به درستی که نمی دانی چه پیش خواهد آمد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 87)

حدیث - 505

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

افضل الاعمال الصلوة فی اول وقتها ؛

بهترین اعمال ، نماز در اول وقت است .

(کنزالعمال ، حدیث - 18900)

حدیث - 506

قال الصادق عليه السلام

اذا دخل وقت صلاة فتحت ابواب السماء لصعود الاعمال ؛

هنگامی که وقت نماز فرا می رسد، درهای آسمان برای بالا رفتن اعمال باز می شوند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 87)

حديث - 507

قال الرضا عليه السلام -:

غفر الله لک لاتوخرن صلوة عن اول وقتها الی اخر وقتها من غير علة ، عليک ابدا باول الوقت فاذنت و صلينا ؛

خدا تو را بيامرزد بدون عذر نماز را از وقت به تاخير نينداز، بر تو باد كه هميشه نماز را در اول وقت آن به جا آوری .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 101)

حديث - 508

سئل النبی صلی الله عليه وآله وسلم :

عن افضل الاعمال ؟قال : الصلاة لاول وقتها ؛

از پيامبر اسلام صلی الله عليه وآله سؤ ال شد: بهترين اعمال چيست ؟حضرت فرمودند: نماز در اول وقتش .

(بحارالانوار، ج 82، ص 227)

حديث - 509

قال رسول الله صلی الله عليه وآله وسلم :

عليكم بالمحافظة على اوقات الصلوة فليس منی من ضيع الصلوة ؛

مراقبت بر وقت هر نماز برای شما لازم است ، پس كسی كه نماز را سبک بشمارد از من نيست .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 98)

حدیث - 510

قال رسول الله ﷺ :

فی مرضه الذی توفی فیه و اغمی علیه ثم افاق فقال : لاینال شفاعتی من اخر الصلاة بعد وقتها ؛

پیامبر ﷺ در بیماری که به علت آن رحلت فرمودند بیهوش شدند، و در چند لحظه ای از بیهوشی به هوش آمدند و فرمودند: شفاعت من به کسی نمی رسد که نماز را از (اول) وقت خودش به تاخیر اندازد.

(بحارالانوار، ج 83، ص 20)

حدیث - 511

قال الصادق علیه السلام

لکل صلاة وقتان و اول الوقتین افضلهما و لا ینبغی تاخیر ذلک عمدا و لکنه وقت من شغل او نسی او سها او نام ، و لیس لاحد ان یجعل اخر الوقتین وقتا الا من عذر او علة ؛

برای هر نماز دو وقت وجود دارد: (اول و وقت و آخر وقت) و اول وقت نماز خواندن افضل است از آخر وقت ، و سزاوار نیست کسی که اول وقت را عمدا به تاخیر بیندازد ولی آخر وقت برای کسانی است که کاری داشته باشند، یا فراموش کردند یا سهو بر آنها دست داده و یا به خواب رفته اند و بر هیچ کس

جائز نیست که آخر وقت را وقت نماز خود قرار دهد مگر از روی عذر و علتی موجه .

(بحارالانوار، ج 83، ص 39)

حدیث - 512

قال رسول الله ﷺ :

ان ربکم یقول : هذه الصلوات الخمس المفروضات فمن صلاهن لوقتهن و حافظ علیهن لقینی یوم القیامة و له عندی عهد ادخله به الجنة و من لم یصلهن لوقتهن و لم یحافظ علیهن و ذلک الی ان شئت عذبته و ان شئت غفرت له ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند: خدای شما می فرماید: این نمازهای پنجگانه فریضه است ، پس کسی این نمازها را در وقتش به جا آورد و محافظت بر او نماید، روز قیامت مرا ملاقات خواهد کرد. و بر عهده من است که او را وارد بهشت کنم ، و کسی که در وقتش نمازها را به جا نیاورد و محافظت بر او نکند، در این صورت بر من است که اگر بخواهم او را عذاب می کنم ، و اگر بخواهم او را می بخشایم .

(بحارالانوار، ج 83، ص 18)

حدیث - 513

قال الباقر عليه السلام

اعلم ان اول الوقت ابدا افضل ؛

بدان ، همانا (نماز) اول وقت همیشه افضل است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 88)

حدیث - 514

قال علی عليه السلام

اوصیک یا بنی بالصلاة عند وقتها ؛

فرزندم !وصیت می کنم تو را (امام حسن عليه السلام) به خواندن نماز در اول وقت .

(وسائل الشیعه ، ج 2، ص 90)

حدیث - 515

قال الصادق عليه السلام

لکل صلاة وقتان اول و اخر، فاول الوقت افضله و لیس لاحد ان یتخذ اخر الوقتین وقتا الا من علة و انما جعل اخر الوقت للمریض و المعتل و لمن له عذر و اول الوقت رضوان الله و اخر الوقت عفو الله ؛

برای هر نماز دو وقت وجود دارد، اول وقت و آخر وقت ، و اول وقت نماز خواندن افضل است از آخر وقت و نباید کسی آخر وقت را وقت نمازش قرار

دهد، مگر علت و عذری داشته باشد. آخر وقت برای مریضان ، معلولان و کسانی که عذری دارند قرار داده شده است . اول وقت خشنودی خداوند عالم است و آخر وقت بخشایش خداوند متعال است .

(بحارالانوار، ج 3، ص 25. دعائم الاسلام ، ج 1، ص 137)

حدیث - 516

قال الباقر عليه السلام

ایما مؤ من حافظ علی الصلوات المفروضة فصلاها لوقتها فلیس هذا من الغافلین ؛

هر مؤ منی محافظت بر نمازش نماید، و او را در وقتش به جاآورد، از انسانهای غافل شمرده نمی شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 79)

حدیث - 517

قال الکاظم عليه السلام

الصلوات المفروضات فی اول وقتها اذا اقیم حدودها اطیب ریحا من قضیب الاس حین یوخذ من شجره فی طیبه و ریحه و طراوته فعلیکم بالوقت الاول ؛

نمازهای واجب که در اول وقت آن با آداب و حدودش خوانده می شود خوشبوتر است از برگ آس (یعنی مورد) که در وقت سبزی و طراوت آن را بگیرند. پس بر شما باد که نماز را در اول وقت آن به جای آورید.

(ثواب الاعمال ، ص 63)

حدیث - 518

قال الصادق - عليه السلام -:

فضل الوقت الاول على الاخير للمؤ من من ولده و ماله ؛

فضیلت(نماز) اول وقت بر آخر وقت بهتر است برای شخص مؤ من از مـال و اولادش .

(ثواب الاعمال ، ص 62)

حدیث - 519

قال الباقر عليه السلام :

و من صلاها لغير وقتها موثرا عليها غيرها فان ذلک اليه ان شاء غفـر لـه و ان شاء عذبه ؛

کسی که نماز را در غیر وقتش به جا آورد و چیز دیگری را بر نماز انتخـاب کند و ترجیح دهد، به درستی که این کار، خدا را مختار می کند که اگر بخواهـد او را ببخشاید و اگر بخواهد او را عذاب کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 83)

حدیث - 520

قال رسول الله ﷺ :

قال الله - عز و جل - ان لعبدی علی عهدا ان اقام الصلوة لوقتها ان لا اعذبه و ان ادخله الجنة بغیر حساب ؛

خداوند تبارک و تعالی فرمود: من تعهدی نسبت به بنده ام دارم که اگر نماز خود را در وقتش به پا دارد، او را عذاب نکنم و بی حساب وی را به بهشت ببرم .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 19036)

حدیث - 521

قال الصادق علیه السلام

الصلاة فی مواقیتها و المواظبة علیها ؛

نماز را اول وقت بخوانید و مواظبت بر آن کنید.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 81)

حدیث - 522

عن الحسن العسکری - علیه السلام -:

کلم الله - عز و جل - موسی بن عمران - علیه السلام - قال : الهی ما جزاء من صلی الصلوات لوقتها؟قال : اعطیته سوله و ابیحه جنتی ؛

موسی به عمران با خداوند سخن گفت و از پروردگار خویش پرسید: خـدایا! پاداش کسی که نمازش را اول وقت می خواند چیست ؟ خداوند تبارک و تعالی فرمود: خواهش و خواسته او را برآورده می کنم و بهشـت را بـر او مبـاح مـی گردانم .

(بحارالانوار، ج 82، ص 204)

حدیث - 523

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ما من عبد اهتم بمواقیت الصلاة و مواضع الشمس الا ضمنت لـه الـروح عنـد الموت و انقطاع الهموم و الاحزان و النجاة من النار ؛

بنده ای (نمازگزار) که اهتمام و مواظبت به اوقات نماز نماید، و مواضع آفتاب را برای وقت نمازش دقت کند، من ضـمانت مـی کـنم بـرای او در دم مـرگ ، راحتی را و دفع و رفع هموم و درد و اندوه و نجات از آتش جهنم را.

(سفینة البحار، ج 2، ص 42)

حدیث - 524

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

یا علی !و تقیم الصلاة بوضوء سابغ فی مواقیتها و لاتوخرها فان فی تاخیرهـا من غیر علة غضب الله - عز و جل - ؛

یا علی ، با وضوی کامل در اول وقت ، نماز اقامه کن ، و نماز را از اول وقتش به تاخیر نینداز، چون تاخیر نماز بدون علت و عذر خداوند قهار را به خشم خواهد آورد.

(سفینة البحار، ج 2، ص 44)

حدیث - 525

قال الصادق علیه السلام

امتحنوا شیعتنا عند مواقیت الصلاة کیف محاظتهم ؛

شیعیان ما را در اوقات نماز آزمایش کنید که چگونه بر خواندن نماز خود در موعد مقرر محافظت می کنند.

(سفینة البحار، ج 2، ص 44)

حدیث - 526

قال الصادق علیه السلام

اذا صلیت صلاة فریضة فصلها لوقتها صلاة مودع یخاف ان لا یعود الیها ابدا ثم اصرف ببصرک الی موضع سجودک فلو تعلم من عن یمینک و شمالک لاحسنت صلاتک و اعلم انک بین یدی من یراک و لا تراه ؛

وقتی نماز واجب می خوانی ، آن را در وقت خودش چنان بخوان که گویا دیگر به نماز موفق نمی شوی ، سپس چشم خود را به محل سجده ات متوجه گردان . اگر بدانی چه کسی جانب راست و چپت می باشد هر آینه نمازت را

نیکو به جا می آوری بدان بدرستی که در مقابل کسی هستی که تو را می بیند و تو او را می بینی .

(بحارالانوار، ج 83، ص 10)

حدیث - 527

قال حجة بن الحسن العسکری - عجل الله تعالی فرجه الشریف -:

ملعون ملعون من اخر المغرب الی ان تشتبک النجوم ؛

ملعون است ، ملعون است ، آن کسی که نماز مغـربش را تـاخیر بینـدازد تـا زمانی که آسمان پدیدار شود.

(بحارالانوار، ج 52، ص 15)

حدیث - 528

قال حجة بن الحسن العسکری - عجل الله تعالی فرجه الشریف -:

ملعون ملعون من اخر الغداة الی ان تنقضی النجوم ؛

ملعون است ، ملعون است ، کسی که نماز صبحش را تاءخیر بیندازد تا زمانی که ستارگان محو شوند.

(بحارالانوار، ج 52، ص 16)

حدیث - 529

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا دخل الوقت یا بلال اعل فوق الجدار و ارفع صوتک بالاذان ؛

ای بلال !هنگامی که وقت نماز رسید بالای دیوار برو و صدای خود را به وسیله اذان بلند کن .

(فروع کافی ، ج 3، ص 307)

حدیث - 530

قال الصادق علیه السلام

فاذا صلی العبد صلاة الصبح مع طلوع الفجر اثبتت له مرتین تثبتها ملائکة اللیل و ملائکة النهار ؛

پس هرگاه نمازگزار نماز صبح را با طلوع فجر به جای آورد دو مرتبه برای او نوشته می شود، هم فرشته صبح و هم فرشته شب می نویسند (نماز صبح را فرشته روز و فرشته شب هر دو مشاهده می کنند).

(ثواب الاعمال ، ص 62)

حدیث - 531

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ثلاث لاتوخر و هن الصلاة اذا انت و الجنازة اذا حضرت و الایم اذا وجدت کفوا ؛

سه چیز را نباید تاءخیر انداخت ، نماز همین که وقت آن رسید، و برداشتن جنازه وقتی آماده شد، و شوهر دادن بیوه وقتی هم کفو خود را یافت .

(نهج الفصاحه ، ص 262، حدیث - 1261)

حدیث - 532

قال علی علیه السلام :

لیس عمل احب الی الله عز و جل من الصلاة فلا یشغلنکم عن اوقاتها شی ء من امور الدنیا، فان الله -عز و جل ذم اقواما فقال: (الَّذِینَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ) یعنی انهم غافلون استهانوا باوقاتها ؛

عملی نزد خداوند محبوبتر از نماز نیست ، چیزی از امور دنیا شما را از خواندن نماز در اول وقت باز ندارد، زیرا خداوند مذمت کرده و اقوامی را فرموده : (وای بر نمازگزارانی که از نمازشان غفلت ورزیدند) یعنی وای بر نمازگزارانی که از اوقات نماز غفلت کنند و در انجام نماز در اول وقت سهل انگاری نمایند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 82)

حدیث - 533

قال الصادق عليه السلام:

اذا صليت صلاة فريضة فصل لوقتها صلاة مودع تخاف الا تعود اليها ؛

نماز واجب را در وقت خودش بخوان ، مانند کسی که نماز وداع می خواند و می ترسد که بعد از این توفیق نماز خواندن نیابد.

(محجة البيضاء، ج 1، ص 350)

حدیث - 534

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

لا ينال شفاعتی من اخر الصلاة المفروضة بعد وقتها ؛

(فردای قیامت) شفاعت من به کسی که نماز واجب را تا پس از وقت آن بـه تاءخیراندازد، نخواهد رسید.

(امالی صدوق ، ص 326)

حدیث - 535

قال الرضا عليه السلام

اعلم ان لكل صلاة وقتين اول و اخر فاول الوقت رضوان الله و اخره عفو الله ؛

بدان که هر نماز دو وقت دارد: اول وقت و آخر وقت . اول وقـت خشـنودی پروردگار و آخر آن بخشش خداوند است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 249. الحكم الزاهره ، ص 286)

حدیث - 536

قال رسول الله ﷺ :

لایزال الشیطان ذعزا من المؤ من ما حافظ علی الصلوات الخمس لوقتهن فاذا ضیعهن تجرا علیه فادخله فی العظائم ؛

شیطان همیشه از مؤ من می ترسد تا زمانی که بر نمازهای پنجگانه محافظت دارد و در وقتش به جا می آورد، اما هنگامی که وقت نماز را ضایع کـرد بـر او جراءت پیدا می کند و او را در گناهان بزرگ می اندازد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 18)

حدیث - 537

قال الصادق علیه السلام :

افضل الاعمال الی الله الصلاة لوقتها، و بر الوالدین والجهاد فی سبیل الله ؛

بهترین اعمال نزد خداوند، نماز اول وقت است پـس از آن نیکـی بـه پـدرو مادر، و سپس جهاد در راه خدا است .

(بحارالانوار، ج 74، ص 85)

حدیث - 538

قال الباقر عليه السلام :

ان الصلاة اذا ارتفعت فی اول وقتها رجعت الی صاحبها و هی بیضاء مشرقة تقول : حفظتنی حفظک الله و اذا ارتفعت فی غیر وقتها بغیر حدودها رجعت الی صاحبها و هی سوداء مظلمة تقول : ضیغتنی ضیعک الله ؛

هرگاه نماز در اول وقت بالا برود، سفید و درخشان به سوی صاحبش باز می گردد و به او خطاب می کند: از من مواظبت نمودی خدا تو را حفظ کند، و هرگاه در غیر وقت خود و بدون شرایط بالا برود، سیاه و تاریک به سوی صاحبش باز می گردد و به او می گوید مرا تباه ساختی ، خدا تو را نابود کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 78)

حدیث - 539

قال الباقر عليه السلام :

وقت صلاة الغداة ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس ؛

وقت نماز صبح از طلوع فجر تا طلوع خورشید است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 152)

حدیث - 540

حافظواعلی مواقیت الصلوات ، فان العبد لایاءمن الحوادث ؛

مراقب وقتهای نماز باشید (که تا وقتش فرا رسید انجام دهید) ؛ چرا که انسان از حوادثی که مانع انجام نماز در وقت گردد، ایمن نیست .

(بحارالانوار، ج 82، ص 20)

حدیث - 541

قال الامام علی علیه السلام :

صل الصلوة لوقتها الموقت لها و لاتعجل وقتها لفراغ و لا تؤ خرها عن وقتها لاشتغال و اعلم ان کل شی ء من عملک تبع لصلوتک ؛

نماز را در وقت مقرر آن به جای آور، و به خاطر فراغت عجله مکن و به علت اشتغال آن را به تاءخیر میفکن ، و بدان که همه اعمال تو بسته به نماز تو است .

(نهج البلاغه ، نامه 27)

حدیث - 542

قال زین العابدین علیه السلام :

من اهتم بمواقیت الصلاة لم یستکمل لذة الدنیا ؛

آن که به وقتهای نماز اهمیت بدهد، لذت دنیا را کامل نخواهد کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 86، فروع کافی ، ج 3، ص 275)

حدیث - 543

کان الحسن بن علی علیه السلام اذا توضا ارتعدت مفاصله و اصفر لونه فقیل له : فی ذلک فقال : حق علی کل من وقف بین یدی رب العرش ان یصفر لونه و یرتعد فرائضه ؛

امام حسن مجتبی علیه السلام به هنگام وضو مفصلهایش می لرزید و رنگش زرد می شد. جهت عروض این حال را از آن حضرت پرسیدند، فرمودند: برهر کسی که در مقابل پروردگار عرش می ایستد، سزاوار است که رنگش زرد شود و اعضایش بلرزد.

(بحارالانوار، ج 43، ص 339)

حدیث - 544

قال الصادق علیه السلام :

حتی یتم له تسع سنین ، فاذا تمت له ، علم الوضوء و اضرب علیه و اءمر بالصلوة واضرب علیها، فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالدیه ، ان شاء الله ؛

وقتی فرزندانتان به سن نه سالگی رسید، پس وقتی که نه سالش تمام شد وضو را به او یاد بدهید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید و او را امر به نماز کنید و اگر کوتاهی کرد او را ادب کنید. پس وقتی فرزند وضو ونماز را یاد گرفت ، خدا پدر و مادرش را می آمرزد، ان شاء الله .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13)

حدیث - 545

قال الصادق عليه السلام :

فاذا تعلم الوضوء و الصلاة غفر الله لوالديه ؛

اگر شخصی وضو و نماز را فرا گیرد، خداوند پدرو مادر وی را می آمرزد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 13)

حدیث - 546

قال علی عليه السلام :

لایقرا العبد القران اذا کان علی غیر طهور حتی یتطهر؛

هنگامی که وضو ندارید، قرآن نخوانید ؛ تا این که وضو گرفته شود.

(خصال ، ج 2، ص 164)

حدیث - 547

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ما منکم من احد یتوضا فیبلغ - اوفیسبغ الوضوء - ثم یقول اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له ، و اشهد ان محمدا عبده و رسوله ، الا فتحت له ابواب الجنة الثمانیة یدخل من ایها شاء؛

هر یک از شما که زیاد و کامل وضو گرفته و سپس بگوید: شهادت میدهم که خدایی جز خدای یگانه نیست و برای او شریک وجود ندارد، و شهادت می

دهم که محمد ﷺ بنده و فرستاده اوست ؛ دربهای بهشت های هشتگانه بر او گشوده شود تا از هر یک که می خواهد داخل شود.

(ریاض الصالحین ، ص 298)

حدیث - 548

قال رسول الله ﷺ :

الا ادلکم علی ما یمحو الله به الخطایا، و یرفع به الدرجات ؟ قالوا: بلی یا رسول الله . قال : اسباغ الوضوء علی المکاره و کثرة الخطی الی المساجد و انتظار الصلاة بعد الصلاة ؛

آیا شما را به کارهایی که خدا به سبب آن خطاها را از بین برده و درجات انسان را بالا می برد، راهنمائی نکنیم ؟ گفتند: آری ، ای رسول خدا. فرمودند:

1 - وضوی تمام و کامل گرفتن بر شداید.

2 - به سوی مساجد زیاد قدم برداشتن .

3 - انتظار نماز (بعدی) پس از نماز (خوانده شده).

(ریاض الصالحین ، ص 297)

حدیث - 549

قال رسول الله ﷺ :

من توضا فاحسن الوضوء خرجت خطایاه من جسده ؛

کسی که نیکو وضو بگیرد، خطاهایش از جسم او خارج می شود.

(ریاض الصالحین ، ص 296)

حدیث - 550

قال الکاظم علیه السلام :

و من توضا الصلاة الصبح کان وضوئه ذلک کفارة لما مضی من ذنوبه فی لیلة الا الکبائر ؛

کسی که برای نماز صبح وضو می گیرد، وضویش کفاره گناهان گذشته آن شب اوست به جز گناهان کبیره .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 302)

حدیث - 551

قال الکاظم علیه السلام :

من توضا للمغرب کان وضوئه ذلک کفارة لما رضی من ذنوبه فی نهاره ما خلا الکبائر؛

کسی که برای نماز مغرب وضو می گیرد، وضویش کفاره گناهان گذشته آن روز اوست به جز گناهان کبیره .

(محجة البيضاء، ج 1، ص 302)

حديث - 552

قال رسول الله ﷺ :

يا على !ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاء فى الجسد و يمن فى الرزق ؛

يا على! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن ، شفای بدن و برکت در روزی است .

(بحارالانوار، ج 66، ص 356)

حديث - 553

قال الصادق عليه السلام :

الطهر على الطهر عشر حسنات ؛

وضوی بر روی وضو، ده حسنه است .

(محجة البيضاء، ج 1، ص 302)

حديث - 554

قال الصادق عليه السلام :

الوضوء قبل الطعام و بعده يذهبان الفقر؛

وضو پیش از غذا و بعد از غذا، فقر را از بین می برد.

(وسائل الشيعه ، ج 1، ص 256)

حدیث - 555

قال رسول الله ﷺ :

اذا اردت الصلوة فاحسن الوضوء، ثم قم ، فاستقبل القبلة ثم کبر؛

زمانی که خواستی نماز بخوانی ، پس خوب وضو بگیر، سپس رو به قبله بایست ، آن گاه تکبیر بگو.

(چهل حدیث - ، ص 15)

حدیث - 556

قال علی علیه السلام :

یا محمد!من توضا مثل وضوئی ، و قال مثل قولی ، خلق الله تبارک و تعالی من کل قطرة ملکا یقدسه و یسبحه و یکبره فیکتب الله - عز و جل - ثواب ذلک له الی یوم القیامة ؛

ای محمد حنفیه !هرکس وضو بسازد، همانند وضویی که من ساختم ، و بگوید (دعا کند) آن چه که من گفتم ، خداوند تبارک و تعالی از هر قطره آب وضوی او، ملکی را برای او می آفریند، که مشغول تقدیس و تسبیح و تکبیر برای خداوند هستند. و خداوند عز و جل ثواب این اذکار را تا روز قیامت برای او ثبت و ضبط خواهد نمود.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 42)

حدیث - 557

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر!اذا کان العبد فی ارض قفر فتوضا او تیمم ثم اذن و اقام و صلی امر الله - عز و جل - الملئکة فصفوا خلفه صفا لایری طرفاه یرکعون برکوعه و یسجدون بسجوده و یؤ منون علی دعائه ؛

ای ابوذر! هرگاه بنده ای در بیابانی تنها باشد و وضو بسازد یا تیمم کند، سپس اذان و اقامه بگوید و نماز بخواند، خدا فرشتگان را امر کند که پشت سر او صفی تشکیل دهند که دو طرف آن دیده نشود و به نماز او اقتدا نمایند و به دعای او آمین گویند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 621. مکارم الاخلاق ، ص 466)

حدیث - 558

قال الصادق علیه السلام :

من تطهر ثم اوی الی فراشه بات و فراشه کمسجده ؛

هر کس وضو بگیرد، سپس در رختخواب خود برود و بخوابد، بستر او مانند مسجد او خواهد بود.

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 265. ثواب الاعمال ، ص 48)

حدیث - 559

قال رسول الله ﷺ :

من اسبغ وضوءه و احسن صلاته ، و ادی زکاة ماله و کف غضبه و سجن لسانه ، و استغفر لذنبه ، و ادی النصیحة لاهل بیت نبیه فقد استکمل حقایق الایمان و ابواب الجنة مفتحة له ؛

کسی که وضوی خود را شاداب و کامل به جای آورد، و نماز خویش را نیکو بخواند، زکات مالش را بپردازد، و خشم خود را فرو نشاند و زبانش را از گناهان مربوط به زبان ببندد، و برای گناه خود با توبه طلب آمرزش کند، و نسبت به اهل بیت پیامبر خویش خیرخواه باشد، البته تمام حقایق ایمان در او کامل شده و درهای بهشت به روی او باز است .

(ثواب الاعمال ، ص 64)

حدیث - 560

قال رسول الله ﷺ :

لا تدخل المساجد الا بالطهارة ؛

داخل مساجد مشو، مگر با وضو.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 388)

حدیث - 561

قال رسول الله ﷺ :

یا علی !و تقم الصلاة بوضوء سابغ فی مواقیتها ؛

یا علی !با وضوی کامل در اول وقت ، اقامه نماز کن .

(سفینة البحار، ج 2، ص 44)

حدیث - 562

قال رسول الله ﷺ :

خصال ست ما من مسلم یموت فی واحدة منهن الا کان ضامنا علی الله - عز و جل - ان یدخله الجنة منها رجل توضا فاحسن الوضوء ثم خرج الی مسجد الصلوة فان مات فی وجهه کان ضامنا علی الله ؛

شش خصلت است که اگر هر مسلمان یکی از آنها را داشته باشد نمی میرد، مگر این که خدا ضمانت بهشت رفتنش را خواهد نمود، یکی از آن شش خصلت آن است که انسان وضو بگیرد، بهترین وضو، سپس جهت نماز به طرف مسجد (از خانه) حرکت کند، پس اگر در این صورت بمیرد، خدا ضامن (بهشت رفتن او) خواهد بود.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 227)

حدیث - 563

قال رسول الله ﷺ :

اسباغ الوضوء علی المکاره من الکفارات ؛

کامل گرفتن وضو در حال سختی ، کفاره (گناهان) است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 564

قال رسول الله ﷺ :

و ما منکم من احد یخرج من بیته متطهرا الا و الملائکة تقول : اللهم اغفر له اللهم ارحمه ؛

وقتی یکی از شما از خانه خارج می شوید با طهارت (با وضو) باشید، در این صورت ملائکه در حق شما دعا می کنند: خدایا او را بیامرز، خدا بر او رحم کن .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 387)

حدیث - 565

قال رسول الله ﷺ :

من حافظ علی الخمس باکمال طهورها و مواقیتها کانت له نورا و برهانا یوم القیامة ؛

کسی که نماز پنجگانه خویش را با وضوی تمام و بـا حفـظ وقتهـای آن هـا انجام دهد، این نماز در قیامت برای او نور و برهان است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 59)

حدیث - 566

قال رسول الله ﷺ :

بنیت الصلوة علی اربعة اسهم : سهم منها اسباغ الوضوء و سهم منها الرکـوع و سهم منها السجود و سهم منها الخشوع ؛

نماز بر چهار بخش بنا شد: 1 - کامل گرفتن وضو، 2 - رکوع ، 3 - سجود، 4 - خشوع .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 567

قال رسول الله ﷺ :

یا علی !اسباغ الوضوء فی السبرات و انتظار الصـلاة بعـد الصـلاة ، و المشـی باللیل و النهار الی الجماعات ؛

یا علی !سه چیز موجب رفعت درجه است :

1 - کامل گرفتن وضو در هوای سرد.

2 - انتظار نماز بعد از هر نماز.

3 - رفتن در روز و شب به طرف نماز جماعت .

(بحارالانوار، ج 88، ص 10)

حدیث - 568

قال الصادق عليه السلام :

یوتی بعبد یوم القیامة لیست له حسنة فقال له اذکروا تذکر هل لک من حسنة قال : فیتذکر، فیقول : یا رب ما بی من حسنة الا ان فلانا عبدک المؤ من مربی فطلبت منه ماء فاعطانی ماء فتوضات به و صلیت لک قال : فیقول الرب تبارک و تعالی قد غفرت لک ادخلوا عبدی الجنة ؛

روز قیامت بنده ای را می آورند که هیچ حسنه ای ندارد پس به او گفته می شود فکر کن و یاد بیاور آیا برای تو کار خیری هست ؛ بنده فکر می کند سپس میگوید: خدایا! من هیچ حسنه ای ندارم ، الا این که فلانی از بندگان مومن تو (روزی) از کنار من عبور کرد و من از او طلب آب کردم و او به من آب داد و با آن وضو گرفتم و برای تو نماز گزاردم ؛ پس خداوند تبارک و تعالی می فرماید: به درستی که من تو را بخشودم و دستور می دهد او را داخل بهشت کنند.

(بحارالانوار، ج 7، ص 290)

533 - وضو، موجب رفعت درجه

حدیث - 569

قال علی عليه السلام :

لایجوز صلاة امرء حتی یطهر خمس جوارح : الوجه و الیدین و الراس والرجلین بالماء و القلب بالتوبة ؛

نمازگزار پنج عضو بدنش را پاک کند، صورت ، دو دست ، سر و دو پا را با آب ، و قلب را با توبه ؛ در غیر این صورت ، جایز نیست که نماز بخواند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 249)

حدیث - 570

قال الصادق عليه السلام :

لایتم الصلاة الا لذی طهر سابغ ؛

نماز تمام و مورد قبول نیست ، مگر با طهارت کامل .

(فلاح السائل ، ص 43)

حدیث - 571

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

من توضا فذکر اسم الله طهر جمیع جسده و کان الوضوء الی الوضوء کفارة لما بینهما من الذنوب و من لم یسم لم یطهر من جسده الا ما اصابه الماء؛

کسی که وضو بگیرد و بسم الله بگوید، تمام بدن خود را طهارت داده است و این وضو کفاره گناهان او تا وضوی دیگر است ، و کسی که بسم الله نگوید از بدنش تنها آن چه را آب به آن رسیده طهارت داده است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 296)

حدیث - 572

قال الصادق علیه السلام :

من ذکر اسم الله علی وضوء فکانما اغتسل ؛

کسی که برای وضو خود ((بسم الله)) بگوید مانند این است که غسل کرده باشد.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 299)

حدیث - 573

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

مفتاح الصلاة الطهور؛

کلید نماز، پاکی است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 281)

حدیث - 574

عن النبی ﷺ :

من توضا فاسبغ الوضوء و صلی رکعتین لم یحدث فیهما نفسه بشی ء من الدنیا خرج من ذنوبه کیوم ولدته امه ؛

کسی که وضو گیرد و آن را کامل به جا آورد، و با آن دو رکعت نماز گزارد که در آن از دنیا با خود سخن نگوید، از گناهان خویش مانند روزی که از مادر زاییده شده است ، بیرون می آید.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 302)

حدیث - 575

قال الباقر علیه السلام :

ان السواک فی السحر قبل الوضوء من السنة ؛

سحرگاه ، پیش از وضو، مسواک زدن از سنت اسلامی است .

(میزان الحکمه ، ج 4، ص 596)

حدیث - 576

قال رسول الله ﷺ :

یا علی !و علیک بالسواک عند کل وضوء ؛

ای علی! بر تو باد مسواک زدن به هنگام هر وضو.

(اصولی کافی ، ج 8، ص 72)

حدیث - 577

قال رسول الله ﷺ :

السواک شطر الوضوء ؛

مسواک کردن جزئی از وضو است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 297)

حدیث - 578

قال رسول الله ﷺ :

امتی الغر المحجلون من اثار الوضوء یوم القیامة ؛

امت مرا دست و پای نورانی باشد روز قیامت ، از آثـار وضـوء کـه در دنیـا گرفته باشد.

(شهاب الاخبار، ص 122)

حدیث - 579

قال رسول الله ﷺ :

من باب علی طهر فکانما احیی اللیل ؛

کسی که شب را با وضو بیارامد، گویی که تمام شب را بـه احیـاء و عبـادت گذرانده است .

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 266)

حدیث - 580

قال الرضا عليه السلام :

... لان یکون العبد طاهرا اذا قام بین یدی الجبار عند مناجاته ؛

... چون وضو یک ادب در برابر خدا است ، بنده به هنگـام نمـاز، وقتـی کـه دربرابر خداوند می ایستد، پاک باشد.

(بحارالانوار، ج 6، ص 64)

حدیث - 581

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من جدد وضوءة من غیر حدث جدد الله توبته من غیر استغفار ؛

هرکس وضویش را بدون اینکه باطل شود تجدید کند، خداونـد توبـه اش را بدون استغفار تجدید می کند.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 302)

حدیث - 582

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الوضوء علی الوضوء نور علی نور ؛

وضوی پس از وضو بسیار پسندیده است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 302)

حدیث - 583

قال رسول الله ﷺ :

الوضوء نصف الایمان ؛

وضو گرفتن نیمی ازایمان است .

(بحارالانوار، ج 80، ص 238)

حدیث - 584

قال رسول الله ﷺ :

الوضوء مد و الغسل صاع و سیاتی اقوام یستقلون ذلک فاولئک علـی خـلاف سنتی ؛

برای وضو ده سیر آب و برای غسل ، سه کیلو آب کافی است ، ولی افـرادی در آینده می آیند که این مقدار را کم می شمارند (و آب زیادی مصرف خواهنـد کرد) که آنها بر خلاف راه من می روند.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 301)

حدیث - 585

قال رسول الله ﷺ :

خللوا بین اصابعکم لایخلل الله بینها بالنار ؛

هنگام وضو میان انگشتان خود فاصله دهید تا خدا به وسیله آتش میان آنهـا را فاصله ندهد.

(نهج الفصاحه ، ص 306)

حدیث - 586

قال الصادق عليه السلام :

من توضا و تمندل کتبت له حسنة ، و من توضا و لم یتمندل حتی یجف وضوئه کتبت له ثلاثون حسنة ؛

کسی که وضو بگیرد و خود را با حوله خشک نماید، یک حسنه برای او نوشته می شود، و هر که وضو بگیرد و خشک نکند، بلکه صبر نماید تا اعضاء وضو به خودی خود خشک شود، سی حسنه برای او نوشته می شود.

(بحارالانوار، ج 80، ص 330)

حدیث - 587

قال الباقر عليه السلام :

ثلاث کفارات فاسباغ الوضوء فی السبرات و بالمشی باللیل و النهار الی الجماعات و المحافظة علی الصلوات ؛

سه چیز است که جبران کننده و محو کننده گناه است :

1 - کامل گرفتن وضو در هوای بسیار سرد.

2 - راه رفتن در شب و روز به سوی جماعتهای اسلامی (نماز جماعت و جمعه).

3 - مراقبت بر انجام صحیح نمازها.

(معانی الاخبار، ص 314)

حدیث - 588

قال رسول الله ﷺ :

...والوضوء مفتاح الصلاة ؛

... وضو کلید نماز است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1588)

حدیث - 589

قال الصادق علیه السلام :

لاحظ فی الاسلام لمن ترک الصلاة ؛

تارک نماز، حظ و بهره ای از اسلام ندارد.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 402)

حدیث - 590

قال رسول الله ﷺ :

لتنقضن عری الاسلام عروة ، کلما انتقضت عروة تشبث النـاس بـالتی تلیهـا، فاولهن نقض الحکم ، و اخرهن الصلاة ؛

دستگیره های اسلام یک به یک شکسته می شود، هرگاه یک دستگیره نـابود شود مردم به آن چه نزدیک آن است چنگ می زنند، اول آنها شکستن حکومت است (حکومت اسلامی را از دست صاحب آن خارج می کننـد) و آخـر آن هـا نماز است (نماز را ترک می کنند).

(اصول وافی ، ج 2، ص 72)

حدیث - 591

قال رسول الله ﷺ :

تارک الصلاة یسال الرجعة الی الدنیا، و ذلک قول الله تعالی : حتی اذا جاء احدهم الموت قال : ((رب ارجعون ، لعلی اعمل صالحا فیما ترکت ، کلا انها کلمة هو قائلها و من ورائهم برزخ الی یوم یبعثون)) ؛

بی نماز درخواست می کند به دنیا برگردد، و این است سخن خداوند متعال تا گاهی که به یکی از آنان مرگ آمد گوید: (پروردگارا مرا برگردانید تا شاید عمل شایسته انجام دهم در آن چه بازگذاردم ، نه چنین است آن سخنی است او گوینده اش هست ، و از پشت آن ها تا روزی که برانگیخته شوند برزخ است .)

(بحارالانوار، ج 77، ص 58. اصول وافی ، ج 2، ص 65)

حدیث - 592

قال رسول الله ﷺ :

الجفاء کل الجفاء و الکفر من سمع منادی الله تعالی ینادی بالصلاة و یدعوه الی الفلاح فلا یجیبه ؛

نشان خشونت و کفر (نفاق) آن است که کسی منادی خدا را بشنود که به نماز ندا می دهد و وی را به رستگاری می خواند و دعوت او را اجابت نکند.

(نهج الفصاحه ، ص 279)

حديث - 593

قال رسول الله ﷺ :

من ترک الصلوة متعمدا من غير علة فقد برء من ذمة الله و ذمة رسوله ؛

کسی که نماز را عمدا و بدون علت ترک کند از امان خداو رسولش دور خواهد بود.

(جامع احاديث الشيعه ، ج 4، ص 75)

حديث - 594

قال الصادق عليه السلام :

جاء رجل الى النبی ﷺ فقال : يا رسول الله !اوصينی ، فقال : لاتدع الصلاة متعمدا فان من ترکها متعمدا فقد برئت منه ملة الاسلام ؛

مردی پیش رسول خدا ﷺ آمد و عرض کرد: یا رسول الله !مرا نصیحتی بفرمایید، حضرت فرمودند: نماز را عمدا رها مکن ، کسی که عمدا نماز را ترک کند ملت اسلام از او بیزار است .

(وسائل الشيعه ، ج 3، ص 29)

502 - عقاب تارک الصلوة

حدیث - 595

قال علی عليه السلام :

اللهم العن من ترک الصلوة متعمدا؛

خدایا لعنت کن کسی را که عمدا نماز را ترک کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 76)

حدیث - 596

عن ابی جعفر عليه السلام :

ان رجلا ذکر له رجلا فقال : انهتک وارتکب المحارم و استخف بالفرائض حتی انه ترک الصلوة و کان متکئا فاستوی جالسا و قال : سبحان الله !ترک الصلوة المکتوبة ؟ان ترک الصلوة المکتوبة عند الله عظیم ؛

مردی در پیش امام باقر عليه السلام از حالت مردی یاد نمود: مردی است بی پروا! مرتکب محارم می شود، و واجباتش را سبک می شمارد، حتی نمازش را ترک می کند، امام باقر عليه السلام از حال تکیه به نشسته شده ، فرمود: (سبحان الله !نماز واجب را ترک کرد؟همانا ترک نماز واجب نزد خدا بزرگ است)).

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 172)

حدیث - 597

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة عماد الدين ، فمن ترک صلاته متعمدا فقد هدم دينه و من ترک اوقاتها يدخل الويل ، و الويل واد في جهنم كما قال الله تعالى (فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ) ؛

نماز ستون دين است ، پس کسی که نمازش را عمدا ترک کند دينش را منهدم کرده است ، و کسی که اوقات نماز را ترک کند داخل در ((ويل)) می شود و ويل وادی است در جهنم چنان که خدا فرمود: ويل جای نمازگزاران است آن نمازگزارانی که در نماز خود سهو کننده و غافلند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 202)

حدیث - 598

قال علی عليه السلام :

الا تسمعون الی جواب اهل النار حين سئلوا ((ما سلككم فی سقر؟ قالوا: لم نک من المصلين)) ؛

آيا به پاسخ اهل دوزخ گوش فرا نمی دهيد که وقتی از آن ها می پرسند: (چه چيز شما را گرفتار دوزخ ساخت ؟می گويند: ما از نمازگزاران نبوديم)).

(بحارالانوار، ج 82، ص 224، نهج البلاغه ، خطبه 190)

حديث - 599

قال الامام الصادق عليه السلام :

ان الله يدفع بمن يصلى من شيعتنا عمن لايصلى من شيعتنا و لو اجمعوا علـى ترک الصلوة لهلکوا ؛

همانا، خداوند به وسيله شيعيان نمازگزار ما از شيعيان بى نماز ما (بلا را) دفع مى كند، ولى اگر همه تارک نماز بودند هر آينه همه هلاک مى شدند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184)

حديث - 600

قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم :

بين الايمان و الكفر ترک الصلاة ؛

فاصله ميان ايمان و كفر، نماز نخواندن است .

(ميزان الحكمه ، ج 5، ص 402. كنزالعمال ، حديث - 18869)

حديث - 601

قال الصادق عليه السلام :

ان تارک الصلوة كافر ؛

همانا ترک كننده نماز واجب ، كافر است .

(وسائل الشيعه ، ج 3، ص 28)

حدیث - 602

قال رسول الله ﷺ :

من ترک الصلوة متعمدا فقد کفر؛

هرکس عمدا نمازش را ترک کند، کفر ورزیده است .

(لئالی الاخبار، ص 394)

حدیث - 603

قال رسول الله ﷺ :

من ترک الصلاة متعمدا کتب اسمه علی باب النار ممن یدخلها؛

هرکس عمدا نمازش را ترک کند، بر درب جهنم نـامش از دوزخیـان نوشـته می شود.

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 19090)

حدیث - 604

قال رسول الله ﷺ :

من ترک صلوة لایرجو ثوابها و لایخـاف عقابهـا فلابـالی ایمـوت یهودیـا و نصرانیا او مجوسیا ؛

کسی که نماز را ترک کند، امید به پاداش نمازش نمی باشد و از عذاب آن نیز ترسناک نیست ، پس باکی نیست که یهودی بمیرد، یا نصرانی ، یا مجوسی .

(بحارالانوار، ج 82، ص 203. میزان الحکمه ، ج 5، ص 403

حدیث - 605

قال رسول الله ﷺ :

ما بین المسلم و بین ان یکفر الا ان یترک الصلاة الفریضة متعمدا او یتهاون بها فلا یصلیها؛

فاصله بین مسلمان و بین کفرش چیزی جز ترک نماز واجب نیست که یا عمدا ترک نماید و اصلا قبول نداشته باشد و یا از بی اعتنایی نماز نخواند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 216، میزان الحکمه ، ج 5، ص 402)

حدیث - 606

قال رسول الله ﷺ :

اما الصلاة فلا خیر فی دین لا صلاة فیه ؛

دینی که در او نماز نباشد، فایده و خیری ندارد (خیری در آن نیست).

(سیره ابن هشام ، ج 3 - 4، ص 504)

حدیث - 607

قال رسول الله ﷺ :

تارک الصلاة ملعون فی التوراة ملعون فی الانجیل ملعون فی الزبور ملعون فی القران ملعون فی لسان جبرئیل ملعون فی لسان میکائیل ملعون فی لسان اسرافیل ملعون فی لسان محمد ؛

ترک کننده نماز در تورات و انجیل و زبور و قرآن مورد لعنت قـرار گرفتـه و به زبان جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و محمد ﷺ ملعون است .

(انوار الهداية ، ص 197، الحكم الزاهره ، ص 294)

حدیث - 608

قال رسول الله ﷺ :

بين العبد و بين الكفر ترک الصلاة ؛

فاصله کفر و بندگی ترک نماز است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 202، ميزان الحكمه ، ج 5، ص 403)

حدیث - 609

قال رسول الله ﷺ :

من ترک صلاته حتى تفوته من غير عذر فقد حبط عمله ؛

کسی که نمازش را بدون عذر ترک کند (نخواند) تا وقت آن بگذرد، عمـل او نابود شده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 203، ميزان الحكمه ، ج 5، ص 403)

حدیث - 610

قال رسول الله ﷺ :

من اعان تارک الصلوة بلقمة او كسوة فكانمـا قتـل سـبعين نبيـا اولهـم ادم و اخرهم محمد ؛

کسی که ترک کننده نماز را به دادن طعامی یا لباسی یاری کند، مثل این است که هفتاد پیامبر را کشته ، که اول آنها آدم ، و آخر آن ها محمد ﷺ است .

(لئالی الاخبار، ص 395)

حدیث - 611

قال رسول الله ﷺ :

من ترک صلاته متعمدا فقد هدم دینه ؛

کسی که عملا نمازش را ترک کند، به تحقیق که دینش را منهدم کرده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 202. میزان الحکمه ، ج 5، ص 402)

حدیث - 612

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لا تتهاون بصلاتک فان النبی ﷺ قال عند موته لیس انی من استخف بصلاته ؛

سستی مکن در امر نمازت ، زیرا که رسول خدا ﷺ فرمودند: در هنگام رحلت نیست از من کسی که نمازش را خفیف شمارد .

(فروع کافی ، ج 3، ص 269، حدیث - 7)

حدیث - 613

قال علی عليه السلام :

لایقومن احدکم فی الصلاة متکاسلا و لاناعسا و لایفکرن فی نفسه فانه بین یدی ربه - عز و جل - ؛

هیچ وقت (نمازگزار) هنگام نماز با حالت کسالت و خستگی و در حال چرت به نماز نایستد و نمازگزار در خود فکر نکند، زیرا در برابر پروردگار بزرگ خود ایستاده است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 239)

حدیث - 614

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من تهاون بصلاته ... یرفع الله البرکة من عمره و من رزقه و یمحو الله تعالی سیماء الصالحین من وجهه و کل عمل یعمله لایوجر علیه و لا یرتفع دعائه الی السماء و لیس له حظ فی دعاء الصالحین و یموت ذلیلا و جائعا و عطشائا؛

هر کس نسبت به نمازش کوتاهی کند، خداوند متعال برکت را از عمر و مال او بر می دارد و سیمای شایستگان را از چهره اش می زداید، هرکاری که انجام می دهد پاداشی نخواهد داشت دعایش مستجاب نمی شود، بهره ای از دعای نیکوکاران برای او نیست ، هنگام مرگ با احساس خواری ، گرسنگی و تشنگی از دنیا می رود.

(بحارالانوار، ج 83، ص 21)

حدیث - 615

قال الباقر عليه السلام :

بینا رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم جالس فی المسجد اذا دخل رجل فقام فصلی فلم یتم رکوعه و لاسجوده فقال صلى الله عليه وآله وسلم : نقر کنقر الغراب لئن مات هذا و هکذا صلاته لیموتن علی غیر دینی ؛

هنگامی که پیامبر صلى الله عليه وآله وسلم در مسجد نشسته بود، ناگهان مردی وارد شد و به نماز ایستاد، لیکن رکوع و سجود را کامل به جا نیاورد. پیامبر صلى الله عليه وآله وسلم فرمودند: مانند کلاغ منقار بر زمین زد، اگر این مرد بمیرد و نمازش به همین گونه باشد، بر غیر دین من مرده است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 340)

حدیث - 616

قال الصادق عليه السلام :

ان شفاعتنا لاتنال مستخفا بالصلاة ؛

همانا شفاعت ما به کسی که نمازش را سبک بشمارد، نمی رسد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 227)

حدیث - 617

قال رسول الله ﷺ :

لاینال شفاعتی من اخر الصلوة بعد وقتها ؛

کسی که نماز را از وقتش تاءخیر بیندازد، (فردای قیامت) بـه شـفاعت مـن خواهد رسید.

(بحارالانوار، ج 83، ص 20)

حدیث - 618

قال النبی ﷺ :

لاتضیعوا صلاتکم ، فان من ضیع صلاته حشـره الله مـع قـارون و فرعـون و هامان - لعنهم الله و اخزاهم ، - و کان حقا علی الله ان یدخله النار مع المنـافقین ، فالویل لمن لم یحافظ صلاته ؛

نماز خودتان را ضایع نکنید، به حقیقت هر کس نماز خویش را ضـایع کنـد، خداوند عز و جل او را با قارون و فرعون و هامون محشور می کند، خداوند بـه آنان لعنت کند و آنها را رسوا سازد، و بر خدا لازم است آن ها را با منافقهـا بـه آتش داخل کند، پس وای بر کسی که به نمازش مواظب نباشد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 202)

حدیث - 619

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

لایزال الشیطان یرعب من بنی ادم حافظ علی الصلوات الخمس ، فاذا ضیعهن تجرا علیه و اوقعه فی العظائم ؛

شیطان همواره از فرزند آدم می ترسد مادامی که بر نمازهای پنجگانه مواظبت می کند، آن گاه که آنهارا ضایع کرد بر وی جری می شود و او را بر گناهان بزرگ داخل می کند.

(کافی ، ج 2، ص 386)

حدیث - 620

قال الصادق علیه السلام :

ابصر علی بن ابی طالب علیه السلام رجلا ینقر صلاته فقال : منذکم صلیت بهذه الصلاة ؟فقال له الرجل : منذ کذا و کذا فقال : مثلک عند الله مثل الغراب اذا نقر لومت مت علی غیر ملة ابی القاسم محمد صلی الله علیه و آله و سلم ثم قال علی - علیه السلام -: ان اسرق الناس من سرق من صلاته ؛

علی علیه السلام به مردی که نمازش را به سرعت می خواند، نگاه کرد امام سؤ ال کرد از چه وقتی این طور نماز می خوانی ؟مرد پاسخ داد: از فلان وقت تا به حال .امام فرمودند: مثل (نماز خواندن) تو در پیش خداوند مثل کلاغی است که (بسرعت) از زمین دانه می چیند، اگر تو به این حالت بمیری ، مرده ای به غیر

دین پیامبر اسلام ، امام فرمودند: همانا که دزدترین مردم کسی است که از نمازش بدزدد(یعنی کم کند).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 24)

حدیث - 621

قال الصادق علیه السلام :

ایاکم و الکسل ، ان ربکم رحیم ، یشکر القلیل ، ان الرجل لیصلی الرکعتین تطوعا یرید بهما وجه الله فیدخله الله بهما الجنة ؛

از سستی دوری کنید، زیرا پروردگار شما مهربان است ، اندک را می پذیرد، هر آینه مرد دو رکعت نماز مستحبی می خواند، و با آن دو خدا را اراده می کند، و خداوند به سبب این دو رکعت ، او را به بهشت داخل می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 30.اصول وافی ، ج 2، ص 61)

حدیث - 622

قال الرضا علیه السلام :

...و ایاک ان تکسل عنها (الصلوة) او تتوانی فیها او تتوانی بحقها او تضیع حدها و حدودها او تنقرها نقر الدیک او تستخف بها او تشتغل عنها بشی ء من عرض الدنیا او تصلی بغیر وقتها، و قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لیس منی من استخف بصلوته لا یرد علی الحوض لا والله ؛

بپرهیزید از این که در نماز سستی و تنبلی کنید و یا حدودش را ضایع کنید یا از روی دستپاچگی رکوع و سجده نماز را آن چنان به جا آورید که گویی

همچون خروس منقار می زنید یا این که نماز را سبک بشمارید یـا ایـن کـه بـه جای نماز به امور دنیوی مشغول شوید و یا در غیر وقت نماز بخوانیـد، در هـر حال رسول خدا فرمود: از من نیست کسی که نمازش را سبک بشمارد.قسـم بـه خدا بر حوض کوثر بر من نخواهد رسید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 172)

حدیث - 623

قال الصادق عليه السلام :

والله انه لیاتی علی الرجل خمسون سنة ما قبل الله منه صلاة واحدة ، فای شی ء اشد من هذا، و الله انکم لتعرفون من جیرانکم و اصحابکم من لـو کـان یصـلی لبعضکم ما قبلها منه لاستخفافه بها، ان الله لایقبـل الا الحسـن فکیـف یقبـل مـا استخف به ؛

به خدا سوگند ممکن است پنجاه سال بر انسان بگذرد و خداوند یک نماز از او نپذیرد و چه چیزی سخت تر از ایـن اسـت ، سـوگند بـه خـدا کـه شـما از همسایگان و یاران خویش کسی را می شناسید که اگر برای یکی از شـما نمـاز بگذارد به سبب سبک شمردنش آن را نمی پذیرد و خداوند جز خـوب را قبـول نمی کند و چگونه ممکن است چیزی را که خفیف شمرده شده است بپذیرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 15.محجة البیضاء، ج 1، ص 341)

حدیث - 624

قال الصادق عليه السلام :

اذا قام العبد فی الصلاة فخفف صلاته قال الله تعالی لملائکته : اما ترون الی عبدی کانه یری ان قضاء حوائجه بید غیری ، اما یعلم ان قضاء حوائجه بیدی ؛

هرگاه بنده برای نماز به پا خیزد و نمازش را سبک ادا کند، خداوند به فرشتگان خود می فرماید: آیا به بنده من نمی نگرید که گویا برآوردن حاجتهایش را به دست دیگری غیر از من می بیند آیا نمی داند که برآوردن حوایج او به دست من است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 341. تهذیب ، ج 1، ص 204)

حدیث - 625

قال الصادق عليه السلام :

ان العبد اذا عجل فقام لحاجته یقول الله تبارک و تعالی : ((اما یعلم عبدی انی انا اقضی الحوائج)) ؛

زمانی که بنده برای رفع حاجت خود نمازش را با عجله بخواند، خداوند می فرماید: (آیا بنده من نمیداند که حاجت او را من برآورده می کنم).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 24)

حدیث - 626

قال رسول الله ﷺ :

لیس منی من استخف بصلاته لایرد علی الحوض لاوالله ؛

کسی که نماز را سبک شمارد از من نیست ، به خدا سوگند که بر حوض (کوثر در قیامت) مرا ملاقات نخواهد کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 15.من لایحضره الفقیه ، ج 1، باب 29، حدیث - 18)

حدیث - 627

قال الباقر علیه السلام :

لا تقم الی الصلوة متکاسلا و لامتناعسا و لامتثاقلا فانها من خلل النفاق ؛

با حال مستی و خواب آلوده و کاهلانه نماز را به جا نیاور، که اینها از روزنه های نفاق است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 398.بحارالانوار، ج 84، ص 231)

حدیث - 628

قال الصادق علیه السلام :

ایاکم ان یستخف احدکم بصلاته ؛

بپرهیزید از این که یکی از شما نماز را سبک بشمارید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 236)

حدیث - 629

قال رسول الله ﷺ :

...لاصلوة لمن لایتم رکوعها و سجودها ؛

کسی که رکوع و سجودش را ناتمام و شتابزده به جا می آورد، نمازش پذیرفته نیست .

(بحارالانوار، ج 84، ص 253)

حدیث - 630

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة عماد الدین ، فمن ترک صلاته متعمدا فقد هدم دینه ، و من ترک اوقاتها یدخل الویل ، و الویل واد فی جهنم کمال قال الله تعالی : ((ویل للمصلین ، الذینهم عن صلاتهم ساهون)) ؛

نماز ستون دین است ، پس کسی که عمدا نمازش را ترک کند به تحقیق که دینش را منهدم کرده است و کسی نمازش را در وقتش به جا نیاورد داخل ((ویل)) می شود، و ((ویل)) چاهی است در جهنم که خداوند می فرماید: ((وای برای نمازگزارانی که از نماز خویش غفلت دارند)).

(بحارالانوار، ج 82، ص 202.میزان الحکمه ، ج 5، ص 402)

حدیث - 631

قال رسول الله ﷺ :

مثل الذی لایتم صلاته کمثل حبلی حملت حتی اذا دنا نفاسها اسقطت فلا هی ذات حمل ولا ذات ولد ؛

مثل آن کسی که نمازش را کامل به جا نمی آورد، مثل زن حامله ای است که (نه ماه) حملش را نگهداری کرده تا نزدیک زایمان بچه را سقط کرده است .پس این چنین زن را نه زن حامله می گویند و نه زن صاحب فرزند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173)

حدیث - 632

قال النبی ﷺ :

اسرق الناس فاالذی یسرق من صلاته فصلاته تلف کما یلف الثوب الخلق فیضرب بها وجهه ؛

دزدترین مردم کسی است که به خاطر سرعت و شتابزدگی از نماز خود کم کند، نماز چنین انسانی ، همچون جامه مندرسی در هم پیچیده شده ، به صورت او پرتاب می گردد.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 406)

حدیث - 633

قال علی علیه السلام :

ان اسرق الناس من سرق من صلاته ؛

دزدترین مردم کسی است که از نمازش کم بگذارد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 222)

حدیث - 634

قال الصادق علیه السلام :

اذا قام العبد الی الصلاة اقبل الله - عز و جل - علیه بوجهه فلا یزال مقبلا علیه حتی یلتفت ثلاث مرات فاذا التفت ثلاث مرات اعرض عنه؛

وقتی بنده به نماز ایستاد، خداوند متعال به وی توجه می کند و توجه اش را از او قطع نمی کند تا موقعی که سه مرتبه از یاد خدا غافل گردد، در این هنگام خداوند سبحان نیز از او اعراض خواهد کرد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 241)

حدیث - 635

قال الصادق علیه السلام :

لاینال شفاعتنا من استخف بالصلاة ؛

هرکس نماز را سبک بشمارد، به شفاعت ما دست نخواهد یافت .

(فروع کافی ، ج 3، ص 270، حدیث - 15)

حدیث - 636

قال رسول الله ﷺ :

لایقبل الله صلاة خمسة نفر.الابق من سیده و امـراة لایرضـی عنهـا زوجهـا و مدمن الخمر و العاق و اکل الربا ؛

خداوند نماز پنج گروه را نمی پذیرد:

1 - بنده ای که از نزد مولای خود فرار کرده است .

2 - زنی که شوهرش از وی راضی نیست .

3 - شرابخوار و دائم الخمر.

4 - کسی که عاق والدین شده است .

5 - رباخوار.

(مستدرک الوسائل ، ج 13، ص 332)

حدیث - 637

قال رسول الله ﷺ :

من صلی صلوة یرائی بها فقد اشرک ؛

کسی که برای خودنمایی نماز بخواند مشرک است .

(بحارالانوار، ج 67، ص 222)

حدیث - 638

امام صادق عليه‌السلام :

انما لک من صلاتک ما اقبلت علیه منها، فان اوهمها کلها، او غفل عن ادابها، لغت فضرب بها وجه صاحبها ؛

همانا از نماز تو، آن مقدار قبول می شود که در آن ، توجه داشته ای پس اگر شخص ، از تمامش غافل شود یا از آدابش غافل شود آن نماز، مچاله می شود و بر روی خواننده آن پرتاب می شود.

(فروع کافی ، ج 3، ص 363)

حدیث - 639

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

من شرب الخمر لم تقبل له صلاة اربعین لیلة فان عاد فاربعین لیلة من یوم شربها فان مات فی تلک الاربعین لیلة من غیر توبة سقاه الله یوم القیامة من طینة خبال ؛

کسی که شراب می نوشد نماز وی تا چهل شبانه روز مقبول نیست و اگر بار دیگر لب به شراب زد باز هم تا چهل شب و اگر بدون ((توبه)) در این اوقات بمیرد، خداوند متعال وی را از خاک فاسد سیراب خواهد ساخت .

(تفسیر القمی ، ج 1، ص 181)

حدیث - 640

عن الباقر عليه السلام :

ما عصی الله بشی ء اشد من شرب المسکر ان احدهم یدع الصلاة الفریضة و یثب علی امه و ابنته و اخته و هو لا یعقل ؛

گناهی بدتر از شرب خمر، نیست و شرابخوار، در حال مستی ، نماز واجب را رها و با مادر و خواهر و دخترش همبستر می شود ؛زیرا او در آن حال اندیشه خود را از دست داده است .

(وسائل الشیعه ، ج 17، ص 250)

حدیث - 641

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلاته و لا صیامه اربعین یوما الا ان یغفر له صاحبه - من اغتاب فی شهر رمضان لم یوجر علی صیامه ؛

کسی که غیبت شخص روزه داری نماید خداوند متعال نماز و روزه وی را تا چهل روز مورد پسند قرار نمی دهد، مگر آن که غیبت شونده از وی راضی شود.(و افزود:) کسی که در ماه رمضان غیبت کند از روزه داری خویش اجری به دست نمی آورد.

(جامع الاخبار صدوق ، فصل الغیبة)

حدیث - 642

قال علی علیه السلام :

لایقبل الله الصلاة ممن منع الزکاة ؛

هر کس مانع دادن زکات شود، نمازش قبول نمی شود.

(بحارالانوار، ج 96، ص 29)

حدیث - 643

قال الصادق علیه السلام :

یجاء بعبد القیامة قد صلی فیقول : یا رب صلیت ابتغاء وجهک ، فیقال له : بل صلیت لیقال ما احسن صلاة فلان ؟اذهبوا به الی النار...؛

چون روز قیامت فرا رسد، بنده ای را می آورند که اهل نماز بوده و خود نیز چنین ادعا می کند به وی می گویند: تو بدان جهت نمازگزاردی که تو را ستایش کنند، پس به ملائکه دستور می رسد او را به سوی آتش ببرید.

(بحارالانوار، ج 62، ص 301)

حدیث - 644

قال علی علیه السلام :

و ایاکم و البطنة فانها مقساة للقلب و مکسلة عن الصلوة و مفسدة للحسد ؛

از پرخوری دوری کنید که موجب قساوت قلب و باعث کسالت از اقامه نماز و سبب تباهی بدن است .

(غررالحکم ، ص 80)

حدیث - 645

قال الصادق عليه السلام :

لاصلاة لحاقن و لاحاقب ؛

کسی که در حال خودداری از بول و با باد معده نماز بخواند، نمـازش کامـل نیست .

(المحجة البیضاء، ج 1، ص 254)

حدیث - 646

قال الباقر عليه السلام :

من شرب الخمر فسکر منها لم یقبل الله صلاته اربعین یوما فان تـرک الصـلاة فی هذه الایام ضوعف علیه العذاب لترک الصلاة ؛

کسی که شراب بنوشد و مست شود، تا چهل روز، نماز او قبول نیست ؛ پـس اگر نمازی را در این روزها ترک کند، عقاب و کیفر وی نیز چند برابر است .

(ثواب الاعمال ، ص 551)

حدیث - 647

قال الباقر عليه السلام :

ما لک من صلاتک الا ما اقبلت علیه فیها، فان اوهمها کلها او غفل عن ادائها لفت فضرب بها وجه صاحبها ؛

از نمازت جز آن چه در آن رو آوردی به آن ، اگر همه آنها را غلط انجام بدهد، یا از انجام آن غافل شود پیچیده شود، سپس آن را بر صورت صاحب آن می زنند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 240،اصول وافی ، ج 2، ص 106)

حدیث - 648

قال الصادق عليه السلام :

ان الرجل لیکذب الکذبة فیحرم بها صلاة اللیل ؛

همانا مردی دروغ می گوید، پس به خاطر آن دروغگویی از نماز شب محروم می شود.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 422)

حدیث - 649

قال الکاظم علیه السلام :

لاتصم صوما یمنعک من الصلوة ، فان الصلوة احب الی الله من الصیام ؛

روزه ای(مستحبی) را که مانع انجام نماز می شود نگیر، چرا که نماز در پیشگاه خدا بهتر ازروزه است .

(مستدرک الوسائل چاپ جدید، ج 2، ص 43)

حدیث - 650

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان العبد اذا اشتغل بالصلاة جاءه الشیطان و قال له : اذکر کذا، اذکر کذا، حتی یضل الرجل ان یدری کم صلی ؛

هنگامی که نمازگزار مشغول نماز شد، شیطان پیش او می آید و به او می گوید، فلان چیز را به یاد آور، فلان چیز را به یاد آور، تا آن جا که او را آن چنان گم و غافل می کند که او حیران می شود درمورد این که در کجای نماز است (حواس انسان را پرت می کند).

(بحارالانوار، ج 84، ص 256)

حدیث - 651

قال الباقر عليه السلام :

لا تقم الی الصلاة متکاسلا و لامتناعسا و لامتثاقلا ؛

در حال کسالت و خواب آلودگی و سنگینی به نماز نایستید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 23)

حدیث - 652

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لاصیامه اربعین یوما و لیلة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هر کس که غیبت مرد یا زن مسلمانی را کند، تا چهل شبانه روز نماز و روزه اش پذیرفته نیست ، مگر این که غیبت شونده او را ببخشاید.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258)

حدیث - 653

قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

ثلاثة لایتقبل الله - عز و جل - لهم بالحفظ، رجل نزل فی بیت خرب ، و رجل صلی علی قارعة الطریق و رجل ارسل راحلته و لم یستوثق منها ؛

سه طایفه هستند که خداوند دعای آنها را برای حفظ و سلامتی نمی پذیرد:

1 - کسی که زیر دیوار و سقف شکسته منزل کند.

2 - کسی که در وسط جاده نماز بخواند.

3 - کسی که مرکب خود را رها کند و آن را نبندد.

(الخصال ، ج 1، ص 141.بحارالانوار، ج 76، ص 157)

حدیث - 654

قال الصادق علیه السلام :

...و لاصلوة لمن لا زکوة له ؛

...و کسی که زکات خود را نمی پذیرد، نمازش پذیرفته نیست .

(بحارالانوار، ج 84، ص 252)

حدیث - 655

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا اتی الشیطان احدکم و هو فی صلوته فقال : انک مرائی فلیطل صلوته ما بداله ما لم یفته وقت فریضة ؛

اگر کسی در نماز باشد و شیطان او را به ریاکاری و وسوسه متهم کند، تا وقت باقی است هر چه می خواهد نمازش را طولانی کند.

(بحارالانوار، ج 69، ص 295)

حدیث - 656

عن النبی علیه السلام :

ان الله ملکا ینادی علی بیت المقدس کل لیلة : من اکل حراما ما لـم یقبـل الله منه صرفا و لاعدلا و الصرف ، النافلة و العدل ، الفریضة ؛

همانا برای خداوند (از جانب ایشان) فرشته ای که هر شب بر بیت المقـدس پیام می دهد، آن کسی که حرامی (اندک مال حرامی) بخورد، خداونـد از او نـه صرفی و نه عدلی را قبول خواهد کرد.صرف نمـاز نافلـه اسـت و عـدل ، نمـاز واجب .

(بحارالانوار، ج 103، ص 16)

حدیث - 657

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من صلی صلوة یرائی بها فقد اشرک ؛

کسی که برای خودنمایی نماز بخواند، مشرک است .

(تفسیر قرطبی ، ج 10، ص 71)

حدیث - 658

قال الصادق علیه السلام :

لاتقبل صلوة شارب الخمر اربعین یوما الا ان یتوب ؛

نماز شرابخوار تا چهل روز مقبول نخواهد شد، مگر این که توبه کند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 317.میزان الحکمه ، ج 5، ص 388)

431 - انجام نماز برای خودنمایی

حدیث - 659

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ثلاثة لاتجاوز صلاتهم اذانهم : العبد الابق حتی یرجع و امراة باتت و زوجها علیها ساخط و امام قوم و هم لها کارهون ؛

سه نفر نمازشان از گوشهایشان بالاتر نمی رود:

1 - بنده فراری تا باز گردد.

2 - زنی که شب بخوابد و شوهرش بر او خشمگین باشد.

3 - و پیشوای قومی که آن قوم از او متنفر باشند.

(نهج الفصاحه ، ص 248، حدیث - 1222)

حدیث - 660

قال الصادق عليه السلام :

من نظر الی ابویه نظر ماقت و هما ظالمان له لم یقبل الله له صلوة ؛

هر کس با چشم بغض و کینه به پدر و مادر خود که به وی ستم کرده اند، نگاه کند، نمازش در پیشگاه الهی نامقبول است .

(اصول کافی ، ج 2، ص 349)

حدیث - 661

عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم قال :

یا علی !شارب الخمر لایقبل - عز و جل - صلاته اربعین یوما فان مات فی الاربعین مات کافرا ؛

ای علی ! نماز آدم شرابخوار تا چهل روز پذیرفته نیست و اگر در ظرف چهل روز بمیرد، کافر از دنیا رفته است .

(بحارالانوار، ج 77، ص 47)

حدیث - 662

قال الرضا عليه السلام :

من صلی و لم یزک لم تقبل صلوته ؛

هر کس نماز بخواند، ولی زکات و مالیات اسلامی نپردازد، نمازش قبول نمی شود.

(بحارالانوار، ج 96، ص 12)

حدیث - 663

عن النبی ﷺ قال :

ان من الصلوة لما یقبل نصفها و ثلثها و ربعها و خمسها الی العشر ؛ و ان منها لما تلف ، کما یلف الثوب الخلق ، فیضرب بها وجه صاحبها ؛ و ان مالک من صلوتک الا ما اقبلت علیه بقلبک ؛

نمازی هست که نصف آن پذیرفته می شود و نمازی هست که یک سوم یا یک چهارم یا یک پنجم ...تا یک دهم آن قبول می گردد و نمازی است که چون جامه کهنه درهم پیچیده شده بر چهره به جای آورنده اش زده می شود.همانا از نمازت برای تو (نتیجه ای) نیست جز آن مقدار که در آن اقبال و حضور قلب داشته ای .

(بحارالانوار، ج 81، ص 260،کتاب الصلوة ، باب 38، حدیث - 59)

حدیث - 664

قال الصادق علیه السلام :

الصلاة وکل بها ملک لیس له عمل غیرها، فاذا فرغ منها قبضها ثم صعد بها فان کانت مما تقبل قبلت و ان کانت مما لایقبل قیل له : ردها علی عبدی ، فینزل بها حتی یضرب بها وجهه ثم یقول : اف لک !لایزال لک عمل یعنینی ؛

برای نماز فرشته ای انتخاب شده که جز آن کاری ندارد، زمانی که نمازگزار از نماز فارغ شود، آن فرشته آن را می گیرد و به آسمان می برد، و هرگاه از

قبول شدنیها باشد پذیرفته می گردد، اگر نه به فرشته گفته می شود آن را به صاحبش بازگردان .پس وی با آن نماز فرود آید و آن را بر روی صاحبش بکوبد و گوید: اف بر تو باد!که همواره از تو عملی صادر می شود که مرا به زحمت می اندازد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 17)

حدیث - 665

قال الرضا علیه السلام :

ان الله عز و جل امر بثلاثة مقرون بها ثلاثة اخری : امر بالصلوة و الزکاة فمن صلی و لم یزک لم تقبل منه صلاته و امر بالشکر له و للوالدین فمن لم یشکر والدیه لم یشکر الله و امر باتقاء الله و صلة الرحم .فمن لم یصل رحمه لم یتق الله - عز و جل -:

سه چیز با سه چیز همراه است :

1 - نمازگزاری که به او زکات تعلق گیرد و نپردازد، نمازش پذیرفته نیست .

2 - و به سپاسگزاری برای خود و پدر و مادر فرمان داد: آن که سپاس پدر و مادر نکند، هرگاه خدا را سپاس کند پذیرفته نیست .

3 - به پرهیزکاری از خدا و پیوند با خویشاوند فرمان داد.آن که پیوند با خویشان ندارد از خدا بیمناک نیست .

(بحارالانوار، ج 96، ص 12.الخصال ، ج 1، ص 55)

حدیث - 666

قال رسول الله ﷺ :

من اکل لقمة حرام لم یقبل له صلواة اربعین لیلة و لم تستجب له دعوة اربعین صباحا ؛

کسی که لقمه حرام بخورد، تا چهل شب نماز او قبول نمی شود و دعای وی نیز تا چهل روز به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام نوری ، ج 4، ص 213)

حدیث - 667

قال علی علیه السلام :

انما هو عید لمن قبل الله صیامه ، و شکر قیامه ، و کل یوم لا یعصی الله فیه فهو یوم عید ؛

امروز عید(فطر) کسی است که خداوند روزه اش را قبول کرده ، و نمازش را سپاس گزارده ، و هرروز که در آن نافرمانی خدا نشود، عید واقعی آن روز است .

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1286)

حدیث - 668

قال الصادق علیه السلام :

من نظر الی ابویه نظر ماقت ، و هما ظالمان لم یقبل الله له صلاة ؛

هرکه به پدر و مادر نگاه تند و خشم آلود کند، اگرچه به وی ستم کرده باشند، خداوند نمازش را نمی پذیرد.

(جامع السعادات ، ج 2، ص 351)

حدیث - 669

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لا صیامه اربعین یوما و لیلة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هر کس غیبت مرد یا زن مسلمانی را کند، تا چهل شبانه روز نماز و روزه اش پذیرفته نیست ، مگر این که غیبت شونده او را ببخشد.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258)

حدیث - 670

قال الرضا علیه السلام :

اذا کان یوم القیامة یدعی بالعبد فاول شی ء یسئل عنه الصلاة فاذا جاء بها تامة و الا زخ فی النار ؛

وقتی قیامت شود بنده را می خوانند اول چیزی که از او می پرسند نماز است ، پس اگر نمازش را تام و تمام به جا آورده باشد، نجات می یابد، و اگر نمازش را با شرایط و آداب صحت یا قبولی آن به جا نیاورده باشد، او را به آتش می افکنند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 19)

حدیث - 671

قال رسول الله ﷺ :

لو صلیتم حتی تکونوا کالاوتار و صمتم حتی تکونوا کالحنایا لم یقبل الله منکم الا بورع ؛

اگر آن قدر نماز بخوانید تا همچون زه کمان شوید، و آن قدر روزه بگیرید تا همچون کمان خم شوید، خدا از شما قبول نمی کند، مگر این که انسان با ورع باشید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 258)

حدیث - 672

قال رسول الله ﷺ :

ان من الصلاة لما یقبل نصفها و ثلثها و ربعها و خمسها الی العشر ؛

گاهی نصف نماز، گاهی ثلث آن و گاه ربع و گاهی خمس ، تا ده یک آن قبول می شود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 260)

حدیث - 673

قال رسول الله ﷺ :

...ان منها (الصلاة) لما یلف کما یلف الثوب الخلق ، فیضرب بها وجه صاحبها و انما لک من صلاتک ما اقبلک علیه بقلبک ؛

بعضی نمازها همانند لباس کهنه پیچیده و بر سر صاحبش کوبیده می شود، به درستی که آن مقدار از نماز تو قبول می شود که به خدا توجه قلبی داشته باشی .

(بحارالانوار، ج 84، ص 260)

حدیث - 674

قال الباقر علیه السلام :

و ان افسدها کلها لم یقبل منه شی ء منها و لم تحسب له نافلة و لا فریضة ؛

اگر همه نمازهایش فاسد بود، هیچ چیزی از آن نمازها مورد قبول نیست ، و نه نماز مستحب حساب می شود نه واجب .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20)

حدیث - 675

قال الصادق علیه السلام :

ایما امراة باتت و زوجها علیها ساخط فی حق ، لم تقبل منها صلوة حتی یرضی عنها ؛

هر زنی که شب بخوابد در حالی که شوهرش به خاطر (مطلب) حقی از وی خشمگین باشد، هیچ نمازی از او قبول نمی شود، مگر آن که شوهرش از او راضی شود.

(فروع کافی ، ج 5، ص 507)

حدیث - 676

قال رسول الله ﷺ :

اول ما ینظر فی عمل العبد فی یوم القیامة فی صلوته فان قبلت نظر فی غیرها و ان لم تقبل لم ینظر فی عمله بشی ء ؛

اولین چیزی که روز قیامت ، به عمل انسان نگاه می کند، نماز است .اگر نماز قبول شد به اعمال دیگر هم نگاه می کنند، و اگر نماز مورد قبول واقع نشد، به هیچ عمل دیگر آن توجه نمی کنند.

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 374.بحارالانوار، ج 82، ص 227)

حدیث - 677

قال الصادق - علیه السلام -:

اربعة لاتقبل لهم صلوة : الامام الجائر و الرجل یوم القوم و هم له کارهون و العبد الابق من مواليه من غیر ضرورة و المرئة تخرج من بیت زوجها بغیر اذنه ؛

چهار گروه هستند که نمازشان قبول نیست :

1 - پیشوای جائر.

2 - مردی که امامت نماز جماعتی را به عهده می گیرد که جماعت از امامت او کراهت دارد.

3 - عبدی که بدون ضرورت از مولایش فرار کند.

4 - زنی که بدون اجازه شوهرش از خانه بیرون رود.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 5، ص 52)

حدیث - 678

قال الباقر عليه السلام :

اذا ما ادی الرجل صلاة واحدة تامة قبلت جمیع صلاته ؛

وقتی که انسان یک نماز کامل و تام به جا آورد، همه نمازهای او مورد قبول می شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20)

حدیث - 679

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

انما یکتب للعبد من صلاته ما عقل منها ؛

از نماز یک بنده ، تنها به آن اندازه ای که می فهمد ثواب نوشته می شود.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 264)

حدیث - 680

قال علی علیه السلام :

یا کمیل !انظر فیما تصلی و علی ما تصلی و ان لم تکن من وجهه و حله فلا قبول ؛

امام علی علیه السلام خطاب به کمیل فرمودند: ای کمیل ! نگاه کن ببین که در چه چیز نماز می گزاری و برروی چه چیز به نمازایستادی .اگر آن چیزی را که برای نمازت استفاده می کنی ، حلال و مباح نباشد، نمازت قبول نیست .

(تحف العقول ، ص 187)

حدیث - 681

قال الصادق عليه السلام :

والله انه لیاتی علی الرجل خمسون سنة ، و ما قبل الله صلاة واحدة فای شی ء اشد من هذا؛

قسم به خدا، از زندگی انسان پنجاه سال بگذرد (و نماز نخوانده باشد)، ولی خداوند یک نماز او را قبول نمی کند، چه چیزی سخت تر از این !

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 682

قال الصادق عليه السلام :

والله انکم لتعرفون من جیرانکم و اصحابکم من لو کان یصلی لبعضکم ما قبلها منه لاستخفافه بها ان الله لا یقبل الا الحسن فکیف یقبل ما یستخف به ؟

قسم به خدا، از همسایگان و دوستان خود کسانی را می شناسید که اگر برای بعضی ازشما نمازی بخوانند از او قبول نخواهید کرد، به علت استخفاف و بی اعتنایی که بر آن روا داشته ، همانا خداوند چیز نیکو و شایسته را فقط می پذیرد، پس چگونه بپذیرد عبادتی را که به آن بی توجهی شده است ؟

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 387)

حدیث - 683

قال الباقر عليه السلام :

علیک بالاقبال علی صلاتک فانما یحسب لک منها ما اقبلت علیه ؛

در نماز توجه به خدا داشته باش ، زیرا از نماز آن مقدار قبول می شود که تو به آن توجه داری .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 354)

حدیث - 684

قال زین العابدین عليه السلام :

ان العبد لایقبل من صلاته الا ما اقبل علیه منها بقلبه ؛

همانا نماز بنده پذیرفته نمی شود، مگر آن چه را که باقلبش بـه نمـاز توجـه کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 688.المواعظ العددیه ، ص 270)

حدیث - 685

قال الصادق عليه السلام :

اول ما یحاسب به العبد، الصلاة فان قبلت قبل سائر عمله و اذا ردت رد علیـه سائر عمله ؛

نخستین چیزی که از بنده حسابرسی می شود نماز است ، پس اگر نماز پذیرفته شد اعمال دیگرش نیز پذیرفته می شود.اگر نمازش رد شود، بقیه اعمال او هم قبول نخواهد شد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 23.فلاح السائل ، ص 127.من لایحضره الفقیه ، ج 1، باب 30، حدیث - 5)

حدیث - 686

قال الصادق علیه السلام :

من احب ان یعلم اقبلت صلاته ام لم تقبل فلینظر هل منعته صلاته من الفحشاء و المنکر فبقدر ما منعته قبلت منه ؛

هرکس دوست دارد بداند نمازش قبول شد یا نه ، ببیند که آیا نمازش او را از گناه و زشتی باز داشته یا نه ؟پس به هر قدر که نمازش او را از گناه بازداشته ، به همان اندازه نمازش قبول شده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 198)

حدیث - 687

قال الصادق علیه السلام :

من قبل الله منه صلاة واحدة لم یعذبه ؛

اگر خداوند از کسی یک نماز بپذیرد او را عذاب نمی کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 23.محجة البیضاء، ص 339)

حدیث - 688

قال الصادق - علیه السلام -:

قال الله تبارک و تعالی : انما اقبل الصلاة لمن تواضع لعظمتی ، و یکف نفسه عن الشهوات من اجلی و یقطع نهاره بذکری ، و لایتعاظم علی خلقی و یطعم الجائع و یکسوا العاری ، و یرحم المصاب و یؤ وی الغریب ...؛

خداوند متعال فرمود: نماز کسی را می پذیرم که :

1 - در مقابل عظمت من خاضع باشد.

2 - از خواسته های نفسانی به خاطر من خود را دور کند.

3 - روزش را با یاد من به پایان برد.

4 - بر بندگانم بزرگی نفروشد.

5 - به گرسنه غذا دهد.

6 - برهنه را بپوشاند.

7 - به مصیبت دیده مهربانی کند.

8 - غریب را پناه دهد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 242،میزان الحکمه ، ج 5، ص 386)

حدیث - 689

قال الامام الصادق عليه السلام

كان على بن الحسين عليهما السلام اذا قام الى الصلاة ، تغير لونه .فاذا سجد لم يرفع راءسه حتى يرفض عرقا ؛

امام سجاد عليه السلام وقتی به نماز می ایستاد رنگش دگرگون می شد و چون به سجده می رفت سربر نمی داشت تا آن که عرق از وی می ریخت .

(فروع کافی ، ج 3، ص 300)

حدیث - 690

ان الحسن بن على عليه السلام كان اذا قام فى صلاته ترتعد فرائضه بين يدى ربه - عز و جل - و كان اذا ذكر الجنة و النار اضطرب اضطراب السليم ؛

وقتی امام حسن مجتبی عليه السلام به نماز می ایستاد، تن مبارک حضرتش در مقابل پروردگار می لرزید و هرگاه یاد بهشت و جهنم می نمود، چون مار گزیده مضطرب و پریشان می شد و به خود می پیچید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 258،میزان الحکمه ، ج 5، ص 382)

حدیث - 691

قال الصادق عليه السلام :

و کان علی عليه السلام اذا قام الی الصلوة فقال : (وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ) تغیر لونه حتی یعرف ذلک فی وجهه ؛

هنگامی که علی عليه السلام به نماز می ایستاد، این آیه شریفه را می خواند: ((رو می آورم با تمام وجودم به کسی که آسمانها و زمین را آفرید)) و رنگ مبارک حضرتش تغییر می کرد، به طوری که تغییر حالت و دگرگونی از صورت مبارکش به خوبی مشاهده می گشت .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 381)

حدیث - 692

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

خیارکم الینکم مناکب فی الصلوة ؛

بهترین شما کسی است که شانه هایش در نماز افتاده تر باشد.

(بحار، ج 84، ص 262)

حدیث - 693

قال الصادق عليه السلام :

من توضا فاحسن الوضوء ثم صلی رکعتین فاتم رکوعها و سجودها ثم جلس فاثنی علی الله و صلی علی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ثم ساءل الله حاجته ، فقد طلب الخیر من مظانه و من طلب الخیر من مظانه لم یجب ؛

هرکس وضوی خوب بگیرد و دو رکعت نماز با رکوع و سجود کامل به جای آورد و با خدای خود خلوت کند و بر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم درود فرستد، سپس حاجت خود را از خدا درخواست نماید، به تحقیق که در زمان مناسبش درخواست کرده و هرکس چنین نماید، هرگز ناامید و ناموفق نخواهد بود.

(بحارالانوار، ج 85، ص 324)

حدیث - 694

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لایقبل الله صلاة امری ء لایحضر فیها قلبه ؛

خداوند نمازی را که در آن حضور قلب نباشد نمی پذیرد.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 59)

حدیث - 695

قال زین العابدین علیه السلام -:

ان العبد لایقبل من صلاته الا ما اقبل علیه منها بقلبه ؛

به درستی که نماز انسان قبول نمی شود، مگر دلش در حال نماز پیش خداوند باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 237)

حدیث - 696

قال الصادق علیه السلام:

اذا صلیت ، صلاة مودع یخاف ان لایعود الیها ابدا، ثم اصرف ببصرک الی موضع سجودک ، فلو تعلم من عن یمینک و شمالک ، لاحسنت صلاتک ، و اعلم انک بین یدی من یراک و لاتراه ؛

وقتی که مشغول نماز می شوی ، مثل کسی که وداع کند با نماز وترس آن دارد که دیگر به آن نرسد نماز بخوان ، پس از آن چشمت را بدوز به موضع سجودت تو اگر بدانی کسی در راست و چپ هست نمازت را نیکو به جای می آوری ، بدان که تو پیش روی کسی ایستادی که او تو را می بیند و تو او را نمی بینی .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 685)

حدیث - 697

قال الصادق علیه‌السلام :

و انی لاحب للرجل منکم المؤ من اذا قام فی صلاة فریضة ان یقبل بقلبه الی الله .و لایشغل قلبه بامر الدنیا، فلیس من مؤ من یقبل بقلبه فی صلاته الی الله الا اقبل الله الیه بوجهه و اقبل بقلوب المؤ منین الیه بالمحبة له بعد حب الله ایاه ؛

همانا من مؤ منی از شما را دوست دارم که وقتی به نماز فریضه می ایستد، با قلبش به سوی خدا متوجه گردد و قلب خود را در نماز به دنیا مشغول نسازد، پس هیچ مومنی نیست که با قلب خود در نمازش به سوی الله برود، مگر اینکه خداوند با همه الطافش به او رو می آورد و بعد از آن قلوب همه مومنین هم از راه راءفت و مهربانی به سوی او رو می آورد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 240)

حدیث - 698

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

لاینظر الله الی الصلوة لایحضر الرجل فیها قلبه مع بدنه ؛

خداوند نمازی را که در آن حضور قلب نباشد، نظر نخواهد کرد.

(اسرارالصلوة ، ص 118)

حدیث - 699

قال الرضا عليه السلام :

حضور القلب و افراغ الجوارح ، و ذل المقام بين يدى الله - تبارک و تعالى - و يجعل الجنة عن يمينه و النار يراها عن يساره و الصراط بين يديه و الله امامه ؛

از امام رضا عليه السلام سؤ ال شد، آداب نماز چیست ؟امام فرمودند: حضور قلب و آزاد گذاشتن جوارح (بازی نکردن با آنان) و خوار شمردن خود در پیشگاه خدای تعالی و قراردادن بهشت سمت راست و آتش جهنم را سمت چپ و صراط را در مقابل مشاهده کردن و خدا را در مقابل خود دیدن .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 264)

حدیث - 700

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

انما يكتب للعبد من صلاته ما عقل منها؛

از نماز بنده آن مقداری را که تعقل کرده ، برایش نوشته می شود.

(محجة البيضاء، ج 1، ص 398)

حدیث - 701

قال رسول الله ﷺ :

رکعتان خفیفتان فی تفکر خیر من قیام لیلة ؛

دو رکعت نماز سبک ، در صورتی که همراه با تفکـر و اندیشـه باشـد، بهتـر ازعبادت سراسر یک شب است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 240،میزان الحکمه ، ج 5، ص 391)

حدیث - 702

قال الباقر علیه السلام :

اذا قام المؤ من فی الصلوة ، بعث الله الحور العین حتی یحدقن به ، فاذا انصرف و لم یسئل الله منهن شیئا انصرفن متعجبات ؛

هنگامی که (نمازگزار) مؤ من به نماز مـی ایسـتد، خداونـد حـورالعین را بـه طرفش می فرستد آن چنان که دور نمازگزار را می گیرند و به او نگاه می کنند، پس وقتی نمازگزار نمازش را تمام کرد و از خدا چیزی نخواست ، حورالعین بـا تعجب از او دور می شوند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 27)

حدیث - 703

قال رسول الله ﷺ :

صل صلاة مودع کانک تراه ، فان کنت لاتراه ؛

آن چنان نماز به جا آور که گویی خدا را می بینی .اگر تو او را نمی بینی ، او تو را می بیند.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1844)

حدیث - 704

قال رسول الله ﷺ :

ان العبد لیصلی الصلاة لایکتب له سدسها و لاعشرها، و انما یکتب للعبد من صلاته ما عقل منها ؛

به درستی بنده نماز می خواند برای او، نه یک ششم آن و نه یک دهم آن نوشته نمی شود، جز این نیست که برای بنده از نمازش آن مقدار نوشته می شود که به آن توجه کرده است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 237،اصول کافی ، ج 2، ص 105)

حدیث - 705

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لا یقبل الله صلاة عبد لایحضر قلبه مع یدیه ؛

خداوند نماز بنده ای را که قلبش همراه بدنش در نماز حاضر نیست قبول نمی کند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 242)

حدیث - 706

قال الصادق علیه السلام :

ان العبد لترفع له من صلاته نصفها او ثلثها او ربعها او خمسها و ما یرفع له الا ما اقبل علیه بقلبه ....؛

همانا از نماز بنده نصفش یا یک سوم ، یا یک چهارم یا یک پنجم برای او بالا می رود، و آن مقداری که از نماز حضور قلب داشته باشد، بالا می رود...

(بحارالانوار، ج 84، ص 238)

حدیث - 707

قال علی عليه السلام :

لا یقومن احدکم فی الصلاة متکاسلا و لا ناعسا و لا یفکرن فی نفسه فانه بین یدی ربه و انما للعبدمن صلاته ما اقبل علیه منها بقلبه ؛

در حال کسالت و چرت زدن نماز نخوانید و در حال نماز بـه فکـر خودتـان نباشید، زیرادر محضر خدا ایستاده اید، به درستی که آن مقدار از نماز بنده قبول می شود که قلبا به خدا توجه داشته باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 239.وسائل الشیعه ، ج 4، ص 687)

حدیث - 708

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

مثل الصلوة و اعمال بنی ادم کرجل اتی مراغة فاتار علیه منهـا حتـی امـتلاء ترابا و دنسا ثم عمد الی غدیر ماء طیب فاغتسل به فیذهب عنهه التراب و الدنس ، کذلک الصلوات الخمس تغسل عن العبد الذنوب اذا صلی الله من قلبه ؛

مثل نماز و اعمال آدم مثل مردی اسـت کـه در خـاک بغلتـد آن چنـان کـه سراپایش را خاک و کثافات فراگیرد، سپس به طرف آبگیری که آبش پاک است برود و در آن غسل نماید و خود را شست و شو دهـد و خـاک و کثافـات را از خود دور کند.این چنین است نماز پنجگانه ، زمانی که بنده با حضور قلب خـدا را عبادت کند، کثافات گناه از وی شسته می شود.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 709

قال الصادق عليه السلام :

اذا قام العبد الی الصلاة اقبل الله - عز و جل- علیه بوجهه فلا یزال مقبلا علیه حتی یلتفت ثلاث مرات فاذا التفت ثلاث مرات اعرض عنه ؛

وقتی بنده به نماز ایستاد خداوند متعال به او توجه می کند و توجهش را از او قطع نمی کند تا موقعی که سه مرتبه از یاد خدا غافل گردد، در این هنگام خداوند سبحان نیز از او اعراض خواهد کرد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 241)

حدیث - 710

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من صلی صلوة لایذکر فیها شیئا من امر الدنیا، لا یسئل الله شیئا، الا اعطاه ؛

کسی که نماز می خواند، در حال نماز هیچ چیز از امور دنیایی به یادش نیاید (فقط خداوند در نظرش باشد)، در این صورت هر چیزی از خداوند بخواهد، به او عطا می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 711

قال رسول الله ﷺ :

من لم یتم وضوئه و رکوعه و خشوعه ، فصلوته خداج یعنی ناقصة غیر تامة ؛

کسی که وضو و رکوع و خشوعش در نماز کامل نیست ، نمازش ((خـداج)) است ، یعنی ناقص است و تمام نیست .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 44)

حدیث - 712

قال علی علیه السلام :

لیخشع الرجل فی صلوته فانه من خشـع قلبـه الله - عـز و جـل - خشـعت جوارحه فلا یعبث بشی ء فی الصلوة ؛

مرد باید در نماز خود خاشع باشد، پس وقتی قلبش برای خـدا خاشـع شـد، اعضاء و جوارحش نیز خاشع است ، با چیزی (در حال نماز) بازی نمی کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 5، ص 37)

حدیث - 713

قال الصادق عليه السلام :

ليس من عبد مؤ من يقبل بقلبه على الله - عز و جل - فی صلوته و دعائه الا اقبل الله عز و جل عليه بقلوب المؤ منين اليه ؛

همانا بنده مؤ منی نیست که با قلبش در نماز و دعاء به خـدا رو کنـد، مگـر اینکه خداوند قلبهای مؤ منین را به طرف او متوجه کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 5، ص 30)

حدیث - 714

قال الباقر عليه السلام :

عليک بالاقبال علی صلاتک فانما يحسب لک منها ما اقبلت عليه منها بقلبک و لا تعبث فيهـا بيـديک و لا براسـک و لا بلحيتـک و لا تحـدث نفسـک و لا تتثاءب و لا تتمطا و لا تكفر...؛

بر تو باد توجه کامل به نمازت ، پس همانا، آن مقدار که در نماز حضور قلب داشته باشی ، حساب می شود، در نماز با دست و سـر و ریـش خـویش بـازی مکن ، و در نماز با خودت صحبت نکن و خمیازه نکش ...

(بحارالانوار، ج 84، ص 201)

حدیث - 715

قال الصادق علیه‌السلام :

و انی لاحب للرجل منکم المومن اذا قام فی صلاة فریضة ان یقبل بقلبه الی الله و لایشغل قلبه بامر الدنیا، فلیس من مومن یقبل بقلبه فی صلاته الی الله اقبل الله الیه بوجهه و اقبل بقلوب المؤ منین الیه بالمحبة له بعد حب الله - عز و جل - ایاه ؛

به درستی من مؤ منی از شما را دوست دارم که وقتی به نماز واجب می ایستد با قلبش به سوی خدا متوجه گردد و قلب خود را در حال نماز به دنیا مشغول نسازد، پس هیچ مؤ منی نیست که با قلب خود در نمازش به سوی الله برود، مگر این که خداوند با همه الطافش به او رو می آورد و بعد از آن قلوب همه مومنین هم از راه راءفت و مهربانی به سوی او رو می آورند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 240،وسائل الشیعه ، ج 4، ص 686،ثواب الاعمال ، ص 163)

حدیث - 716

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

لاتلتفتوا فی صلاتکم فانه لاصلاة لملتفت و قال صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم : اما یخاف الذی یحوله وجهه فی الصلاة ان یحول الله وجهه وجه حمار؛

در حال نماز به کسی یا چیزی توجه نداشته باشید، پس به درستی که نماز این طور کامل نیست ، و همچنین فرمود: آیا نمی ترسد آن کس که صورتش را

در نماز به طرف چیزی بر می گرداند خداوند صورتش را همچـون حمـار قـرار دهد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 211)

حدیث - 717

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

رکعة من عالم بالله خیر من الف رکعة من متجاهل ؛

یک رکعت نماز کسی که متوجه خدا باشد، بهتر از هزار رکعت کسی است که از خدا غافل باشد.

(نهج الفصاحه ، ص 350)

حدیث - 718

قال علی علیه السلام :

من اتی الصلاة عارفا بحقها غفر الله له ؛

کسی که نماز به جا آورد در حالی که عارف به حق آن باشـد، خداونـد او را می آمرزد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 207.تحف العقول ، ص 117)

حدیث - 719

قال علی عليه السلام :

اذا قام احدکم الی الصلوة فلیصل صلوة مودع ؛

هرگاه یکی از شما به نماز ایستد، باید مانند کسی که با نماز وداع مـی کنـد، نماز بخواند.

(غررالحکم ، ص 129)

حدیث - 720

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من صلی رکعتین و لم یحدث فیهما نفسه بشی ء من امـور الـدنیا غفـر الله لـه ذنوبه ؛

کسی که دو رکعت نماز بخواند و در آن دو رکعت ، قلب خود را به چیـزی از امور دنیا مشغول نکند، خداوند گناهانش را می آمرزد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 249)

حدیث - 721

رای النبی ﷺ رجلا یعبث بلحیته فی صلاته فقال : ((اما انه لو خشع قلبه لخشعت جوارجه)) ؛

پیامبر اکرم ﷺ دیدند مردی در حال نماز با ریش خود بازی می کند، فرمودند: (اگر قلب او خشوع می داشت قطعا همه اعضایش نیز خاشع می بود.)

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 386،بحارالانوار، ج 84، ص 228)

حدیث - 722

قال الصادق علیه السلام :

من صلی رکعتین یعلم ما یقول فیهما انصرف و لیس بینه و بین الله ذنب ؛

کسی که آگاهانه و با توجه به مفاهیم ، دو رکعت نماز بخواند، در حالی نمازش را به پایان می برد که میان او و خدایش هیچ گناهی نمانده است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 391،وسائل الشیعه ، ج 4، ص 687)

حدیث - 723

قال رسول الله ﷺ :

رکعتان مقتصدتان فی تفکر خیر من قیام لیلة و القلب لاه ؛

دو رکعت نماز همراه با تفکر و حضور قلب ارزشمندتر از یک شب زنده داری با دل سرگردان و بدون توجه است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 390.بحارالانوار، ج 74، ص 82. مکارم الاخلاق ، ص 465)

حدیث - 724

قال رسول الله ﷺ :

صل صلوة مودع تری انک لاتصلی بعد ما صلوة ابدا؛

آن چنان نماز بگزار که گویی آخرین نماز توست و دیگر هرگز نمازی نخواهی خواند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 264)

حدیث - 725

قال رسول الله ﷺ :

ان العبد اذا اشتغل بالصلاة و جاءه الشیطان و قال له : اذکر کذا اذکر کذا حتی یضل الرجل ان یدری کم صلی ؛

نماز گزار وقتی مشغول نماز است ، شیطان به سراغش می آید و به او می گوید: این را به یاد بیاور، آن را یاد بیاور تا این که انسان را گمراه کند و فراموش کند که چند رکعت نماز خوانده است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 259)

حدیث - 726

قال الصادق علیه السلام :

لیس من مومن یقبل بقلبه فی صلوته الی الله الا اقبل الله الیه بوجهه و اقبل بقلوب المومنین الیه بالمحبة له بعد حب الله - عز و جل - ایاه ؛

مؤ منی نیست که در نمازش با حضور قلب به خداوند توجه کند، مگر این که خداوند به او رو می کند، و بعد از محبت خداوند عز و جل در دل ، قلوب مؤ منین را به سوی او متوجه می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 727

قال رسول الله ﷺ :

اذا قام العبد الی الصلوة فکان هواه و قلبه الی الله تعالی انصرف کیوم ولدته امه ؛

هنگامی که انسان برای نماز می ایستد، اگر همه توجه اش و قلبش به سوی خدا باشد، در حالی نمازش تمام می شود، که مثل روزی است که پاک به دنیا آمده .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 382)

حدیث - 728

قال رسول الله ﷺ :

بنیت الصلوة علی اربعة اسهم سهم منها اسباع الوضوء، و سهم منها الرکوع و سهم منها السجود و سهم منها الخشوع ؛

نماز بر چهار بخش بنا شد:

1 - گرفتن وضوی کامل

2 - رکوع .

3 - سجود.

4 - خشوع .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 729

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لیس لک من صلاتک الا ما احضرت فیه قلبک ؛

نیست برای تو از نماز، مگر قلب تو در حال نماز باشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 259)

حدیث - 730

سئل النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

ما الخشوع ؟قال : التواضع فی الصلاة و ان یقبل العبد بقلبه کله علی ربه ....؛

از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم سؤ ال شد: خشوع چیست ؟ فرمودند: فروتنی و خاکساری در نماز و اینکه بنده با تمام قلبش به سوی خدا برود....

(بحارالانوار، ج 84، ص 264)

حدیث - 731

قال علی علیه السلام :

یاکمیل !لیس الشاءن ان تصلی و تصوم و تتصدق ، الشاءن ان تکون الصلاة فعلت بقلب نقی و عمل عند الله مرضی و خشوع سوی ؛

ای کمیل !مهم نیست که نماز بخوانی و روزه بگیری و صدقه بدهی .مهم این است که نماز با قلبی پاک انجام پذیرد و مورد قبول خداوند باشد و با خشوع و خاکساری اداء شود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 266)

حدیث - 732

قال رسول الله ﷺ :

مازاد خشوع الجسد علی ما فی القلب فهو عندنا نفاق ؛

هرگاه خشوع بدن بر خشوع قلب و توجه آن به نماز افزون شد، این عمل نزد ما دورویی محسوب می گردد.

(تفسیر صافی ، ج 2، تفسیر سوره مؤ منون ، ص 126)

حدیث - 733

قال الصادق علیه السلام :

اذا کنت فی صلاتک فعلیک بالخشوع و الاقبال علی صلاتک فان الله تعالی یقول : (الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ) ؛

هرگاه در حال نماز بودی ، بر تو باد به خشوع و توجه کامل به نماز، چون خداوند در قرآن می فرماید: (اهل ایمان کسانی هستند که در نماز خشوع می ورزند).

(فروع کافی ، ج 3، ص 300، میزان الحکمه ، ج 5، ص 379.بحارالانوار، ج 84، ص 84، ص 260)

حدیث - 734

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان الرجلین من امتی لیقومان الی الصلاة و رکوعهما و سجودهما واحد و ان ما بین صلاتیهما ما بین السماء و الارض ؛

دو نفر از امتم به نماز بر می خیزند و رکوع و سجود را مانند هم به جای می آورند، اما تفاوت میان نماز آنها از زمین تا آسمان است (و این سخن اشاره به مرتبه خشوع آن ها است).

(محجة البیضاء، ج 1، ص 341)

حدیث - 735

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الخشوع زینة الصلاة ؛

خشوع ، زینت و زیور نماز است .

(بحارالانوار، ج 77، ص 131)

حدیث - 736

قال الرضا علیه السلام :

امر الناس بالقراءة فی الصلوة لئلا یکون القران مهجورا مضیعا ؛

مردم به خواندن حمد و سوره در نماز به این جهت موظف شده اند که قرآن مجید متروک و ضایع نشود.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 84)

حدیث - 737

عن الباقر علیه‌السلام قال :

اذا استقبل المصلی القبلة استقبل الرحمان بوجهه ، لا اله غیره ؛

آن گاه که نمازگزار رو به قبله کرد، پروردگار عالم به صورتش رو آورد، جز او خدایی نیست .

(بحارالانوار، ج 82، ص 219)

حدیث - 738

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

ولکل شی ء انف و انف الصلاة التکبیر؛

برای هر چیزی مقدمه ای است و مقدمه نماز، تکبیراست .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 16)

حدیث - 739

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

و اذا اردت ان یحشرک الله معی فاطل السجود بین یدی الله الواحد القهار ؛

و اگر خواستی خداوند تو را با من محشور سازد، سجده در پیشگاه خدای یکتای قهار را طولانی کن .

(بحارالانوار، ج 85، ص 164)

حدیث - 740

قال رسول الله ﷺ :

و لاصلاة لمن لا یتم رکوعها و سجودها؛

نمازگزاری که رکوع و سجودش را ناقص انجام دهد، آن نمازش ، نماز نیست

.

(بحارالانوار، ج 29، ص 198)

حدیث - 741

قال علی علیه السلام :

و لما فی ذلک من تعفیر عتاق الوجوه بالتراب تواضعا و التصاق کرائم الجوارح بالارض تصاغرا؛

هنگامی که انسان نماز می خواند، ساییدن گونه ها به خاک نشانه تواضع و گذاردن اعضاء شریف بر زمین دلیل کوچک و حقارت است .

(نهج البلاغه ، خطبه 192)

حدیث - 742

قال الصادق عليه السلام :

معنی السلام فی کل صلوة ، الامان ، ای من ادی امر الله و سنة نبیه صلی الله علیه و آله خاشعا منه قلبه فله الامان من بلاء الدنیا و برائة من عذاب الاخرة ؛

معنی (سلام) در پایان نماز، امان است ، یعنی هر کس که امر خدا و سنت پیامبرش را با خشوع قلب به جای آورد، از بلای دنیا در امان ، و از عذاب آخرت بر کنار است .

(مصباح الشریعه ، باب سلام)

حدیث - 743

قال علی عليه السلام :

ان الانسان کان فی الصلوة فان جسده و ثیابه و کل شی ء حوله یسبح ؛

هنگامی که انسان مشغول نماز است ، و بدن و لباس و هرچه پیرامون اوست خدا را تسبیح می گویند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 213)

حدیث - 744

قال الصادق عليه السلام :

التشهد، ثناء على الله تعالى ؛

تشهد، ستایش خداوند بلند مرتبه است .

(مصباح الشریعه ، باب هفتم)

حدیث - 745

قال علی عليه السلام :

لویعلم المصلی ما یغشاه من جلال الله ما سره ان یرفع راسه من السجود ؛

اگر نمازگزار بداند چه اندازه مشمول جلال الهی است ، هرگز راضی نمی شود که سر از سجده بردارد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 207.میزان الحکمه ، ج 5، ص 379)

حدیث - 746

قال الصادق عليه السلام :

و علیکم بطول الرکوع و السجود فان احدکم اذا طال الرکوع و السجود یهتف ابلیس من خلفه ، فقال یا ویلتاه !اطاعوا و عصیت و سجدوا و ابیت ؛

بر شما باد به طول رکوع و سجده ، که هرگاه یکی از شما رکوع و سجده اش طول بکشد شیطان به دنبال او فریاد می زند: وای بر من ! او اطاعت کرد و من معصیت کردم او سجده کرد و من سر باز زدم .

(بحارالانوار، ج 78، ص 199، مواعظ العدديه ، ص 242)

حديث - 747

قال الباقر عليه السلام :

من اتم ركوعه لم يدخله وحشة القبر ؛

هر كه ركوعش تمام و كامل باشد دچار وحشت قبر نمى شود.

(مواعظ العدديه ، ص 243)

حديث - 748

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

قراءة القران فى الصلاة افضل من قراءة القران فى غير الصلاة ؛

قرائت قرآن در نماز افضل است از غيرنماز.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 292)

حديث - 749

قال الحسين عليه السلام :

من قرا اية من كتاب الله - عز و جل - فى صلاته قائما يكتب له بكل حرف مائة حسنة ؛

كسى كه آيه اى از قرآن را ايستاده در نماز خود بخواند، به هر حرفى صد حسنه براى او نوشته مى شود.

(الكافى ، ج 2، ص 447)

حدیث - 750

من قرا مائة اية يصلى بها فى ليلة كتب الله - عز و جل - له بها قنوت ليلة ؛

هر کس در یک شب یکصد آیه از قرآن را در نمازی بخواند، خدا به این وسیله برای او عبادت سراسر شب بنویسد.

(الکافی ، ج 2، ص 445)

حدیث - 751

قال الصادق عليه السلام :

فاذا كبرت فاستصغر ما بين السموات العلى و الثرى دون كبريائه ؛

هرگاه تکبیرة الاحرام گفتی ، همه چیز را از آن چه در آسمان و زمین است درمقابل خدای کبیر و متعال ، کوچک و ناچیز بشمار، مگر کبریایی و بزرگی خداوند متعال را.

(مصباح الشریعه ، ص 91)

حدیث - 752

قال الصادق عليه السلام :

اذا استقبلت القبلة فانس من الدنيا و ما فيها و الخلق و ما هم فيه و استفرغ قلبک عن كل شاغل يشغلک عن الله ؛

هنگامی که برای نماز به جانب قبله ایستادی ، دنیا و آن چـه در آن اسـت را فراموش کن و قلب خود را از هـر گونـه سـرگرم کننـده ای کـه تـو را از خـدا بازدارد، فارغ ساز.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 396)

حدیث - 753

قال علی علیه‌السلام :

نوم علی یقین خیر من صلاة فی شک ؛

خوابیدن با علم و یقین بهتر از نماز و نیایش خدا با شک و تردید است .

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1130)

حدیث - 754

عن ابی عبدالله علیه‌السلام قال :

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : لما اسری بی الی السماء مضیت باقوام ترضح رؤ سهم بالصخر، فقلت : من هولاء یا جبرئیل ؟فقال : هولاء الـذین ینـامون عـن صـلاة العشاء؛

از امام صادق علیه‌السلام نقل شده که پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: آن گاه که مرا به آسمان بردند، به جماعتی گذشتم سرهای آن ها با سنگ کوفته می شد، گفتم ای جبرئیل اینها کیانند؟ گفت : اینها آنانند که قبل از خواندن نماز عشاء می خوابند.

(بحارالانوار، ج 2، ص 213)

حدیث - 755

قال علی علیه السلام :

من لم یاءخذ اهبة الصلوة قبل وقتها فما وقرها ؛

کسی که قبل از نماز خود را برای اقامه نماز آماده نکند، به نماز بی احترامی نموده است .

(شرح نهج البلاغه ، ابن ابی الحدید، ج 20، باب 768، ص 329)

حدیث - 756

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لاتتم صلاة الا بزکوة ؛

نماز کسی کامل نمی شود مگر با پرداخت زکات .

(بحارالانوار، ج 96، ص 29)

حدیث - 757

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الوضوء مفتاح الصلاة ؛

وضو کلید و وسیله افتتاح نماز است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1588)

حدیث - 758

قال الصادق علیه السلام :

انه کره ان یصلی و علیه ثوب فیه تماثیل ؛

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که آن حضرت کراهت داشت از اینکه با لباسی که در آن تصویری هست نماز بخواند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 317)

حدیث - 759

قال الصادق علیه السلام :

لاتسلموآموزشی ... و لا علی المصلی و ذلک لان المصلی لایستطیع ان یردالسلام لان التسلیم من المسلم تطوع و الرد علیه فریضة ؛

بر سه گروه لازم نیست سلام داده شود که یکی از آن ها نمازگزار است ، چون او آمادگی پاسخ دادن را ندارد، در صورتی که سلام بر سلام کننده مستحب است و پاسخ دادن آن واجب است .

(بحارالانوار، ج 76، ص 9)

حدیث - 760

قال الصادق عليه السلام :

اذا دخلت المسجد و القوم يصلون فلا تسلم عليهم و سلم على النبی صلى الله عليه وآله وسلم ثم اقبل على صلاتک و اذا دخلت على قوم جلوس يتحدثون فسلم عليهم ؛

هنگامی که داخل مسجدی شدی و زمانی که مردم مشغول نماز هستند، بر آنها سلام نکن ، بلکه بر رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم سلام کن و مشغول نماز شو، ولی وقتی وارد بر گروهی شدی که مشغول صحبت هستند، بر آن ها سلام کن .

(بحارالانوار، ج 76، ص 8)

حدیث - 761

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الجلوس فی المسجد لانتظار الصلوة عبادة ؛

نشستن در مسجد به انتظار نماز عبادت است .

(بحارالانوار، ج 83، ص 384)

حدیث - 762

قال علی عليه السلام :

النظيف من الثياب يذهب الهم و الحزن و هو طهور للصلاة ؛

لباس تمیز غم و ناراحتی را برطرف کرده و آن لباس پاک (مناسب) نماز است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 346)

حدیث - 763

قال الباقر عليه السلام :

من قال فی رکوعه و سجوده و قیامه : ((اللهم صل علی محمد و آل محمـد)) کتب الله له ذلک بمثل الرکوع و السجود و القیام ؛

هرکسی در رکوع و سجود و قیام خود بگوید: ((اللهم صل علـی محمـد و آل محمد)) خدا ثواب آن را مانند ثواب رکوع و سجود و قیام برای او می نویسد.

(ثواب الاعمال ، ص 61)

حدیث - 764

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اطولکم قنوتا فی دار الدنیا اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقف ؛

هر کسی از شما قنوتش در این دنیا طولانی تر باشـد، در آخـرت در موقـف محشر راحتی او بیشتر خواهد بود.

(ثواب الاعمال ، ص 59)

حدیث - 765

قال رسول الله ﷺ :

انتظار الصلوة بعد الصلوة كنز من كنوز الجنة ؛

انتظار کشیدن از نماز تا نماز دیگر، گنجی است از گنجهای بهشت .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 766

قال رسول الله ﷺ :

من اسبغ وضوء و احسن صلوته و ادی زکوة ماله و خزن لسانه و کف غضبه و استغفر لذنبه و ادی النصیحة لاهل بیت رسوله فقد استکمل حقائق الایمان و ابواب الجنة مفتحة له ؛

هر که خوب وضو سازد و نمازش را درست بخواند و زکات مالش رابپردازد و زبانش را نگاه دارد و جلو خشم خویش را بگیرد و برای گناهش آمرزش جوید و برای خاندان پیغمبرش خیرخواهی کند، حقایق ایمان را کامل کرده و درهای بهشت برایش باز است .

(امالی شیخ صدوق ، ص 333)

حدیث - 767

قال رسول الله ﷺ :

رکعتین بسواک ، احب الی الله - عز و جل - من سبعین رکعة بغیر سواک ؛

دو رکعت نماز با دندانهای مسواک زده ، نزد خداوند از هفتاد رکعت نماز بدون مسواک بهتر است .

(سفینة البحار، ج 1، ص 675)

حدیث - 768

قال الصادق علیه السلام :

رکعتان یصلیها المتعطر، افضل من سبعین رکعة یصلیها غیر متعطر ؛

دو رکعت نماز با عطر، بهتر است از هفتاد رکعت نماز کسی که عطر نزده است .

(مکارم الاخلاق ، ص 42)

حدیث - 769

قال رسول الله ﷺ :

لو لا ان اشق علی امتی ، لامرتهم بالسواک مع کل صلوة ؛

اگر بر امت من سخت و دشوار نبود، هرآینه به آن ها دستور می دادم که با هر نماز مسواک بزنند.

(میزان الحکمة ، ج 4، ص 597)

حديث - 770

قال الصادق عليه السلام :

لاصلوة الا بطهور ؛

نماز درست نيست ؛ مگر باطهارت (وضو، غسل ، تيمم).

(وسائل الشيعه ، ج 1، ص 261)

حديث - 771

قال الصادق عليه السلام :

السجود على تربة الحسين عليه السلام يخرق الحجب السبع ؛

سجده بر تربت امام حسين عليه السلام هفت پرده و مانع را می شكافد.

(بحارالانوار، ج 101، ص 135)

حديث - 772

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

علم الاسلام الصلاة فمن فرع لها قبلة و حافظ عليها بحدها و وقتهـا و سـنتها فهو مؤ من ؛

نماز، پرچم اسلام است ، مؤ من واقعی کسی است که دل به آن دهد و مراقب حدود و آداب وقت آن باشد.

(كنزالعمال ، ج 7، حديث - 1887)

حدیث - 773

قال الصادق عليه السلام :

ان الله عز و جل فرض علیکم الصلوات فی احب الاوقات الیه ، فاسئلوا الله حوائجکم عقیب فرائضکم ؛

به درستی که خداوند نمازهای واجب را در محبوبترین اوقات واجب کرد، پس حاجات خود را بعد از نمازهایتان بخواهید.

(بحارالانوار، ج 85، ص 324)

حدیث - 774

قال الباقر عليه السلام :

عن الفرض فی الصلاة ، الوقت و الطهور و القبلة و التوجه و الرکوع و السجود و الدعاء ؛

آن چه در نماز واجب است ، عبارت است از: 1 - وقت نماز 2 - طهارت 3- قبله ، 4 - توجه داشتن 5 - رکوع 6 - سجود 7 - دعا.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 80)

حدیث - 775

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

قال الله تعالی : افترضت علی امتک خمس صلوات ؛

خداوند متعال فرمود: نمازهای پنجگانه را بر امت تو واجب کردم .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 1887)

حدیث - 776

قال الباقر عليه السلام :

انما تقبل النافلة بعد قبول الفريضة ؛

همانا، نماز مستحبی زمانی مورد قبول است که نماز واجب مورد قبـول واقـع شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20)

حدیث - 777

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

و اما صلاة العصر فهی الساعة التی اکل ادم فیها من الشجرة فاخرجه الله - عز و جل - من الجنة ، فامره الله ذریته بهذه الصلاة الی یـوم القیامـة و اختارهـا الله لامتی فهی من احب الصلوات الی الله - عز و جل - و اوصانی ان احفظهـا مـن بین الصلوات ؛

اما (علت وجوب) نماز عصر، و آن در ساعتی است کـه حضـرت آدم از آن میوه که از خوردن آن نهی شده بـود، خـورد و خداونـد او را از بهشـت خـارج کرد.پس خداوند ذریه حضرت آدم را امر به نماز عصر نمود، و خداوند سـبحان این نماز عصر را برای امت من نیز اختیار نمود و این نماز از محبوبترین نمازهـا در نزد خداوند است و مرا سفارش نمود به حفظ بیشتر این نماز در بین نمازهای یومیه .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 8)

حدیث - 778

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و اما صلاة الفجر فان الشمس اذا طلعت تطلع علی قرن شیطان فامرنی ربی ان اصلی قبل طلوع الشمس صلاة الغداة و قبل ان یسجد لها الکافر لتسجد امتی الله - عز و جل - و سرعتها احب الی الله - عز و جل - و هی الصلاة التی تشهدها ملائکة اللیل و ملائکة النهار ؛

اما نماز صبح ، پس هنگامی که آفتاب طلوع کرد، مثل اینکه بر شاخهای شیطان طلوع می کند.پروردگارم مرا امر نموده که قبل از طلوع خورشید و قبل از آن که کافر برای آفتاب سجده کند، نماز صبح بخوانم ؛ تا آن که امتم برای خداوند سجده نمایند، و زود به جای آوردن آن در پیشگاه خداوند محبوبتر است .این نمازی است که ملائکه شب و روز شاهد آن می باشند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 9)

حدیث - 779

قال الصادق علیه السلام :

ان الله فرض الزکوة کما فرض الصلاة ؛

خدا زکات را واجب کرد، همان طور که نماز را واجب کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 3)

حدیث - 780

اول ما افترض الله علی امتی ، الصلوات الخمس ؛

اولین چیزی که خداوند بر امت من واجب کرد، نمازهای پنجگانه است .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 18851)

حدیث - 781

قال الرضا علیه السلام :

ان الله - عز و جل - انما فرض علی الناس فی الیوم و اللیلة سبع عشر رکعة ، من انی بها، لم یسئله الله - عز و جل - عما سواها ؛

همانا خداوند عز و جل در شبانه روز هفده رکعت نماز بر مردم واجب کرده است کسی که آن را به جا آورد خداوند غیر از نماز از او سؤ ال نمی کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 176)

حدیث - 782

قال الرضا علیه السلام :

اعلم ان افضل الفرائض بعد معرفة الله - جل و عز - الصلوة الخمس ؛

بدان که افضل واجبات بعد از معرفت خدای عز و جل نماز پنجگانه است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 175)

حدیث - 783

قال الصادق عليه السلام :

شیعتنا اهل الورع و الاجتهاد و اهل الوفاء و الامانة و اهل الزهد و العبادة و اصحاب الاحدی و خمسین رکعة فی الیوم و اللیلة ؛

شیعیان ما اهل تقوی و پاکدامنی و کوشش و جدیت اند و مردمی با وفا و امین اند و اهل زهد و عبادتند و کسانی هستند که درشبانه روز پنجاه و یک رکعت نماز می خوانند.

(بحارالانوار، ج 68، ص 167)

حدیث - 784

قال الصادق عليه السلام :

اذا لقیت الله بالصلوات الخمس المفروضات لم یسالک عما سوی ذلک ؛

هنگامی که خداوند را با نماز پنجگانه واجب ملاقات کردی ، سؤ ال از شما نمی شود ؛ مگر از نمازهای پنجگانه .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 5)

حدیث - 785

عن الحسن بن علی علیه السلام :

ان من طلب العبادة تزکی لها و اذا اضرت النوافل بالفریضة فارفضوها ؛

هرکس طلب عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کند، و هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رسانید (باعث آسیب رسانی به یکی ازصفات و ابعاد نمازهای واجب شد) نمازهای مستحبی را ترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267)

حدیث - 786

قال الصادق علیه السلام :

صلاة فریضة ، خیر من عشرین حجة ...؛

نماز واجب ، بهتر از بیست حج مستحبی است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 339.بحارالانوار، ج 82، ص 227)

حدیث - 787

قال العسکری علیه السلام :

فاذا سلم من صلاته ، سلم الله علیه و سلم علیه ملائکته ؛

پس زمانی که بنده نمازش را سلام داد، خداوند و ملائکه بر او سلام می فرستند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 221)

حدیث - 788

قال علی عليه السلام :

طول القنوت و السجود ینجی من عذاب النار ؛

قنوت و سجده طولانی در نماز، نمازگزار را از عذاب آتش نجات می دهد.

(تصنیف غررالحکم ، ص 175، حدیث - 3353)

حدیث - 789

قال الباقر عليه السلام :

اذا احرم العبد المسلم فی صلوته ، اقبل الله الیه بوجهه و وکل به ملکا یلتقط القران من فیه التقاطا فاذا اعرض ، اعرض الله عنه و وکله الی الملک ؛

هنگامی که بنده ای مسلمان تکبیرة الاحرام نماز را می گوید، خداوند به طرف او توجه می کند، و موکل می کند بر او ملکی را تا آن چه که قرائت می کند از او دریافت کند، پس وقتی از نماز فارغ شد خداوند او را به همان ملک می سپارد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173)

حدیث - 790

قال علی علیه السلام :

و عن ذلک ما حرس الله عبده المؤ منین بالصلوات و الزکوات ، و مجاهدة الصیام فی الایام المفروضات ... لما فی ذلک من تعفیر عتاق الوجوه بالتراب تواضعا ؛

خداوند بندگان با ایمانش را از تبهکاری و ستمگری و گردنکشی به وسیله نمازها و زکات ها و سعی در گرفتن روزه ها در روزه هایی که واجب نموده است ، حفظ می کند....؛ زیرا در نماز انسان صورتهای آزاده و نیکو را از روی فروتنی در پیشگاه الهی بر خاک می مالد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 798)

حدیث - 791

قال علی علیه السلام :

و قد عرف حقها (الصلوة) رجال من المؤ منین الذین تشغلهم عنها زینة متاع ، و لاقرة عین من ولد و لا مال ، یقول الله سبحانه : ((رجال لا تلهیهم تجارة و لا بیع عن ذکر الله و اقام الصلوة و ایتاء الزکوة)) ؛

حق نماز را مؤ منین شناخته اند که نه زینت های دنیا، نه نور چشمی ها از فرزند و مال ، آنان را از عبادت پروردگارشان باز نمی دارد زیرا که خداوند سبحان میگوید: (مردانی هستند که تجارت و داد و ستد آنان را از یاد خدا و برپا داشتن نماز و پرداخت زکات باز نمی دارد).

(نهج البلاغه ، خطبه ، 199)

حدیث - 792

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة ...مفتاحا للجنة و مهورا لحور العين و ثمنا للجنة ؛

نماز موجب فتح و گشایش ابواب جنت برای او می باشد و مهریه حـورالعین و ثمن و بهای بهشت است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 231)

حدیث - 793

قال الصادق - علیه السلام -:

اعلم ان الصلوة حجزة الله فی الارض فمن احب ان یعلم مـا یـدرک مـن نفـع صلوته فلینظر فان کانت صلوته حجرته عن الفواحش و المنکر فانمـا ادرک مـن نفعها بقدر ما احتجر ؛

بدان حقیقت نماز نگهبان الهی در زمین است پس کسی که می خواهـد بدانـد چه بهره ای از نماز می برد باید ملاحظه کند که نماز چه اندازه او را از زشـتی و بدی ما حفظ می کند و به همان اندازه که حفظ می کند بهره برده است .

(بحارالانوار، ج 78، ص 199)

حدیث - 794

قال علی علیه‌السلام :

الصلاة قربان کل تقی ، و الحج جهاد کل ضعیف ، و لکل شی ء زکاة و زکاة البدن الصیام ، و جهاد المراة حسن التبعل ؛

نماز وسیله تقرب و نزدیک شدن هر پارسایی به خداست ، و حج ، جهاد افراد ناتوان است ، هرچیزی زکات دارد و زکات و پاک کردن بدن ، روزه گرفتن است .جهاد زن هم خوب شوهرداری کردن می باشد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1152)

حدیث - 795

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

الصلاة شفیع بینه و بین ملک الموت ؛

نماز شفیع نمازگزار در نزد ملک الموت است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 232)

حدیث - 796

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

و تکون صلاة العبد عند المحشر تاجا علی راءسه و نورا علی وجهه و لباسا علی بدنه و سترا بینه و بین النار ؛

نماز بنده در محشر تاجی است بر سر او، و موجب نورانیت صورتش ، لباس برای بدن وی ، و ساتر و حایل بین او و آتش جهنم است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 231)

حدیث - 797

قال الصادق عليه السلام :

اذا وقع الانسان فی قبره .... کان الصلوة عن یمینه و الزکوة عن شماله و البر ظل علیه ، قال الصبر للصلوة و الزکوة و البر: دونکم صاحبکم فان عجزتم عنه فانا دونه ؛

هنگامی که انسان در قبر خود قرار گرفت ، (نماز) در طرف راست و زکات در طرف چپ وی قرار می گیرند، و نیکیهایش بر سر وی سایه می گسترانند ؛ در این هنگام ، (صبر) به نماز و زکات و نیکیهای وی می گوید: صاحب خود را دریابید و اگر عاجز ماندید من او را کفایت می کنم و با او خواهم بود.

(سفینة البحار، صبر، ج 2، ص 5)

حدیث - 798

قال علی عليه السلام :

و عن ذلک ما حرس الله عباده المؤ منین بالصلوات و الزکوات ؛

و از اینجاست که خداوند با نمازها و زکاتها و سختکوشی در نماز، از بندگان با ایمانش پاسداری می کند.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 798)

حدیث - 799

قال الصادق عليه السلام

انظر اذا قمت الی الله فان الشیطان ابعد مایکون من الانسان اذا قام الی الصلاة ؛

بنگر آن گاه که به درگاه خداوند (برای خدا) می ایستی ، زیرا شیطان هیچ گاه از انسان دورتر از آن وقتی که به نماز می ایستد، نیست .

(جامع الاخبار، ص 211.بحارالانوار، ج 91، ص 243)

حدیث - 800

قال الصادق عليه السلام :

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء، و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت ؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبر او داخل می شود، و اجر و پاداش این امور را برای میت و آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 62)

حدیث - 801

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة جواز علی الصراط ؛

نماز جواز عبور از صراط است .

(بحارالانوار، ج 98، ص 168)

حدیث - 802

قال رسول الله ﷺ :

اذا قمت الی الصلاة و توجهت و قراءت ام الکتاب و ماتیسر من السور، ثم رکعت ، فاتممت رکوعها و سجودها و تشهدت و سلمت ، غفر لک کل ذنب فیما بینک و بین الصلاة التی قدمتها الی الصلاة المؤ خرة فهذا لک فی صلاتک ؛

هرگاه به نماز ایستادی و توجه کردی (به سوی خداوند و با حضور قلب ، به پیشگاه او قرار گرفتی) و فاتحة الکتاب را قرائت نمودی و در حد امکان و میسور، از سوره های (کوچک ویا بزرگ) قرآن خواندی ، سپس رکوع و سجود تام و تمامی انجام دادی ، آن گاه تشهد و سلام دادی ، اثر این نماز تو، آمرزش تمامی گناهانت می باشد که در مابین دو نمازت می باشد، آن نمازی که قبلا به جای آوردی و نمازی که بعدا خواندی .پس آن چه از نماز عاید تو می گردد، همانا آمرزش کلیه گناهانت می باشد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 205)

حدیث - 803

قال الصادق عليه السلام :

من صلی رکعتین یعلم ما یقول فیهما انصرف و لیس بینه و بین الله - عز و جل - ذنب الا غفره له ؛

کسی که دو رکعت نماز به جاآورد و بداند که (در نماز) چه می گوید، و بعد از اتمام هر نماز گناهی بین او و خداوند باشد خدا او را می بخشد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 240)

حدیث - 804

قال الباقر عليه السلام :

اذا استقبل المصلی القبلة استقبل الرحمن بوجهه ؛

آن گاه که نمازگزار رو به قبله نماید، خداوند رحمان به صورتش رو می آورد.

(اصول وافی ، ج 2، ص 58)

حدیث - 805

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا کان یوم القیامة یدعی بالعبد فاول شی ء یسئل عنه الصلاة فاذا جاء بها تامة و الا زخ فی النار ؛

هنگامی که روز قیامت فرا می رسد، اولین چیزی که از انسان سؤ ال می کنند نماز است ، اگر انسان نماز را کامل به جا آورد (در رحمت حق قرار می گیـرد) و اگر چنین نباشد، وی را به درون آتش می افکنند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 16)

حدیث - 806

قال عن حذیفة :کان رسول الله ﷺ :

اذا حزبه امر فرع الی الصلاة ؛

شیوه رسول خدا ﷺ چنان بود که چنانچه مشکلی برای او پیش می آمـد، به نماز پناه می برد و از آن استعانت می جست .

(تفسیر درالمنثور، ج 1، ص 67)

حدیث - 807

قال رسول الله ﷺ :

من صلی رکعتین و لم یحدث فیها نفسه بشی ء من امور الدنیا غفر الله له ذنوبه ؛

کسی که دو رکعت نماز بخواند، بدون آن که به فکر کارهای دنیا باشد خداوند گناهانش را می آمرزد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 240)

حدیث - 808

قال رسول الله ﷺ :

اذا اشتد الحر فابردوا بالصلاة فان الحر من فیح جهنم ؛

هر وقت گرما و شدت آن بر شما سخت گرفت ، توسط نماز آن را خنک کنید؛ زیرا گرما و حرارت از جوشش جهنم است .

(بحارالانوار، ج 80، ص 15)

حدیث - 809

قال رسول الله ﷺ :

ان المسلم اذا توضا فاحسن الوضوء ثم صلی الصلوات الخمس تحاتت خطایاه کما تحاتت هذا الورق ؛

هنگامی که مسلمان وضو بگیرد و خوب وضو بگیرد، سپس نمازهای پنجگاه را به جا آورد، گناهان او فرو می ریزد، همان گونه که برگهای این شاخه فرو ریخت .

(بحارالانوار، ج 82، ص 319)

حدیث - 810

قال الصادق عليه السلام -:

من احب ان یعلم اقبلت صلاته ام لم تقبل فلینظر هل منعته صلاته عن الفحشاء و المنکر فبقدر ما منعته قبلت منه ؛

هرکس دوست دارد بداند نمازش قبول شد یا نه ، ببیند که آیا نمازش او را از گناه و زشتی بازداشته یا نه؟ پس به هر قدر که نمازش او را از گناه بازداشته به همان اندازه نمازش قبول شده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 198)

حدیث - 811

قال علی عليه السلام :

ان الزکاة جعلت مع الصلاة قربانا لاهل الاسلام ؛

همانا زکات همراه نماز مایه تقرب مسلمانان به خداوند است .

(نهج البلاغه ، ص 199)

حدیث - 812

قال الباقر عليه السلام :

ان ملک الموت قال لرسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : ما من اهل بیت مدر و لاشعر فی بر و لا بحر الا و انا اتصفحهم فی کل یوم خمس مرات عند مواقیت الصلاة ؛

همانا، ملک الموت به رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم گفت : هیچ اهل خانه ای و صاحب جامه ای در خشکی و دریا نیست ، مگر این که من در هر روز پنج بـار هنگـام نماز از آنها می گذرم .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 79)

حدیث - 813

عن ابوذر - رحمة الله علیه - قال :

یا رسول الله !امرتنی بالصلاة .فما الصلاة ؟قال : خیر موضوع فمن شاء اقـل و من شاء اکثر ؛

ابوذر به پیامبراکرم صلى الله عليه وآله وسلم عرض کرد: یا رسول الله امر کـن مـرا بـه نمـاز، و گفت : نماز چیست ؟ پیامبراکرم صلى الله عليه وآله وسلم فرمودند: بهتـرین چیـز اسـت ، هـرکس بخواهد کم به جا می آورد یا زیاد انجام می دهد.

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 368)

حدیث - 814

قال الصادق عليه السلام :

للمصلی ثلاث خصال : اذا قام فی صلاته یتناثر علی البر من اعناق السماء الی مغرق راءسه و تحف به الملائکة من تحت قدمیه الی اعناق السماء و ملک ینادی : ایها المصلی !لو تعلم من تناجی ما انفتلت ؛

برای نمازگزار سه فایده است :

1 - هرگاه به نماز می ایستد از بالای فضا تا فرق سر او نیکوییها ریزش دارد.

2 - فرشتگان از زیر پا تا بالای آسمان بر او احاطه دارند.

3 - فرشته ای به او ندا می دهد که ای نمازگزار!اگر بدانی با که مناجات می کنی ، نماز را به پایان نمی بردی .

(ثواب الاعمال ، ص 62.بحارالانوار، ج 82، ص 206)

حدیث - 815

قال الصادق عليه السلام :

مایمنع احدکم اذا دخل علیه غم من غموم الدنیا ان یتوضا ثم یدخل المسجد فیرکع رکعتین یدعوالله فیهما، اما سمعت الله تعالی یقول : ((واستعینوا بالصبر و الصلاة)) ؛

چه مانعی دارد که چون یکی از شما غم و اندوهی از غمهای دنیا بر او درآمد، وضو بگیرد و به مسجد برود و دو رکعت نماز بخواند و برای رفع اندوه

خـــود خـــدا را بخوانـــد مگـــر نشـــنیده ای کـــه خـــدا مـــی فرمایـــد: (وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ)

(مجمع البیان ، ج 1، ص 100.وسائل الشیعه ، ج 5، ص 263)

حدیث - 816

قال رسول الله ﷺ :

لیست الصلاة قیامک و قعودک ، انما الصلاة اخلاصک و ان ترید بها الله وحده ؛

نماز برخاستن و نشستن تو نیست ، جز این نیست نماز خالص قرار دادن تـو است و این که به آن خشنودی تنها خدا را بخواهی .

(اصول وافی ، ج 2، ص 109.شرح نهج البلاغه ابـن ابـی الحدیـد، ج 1، ص 325)

حدیث - 817

قال رسول الله ﷺ :

مثل الصلاة مثل عمود الفسطاط، اذا ثبت العمود نفعـت الاطنـاب و الاوتـاد و الغشاء، و اذا انکسر العمود لم ینفع طنب و لا وتد و لاغشاء ؛

نماز مانند ستون خیمه است ، هرگاه که ستون ثابـت شـد طنابهـا و میخهـا و پوشش فایده می دهد، و آن گاه که ستون شکسته شد طنـاب و نـه مـیخ و نـه پوشش فایده نمی دهد.

(فروع کافی ، ج 3، ص 266)

حدیث - 818

قال رسول الله ﷺ :

ليكن اكثر همک الصلاة ، فانها راءس الاسلام بعد الاقرار بالدين ؛

بیشترین سعی و قصد تو نماز باشد، زیرا آن پس از اقرار بدین سر اسلام است .

(ميزان الحكمة ، ج 5، ص 366. بحارالانوار، ج 77، ص 127)

حدیث - 819

قال الصادق عليه السلام :

كان على عليه السلام اذا اماله امر فزع قام الى الصلاة ثم تلا هذه الاية ((استعينوا بالصبر و الصلاة)) ؛

شیوه علی عليه السلام چنان بود که چون مشکل مهمی برای او پیش می آمد، به نماز می ایستاد و این آیه را می خواند: (...وَاسْتَعِينُوا.بِالصَّبْرِوَالصَّلَاةِ)

(تفسير درالمنثور، ج 1، ص 67)

حدیث - 820

قال رسول الله ﷺ :

علم الايمان الصلاة ، اول ما يحاسب عليه الصلاة ، ان اول ما فرض الله على عباده الصلاة و اخر ما يبقى عند الموت الصلاة ، و اول ما يحاسب به يوم القيامة الصلاة فمن اجاب فقد سهل عليه ما بعده ، و من لم يجب فقد اشتد ما بعده ؛

نشانه ایمان نماز است ، اول آن چه از آن حساب می شود نماز است ، همانـا اول آن چه خداوند بر بندگانش واجب کرده نماز اسـت ، آخـر آن چـه هنگـام مرگ (برای یاری می ماند) نماز است ، اول چیزی که روز قیامت به حساب آن رسیدگی می شود نماز است ، هرکس جواب داد ما بعد آن آسان شده اسـت ، و هرکس نتواند جواب دهد ما بعد آن سخت تر خواهد شد.

(اصول وافی ، ج 2، ص 65)

حدیث - 821

قال الرضا عليه السلام :

ان رجلا من اصحاب علی - عليه السلام - یقال له قیس کان یصلی فلما صلی رکعة اقبل اسود قصار فی موضع السجود فلما نحی جبینه عن موضعه ، تطوق الاسود فی عنقه ثم انساب فی قمیصه ؛

مردی از اصحاب علی عليه السلام که به او قیس می گفتند، به نماز ایستاد.وقتی رکعتی خواند ناگهان مار سیاهی آمد، و در موضع سجده قیس قرار گرفت ، قیس با بی توجهی کامل به رکوع و سجود رفت .وقتی پیشانی از موضع سجده برداشت ، مار به گردن قیس پیچید.سپس از یقه وارد پیراهن او شد.ولی این بنده صالح خدا که حقیقت نماز را دریافته بود به نمازش ادامه داد و آسیبی هم از مار ندید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 246)

حدیث - 822

قال الصادق عليه السلام :

هذه الصلوات الخمس المفروضات من اقامهن و حافظ على مواقيتهن لقى الله يوم القيامة ؛

کسی که این نمازهای پنجگانه را به پا دارد و محافظت از اوقات آن نماید، پروردگار را روز قیامت ملاقات می کند.

(ثواب الاعمال ، ص 70)

حدیث - 823

قال الصادق عليه السلام :

ان ربكم لرحيم يشكر القليل ، ان العبد ليصلى الركعتين يريد بها وجه الله فيدخله الله به الجنة ؛

همانا پروردگار شما مهربان است ، عمل کم را تقدیر می کند، هر آینه انسان دو رکعت نماز محض خدا به جای آورد، خداوند به سبب آن نماز، او را وارد بهشت می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 316)

حدیث - 824

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ان المصلى ليقرع باب الملک : و انه من يدم قرع الباب يوشک ان يفتح له ؛

همانا نمازگزار درب خانه خداونـد را مـی کوبـد و هـرکس پیوسـته دری را بکوبد عاقبت به روی او باز خواهد شد.

(نهج الفصاحه ، ص 827)

حدیث - 825

قال علی علیه السلام :

تعاهدوا امر الصلاة و حافظوا علیها، و استکثروا منه ، و تقربوا بها فانها کانـت علی المؤ منین کتاباموقوتا ؛

امر نماز را مراعات کنید و آن را محافظت نمایید و بسیار به جا آوریـد و بـا آن به خدا تقرب جویید، زیرا نماز (بر مؤ منین فریضه است نوشته شده و وقـت آن تعیین گردید.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 826

قال علی علیه السلام :

ما اهمنی ذنب امهلت بعده حتی اصلی رکعتین و اسال الله العافیة ؛

گناهی که پس از ارتکاب آن فرصت یافته ام که دو رکعت نمـاز بخـوانم و از خدای بزرگ آمرزش بخواهم مرا غمگین نساخته است .

(نهج البلاغه ، کلمات قصار، 299)

حدیث - 827

قال الصادق عليه السلام :

اذا قام المصلی الی الصلاة نزلت علیه الرحمة من اعنان السماء الی الارض ؛

زمانی نمازگزار به نماز می ایستد، از فضای آسمان بـر زمـین رحمـت بـر او نازل می شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 21)

حدیث - 828

عن عبدالرحمن بن سمرة قال :

کنا عند رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یوما، فقال : رایت البارحة عجایب فقلنا: یا رسـول الله و ما رایت حدثنا به فداک انفسـنا و اهلونـا و اولادنـا (الـی ان قـال ...)قـال صلی الله علیه و آله و سلم و رایت رجلا من امتی قد احتوشته ملائکة العذاب فجائته صلوته فمنعتـه منه ؛

عبـدالرحمن بـن سـمره گفـت : روزی خـدمت رسـول گرامـی اسـلام صلی الله علیه و آله و سلم بودم ، حضرت فرمودند: من دیشب عجایبی دیـدم . عـرض کـردم : یـا رسول الله ، چه دیدید؟ برای ما بیان بفرمایید، جان و اهل و اولاد مـا فـدای تـو باد! حضرت فرمودند: دیدم مردی از امت مرا که ملائکـه عـذاب او را محاصـره کرده بودند در این حال نمازش آمد و مانع از عذابش شد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 829

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اذا قام العبد المؤ من فی صلاته نظر الله - عز و جل - الیه ؛

وقتی که بنده مؤ من به نماز می ایستد، خداوند سبحان به او نظر می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 21)

حدیث - 830

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

تکتب الصلوة علی اربعة اسهم : الی ان قال : فاذا هو اتم رکوعها و سجودها و اتم سهامها صعدت الی السماء لها نور بتلاءلو و فتحت لها ابواب السماء و تقول حافظت علی حفظک الله و تقول الملائکة صلی الله علی صاحب هذه الصلوة و اذا لم یتم سهامها صعدت ولها ظلمة و غلق ابواب السماء دونها و تقول ضیعتنی الله و ضرب بها وجهه ؛

نماز بر چهار قسمت نوشته شده است :

1 - زمانی که نمازگزار رکوع و سجود نمازش را کامل به جا آورد و قسمتهای نماز را که کامل کرد (این نماز) به آسمان صعود می کند، در حالی که نور از او تلالو می کند و ابواب آسمان برای او گشاده می شود.

2 - (و خطاب به نمازگزار) می گوید، مرا محافظت کردی خدایت محافظت کند و ملائکه می گویند درود بر صاحب این نماز.

3 - و زمانی که قسمتهای نماز کامل گزارده نشود (به آسمان) صعود می کند، در حالی که تاریک و ظلماتی است و ابواب آسمان به رویش بسته می شود.

4 - (و خطاب به نمازگزار) می گوید ضایع کردی مرا، خدا تو را ضایع کند در این حال نماز را به چهره (این نمازگزار) می زنند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173)

حدیث - 831

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلوة تنظر و لاتنظر بها؛

نماز ناظر به همه چیز است و چیزی به نماز نظارت ندارد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 832

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان المسلم اذا توضا و صلی الخمس تحاتت خطایاه کما تحاتت الورق ؛

همانا مسلمان هنگامی که وضو می گیرد و نماز پنجگانه را می خواند، گناهانش می ریزد ؛ مثل این که برگ از شاخه درخت می ریزد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 235)

حدیث - 833

قال رسول الله ﷺ :

تحترقون تحترقون فاذا صليتم الفجر غسلتها، ثم تحترقون تحترقون فاذا صليتم الظهر غسلتها، ثم تحترقون تحترقون فاذا صليتم العصر غسلتها، ثم تحترقون فاذا صليتم المغرب غسلتها، ثم تحترقون فاذا صليتم العشاء غسلتها، ثم تنامون فلايكتب عليكم حتى تغسلوا؛

اعمالتان ، شما را به دوزخ رهنمون می سازد و گویی آتش شما را در بر گرفته است تا آن که نماز بامداد را به جای آورید و بدین گونه گناهان شما پاک می گردد، پس گناهان باز شما را به دوزخ می راند، تا آن که نماز ظهر را به جای آورید و بدین ترتیب گناهانتان را پاک کنید.باز ارتکاب گناهان شما را مستوجب آتش می کند تا آن که نماز عصر را به جای آورید و گناهانتان را بدین صورت پاک کنید.و بدین ترتیب نماز مغرب گناهان عصر را می زداید و نماز عشاء گناهان پیش از خود را پاک می کند، سپس به خواب می روید و تا آن گاه که از خواب برخیزید بر شما گناهی نوشته نخواهد شد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183. بحارالانوار، ج 82، ص 224)

حدیث - 834

قال الصادق عليه السلام :

یوتی بشیخ یوم القیامة فیدفع الیه کتابه ظاهره مما یلی الناس و لایری الا مساویا فیطول ذلک علیه ، فیقول : یا رب اءتاءمرنی الی النار؟فیقول الجبار جل جلاله : یا شیخ انا استحیی ان اعذبک و قد کنت تصلی لی فی دار الدنیا اذهبوا بعبدی الی الجنة ؛

پیرمردی را در قیامت حاضر می کنند، سپس پرونده عملش را به دستش می دهند، پرونده به صورتی است که مردم آن را می بینند و در آن پرونده جز بدیهای او نمی نگرند.این برنامه به طول می انجامد تا پیرمرد به حضرت حق عرض می کند: امر می کنی که مرا به آتش ببرند؟ خطاب می رسد: ای پیرمرد!من حیا می کنم تو را عذاب کنم ، در حالی که در دنیا برای من نماز خواندی ، ای ملائکه !بنده مرا به بهشت ببرید.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 35، بحارالانوار، ج 82، ص 204)

حدیث - 835

قال علی عليه السلام :

و شبهها رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بالحمة تکون علی باب الرجل فهو یغتسل منها فی الیوم و اللیلة خمس مرات فما عسی ان یبقی علیه من الدرن ؛

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم نماز را به چشمه آب گرم که بر در خانه شخص باشد و روزی پنج نوبت خود را در آن شست و شو دهد، تشبیه کرد و فرمودند: آیا با چنین شست و شوها چیزی از آلودگی بر بدن باقی می ماند.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 836

راءی النبی صلى الله عليه وآله وسلم رجلا یقول : اللهم اغفرلی و لا اراک تفعل فقال له صلى الله عليه وآله وسلم : لم یسوء ظنک قال : لانی اذنبت فی الجاهلیة و الاسلام فقال صلى الله عليه وآله وسلم : اما ما اذنبت فی الجاهلیة فقد محاه الایمان و فقلت فی الاسلام ، الصلوة الی الصلوة کفارة لما بینهما؛

رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم مردی را دید که چنین می گوید: خدایا مرا بیامرز و نمی بینم تو را که مرا بیامرزی ، رسول گرامی به او فرمودند: به خدا سوء ظن نداشته باش ، آن مرد گفت : من در جاهلیت (قبل از اسلام) و بعد از اسلام گناه کردم ، حضرت فرمودند: اما گناهانی که در جاهلیت کردی ، ایمان و اسلام ، آنها را محو کرده است و گناهی که در اسلام مرتکب شده ای ، کفاره گناهان بین دو نماز از این نماز تا نماز بعدی است .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 16)

حدیث - 837

قال الرضا عليه السلام :

(الصلوة) طلب الوصال الی الله من العبد؛

(نماز) مطالبه وصال و تقرب بنده به سوی خداوند است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 264)

حدیث - 838

قال الباقر عليه السلام :

فما من مؤ من یوافق تلک الساعة ان یکون ساجدا او راکعا او قائما الا حـرم الله جسده علی النار ؛

هیچ مؤ منی نیست که در چنین وقت نماز در حال سجود و یا رکوع یا قیـام باشد، مگر این که خدا جسمش را بر آتش حرام کرده است.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 27)

حدیث - 839

قال رسول الله ﷺ :

ان العبد المسلم اذا قام الی الصلاة تحانت عنه خطایاه کما تحانت ورق هذه الشجرة ؛

همانا که بنده مسلمانی وقتی که برای نماز می ایستد، ساقط می شود از او خطایای او، چنان که ساقط می شوند برگهای این درخت .

(بحارالانوار، ج 82، ص 208)

حدیث - 840

المرء المسلم باذن الله - عز و جل - مادام فی الصلوة لم یزل الله - عز و جل - ینظر الیه حتی یفرغ من صلاته ؛

فرد مسلمان تا هنگامی که به نماز ایستاده خداوند نظر مرحمتش را از او قطع نخواهد کرد و انوار الهی شامل اوست تا وقتی که انسان از نمازش فارغ گردد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 227)

حدیث - 841

قال الصادق عليه السلام :

من اقام فی مسجد بعد صلوته انتظارا للصلوة فهو ضیف الله و حق علی الله ان یکرم ضیفه ؛

کسی که بعد از هر نماز در مسجد بایستد، در حالیکه انتظار نماز بعدی را می کشد، پس او مهمان خدا است ، و بر خداست که مهمانش را اکرام کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 842

قال علی عليه السلام :

فرض الله الایمان تطهیرا من الشرک و الصلوة تنزیها عن الکبر ؛

خداوند، ایمان را برای پاکسازی انسانها از شرک واجب کرده است ، و نماز را برای پاکسازی از کبر.

(نهج البلاغه ، کلمات قصار 252)

حدیث - 843

قال رسول الله ﷺ :

ان الصلاة تاتی الی المیت فی قبره بصورة شخص انور اللون یونسه فی قبره و یدفع عنه اهوال البرزخ ؛

نماز به صورت انسانی سفید چهره وارد قبر میت شده و با او انس می گیرد و وحشتهای برزخ را از او برطرف می کند.

(لالی الاخبار، ج 4، ص 1.الحکم الزهراء، ص 283)

حدیث - 844

قال رسول الله ﷺ :

ما من صلاة یحضر وقتها الا نادی ملک بین یدی الناس: ایها الناس ! قوموا الی نیرانکم التی اوقدتموها علی ظهورکم فاطفئوها بصلاتکم؛

هیچ نمازی نیست مگر اینکه چون وقت آن فرا می رسد فرشته ای در پیش روی مردمان ندا می کند: ای مردم ! برخیزید به سوی آتشی که بر پشت خودافروخته اید، تا آن را با نماز خویش خاموش کنید.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 339)

حدیث - 845

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

نوروا منازلکم بالصلاة و قرائة القرآن ؛

به خانه هایتان با خواندن نماز، و قرائت قران ، نورانیت ببخشید.

(کنزالعمال ، ج 15، ص 392، حدیث - 41518)

حدیث - 846

عن العسکری علیه السلام :

فاذا توجه العبد الی مصلاه لیصلی ، قال الله - عزو جل - لملائکته یا ملائکتی الا ترون هذا عبدی کیف قد انقطع عن جمیع الخلائق الی ، و امل رحمتی و جودی و راءفتی اشهدکم انی اخصه برحمتی و کرامتی ؛

زمانی که بنده جانب مصلایش برای نماز می ایستد، خداوند به ملائکه اش خطاب می کند: ای ملائکه من !آیا نمی بینید بنده من چگونه از جمیع خلق منقطع شده و به طرف من آمده ، در حالی که امیدوار به رحمت وجود و راءفت من است .شاهد می گیرم شما را، به درستی که رحمت و کرامت خود را مخصوص او گردانم .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22)

حدیث - 847

قال الصادق عليه السلام :

من قبل الله منه صلاة واحدة لم يعذبه ؛

اگر خداوند از کسی دو رکعت نمازش را قبول کند، او را عذاب نمی کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 22)

حدیث - 848

قال علی عليه السلام :

عباد الله !ان افضل ما توسل به المتوسلون الی الله جل ذکره ، الایمان بالله و برسله و ما جائت به من عند الله ، و اقام الصلاة فانها الملة ؛

ای بندگان خدا! به راستی گرامی ترین چیزی که بندگان صالح به وسیله او به خداوند تقرب می جویند، ایمان به خدا و پیامبران ، و آن چه که از جانب خداوند آورده اند و اقامه نماز می باشد، زیرا که نماز ملت است .

(بحارالانوار، ج 77، ص 290،میزان الحکمة ، ج 5، ص 375)

حدیث - 849

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

فان مثل الصلاة كمثل النهر الجارى ، كلما صلى صلاة كفرت ما بينهما من الذنوب ؛

همانا مثل نماز همچون مثل نهر جاری است ، هرگاه آدمی نماز بگذارد گناهانی را که میان دو نماز او سرزده است می پوشاند.

(وسائل الشيعه ، ج 3، ص 7)

حدیث - 850

قال علی علیه السلام :

الصلوات الخمس كفارة لما بينهن ما اجتنب من الكبائر و هى التى قول الله - عز و جل -: (إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ) ؛

نمازهای پنج گانه کفاره گناهانی است که میان آنها انجام گرفته است ؛ به شرط آن که از گناهان کبیره اجتناب شده باشد و همین است گفتار خداوند بزرگ : (نیکیها، بدیها را از بین می برد).

(جامع احاديث الشيعه ، ج 4، ص 10،بحارالانوار، ج 82، ص 237)

حدیث - 851

قال رسول الله ﷺ :

اذا قام العبد المؤ من فی صلاته نظر الله - عز و جل - الیه او قال اقبل الله علیه حتی ینصرف و اظلته الرحمة من فوق راءسه الی افق السماء و الملئکة تحفه من حوله الی افق السماء و کل الله به ملکا قائما علی راءسه یقول له ایها المصلی لو تعلم من ینظر الیک و من تناجی ما التفت و لازلت من موضعک ابدا؛

هرگاه بنده مؤ من به نماز برخیزد، خداوند به او نظر می کند (یا فرمود) خداوند به او روی می کند تا از نماز فارغ شود و رحمت از بالای سرش تا افق آسمان بر او سایه می افکند و فرشتگان اطراف او را تا آسمان می پوشانند و خداوند فرشته ای را بر سر او موکل می کند که به او می گوید ای نمازگزار! اگر بدانی چه کسی به تو نظر می کند و با چه کسی مناجات می کنی ، به چیز دیگری توجه نخواهی کرد و هرگز از جایگاه خود کنار نخواهی رفت .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 10،وسائل الشیعه ، ج 3، ص 21)

حدیث - 852

قال علی عليه السلام :

ان الله - عز و جل - لیهم بعذاب اهل الارض جمیعا حتی لایحاشی منهم احدا اذا عملوا بالمعاصی واجترحوا السیئات ، فاذا نظر الی الشیب ناقلی اقدامهم الی الصلاة و الولدان یتعلمون القرآن رحمهم فاخر ذلک عنهم ؛

اهل زمین چون به عصیان و تبهکاران مبتلا شوند، خدای عز و جل اراده کند که همه آن ها را بدون استثناء عذاب کند، اما هنگامی که به سالخوردگان نظر کند که به سوی نماز گام بر می دارند و کودکان که مشغول یادگیری قرآنند، عفو رحمت خود را به آنان نثار کند و عذاب آنها را تاءخیر اندازد.

(ثواب الاعمال ، ص 66)

حدیث - 853

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الصلوة کفارة الخطایا ثم قراء: (إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ) ؛

نماز کفاره گناهان می باشد.سپس آن حضرت این آیه را خواند که : (حسنات سیئات را از بین می برد).

(تفسیر ابوالفتوح رازی ، ج 1، ص 248)

حدیث - 854

قال رسول الله ﷺ :

قم فصل فان فی الصلوة شفاء ؛

برخیز نماز به جا آور! پس همانا در نماز شفا است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 28)

حدیث - 855

الصلاة بیت الاخلاص ؛

نماز (حقیقی و کامل) جایگاه و خانه اخلاص است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 375،بحارالانوار، ج 78، ص 183)

حدیث - 856

قال رسول الله ﷺ :

من لم تنهه صلاته عن الفحشاء و المنکر لم تزده من الله الا بعدا؛

هرکس که نمازش او را از فحشاء و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای از نماز جز دوری از خدا حاصل نکرده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 198،شهاب الاخبار، ص 215)

حدیث - 857

قال علی عليه السلام :

الصلوة تنزل الرحمة ؛

نماز رحمت الهی را نازل می کند.

(غررالحکم ، ص 52، میزان الحکمة ، ج 5، ص 367)

حدیث - 858

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

لایزال الشیطان یرعب من بنی ادم ما حافظ علی الصلوات الخمس فاذا ضیعهن تجرء علیه و اوقعه فی العظائم ؛

شیطان پیوسته از فرزندان آدم در وحشت و هراس است تا آن گاه که نمازهایش را به دقت و با شرایط و آداب می خواند.پس اگر نماز را ضایع نموده (و در وقت مقرر آن به جا نیاورد)، شیطان بر او چیره می شود و او را در گناهان کبیره می اندازد و وی را گرفتار می کند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 202)

حدیث - 859

عن الامام المهدی عليه السلام :

ما ارغم انف الشیطان بشی ء مثل الصلاة فصلها و ارغم انف الشیطان ؛

هیچ چیز مثل نماز بینی شیطان را به خاک نمی مالد و او را خوار نمی کند، پس نماز بخوان و بینی شیطان را به خاک بمال .

(بحارالانوار، ج 53، ص 184)

حدیث - 860

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

یا اباذر! مادمت فی الصلاة فانک تقرع باب الملک الجبار و من یکثر قرع باب الملک فانه یفتح له ؛

ای ابوذر! تا هنگامی که در نماز هستی درب خانه ملک جبار را می کوبی ، و هر کس درب خانه ملک را بسیار بکوبد، به رویش باز می شود.

(بحارالانوار، ج 77، ص 80،میزان الحکمه ، ج 5، ص 377)

حدیث - 861

قال زین العابدین علیه السلام :

و حق الصلاة ان تعلم انهاوفادة الی الله - عز و جل - و انت فیها قائما بین یدی الله - عز و جل - فاذا علمت ذلک قمت مقام العبد الذلیل الحقیر الراغب الراهب الراجی الخائف المسکین المتضرع المعظم لمن کان بین یدیه بالسکون والوقار و تقبل علیها بقلبک و تقیمها بحدودها و حقوقها ؛

و حق نماز این است که بدانی ، آن هجرتی است به سوی خدای عز و جل و تو در حال نماز، در مقابل خداوند گرانقدر و شکوهمند ایستاده ای ،هنگامی که این را دانستی ، در جایگاه بنده خوار کوچک مشتاق نگران امیدوار ترسان بیچاره ای قرار می گیری که آن را که در برابرش ایستاده ای ، بزرگ و با آرامش و هیبت دانسته ، عظمت او را پاس می داری و با قلبت به نماز روی آورده و با تمام حد و مرزها و حقوق لازم برپا می داری .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 396،بحارالانوار، ج 74، ص 4)

حدیث - 862

قال الكاظم عليه السلام :

يا ابت ان الذى كنت اصلى له اقرب الى منهم يقـول الله - عـز و جـل -: ((و نحن اقرب اليه من حبل الوريد)) ؛

(امام كاظم عليه السلام در پاسخ فرمودند: اى پدر! آن خدايى كه من براى او نمـاز مى خوانم از مردم به من نزديكتر است ، خداونـد مـى فرمايـد: ((و مـا از رگ گردن به انسان نزديكتريم .))

(بحارالانوار، ج 10، ص 204،مناقب آل ابى طالب ، ج 4، ص 311)

حدیث - 863

عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

قال الله تعالى : افترضت على امتک خمس صلوات و عهدت عندى عهدا انـه من حافظ عليهن لوقتهن ادخلته الجنة و من لم يحافظ عليهن فلا عهد له عندى ؛

خداوند متعال فرمود: نمازهاى پنج گانه را بر امت تو واجب كردم و با خـود پيمان بستم كه هر كس مراقب آن نمازها و وقت آنها باشد، او را به بهشت داخل نمايم ، و كسى كه مراقب آنها نباشد من تعهدى نسبت به او ندارم

(كنزالعمال ، ج 7، ص 279، حديث - 18872)

حدیث - 864

قال علی عليه السلام :

و انهالتحت الذنوب حت الورق ؛

نماز گناهان را مانند ریزش برگ درختان فرو می ریزد.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 865

قال الصادق عليه السلام :

ان ملک الموت یدفع الشیطان عن المحافظ علی الصلوة ویلفنه شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله فی تلک الحالة العظیمة ؛

همانا (ملک الموت) شیطان را در دم مرگ از کسی که حافظ نماز است ، دور می کند و شهادت بر وحدانیت خدا و رسالت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را در هنگام هولناک مرگ به او تلقین می کند (توفیق شهادتین پیدا می کند).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 19)

حدیث - 866

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لاصلوة لمن لم یطع الصلوة ، و طاعة الصلوة ان تنهی عن الفحشاء و المنکر ؛

کسی که مطیع نماز نباشد، نمازش کامل نیست و اطاعت از نماز همان دوری از فحشاء و منکر است .(نمازی نیست برای کسی که اطاعت و پیروی از نماز نکند.سپس پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می افزاید: طاعت و پیروی از نماز به این است که نماز او را از فحشاء و منکرات و زشتیها باز دارد.)

(بحارالانوار، ج 82، ص 198)

حدیث - 867

قال الصادق علیه السلام :

ان الصلوة و الصوم و الصدقة و الحج و العمرة و کل عمل صالح ینفع المیت حتی ان المیت لیکون فی ضیق فیوسع علیه و یقال : هذا بعمل ابنک فلان او بعمل اخیک فلان اخوه فی الدین ؛

نماز، روزه ، صدقه ، حج ، عمره ، و نیز هر عمل صالحی برای میت سود دارد، حتی اگر میت در تنگنا هم باشد، به واسطه این اعمال ، گشایشی برای او به عمل می آید و به وی می گویند: این گشایش به خاطر عملی است که پسر تو فلانی یا برادر دینی تو فلانی به جا آورده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 312)

حدیث - 868

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلوة تسود وجه الشیطان ؛

نماز چهره شیطان را سیاه می کند.

(نهج الفصاحه ، ص 396)

حدیث - 869

قال علی علیه السلام

ان الانسان اذا کان فی الصلاة ، فان جسده و ثیابه و کل شی ءحوله یسبح ؛

هنگامی که انسان در حال نماز است ، اندام و جامه او و هر چه پیرامون اوست ، خدا را تسبیح می گویند.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 377 ،بحارالانوار، ج 82، ص 213.علل الشرایع ، ج 1، ص 237)

حدیث - 870

قال علی علیه السلام :

اذا قام الرجل الی الصلاة اقبل الیه ابلیس ینظر الیه حسدا لما یری من رحمة الله التی تغشاه ؛

هنگامی که کسی به نماز بر می خیزد، شیطان می آید و به نظر حسادت به او نگاه می کند، زیرا می بیند که رحمت خدا او را فرا گرفته است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 207)

حدیث - 871

قال علی علیه‌السلام :

الصلوة قربان کل تقی ؛

نماز خواندن وسیله نزدیکی به خدا است برای هر شخص پرهیزکار.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 367.بحارالانوار، ج 10، ص 99. مـن لایحضـره الفقیه ، ج 1، ص 56، ح 16)

حدیث - 872

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

الصلاة سلاح علی الکافر ؛

نماز سلاح مؤ من علیه کافر است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 56 و 231)

حدیث - 873

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

الصلاة اجابة للدعاء و قبول للاعمال ؛

نماز موجب اجابت دعا و قبولی اعمال است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 1)

حدیث - 874

قال الصادق عليه السلام :

المنجیات : اطعام الطعام و افشاء السلام و الصلاة باللیل و الناس نیام ؛

عوامل رستگاری : اطعام کردن ، آشکار سلام کردن ، نماز شب خواندن در حالی که مردم آرمیده اند.

(محاسن برقی ، ص 387)

حدیث - 875

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلاة زاد للمؤ من من الدنیا الی الاخرة ؛

نماز زاد و توشه مؤ من در دنیا برای آخرت می باشد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 232)

حدیث - 876

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلاة انس فی قبره و فراش تحت جنبه و جواب لمنکر و نکیر ؛

نماز مونس (نمازگزار) در قبر، فراش نیکو در زیرش ، و پاسخ نمازگزار برای نکیر و منکر می باشد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 232)

حدیث - 877

قال رسول الله ﷺ :

نوم على علم خير من صلاة على جهل ؛

خواب با علم بهتر از نماز با جهل است .

(نهج الفصاحه ، م 3140، ص 633)

حدیث - 878

قال رسول الله ﷺ :

بالصلاة يبلغ العبد الى الدرجة العلياء لان الصلاة تسبيح و تهليل و تحميد و تكبير و تمجيد و تقديس و قول و دعوة ؛

به وسیله نماز بنده به درجه عالی و مقام والا می رسد، زیرا نماز تسبیح و تهلیل و تحمید و تکبیر و تمجید و تقدیس الهی است ، نماز قول حق و دعوت به سوی حق می باشد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 232،جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22)

حدیث - 879

قال رسول الله ﷺ :

صلاة الرجل تطوعا حیث لایراه الناس تعدل صلاته علی اعین الناس خمسا و عشرین ؛

نماز مرد که به دلخواه درجایی که مردم او را نبینند به جاآورد، برابر بیست و پنج نماز است که در برابر چشم مردم انجام دهد.

(نهج الفصاحه ، م 1848، ص 391)

حدیث - 880

قال رسول الله ﷺ :

ان احب الاعمال الی الله - عز و جل - الصلاة و البر و الجهاد ؛

همانا محبوبترین اعمال در نزد خداوند: نماز، نیکی کردن و جهاد در راه خداست .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 27)

حدیث - 881

قال الصادق علیه السلام :

ان الصلوة حجرة الله فی الارض ؛

همانا نماز نگهبان الهی در زمین است .

(بحارالانوار، ج 78، ص 199)

حدیث - 882

قال رسول الله ﷺ :

ما من لیلة الا و ملک الموت ینادی یا اهل القبور لمن تغبطون الیوم ....فیقول الموتی : انما نغبط المؤ منین فی مساجدهم لانهم یصلون و لا نصلی ...؛

هر شب فرشته مرگ ندا می کند: ای اهل قبور!نسبت به چه کسی غبطه می خورید؟.. مردگان در جواب گویند: ما به مؤ منانی غبطه می خوریم که در مساجد نماز می خوانند در حالی که ما نماز نمی خوانیم .

(ارشاد القلوب ، ص 65)

حدیث - 883

قال الباقر علیه السلام :

الصلاة عمود الدین ، مثلها کمثل عمود الفسطاط اذا ثبت العمود ثبتت الاوتاد الاطناب و اذا مال العمود و انکسر لم یثبت وتد و لاطنب ؛

نماز ستون دین است ، مثل نماز همانند عمود و ستون خیمه است که هرگاه ستون ثابت باشد طنابها و میخها و پرده آن ثابت است .هنگامی که ستون آن کج و شکسته شود هیچ کدام از آنها استوار نمی ماند.

(بحارالانوار، ج 82، ص 218.میزان الحکمه ، ج 5، ص 369)

حدیث - 884

قال الرضا عليه السلام :

ان الصلوة افضل العبادة لله و هی احسن صورة خلقها الله من اداها بکمالها و تمامها فقد ادی واجب حقها و من تهاون فیها ضرب بها وجهه ؛

همانا نماز بهترین شیوه بندگی خداست و آن زیباترین شکلی است که خداوند آن را آفریده ، پس کسی که به طور کامل و تمام آن را به جا آورد حق واجب آن را ادا کرده و کسی که در انجام آن کوتاهی کند خدا آن را به صورتش می زند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 246)

حدیث - 885

قال الباقر عليه السلام :

ما من عبد من شیعتنا یقوم الی الصلوة الا اکتنفته بعدد من خالفه ملائکة یصلون خلفه و یدعون الله - عز و جل - له حتی یفرغ من صلاته ؛

هیچ بنده ای از پیروان ما نیست که به نماز بایستد، مگر آن که به اندازه مخالفینش ملائکه پشت سر او نماز می خوانند و در پیشگاه خداوند متعال برای او دعا می کنند تا از نمازش فارغ شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 205)

حدیث - 886

قال رسول الله ﷺ :

من عرف الله و عظمه منع فانه من الكلام و بطنه من الطعام و عنا نفسه بالصيام و القيام ؛

کسی که خدا را شناخت و به عظمتش پی برد، دهان خـود را از سـخن (بـی مورد)، و شکم را از غذای حرام باز می دارد، و به استقبال سـختی روزه و نمـاز جهت دریافت پاداش و جلب رضایت حق می شتابد.

(سفينة البحار، ج 2، ص 178)

حدیث - 887

قال الصادق عليه السلام :

يا هشام ! افضل ما يتقرب به العبد الى الله بعد معرفة به الصلوة و بر الوالدين و ترک الحسد و العجب و الفخر ؛

بهترین وسیله ای که انسان را به خداوند نزدیک می سازد، بعد از خداشناسی ، نماز و نیکوکاری به پدرو مادر و ترک رذیله های حسد و عجب و فخرفروشی است .

(تحف العقول ، ص 455)

حدیث - 888

قال رسول الله ﷺ :

اظهر امر الاسلام کله صغیرة و کبیرة و لکن اکثر همک الصلوة ؛

همه دستورات اسلام را از کوچک و بزرگ آشکار کن ، ولی بیشتر همت تو درباره نماز باشد.

(بحارالانوار، ج 77، ص 129، روایت 33)

حدیث - 889

قال علی علیه السلام :

لایخرج فی سفر یخاف فیه علی دینه و صلاته ؛

در سفری که می ترسید بر دینتان و نمازتان خارج نشوید.

(بحارالانوار، ج 10، ص 108،میزان الحکمه ، ج 4، ص 475)

حدیث - 890

قال رسول الله ﷺ :

ان اول ما فرض الله علی عباده الصلاة ، و اخر ما یبقی عند الموت الصلاة ، و اول ما یحاسب یوم القیمة الصلاة ، فمن اجاب فقد سهل ما بعده و من لم یجب فقد اشتد ما بعده ؛

همانا اولین فریضه ای که از طرف خداوند بر بندگانش واجب شد نماز بود و آخرین فریضه ای که تا دم مرگ از او ساقط نمی گردد و وجوبش همچنان باقی

است نماز است و اولین چیزی که بنده به آن در روز قیامت محاسبه مـی گـردد، نماز است .پس اگر کسی جواب داد بعد از آن ، کار بر اوآسان می گـردد و اگـر جواب نداد، بعد از آن کار بر او سخت می شود.

(لئالی الاخبار، ج 4، ص 8)

حدیث - 891

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الصلوة میزان ؛

نماز وسیله سنجش است .

(پرتوی از اسرار نماز، ص 80)

حدیث - 892

قال علی علیه السلام :

تعاهدوا امر الصلوة و حافظوا علیها و استکثروا منها و تقربوا بها ؛

مراقب نماز خود باشید و آن را حفظ کنید و زیاد (نماز مستحبی) بخوانیـد و به وسیله آن تقرب جویید.

(نهج البلاغه ، خطبه 190)

حديث - 893

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة وجه دينكم ؛

نماز سیمای مکتب (دین) شماست .

(فروع کافی ، ج 1، ص 270)

حديث - 894

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة نور ؛

نماز، روشنی است .

(میزان الحکمه ، ج 10، ص 234)

حديث - 895

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة من افضل اعمال العباد ؛

نماز از بهترین اعمال بندگان است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184)

حدیث - 896

قال رسول الله ﷺ :

اول ما یرفع من اعمالهم الصلوات الخمس ؛

اولین عملی که از انسانها بالابرده می شود، نماز پنج گانه است .

(کنز العمال ، ج 7، حدیث - 18899)

حدیث - 897

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة راءس الدین ؛

نماز (به منزله) سر دین است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184)

حدیث - 898

قال علی علیه السلام :

و اقام الصلاة فانها الملة ؛

برپا داشتن نماز، نشانه اصلی دین است .

(نهج البلاغه ، خطبه 110)

حدیث - 899

قال الرضا - علیه السلام -:

(الصلوة) صلة الله للعبد بالرحمة ؛

نماز عطیه و احسانی است از طرف خداوند برای بنده ، کـه از راه رحمـت و عنایت بخشیده است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 246)

حدیث - 900

قال الصادق علیه السلام :

ان اول ما یسئل عنه العبد اذا وقف بـین یـدی الله - عـز و جـل - الصـلوات المفروضات و عن الزکـاة المفروضـة و عـن الصـیام المفـروض ، و عـن الحـج المفروض و عن ولایتنا اهل البیت ؛

وقتی بنده (فردای قیامت) در مقابل خدای عز و جـل قـرار گرفـت ، اولـین چیزی که از او سؤ ال می کنند، نمازهای واجب ، زکات واجب ، روزه واجـب ، حج واجب و ولایت ما اهل بیت است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 90)

حدیث - 901

قال الصادق علیه السلام :

اما انه لیس شی ء افضل من الحج الا الصلوة ؛

به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست ، مگر نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 26)

حدیث - 902

قال علی علیه السلام :

اوصیکم بالصلوة التی هی عمود الدین و قوام الاسلام فلا تغفلوا عنها ؛

سفارش می کنم شما را به نمازی که ستون دین و قوام اسلام است ؛ پس از نماز غافل نشوید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 172)

حدیث - 903

قال الصادق علیه السلام :

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بها و یشهد علیها و ان للدین ثلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الی ان قال) و للعامل ثلاث علامات الصلوة و الصیام و الزکوة ؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود: برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای

دین سه علامت است : 1 - علم 2 - ایمان ، 3 - عمل به ایمان ، تا آن جا کـه فرمود: برای عامل به دین سه علامت است : 1 - نماز 2 - روزه ، 3 - زکات .
(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 904

قال الصادق عليه السلام :

اذا قام المصلی الی الصلوة ، نزلت علیه الرحمة من اعنان السـماء الـی اعنـان الارض و حفت به الملائکة و: اداه ملک لو یعلم هذا المصلی ما فـی الصـلاة مـا انفتل ؛

هنگامی که انسان به نماز ایستاد، رحمت خدا از آسمان بر او نازل می شود و ملائکه اطرافش را احاطه می کنند و فرشته ای مـی گویـد: اگـر ایـن نمـازگزار ارزش نماز را می دانست هیچ گاه از نماز منصرف نمی شد.
(اصول کافی ، ج 3، ص 265)

حدیث - 905

قال الرضا عليه السلام :

ان الصلوة احسن صورة خلقها الله ؛

به درستی نماز نیکوترین صورتی است که خدا آن را خلق کرد.
(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50)

حديث - 906

قال الرضا عليه السلام :

ان الصلوة افضل العبادة لله :

همانا، نماز بهترين عبادت براى خداست .

(جامع احاديث الشيعه ، ج 4، ص 50)

حديث - 907

قال الصادق عليه السلام :

عليک بالصلاة !فان اخر ما اوصى به رسول الله و حث عليه الصلاة؛

بر تو باد به نماز! زيرا آخرين چيزى كه رسول خدا صلى الله عليه و آله و سلم به آن سفارش نمود (وانسان) را بر انجام آن تاءكيد نمود، نماز بود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 236)

حديث - 908

قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم :

الصلاة راءس الاسلام ؛

نماز (به منزله) راءس اسلام است .

(بحارالانوار، ج 17، ص 127.ميزان الحكمه ، ج 5، ص 367)

حدیث - 909

قال رسول الله ﷺ :

...لان الصلاة تسبیح و تهلیل و تحمید و تکبیر و تمجید و تقـدیس و قـول و دعوة ؛

چون نماز، تسبیح ، تهلیل ، تحمید، تکبیر، تمجید، تقدیس ، قـول ، و دعـوت به حق است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22. بحارالانوار، ج 82، ص 232)

حدیث - 910

قال علی علیه السلام :

احب الاعمال الی الله الصلاة ؛

محبوبترین اعمال نزد خداوند، نماز است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 233)

حدیث - 911

قال رسول الله ﷺ :

الصلوة منهاج الانبیاء؛

نماز راه و روش انبیاء است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 231)

حدیث - 912

قال الباقر عليه السلام :

انما مثل الصلاة لصاحبها، كمثل رجل دخل على ذى سلطان فانصت له حتى فرغ من حاجته ، و كذلک المرء المسلم باذن الله - عزوجل - مادام فى الصلاة لم يزل الله - عز و جل - ينظر اليه حتى يفرغ من صلاته ؛

همانا مثل نماز برای نمازگزار، مثل مردی است که برسلطانی وارد گردد و اظهار حاجت کند ؛ پس آن شخص سلطان ، ساکت و آماده استماع سخنان صاحب حاجت گردد تا اینکه از درخواستش فارغ شود، همچنین است نمازگزار مسلمان تا هنگامی که به نماز ایستاده ، خداوند نظر مرحمتش را از او قطع نخواهد کرد و انوار الهی شامل اوست تا وقتی که از نمازش فارغ گردد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 231)

حدیث - 913

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الا ان الصلاة مادبة الله فى الارض قد هناها لاهل رحمته فى كل يوم خمس مرات ؛

آگاه باشید نماز سفره گسترده خدا در زمین است که خداوند آن را روزی پنج بار برای اهل رحمتش (افراد شایسته رحمت) گوارا نموده است .

(مستدرک الوسایل ، ج 1، ص 170)

حدیث - 914

قال رسول الله ﷺ :

...و اسهم الاسلام ثلاثة : الصلوة و الصوم و الزكوة ؛

بهره اسلام برای شما سه چیز است : نماز، روزه ، و زکات .

(نهج الفصاحه ، ص 244، حدیث - 1212)

حدیث - 915

قال الباقر علیه السلام :

اذا احرم العبد فی صلاته ، اقبل الله علیه بوجهه و یوکل به ملکا یلـتقط القـران من فیه التقاطا، فان اعرض الله عنه و وکله الی الملک ؛

آن گاه که بنده در نمازش تکبیرة الاحرام گفت ، خداوند به او روی می کند و فرشته ای را ماءمور او می سازد که آیات قرآن را از دهان او بر می چینـد.اگـر اعراض کرد، خداوند از او روی می گرداند و او را به فرشته واگذارد.

(بحارالانوار، ج 82، ص 332)

حدیث - 916

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة من شرایع الدین ، و فیها مرضاة الرب - عزوجل - فهی منهاج الانبیاء ؛

نماز از سنتهای دین ، و مایه خشنودی پروردگار و راه و روش پیامبران است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22، بحارالانوار، ج 82، ص 231)

حدیث - 917

قال الصادق علیه السلام

ان افضل الاعمال عند الله یوم القیامة ، الصلوة ؛

همانا بهترین عمل در روز قیامت نزد خداوند، نماز است .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 7)

حدیث - 918

قال رسول الله ﷺ :

حافظوا علی الصلوات الخمس فان الله - عزوجل - اذا کان یوم القیامة یدعوا العبد فاول شی ء یساءل عنه ، الصلاة فان جاءبها تامة و الا زخ به فی النار ؛

نمازهای پنج گانه را محافظت کنید، زیرا روز قیامت که می شود خداوند بنده اش را فرا می خواند و نخستین چیزی که از او می پرسد نماز است ، اگـر آن را به طور کامل انجام داده باشد، (به بهشت می رود) و گرنه در آتش افکنـده مـی شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 201، جامع الاخبار، ص 86 و 87)

حدیث - 919

قال الصادق علیه السلام :

ان طاعة الله خدمته من الارض فلیس شی ء من خدمته یعدل الصلاة ؛

پیروی و اطاعت از پروردگار خدمت کردن به او در زمین است و هیچ چیـز در خدمت به پروردگار معادل نماز نیست .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 318)

حدیث - 920

قال رسول الله ﷺ :

قرة عینی فی الصلاة ؛

روشنی چشم من در نماز است .

(نهج الفصاحه ، ص 283، حدیث - 1343، بحارالانوار، ج 82، ص 193)

حدیث - 921

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة نورالمؤ من و الصلاة نور من الله ؛

نماز نور مؤ من است و نماز نوری از خداوند است .

(جامع احادیث الشیعه ، ص 4 و 15)

حدیث - 922

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة خیر موضوع فمن شاء استقل و من شاء استکثر ؛

نماز بهترین چیزی است که مقرر شد، پس هر که خواهد کم بخواند و هر کـه خواهد زیاد کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ص 4 و 6.بحارالانوار، ج 82، ص 308)

حدیث - 923

قال رسول الله ﷺ :

لایزال العبد فی صلوة ماانتظر الصلوة ؛

بنده مادام که منتظر نماز است در حال نماز است .

(نهج الفصاحه ، ص 527، حدیث - 2538)

حدیث - 924

قال رسول الله ﷺ :

ما عمل ابن ادم شیئا افضل من الصلاة و صلاح ذات البین و خلق حسن ؛

فرزند آدم (انسان) هیچ عملی انجام نمی دهد که بهتر از نماز و آشتی دادن مردم و خوش اخلاقی باشد.

(نهج الفصاحه ، ص 547، حدیث - 2651)

حدیث - 925

قال رسول الله ﷺ :

ان افضل الفرائض بعد المعرفة الصلاة ؛

بهترین واجبات پس از شناخت (خدا) نماز است .

(تفسیر ابوالفتح ، ج 1، ص 102)

حدیث - 926

قال علی علیه‌السلام :

تعاهدوا امر الصلوة و حافظوا علیها و استکثروا منها ؛

نماز را مراعات کنید و محافظت کنید آن را، و آن را زیاد به جا آورید.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 402، نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 927

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

الصلوة مفتاح الجنة ؛

نماز کلید بهشت است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1588)

حدیث - 928

قال علی علیه‌السلام :

الله ، الله فی الصلوة ، فانها عمود دینکم ؛

خدا را، خدا را درباره نماز ؛ چرا که ستون دین شماست .

(نهج البلاغه ، نامه ها، ص 47)

حدیث - 929

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر!ان الله جعل قرة عینی فی الصلوة و حببها الی کما حبب الـی الجـائع ، الطعام و الی الظمان ، الماء و ان الجائع اذا اکل شبع و ان الظمان اذا شرب روی و انا لااشبع من الصلوة ؛

ای ابوذر! همانا خداوند نور چشم مرا در نماز قرار داده و نماز را محبوب من نمود ؛ همان گونه که طعام را برای گرسنه و آب را برای تشنه .گرسنه با خوردن سیر، و تشنه با نوشیدن سیراب می گـردد، امـا مـن هرگـز از نمـاز سـیر نمـی شومساءله

(بحارالانوار، ج 77، ص 77، مستدرک الوسایل ، ج 1، ص 174)

حدیث - 930

ذکر الله لاهل الصلاة اکبر من ذکرهم ایاه ؛ الاتری انه یقول : ((اذکرونی اذکرکم)) ؛

یاد خدا برای اهل نماز، بالاتر از یاد آنهـا از خداسـت ؛ آیـا نمـی بینـی کـه خداوند می فرماید: ((مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم)).

(بحارالانوار، ج 82، ص 199)

حديث - 931

قال الصادق عليه السلام :

احب الاعمال الى الله - عز و جل - الصلوة و هى اخر وصايا الانبياء ؛

نماز، بهترين كارها نزد خداوند و آخرين وصيتهاى پيامبران الهى است .

(ميزان الحكمه ، ج 5، ص 397)

حديث - 932

قال الباقر عليه السلام :

بنى الاسلام على خمس : الصلوة و الزكوة ، و الصوم و الحج و الولاية ؛

اسلام بر روى پنج پايه بنا شده است : نماز، روزه ، زكات ، حج ، ولايت .

(كافى ، ج 2، ص 17)

حديث - 933

قال رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم :

ان الصلوة قربان المؤ من ؛

همانا نماز خواندن وسيله نزديكى مؤ من به خداست .

(كنزالعمال ، حديث - 18907)

حديث - 934

قال الكاظم عليه السلام :

افضل ما يتقرب به العبد الى الله بعد المعرفة به ، الصلوة ؛

بهترين چيزى كه بنده بعد از شناخت خدا به وسيله آن به درگاه الهى تقرب پيدا مى كند، نماز است .

(تحف العقول ، ص 455)

حديث - 935

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

علم الايمان الصلوة ؛

علامت و نشانه ايمان نماز است .

(شهاب الاخبار، ص 59)

حديث - 936

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الصلوة ، معراج المؤ من ؛

نماز، معراج مؤ من است .

(كشف الاسرار، ج 2، ص 676، سرالصلوة ، ص 7، اعتقادات مجلسى ، ص 29)

حدیث - 937

قال رسول الله ﷺ :

اول ما افترض الله علی امتی، الصلوات الخمس و اول ما یرفع من اعمالهم، الصلوات الخمس و اول ما یساءلون عنه ، الصلوات الخمس؛

اولین چیزی که خداوند بر امت من واجب کرد، نمازهای پنج گانه است و اولین چیزی که از اعمال ایشان بالا برده می شود، نمازهای پنج گانه است و اولین چیزی که نسبت به آن مورد سؤ ال واقع می شوند، نمازهای پنج گانه است .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 1885)

حدیث - 938

امام صادق علیه السلام :

الوُضوءُ علَی الوُضوءِ نُورٌ علی نُورٍ ؛

وضو روی وضو، روشنایی روی روشنایی است .

وسائل الشیعه : 1 / 265 / 8

حديث - 939

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

أكثِرْ مِن الطّهورِ يَزِدِ اللّهُفى عُمرِكَ، وإنِ استَطَعتَ أن تَكونَ باللّيلِ والنّهارِ على طَهارَةٍ فافعَلْ؛ فإنّكَ تَكونُ إذا مُتَّ علَى الطّهارَةِ شَهيدا؛

زیاد وضو بگیر ، تا خداوند عمر تو را زیاد گرداند . اگر توانستی شب و روز با طهارت باشی این کار را بکن ؛ زیرا اگر در حال طهارت بمیری ، شهید خواهی بود .

أمالى المفيد : 60 / 5

حديث - 940

امام رضا علیه السلام :

فى عِلّةِ الوُضوءِ : لأنّهُ يَكونُ العَبدُ طاهِرا إذا قامَ بَينَ يَدَيِ الجَبّارِ عِندَ مُناجاتِهِ إيّاهُ ، مُطيعا لَهُ فيما أمَرَهُ ، نَقِيّا مِن الأدناسِ والنّجاسَةِ ، مَع ما فيهِ مِن ذَهابِ الكَسَلِ وطَردِ النُّعاسِ ، وتَزكِيَةِ الفُؤادِ لِلقِيامِ بَينَ يَدَيِ الجَبّارِ؛

درباره حکمت وضو : برای این که بنده (خدا) وقتی برای مناجات با (خداوند) جبّار در برابر او می‌ایستد ، پاک باشد . فرمان او را اطاعت کرده باشد و از آلودگی‌ها و نجاست پاکیزه باشد ، به علاوه این که وضو باعث از بین رفتن حالت کسالت و زدودن خواب آلودگی و پاک ساختن دل برای ایستادن در حضور (خداوند) جبّار می‌شود .

علل الشرايع : 257 / 9

حدیث - 941

پیامبر خدا ﷺ :

يَحشُرُ اللّهُ عز و جل اُمَّتيَومَ القِيامَةِ بَينَ الاُمَمِ غُرّا مُحَجَّلِينَ مِن آثارِ الوُضوءِ ؛

خداوند عز و جل در روز قیامت امّت مرا ، بر اثر وضو ، با چهره‌های زیبا و دست و پای سپید محشور می‌کند .

بحار الأنوار : 11/237/80

حدیث - 942

پیامبر خدا ﷺ :

إذا تَوَضّأَ الرّجُلُ المُسلِمُ خَرَجَتْ خَطاياهُ مِن سَمعِهِ وبَصَرِهِ ويَدَيهِ ورِجلَيهِ ، فإن قَعَدَ قَعَدَ مَغفورا لَهُ؛

هرگاه مرد مسلمان وضو بگیرد ، گناهان او از گوش و چشم و دستان و پاهایش بیرون می‌روند . پس ، چون بنشیند با آمرزش نشسته است.

کنزالعمّال : 26031

حدیث - 943

پیامبر خدا ﷺ :

أسبِغِ الوُضُوءَ ، تَمُرّ على الصِّراطِ مَرّ السَّحابِ ؛

وضو را کامل بگیر ، تا از صراط همچون ابر بگذری .

بحار الأنوار : 76 / 4 / 8

حدیث - 944

امام صادق عليه‌السلام :

طَلَبتُ نُورَ القَلبِ فوَجَدتُهُ فی التّفَكُّرِ والبُكاءِ ، وطَلَبتُ الجَوازَ علَی الصِّراطِ فوَجَدتُهُ فی الصَّدَقَةِ ، وطَلَبتُ نُورَ الوَجهِ فوَجَدتُهُ فی صَلاةِ اللّيلِ؛

روشنایی دل را جوییدم و آن را در اندیشیدن و گریستن یافتم و گذر از صراط را جوییدم و آن را در صدقه دادن یافتم و نورانیّت چهره را جوییدم و آن را در نماز شب یافتم .

مستدرک الوسائل : 12 / 173 / 13810 منتخب میزان الحکمة : 572

حدیث - 945

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

ما مِن عَبدٍ يُحَدِّثُ نفسَهُبقيامِ ساعَةٍ مِنَ الليلِ فَيَنامُ عنها إلاّ كانَ نَومُهُ صَدَقَةً تَصَدَّقَ اللّهُ بها علَيهِ وكُتِبَ لَهُ أجرُ مانَوی ؛

هیچ بنده‌ای نیست که قصد آن کند پاسی از شب را برای نماز برخیزد ، امّا خوابش برد ، جز این‌که خوابش صدقه‌ای باشد که خداوند آن را از طرف او بدهد و ثواب نیّتی که کرده است ، برایش منظور گردد .

کنزالعمّال : 21475 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 946

امام صادق عليه السلام :

إنّ الرجُلَ لَيَكذِبُ الكِذبَةَ فيُحرَمُ بها صلاةَ الليلِ؛

آدمی ، دروغی می‌گوید و به سبب آن از نماز شب محروم می‌شود .

علل الشرائع : 362 / 2 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 947

امام صادق عليه السلام :

ما مِن عَمَلٍ حَسَنٍ يَعمَلُهُ العَبدُ إلاّ ولَهُ ثَوابٌ فی القرآنِ إلاّ صلاةَ الليلِ ؛ فإنّ اللّهَ لَم يُبَيِّنْ ثَوابَها لِعَظيمِ خَطَرِها عندَهُ ، فقالَ : تَتَجافى جُنُوبُهم عَنِ المَضاجِعِ ... فلا تَعْلَمُ نَفسٌ ما أُخْفِيَ لَهُم مِن قُرّةِ أعْيُنٍ جَزاءً بِما كانوا يَكْسِبُونَ؛

هر کار نیکی که بنده می‌کند ، در قرآن برایش ثوابی ذکر شده است مگر نماز شب که از بس نزد خدا پر اهمیت است ثواب آن را معلوم نکرده است و فرموده : پهلوهایشان از بسترها جدا می‌شود ... و هیچ کس نمی‌داند به پاداش آنچه انجام داده‌اند ، چه چیزی برای آنان ذخیره ساخته‌ام ، که مایه روشنی چشم ایشان است.

بحار الأنوار : 8 / 126 / 27 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 948

امام صادق عليه السلام :

شَرَفُ المُؤمِنِ صلاتُهُ باللیلِ ، وعِزُّ المؤمِنِ کَفُّهُ عن أعراضِ الناسِ ؛

شرافت مؤمن ، نماز شب اوست ، و عزّت مؤمن ، خودداری او از لطمه زدن به آبروی مردم .

الکافی : 3 / 488 / 9 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 949

امام صادق عليه السلام :

صلاةُ اللیلِ تُبَیِّضُ الوَجهَ ، وصلاةُ اللیلِ تُطَیِّبُ‌الرِّیحَ ،وصلاةُ اللیلِ تَجلِبُ الرِّزقَ ؛

نماز شب چهره را سفید و نورانی می‌کند ، نماز شب انسان را خوشبو می‌کند ، نماز شب روزی می‌آورد .

علل الشرائع : 363 / 1 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 950

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

رَحِمَ اللّهُ رَجلاً قامَ مِنَ اللیلِ فَصلّی وأیقَظَ امرأَتَهُ فَصَلّت ، فإن أبَت نَضَحَ فی وَجهِها الماءَ ، رَحِمَ اللّهُ امرأةً قامَت مِن اللیلِ فَصلّت وأیقَظَت زَوجَها ، فإن أبی نَضَحَت فی وَجهِهِ الماءَ ؛

رحمت خدا بر آن مردی باد ، که نیمه‌های شب برخیزد و نماز بخواند و همسرش را برای نماز خواندن بیدار کند و اگر بیدار نشد آب به صورتش بپاشد . رحمت خدا بر آن زنی باد که نیمه‌های شب از خواب برخیزد و نماز بخواند و شوهرش را برای نماز بیدار کند و اگر امتناع کرد ، به صورتش آب پاشد .

سنن أبی داود : 1450 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 951

امام صادق علیه السلام :

صَلاةُ اللّیلِ تُحَسِّنُ الوَجهَ ، وتُذهِبُ الهَمَّ ، وتَجلُو البَصَرَ ؛

نماز شب ، روی را نکو می‌سازد ، اندوه و غم را می‌بَرَد و دیده را جلا می‌دهد .

تهذیب الأحکام ، جلد 2 ، صفحه 122 ، حدیث - 461 ، ثواب الأعمال ، صفحه 64

حدیث - 952

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَن أتَی الجُمُعَةَ إیمانا واحتِسابا استَأنَفَ العَمَلَ ؛

هر که از روی ایمان و به حساب خدا در نماز جمعه شرکت کند ، اعمالش را از نو آغازیده است (خداوند به پاداش آن گناهان گذشته‌اش را بیامرزد و نامه عمل جدیدی برایش باز کند) .

الفقیه : 1 / 427 / 1260 منتخب میزان الحکمة : 332

حدیث - 953

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

الجُمُعَةُ حَجٌّ المَساکِینِ .

نماز جمعه ، حجّ مستمندان است .

الدعوات : 37 / 91 منتخب میزان الحکمة : 332

حدیث - 954

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَن تَرَکَ ثلاثَ جُمَعٍ تَهاوُنا بها طَبَعَ اللّهُ علی قَلبِهِ ؛

هر که سه نماز جمعه را ، از روی اهمیت ندادن به آن ، ترک کند خداوند بر دل او مُهر (غفلت) زند .

وسائل الشیعه : 5 / 6 / 25 منتخب میزان الحکمة : 332

حدیث - 955

امام صادق علیه‌السلام :

امتَحِنوا شِيعَتَنا عِندَ ثَلاثٍ : عِندَ مَواقيتِ الصَّلاةِ كيفَ مُحافَظَتُهُم علَيها ، وعِندَ أسرارِهِم كيفَ حِفظُهُم لَها عِندَ عَدُوِّنا ، وإلى أموالِهِم كيفَ مُواساتُهُم لإخوانِهِم فيها ؛

شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید : در اوقات نمازشان ، که چگونه بر آنها مواظبت می‌کنند ؛ در اسرارشان ، که چگونه آنها را از دشمنان ما حفظ می‌کنند و در اموالشان ، که چگونه با آن به برادران خود کمک می‌کنند .

الخصال : 103 / 62 منتخب میزان الحکمة : 506

حدیث - 956

امام باقر علیه‌السلام :

أيّما مُؤمِنٍ حافَظَ علَى الصَّلواتِ المَفروضَةِ فَصَلاّها لِوَقتِها فَلَيسَ هذا مِن الغافِلينَ؛

هر مؤمنی که به نمازهای واجب اهمیت دهد و آنها را به وقتش بخواند ، از غافلان نیست .

الکافی : 3 / 270 / 14 منتخب میزان الحکمة : 430

حديث - 957

امام صادق عليه السلام :

فَضلُ الوَقتِ الأوّلِ على الآخِرِ كَفَضلِ الآخِرَةِ على الدُّنيا ؛

فضيلت اوّل وقت (نماز) بر آخر وقت ، همچون فضيلت آخرت بر دنياست .

ثواب الأعمال : 58 / 2 منتخب ميزان الحكمة : 328

حديث - 958

پيامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم :

حَسبُ الرَّجُلِ مِن دِينِهِ ،كَثرَةُ مُحافَظَتِهِ على إقامَةِ الصَّلَواتِ ؛

در دينداری مرد همين بس كه بر گزاردن نمازها بسيار مواظبت كند .

تنبيه الخواطر : 2 / 122 منتخب ميزان الحكمة : 328

حديث - 959

پيامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم :

لا صَلاةَ لمَن لا يَتَخَشَّعُ فى صلاتِهِ ؛

كسى كه در نمازش خشوع (و فروتنى) ندارد ، نمازش نماز نيست .

الفردوس : 5 / 195 / 7935 منتخب ميزان الحكمة : 326

حدیث - 960

امام علی علیه‌السلام :

إذا قامَ الرجُلُ إلی الصّلاةِ أقبَلَ إبلیسُ یَنظُرُ إلَیهِ حَسدا ، لِما یَری مِن رَحمَةِ اللّه التی تَغشاهُ؛

هرگاه کسی به نماز ایستد ، ابلیس از این که می‌بیند رحمت خدا او را فرا گرفته است حسودانه به وی می‌نگرد .

الخصال : 632 / 10 منتخب میزان الحکمة : 326

حدیث - 961

امام علی علیه‌السلام :

و یَعلَمُ المُصَلّی ما یَغشاهُمِن جَلالِ اللّه ما سَرّهُ أن یَرفَعَ رَأسَهُ مِن سُجودِهِ؛

اگر نمازگزار می‌دانست که چه هاله‌ای از جلالتِ خدا او را فرا می‌گیرد، دوست نداشت که سر از سجده‌اش بر دارد .

الخصال : 632 / 10 منتخب میزان الحکمة : 326

حدیث - 962

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

ما دُمتَ فی الصَّلاةِ فإنّکَ تَقرَعُ بابَ المَلِکِ الجَبّارِ ، ومَن یُکثِرْ قَرعَ بابِ المَلِکِ یُفتَحْ لَهُ ؛

تا زمانی که در حال نماز هستی دَرِ خانه پادشاهی مقتدر را می‌کوبی و هر که دَرِ خانه پادشاه را بسیار بکوبد ، سرانجام آن در به رویش باز می‌شود .

مکارم الأخلاق : 2 / 366 / 2661 منتخب میزان الحکمة : 326

حدیث - 963

امام صادق علیه السلام :

لَو کانَ علی بابِ أحَدِکم نَهرٌ فاغتَسَلَ مِنهُ کُلَّ یَومٍ خَمسَ مرّاتٍ هَل کانَ یَبقی علی جَسَدِهِ مِن الدَّرَنِ شَیءٌ ؟ إنّما مَثَلُ الصَّلاةِ مَثَلُ النَّهرِ الذی یُنقِی ، کُلّما صَلّی صلاةً کان کَفّارَةً لِذُنوبِهِ إلاّ ذنبٌ أخرَجَهُ مِن الإیمانِ مُقیمٌ علَیهِ ؛

اگر جلو در خانه یکی از شما جوی آبی باشد و روزی پنج بار خود را در آن بشوید آیا چرک و کثافتی بر تن او باقی می‌ماند ؟ حکایت نماز نیز حکایت جوی آبی است که تمیز و پاکیزه می‌کند ؛ هرگاه کسی نمازی بخواند این نماز گناهانش را پاک می‌کند مگر گناهی که او را از ایمان به دَر برد و بر آن مداومت ورزد .

بحار الأنوار : 82 / 236 / 66 منتخب میزان الحکمة : 324

حدیث - 964

امام باقر علیه‌السلام :

إنّ أوّلَ ما يُحاسَبُ بهِالعَبدُ الصّلاةُ ، فإن قُبِلَت قُبِلَ ما سِواها؛

نخستین چیزی که بنده برای آن حسابرسی می‌شود نماز است ؛ اگر پذیرفته شد سایر اعمالش هم پذیرفته می‌شود .

الکافی : 3 / 268 / 4 منتخب میزان الحکمة : 324

حدیث - 965

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

مَن لم تَنهَهُ صلاتُهُ عنِ الفَحشاءِ والمُنكَرِ لَم يَزدَدْ مِنَ اللّه إلاّ بُعدا ؛

هر که نمازش او را از کار زشت و ناپسند باز ندارد ، جز بر دوری او از خدا افزوده نشود .

کنز العمّال : 20083 منتخب میزان الحکمة : 324

حدیث - 966

امام صادق علیه‌السلام :

أحَبُّ الأعمالِ إلى اللّه عز و جل الصّلاةُ ، وهى آخِرُ وَصايا الأنبياءِ ؛

محبوبترین کارها نزد خداوند عز و جل ، نماز است و آن ، آخرین سفارش پیامبران می‌باشد .

الفقیه : 1 / 210 / 638 منتخب میزان الحکمة : 324

حديث - 967

امام على عليه السلام :

الصَّلاةُ قُربانُ كُلِّ تَقِيٍّ ؛

نماز، موجب تقرّب هر پرهيزگار(ى به‌خدا) است.

الخصال : 620 / 10 منتخب ميزان الحكمة : 324

حديث - 968

امام على عليه السلام :

الصَّلاةُ تَستَنزِلُ الرَّحمَةَ ؛

نماز رحمت (الهى) را فرود مى‌آورد .

غرر الحكم : 2214 منتخب ميزان الحكمة : 324

حدیث - 969

پیامبر خدا ﷺ :

جَعَلَ اللّهُ جَلّ ثناؤهُ قُرّةَ عَینِی فی الصّلاةِ ، وحَبّبَ إلَیّ الصّلاةَ کما حَبّبَ إلی الجائعِ الطّعامَ ، وإلی الظّمآنِ الماءَ ، وإنّ الجائعَ إذا أکَلَ شَبِعَ ، وإنّ الظَمآنَ إذا شَرِبَ رَوِیَ ، وأنا لا أشبَعُ مِن الصّلاةِ ؛

خداوند، جلّ ثناؤه ، نور دیده مرا در نماز قرار داد و نماز را محبوب من گردانید ، همچنان که غذا را محبوب گرسنه و آب را محبوب تشنه . (با این تفاوت که) گرسنه هرگاه غذا بخورد سیر می‌شود و تشنه هرگاه آب بنوشد سیراب می‌شود ، امّا من از نماز سیر نمی‌شوم .

مکارم الأخلاق : 2 / 366 منتخب میزان الحکمة : 324

حدیث - 970

پیامبر خدا ﷺ :

کُلِّ شَیءٍ وَجهٌ ، ووَجهُ دِینِکُمُ الصّلاةُ ؛

هرچیزی چهره‌ای دارد و چهره دین شما نماز است .

دعائم الإسلام : 1 / 133 منتخب میزان الحکمة : 324

حدیث - 971

پیامبر خدا ﷺ :

قالَ اللّهُ عز و جل : ... ماتَقَرّبَ إلَیَّ عَبدٌ بشیءٍ أحَبَّ إلَیَّ ممّا افتَرَضتُ علَیهِ ، وإنّهُ لَیَتَقَرّبُ إلَیَّ بالنافِلَةِ حتّی اُحِبَّهُ ، فإذا أحبَبتُهُ کُنتُ سَمعَهُ الذی یَسمَعُ بهِ ، وبَصَرَهُ الذی یُبصِرُ بهِ ، ولِسانَهُ الذی یَنطِقُ بهِ ، ویَدَهُ التی یَبطِشُ بها ، إن دَعانی أجَبتُهُ ، وإن سَألَنی أعطَیتُهُ؛

خداوند عز و جل فرمود : هیچ بندهای با وسیلهای که نزد من محبوبتر باشد از آنچه بر او واجب کردهام ، به من نزدیک نشد . همانا او با نماز نافله به من نزدیک شود ، تا آن جا که او را دوست بدارم و چون دوستش بدارم ، گوش او شوم که با آن بشنود و چشم او شوم که با آن ببیند و زبان او شوم که با آن سخن گوید و دست او شوم که با آن ضربه زند . اگر مرا بخواند ، جوابش دهم و اگر از من خواهشی کند ، به او بدهم .

الکافی : 2 / 352 / 7 منتخب میزان الحکمة : 460

حدیث - 972

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

إنّ أحَقّ الناسِ بالتّخَشُّعِ فی السِّرِّ والعَلانیَةِ لَحامِلُ القرآنِ ، وإنّ أحَقّ الناسِ فی السِّرِّ والعَلانیَةِ بالصلاةِ والصومِ لَحامِلُ القرآنِ ؛

سزاوارترین مردم به خشوع ورزیدن نهانی و آشکار در برابر خدا ، حافظ قرآن است . و سزاوارترین مردم به نمازگزاردن و روزه گرفتن در آشکار و نهان ، حافظ قرآن است .

الکافی : 2 / 604 / 5 منتخب میزان الحکمة : 460

حدیث - 973

حضرت زهرا علیها السلام فرمودند:

فَجَعلَ اللهُ الایمانَ تَطهیراً لَکم مِنَ الشِّرکِ ، وَ الصَّلاةَ تَنزیهاً لَکم عَن الکِبرِ؛

خدای تعالی ایمان را برای پاکیزگی از شرک قرار داد ، و نماز را برای دوری از تکبر و خودخواهی.

احتجاج طبرسی، ج1، ص258

حدیث - 974

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند:

اَلصَّلاةُ مِن شَرائِعِ الدّینِ وَ فیها مَرضاةُ الرَّبِّ عَزّوَجَلّ وَ هِیَ مِنهاجُ النبیاءِ وَ لِلمُصَلّی حُبُّ المَلائِکَةِ وَ هُدیً و ایمانٌ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز، از آیین‌های دین است و رضای پروردگار، در آن است. و آن راه پیامبران است. برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمان، نور معرفت و برکت در روزی است.

(خصال، ص 522، ح 11)

حدیث - 975

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

كونوا دُعاةً لِلنّاسِ بِغَيرِ اَ لسِنَتِكُم، لِيَرَوا مِنكُم الوَرَعَ وَ الجتِهادَ وَ الصّلاةَ وَ الخَيرَ، فَاِنّ ذلِکَ داعيَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است.

(کافی، ج 2 ، ص 78، ح 14)

حدیث - 976

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

الوضوء شطر الإيمان و السّواک شطر الوضوء؛

وضو نصف ایمان است و مسواک کردن نصف وضو است.

نهج الفصاحه

حدیث - 977

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

الوضوء قبل الطّعام ينفی الفقر و بعده ينفی اللّمم و يصحّح البصر؛

وضو پیش از غذا فقر را ببرد و بعد از غذا وسواس را زایل کند و چشم را نیرو دهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 978

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

نوم علی علم خیر من صلاه علی جهل؛

خواب با علم بهتر از نماز با جهل است.

نهج الفصاحه

حدیث - 979

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من أحسن صلاته حین یراه النّاس ثمّ أساءها حین یخلو فتلک استهانه استهان بها ربّه؛

هر که در حضور مردم نماز خویش نیکو کند و چون به خلوت رود آن را بد گزارد این اهانتی است که به پرورد گار خویش می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 980

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من کثرت صلاته باللّیل حسن وجهه بالنّهار؛

هر که به شب نماز بسیار کند به روز چهره اش نیکو شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 981

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما عمل ابن آدم شیئا أفضل من الصّلاه و صلاح ذات البین و خلق حسن؛

بنده آدم کاری بهتر از نماز و آشتی میان کسان و نیک خوئی نمی کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 982

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لا یزال العبد فی صلاه ما- انتظر الصّلوه؛

بنده مادام که منتظر نماز است در حال نماز است.

نهج الفصاحه

حدیث - 983

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لیس بین العبد و الشّرک إلّا ترک الصّلاه فإذا ترکها فقد أشرک؛

میان بنده و شرک جز ترک نماز فاصله نیست و چون نماز را ترک کند، مشرک است.

نهج الفصاحه

حدیث - 984

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لتنتقضنّ عرا الإسلام عروه عروه فکلّما انتقضت عروه تشبّث النّاس بالّتی تلیها فأوّلهنّ نقض الحکم و آخرهنّ الصّلاه؛

دستاویزهای اسلام یکایک شکسته می شود و چون دستاویزی شکسته شد مردم به دستاویز بعدی چنگ می زنند، نخستین دستاویزی که شکسته می شود حکومت حق است و آخر آن نماز است.

نهج الفصاحه

حدیث - 985

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الغرباء فی الدّنیا أربعه:قرآن فی جوف ظالم، و مسجد فی نادی قوم لا یصلّی فیه، و مصحف فی بیت لا یقرأ فیه، و رجل صالح مع قوم سوء؛

غریبان جهان چهارند: قرآن در خاطر ستمگر، و مسجدی در ناحیه گروهی که در آن نماز نکنند، و مصحفی در خانه ای که نخوانند، و مرد پارسا با مردم بد.

نهج الفصاحه

حدیث - 986

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّلاه تسوّد وجه الشّیطان و الصّدقه تکسّر ظهره و التّحاب فی اللّه یقطع دابره فإذا فعلتم ذلک تباعد منکم کمطلع الشّمس من مغربها؛

نماز چهره شیطان را سیاه کند و صدقه دادن پشت او را بشکند و دوستی در راه خدا ریشه او را می کند و وقتی چنین کردید از شما به فاصله شرق و غرب دوری کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 987

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّلاه میزان فمن أوفی استوفی؛

نماز چون ترازوست هر که کامل کند، پاداش کامل یابد.

نهج الفصاحه

حدیث - 988

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّلاه نور المؤمن؛

نماز نور مؤمن است.

نهج الفصاحه

حدیث - 989

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

صلاه الرّجل تطوّعا حیث لا یراه النّاس تعدل صلاته علی أعین النّاس خمسا و عشرین؛

نماز مرد که بدلخواه در جایی که مردم او را نبینند کند، برابر بیست و پنج نماز است که در دیده مردم کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 990

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

صلّ صلاه مورع کأنّک تراه فإن کنت لا تراه فإنّه یراک، و ایأس ممّا فی أیدی النّاس تعش غنیّا و إیّاک و ما یعتذر منه؛

نماز را با ترس گزار، گوئی خدا را می بینی اگر تو او را نمی بینـی او تـو را می بیند و از آنچه در دست مردم است، نومید باش تا بی نیاز زنـدگی کنـی و از آنچه عذر آن باید خواست، بپرهیز.

نهج الفصاحه

حدیث - 991

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

رکعه من عالم باللّه خیر من ألف رکعه من متجاهل باللّه؛

دو رکعت نماز کسی که متوجه خدا باشد بهتر از هزار رکعت کسی است که از خدا غافل باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 992

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

رکعتان من عالم أفضل من سبعین رکعه من غیر عالم؛

دو رکعت نماز دانشمند بهتر از هفتاد رکعت غیر دانشمند است.

نهج الفصاحه

حدیث - 993

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

رکعتان من رجل ورع أفضل من ألف رکعه من مخلط؛

دو رکعت نماز شخص پرهیزکار بهتر از هزار رکعت لاابالی است.

نهج الفصاحه

حدیث - 994

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

رکعتان من المتزوّج أفضل من سبعین رکعه من الأعزب؛

دو رکعت نماز شخص زن دار بهتر از هفتاد رکعت نماز عزبست.

نهج الفصاحه

حدیث - 995

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

رکعتان بسواک أفضل من سبعین رکعه بغیر سواک و دعوه فی السّرّ أفضل من سبعین دعوه فی العلانیه و صدقه فی السّرّ أفضل من سبعین صدقه فی العلانیه؛

دو رکعت نماز با مسواک بهتر از هفتاد رکعت بدون مسواک است و یک دعای نهان بهتر از هفتاد دعای آشکار است و یک صدقه نهان بهتر از هفتاد صدقه آشکار است.

نهج الفصاحه

حدیث - 996

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء مفتاح الرّحمه و الوضوء مفتاح الصّلاه و الصّلاه مفتاح الجنّه؛

دعا کلید رحمت و وضو کلید نماز است و نماز کلید بهشت.

نهج الفصاحه

حدیث - 997

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء بین الأذان و الإقامه لا یردّ؛

دعائی که میان اذان و اقامه کنند رد نمی شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 998

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الخمر أمّ الخبائث فمن شربها لم تقبل صلاته أربعین یوما فإن مات و هی فی بطنه مات میته جاهلیّه؛

شراب مادر ناپاکیهاست، هر که بنوشد چهل روز نمازش پذیرفته نشود و اگر بمیرد و شراب در شکم او باشد چنان است که در دوران جاهلیت مرده باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 999

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

خلّلوا بین أصابعکم لا یخلّل اللّه بینها بالنّار؛

هنگام وضو میان انگشتان خود فاصله دهید تا خدا به وسیله آتش میان آنها را فاصله ندهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 1000

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حبّذا المتخلّلون من أمّتی فی الوضوء و الطّعام؛

چه نیکند از امت من آنها که در وضو و غذا مسواک می کنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 1001

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الجفاء کلّ الجفاء و الکفر من سمع منادی اللّه تعالی ینادی بالصّلاه و یدعوه إلی الفلاح فلا یجیبه؛

نشان خشونت و کفر نفاق آن است که کسی منادی خدا را بشنود که به نماز ندا می دهد و وی را به رستگاری می خواند و دعوت او را اجابت نکند.

نهج الفصاحه

حدیث - 1002

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث من کنّ فیه أظلّه اللّه تحت ظلّ عرشه یوم لا ظلّ إلّا ظله: الوضوء علی المکاره و المشی إلی المساجد فی الظلم و إطعام الجائع؛

سه چیز است که در هر که باشد خداوند وی را روزی که سایه ای جزسایه خدا نیست در سایه عرش جای دهد: وضو گرفتن با زحمت و راه مسجد سپردن در تاریکی و سیر کردن گرسنه.

نهج الفصاحه

حدیث - 1003

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث لا تؤخّر و هنّ الصّلاه إذا أتت و الجنازه إذا حضرت و الأیّم إذا وجدت کفؤا؛

سه چیز را نباید تأخیر انداخت: نماز همین که وقت آن رسید و بر داشتن جنازه وقتی آماده شد و شوهر دادن بیوه وقتی هم شأنی یافت.

نهج الفصاحه

حدیث - 1004

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه لا تجاوز صلاتهم آذانهم: العبد الآبق حتّی یرجع و امرأه باتت و زوجها علیها ساخط و إمام قوم و هم لها کارهون؛

سه کسند که نمازشان از گوشهاشان بالاتر نمی رود: بنده فراری تا باز گردد و زنی که شب بخوابد و شوهرش بر او خشمگین باشد و پیشوای قومی که آن قوم از او متنفر باشند.

نهج الفصاحه

حدیث - 1005

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تفتح أبواب السّماء و یستجاب الدّعاء فی أربعه مواطن: عند التقاء الصّفوف فی سبیل اللّه و عند نزول الغیث و عند إقامه الصّلاه و عند رؤیه الکعبه؛

چهار موقع درهای آسمان را بگشایند و دعاها را مستجاب کنند. هنگام تلاقی صف مبارزان در راه خدا و هنگام نزول باران و هنگام نماز و هنگام دیدار کعبه.

نهج الفصاحه

حدیث - 1006

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

بین العبد و بین الکفر ترک الصّلوه؛

میان بنده و کفر ترک نماز فاصله است.

نهج الفصاحه

حدیث - 1007

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أوّل ما یحاسب به الصّلوه؛

نخستین چیزی که به حساب آن می رسند نماز است.

نهج الفصاحه

حدیث - 1008

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أوّل ما تفقدون من دینکم الأمانه و آخر ما تفقدون الصّلوه؛

نخستین چیزی که از دین خود از دست می دهید، امانت است و آخرین چیزی که از دست می دهید، نماز است.

نهج الفصاحه

حدیث - 1009

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ للّه ملکا ینادی عند کلّ صلاه: یـا بنـی آدم قومـوا إلـی نیـرانکم الّتـی أو قدتموها علی أنفسکم فأطفؤها بالصّلاه؛

خداوند فرشته ای دارد که هنگام نماز بانگ می زند آدمیزاده گان برخیزید و آتشهائی را که بر خویشتن افروخته اید به نماز خاموش کنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 1010

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ المصلّی لیقرع باب الملک و إنّه من یدم قرع الباب یوشک أن یفتح له؛

نمازگزار در خداوند را می کوبد و هر که پیوسته دری را بکوبـد عاقبـت بـه روی او باز می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 1011

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أفشوا السّلام و أطعموا الطّعام و صلوا الأرحام و صلّوا باللّیل و النّاس نیام تدخلوا الجنّه بسلام؛

سلام را فاش کنید و طعام بخورانید، با خویشاوندان الفت گیرید و هنگام شب که مردم در خوابند نماز بخوانید تا وارد بهشت شوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 1012

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أغبط النّاس عندی مؤمن خفیف الحاذّ ذو حظّ من صلاه و کان رزقه کفافا فصبر علیه حتّی یلقی اللّه و أحسن عباده ربّه و کان غامضا فی النّاس عجلت منیّته و قلّ تراثه و قلّت بواکیه؛

خوشبخت ترین مردم در نظر من مؤمنی است که متعلقاتش کم و از نماز بهره ور باشد، روزی او به حد کفاف باشد و با آن بسازد تا به خدای خویش برسد، خدای را به خوبی پرستش کند و در میان مردم گمنام باشد، وقتی مرگش برسد ارثش کم باشد و گریندگانش انگشت شمار باشند.

نهج الفصاحه

حدیث - 1013

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إذا أمّ أحدكم النّاس فليخفّف فإنّ فيهم الصّغير و الكبير و الضّعيف و المريض و ذا الحاجه و إذا صلّى لنفسه فليطوّل ما يشاء؛

وقتی کسی در نماز پیشوای مردم شد نماز را سبک گیرد که در میان کسان کوچک و بزرگ و بیمار و ناتوان و حاجتمند هست و هر وقت برای خود نماز گذارد هر چه خواهد طول دهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 1014

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أحبّ الأعمال إلى اللّه الصّلاه لوقتها ثمّ برّ الوالدين ثمّ الجهاد فی سبيل اللّه؛

بهترین کارها در نزد خدا نماز به وقت است آنگاه نیکی با پدر و مادر آنگاه جنگ در راه خدا.

نهج الفصاحه

حدیث - 1015

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

اثنان لا تجاوز صلاتهما رءوسهما عبد أبق من مواليه حتّى يرجع و امرأه عصت زوجها حتّى ترجع؛

دو کسند که نمازشان از سرشان بالاتر نمیرود بنده ای که از آقایان خود گریخته باشد تا هنگامی که باز گردد و زنی که شوهر خود را نافرمانی کرده باشد تا باز گردد.

نهج الفصاحه

حدیث - 1016

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

نماز نافله راه نزدیک شدن هر مؤمنی به خداوند است.

تحف العقول

حدیث - 1017

قالَ الاْمامُ الْحُسَيْن علیه السلام :

مَنْ قَرَءَ آيَةً مِنْ كِتابِ الله عَزَّ وَ جَلَّ فى صَلاتِهِ قائِماً، يُكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ حَرْف مِأةُ حَسَنَة ؛

امام حسین علیه السلام فرمودند:

هرکس آیه ای از قرآن را در نمازش تلاوت نماید، خداوند متعـال در مقابـل هر حرفی از آن یکصد حسنه در نامه اعمالش ثبت می نماید.

الکافی، ج 2، ص 611

حدیث - 1018

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - علیه‌السلام - :

مَنَ صَلّی، فَجَلَسَ فی مُصَلاّه إلی طُلُوعِ الشّمسِ کانَ لَهُ سَتْراً مِنَ النّارِ؛

امام حسن مجتبی - علیه‌السلام - فرمودند: ه

هر که نماز صبح را به خواند و در جایگاه خود بنشـیند تـا خورشـید طلـوع کند، برایش پوششی از آتش خواهد بود.

تهذیب الأحکام، ج 2، ص 321، ح 166

حدیث - 1019

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء علیهاالسلام :

جَعَلَ اللّهُ الاْیمانَ تَطْهیراً لَکُمْ مِنَ الشّـرْکِ، وَ الصَّلاةَ تَنْزیهاً لَکُمْ مِـنَ الْکِبْـرِ، وَ الزَّکاةَ تَزْکِیَةً لِلنَّفْسِ، وَ نِماءً فِی الرِّزقِ، وَ الصِّیامَ تَثْبیتاً لِلاْخْلاصِ، وَ الْحَجَّ تَشْـییداً لِلدّینِ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام فرمودند:

خداوند سبحان، ایمان و اعتقاد را برای طهارت از شرک و نجات از گمراهـی ها و شقاوت ها قرار داد. و نماز را برای خضوع و فروتنی و پـاکی از هـر نـوع تکّبر، مقرّر نمود. و زکات (و خمس) را برای تزکیه نفس و توسعه روزی تعیـین

نمود. و روزه را برای استقامت و اخلاص در اراده، لازم دانست. و حجّ را بـرای استحکام أساس شریعت و بناء دین اسلام واجب نمود.

ریاحین الشّریعة، ج 1، ص 312

حدیث - 1020

إغْتَنِمُوا الدُّعاءَ عِنْدَ خَمْسَةِ مَواطِنَ: عِنْدَ قِرائَـةِ الْقُـرْآنِ، وَ عِنْـدَ الأذانِ، وَ عِنْـدَ نُزُولِ الْغَيْثِ، وَ عِنْدَ الْتِقاءِ الصَفَّيْنِ لِلشَّهادَةِ، وَ عِنْدَ دَعْوَةِ الْمَظْلُـومِ، فَاِنَّـهُ لَـيْسَ لَهـا حِجابٌ دونَ الْعَرْشِ ؛

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

پنج موقع را برای دعا و حاجت خواستن غنیمت شمارید: موقع تلاوت قرآن، موقع اذان، موقع بارش باران، موقع جنگ و جهاد فی سبیل اللّه موقع نـاراحتی و آه کشیدن مظلوم. در چنین موقعیت ها مانعی برای استجابت دعا نیست.

بحارالأنوار، ج 90، ص 343، ح 1

حدیث - 1021

بَيْنَما رَسُولُ اللّهِ ﷺ جالِسٌ فِی الْمَسْجِدِ، إذْدَخَلَ رَجُلٌ فَقامَ يُصَلّی، فَلَمْ يُتِمَّ رُكُوعَهُ وَ لا سُجُودَهُ، فَقالَ: نَقَرَ كَنَقْرِ الْغُرابِ، لَئِنْ ماتَ هذا وَ هكَذا صَلوتُهُ لَيَمُوتُنَّ عَلی غَيْرِ دينی؛

رسول خدا ﷺ در مسجد نشسته بودند که شخصی وارد شد و مشغول خواندن نماز شد و رکوع و سجودش را کامل انجام نمی داد و عجله و شتاب می کرد.

حضرت فرمودند: کار این شخص همانند کلاغی است که منقار بر زمین می زند، اگر با این حالت از دنیا برود بر دین من نمرده است.

وسائل الشّيعة، ج 4، ص 31، ح 4434

حدیث - 1022

قال رَسُولُ اللّهِ ﷺ :

لا تُضَيِّعُوا صَلاتَكُمْ، فَإِنَّ مَنْ ضَيَّعَ صَلاتَهُ، حُشِرَ مَعَ قارُونَ وَ هامانَ، وَ كانَ حَقّاً عَلی اللّهِ أنْ يُدْخِلَهُ النّارَ مَعَ الْمُنافِقينَ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

نماز را سبک و ناچیز مشمارید، هر کس نسبت به نمازش بی اعتنا باشد و آن را سبک و ضایع گرداند همنشین قارون و هامان خواهد گشت و حقّ خداوند است که او را همراه منافقین در آتش داخل نماید.

وسائل الشّيعة، ج 4، ص 30

حدیث - 1023

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

و من حافظ علی الجماعة حیثما کان مر علی الصراطکالبرق الخـاطف اللامـع فی اول زمرة مع السابقین؛

کسی که محافظت و مداومت بر نماز جماعت کند، مانند برق سریع ودرخشان همراه نخستین گروه بهشتیان از روی صراط می گذرد.

(ثواب الاعمال، ص 343)

حدیث - 1024

پیامبراکرم (ﷺ و سلم) می فرمایند :

ثلاثة یضحک الله الیهم : الرجل اذاقام باللیل یصلی و القوم اذا صفوا فی الصلاة ، و القوم اذا صفوا فی قتال العدو؛

سه گروهند که خداوند از آنان خشنود است :1 - کسی کـه نمـاز شـب مـی خواند.2 - جمعی که نماز جماعـت تشـکیل مـی دهنـد.3 - دسـته ای کـه در برابردشمن در راه خدا صف آرایی کرده اند.

(ثواب الاعمال ، ص 96)

حدیث - 1025

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لو یعلمون ما فی العشاء و الفجر لاتوهما ولو حبوا؛

اگر بدانند آنچه را که در خواندن نماز عشاء و صبح با جماعت هست بـه آن می آیند، هر چند با زانوها و دستها باشد، مانند راه رفتن کودک با نشسـتن گـاه خود.

(اصول وافی ، ج 2، ص 149)

حدیث - 1026

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

صلی رسول الله ﷺ الظهر و العصر فخفف الصلاة فی الرکعتین فلما انصرف ... قالوا: خففت فی الرکعتین الاخیرتین ؟ فقال لهم : او ماسمعتم صراخ الصبی؛

روزی رسول خدا ﷺ نمازظهر و عصر را به جا می آورد، ناگهان دو رکعت آخر نماز را تخفیف (تسریع) دادند، اصـحاب پـس از نمـاز از حضـرت سـؤال کردند، که آیا دستور جدید آمده ؟ فرمودند: برای چه ؟ گفتنـد: چـرا دو رکعـت آخر نماز را سبک تر خواندید ؟ فرمودند: مگر صدای فریاد گریه کودک را نمی شنوید.

(وسایل الشیعه ، ج 5، ص 369)

حدیث - 1027

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

فضل صلاة الجماعة علی صلاة الرجل فردا خمس و عشرون درجة فی الجنة؛

نماز جماعت بر نماز فرادی بیست و پنج درجه بهشتی فضیلت و برتری دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 371)

حدیث - 1028

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

همانا خداوند به سه گروه وعده داد، بدون حساب وارد بهشت شوند، و هریک از این سه گروه (روز قیامت) می توانند هشتاد هزار نفر راشفاعت کنند وآنها عبارتند از: 1 - مؤذن . 2 - امام جماعت . 3 - کسی که وضو بگیرد،سپس داخل مسجد شود و نماز را به جماعت به جا آورد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 488)

حدیث - 1029

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و اذا قمت فی صلاتک للناس ، فلا تکونن منفرا و لا مضیعا فان فی الناس من به العلة و له الحاجة؛

و هنگامی که به نمازجماعت برای مردم می ایستی باید نمازت نه نفرت آور و نه تضییع کننده باشد (نه آن قدر آن را طول بده که موجب تنفر مأمومین شودو

نه آن قدر سریع که نماز را ضایع کنی) چرا که در بین مردمی که با تو بـه نمـاز ایستاده اند، هم بیمار وجوددارد و هم افراد حاجتمند هست .

(نهج البلاغه ، نامه 52)

حدیث - 1030

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من صلی الخمس فی الجماعة وحافظ علی الجمعة فقد اکتال الاجر بالمکیـال الاوفی و قال تعالی :ثم یجزیه الجزاءالاوفی ؛

کسی که نماز پـنج وقـت خـود را بـه جماعـت بخوانـد و بـه نمـاز جمعـه حاضرشود،پس به تحقیق اجر خود را به حد کافی دریافت کرده اسـت . سـپس رسول خدا پیامبراکرم ﷺ این آیه کریمه را تلاوت فرمودند: پس جزا داده شود بر آن، جزای کامل تر.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 386)

حدیث - 1031

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

التکبیرة الاولی مع الامام خیر من الدنیاو ما فیها؛

تکبیر اول را با امام جماعت گفتن بهتر است از دنیا و آنچه در آن است .

مستدرک الوسائل ج 1ص 488

حدیث - 1032

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

من قال بالجسم فلا تعطوه شیئا من الزکاة و لا تصلوا خلفه؛

هر کس قائل به جسمانیت خدا باشد از زکات چیزی به او ندهید و در پشت سرش نماز نخوانید.

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 379)

حدیث - 1033

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

ینبغی للصفوف ان تکون تامة متواصلة بعضها الی بعض ، و یکون بین کل صفین قدر مسقطجسد الانسان اذا سجد؛

سزاواراست که صفهای(نمازجماعت) کامل و به هم پیوسته باشند، و میان دو صف فاصله به اندازه ای باشد که یک انسان بتواند سجده کند و اگر در نماز جماعت فاصله دو صف جلو و عقب کمتر از این باشد، چنین نمازی نماز کامل و درستی نیست .

(دعائم الاسلام ، ج 1، ص 155)

حدیث - 1034

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ثلاثة لا یصلی خلفهم :المجهول ، و الغالی و ان کان یقول بقولک ، و المجاهربالفسق و ان کان مقتصدا؛

پشت سر سه گروه نماز نخوان (اقتداء نکن):1 - پشت سر شخص ناشناخته 2. - مرد غلو کننده ، هر چند که امامی و هم عقیده تو باشد.3 - شخص متظاهر به فسق و گناه ، اگر چه مردی میانه رو و معقول باشد.

(خصال صدوق ، ص 154)

حدیث - 1035

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

و من حافظ علی الصف الاول و التکبیرة الاولی لا یؤذی مسلما اعطاه الله من الاجر ما یعطی المؤذنون فی الدنیا و الاخرة ؛

کسی که محافظت و مداومت بر صف اول(نماز جماعت) و تکبیر اول نماید، و مسلمانی رااذیت نکند، خداوند به او اجری معادل اجری که مؤذن در دنیا و آخرت دریافت می کند، عطاخواهد کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 1036

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

و لا تصلی خلف فاجر و لایقتدی الا باهل الولایة؛

پشت سر آدم فاجر نماز نخوان ، اقتدا فقط بر شخص اهل ولایت اهـل بیـت عصمت و طهارت جایز است .

(تحف العقول ، ص 308)

حدیث - 1037

پیامبراکرم .صلی‌الله‌علیه‌وآله . می فرمایند :

فما من مؤمن مشی الی الجماعة الا خلف الله علیه اهوال یوم القیامة ، ثم یأمر به الی الجنة؛

پس مـؤمنی نیسـت کـه در راه نمـاز جماعـت قـدم بـردارد مگـر ایـن کـه خداوندتبارک و تعالی ترس وهراس روز قیامت را بـرای او سـبک مـی گیـرد، سپس او راامر می کند به ورود به بهشت .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 1038

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

فضل الجماعة علی الفرد بکل رکعة الفارکعة؛

فضیلت نماز جماعت بر نماز فرادی هر یک رکعت برابر دو هزار رکعت است

.

(بحار الانوار، ج ,88 ص 4)

حدیث - 1039

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

افضل الصفوف اولها و هو صف الملائکة و افضل المقدم میامن الامام؛

بهترین صفهای نماز جماعت ، صف اول است ، وآن صف ملائکه است وبهترین جای صف اول سمت راست امام است .

(بحار الانوار ج 88 ص 18)

حدیث - 1040

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من صلی عن یمین الامام اربعین یوما دخل الجنة؛

کسی که سمت راست امام جماعت چهل روز نماز بخواند وارد بهشت می شود.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 465)

حدیث - 1041

پیامبراکرم .ﷺ . می فرمایند :

سووا صفوفکم فان تسویة الصف تمام الصلاة؛

صفهای نماز جماعت را مساوی کنید، پس همانا که مساوی کردن صفها،کامل کننده نماز است .

(بحار الانوار، ج88 ص20)

حدیث - 1042

پیامبراکرم .ﷺ . می فرمایند :

فضل میامن الصوف علی میاسرها کفضل صلوة الجماعة علی صلوة الفرد؛

فضیلت سمت راست بر سمت چپ ، صفهای جماعت همانند فضیلت نمازجماعت است بر نماز فرادی .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 6، ص 465)

حدیث - 1043

پیامبراکرم ،ﷺ . می فرمایند :

الصلاة جماعة و لو علی رأس زج اذاسئلت عمـن لا یشـهد الجماعـة فقـل : لااعرفه ؛

نماز باید به صورت جماعت خوانده شود،و لو بر نوک تیز پیکان باشد، زمانی که از شما سؤال شد در مورد کسی که به جماعت حاضر نمی شود، بگوییـد اورا نمی شناسیم .

(بحار الانوار، ج ,88 ص 5)

حدیث - 1044

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ینبغی للامام ان یکون صلاته علی صلاة اضعف من خلفه؛

بر امام جماعت شایسته است که نمازش بر اسـاس نمازضـعیفترین مـأمومین خودباشد (نماز را در حال نماز جماعت طولانی نکند).

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 381)

حدیث - 1045

پیامبراکرم ،ﷺ . می فرمایند :

و من لزم جماعة المسلمین حرمت علیهم غیبته و ثبتت عدالته؛

کسی که بر نماز جماعت مداومت داشته باشد، غیبت او بـر مسـلمانان حـرام وعدالتش ثابت می شود.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 394)

حدیث - 1046

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

و من صلی فی بیته جماعة رغبة عن المساجد فلا صلاة له و لمن صـلی معـه الامن علة تمنع من المسجد؛

و هر کس از روی بی میلی به مساجد در خانه اش هر چنـد نمـاز جماعـت بخواندبرای او نمازی نخواهد بود و حتی برای کسانی که با او نماز خوانـده انـد، مگرآن که واقعا علتی مانع از حضور درمسجد بوده باشد.

(امالی الطوسی ، ج 2، ص 307)

حدیث - 1047

جمیل بن صالح از امام صادق علیه السلام سؤال کرد: کدام یک از این دوافضل است : انسان در اول وقت نمازش را بخواند یا مقداری نماز را تأخیربیندازد تا بااهل مسجد به جماعت نماز بخواند، زمانی که مسجد امام جماعت دارد؟ حضرت فرمودند: نماز را به تأخیربینداز، با اهل مسجد نماز بخوان ، زمانی که مسجد امام جماعت دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 388)

حدیث - 1048

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

من صلی معهم فی الصف الاول کان کمن صلی خلف رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی الصف الاول؛

کسی که در صف اول نماز جماعت اهل سنت شرکت نماید، مانند آن است که در صف اول پشت سر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نماز خوانده باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 381)

حدیث - 1049

رسول خدا ،ﷺ . خطاب به جمعیتی فرمودند:

ای مردم صفهای (نماز جماعت)رامـنظم و مسـاوی کنیـد و دوش بـه دوش بایستید تا فاصله و جدایی میان شما نیفتد ونامرتب نباشید کـه خداونـد دلهـای شما را از یکدیگر دور گرداند وبدانید که من شمارا از پشت سـر مـی بیـنم کـه چگونه نظم را در صفهای جماعت برقرار می کنید.

(ثواب الاعمال ، ص 520)

حدیث - 1050

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من خلع جماعة المسلمین قدر شبر، خلع ربقة الایمان من عنقه؛

کسی که به اندازه یک وجب از جماعت مسلمانان (عملا) دوری کند،ریسمان ایمان را از گردنش در آورده و به دور افکنده است .

(بحار الانوار، ج ,88 ص 13)

حدیث - 1051

پیامبراکرم ،ﷺ . می فرمایند :

انی لأکون فی الصلوة فاسمع بکاء الصبی فاخفف مخافة ان اشق علی امه؛

من گاهی در حال نماز که هستم صدای گریه کودکی رامـی شـنوم و نمـاز را سبک و کوتاه می کنم ، چرا که می ترسم مادرش را به رنج افکنم .

(کنز العمال ، ج 7، ص ,601 حدیث - 20455)

حدیث - 1052

پیامبراکرم ،ﷺ . می فرمایند :

الصلاة جماعة و لو علی رأس زج؛

در نماز جماعت شرکت نمایید، گر چه آن را بر سر آهن و نوک نیـزه انجـام دهید(یعنی هر قدر سخت و دشوار باشد، از حضور در جماعت دریغ نکنید).

(بحار الانوار، ج ,88 ص 4)

حدیث - 1053

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

من ترک الجماعة رغبة عنها و عن جماعة المسلمین من غیر علة فلا صلاة له؛

کسی که از روی بی میلی ، بدون عذر و علـت نمازجماعـت را کـه اجتمـاع مسلمانان است ترک کند، نمازی برای او نیست .

(امالی شیخ صدوق ، ص 290)

حدیث - 1054

پیامبراکرم .ﷺ . می فرمایند :

من صلی اربعین یوما جماعة یدرک التکبیرة الاولی ، کتب له برائتان برائة من النارو برائة من النفاق؛

کسی که نماز خود را با جماعت و با درک تکبیر اول نماز، چهـل روز انجـام دهد، خداوند دو برائت را برای او مقرر می سازد: 1 - برائت از آتـش دوزخ .2 - برائت از نفاق .

(بحار الانوار، ج ,88 ج 4)

حدیث - 1055

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

من سمع النداء فلم یجبه من غیرعلة فلا صلاة له؛

هر کس که صـدای اذان جماعـت را بشـنوند و بـدون هـیچ عـذری پاسـخ ندهد،نماز ندارد (نمازش مقبول نیست).

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 375)

حدیث - 1056

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

هم رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله بأحراق قوم فی منازلهم لا یصلون بالجماعة؛

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله خواست خانه ها را بر قومی که در منازل نماز می گذاردندو به جماعت حاضر نمی شدند،بسوزاند.

(لئالی الاخبار، ج 4، ص 205)

حدیث - 1057

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

صلاة الرجل فی جماعة خیر من صلاته فی بیته اربعین سنة . قیل : یا رسول الله !صلوة یوم ؟ فقال : صلوة واحدة؛

نماز خواندن انسان در جماعت بهتر است از نمازی که چهل سال در خانه خوانده شود. عرض کردند:یا رسول الله ! نماز یک روز؟ حضرت فرمود: بلکه یک نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 374)

حدیث - 1058

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لان اصلی الصبح فی جماعة احب الی من ان اصلی لیلتی حتی اصبح؛

اگر نماز صبح را به جماعت بخوانم ، در نظرم محبوبتر ازعبادت و شب زنـده داری تا صبح است .

(کنز العمال ، ج 8، حدیث - 22792)

حدیث - 1059

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

امام القوم وافدهم فقدموا فی صلاتکم افضلکم ؛

امام جماعت هر جمعی نماینده آن در پیشگاه خداوند می باشد، پـس بـرای امامت جماعت خود بهترینها را برگزینید.

(بحار الانوار، ج ,88 ص 109)

حدیث - 1060

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

اذا سمعت الاذان فأت و لو حبوا؛

هنگامی که اذان نماز را شنیدی ، هر چه سریعتر به مسجد بیا، گر چـه سـینه خیز باشد.

(کنز العمال ، ج 7، ص 548)

حدیث - 1061

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ان الله و ملئکته یصلون علی الذین یصلون الصفوف الاول؛

به حقیقت خداوند و فرشتگانش بر کسانی که صفهای اول نماز جماعت را به هم پیوند می دهند، درود می فرستند.

(کنز العمال ، ج 2، ص 623)

حدیث - 1062

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

الصلاة خلف العالم بالف رکعة؛

نماز در پشت سر یک عالم برابر هزار رکعت است .

(بحار الانوار، ج ,88 ص 5)

حدیث - 1063

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

ان الصلوة فی الصف الاول کالجهادفی سبیل الله - عز و جل -؛

نماز خواندن در صف اول ، مانند جهاد در راه خداست .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 1064

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من صلی خلف عالم فکأنما صلی خلف رسول الله؛

کسی که پشت سر عالم نماز به جا آورد، مانند کسی است که پشت سرپیغمبر خدا نماز خوانده است .

(بحار الانوار، ج ,88 ص 119)

حدیث - 1065

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

من صلی خمس صلوات فی الیوم واللیلة فی جماعة فظنوا به خیرا و اجیزواشهادته؛

هر که پنج نماز شبانه روز را به جماعت می خواند به او خوش گمان باشید وگواهی اش را بپذیرید.

بحار الانوار ج 88 ص 8

حدیث - 1066

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

انما جعلت الجماعة لئلا یکون الاخلاص والتوحید و الاسلام و العبادة لله الاظاهرا مکشوفا مشهورا؛

نماز جماعت قرار داده شده است ، تا اخلاص و یگانگی و اسلام و عبادت برای خداوند آشکار، باز و ظاهرباشد.

وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372

حدیث - 1067

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

سیأتی علی الناس زمان یترکون الاذان علی ضعفائهم؛

زمانی خواهد آمد که اذان را تحقیر کرده و آن را به افرادی ناتوان می سپرند.

(کنز العمال ، ج 7، ص 690)

حدیث - 1068

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ان بلالا کان عبد صالحا، فقال :لا اؤذن لاحد بعد رسول الله - ﷺ -؛

همانا که بلال بنده ای شایسته بود و گفت : من برای احدی بعد از رسول الله ﷺ اذان نمی گویم .

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 286)

حدیث - 1069

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

کان رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اذا سمع المؤذن یؤذن قال مثل مایقوله فی کل شی ء؛

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله وقتی صدای اذان مؤذن را می شنید، آن جملات را تکرارمی کرد.

(الکافی ، ج 3، ص 310, حدیث - 29)

حدیث - 1070

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

اجابة المؤذن یزید فی الرزق؛

اجابت دعوت اذان گو، سبب افزایش روزی می شود.

(بحار الانوار، ج 84, ص 177)

حدیث - 1071

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

یؤذن الرجل و هو جالس و یؤذن و هوراکب؛

شخص اذان گو چه نشسته باشد و چه سواره اذان می گوید.

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 285)

حدیث - 1072

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لو علم الناس ما فی النداء و الصف الاول لاستهموا علیه؛

اگر مردم می دانستند چـه فضـیلتی دارد اذان گفـتن و شـرکت در صـف اول جماعت ، هر آینه برای این کار قرعه کشی می کردند.

(بحار الانوار، ج ,88 ص 200)

حدیث - 1073

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ان الشیطان اذا سمع النداء هرب؛

به درستی که شیطان وقتی صدای اذان را شنید فرار می کند.

(کنز العمال ، حدیث - 20951)

حدیث - 1074

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

اجابة المؤذن کفارة الذنوب؛

اجابت اذان مؤذن ، کفاره گناهان است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 227)

حدیث - 1075

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

من أذن سبع سنین محتسبا جاءیوم القیامة و لا ذنب له ؛

هر کس هفت سال برای خدا اذان بگوید، روز رستاخیزبدون گناه وارد محشرمی شود.

ثواب الاعمال ، ص 83

حدیث - 1076

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

یحشر المؤذنون من امتی مع النبیین و الصدیقین و الشهداء؛

اذان گویان ، از امت من با پیامبران و راستگویان و شهیدان محشور می شوند.

(مستدرک الوسائل ، ج 4، ص 23)

حدیث - 1077

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

کان رسول الله - صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم - یقول لبلال اذا دخل الوقت یا بلال اعل فوق الجدار و ارفع صوتک بالاذان؛

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هنگامی که وقت نماز فرا می رسید به بلال می فرمود: بالای دیوار (مسجد)برو و اذان را با صدای بلند بگو.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 624)

حدیث - 1078

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من صلی باذان و اقامة صلی خلفه صفان من الملائکة و من صلی باقامة بغیراذان صلی خلفه صف واحد ما بین المشرق والمغرب؛

هر کس که نماز را با اذان و اقامه بخواند، دو صف از فرشتگان درپشت سرش نماز می گزارند، و کسی که نماز را با اقامه تنها بخواند یک صف از فرشتگان در پشت سرش نماز می خوانند و اندازه صف به قدر میان مشرق و مغرب است .

محجة البیضاء، ج 1، ص 338

حدیث - 1079

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

من اذن فی مصر من أمصار المسلمین سنة وجبت له الجنة؛

هر کس در یکی از شهرهای مسلمانان یک سال اذان بگوید بهشت بر اوواجب می شود.

محجة البیضاء، ج 1، ص 337

حدیث - 1080

للمؤذن فیما بین الاذان و الاقامة مثل اجرالشهید المتشحطبدمه فی سبیل الله؛

برای شخص اذان گو در فاصله اذان و اقامه ،ثوابش مانند ثواب شهیدی است که در راه خدا در خون خود می غلطد.

(ثواب الاعمال ،ص 58)

حدیث - 1081

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

المؤذن یغفر الله له مد بصره و مدصوته فی السماء و یصدقه کل رطب ویابس سمعه ، و له من کل یصلی معه فی مسجده سهم و له بکل من یصلی بصوته؛

خداوند مؤذن را به اندازه ای که چشمش می بیند و صدایش در آسمان می پیچدمی آمرزد، هر خشک و تری که آواز او را می شنود او را تصدیق می کند، و ازثواب هر کس که با او در مسجد نماز گزارد سهمی نصیب او شود و به شمار هرکس که به بانگ او نماز بخواندحسنه ای برای اوست .

محجة البیضاء، ج 1، ص 331

حدیث - 1082

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ان لحوما محرمة علی النار و هی لحوم المؤذنین؛

همانا، گوشتهایی بر آتش (جهنم) حرام است (آتش آنها را نمی سوزاند) وآن گوشت بدن اذان گویان است .

(مستدرک الوسائل ، ص 249)

حدیث - 1083

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

من سمع النداء و هو فی المسجد ثم خرج فهو منافق ، الا رجل یرید الرجـوع الیه ، او یکون علی غیر طهارة فیخرج لیتطهر؛

کسی که صدای اذان را در مسجد شنید، و بـدون خوانـدن نمـاز (جماعـت) ازمسجد خارج شودمنافق است ، مگر این که قصد برگشت برای نمـاز خوانـدن دارد، یا وضو ندارد و برای گرفتن وضو از مسجد خارج شود.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 161)

حدیث - 1084

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من اذن محتسبا یرید بذلک وجه الله - عز و جل - اعطاه الله ثواب اربعین الف شهید و اربعین الف صدیق و یدخل فی شفاعته اربعین الف مسی ء من امتی الی الجنة؛

کسی که اذان بگوید، و به خداوندتوجه داشته باشد، خداوند به او ثواب چهل هزار شهید و چهل هزار راستگو را عطامی کند و چهل هزار از امت گناهکاران شامل شفاعتش گردیده و داخل بهشت می شوند.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 130)

حدیث - 1085

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

یا علی ألاذان نور؛

یا علی ! اذان نور است .

(بحار الانوار، ج 84، ص 154)

حدیث - 1086

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

ایما مؤمن حافظ علی الصلوات المفروضة فصلاها لوقتها فلیس هذا من الغافلین؛

هر مؤمنی محافظت برنمازش نماید، و او را در وقتش به جا آورد، ازانسانهای غافل شمرده نمی شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 79)

حدیث - 1087

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

و من صلاها لغیر وقتها مؤثراعلیها غیرها فان ذلک الیه ان شاء غفر له و ان شاء عذبه؛

کسی که نماز را در غیروقتش به جا آورد و چیز دیگری را بر نماز انتخاب کند و ترجیح دهد، به درستی که این کار، خدا را مختار می کند که اگربخواهد او را ببخشاید و اگر بخواهد او راعذاب کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 83)

حدیث - 1088

امام صادق عليه‌السلام می فرمایند:

فاذا صلی العبد صلاة الصبح مع طلوع الفجر اثبتت لـه مـرتین تثبتهـا ملائکـة اللیل و ملائکة النهار؛

پس هرگاه نمازگزار نماز صبح را با طلوع فجر به جای آورد دو مرتبه بـرای او نوشته می شود، هم فرشته صبح و هم فرشته شب مـی نویسـند (نمـاز صـبح رافرشته روز و فرشته شب هر دومشاهده می کنند).

(ثواب الاعمال ، ص 62)

حدیث - 1089

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

ثلاث لا تؤخر و هن الصلاة اذا انت والجنازة اذا حضرت و الأیـم اذا وجـدت کفؤا؛

سه چیز را نباید به تأخیر انداخت ،نماز همین که وقت آن رسید، و برداشـتن جنازه وقتی آماده شد، و شوهر دادن بیوه وقتی هم کفو خود را یافت .

(نهج الفصاحه ، ص ,262 حدیث - 1261)

حدیث - 1090

امام صادق عليه السلام می فرمایند:

افضل الاعمال الی الله الصلاة لوقتها و بر الوالدین و الجهاد فی سبیل الله؛

بهترین اعمال نزد خداوند، نمازاول وقت است پس از آن نیکی بر پدر ومادر، و سپس جهاد در راه خدا است .

(بحار الانوار، ج 3، ص 85)

حدیث - 1091

امام رضا عليه السلام می فرمایند:

حافظوا علی مواقیت الصلوات ، فان العبدلا یأمن الحوادث؛

مراقب وقتهای نماز باشید (که تا وقتش فرا رسید انجام دهید)چرا که انسان ازحوادثی که مانع انجام نماز در وقت گردد، ایمن نیست .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 20)

حدیث - 1092

امام علی علیه السلام می فرمایند:

صل الصلوة لوقتها الموقت لها و لاتعجل وقتها لفراغ و لا تؤخرها عن وقتهالأشتغال و اعلم ان کل شی ء من عملک تبع لصلوتک؛

نماز را در وقت مقرر آن به جای آور، و به خاطر فراغت عجله مکن وبه علت اشتغال آن را به تأخیر میفکن ، و بدان که همه اعمال تو بسته به نمازتوست .

(نهج البلاغه ، نامه 27)

حدیث - 1093

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

انما امر بالوضوء لیکون العبد طاهراذا قام بین یدی الجبار و عند مناجاته ... ؛

همانا امر شده است به وضو، تا آن که بنده پاک باشد، به هنگامی که می ایستددر مقابل خداوند جبار و همچنین وقت مناجات نمودن .

(عیون اخبار الرضا، ج 2، ص 104)

حدیث - 1094

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

لا یقرأ العبد القران اذا کان علی غیر طهور حتی یتطهر؛

هنگامی که وضو ندارید، قرآن نخوانید، تا این که وضو گرفته شود.

(خصال ، ج 2، ص 164)

حدیث - 1095

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند:

و من توضأ الصلاة الصبح کان وضوئه ذلک کفارة لما مضی من ذنوبه فی لیلته الا الکبائر؛

کسی که برای نماز صبح وضومی گیرد، وضویش کفاره گناهان گذشته آن شب اوست بجز گناهان کبیره .

(محجة البیضاء، ص 1، ص 302)

حدیث - 1096

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند:

من توضأ للمغرب کان وضوئه ذلک کفارة لما رضی من ذنوبه فی نهاره ما خلاالکبائر؛

کسی که برای نماز مغرب وضوبگیرد، وضویش کفاره گناهان گذشته آن روزاوست بجز گناهان کبیره .

(محجة البيضاء، ج 1، ص 302)

حدیث - 1097

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

یا علی ! ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاءفی الجسد و یمن فی الرزق؛

یا علی ! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن ، شفای بدن و برکت در روزی است .

(بحار الانوار، ج ,66 ص 356)

حدیث - 1098

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

کسی که وضوی خود را شاداب و کامل به جای آورد، و نماز خویش را نیکوبخواند، زکات مالش را بپردازد، و خشم خود را فرو نشاند و زبانش را ازگناهان مربوطبه زبان ببندد، و برای گناه خود با توبه طلب آمرزش کند، ونسبت به اهل بیت پیامبر خویش خیرخواه باشد، البته تمام حقایق ایمان در اوکامل شده و درهای بهشت به روی او باز است .

(ثواب الاعمال ، ص 64)

حدیث - 1099

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لا تدخل المساجد الا بالطهارة؛

داخل مساجد مشو، مگر با وضو.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 388)

حدیث - 1100

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

مفتاح الصلاة الطهور؛

کلید نماز، پاکی است .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 281)

حدیث - 1101

پیامبراکرم (ﷺ و سلم) می فرمایند :

الوضوء نصف الایمان؛

وضو گرفتن نیمی از ایمان است .

(بحار الانوار، ج ,80 ص 238)

حدیث - 1102

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

بی نماز درخواست می کند به دنیا برگردد، و این است سخن خداوند متعال تا گاهی که به یکی از آنان مرگ آمد گوید: پروردگارا مرا برگردانید تا شـایدعمل شایسته انجام دهم در آنچه بازگزاردم ، نه چنین اسـت آن سـخنی اسـت کـه او گوینده اش هست ، و از پشت آنهاتا روزی که برانگیخته شوند برزخ است .

بحار الانوار، ج ,77 ص 58

حدیث - 1103

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

الجفاء کل الجفاء و الکفر من سمع منادی الله تعالی ینـادی بالصـلاة و یـدعوه الی الفلاح فلا یجیبه؛

نشانه ستمکاری و کفر آن است که کسی منادی خدا را بشنود که به نماز نـدا می دهد و وی را به رستگاری می خواند و دعوت او را اجابت نکند.

(نهج الفصاحه ، ص 279)

حدیث - 1104

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من ترک الصلوة متعمدا من غیر علة فقدبرء من ذمة الله و ذمة رسوله؛

کسی که نماز را عمدا و بـدون علـت تـرک کنـد از امـان خـدا و رسـولش دورخواهد بود.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 75)

حدیث - 1105

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

ألا تسمعون الی جواب اهل النار حین سئلوا:ما سلککم فی سـقر؟ قـالوا: لـم نک من المصلین؛

آیا به پاسخ اهل دوزخ گوش فرانمی دهید که وقتی از آنها می پرسـند: چـه چیز شما را گرفتار دوزخ ساخت ؟ می گویند: ما از نمازگزاران نبودیم .

بحار الانوار، ج ,82 ص 224

حدیث - 1106

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من ترک صلاته حتی تفوته من غیرعذر فقد حبط عمله؛

کسی که نمازش را بدون عذر ترک کند (نخواند) تا وقت آن بگذرد، عمل اونابود شده است .

بحار الانوار، ج ,82 ص 203

حدیث - 1107

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لا ینال شفاعتی من اخر الصلوة بعد وقتها؛

کسی که نماز را از وقتش تأخیر بیندازد، (فردای قیامت) به شفاعت من نخواهدرسید.

(بحار الانوار، ج ,83 ص 20)

حدیث - 1108

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

نماز خودتان را ضایع نکنید، به حقیقت هر کس نماز خویش را ضایع کند،خداوند عز و جل او را با قارون و فرعون و هامان محشور می کند، خداوند به آنان لعنت کند و آنها را رسوا سازد، و بر خدا لازم است آنها را با منافقها به آتش داخل کند، پس وای بر کسی که به نمازش مواظب نباشد.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 202)

حدیث - 1109

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان العبد اذا عجل فقام لحاجته یقول الله تبارک و تعالی : اما یعلم عبدی انی اناقضی الحوائج ؛

زمانی که بنده برای رفع حاجت خود نمازش را با عجله بخواند، خداوند می فرماید: آیا بنده من نمی داند که حاجت او را من برآورده می کنم .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 24)

حدیث - 1110

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

...لا صلوة لمن لا یتم رکوعها و سجودها؛

کسی که رکوع و سجودش را ناتمام و شتابزده به جا می آورد، نمازش پذیرفته نیست .

(بحار الانوار، ج ,84 ص 253)

حدیث - 1111

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

اسرق الناس فاالذی یسرق من صلاته فصلاته تلف کما یلف الثوب الخلق فیضرب بها وجهه؛

دزدترین مردم کسی است که به خاطر سرعت و شتابزدگی از نماز خـود کـم کند، نماز چنین انسانی همچون جامه مندرسی در هم پیچیده شده ، بـه صـورت اوپرتاب می گردد.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 406)

حدیث - 1112

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

ان اسرق الناس من سرق من صلاته؛

دزدترین مردم کسی است که از نمازش کم بگذارد.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 222)

حدیث - 1113

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

لا یقبل الله صلاة خمسة نفر. الابق من سیده و امرأة لا یرضـی عنهـا زوجهـا ومدمن الخمر و العاق و اکل الربا؛

خداوندنماز پنج گروه را نمی پذیرد:1 - بنـده ای کـه از نـزد مـولای خـود فرارکرده است .2 - زنی که شوهرش از وی راضی نیست .3 - شرابخوار و دائم الخمر.4 - کسی که عاق والدین شده است .5 - رباخوار.

(مستدرک الوسائل ، ج ,13 ص 332)

حدیث - 1114

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

من شرب الخمر فسکر منها لم یقبل الله صلاته اربعین یوما فان ترک الصلاة فی هذه الایام ضوعف علیه العذاب لترک الصلاة؛

کسی که شراب بنوشد و مست شود، تا چهل روز نماز او قبول نیست ، پس اگر نمازی را دراین روزها ترک کند عقاب و کیفر وی نیز چند برابر است .

(ثواب الاعمال ، ص 551)

حدیث - 1115

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

کسی که همسر خود را بیازارد، نماز و اعمال نیک او مورد پذیرش الهی قرارنمی گیرد، مگر آن که به کمک او بپردازد و رضایتش را جلب کند، گر چه همیشه روزه دار باشد و البته شوهر نیز دارای همین نوع از عقاب است ، درصورتی که همسر خویش را بیازارد و به او ظلم روا دارد.

(وسائل الشیعه ، ج ,14 ص 116)

حدیث - 1116

جاء رجل الی امیرالمؤمنین علیه السلام فقال : یا امیرالمؤمنین انی قدحرمت الصلاة باللیل ، فقال امیرالمؤمنین علیه السلام : انت رجل قدقیدتک ذنوبک؛

مردی نزد امیرالمؤمنین علیه السلام آمد وگفت : ای امیر مؤمنان ! من از نماز شب محروم شدم . امام علی علیه السلام فرمودند: تو مردی هستی که گناهانت تو را زندانی (اسیر)کرده است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 422)

حدیث - 1117

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

من صلی و لم یزک لم تقبل صلوته؛

هر کس نماز بخواند، ولی زکات و مالیات اسلامی نپردازد، نمازش قبول نمی شود.

(بحار الانوار، ج ,96 ص 12)

حدیث - 1118

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من اکل لقمة حرام لم تقبل له صلوة اربعین لیلة و لم تستجب له دعوة اربعین صباحا؛

کسی که لقمه حرام بخورد، تا چهل شب نماز او قبول نمی شود و دعای وی نیز تا چهل روز به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام نوری ، ج 4، ص 213)

حدیث - 1119

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من نظر الی ابویه نظرماقت ، و هما ظالمان لم یقبل الله له صلاة؛

هر که به پدر و مادر نگاه تند و خشم آلود کند، اگر چه به وی ستم کرده باشند، خداوند نمازش را نمی پذیرد.

(جامع السعادات ، ج 2، ص 351)

حدیث - 1120

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لو صلیتم حتی تکونوا کالاوتار و صمتم حتی تکونوا کالحنایا لم یقبل الله منکم الا بورع؛

اگر آن قدر نماز بخوانید تا همچون زه کمان شوید، و آن قـدر روزه بگیریـد تاهمچون کمان خم شوید، خدا از شما قبول نمی کند، مگر این که انسان بـا ورع باشید.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 258)

حدیث - 1121

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ایما امراة باتت و زوجها علیها ساخطفی حق ، لم تقبل منها صلوة حتی یرضی عنها؛

هر زنی که شب بخوابد در حالی که شوهرش به خاطر (مطلب) حقـی از وی خشمگین باشد، هیچ نمـازی از او قبـول نمـی شـود، مگـرآن کـه شـوهرش از اوراضی شود.

(فروع کافی ، ج 5، ص 507)

حدیث - 1122

امام سجاد علیه السلام می فرمایند:

فی جواب سائل سأله عن حدود الصـلاة ... قـال :و مـا سـبب قبولهـا؟ قـال علیه السلام : ولایتنا و البراءة من اعدائنا؛

در پاسخ کسی که پرسید از حدود نماز... و چه چیزی سبب قبولی نماز است ؟فرمودند: ولایت مااهل بیت ، و برائت از دشمنان ما.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 386)

حدیث - 1123

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

و الله انکم لتعرفون من جیرانکم و اصحابکم من لو کان یصلی لبعضکم ماقبلها منه لاستخفافه بها ان الله لایقبل الا الحسن فکیف یقبل ما یستخف به ؟؛

قسم به خدا، شما از همسایگان و دوستان خود کسانی را می شناسید که اگر برای بعضی از شما نمازی بخوانند از او قبول نخواهیدکرد، به علت استخفاف و بی اعتنایی که بر آن روا داشته ، همانا خداوند چیز نیکو وشایسته را فقط می پذیرد، پس چگونه بپذیرد عبادتی را که به آن بی توجهی شده است ؟

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 387)

حدیث - 1124

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من قبل الله منه صلاة واحدة لم یعذبه؛

اگر خداوند از کسی یک نماز بپذیرد او را عذاب نمی کند.

وسائل الشیعه ج 3 ص 23

حدیث - 1125

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

خداوند متعال فرمود: نماز کسی را می پذیرم که :1 - درمقابل عظمت من خاضع باشد.2 - از خواسته های نفسانی به خاطر من خود را دور کند.3 - روزش را با یاد من به پایان برد.4 - بر بندگانم بزرگی نفروشد.5 - به گرسنه غذا دهد.6 - برهنه را بپوشاند.7 - به مصیبت دیده مهربانی کند.8 - غریب راپناه دهد.

بحار الانوار ج 84 ص 242

حدیث - 1126

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

خیارکم الینکم مناکب فی الصلوة؛

بهترین شما کسی است که شانه هایش در نماز افتاده تر باشد.

(بحار، ج 84 ص 262)

حدیث - 1127

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

هر کس وضوی خوب بگیرد و دو رکعت نماز با رکوع و سجود کامل به جای آورد و با خدای خود خلوت کند و بر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله درود فرستد،سپس حاجت خود را از خدا درخواست نماید، به تحقیق که در زمان

مناسبش درخواست کرده و هرکس چنین نماید، هرگز ناامید ونـاموفق نخواهـد بود.

(بحار الانوار، ج ,85 ص 324)

حدیث - 1128

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

رکعتان خفیفتان فی تفکر خیر من قیام لیلة؛

دو رکعت نماز سبک ، در صورتی که همراه با تفکـر و اندیشـه باشـد، بهتـر ازعبادت سراسر یک شب است .

(بحار الانوار، ج ,84 ص 240)

حدیث - 1129

پیامبراکرم (ﷺ و سلم) می فرمایند :

ان العبد لیصلی الصلاة لا یکتب له سدسها و لاعشرها، و انما یکتب للعبد مـن صلاته ما عقل منها؛

به درستی بنده نماز می خواند برای او، نه یک ششم آن و نـه یـک دهـم آن نوشته نمی شود، جز این نیست که برای بنده از نمـازش آن مقـدار نوشـته مـی شودکه به آن توجه کرده است .

بحار الانوار ج 84 ص 237

حدیث - 1130

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ان العبد لترفع له من صلاته نصفها او ثلثها او ربعها او خمسها و ما یرفع له الاما اقبل علیه بقلبه ... ؛

همانااز نماز بنده نصفش یا یک سوم ، یا یک چهارم ، یا یک پنجم برای او بالا می رود، وآن مقداری که از نماز حضور قلب داشته باشد، بالا می رود...

(بحار الانوار، ج ,84 ص 238)

حدیث - 1131

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

اذا قام العبد الی الصلاة اقبل الله - عز و جل - علیه بوجهه فلا یزال مقبلاعلیه حتی یلتفت ثلاث مرات فاذاالتفت ثلاث مرات اعرض عنه؛

وقتی بنده به نماز ایستاد خداوند متعال به او توجه می کند و توجهش را از او قطع نمی کند تا موقعی که سه مرتبه از یاد خدا غافل گردد،در این هنگام خداوند سبحان نیز از او اعراض خواهد کرد.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 241)

حدیث - 1132

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من صلی صلوة لا یذکر فیها شیئا من امر الدنیا، لا یسئل الله شیئا، الا اعطاه؛

کسی که نماز می خواند، در حال نماز هیچ چیز از امـور دنیـایی بـه یـادش نیاید(فقط خداوند در نظرش باشد)، در این صورت هرچیزی از خداوند بخواهد، به او عطا می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 1133

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

رکعة من عالم بالله خیر من الف رکعة من متجاهل؛

یک رکعت نماز کسی که متوجه خدا باشد، بهتر از هزار رکعت کسی است که از خدا غافل باشد.

(نهج الفصاحه ، ص 350)

حدیث - 1134

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

من اتی الصلاة عارفا بحقها غفر الله له؛

کسی که نماز به جا آورد در حالی که عارف بـه حـق آن باشـد، خداونـد او رامی آمرزد.

(تحف العقول ، ص 117)

حدیث - 1135

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من صلی رکعتین و لم یحدث فیهمانفسه بشی ء من امـور الـدنیا غفـر الله لـه ذنوبه؛

کسی که دو رکعت نماز بخواند و درآن دو رکعت ، قلب خود را به چیـزی از امور دنیا مشغول نکند، خداوند گناهانش رامی آمرزد.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 249)

حدیث - 1136

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

لیس من مؤمن یقبل بقلبه فی صلوته الی الله الا اقبل الله الیـه بوجهـه و اقبـل بقلوب المؤمنین الیه بالمحبة له بعد حب الله - عز و جل - ایاه؛

مومنی نیست که در نمازش با حضورقلب به خداوند توجه کند، مگر این کـه خداوند به او رو می کند، و بعد از محبـت خداونـد عـز و جـل در دل ، قلـوب مومنین را به سوی او متوجه می کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 1137

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

اذا قام العبد الی الصلوة فکان هواه و قلبه الی الله تعالی انصرف کیوم ولدته امه؛

هنگامی که انسان برای نماز می ایستد، اگر همه توجه اش و قلبش به سوی خداباشد، در حالی نمازش تمام می شود، که مثل روزی است که پاک به دنیا آمده .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 382)

حدیث - 1138

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

بنیت الصلوة علی اربعة اسهم سهم منهااسباغ الوضوء، و سهم منها الرکوع وسهم منها السجود و سهم منها الخشوع؛

نماز برچهار بخش بنا شد: 1 - گرفتن وضوی کامل . 2 - رکوع . 3 - سجود.4 - خشوع .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 265)

حدیث - 1139

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لیس لک من صلاتک الا ما احضرت فیه قلبک؛

نیست برای تو از نماز، مگر قلب تو در حال نماز باشد.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 259)

حدیث - 1140

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ما الخشوع ؟ قال : التواضع فی الصلاة و ان یقبل العبد بقلبه کله علی ربه ... ؛

از پیامبر اکرم ﷺ سؤال شد: خشوع چیست ؟ فرمود:فروتنی و خاکساری درنماز و این که بنده با تمام قلبش به سوی خدا برود...

(بحار الانوار، ج ,84 ص 264)

حدیث - 1141

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اذا کنت فی صلاتک فعلیک بالخشوع و الاقبال علی صلاتک فان الله تعالی یقول : (الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ) ؛

هرگاه در حال نماز بودی ، بر تو باد به خشوع و توجه کامل به نماز، چون خداوند در قرآن می فرماید: اهل ایمان کسانی هستند که در نماز خشوع می ورزند.

فروع کافی ، ج 3، ص300

حدیث - 1142

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

معنی السلام فی کل صلوة الامان ، ای من ادی امر الله وسنة نبیه صلی‌الله‌علیه‌وآله خاشعا منه قلبه فله الامان من بلاء الدنیا وبرائة من عذاب الاخرة؛

معنی "سلام " در پایان نماز، امان است ، یعنی هر کس که امرخدا و سنت پیامبرش را با خشوع قلب به جای آورد، از بلای دنیا در امان ، و ازعذاب آخرت برکنار است .

(مصباح الشریعه ، باب سلام)

حدیث - 1143

پیامبراکرم .صلی‌الله‌علیه‌وآله . می فرمایند :

قراءة القران فی الصلاة افضل من قراءة القران فی غیرالصلاة؛

قرائت قرآن در نماز افضل است از غیر نماز.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 292)

حدیث - 1144

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

من قرأ اية من كتاب الله - عز و جل - فی صلاته قائما يكتب له بكل حرف مائة حسنة؛

کسی که آیه ای از قرآن را ایستاده در نماز خود بخواند، به هر حرفی صدحسنه برای او نوشته می شود.

(الكافی ، ج 2، ص 447)

حدیث - 1145

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اذا استقبلت القبلة فانس من الدنيا و ما فيها والخلق و ما هم فيه و استفرغ قلبک عن كل شاغل يشغلک عن الله؛

هنگامی که برای نماز به جانب قبله ایستادی ، دنیا و آنچه در آن است را فراموش کن و قلب خود را از هر گونه سرگرم کننده ای که تو را از خدا بازدارد، فارغ ساز.

(ميزان الحكمه ، ج 5، ص 396)

حدیث - 1146

از امام صادق علیه‌السلام نقل شده که پیامبر خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم) فرمودند:

آنگاه که مرا به آسمان بردند، به جماعتی گذشتم سرهای آنها با سنگ کوفته می شد، گفتم ای جبریل اینها کیانند؟ گفت : اینها آنانند که قبل ازخواندن نماز عشاء می خوابند.

(بحار الانوار، ج 2، ص 213)

حدیث - 1147

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان من تمام الصوم اعطاءالزکوة (لفطرة) کما ان الصلاة علی النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله من تمام الصلاة ؛

همانا پرداخت زکات فطره (در آخر ماه رمضان) مایه تمامیت روزه می باشد،چنان که صلوات بر محمد (و آل او) باعث تمامیت نماز است (یعنی نماز با صلوات و روزه با زکات فطره کامل می شود).

(وسائل الشیعه ، ج 6، ص 221)

حدیث - 1148

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

هنگامی که داخل مسجد شدی و زمانی که مردم مشغول نماز هستند، بر آنهاسلام نکن ، بلکه بر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم سلام کن و مشغول نمازشو، ولی وقتی وارد بر گروهی شدی که مشغول صحبت هستند، بر آنها سلام کن .

(بحار الانوار، ج ,76 ص 8)

حدیث - 1149

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

اطولکم قنوتا فی دار الدنیا اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقف؛

هر کسی از شما قنوتش در این دنیا طولانی تر باشد، در آخرت در موقف محشر راحتی او بیشتر خواهد بود.

(ثواب الاعمال ، ص 59)

حدیث - 1150

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

انتظار الصلوة بعد الصلوة کنز من کنوزالجنة؛

انتظار کشیدن از نماز تا نماز دیگر، گنجی است از گنجهای بهشت .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 1151

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان الله - عز و جل - فرض علیکم الصلوات فی احب الاوقات الیه ، فاسئلواالله حوائجکم عقیب فرائضکم؛

به درستی که خداوند نمازهای واجب را در محبوبترین اوقات واجب کرد، پس حاجات خودرا بعد از نمازهایتان بخواهید.

(بحار الانوار، ج ,85 ص 324)

حدیث - 1152

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

انما تقبل النافلة بعد قبول الفریضة؛

همانا، نماز مستحبی زمانی مورد قبول است که نماز واجب مورد قبول واقع شود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 20)

حدیث - 1153

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان الله فرض الزکوة کما فرض الصلاة؛

خدا زکات را واجب کرد، همان طور که نماز را واجب کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 3)

حدیث - 1154

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

اول ما افترض الله علی أمتی ، الصلوات الخمس؛

اولین چیزی که خداوند بر امت من واجب کرد، نمازهای پنج گانه است .

(کنز العمال ، ج 7، حدیث - 18851)

حدیث - 1155

شیعتنا اهل الورع و الاجتهاد و اهل الوفاء و الامانة و اهل الزهد و العبادة واصحاب الاحدی و خمسین رکعة فی الیوم واللیلة؛

شیعیان ما اهل تقوی و پاکدامنی و کوشش و جدیت اند و مردمی باوفاوامین اند و اهل زهد و عبادتند و کسانی هستند که در شبانه روز پنجاه و یک رکعت نماز می خوانند.

(بحار الانوار، ج ,68 ص 167)

حدیث - 1156

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اذا لقیت الله بالصلوات الخمس المفروضات لم یسألک عما سوی ذلک؛

هنگامی که خداوند را با نمازهای پنج گانه واجب ملاقات کـردی ، سـؤال از شمانمی شود، مگر از نمازهای پنج گانه .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 5)

حدیث - 1157

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

عما فرض الله - عز و جل - من الصلاة ؟ فقال : خمس صـلوات فـی اللیـل والنهار؛

زراره می گوید: از حضرت امام باقر علیه‌السلام سؤال کردم که خداوند عز و جـل چه مقدار نماز را واجب کرد؟ آن حضرت فرمودند:پنج نماز را واجب کرد.

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 205)

حدیث - 1158

امام حسن علیه‌السلام می فرمایند:

ان من طلب العبادة تزکی لها و اذا اضرت النوافل بالفریضة فارفضوها؛

هر کس طلب عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کنـد،و هرگـاه نمازهـای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رسانید (باعث آسیب رسانی به یکی از صفات و ابعاد نمازهای واجب شد) نمازهای مستحبی را ترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267)

حدیث - 1159

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

صلاة فریضة ، خیر من عشرین حجة ... ؛

نمازواجب بهتر از بیست حج مستحبی است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 227)

حدیث - 1160

امام حسن عسکری علیه‌السلام می فرمایند:

فاذا سلم من صلاته ، سلم الله علیه وسلم علیه ملائکته؛

پس زمانی که بنده نمازش را سلام داد، خداوند و ملائکه بر اوسلام می فرستند.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 221)

حدیث - 1161

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

حق نماز را مؤمنین شناخته اند که نه زینت های دنیا، نه نور چشمی هااز فرزند ونه مال ، آنان را از عبادت پروردگارشان باز نمی دارد، زیرا که خداوندسبحان می گوید: مردانی هستند که تجارت و داد و ستد آنان را از یاد خدا و برپاداشتن نماز و پرداخت زکات باز نمی دارد.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 1162

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و الحج جهاد کل ضعیف ، و لکل شی ء زکاة و زکاة البدن الصیام ، و جهاد المرأة حسن التبعل؛

نمازوسیله تقرب و نزدیک شدن هر پارسایی به خداست ، و حج ، جهاد افرادناتوان است .هر چیزی زکات دارد و زکات و پاک کردن بدن ، روزه گرفتن است . جهاد زن هم خوب شوهرداری کردن می باشد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1152)

حدیث - 1163

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

الصلاة شفیع بینه و بین ملک الموت؛

نمازشفیع نمازگزار در نزد ملک الموت است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 232)

حدیث - 1164

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

و تکون صلاة العبد عند المحشر تاجا علی رأسه و نورا علی وجهه و لباسا علی بدنه و سترا بینه و بین النار؛

نماز بنده در محشرتاجی است بر سر او، و موجب نورانیت صورتش ، لبـاس برای بدن وی ، و ساتر و حایل بین او و آتش جهنم است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 231)

حدیث - 1165

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و عن ذلک ما حرس الله عباده المؤمنین بالصلوات و الزکوات؛

و از اینجاست که خداوند با نمازها و زکاتها و سختکوشی درنماز، از بنـدگان با ایمانش پاسداری می کند.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 798)

حدیث - 1166

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء،و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبـر او داخـل مـی شـود، واجر و پاداش این امور برای میت و آن کسی که آن را انجام مـی دهـد، نوشـته می شود.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 62)

حدیث - 1167

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

الصلاة جواز علی الصراط؛

نماز جواز عبور ازصراط است .

(بحار الانوار، ج ,98 ص 168)

حدیث - 1168

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

ان ملک الموت قال لرسول الله ﷺ : ما من اهل بیت مدر و لا شعر فی بر و لا بحر الا وانا اتصفحهم فی کل یوم خمس مرات عند مواقیت الصلاة؛

همانا، ملک الموت به رسول خدا (ﷺ گفت : هیچ اهل خانه ای و صاحب جامه ای در خشکی و دریا نیست ، مگراین که من در هر روز پنج بار هنگام نماز از آنها می گذرم .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 79)

حدیث - 1169

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ما یمنع احدکم اذا دخل علیه غم من غموم الدنیا ان یتوضأ ثم یدخل المسجدفیرکع رکعتین یدعو الله فیهما، اما سمعت الله تعالی یقول : (وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ) .؛

چه مانعی دارد که چون یکی از شما غم و اندوهی از غمهای دنیا بر اودرآمد، وضو بگیرد و به مسجد برود و دو رکعت نماز بخواند و برای رفع اندوه خود خدا را بخواند. مگر نشنیده ای که خدا می فرماید (وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ) .

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 263)

حدیث - 1170

لیست الصلاة قیامک وقعودک ، انما الصلاة اخلاصک و ان ترید بها الله وحده؛

نماز برخاستن و نشستن تو نیست ، جز این نیست که نماز خالص قرار دادن توست و این که به آن خشنودی تنها خدا را بخواهی .

(اصول وافی ، ج 2، ص109)

حدیث - 1171

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

کان علی علیه السلام اذااماله امر فزع قام الی الصلاة ثم تلا هذه الایة "واستعینوا بالصبر والصلاة "؛

شیوه امام علی علیه‌السلام چنان بود که چون مشکل مهمی برای او پیش مـی آمـد، به نمازمی ایستاد و این آیه را می خواند: (...وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ).".

(تفسیر درالمنثور، ج 1، ص 67)

حدیث - 1172

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

تعاهدوا امر الصلاة و حافظوا علیها، واستکثروا منه ، و تقربوا بها فانهـا کانـت علی المؤمنین کتابا موقوتا؛

امر نماز رامراعات کنید و آن را محافظت نمایید و بسیار به جا آورید و با آن به خدا تقرب جویید، زیرا نماز فریضه ای است که بر مومنین نوشته شده ووقـت آن تعیین گردیده است .

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 1173

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

الصلوة تنظر و لا تنظر بها؛

برای نماز باید انتظار کشید ولی نماز را معطل کار دیگر نباید کرد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 1174

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ان الله یدفع بمن یصلی من شیعتنا عمن لا یصلی من شیعتنا و لو اجمعوا علی ترک الصلوة لهلکوا؛

همانا خداوند به وسیله شیعیانی که نماز به جا می آورند، از شیعیان بی نماز (بلا)را دفع می کند،ولی اگر همه تارک نماز بودند، هر آینه همه هلاک می شدند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 184)

حدیث - 1175

امام رضا علیه السلام می فرمایند:

(الصلوة) طلب الوصال الی الله من العبد؛

(نماز) مطالبه وصال و تقرب بنده به سوی خداوند است .

(بحار الانوار، ج ,84 ص 264)

حدیث - 1176

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

من اقام فی مسجد بعد صلوته انتظارللصلوة فهو ضیف الله و حق علی الله ان یکرم ضیفه؛

کسی که بعد از هر نماز درمسجد بایستد، در حالی که انتظار نماز بعدی رامی کشد، پس او مهمان خداست ، و برخداست که مهمانش را اکرام کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 1177

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ان الصلاة تأتی الی المیت فی قبره بصورة شخص انور اللون یونسه فی قبره ویدفع عنه اهوال البرزخ؛

نماز به صورت انسانی سفید چهره وارد قبر میت شده و با او انس می گیرد و وحشتهای برزخ را از او برطرف می کند.

(لآلی الاخبار، ج 4، ص 1. الحکم الزاهره ، ص 283)

حدیث - 1178

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

ما من صلاة یحضر وقتها الا نادی ملک بین یدی الناس : ایها الناس ! قوموا الی نیرانکم التی اوقدتموها علی ظهورکم فاطفئوها بصلاتکم؛

هیچ نمازی نیست مگر این که چون وقت آن فرا می رسد فرشته ای درپیش روی مردمان ندا می کند: ای مردم ! برخیزید به سوی آتشی که بر پشت خودافروخته اید، تا آن را با نماز خویش خاموش کنید.

(محجة البیضاء، ج 1، ص 339)

حدیث - 1179

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

نوروا منازلکم بالصلاة و قرائة القران؛

به خانه هایتان با خواندن نماز، و قرائت قرآن ، نورانیت ببخشید.

(کنز العمال ، ج ,15 ص 392 حدیث - 41518)

حدیث - 1180

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

قم فصل فان فی الصلوة شفاء؛

بر خیز نماز به جا آور! پس همانا در نماز شفا است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 28)

حدیث - 1181

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

مروة الحضر، قراءة القران ومجالسة العلماء و النظر فی الفقه و المحافظة علی الصلاة فی الجماعات؛

از علی بن ابی طالب علیه‌السلام نقل شده که فرمود: جوانمردی در حضور در وطن ،قرآن خواندن و همنشینی با علماء و نگریستن در احکام دین و مواظبت بر نمازخواندن در جماعتهاست .

(بحار الانوار، ج ,88 ص 10)

حدیث - 1182

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و اعلم ان کل شی ء من عملک تبع لصلاتک؛

بدان که تمام اعمالت تابع نمازت خواهند بود.

(نهج البلاغه ، نامه 27)

حدیث - 1183

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

الصلوة تنزل الرحمة؛

نماز رحمت الهی را نازل می کند.

میزان الحکمة، ج 5، ص 367

حدیث - 1184

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

لا یزال الشیطان یرعب من بنی ادم حافظ علی الصلوات الخمس فاذا ضیعهن تجرء علیه و اوقعه فی العظائم؛

شیطان پیوسته از فرزندان آدم در وحشت و هراس است تا آنگاه که نمازهایش را به دقت و با شرایط و آداب می خواند. پس اگر نماز را ضایع نموده (و دروقت مقرر آن به جا نیاورد)، شیطان بر او چیره می شود و او را در گناهان کبیره می اندازد و وی راگرفتار می کند.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 202)

حدیث - 1185

قال رسول الله ﷺ :

من ترک صلوة لایرجو ثوابها و لایخاف عقابها فلاابالی ایموت یهودیا و نصرانیا او مجوسیا ؛

کسی که نماز را ترک کند، امید به پاداش نمازش نمی باشد و از عذاب آن نیز ترسناک نیست، پس باکی نیست که یهودی بمیرد، یا نصرانی ، یا مجوسی .

(بحارالانوار، ج 82، ص 203. میزان الحکمه ، ج 5، ص 403)

حدیث - 1186

قال رسول الله ﷺ :

ما بین المسلم و بین ان یکفر الا ان یترک الصلاة الفریضة متعمدا او یتهاون بها فلا یصلیها؛

فاصله بین مسلمان و بین کفرش چیزی جز ترک نماز واجب نیست که یا عمدا ترک نماید و اصلا قبول نداشته باشد و یا از بی اعتنایی نماز نخواند.

بحارالانوار، ج 82، ص 216

حدیث - 1187

قال رسول الله ﷺ :

تارک الصلاة ملعون فی التوراة ملعون فی الانجیل ملعون فی الزبور ملعون فی القران ملعون فی لسان جبرئیل ملعون فی لسان میکائیل ملعون فی لسان اسرافیل ملعون فی لسان محمد ؛

ترک کننده نماز در تورات و انجیل و زبور و قرآن مورد لعنت قـرار گرفتـه و به زبان جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و محمد ﷺ ملعون است .

انوار الهدایة ، ص 197

حدیث - 1188

قال رسول الله ﷺ :

من اعان تارک الصلوة بلقمة او کسوة فکانمـا قتـل سـبعین نبیـا اولهـم ادم و اخرهم محمد ؛

کسی که ترک کننده نماز را به دادن طعامی یا لباسی یاری کند، مثل این است که هفتاد پیغمبر را کشته ، که اول آنها آدم، و آخر آن ها محمد ﷺوسلم است .

(لئالی الاخبار، ص 395)

حدیث - 1189

قال رسول الله ﷺ :

ان العبد اذا اشتغل بالصلاة و جاءه الشیطان و قال له : اذکر کذا اذکر کذا حتی یضل الرجل ان یدری کم صلی ؛

نمازگزار وقتی مشغول نماز است ، شیطان به سراغش می آید و به او می گوید: این را به یاد بیاور، آن را یاد بیاور تا این که انسان را گمراه کند و فراموش کند که چند رکعت نماز خوانده است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 259)

حدیث - 1190

قال الصادق .علیه السلام :

ایاکم ان یستخف احدکم بصلاته ؛

بپرهیزید از این که یکی از شما نماز را سبک بشمارید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 236)

حدیث - 1191

قال رسول الله ﷺ:

مثل الذی لایتم صلاته کمثل حبلی حملت حتی اذادنا نفاسها اسقطت فلا هی ذات حمل ولا ذات ولد ؛

مثل آن کسی که نمازش را کامل به جا نمی آورد، مثل زن حامله ای است که (نه ماه) حملش را نگهداری کرده تا نزدیک زایمان بچه را سقط کرده است .پس این چنین زن را نه زن حامله می گویند و نه زن صاحب فرزند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173)

حدیث - 1192

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ان ملک الموت یدفع الشیطان عن المحافظ علی الصلاة و یلقنه شهادة ان لا اله الله و ان محمدا رسول الله فی تلک الحالة العظمیة؛

همانا ملک الموت شیطان را در دم مرگ از کسی که حافظ نماز است ، دورمی کند و شهادت بر وحدانیت خدا و رسالت رسول خدا ﷺ رادر هنگام هولناک مرگ به او تلقین می کند (توفیق شهادتین پیدا می کند).

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 19)

حدیث - 1193

امام علی علیه السلام می فرمایند:

ان الانسان اذا کان فی الصلاة ، فان جسده وثیابه و کل شی ء حوله یسبح؛

هنگامی که انسان در حال نماز است، انـدام و جامـه او و هـر چـه پیرامـون اوست ، خدا را تسبیح می گویند.

علل الشرایع ، ج 1، ص 237

حدیث - 1194

امام علی علیه السلام می فرمایند:

اذا قام الرجل الی الصلاة اقبل الیه ابلیس ینظر الیه حسدا لما یری مـن رحمـة الله التی تغشاء؛

هنگامی که کسی به نماز برمی خیزد، شیطان می آید و به نظـر حسـادت بـه اونگاه می کند، زیرا می بیند که رحمت خدا او را فرا گرفته است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 207)

حدیث - 1195

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

الصلوة قربان کل تقی؛

نمازخواندن وسیله نزدیکی به خدا است برای هر شخص پرهیزکار.

بحار الانوار، ج 10 ص 99

حدیث - 1196

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

الصلاة سلاح علی الکافر؛

نماز سلاح مؤمن علیه کافراست .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 56و 231)

حدیث - 1197

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم) فرمایند :

الصلاة اجابة للدعاء و قبول للاعمال؛

نمازموجب اجابت دعا و قبولی اعمال است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 1)

حدیث - 1198

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

المنجیات : اطعام الطعام و افشاء السلام والصلاة باللیل و الناس نیام؛

عوامل رستگاری : اطعام کردن ، آشکارا سلام کردن ، نمازشب خواندن درحالی که مردم آرمیده اند.

(محاسن البرقی ، ص 387)

حدیث - 1199

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

الصلاة زاد للمؤمن من الدنیا الی الاخرة؛

نماز زاد و توشه مؤمن در دنیا برای آخرت می باشد.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 232)

حدیث - 1200

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

الصلاة انس فی قبره و فراش تحت جنبه و جواب لمنکر و نکیر؛

نماز مونس (نمازگزار) در قبر، فراش نیکو در زیرش ،و پاسخ نمازگزار برای نکیر و منکر می باشد.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 232)

حدیث - 1201

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

بالصلاة یبلغ العبد الی الدرجة العلیاء لان الصلاة تسبیح و تهلیل و تحمید وتکبیر و تمجید و تقدیس و قول و دعوة؛

(انسان) به وسیله نماز بنده به درجه عالی و مقام والا می رسد، زیرا نماز تسبیح و تهلیل و تحمید وتکبیر و تمجید و تقدیس الهی است، نماز قول حق و دعوت به سوی حق می باشد.

بحار الانوار، ج ,82 ص232

حدیث - 1202

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

صلاة الرجل تطوعا حیث لایراه الناس تعدل صلاته علی اعین الناس خمسا وعشرین؛

نماز مرد که داوطلبانه و مستحبی درجایی که مردم او را نبینند به جا آورد،برابر بیست و پنج نماز است که در برابرچشم مردم انجام دهد.

(نهج الفصاحه، ح 1848

حدیث - 1203

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند:

لاتستغنی شیعتناعن اربع: خمرة یصلی علیها، و خاتم یتختم به و سواک یستاک به و سبحة من طین قبر ابی عبدالله -علیه السلام -؛

پیروان ما از چهار چیز بی نیاز نیستند:1 - سجاده ای که بر روی آن نمازخوانده شود.2 - انگشتری که در انگشت باشد.3 - مسواکی که با آن دندانهارا مسواک کنند.4 - و تسبیحی از خاک مرقد امام حسین علیه‌السلام .

(تهذیب الاحکام ، ج 6، ص 75)

حدیث - 1204

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اما انه لیس شی ء افضل من الحج الا الصلاة؛

به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست ، مگر نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 26)

حدیث - 1205

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بهاو یشهد علیها و ان للدین ثلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الی ان قال) وللعامل ثلاث علامات الصلوة و الصیام و الزکوة؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود:برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای دین سه علامت است: 1 - علم، 2 - ایمان، 3 - عمل به ایمان تا آنجا که فرمودند: برای عامل به دین سه علامت است : 1 - نماز، 2 - روزه ، 3 - زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 1206

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

ان الصلواة افضل العبادة لله؛

همانا، نماز، بهترین عبادت برای خداست .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50)

حدیث - 1207

امام صادق عليه السلام می فرمایند:

علیک بالصلاة ! فان اخر ماوصی به رسول الله و حث علیه الصلاة؛

بر تو باد به نماز! زیرا آخرین چیزی که رسول خدا صلی الله علیه و آله به آن سفارش نمود (و انسان) را بر انجام آن تاکید نمود، نماز بود.

(بحار الانور، ج ,84 ص 236)

حدیث - 1208

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند :

الصلاة من شرایع الدین ، و فیها مرضاة الـرب - عـز و جـل - فهـی منهـاج الانبیاء؛

نماز از سنتهای دین ، و مایه خشنودی پروردگار و راه و روش پیامبران است .

بحار الانوار، ج ,82 ص 231

حدیث - 1209

امام صادق عليه السلام می فرمایند:

ان افضل الاعمال عند الله یوم القیامة ، الصلوة؛

همانا بهترین عمل در روز قیامت نزد خداوند، نماز است .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 7)

حدیث - 1210

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان طاعة الله خدمته فی الارض فلیس شی ء من خدمته یعدل الصلاة؛

پیروی و اطاعت از پروردگار خدمت کردن به او در زمین است وهیچ چیز در خدمت به پروردگار معادل نماز نیست .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 318)

حدیث - 1211

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الولایة؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ،زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حدیث - 1212

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

ان الصلوة قربان المؤمن؛

همانا نماز خواندن وسیله نزدیکی مؤمن به خداست .

(کنز العمال ، حدیث - 18907)

حدیث - 1213

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

علم الاسلام الصلاة؛

نماز، پرچم اسلام است .

(کنز العمال ، ج 7، ص279 حدیث - 1887)

حدیث - 1214

پیامبراکرم ﷺ :

الصلوة ، معراج المؤمن؛

نماز، معراج مؤمن است .

کشف الاسرار، ج 2، ص676

حدیث - 1215

قال الرضا - علیه السلام -:ان الله - عز و جل - انما فرض علی الناس فی الیوم و اللیلة سبع عشر رکعة ، من انی بها، لم یسئله الله عز و جل عما سواها ؛

همانا خداوند عز و جل در شبانه روز هفده رکعت نماز بر مردم واجب کرده است کسی که آن را به جا آورد خداوند غیر از نماز از او سؤ ال نمی کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 176)

حدیث - 1216

قال امیرالمؤمنین علیه‌السلام:

اوصیکم بالصلاة و حفظها، فانها خیر العمل و هی عمود دینکم.

امیرالمؤمنین علیه‌السلام فرمود:

شما را به نماز و مراقبت از آن سفارش می‌کنم چونکه نماز برترین عمل و ستون دین شماست .

بحار، ج 82، ص 209

حدیث - 1217

قال الصادق علیه‌السلام:

صلاة فریضة خیر من عشرین حجة و حجة خیر من بیت مملو ذهبا یتصدق منه حتی یفنی او حتی لا یبقی منه شیء.

امام صادق علیه‌السلام فرمود:

یک نماز واجب از بیست حج بهتر است، و یک حج از صدقه دادن خانه‌ای پر از طلا بهتر است، آنگونه که آن را صدقه دهند تا آنکه چیزی در آن نماند.

بحار، ج 82، 227

حدیث - 1218

قال الباقر عليه السلام:

انا نأمر صبياننا بالصلاة اذا كانوا بنى خمس سنين، فمروا صبيانكم بالصلاة اذا كانوا بنى سبع سنين.

امام باقر عليه السلام فرمود:

هنگامی که فرزندان ما پنج ساله شدند دستور می‌دهیم نماز بخوانند، پس شما هم وقتی فرزندانتان به هفت سالگی رسیدند آنها را به نماز دستور دهید.

وسائل الشيعه، ج 3، ص 12

حدیث - 1219

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم:

علم الاسلام الصلاة، فمن فرغ لها قلبه و حافظ عليها بحدها و وقتها و سننها فهو مؤمن .

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود:

نماز، پرچم اسلام است، مؤمن واقعی، کسی است که دل به آن دهد و مراقب حدود و آداب و وقت آن باشد.

کنز العمال، ج 7، حدیث - 18870

حدیث - 1220

قال رسول الله ﷺ:

الصلاة من شرایع الدین، و فیها مرضاة الرب عز و جل، فهی منهاج الانبیاء.

پیامبر گرامی ﷺ فرمود:

نماز از آداب (اولیه) دیـن اسـت، و آن مایـه خشـنودی خـدا، و راه و روش پیامبران الهی است .

بحار، ج 82، 231

حدیث - 1221

قال رسول الله ﷺ:

صلاة الرجل نور فی قلبه فمن شاء منکم فلینور قلبه.

رسول اکرم ﷺ فرمود:

نماز هر کس، نوری در دل اوست، پس هر کس خواسـت، قلـبش را نـورانی کند.

کنز العمال، ج 7، حدیث - 18973

حدیث - 1222

قال رسول الله ﷺ:

خمس صلوات من حافظ علیهن کانت له نورا و برهانا و نجاة یوم القیامة.

رسول خدا ﷺ فرمود:

کسی که بر نمازهای پنجگانه محافظت و مراقبت نماید این نمازها برای او در قیامت، نور و وسیله نجات او خواهد بود.

کنز العمال، ج 7، حدیث - 18862

حدیث - 1223

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

کونوا دُعاةً لِلنّاسِ بِغَیْرِ اَ لْسِنَتِکُمْ، لِیَرَوا مِـنْکُمْ الْـوَرَعَ وَ الاِجْتِهـادَ وَ الصَّـلاةَ وَ الْخَیْرَ، فَاِنَّ ذلِکَ داعیَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است.

کافی، ج 2 ، ص 78، ح 14.

حدیث - 1224

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

لَمّا قیلَ لَهُ: اُحِبُّ اَنْ یُوَسَّعَ عَلَیَّ فِی الرِّزْقِ؟ - : دُمْ عَلَی الطَّهارَةِ یُوَسَّعَ عَلَیْـکَ فِی الرِّزْقِ؛

به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم عرض شد: دوست دارم روزیـم زیـاد شـود. فرمودنـد: پیوسته با وضو باش تا روزیت فراوان شود.

کنزالعمال، ح 44154.

حدیث - 1225

پیامبر ﷺ :

یا عَلیُّ اِذا حَضَرَ وَقْتُ صَلاتِکَ فَتَهَیَّأْ لَهـا وَ اِلاّ شَـغَلَکَ الشَّـیْطانُ وَ اِذا نَوَیْـتَ خَیْرا فَعَجِّلْ وَ اِلاّ مَنَعَکَ الشَّیْطانُ عَنْ ذلِکَ ؛

ای علی! هرگاه وقت نمازت رسید، آماده آن شو وگرنه شیطان تو را سـرگرم می‌کند و هرگاه قصد [کار] خیری کردی شتاب کن وگرنه شیطان تو را از آن باز می‌دارد.

میراث حدیث - شیعه ، ج 2، ص 20، ح 18 .

حدیث - 1226

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ اِبْراهیمَ خَلیلاً اِلّا لِاِطْعامِهِ الطَّعامَ وَ صَلاتِهِ بِاللَّیْلِ وَ النَّاسُ نیامٌ؛

خداوند متعال، حضرت ابراهیم را جز به خاطر غذا دادن (بـه مـردم) و نمـاز شب خواندنش هنگامی که مردم در خواب بودند، خلیل و دوست خود انتخـاب نکرد.

علل الشرایع، ج 1، ص 35، ح 4 .

حدیث - 1227

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

اگر بر درِ خانه یکی از شما جویی بـود و هـر روز پـنج بـار خـود را در آن می‌شست، آیا در بدن وی چرکی باقی می‌ماند؟ گفتیم: نه. فرمودند: پس براسـتی نماز، مانند همان جوی روان است که هرگاه به جا آورده شود، گناهان میـان دو نماز را پاک می‌کند.

تهذیب الأحکام، ج 2، ص 237، ح 938.

حدیث - 1228

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لَیْسَ یَنْبَغی اَنْ یَکونَ فِی الْبَیْتِ شَیْءٌ یَشْغَلُ المُصَلِّیَ؛

شایسته نیست در اطاق چیزی باشد، که نمازگزار را مشغول سازد.

سنن ابی داود، ج 1، ص 451، ح 2030 .

حدیث - 1229

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

سَجْدَةُ الشُّکْرِ واجِبَةٌ عَلی کُلِّ مُسْلِمٍ تُتِمُّ بِهـا صَـلاتَکَ وَ تُرْضـی بِهـا رَبَّـکَ وَ تُعْجِبُ الْمَلائِکَةَ مِنْکَ ... ؛

سجده شکر بر هر مسلمانی واجب است، بـا آن نمـازت را کامـل مـی‌کنـی، پروردگارت را خشنود می‌سازی و فرشتگان را از خود به شگفتی می‌آوری... .

تهذیب الأحکام، ج 2، ص 110، ح 415 .

حدیث - 1230

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

ما عالَجَ النّاسُ شَیْئاً اَشَدَّ مِنَ التَّعْقیبِ؛

مردم به چیزی بهتر از تعقیبات نماز (ذکر و دعا) نپرداخته‌اند.

تهذیب الأحکام، ج 2، ص 104، ح 393.

حدیث - 1231

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

اُنْظُرْ فیما تُصَلّی وَ عَلی ما تُصَلّی، اِنْ لَمْ یَکُنْ مِنْ وَجْهِهِ وَ حِلِّهِ فَلا قَبولَ؛

بنگرید در چه [لباسی] و بر چه [چیزی] نماز می‌گزاری، که اگر از راه صحیح و حلالش نباشد، قبول نخواهد شد

تحف العقول، ص 174 .

حدیث - 1232

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند :

ذِکْرُ اللَّهِ لِاَهْلِ الصَّلاةِ اَکْبَرُ مِنْ ذِکْرِهِمْ ایّاهُ؛ اَلا تَری اَنَّهُ یَقولُ: اُذْکُرونی اَذْکُرْکُمْ؟؛

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی‌بینی که خداوند می‌فرماید: مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم؟

بحارالأنوار، ج 82 ، ص 199

حدیث - 1233

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

صَلاةُ مُتَطَيِّبٍ اَفْضَلُ مِنْ سَبعينَ صَلاةً بِغَيْرِ طيب؛

یک نماز با بوی خوش (عطر) بهتر از هفتاد نماز بدون بوی خوش است.

کافی، ج 6، ص 511 ، ح 7.

حدیث - 1234

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

اَحَبُّ الْعِبادِ اِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ رَجُلٌ صَدوقٌ فی حدیث - هِ مُحافِظٌ عَلى صَلاتِهِ؛

محبوب‌ترین بنده نزد خدای عزوجل کسی است که راستگو و مراقب نمازش باشد.

امالی صدوق، ص 371، ح 467 .

حدیث - 1235

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند :

اِسْتَوُوا تَسْتَوِ قُلوبُكُمْ وَ تَماسّوا تَراحَموا؛

[در نماز جماعت] صف‌ها را هماهنگ و منظم نمایید تا دل‌هایتان هماهنگ شود و به یکدیگر (شانه به شانه) متصل گردید تا با هم مهربان شوید.

کنزالعمال، ح 20575 .

حدیث - 1236

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

اَلصّلَواتُ الْخَمْسُ وَ الْجُمُعَةُ اِلَی الجُمُعَةِ کَفّاراتٌ لِما بَیْنَهُنَّ ما لَمْ تَغْشَ الکَبائِرُ؛

نمازهای پنجگانه و نماز جمعه تا نماز جمعه بعد، کفاره گناهان میان آنهاست، تا وقتی که گناهان کبیره‌ای در میان نیاید.

سنن التّرمذی، ج 1، ص 138، ح 214.

حدیث - 1237

پیامبراکرم ﷺوسلم می فرمایند :

اَیُّهَا النَّاسُ، اِنَّ الْمُصَلّی اِذا صَلّی فَاِنَّهُ یُناجی رَبَّهُ تَبارَکَ وَ تَعالی، فَلْیَعْلَمْ بِما یُناجیهِ؛

ای مردم! نمازگزار هنگام نماز با پروردگار بلند مرتبه‌اش مناجات می‌کند، پس باید بداند چه می‌گوید.

مسند احمد، ج 2، ص 129 .

حدیث - 1238

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

اِذا قُمْتَ بِاللَّیْلِ فَاسْتَکِ فَاِنَّ الْمَلَکَ یَأْتیکَ فَیَضَعُ فاهُ عَلی فیکَ فَلَیْسَ مِنْ حَرْفٍ تَتْلوهُ وَ تَنْطِقُ بِهِ اِلاّ صَعِدَ بِهِ اِلَی السَّماءِ فَلْیَکُنْ فوکَ طَیِّبَ الرِّیحِ؛

شبانگاه که (برای نماز) برخاستی، مسواک بزن چـرا کـه فرشـته‌ای نـزد تـو می‌آید و دهانش را بر دهانت می‌گذارد و آنگاه هیچ حرفـی از قـرآن و نمـاز و دعا نمی‌خوانی مگر آن‌که آن را به آسمان بالا مـی‌بـرد، پـس بایـد کـه دهانـت خوشبو باشد.

وسائل الشیعة، ج 1، ص 357.

حدیث - 1239

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند:

رَحِمَ اللّهُ الْمَتَخَلِّلینَ مِنْ اُمَّتی فِی الْوُضوءِ وَ الطَّعامِ؛

خداوند رحمت کند خلال کنندگان امتم را در هنگام وضـو گـرفتن و بعـد از غذا خوردن.

مکارم الاخلاق، ص 153.

حدیث - 1240

امام صادق علیه السلام می فرمایند :

إذا تَوَضَّأَ أحَدُکُم و لَم یُسَمَّ کانَ لِلشَّیطانِ فی وُضوئِهِ شِرکٌ و إن أکَلَ أو شَرِبَ أو لَبِسَ و کُلُّ شَیءٍ صَنَعَهُ یَنبَغی أن یُسَمِّی عَلَیهِ فَإن لَم یَفعَل کـانَ لِلشَّـیطانِ فیـهِ شِرکٌ؛

هر گاه یکی از شما وضو بگیرد و بسم اللّه الرحمن الرحیم نگوید. شیطان در آن شریک است و اگر غذا بخورد و آب بنوشد یا لباس بپوشد و هر کـاری کـه

باید نام خدا را بر آن جاری سازد، انجـام دهـد و چنـین نکنـد، شـیطان در آن شریک است.

محاسن، ج 2، ص 433 .

حدیث - 1241

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اَلْعَبد... إنْ قالَ فی أوَّلِ وُضوئِهِ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ طَهُرَت أعضـاؤُهُ کُلُّهـا مِنَ الذُّنوبِ؛

اگـر بنـده‌ای... در ابتدای وضویش، بسم اللّه الـرحمن الـرحیم بگویـد همـه اعضایش از گناهان پاک می‌شود.

تفسیر الإمام العسکری علیه‌السلام ، ص 521 .

حدیث - 1242

پیامبراکرم ﷺ :

ثَلاثٌ لَو یَعْلَمُ النّاسُ ما فیهِنَّ ما اُخِذْنَ اِلاّ بِسَهْمَةٍ حِرصا عَلـی مـا فـیهِنَّ مِـنْ الْخَیْرِ وَ الْبَرَکَةِ: اَلتَّـأْذینُ بِالصَّلاةِ وَ التَّهجیُر بِالجَماعاتِ وَ الصَّلاةُ فی اَوَّلِ الصُّفوفِ؛

سه چیز است که اگر مردم آثار آن را می‌دانستند، به جهت حریص بـودن بـه خیر و برکتی که در آنها هست، به قرعه متوسل می‌شدند: اذان نمـاز، شـتاب بـه نماز جماعت و نماز در صف اول.

(کنزالعمّال، ح 43235.)

حدیث - 1243

پیامبراکرم ﷺ:

صَلاةُ اللّیلِ مَرضاةٌ لِلرَّبِّ وَ حُبُّ المَلائِکَةِ وَ سُنَّةُ الاَنْبیاءِ وَ نورُ الْمَعْرفَةِ وَ اَصْلُ الاْیمانِ وَ راحَةُ الاْبْدانِ وَ کَراهیَةٌ لِلشَّیْطانِ وَ سِلاحٌ عَلَی الاْعْداءِ وَ اِجابَةٌ لِلدُّعاءِ وَ قَبولُ الاْعْمالِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزْقِ؛

نماز شب، موجب رضایت پروردگار، دوستی فرشتگان، سنت پیامبران، نور معرفت، ریشه ایمان، آسایش بدن‌ها، مایه ناراحتی شیطان، سلاحی بر ضدّ دشمنان، مایه اجابت دعا، قبولی اعمال و برکت در روزی است.

(ارشاد القلوب، ج 1، ص 191.)

حدیث - 1244

پیامبراکرم ﷺ:

اِعْلَموا اَنَّ اللّهَ تعالی قَدْ فَرَضَ عَلَیْکُمْ الْجُمُعَةَ فَمَنْ تَرَکَها فی حَیاتی وَ بَعْدَ مَماتی وَ لَهُمْ اِمامٌ عادِلٌ اِسْتِخْفافا بِها وَ جُحودا لَها فَلا جَمَعَ اللّهُ شَمْلَهُ وَ لا بارَکَ لَهُ فی اَمْرِهِ اَلا وَ لا صَلاةَ لَهُ اَلا وَ لا زَکاةَ لَهُ اَلا وَ لا حَجَّ لَهُ اَلا وَ لا صَوْمَ لَهُ اَلا وَ لا بَرَکَةَ لَهُ حَتّی یَتوبَ؛

بدانید که خداوند متعال نماز جمعه را بر شما واجب ساخته است پس آنان که در زندگی و پس از مرگ من، از روی سبک شمردن و یا انکار، آن را ترک کنند، با وجود این‌که پیشوای عادلی دارند، خداوند وحدتشان نبخشد و در

کارشان برکت ندهد، آگاه باشید نه زکات، نـه نمـاز، نـه حـج و نـه روزه آنـان پذیرفته است. بدانید که زندگی آنان برکتی نخواهد داشت، مگر توبه کنند.

(عوالی اللالی، ج 2، ص 54، ح 146.)

حدیث - 1245

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم :

اَلصَّلاةُ مِنْ شَرائِعِ الدّینِ وَ فیها مَرضاةُ الرَّبِّ عَزَّوَجَلَّ وَ هِـیَ مِنْهـاجُ الاَْنْبیـاءِ وَ لِلْمُصَلّی حُبُّ الْمَلائِکَةِ وَ هُدیً و ایمانٌ وَ نورُ الْمَعْرِفَةِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزْقِ؛

نماز، از آیین‌های دیـن اسـت و رضـای پروردگـار، در آن اسـت. و آن راه پیامبران است. برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمـان، نـور معرفـت و برکت در روزی است.

خصال، ص 522، ح 11.

حدیث - 1246

امام علی علیه السلام :

وَ عَنْ ذلِکَ ما حَرَسَ اللّهُ عِبادَهُ الْمُـؤمِنینَ بِالصَّـلَوات وَ الزَّکَـواتِ وَ مُجاهَـدَةِ الصِّیامِ فِی الاَْیّامِ الْمَفْروضاتِ تَسْـکینا لاَِطْـرافِهِمْ وَ تَخْشـیعا لاَِبْصـارِهِمْ وَتَـذْلیلاً لِنُفُوسِهِمْ وَ تَخْفیضا (تَخْضیعا) لِقُلُوبِهِمْ؛(

خداوند، بندگان مؤمن خود را به وسـیله نمازهـا و زکـات‌هـا و جـدّیت در روزه‌داری روزهای واجب حفظ می‌کند، تا اعضا و جوارحشان آرام، دیدگانشان خاشع، جان‌هایشان فروتن و دل‌هایشان خاشع گردد.

نهج البلاغه، خطبه 192.

حدیث - 1247

رسول خدا ﷺ فرمودند:

دو رکعت نماز کسی که زن دارد ، بهتر از هشتاد و دو رکعت نماز عَزَب (مجرد) است.

(نهج الفصاحه ، ح 1670)

حدیث - 1248

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ اَوی اِلی فِراشِهِ طاهِرا یَذْکُرُ اللّهَ تَعالی حَتّی یُدْرِکَهُ النُّعاسُ لَمْ یَتَقَلَّبْ ساعَةً مِنَ اللَّیْلِ یَسْأَلُ اللّهَ شَیْئا مِنْ خَیْرِ الدُّنْیا وَ الآْخِرَةِ اِلاّ اَعْطاهُ اللّهُ ایّاهُ؛

هر کس با وضو و با یاد خدا به رختخواب برود و خوابش ببرد، در هر ساعتی از شب که بیدار گردد و از خدا چیزی از خیر دنیا و آخرت بخواهد، خداوند آن را به او عطا فرماید.

کنزالعمال، ح 41274 .

حدیث - 1249

پیامبراکرم ﷺ :

اِنَّ اللّهَ یُحِبُّ فِی الصَّلاةِ ما یُحِبُّ فِی الْقِتالِ: صَفّا کَأَنَّهُم بُنیانٌ مَرصُوصٌ؛

خداوند آنچه را که در جنگ دوست دارد، در نماز هم دوست دارد و آن صفی (متحد و منظم) همچون بنیانی پولادین و محکم است.

الدرالمنثور، ج 6، ص 213.

حدیث - 1250

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

خداوند سه چیز را به سه چیز دیگر مربوط کرده است و به طور جداگانه‌نمی‌پذیرد . نماز را با زکات ذکر کرده است ، هرکس نماز بخواند و زکات ندهد نمازش پذیرفته نیست . نیز شکر خود و شکر از والدین را با هم ذکر کرده است . از این رو هرکس از والدین خود قدردانی نکند از خدا قدردانی نکرده است . نیز در قرآن سفارش به تقوا و سفارش به ارحام در کنار هم آمده است . بنابراین اگر کسی به خویشاوندانش رسیدگی و احسان ننماید ، با تقوا محسوب نمی‌شود .

(عیون اخبار الرضا ، ج 1 ، ص 258)

حدیث - 1251

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

عَلَیکُم بِالصَّلاةِ فِی المَساجِدِ؛

بر شما باد نماز خواندن در مسجدها .

الکافی : ج 2 ، ص 635 ، ح 1

حدیث - 1252

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

اَلصَّلاةُ مِن شَرائِعِ الدّینِ وَ فیها مَرضاةُ الرَّبِّ عَزَّوَجَلَّ وَ هِیَ مِنهاجُ الأنبیاءِ وَ لِلمُصَلّی حُبُّ المَلائِکَةِ وَ هُدیً و ایمانٌ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز، از آیین‌های دین است و رضای پروردگار، در آن است. و آن راه پیامبران است. برای نمازگزار، محبت فرشتگان، هدایت، ایمان، نور معرفت و برکت در روزی است.

خصال، ص 522، ح 11

حدیث - 1253

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

علم الایمان الصلوة؛

علامت و نشانه ایمان نمازاست .

شهاب الاخبار، ص 59

حدیث - 1254

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

الرَّکعَتانِ فی جَوفِ اللَّیلِ اَحَبُّ اِلَی اللَّهِ مِنَ الدُّنیا وَ ما فیها؛

دو رکعت نماز در دل شب، نزد خدا از دنیا و آنچه در آن است، محبوب‌تر است.

بحارالأنوار، ج 87 ، ح 23

حدیث - 1255

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید : در مواظبت بر اوقات نمازها ، در نگهداری اسرارشان از دشمنان ما و در همدردی و کمک مالی به برادرانشان.

میزان الحکمه، باب صفات شیّعه

حدیث - 1256

حضرت رسول اکرم ﷺ فرمودند:

امَنِ اغتابَ مُسلِماً اَو مُسلِمَةً لَم یقبَلِ اللَّهُ تَعالی صَلاتَهُ وَ لا صیامَهُ اَربَعینَ یوماً وَ لَیلَةً اِلّا اَن یغفِرَ لَهُ صاحِبُهُ؛

خداوند متعال تا چهل شبانه روز نماز و روزه غیبت کننده مرد و زن مسلمان را نمی‌پذیرد، مگر این که غیبت شونده او را ببخشد.

(جامع الأخبار، ص 412، ح 1141)

حدیث - 1257

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

لَو یعلَمُ المُصَلّی ما یغشاهُ مِنَ الرَّحمَةِ لَما رَفَعَ رَأسَهُ مِنَ السُّجودِ؛

اگر نماز گزار می دانست تا چه حد مشمول رحمت الهی است، هرگز سر خود را از سجده بر نمی داشت.

(غررالحکم، ح 7592)

حدیث - 1258

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

ما عَمِلَ ابنُ آدَمَ شَیئاً اَفضَلَ مِنَ الصَّلاةِ وَ صَلاحِ ذاتِ البَینِ وَ خُلق حَسَن؛

انسان هیچ کاری بهتر از نماز، اصلاح میان مردم و خوش اخلاقی نکرده است.

(نهج الفصاحه، ح 2651)

حدیث - 1259

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الصلوة حصن من سطوات الشیطان

نماز قلعه و دژ محکمی است که نمازگزار را از حملات شیطان نگاه می دارد.

(میزان الحکمة، ج 5، ص 367)

حدیث - 1260

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

من لم تنهه صلاته عن الفحشاء و المنکر لم تزده من الله الا بعدا

هر کس که نمازش او را از فحشاء و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای از نماز جز دوری از خدا حاصل نکرده است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص .198 شهاب الاخبار، ص 215)

حدیث - 1261

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

من لم تنهه صلاته عن الفحشاء و المنکر لم تزده من الله الا بعدا؛

هر کس که نمازش او را از فحشاء و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای از نماز جز دوری از خدا حاصل نکرده است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص .198 شهاب الاخبار، ص 215)

حدیث - 1262

پیامبر اعظم ﷺ فرمودند:

من صلی اربعین یوما جماعة یدرک التکبیرة الاولی ، کتب له برائتان برائة من النار و برائة من النفاق

کسی که نماز خود را با جماعت و با درک تکبیر اول نماز، چهـل روز انجـام دهد، خداوند دو برائت را برای او مقرر می سازد: 1 - برائت از آتـش دوزخ .2 - برائت از نفاق.

(بحار الانوار، ج ,88 ج 4)

حدیث - 1263

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

اِنّ أحَبّ الأعمالُ اِلَی الله (عَزّوَجَلّ) اَلصلاةُ وَ البـرُ وَ الجَهاد.

همانا، محبوبترین اعمال در نزد خداوند عزوجل، نماز، نیکی کردن و جهاد در راه خداست.

(وسائل الشیعه، ج 3، ص 27)

حدیث - 1264

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

کُونُو دُعاةً للنّاسِ بِغَیر اَلسِنَتِکُم لِیَرُوا منکُم الوَرَع و الاِجتهادَ و الصّلاة و الخیـر فَانّ ذلکَ داعیةٌ؛

مردم را با غیر زبانتان بخوانید تا از شما پارسایی و کوشش و نماز و خـوبی را ببینند زیرا این امور آنان را به سوی حق فرا می خواند.

(جهادالنفس،ح195)

حدیث - 1265

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الصلوة حصن من سطوات الشیطان

نماز قلعه و دژ محکمی است که نمازگزار را از حملات شیطان نگاه می دارد.

(غررالحکم ، ص 56)

حدیث - 1266

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

اول ما یسالون عنه الصلوات الخمس

اولین چیزی که از انسانها سؤال می شود، نمازهای پنج گانه است .

(کنز العال،ج 7،حدیث - 18859)

حدیث - 1267

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من صلی رکعتین یعلم مایقول فیهما انصرف و لیس بینه و بین الله - عز وجـل - ذنب

هر کس دو رکعت نماز بخواند و بداند چه می گوید، از نماز فارغ مـی شـود، درحالی که میان او و میان خدای عز و جل گناهی نیست.

(اصول وافی،ج2،ص100)

حدیث - 1268

امام محمدباقر علیه‌السلام فرمودند:

من ترک الجماعة رغبة عنها و عن جماعة المسلمین من غیر علة فلا صلاة له

کسی که از روی بی میلی ،بدون عـذر و علـت نمازجماعـت را کـه اجتمـاع مسلمانان است ترک کند، نمازی برای او نیست.

(امالی شیخ صدوق،ص290)

حدیث - 1269

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

لا ینال شفاعتی من اخر الصلوة بعد وقتها؛

کسی که نماز را از وقتش تأخیر بیندازد، (فـردای قیامـت) بـه شـفاعت مـن نخواهدرسید .

(بحارالانوار،ج،83ص20)

حدیث - 1270

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لکل شی ء وجه و وجه دینکم الصلاة

هر چیز دارای سیماست ، سیمای دین شما نماز است .

(بحار الانوار،ج82،ص227)

حدیث - 1271

امام کاظم علیه السلام فرمودند:

افضل ما یتقرب به العبد الی الله بعد المعرفة به ، الصلوة

بهترین چیزی که بنده بعد از شناخت خدا به وسیله آن به درگاه الهی تقرب پیدا می کند، نماز است.

(تحف العقول،ص455)

حدیث - 1272

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ان من تمام الصوم اعطاء الزکاة یعنی الفطرة کما ان الصلوة علی النبی صلی الله علیه و آله و سلم من تمام الصلوة

تکمیل روزه به پرداخت زکات یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم کمال نماز است

(وسائل الشیعه، ج 6 ص 221)

حدیث - 1273

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اثافی الاسلام ثلاثة: الصلوة و الزکوة و الولایة،لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتیها؛

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است: نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنها بدون دیگری درست نمی شود.

(کافی جلد2، ص 18)

حدیث - 1274

حضرت امام صادق علیه السلام می فرمایند:

آن کس که به خاطر خدا و در راه او زائر قبر حسین علیه السلام گردد، خداوند او را از آتش دوزخ آزاد می کند و از فزع اکبر (خوف بزرگ) در روز قیامت ایمنش خواهد ساخت.

کامل الزیارات، ص 146.

حدیث - 1275

سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصلا نمازی نخوانده است و کسی که زیاد می خورد و هنگام غذا خوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد.

کنزالعمال، ص 2143.

حدیث - 1276

رسول خدا ﷺ هیچ چیز را بر نماز مقدم نمی داشتند. هرگاه نماز فرا مـی رسید، رسول خدا دیگر نه خانواده می شناختند و نه دوست.

سنن النبی، ص 268.

حدیث - 1277

حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصلا نمازی نخوانده است و کسی که زیاد می خورد و هنگام غذا خـوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد.

کنزالعمال، ح 2143.

حدیث - 1278

پیامبر ﷺ:

اَکْثِرْ مِنْ الطّهورِ یَزِدِ اللّهُ فی عُمُرِکَ؛

وضو زیاد بگیر تا خداوند، عمرت را زیاد کند.

امالی مفید ، ص 60، ح 5 .

حدیث - 1279

امام صادق علیه‌السلام :

ثَلاثَةٌ اِنْ یَعْلَمُهنّ الْمُؤمِنُ کانَتْ زیادَةً فی عُمُرِهِ وَ بَقاءَ النِّعْمَةِ عَلَیْهِ: تَطْویلُهُ فی رُکوعِهِ وَ سجودِهِ فی صلاتِهِ وَ تَطْویلُهُ لِجلوسِهِ عَلی طَعامِهِ اِذا اَطْعَمَ عَلی مائِدَتِهِ وَ اصْطِناعُهُ الْمَعْروفَ اِلی اَهْلِهِ؛

سه چیز است که اگر مؤمن از آنها مطلع شود، باعث طول عمر و دوام بهره‌مندی او از نعمت‌ها می‌شود: طول دادن رکوع و سجده، زیاد نشستن بر سر سفره‌ای که در آن دیگران را اطعام می‌کند و خوش رفتاری‌اش با خانواده.

کافی، ج 4، ص 49، ح 15.

حدیث - 1280

حضرت امام محمد باقر علیه‌السلام می فرمایند:

اذا ستقبل المصلی القبلة استقبل الرحمن لوجهه

آنگاه که نماز گزار رو به قبله نماید، خداوند رحمان به صورتش رو می آورد.

اصول کافی/ج2/ص58.

حدیث - 1281

حضرت فاطمه ی زهرا علیها السلام می فرمایند:

جعل الله الصلاة تنزیها لکم عن الکبر.

خداوند متعال نماز را مایه ی دوری شما از کبر و خودپسندی قرار داد.

اعیان الشیعه/ج1/ص 316.

حدیث - 1282

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

الصلوة تسود وجه الشیطان.

نماز چهره ی شیطان را سیاه می کند.

نهج الفصاحه/ ص 396.

حدیث - 1283

حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

لیس لجار المسجد صلاة إذا لم یهشد المکتوبة فی المسجد إذا کان فارغا صحیحا.

اگر همسایه ی مسجد فارغ و سالم باشد و برای گزاردن نماز واجب در آن حاضر نشود نمازش پذیرفته نیست.

بحارالانوار/ج83/ص354.

حدیث - 1284

حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

من مشی الی مسجد یطلب فیه الجماعة کان له یکل خطوة سبعون ألف حسنه.

هر که برای شرکت در نماز جماعت به مسجد رود، برای هر قدمی که بر می دارد، هفتاد هزار حسنه منظور می شود.

بحارالانوار، ج76، ص 336.

حدیث - 1285

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرمایند:

للمراة علی زوجها ان یشبع بطنها، و یکسو ظهرها، ویعلمها الصلاة والصوم والزکاة ان کان فی مالها حق، ولاتخالفه فی ذلک ؛

حق زن بر شوهرش این است که او را سیر کند، لباس بپوشاند، نماز و روزه و زکات را اگر در مال زن حق زکاتی است به او یاد دهد، و زن نیز در این کارها با او مخالفت نورزد .

مستدرک الوسائل، ج14، ص243 .

روزه

حدیث - 1

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

صیام یوم غدیر خم یعدل صیام عمر الدنیا لو عاش انسان ثم صام ما عمرت الدنیا لکان له ثواب ذلک.

روزه روز غدیر خم با روزه تمام عمر جهان برابر است. یعنی اگر انسانی همیشه زنده باشد و همه عمر را روزه بگیرد، ثواب او به اندازه ثواب روزه عید غدیر است.

وسائل الشیعه 7: 324، ح 4.

حدیث - 2

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَن صَامَ شَهرَ رَمَضَانَ فَاجتَنَبَ فِیهِ الحَرَامَ وَ البُهتَانَ رَضِیَ اللهُ عَنهُ وَ أوجَبَ لَهُ الجَنَانَ.

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: هر کس ماه رمضان را روزه بگیرد و از کارهای حرام مخصوصا بهتان دوری کند، خدا از او راضی شود و بهشت را بر او واجب کند.

«بحار الانوار، ج 39، ص 346»

حدیث - 3

قال رسول الله ﷺ : ألا اخبركم بشئ إن أنتم فعلتموه تباعد الشيطان منكم تباعد المشرق من المغرب؟ قالوا: بلى، قال: الصوم يسود وجهه، والصدقة تكسر ظهره ... .

رسول خدا ﷺ فرمودند: آیا شما را از چیزی خبر ندهم که اگر به آن عمل کنید شیطان از شما دور شود، چندان که مشرق از مغرب دور است؟ عرض کردند: چرا. فرمودند: روزه، روی شیطان را سیاه می کند و صدقه، پشت او را می شکند و دوست داشتن برای خدا و همیاری در کار نیک، ریشه او را می کَند و استغفار، شاهرگش را می زند.

«أمالی شیخ صدوق، ص 59»

حدیث - 4

رسول الله ﷺ :

مَن أكَلَ قَبلَ أن يَشرَبَ و تَسَحَّرَ ، و مَسَّ شَيئا مِنَ الطِّيبِ ؛ قَوِيَ عَلَى الصِّيامِ .

پیامبر خدا ﷺ :

هر کس پیش از نوشیدن چیزی ، غذا بخورد و سَحَری میل کند و قدری بوی خوش [بر خود] بمالد ، بر روزه گرفتن ، توان بیشتری یابد .

کنز العمّال ، جلد 8 ، صفحه 510 ، حدیث - 23882 نقلاً عن شُعب الإيمان عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 108

حدیث - 5

الإمام علی عليه السلام :

ثَلاثٌ يُذهِبنَ البَلغَمَ ويَزِدن فِی الحِفظِ : السِّواکُ ، وَالصَّومُ ، وقِراءَةُ القُرآنِ .

امام علی عليه السلام :

سه چیز ، بلغم را از میان می‌بَرَد و حافظه را افزون مـی‌کنـد: مسـواک زدن ، روزه گرفتن و قرائت قرآن.

مکارم الأخـلاق ، جلـد 1 ، صـفحه 119 ، حـدیث - 287 ، دانـش نامـه احادیث پزشکی : 1 / 254

حدیث - 6

امام صادق عليه السلام فرمودند:

إذا کانَ یومُ النّیرُوزِ فاغتَسِل وَ البَس أنظَفَ ثِیابِک وَ تَطَیب بِأَطیـبِ طِیبِـک وَ تَکونُ ذلِک الیومَ صَائِماً؛

چون روز عید نوروز فرا رسید، غسل کن، پاکیزه‌ترین جامه‌ی خود را بپوش، با بهترین عطر، خود را خوشبو کن و آن روز را روزه بدار.

وسائل الشیعة: ج 8، ص 172، ح 10338

حدیث - 7

امام باقر علیه‌السلام :

الصِّيامُ والحَجُّ تَسكِينُ القُلوبِ؛

روزه و حج، آرامبخش دل‌هاست.

ميزان الحكمة: ح 11074

حدیث - 8

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

إنّ المُؤمِنَ هِمَّتُهُ فِي الصَّلاةِ وَالصِّيامِ وَالعِبادَةِ وَالمُنافِقُ هِمَّتُهُ فِي الطَّعامِ وَالشَّرابِ كَالبَهيمَةِ؛

همّت مؤمن در نماز و روزه و عبادت است و همّت منافق در خوردن و نوشیدن؛ مانند حیوانات.

تنبيه الخواطر،ج1، ص 94

حدیث - 9

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

انما امروا بالصوم لكى يعرفوا الم الجوع و العطش فيستدلوا على فقر الاخر؛

مردم به انجام روزه امر شده‌اند تا درد گرسنگی و تشنگی را بفهمند و به واسطه آن فقر و بیچارگی آخرت را بیابند.

(وسائل الشيعه، ج 4، ص 4، ح 5 _ علل الشرايع، ص 10)

حدیث - 10

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

اِنّ لِلجَنّةِ بابا یُدعی اَلرّیّانَ لایَدخُلُ مِنهُ اِلاّ الصّائِمونَ؛

بهشت را دری است که ریّان نامیده می شود از آن در، جـز روزه داران وارد نشوند.

(معانی الأخبار، ص 409)

حدیث - 11

قال رسول الله ﷺ :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لاصیامه اربعین یومـا و لیلـة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هرکس مرد یا زن مسلمانی را غیبت کند، چهل شـبانه روز نمـاز و روزه اش پذیرفته نیست مگر این که غیبت شونده او را ببخشاید.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258).

حدیث - 12

امام باقر علیه السلام فرمودند:

اَلصّیامُ وَ الْحَجُّ تَسْکینُ الْقُلوبِ؛

روزه و حج آرام‌بخش دل‌هاست.

امالی طوسی، ص 296، ح 582

حدیث - 13

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

صِيامُ القَلبِ عَنِ الفِكرِ فِی الآثامِ أفضَلُ مِن صِيامِ البَطنِ عَنِ الطّعامِ ؛

روزه گرفتن دل از فکر گناه ، برتر است از روزه گرفتن شکم از غذا .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 5873

حدیث - 14

اوصی رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله علیا - علیه‌السلام - فقال له :

یا علی ! ثلاث فرحات للمؤ من فی الدنیاء لقاء الاخوان ، و الافطار من الصیام ، و التهجد من آخر اللیل

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله به علی علیه‌السلام وصیت نمود: ای علی ! در این دنیا سه چیز برای مؤ من سرور آفرین است :

1 - دیدار برادران دینی ؛

2 - افطار روزه دار در پایان روزه ؛

3 - عبادت در ساعات آخر شب .

(اعلام الدین فی صفات دیلمی ، ص 133، بحارالانوار، ج 74، ص 352).

حدیث - 15

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلاته و لا صیامه اربعین یومـا الا ان یغفر له صاحبه - من اغتاب فی شهر رمضان لم یوجر علی صیامه ؛

کسی که غیبت شخص روزه داری نماید خداوند متعال نماز و روزه وی را تا چهل روز مورد پسند قرار نمی دهد، مگر آن کـه غیبـت شـونده از وی راضـی شود.(و افزود:) کسی که در ماه رمضان غیبت کند از روزه داری خویش اجـری به دست نمی آورد.

(جامع الاخبار صدوق ، فصل الغیبة)

حدیث - 16

قال الکاظم علیه‌السلام :

لاتصم صوما یمنعک من الصلوة ، فان الصلوة احب الی الله من الصیام ؛

روزه ای(مستحبی) را که مانع انجام نماز می شـود نگیـر، چـرا کـه نمـاز در پیشگاه خدا بهتر ازروزه است .

(مستدرک الوسائل چاپ جدید، ج 2، ص 43)

حدیث - 17

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لاصیامه اربعین یومـا و لیلـة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هر کس که غیبت مرد یا زن مسلمانی را کند، تا چهل شبانه روز نماز و روزه اش پذیرفته نیست ، مگر این که غیبت شونده او را ببخشاید.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258)

حدیث - 18

قال علی عليه السلام :

انما هو عید لمن قبل الله صیامه ، و شکر قیامه ، و کل یوم لا یعصی الله فیه فهو یوم عید ؛

امروز عید(فطر) کسی است که خداوند روزه اش را قبول کرده ، و نمازش را سپاس گزارده ، و هرروز که در آن نافرمانی خدا نشود، عید واقعی آن روز است .

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1286)

حدیث - 19

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من اغتاب مسلما او مسلمة لم یقبل الله صلوته و لا صیامه اربعین یوما و لیلة الا ان یغفر له صاحبه ؛

هر کس غیبت مرد یا زن مسلمانی را کند، تا چهل شبانه روز نماز و روزه اش پذیرفته نیست ، مگر این که غیبت شونده او را ببخشد.

(بحارالانوار، ج 75، ص 258)

حدیث - 20

قال رسول الله ﷺ :

لو صلیتم حتی تکونوا کالاوتار و صمتم حتی تکونوا کالحنایا لم یقبل الله منکم الا بورع ؛

اگر آن قدر نماز بخوانید تا همچون زه کمان شوید، و آن قدر روزه بگیرید تا همچون کمان خم شوید، خدا از شما قبول نمی کند، مگر این که انسان با ورع باشید.

(بحارالانوار، ج 84، ص 258)

حدیث - 21

قال الصادق علیه السلام :

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء، و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت ؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبر او داخل می شود، و اجر و پاداش این امور را برای میت و آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 62)

حدیث - 22

قال الصادق عليه السلام :

ان الصلوة و الصوم و الصدقة و الحج و العمرة و کل عمل صالح ینفع المیت حتی ان المیت لیکون فی ضیق فیوسع علیه و یقال : هذا بعمل ابنک فلان او بعمل اخیک فلان اخوه فی الدین ؛

نماز، روزه ، صدقه ، حج ، عمره ، و نیز هر عمل صالحی برای میت سود دارد، حتی اگر میت در تنگنا هم باشد، به واسطه این اعمال ، گشایشی برای او به عمل می آید و به وی می گویند: این گشایش به خاطر عملی است که پسر تو فلانی یا برادر دینی تو فلانی به جا آورده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 312)

حدیث - 23

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من عرف الله و عظمه منع فانه من الکلام و بطنه من الطعام و عنا نفسه بالصیام و القیام ؛

کسی که خدا را شناخت و به عظمتش پی برد، دهان خود را از سخن (بی مورد)، و شکم را از غذای حرام باز می دارد، و به استقبال سختی روزه و نماز جهت دریافت پاداش و جلب رضایت حق می شتابد.

(سفینة البحار، ج 2، ص 178)

حدیث - 24

قال الصادق عليه السلام :

ان اول ما یسئل عنه العبد اذا وقف بین یدی الله - عز و جل - الصلوات المفروضات و عن الزکاة المفروضة و عن الصیام المفروض ، و عن الحج المفروض و عن ولایتنا اهل البیت ؛

وقتی بنده (فردای قیامت) در مقابل خدای عز و جل قرار گرفت ، اولین چیزی که از او سؤ ال می کنند، نمازهای واجب ، زکات واجب ، روزه واجب ، حج واجب و ولایت ما اهل بیت است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 90)

حدیث - 25

قال الصادق عليه السلام :

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بها و یشهد علیها و ان للدین ثلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الی ان قال) و للعامل ثلاث علامات الصلوة و الصیام و الزکوة ؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود: برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای دین سه علامت است : 1 - علم 2 - ایمان ، 3 - عمل به ایمان ، تا آن جا که فرمود: برای عامل به دین سه علامت است : 1 - نماز 2 - روزه ، 3 - زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حديث - 26

قال رسول الله ﷺ :

...و اسهم الاسلام ثلاثة : الصلوة و الصوم و الزكوة ؛

بهره اسلام برای شما سه چیز است : نماز، روزه ، و زکات .

(نهج الفصاحه ، ص 244، حديث - 1212)

حديث - 27

قال الباقر عليه السلام :

بنى الاسلام على خمس : الصلوة و الزكوة ، و الصوم و الحج و الولاية ؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ، زکات ، حج ، ولایت .

(كافى ، ج 2، ص 17)

حديث - 28

پیامبر خدا ﷺ :

إنّ أحَقّ الناسِ بالتّخَشُّعِ فى السِّرِّ والعَلانيَةِ لَحامِلُ القرآنِ ، وإنّ أحَقّ الناسِ فى السِّرِّ والعَلانيَةِ بالصلاةِ والصومِ لَحامِلُ القرآنِ ؛

سزاوارترین مردم به خشوع ورزیدن نهانی و آشکار در برابر خدا ، حافظ قرآن است . و سزاوارترین مردم به نمازگزاردن و روزه گرفتن در آشکار و نهان ، حافظ قرآن است .

الكافى : 2 / 604 / 5 منتخب ميزان الحكمة : 460

حدیث - 29

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

نوم الصّائم عباده و صمته تسبیح و عمله مضاعف و دعاؤه مستجاب و ذنبه مغفور؛

خواب روزه دار عبادت است و سکوت وی تسبیح است و عملش مضاعف است و دعایش مستجاب است و گناهش آمرزیده.

نهج الفصاحه

حدیث - 30

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من نزل علی قوم فلا یصومنّ تطوّعا إلّا بإذنهم؛

هر که مهمان قومی شود بی اجازه آنها روزه دلخواه نگیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 31

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لکلّ شی ء زکاه و زکاه الجسد الصّوم؛

هر چیزی را زکاتی هست و زکات تن روزه داشتن است.

نهج الفصاحه

حدیث - 32

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّیام نصف الصّبر و علی کلّ شی ء زکاه و زکاه الجسد الصّیام؛

روزه داری یک نیمه صبوری است، هر چیزی زکاتی دارد و زکات تـن روزه داشتن است.

نهج الفصاحه

حدیث - 33

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّیام جنّه ما لم یخرقها بکذب أو غیبه؛

روزه سپری است مادام که آن را به دروغ یا غیبت ندرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 34

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الصّیام نصف الصّبر؛

روزه یک نیمه صبر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 35

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

الصّوم جنّه من عذاب اللّه؛

روزه سپر عذاب خداست.

نهج الفصاحه

حدیث - 36

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ثلاث حقّ علی اللّه أن لا یردّ لهم دعوه: الصائم حتّی یفطر و المظلوم حتّی ینتصر و المسافر حتّی یرجع؛

سه کسند که بر خدا لازم است دعایشان را رد نکند: روزه دار تا افطار کند و ستمدیده تا ستم از او دفع شود و مسافر تا به وطن خود باز گردد.

نهج الفصاحه

حدیث - 37

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

برای هر چیزی زکاتی است ، و زکات تن روزه های مستحبی است .

تحف العقول

حدیث - 38

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء - سلام الله علیها - : ما یَصنَعُ الصّائِمُ بِصِیامِهِ إذا لَمْ یَصُنْ لِسانَهُ وَ سَمْعَهُ وَ بَصَرَهُ وَ جَوارِحَهُ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمودند: روزه داری که زبان و گوش و چشم و دیگر اعضاء و جوارح خود را کنترل ننماید هیچ سودی از روزه خود نمی برد.

مستدرک الوسائل، ج 7، ص 336، ح 2

حدیث - 39

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند :

لو صلیتم حتی تکونوا کالاوتار و صمتم حتی تکونوا کالحنایا لم یقبل الله منکم الا بورع؛

اگر آن قدر نماز بخوانید تا همچون زه کمان شوید، و آن قدر روزه بگیرید تاهمچون کمان خم شوید، خدا از شما قبول نمی کند، مگر این که انسان با ورع باشید.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 258)

حدیث - 40

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان من تمام الصوم اعطاءالزکوة (لفطرة) کما ان الصلاة علی النبی - صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم - من تمام الصلاة ؛

همانا پرداخت زکات فطره (در آخر ماه رمضان) مایه تمامیت روزه می باشد،چنان که صلوات بر محمد (و آل او) باعث تمامیت نماز است (یعنی نماز با صلوات و روزه با زکات فطره کامل می شود).

(وسائل الشیعه ، ج 6، ص 221)

حدیث - 41

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و الحج جهاد کل ضعیف ، و لکل شی ء زکاة و زکاة البدن الصیام ، و جهاد المرأة حسن التبعل؛

نمازوسیله تقرب و نزدیک شدن هر پارسایی به خداست ، و حج ، جهاد افراد ناتوان است .هر چیزی زکات دارد و زکات و پاک کردن بدن ، روزه گرفتن است . جهاد زن هم خوب شوهرداری کردن می باشد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1152)

حدیث - 42

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء،و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبر او داخل مـی شـود، و اجر و پاداش این امور برای میت و آن کسی که آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 62)

حدیث - 43

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بهاو یشهد علیها و ان للدین ثـلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الـی ان قـال) وللعامـل ثـلاث علامـات الصلوة و الصیام و الزکوة؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود:برای هر چیزی علامتی است که به وسـیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درسـتی کـه بـرای دین سه علامت است: 1 - علم، 2 - ایمان، 3 - عمل بـه ایمـان تـا آنجـا کـه فرمودند: برای عامل به دیـن سـه علامـت اسـت : 1 - نمـاز، 2 - روزه ، 3 - زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 44

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الولایة؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ،زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حدیث - 45

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله :

آیا شما را از چیزی خبر ندهم که اگر به آن عمل کنید، شیطان از شما دور شود، چندان که مشرق از مغرب دور است؟ عرض کردند: چرا. فرمودند: روزه روی شیطان را سیاه می‌کند، صدقه پشت او را می‌شکند، دوست داشتن برای خدا و هم یاری در کار نیک، ریشه او را می‌کند و استغفار شاهرگش را می‌زند.

امالی صدوق، ص 117 .

حدیث - 46

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله :

اَللّهُمَّ لَکَ صُمْنا وَ عَلی رِزْقِکَ اَفْطَرنا فَتَقَبَّلْهُ مِنّا ذَهَبَ الظَّماءُ وَ ابْتَلَّتِ الْعُروقُ وَ بَقیَ الاْجْرُ؛

بار خدایا! برای تو روزه گرفتیم و با روزی تو افطار می‌کنیم، پس آن را از ما بپذیر، تشنگی رفت، رگ‌ها شاداب شد و پاداش ماند.

کافی، ج 4 ، ص 95، ح 1.

حدیث - 47

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

کانَ رَسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله اِذا اَفْطَرَ بَدَاَ بِحَلْواءَ یُفْطِرُ عَلَیْها، فَاِنْ لَمْ یَجِدْ فَسُکَّرَةٍ اَو تَمَراتٍ، فَاِذا اَعوَزَ ذلِکَ کُلَّهُ فَماءٍ فاتِرٍ وَ کانَ یَقولُ: یُنَقِّی الْمَعِدَةَ وَ الْکَبِدَ وَ یُطَیِّبُ النَّکْهَةَ وَ الْفَمَ وَ یُقَوِّی الاَْضْراسَ... ؛

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله با حلوا افطار می‌کردند و اگر حلوا نبود، با چیز شیرین دیگر و یا چند دانه خرما و اگر نبود، با آب گرم و می‌فرمودند: آب گرم معده و جگر را پاک، دهان را خوشبو و دندان‌ها را تقویت میکند.

کافی، ج 4، ص 152، ح 4.

حدیث - 48

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

ثَلاثٌ یُذْهِبْنَ النِّسْیانَ وَ یُحْدِثْنَ الذِّکْرَ: قِراءَةُ الْقُرآنِ، وَ السِّواکُ وَ الصِّیامُ؛

سه چیز، فراموشی را از بین می‌برد و حافظه را زیاد می‌کند: خواندن قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن.

دعائم الاسلام، ج 2، ص 137، ح 481.

حدیث - 49

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

علت روزه گرفتن آن است که به سبب آن، ثروتمند و فقیر برابر شوند، زیرا ثروتمند گرسنگی را احساس نکرده، تا به فقیر رحم کند، هرگاه هم چیزی را بخواهد می‌تواند فراهم کند. پس خداوند خواست میان بندگانش برابری ایجاد کند و توانمند مزه گرسنگی و درد را بچشد تا بر ناتوان مهر بورزد و بر گرسنه ترحم کند .

بحارالأنوار، ج 96، ص 371، ح 53.

حدیث - 50

امام علی علیه‌السلام :

وَ عَنْ ذلِکَ ما حَرَسَ اللّهُ عِبادَهُ الْمُؤمِنینَ بِالصَّلَوات وَ الزَّکَواتِ وَ مُجاهَدَةَ الصِّیامِ فِی الأیّامِ الْمَفْروضاتِ تَسْکینا لاَطْرافِهِمْ وَ تَخْشیعا لاَبْصارِهِمْ وَتَذْلیلاً لِنُفُوسِهِمْ وَ تَخْفیضا (تَخْضیعا) لِقُلُوبِهِمْ؛(

خداوند، بندگان مؤمن خود را به وسیله نمازها و زکات‌ها و جدّیت در روزه‌داری روزهای واجب حفظ می‌کند، تا اعضا و جوارحشان آرام، دیدگانشان خاشع، جان‌هایشان فروتن و دل‌هایشان خاشع گردد.

نهج البلاغه، خطبه 192.

حدیث - 51

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

یا مَعْشَرَ الشَّبابِ عَلَیْکُم بِالْباهِ فَاِنْ لَمْ تَسْتَطیعوهُ فَعَلَیْکُمْ بِالصّیامِ فَاِنَّهُ وِجاؤُهُ ؛

ای گروه جوانان! ازدواج کنید . اگر نمی‌توانید ، روزه بگیرید ، که روزه مهارِ شهوت است .

کافی ، ج 4، ص 180، ح 2 .

حدیث - 52

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

یا مَعشَرَ الشَّبابِ عَلَیکُم بِالباهِ فَاِن لَم تَستَطیعوهُ فَعَلَیکُم بِالصّیامِ فَاِنَّهُ وِجاؤُهُ؛

ای گروه جوانان! ازدواج کنید . اگر نمی‌توانید، روزه بگیرید که روزه مهارِ شهوت است.

کافی ، ج 4، ص 180، ح 2

حدیث - 53

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

صَومُ القَلبِ خَیرٌ مِن صِیامِ اللِّسانِ وَ صَومُ اللِّسانِ خَیرٌ مِن صِیامِ البَطنِ؛

روزه قلب بهتر از روزه زبان است و روزه زبان بهتر از روزه شکم است.

غرر الحکم، ج 1، ص 417، ح 80

حدیث - 54

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

صِيامُ القَلبِ عَنِ الفِكرِ فِی الآثامِ أفضَلُ مِن صِيامِ البَطنِ عَنِ الطَّعامِ

روزه دل ، اندیشیدن به گناهان ، برتر است از روزه شکم ؛ یعنی غذا خوردن؛

میزان الحکمه ، ح 10948

حدیث - 55

حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

قالَ اللّهُ عز و جل: الصَّومُ لی، و أنَا أجزی بِهِ؛

خداوند فرموده است: روزه، برای من است و خودم پاداش آن را می دهم.

تهذیب الأحکام: 4 / 152 / 420

حدیث - 56

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

امَنِ اغتابَ مُسلِماً اَو مُسلِمَةً لَم یقبَلِ اللّهُ تَعالی صَلاتَهُ وَ لا صیامَهُ اَربَعینَ یوماً وَ لَیلَةً اِلّا اَن یغفِرَ لَهُ صاحِبُهُ؛

خداوند متعال تا چهل شبانه روز نماز و روزه غیبت کننده مرد و زن مسلمان را نمی‌پذیرد، مگر این که غیبت شونده او را ببخشد.

(جامع الأخبار، ص 412، ح 1141)

حدیث - 57

حضرت زهرا علیها السلام فرمودند:

ما یصنع الصائم بصیامه اذا لم یصن لسانه و سمعه و بصره و جوارحه؛

روزه داری که زبان و گوش و چشم و جوارح خود را حفظ نکرده، روزه اش به چه کارش خواهد آمد.

(بحار الانوار، ج 93 ص 295)

حدیث - 58

حضرت فاطمه علیها السلام فرمودند:

جعل الله ... الزکاة تزکیة للنفس و نماء فی الرزق ، و الصیام تثبیتا للاخلاص؛

خدای تعالی زکات را مایه پاکی جان و فزونی روزی ، و روزه را برای پابرجایی اخلاص قرار داد.

(احتجاج طبرسی ، ایران ، انتشارات اسوه ، ج 1)

حدیث - 59

امام حسن علیه السلام فرمودند:

ان لکل صائم عند فطوره دعوة مستجابة فاذا کان اول لقمة فقل : بسم الله اللهم یاواسع المغفرة اغفر لی

هر روزه داری هنگام افطار یک دعای اجابت شده دارد . پس در اولین لقمه افطار بگو: به نام خدا ، ای خدایی که آمرزش تو فراگیر و وسیع است ، مرا ببخش.

(اقبال الاعمال ، ص 116)

حدیث - 60

ان من تمام الصوم اعطاء الزكاة يعنى الفطرة كما ان الصلوة على النبى ﷺ من تمام الصلوة

تکمیل روزه به پرداخت زکات یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر ﷺ کمال نماز است

(وسائل الشيعه، ج 6 ص 221)

حدیث - 61

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اذا صمت فليصم سمعک و بصرک و شعرک و جلدک؛

آنگاه که روزه می گیری باید چشم و گوش و مو و پوست تو هم روزه دار باشند.(یعنی از گناهان پرهیز کند.)

(الكافى ج 4 ص 87)

حدیث - 62

امام علی علیه السلام فرمودند:

صوم النفس عن لذات الدنيا انفع الصيام

روزه نفس از لذتهای دنیوی سودمندترین روزه هاست.

(غرر الحكم، ج 1 ص 416)

حدیث - 63

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

روزه دوری کردن از حرامهاست، همچنان کـه مـرد از خـوردن و آشـامیدن خوداری می کند.

بحارالانوار، ج96، ص 294.

حدیث - 64

حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

خواب روزه دار، عبادت و سکوتش، تسبیح و عملـش، پذیرفتـه و دعـایش مستجاب است.

من لایحضرالفقیه، ج2، ص 76.

حدیث - 65

حضرت امام حسن عسگری علیه‌السلام در پاسخ به پرسش از علت واجب شـدن روزه فرمودند:

تا توانگر درد گرسنگی را بچشد و در نتیجه به نیازمند کمک کند.

بحارالانوار، ج96، ص 369.

حدیث - 66

حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

هر که روزه او را از خوردن غذایی که هوس آن را کند باز دارد، بر خداست که وی را از غذای بهشت سیر کند و از شراب بهشتی بنوشاندش.

بحارالانوار، ج40، ص 331.

حدیث - 67

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

خواب روزه دار، عبادت و سکوتش، تسبیح و دعایش پذیرفته و عملش دو چندان است. دعای روزه دار به هنگام افطار از درگاه خدا رد نمی شود.

میزان الحکمه، ج7، ص 3210.

حدیث - 68

حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

خدای تبارک و تعالی می فرمایند: روزه از من است و پاداش آن را هم می دهم.

اصول کافی، ج4، ص 63.

حدیث - 69

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

خواب روزه دار، عبادت و سکوتش، تسبیح و دعایش پذیرفته و عملش دو چندان است. دعای روزه دار به هنگام افطار از درگاه خدا رد نمی شود.

میزان الحکمه، ج7، ص 3210.

حدیث - 70

حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

خواب روزه دار، عبادت و سکوتش، تسبیح و عملش، پذیرفته و دعایش مستجاب است.

من لایحضرالفقیه، ج2، ص 76.

حدیث - 71

حضرت فاطمه ی زهرا علیهاالسلام فرمودند:

فرض الله الصیام تثبیتا للاخلاص؛

خداوند روزه را برای استواری اخلاص، واجب فرمود.

بحارالانوار، ج96، ص 368.

حدیث - 72

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

الصیام اجتناب المحارم کما یمتنع الرجل من الطعام و الشراب؛

روزه دوری کردن از حرامهاست، همچنان که مرد از خوردن و آشامیدن خوداری می کند.

بحارالانوار، ج96، ص 294.

حدیث - 73

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

لکل شیء زکاة وزکاة الابدان الصیام؛

هرچیزی زکاتی دارد و زکات بدنها روزه است.

میزان الحکمه، ج7، ص 3208.

حدیث - 74

قال الامام علی علیه‌السلام : فَرَضَ اللهُ ... الصِّیامَ ابْتِلاءً لاخلاصِ الْخَلْقِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: خداوند روزه را واجب کرد تا اخلاص بندگان را بیازماید.

«نهج البلاغه، حکمت 252»

حج

حديث - 1

قال الامام الصادق - عليه السلام - :اذا حج احدكم فليختم بزيارتنا، لأن ذلک من تمام الحج.

امام صادق عليه السلام فرمودند:هر گاه یکی از شما به حج رفت، آن را با زیارت ما به پایان برساند، چرا که این (دیدار ما) از نشانه‌های تمامیت و کمال حج است.

«وسائل الشيعة، ج 10، ص 254»

حديث - 2

امام باقر عليه السلام :

الصِّيامُ والحَجُّ تَسكِينُ القُلوبِ؛

روزه و حج، آرامبخش دل‌هاست.

ميزان الحكمة: ح 11074

حدیث - 3

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

و فرض علیکم حج بیته الحرام الذی جعله قبلة للانام؛

و (خداوند) حج بیت حرام خود را به شما واجب کرد، بیتی که آن را قبله مردم قرار دارد.

(نهج البلاغه ، خطبه 1 - 50).

حدیث - 4

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

اَلصّیامُ وَ الْحَجُّ تَسْکینُ الْقُلوبِ؛

روزه و حج آرام‌بخش دل‌هاست.

امالی طوسی، ص 296، ح 582

حدیث - 5

امام باقر علیه‌السلام :

انّ الرّجُلَ إذا أصابَ مالاً مِن حَرامٍ لَم یُقْبَلْ مِنهُ حَجٌّ ولا عُمْرَةٌ ولا صِلَةُ رَحِمٍ حتّی أنّه یَفْسُدُ فیهِ الفَرْجُ ؛

هرگاه انسان مالی از حرام به دست آورد نه حجّی از او پذیرفته شود، نه عمره‌ای و نه صله رحمی و حتّی در ازدواج و زناشویی او تأثیر سوء می‌گذارد.

أمالی الطوسیّ : 680 / 1447

حدیث - 6

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

الحَجّ يَنْفيالفَقرَ؛

حجّ، فقر و تهیدستی را از بین می‌برد.

تحف العقول : 7

حدیث - 7

امام صادق علیه السلام :

مَن حَجَّ ثَلاثَ حِجَجٍ لَم‌يُصِبْهُ فَقرٌ أبَدا؛

هر کس سه بار حجّ به جا آورد ، هرگز به فقر گرفتار نیاید .

الخصال : 117 / 101

حدیث - 8

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ما رأيتُ شَيئا أسْرَعَ غِنىً ولا أنْفى للفَقرِ مِن إدْمانِ حَجِّ هذا البَيتِ؛

ندیده‌ام که چیزی همانند مداومت بر زیارت این خانه(خانه خدا) چنان سریع توانگری آورد و فقر را بزداید .

أمالی الطوسیّ : 694 / 1478

حدیث - 9

قال الصادق علیه السلام :

ان الصلوة و الصوم و الصدقة و الحج و العمرة و کل عمل صالح ینفع المیت حتی ان المیت لیکون فی ضیق فیوسع علیه و یقال : هذا بعمل ابنک فلان او بعمل اخیک فلان اخوه فی الدین ؛

نماز، روزه ، صدقه ، حج ، عمره ، و نیز هر عمل صالحی برای میت سود دارد، حتی اگر میت در تنگنا هم باشد، به واسطه این اعمال ، گشایشی برای او به عمل می آید و به وی می گویند: این گشایش به خاطر عملی است که پسر تو فلانی یا برادر دینی تو فلانی به جا آورده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 312)

حدیث - 10

قال الصادق علیه السلام :

ان اول ما یسئل عنه العبد اذا وقف بین یدی الله - عز و جل - الصلوات المفروضات و عن الزکاة المفروضة و عن الصیام المفروض ، و عن الحج المفروض و عن ولایتنا اهل البیت ؛

وقتی بنده (فردای قیامت) در مقابل خدای عز و جل قرار گرفت ، اولین چیزی که از او سؤ ال می کنند، نمازهای واجب ، زکات واجب ، روزه واجب ، حج واجب و ولایت ما اهل بیت است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 90)

حديث - 11

قال الصادق عليه السلام :

اما انه ليس شی ء افضل من الحج الا الصلوة ؛

به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست ، مگر نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 26)

حديث - 12

قال الباقر عليه السلام :

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزكوة ، و الصوم و الحج و الولاية ؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ، زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حديث - 13

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

الحجّ جهاد كلّ ضعيف و جهاد المرأه حسن التّبعّل؛

حج جهاد ضعیفان است و جهاد زن، شوهرداری خوب است.

نهج الفصاحه

حدیث - 14

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الحجّ المبرور لیس له جزاء إلّا الجنّه؛

حج مقبول سزایی جز بهشت ندارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 15

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حجّوا تستغنوا و سافروا تصحّوا؛

به حج روید تا بی نیاز شوید و سفر کنید تا سالم مانید.

نهج الفصاحه

حدیث - 16

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تفتح أبواب السّماء و یستجاب الدّعاء فی أربعه مواطن: عند التقاء الصّفوف فی سبیل اللّه و عند نزول الغیث و عند إقامه الصّلاه و عند رؤیه الکعبه؛

چهار موقع درهای آسمان را بگشایند و دعاها را مستجاب کنند. هنگام تلاقی صف مبارزان در راه خدا و هنگام نزول باران و هنگام نماز و هنگام دیدار کعبه.

نهج الفصاحه

حدیث - 17

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

إذا حجّ الرّجل بمال من غیر حلّه فقال لبّیک اللّهمّ لبّیک قال اللّه لا لبّیک و لا سعدیک هذا مردود علیک؛

وقتی کسی با مالی که حلال نیست به حج رود هنگامی که گوید لبیک خدا یا لبیک، خدا گوید نه لبیک و نه سعدیک این ها به تو باز می گردد.

نهج الفصاحه

حدیث - 18

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء علیها السلام:

جَعَلَ اللّهُ الاْیمانَ تَطْهیراً لَکُمْ مِنَ الشِّرْکِ، وَ الصَّلاةَ تَنْزیهاً لَکُمْ مِنَ الْکِبْرِ، وَ الزَّکاةَ تَزْکِیَةً لِلنَّفْسِ، وَ نِماءً فِی الرِّزقِ، وَ الصِّیامَ تَثْبیتاً لِلاْخْلاصِ، وَ الْحَجَّ تَشْییداً لِلدّینِ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمودند:

خداوند سبحان، ایمان و اعتقاد را برای طهارت از شرک و نجات از گمراهی ها و شقاوت ها قرار داد. و نماز را برای خضوع و فروتنی و پاکی از هر نوع تکّبر، مقرّر نمود. و زکات (و خمس) را برای تزکیه نفس و توسعه روزی تعیین نمود. و روزه را برای استقامت و اخلاص در اراده، لازم دانست. و حجّ را برای استحکام أساس شریعت و بناء دین اسلام واجب نمود.

ریاحین الشّریعة، ج 1، ص 312

حدیث - 19

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و الحج جهاد کل ضعیف ، و لکل شی ء زکاة و زکاة البدن الصیام ، و جهاد المرأة حسن التبعل؛

نمازوسیله تقرب و نزدیک شدن هر پارسایی به خداست ، و حج ، جهاد افرادناتوان است .هر چیزی زکات دارد و زکات و پاک کردن بدن ، روزه گرفتن است . جهاد زن هم خوب شوهرداری کردن می باشد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1152)

حدیث - 20

امام صادق می فرمایند :

ما عبداللّه بشیء أفضل من الصّمت و المشی الی بیته؛

خداوند به چیزی برتر از خاموشی و رفتن به خانه‌ی او (حج)، عبادت نشده است.

الخصال: 35 / 8.

حدیث - 21

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اما انه لیس شی ء افضل من الحج الا الصلاة؛

به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست ، مگر نماز.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 26)

حدیث - 22

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الولایة؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ،زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حدیث - 23

قال الصادق علیه‌السلام :

صلاة فریضة خیر من عشرین حجة و حجة خیر من بیت مملو ذهبا یتصدق منه حتی یفنی او حتی لا یبقی منه شیء.

امام صادق علیه‌السلام فرمود:

یک نماز واجب از بیست حج بهتر است، و یک حج از صدقه دادن خانه‌ای پر از طلا بهتر است، آنگونه که آن را صدقه دهند تا آنکه چیزی در آن نماند.

بحار، ج 82، 227

حدیث - 24

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

زیارت خانه خدا امان دهنده است از عذاب دوزخ.

غررالحکم ، باب حج

حدیث - 25

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

مَن ضَمِنَ وَصيَّةَ الْمَيِّتِ مِن أمرِ الْحَجِّ فَلا يَعجُزَنَّ فيها فَإنَّ عُقُوبَتَها شَديدَةٌ وَ نَدامَتَها طَويلَةٌ، لا يَعجُزُ عَن وَصيَّةِ الْمَيِّتِ إلاّ شَقِيٌّ وَ لا يَقومُ بِها إلاّ سَعيدٌ؛

هر کس وصیت میت را در کار حج بر عهده بگیرد، نباید در آن کوتاهی کند، زیرا عقوبت آن سخت و پشیمانی‌اش طولانی است. از وصیت میت جز بدبخت کوتاهی نکند و به آن جز خوشبخت عمل ننماید.

جامع الأخبار، ص 159 .

حدیث - 26

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

الحَجُّ تَسكينُ القلُوبِ؛

حجّ آرام بخش دل‌ها است

الأمالی ، طوسی ، ص 296

حدیث - 27

قال الامام الصادق عليه السلام :من كان معسرا فلم يتهيأ له حجة الاسلام فليأت قبر الحسين عليه السلام فليعرف عنده.

امام صادق عليه السلام فرمودند:کسی که تنگدست باشد و حج واجب برایش فراهم نگردد، پس به زیارت قبر امام حسین عليه السلام برود و عرفه را آنجا باشد.

«وسائل الشيعة، ج 10، ص 360»

زکات

حدیث - 1

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اثافی الاسلام ثلاثة: الصلوة و الزکوة و الولایة،لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتیها.

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است: نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنهابدون دیگری درست نمی شود.

کافی: 2، ص 18.

حدیث - 2

رسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله :

ثَمانیةٌ لا تُقبَلُ مِنهُمُالصَّلاةُ : العَبدُ الآبِقُ حتّی یَرجِعَ إلی مَولاهُ ، والناشِزُ وزَوجُها علَیها ساخِطٌ ، ومانِعُ الزَّکاةِ ، وتارِکُ الوُضوءِ ، والجاریَةُ المُدرِکَةُ تُصَلِّی بغَیرِ خِمارٍ ، وإمامُ قَومٍ یُصَلِّی بِهِم وهُم لَهُ کارِهُونَ ، والسَّکرانُ ، والزَّبِینُ ؛ وهُو الذی یُدافِعُ البَولَ والغائطَ .

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

هشت نفرند که نمازشان پذیرفته نمی‌شود : بنده فراری ، تا زمانی که به سوی مولایش برگردد . زن نافرمان ، که شوهرش از او ناراضی است . کسی که زکات نمی‌دهد . کسی که وضو نمی‌گیرد . دختر بالغی‌که بدون‌روسری نماز بخواند .

پیشوای قومی که با آنان نماز بخواند در حـالی کـه از او ناراضـی هسـتند . آدم مست و زَبین ، یعنی کسی که بول و غائط خود را به زور نگه داشته است .

مکارم الأخلاق : 2 / 324 / 2656 ، منتخب میزان الحکمه : 326

حدیث - 3

قال الامام الباقر علیه السلام : فَرَضَ اللهُ الزکاةَ مَعَ الصَّلاة.

امام باقر علیه السلام فرمودند: خداوند زکات را همراه نماز، واجب کرده است.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 13»

حدیث - 4

قال الامام الباقر علیه السلام : بَینا رَسولُ الله فی المَسجد اِذ قالَ ... .

امام باقر علیه السلام فرمودند: روزی رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مسجد عده ای را از سـر جایشان بلند کرد و فرمودند: از مسجد بیرون شوید و تا زمانی که زکات خود را نپرداخته اید، برای نماز به مسجد نیایید.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 24»

حدیث - 5

قال الامام الباقر عليه السلام : ما مِنْ عَبْدٍ مَنَعَ مِنْ زكاة مالِهِ شيئاً الّا جَعَل اللهُ ذلک يَوْمَ القِيامَةِ ثَعباناً مِن النّارِ ... .

امام باقر عليه السلام فرمودند: کسی که زکات مال خود را نپردازد، خداوند آن را در روز قیامت به صورت ماری قرار می دهد که بر گردن صاحبش پیچیده و پیوسته او را نیش می زند تا هنگامی که حساب رسی آن روز پایان یابد.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 22»

حدیث - 6

قال الامام الباقر عليه السلام : اَلزَّكاةُ تَزِيدُ فِي الرِّزقِ.

امام باقر عليه السلام فرمودند: پرداخت زکات، بر روزی انسان می افزاید.

«بحار الانوار، ج 93، ص 14»

حدیث - 7

عن الامام أبی جعفر عليه السلام : اِنَّ الله يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيامَةِ ناساً من قبورهم مشدوَّدةً اَيديهِم إلى اَعناقِهِم ... .

امام باقر عليه السلام فرمودند: خداوند در روز قیامت عده ای را از قبورشان در حالی محشور می کند که دست هایشان به گردن های آنان محکم بسته شده و فرشتگان آن ها را پیوسته نکوهش می کنند و می گویند: این ها کسانی هستند که خداوند به آن ها روزی داد اما آن ها از پرداخت حق خدا امتناع ورزیدند.

«بحار الانوار، ج 96، ص 21»

حدیث - 8

قال الامام الحسن عليه السلام : ما نقصَتْ زكاةٌ مِنْ مالٍ قطُّ.

امام حسن عليه السلام فرمودند: پرداخت زکات، هرگز باعث کمبود مال نمی شود.

«بحار الانوار، ج 87، ص 381»

حدیث - 9

قال الامام علی عليه السلام : اِنَّ زكاةَ جُعِلتُ مَعَ الصَّلاةِ قُرباناً لِأهْلِ الإسلامِ ... .

امام علی عليه السلام فرمودند: همانا پرداخت زکات و اقامه نماز، باعث تقرب مسلمانان به خداوند می شود، سپس آن که زکات را با رضایت خاطر بپردازد، کفاره گناهان او می شود و بازدارنده و نگاه دارنده انسان، از آتش جهنم است، پس نباید به آن چه پرداخته شده با نظر حسرت نگاه کرد و برای پرداخت زکات افسوس خورد، زیرا کسی که زکات را از روی رغبت نپردازد، پاداش او اندک و عمل او تباه و همیشه پشیمان خواهد بود.

«نهج البلاغه، خطبه 199»

حدیث - 10

قال الامام علی عليه السلام : لا يَقْبَلُ اللهُ الصلاةَ مِمَّنْ مَنَعَ الزكاة.

امام علی عليه السلام فرمودند: خداوند نماز کسی را که زکات نمی دهد، قبول نخواهد کرد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 29»

حدیث - 11

قال الامام علی عليه السلام : اِنَّ اَفْضَلَ ما تَوَسَّلَ بِهِ المُتَوَسِّلُون اِلی اللهِ ... ایتاء زکات فإِنَّها فریضةٌ واجبةٌ.

امام علی عليه السلام فرمودند: بهترین چیزی که انسان می تواند با آن به خدا تقرب جوید، پرداختن زکات است، زیرا آن تکلیف واجب الهی است.

«نهج البلاغه، خطبه 110»

حدیث - 12

قال الامام علی عليه السلام : علیکم بِالزَّکاةِ فاِنِّی سمعتُ نبیکم صلی الله علیه و آله یقول: الزکاةُ قنطرةُ الْاِسلامِ، فَمَنْ اَدَّاها جازَ القِنْطَرة... .

امام علی عليه السلام فرمودند: بر شما باد به پرداخت زکات، زیرا از رسول خدا شنیدم که فرمودند: زکات پل اسلام است، کسی که آن را بپردازد از پل عبور کرده و کسی که آن را نپردازد، روی پل می ماند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 15»

حدیث - 13

قال الامام علی عليه‌السلام : اُوصیکَ یا بُنَیَّ بالصلاةِ عِنْدَ وقتِها و الزکاةِ فی اهلِها و محلِها.

امام علی عليه‌السلام فرمودند: ای فرزندانم شما را وصیت می کنم به نماز در اول وقت و (پرداخت) زکات به اهلش و در محلش.

«بحار الانوار، ج 93، ص 14»

حدیث - 14

قال الامام علی عليه‌السلام : اللهُ، اللهُ، فی الزّکاةِ فَاَنَّها تُطفئُ غَضَبَ رَبِّکم.

امام علی عليه‌السلام فرمودند: خدا را، خدا را، درباره زکات، همانا (پرداخت) زکات، (آتش) غضب خدایتان را خاموش می کند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 20»

حدیث - 15

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: سخاوت مندترین مردم، کسی است که زکات مال خود را بدهد و بخیل ترین مردم، کسی است که از پرداخت آن چه خدا بر او واجب کرده است، امتناع کند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 11»

حدیث - 16

قال رسول الله ﷺ : كَفَّرَ باللهِ العَظیم مِنْ هذِهِ الاُمة عَشَرَةَ ... و مانع الزكاة.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: از میان این مردم ده گروه به خداوند کفر ورزیدند: ... (یکی از آنها) کسی است که مانع پرداخت زکات می شود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 13»

حدیث - 17

قال رسول الله ﷺ : ثمانِيَةٌ لا يَقبلُ اللهُ لَهم صلاةَ و ذَكَر مُنهم مانع الزكاة.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: هشت گروه اند که خداوند نمازشان را قبول نمی کند، از جمله کسی که زکات نمی پردازد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 13»

حدیث - 18

قال رسول الله ﷺ : ... اتُو الزَّكاةَ، فاِذا لَمْ يَفْعَلُو ذلک اِبْتَلُو بِالْقَحْطِ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: زکات را بپردازید، پس اگر این کار را نکردید، گرفتار قحطی می شوید.

«بحار الانوار، ج 93، ص 14»

حدیث - 19

قال رسول الله ﷺ : ملعونٌ، ملعونٌ، مالاً لا یُزکّی.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: ملعون است، ملعون است، کسی که مالش را تزکیه نمی کند (زکات نمی پردازد).

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 26»

حدیث - 20

قال رسول الله ﷺ : اِنَّهُ لُعِنَ مانعُ الزَّکاةِ

رسول اکرم ﷺ فرمودند: بی تردید کسی که زکات مالش را نپردازد، ملعون است.

«بحار الانوار، ج 93، ص 29»

حدیث - 21

قال رسول الله ﷺ : لا تَتِمُّ صَلاةً اِلّا بزکاةٍ و لا صلاةَ لمن لا زکاةَ له.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: نماز کامل نمی شود، مگر به دادن زکات و کسی که زکات نمی دهد، نمازی برای او ثبت نمی شود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 29»

حدیث - 22

قال رسول الله ﷺ : حَصِّنُوا اَمْوالَکُم بِالزَّکاة.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: اموال خود را با پرداخت زکات از تلف شدن حفظ کنید.

«بحار الانوار، ج 93، ص 11»

حدیث - 23

قال الامام الصادق علیه السلام : اذا مَنعُوا الزکاةَ مُنعتِ الارضُ برکتَها مِنَ الزَرعِ و الثِمارِ و المعادنَ کُلُها.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هرگاه مردم از پرداخت زکات امتناع کنند، زمین برکت خود را از همه کشتزارها و باغ ها و معادن می گیرد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 15»

حدیث - 24

قال الامام الصادق علیه السلام : مَنْ اَقامَ الصلوة و لم یؤتِ الزَّکاةَ فَکَاَنَّهُ لَمْ یُقیم الصَّلاةَ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که نماز می خواند ولی زکات نمی دهد، گویا نمازی نخوانده است.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 22»

حدیث - 25

قال الامام الصادق علیه‌السلام : ما تَلَفَ مالٌ فی برٍّ و لا بَحرٍ اِلّا بِمَنْعِ زَکاةٍ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: هرگز مالی در خشکی و دریا تلف نمی شود، مگر به جهت نپرداختن زکات آن.

«بحار الانوار، ج 93، ص 20»

حدیث - 26

قال الامام الصادق علیه‌السلام : مانِعُ الزَّکاةِ یُطَوَّقُ بِحَیَّةٍ تَأکُلُ مِنْ دِماغِهِ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: کسی که از دادن زکات امتناع کند، ماری بر او مسلط خواهد شد که از مغز او تغذیه می کند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 29»

حدیث - 27

قال الامام الصادق علیه‌السلام : مَنْ مَنَعَ قِیراطاً مِنَ الزَّکاةِ فَما هُوَ بِمُؤمِنٍ و لا مُسْلِمٍ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: کسی که مبلغ ناچیزی از زکات را نپردازد، مؤمن و مسلمان واقعی محسوب نمی شود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 21»

حدیث - 28

قال الامام الصادق عليه السلام : ما فَرَضَ اللهُ على هذهِ الاُمَّةِ شيئاً اَشَـدُّ عَلـيهِم مِـنَ الزَّكاةِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: خداوند بر این امت چیزی مهم تر از زکات واجب نکرده است.

«بحار الانوار، ج 93، ص 22»

حدیث - 29

قال الامام الصادق عليه السلام : مَن مَنَعَ قيراطاً مِنْ الزكـاةِ فلـيس هـو بمـؤمنٍ و لا مسلمٍ و لا كرامةٍ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که قیراطی (یک بیسـت و چهـارم دینـار) از زکات را نپردازد، از دایره ایمان و اسلام بیرون است و احترامـی بـرای او بـاقی نمی ماند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 11»

حدیث - 30

امام علی علیه السلام می فرمایند:

حق نماز را مؤمنین شناخته اند که نه زینت های دنیا، نه نـور چشـمی هـااز فرزند ونه مـال ، آنـان را از عبـادت پروردگارشـان بـاز نمـی دارد، زیـرا کـه خداوندسبحان می گوید: مردانی هستند که تجارت و داد و ستد آنـان را از یـاد خدا و برپاداشتن نماز و پرداخت زکات باز نمی دارد.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 31

امام علی علیه السلام می فرمایند:

و الحج جهاد کل ضعیف ، و لکل شی ء زکاة و زکاة البـدن الصـیام ، و جهـاد المرأة حسن التبعل؛

نمازوسیله تقرب و نزدیک شدن هر پارسایی بـه خداسـت ، و حـج ، جهـاد افراد ناتوان است .هر چیزی زکات دارد و زکات و پاک کردن بدن ، روزه گرفتن است . جهاد زن هم خوب شوهرداری کردن می باشد.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1152)

حدیث - 32

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

و عن ذلک ما حرس الله عباده المؤمنین بالصلوات و الزکوات؛

و از اینجاست که خداوند با نمازها و زکاتها و سختکوشی درنماز، از بندگان با ایمانش پاسداری می کند.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 798)

حدیث - 33

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بهاو یشهد علیها و ان للدین ثلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الی ان قال) وللعامل ثلاث علامات الصلوة و الصیام و الزکوة؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود:برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای دین سه علامت است: 1 - علم، 2 - ایمان، 3 - عمل به ایمان تا آنجا که فرمودند: برای عامل به دین سه علامت است : 1 - نماز، 2 - روزه ، 3 - زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 34

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الولایة؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ،زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حدیث - 35

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

اُمِرْتُ اَن آخُذَ الصَّدَقَةَ مِن اَغْنیاءِکُم فَاَرُدَّها فی فُقَراءِکُم؛

من مأمورم که صدقه (و زکات) را از ثروتمندانتان بگیرم و به فقرایتان بدهم.

مستدرک الوسائل، ج 7، ص 105 .

حدیث - 36

امام علی علیه‌السلام :

وَ عَنْ ذلِکَ ما حَرَسَ اللّهُ عِبادَهُ الْمُؤمِنینَ بِالصَّلَوات وَ الزَّکَواتِ وَ مُجاهَدَةِ الصِّیامِ فِی الأیّامِ الْمَفْروضاتِ تَسْکینا لاَطْرافِهِمْ وَ تَخْشیعا لاَبْصارِهِمْ وَتَذْلیلاً لِنُفُوسِهِمْ وَ تَخْفیضا (تَخْضیعا) لِقُلُوبِهِمْ؛(

خداوند، بندگان مؤمن خود را به وسیله نمازها و زکات‌ها و جدّیت در روزه‌داری روزهای واجب حفظ می‌کند، تا اعضا و جوارحشان آرام، دیدگانشان خاشع، جان‌هایشان فروتن و دل‌هایشان خاشع گردد.

نهج البلاغه، خطبه 192.

حدیث - 37

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

خداوند سه چیز را به سه چیز دیگر مربوط کرده است و به طور جداگانه‌نمی‌پذیرد . نماز را با زکات ذکر کرده است ، هرکس نماز بخواند و زکات ندهد نمازش پذیرفته نیست . نیز شکر خود و شکر از والدین را با هم ذکر کرده است . از این رو هرکس از والدین خود قدردانی نکند از خدا قدردانی نکرده است . نیز در قرآن سفارش به تقوا و سفارش به ارحام در کنار هم آمده است . بنابراین اگر کسی به خویشاوندانش رسیدگی و احسان ننماید ، با تقوا محسوب نمی‌شود .

(عیون اخبار الرضا ، ج 1 ، ص 258)

حدیث - 38

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

سُوسُوا إِيمَانَكم بِالصَّدَقَةِ وَ حَصِّنُوا أَمـوَالَكم بِالزَّكَـاةِ وَ ادفَعُـوا أَمـوَاجَ البَلَـاءِ بِالدُّعَاءِ ؛

ایمان خود را با صدقه دادن و اموالتان را با زکات دادن نگاه دارید، و امواج بلا را با دعا از خود برانید.

(نهج البلاغه، حکمت 146)

حدیث - 39

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلبَرَکَةُ فی مالِ مَن آتَی الزَّکاةَ وَ واسَی المُؤمِنینَ وَ وَصَلَ الاَقرَبینَ؛

برکت در مال کسی است که زکات بپردازد، به مؤمنان مدد و یاری رساند و به خویشاوندان کمک نماید.

(تحف العقول، ص 172)

حدیث - 40

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلبَرَکَةُ فی مالِ مَن آتَی الزَّکاةَ وَ واسَی المُؤمِنینَ وَ وَصَلَ الاَقرَبینَ؛

برکت در مال کسی است که زکات بپردازد، به مؤمنان مدد و یاری رساند و به خویشاوندان کمک نماید.

(تحف العقول، ص 172)

حدیث - 41

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

إذا أرَدتَ أن یُثرِیَ اللهُ ما لَکَ فَزَکِّهِ.

هر گاه خواستی که خداوند دارایی تو را زیاد کند، زکات آن را بپرداز.

(بحارالأنوار، ج96، ص23)

حدیث - 42

رسول خدا ﷺ فرمودند:

إذا أرَدتَ أن يُثرِی اللهُ ما لَکَ فَزَکِّهِ.

هر گاه خواستی که خداوند دارایی تو را زیاد کند، زکات آن را بپرداز.

(بحارالأنوار، ج96، ص23)

حدیث - 43

حضرت فاطمه علیها السلام فرمودند:

جعل الله ... الزکاة تزکیة للنفس و نماء فی الرزق ، و الصیام تثبیتا للاخلاص؛

خدای تعالی زکات را مایه پاکی جان و فزونی روزی ، و روزه را برای پابرجایی اخلاص قرار داد.

(احتجاج طبرسی ، ایران ، انتشارات اسوه ، ج 1)

حدیث - 44

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ان من تمام الصوم اعطاء الزکاة یعنی الفطرة کما ان الصلوة علی النبی ﷺ من تمام الصلوة

تکمیل روزه به پرداخت زکات یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر ﷺ کمال نماز است

(وسائل الشیعه، ج 6 ص 221)

حدیث - 45

ان اول ما یسئل عنه العبد اذا وقف بین یدی الله - عز و جل - الصلوات المفروضات و عن الزکاة المفروضة و عن الصیام المفروض ، و عن الحج المفروض و عن ولایتنا اهل البیت ؛

وقتی بنده (فردای قیامت) در مقابل خدای عز و جل قرار گرفت ، اولین چیزی که از او سؤ ال می کنند، نمازهای واجب ، زکات واجب ، روزه واجب ، حج واجب و ولایت ما اهل بیت است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 90)

حدیث - 46

قال الصادق علیه السلام :

قال لقمان لابنه : لکل شی ء علامة یعرف بها و یشهد علیها و ان للدین ثلاث علامات : العلم و الایمان و العمل به ، (الی ان قال) و للعامل ثلاث علامات الصلوة و الصیام و الزکوة ؛

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود: برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای دین سه علامت است : 1 - علم 2 - ایمان ، 3 - عمل به ایمان ، تا آن جا که فرمود: برای عامل به دین سه علامت است : 1 - نماز 2 - روزه ، 3 - زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

حدیث - 47

قال رسول الله ﷺ :

...و اسهم الاسلام ثلاثة : الصلوة و الصوم و الزكوة ؛

بهره اسلام برای شما سه چیز است : نماز، روزه ، و زکات .

(نهج الفصاحه ، ص 244، حدیث - 1212)

حدیث - 48

قال الباقر علیه السلام :

بنی الاسلام علی خمس : الصلوة و الزكوة ، و الصوم و الحج و الولاية ؛

اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه ، زکات ، حج ، ولایت .

(کافی ، ج 2، ص 17)

حدیث - 49

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لكلّ شی ء زكاه و زكاه الجسد الصّوم؛

هر چیزی را زکاتی هست و زکات تن روزه داشتن است.

نهج الفصاحه

حدیث - 50

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حصّنوا أموالکم بالزّکاه و داووا مرضاکم بالصّدقه و أعدّوا للبلاء الدّعاء؛

اموال خود را به وسیله زکات محفوظ دارید و مریضان خود را با صدقه علاج کنید و برای جلوگیری از بلا به دعا متوسل شوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 51

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث من کنّ فیه وقی شحّ نفسه: من أدّی الزّکاه و قری الضّیف و أعطی فی النّائبه؛

سه چیز است که در هر که هست از بخل بر کنار است: آن که زکات می دهد و مهمان می برد و در سختی بخشش می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 52

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

بری ء من الشّحّ من أدّی الزّکاه و قری الضّیف و أعطی فی النّائبه؛

هر که زکات خود را بپردازد و مهمان به خانه ببرد و هنگام سختی بخشش کند از بخل بر کنار است.

نهج الفصاحه

حدیث - 53

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

إنّ فی المال حقّا سوی الزّکاه؛

در مال به جز زکات حقی هست.

نهج الفصاحه

حدیث - 54

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء علیها السلام :

جَعَلَ اللّهُ الاْیمانَ تَطْهیراً لَکُمْ مِنَ الشِّرْکِ، وَ الصَّلاةَ تَنْزیهاً لَکُمْ مِنَ الْکِبْرِ، وَ الزَّکاةَ تَزْکِیَةً لِلنَّفْسِ، وَ نِماءً فِی الرِّزقِ، وَ الصِّیامَ تَثْبیتاً لِلاْخْلاصِ، وَ الْحَجَّ تَشْییداً لِلدّینِ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمودند:

خداوند سبحان، ایمان و اعتقاد را برای طهارت از شرک و نجات از گمراهی ها و شقاوت ها قرار داد. و نماز را برای خضوع و فروتنی و پاکی از هر نوع تکّبر، مقرّر نمود. و زکات (و خمس) را برای تزکیه نفس و توسعه روزی تعیین نمود. و روزه را برای استقامت و اخلاص در اراده، لازم دانست. و حجّ را برای استحکام أساس شریعت و بناء دین اسلام واجب نمود.

ریاحین الشّریعة، ج 1، ص 312

حدیث - 55

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من قال بالجسم فلا تعطوه شیئا من الزکاة و لا تصلوا خلفه؛

هر کس قائل به جسمانیت خدا باشد از زکات چیزی به اوندهید و در پشت سرش نماز نخوانید.

(من لا یحضره الفقیه ، ج 1، ص 379)

حدیث - 56

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

کسی که وضوی خود را شاداب وکامل به جای آورد، و نماز خویش را نیکوبخواند، زکات مالش را بپردازد، و خشم خود را فرو نشاند و زبانش را ازگناهان مربوط به زبان ببندد، و برای گناه خود با توبه طلب آمرزش کند، و نسبت به اهل بیت پیامبر خویش خیرخواه باشد، البته تمام حقایق ایمان در اوکامل شده و درهای بهشت به روی او باز است .

(ثواب الاعمال ، ص 64)

حدیث - 57

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

من صلی و لم یزک لم تقبل صلوته؛

هر کس نماز بخواند، ولی زکات و مالیات اسلامی نپردازد، نمازش قبول نمی شود.

(بحار الانوار، ج ,96 ص 12)

حدیث - 58

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ان من تمام الصوم اعطاءالزکوة (لفطرة) کما ان الصلاة علی النبی - صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم - من تمام الصلاة ؛

همانا پرداخت زکات فطره (در آخر ماه رمضان) مایه تمامیت روزه می باشد،چنان که صلوات بر محمد (و آل او) باعث تمامیت نماز است (یعنی نماز با صلوات و روزه با زکات فطره کامل می شود).

(وسائل الشیعه ، ج 6، ص 221)

حدیث - 59

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

ان الله فرض الزکوة کما فرض الصلاة؛

خدازکات را واجب کرد، همان طور که نماز را واجب کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 3)

حدیث - 60

قال الامام الصادق - علیه السلام - : فُرِضَ عَلیکُم الزکاةُ کما فُرِضَ علیکُم الصلاةُ ... زکّوا اموالکم تَقْبَلُ صَلواتکم.

امام صادق علیه السلام فرمودند: زکات بر شما واجب شد، همان گونه که نماز بر شما واجب است، پس زکات اموال خود را بدهید تا نماز شما پذیرفته شود.

«وسائل الشیعة، ج 9، ص 9»

حدیث - 61

قال الامام الصادق علیه السلام : مَنْ مَنَعَ قیراطاً مِنَ الزّکاةِ فَلْیَمُتْ اِنْ شاءَ یَهُودیاً و اِنْ شَاءَ نَصرانیاً.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که قیراطی (یک بیست و چهارم دینار) از زکات را نپردازد، اگر بمیرد، بر دین یهود یا نصاری مرده است.

«بحار الانوار، ج 93، ص 20»

حدیث - 62

قال الامام الرضا عليه السلام : اِنّ الله ... امر بالصلاة و الزكاة فَمَنْ صَلَّى و لـم يـزّک لم تُقْبل منه صلواتُه.

امام رضا عليه السلام فرمودند: خداوند به نماز و زکات با هـم دسـتور داده اسـت، پس کسی که نماز بخواند ولی زکات نپردازد، نماز او پذیرفته نخواهد شد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 12»

حدیث - 63

امام باقر عليه السلام :

الزّكاةُ تَزِيدُ فى الرِّزقِ؛

زکات دادن، روزی را می‌افزاید.

بحار الأنوار : 96 / 14 / 27

حدیث - 64

قال الصادق عليه السلام :

ان من تما الصلوة اعطاء الزكوة (الفطرة) كما ان الصلاة على النبـى صلى الله عليه وآله مـن تمام الصلاة ؛

همانا پرداخت زکات فطره (در آخر ماه رمضان) مایـه تمامیـت روزه اسـت چنان که صلوات بر محمد (و آل او) باعث تمامیت نمـاز اسـت (یعنـی نمـاز بـا صلوات و روزه بازکات فطره کامل می شود).

(وسائل الشیعه ، ج 6 و ص 221)

حدیث - 65

قال الصادق عليه السلام :

من قال بالجسم فلا تعطوه شیئا من الزکاة و لاتصلوا خلفه ؛

هرکس قائل به جسمانیت خدا باشد از زکات چیزی به او ندهید و در پشت سرش نماز نخوانید.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 379)

حدیث - 66

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

من اسبغ وضوءه و احسن صلاته ، و ادی زکاة ماله و کف غضبه و سجن لسانه ، و استغفر لذنبه ، و ادی النصیحة لاهل بیت نبیه فقد استکمل حقایق الایمان و ابواب الجنة مفتحة له ؛

کسی که وضوی خود را شاداب و کامل به جای آورد، و نماز خویش را نیکو بخواند، زکات مالش را بپردازد، و خشم خود را فرو نشاند و زبانش را از گناهان مربوط به زبان ببندد، و برای گناه خود با توبه طلب آمرزش کند، و نسبت به اهل بیت پیامبر خویش خیرخواه باشد، البته تمام حقایق ایمان در او کامل شده و درهای بهشت به روی او باز است .

(ثواب الاعمال ، ص 64)

حدیث - 67

قال الصادق عليه السلام :

...و لاصلوة لمن لا زكوة له ؛

...و کسی که زکات خود را نمی پذیرد، نمازش پذیرفته نیست .

(بحارالانوار، ج 84، ص 252)

حدیث - 68

قال الرضا عليه السلام :

من صلی و لم یزک لم تقبل صلوته ؛

هر کس نماز بخواند، ولی زکات و مالیات اسلامی نپردازد، نمازش قبول نمی شود.

(بحارالانوار، ج 96، ص 12)

حدیث - 69

قال الرضا عليه السلام :

ان الله عز و جل امر بثلاثة مقرون بها ثلاثة اخری : امر بالصلوة و الزكاة فمن صلی و لم یزک لم تقبل منه صلاته و امر بالشكر له و للوالدین فمن لم یشكر والدیه لم یشكر الله و امر باتقاء الله و صلة الرحم .فمن لم یصل رحمه لم یتق الله - عز و جل -:

سه چیز با سه چیز همراه است :

1 - نمازگزاری که به او زکات تعلق گیرد و نپردازد، نمازش پذیرفته نیست .

2 - و به سپاسگزاری برای خود و پدر و مادر فرمان داد: آن که سپاس پـدر و مادر نکند، هرگاه خدا را سپاس کند پذیرفته نیست .

3 - به پرهیزکاری از خدا و پیوند با خویشاوند فرمـان داد.آن کـه پیونـد بـا خویشان ندارد از خدا بیمناک نیست .

(بحارالانوار، ج 96، ص 12.الخصال ، ج 1، ص 55)

حدیث - 70

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

لاتتم صلاة الا بزکوة ؛

نماز کسی کامل نمی شود مگر با پرداخت زکات .

(بحارالانوار، ج 96، ص 29)

حدیث - 71

قال الصادق علیه السلام :

ان الله فرض الزکوة کما فرض الصلاة ؛

خدا زکات را واجب کرد، همان طور که نماز را واجب کرد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 3)

حدیث - 72

قال الصادق عليه السلام :

اذا وقع الانسان فی قبره .... کان الصلوة عن یمینه و الزکوة عن شماله و البر ظل علیه ، قال الصبر للصلوة و الزکوة و البر: دونکم صاحبکم فان عجزتم عنه فانا دونه ؛

هنگامی که انسان در قبر خود قرار گرفت ، ((نماز)) در طرف راست و زکات در طرف چپ وی قرار می گیرند، و نیکیهایش بر سر وی سایه می گسترانند ؛ در این هنگام ، ((صبر)) به نماز و زکات و نیکیهای وی می گوید: صاحب خود را دریابید و اگر عاجز ماندید من او را کفایت می کنم و با او خواهم بود.

(سفینة البحار، صبر، ج 2، ص 5)

حدیث - 73

قال علی عليه السلام :

و عن ذلک ما حرس الله عباده المؤ منین بالصلوات و الزکوات ؛

و از اینجاست که خداوند با نمازها و زکاتها و سختکوشی در نماز، از بندگان با ایمانش پاسداری می کند.

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 798)

حدیث - 74

قال علی عليه‌السلام :

ان الزکاة جعلت مع الصلاة قربانا لاهل الاسلام ؛

همانا زکات همراه نماز مایه تقرب مسلمانان به خداوند است .

(نهج البلاغه ، ص 199)

حدیث - 75

اثافی الاسلام ثلاثة: الصلوة و الزکوة و الولایة،لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتیها؛

سنگهای زیربنای اسلام سه چیز است: نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنها بدون دیگری درست نمی شود.

(کافی جلد2، ص 18)

حدیث - 76

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌فرمایند:

للمراة علی زوجها ان یشبع بطنها، و یکسو ظهرها، ویعلمها الصلاة والصوم والزکاة ان کان فی مالها حق، ولاتخالفه فی ذلک ؛

حق زن بر شوهرش این است که او را سیر کند، لباس بپوشاند، نماز و روزه و زکات را اگر در مال زن حق زکاتی است به او یاد دهد، و زن نیز در این کارها با او مخالفت نورزد .

مستدرک الوسائل، ج14، ص243 .

ذکر، عبادت و بندگی

حدیث - 1

قال الامام علی علیه‌السلام : اَلْعِبادَةُ الْخالِصَةُ اَنْ لایَرجُوَا الرَّجلُ اِلاّ رَبَّـهُ وَ لا یَخـافُ اِلاّ ذَنْبَهُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: عبادت خالص آن است که آدمی جز بـه پروردگـار خویش امید نبندد و جز از گناه خویش نترسد.

«غررالحکم، ح 2128»

حدیث - 2

قال الامام علی علیه‌السلام : اَلاِخلاصُ عِبادَةُ الْمُقَرَّبینَ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: اخلاص، عبادت مقربان الهی است.

«غررالحکم، ح 197»

حدیث - 3

قال الامام علی علیه‌السلام : الاخلاصُ مِلاکُ العِبادَة.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: اخلاص، ملاک و معیار عبادت است.

«غررالحکم، ح 859»

حديث - 4

سول الله ﷺ :

آفَةُ العِبادَةِ الفَترَةُ ؛

آفت عبادت ، سستی است .

المحاسن ، ج 1 ، ص 17 .

حديث - 5

قال الإمام الصادق عليه السلام : أمر الله إبليس بالسجود لآدم، فقال: يا رب وعزتک إن أعفيتنی من السجود لآدم لأعبدنک عبادة ما عبدک أحد قط مثلها، قال الله جل جلاله: إنی احب أن اطاع من حيث اريد.

امام صادق عليه السلام فرمودند: خداوند به ابليس دستور داد بر آدم سجده كند. او گفت: پروردگارا! سوگند به عزتت كه اگر مرا از سجده بر آدم معاف داری تو را چنان پرستشی كنم كه هرگز كسی مانند آن تو را نپرستيده باشد. خداوند جل جلاله فرمودند: من دوست دارم آن گونه كه اراده می كنم اطاعت شوم.

«بحار الأنوار، ج 63، ص 250»

حدیث - 6

قال رسول الله ﷺ : تَرکُ العِبَادَةِ یُقسِی القَلبَ تَرکُ الذِّکرِ یُمِیتُ النَّفسَ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: ترک عبادت، دل را سخت می کند، رها کردن یاد خدا، جان را می میراند.

«تنبیه الخواطر، ج 2، ص 120»

حدیث - 7

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لو کان عند الله عباده تعبد بها عباده المخلصون أفضل من الشکر علی کل حال لأطلق لفظه فیهم من جمیع الخلق بها فلما لم یکن أفضل منها خصها من بین العبادات و خص أربابها، فقال تعالی(و قلیل من عبادی الشکور):

اگر نزد خداوند عبادتی بهتر از شکر گزاری در همه حال بود که بندگان مخلصش با آن عبادتش کنند، هر آینه آن کلمه را درباره همه خلقش به کار می برد، اما چون عبادتی بهتر از آن نبود از میان عبادات آن را خاص قرار داد و صاحبان آن را ویژه گردانید و فرمود: (و اندکی از بندگان من سپاسگزارند).

مصباح الشریعه ص 24

حدیث - 8

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إنا نأمر صبياننا بتسبيح فاطمه عليها السلام كما نأمرهم بالصلاه فالزمه فإنه لم يلزمه عبد فشقى؛

ما همان گونه که فرزندان خود را به نماز وا می داریم به تسبیح حضرت فاطمه علیهاالسلام وادار می سازیم پس به آن پایبند باش که هرکس به آن پایبند شود، بدبخت نخواهد شد.

کافی 13/343/3

حدیث - 9

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

يقول الله عزوجل إذا كان الغالب على العبد الاشتغال بى، جعلت بغيته و لذته فى ذكرى فإذا جعلت بغيته و لذته فى ذكرى عشقنى و عشقته فإذا عشقنى و عشقته رفعت الحجاب فيما بينى و بينه و صيرت ذلک تغالبا عليه لا يسهو إذا سها الناس اولئک كلامهم كلام الأنبياء اولئک الأبطال حقاً.

خدای عزوجل می فرماید: هرگاه یاد من بر بنده ام غالب شود، خواهش و خوشی او را در یاد خود قرار دهم و چون خواهش و خوشی او را در یاد خود قرار دهم عاشق من شود و من نیز عاشق او گردم و چون عاشق یکدیگر شدیم حجاب میان خود و او را بردارم و عشق خود را بر جان او چیره گردانم، چندان

که مانند مردم دچار سهو و غفلت نمی شود، سخن اینان سخن پیـامبران اسـت، اینان براستی قهرمانند.

کنزالعمال 1872/433/1

حدیث - 10

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

ذکر اللسان الحمد و الثناء و ذکر النفس الجهد و العناء و ذکر الروح الخـوف و الرجاء و ذکر القلب الصدق و الصفاء و ذکر العقل التعظیم و الحیـاء و ذکرالمعرفـه التسلیم و الرضا و ذکر السر الرؤیه و اللقاء؛

ذکر زبان حمد و ثناء، ذکر نفس سختکوشی و تحمل رنـج، ذکـر روح بـیم و امید، ذکر دل صدق و صفا، ذکر عقل تعظیم و شرم، ذکر معرفت تسلیم و رضـا و ذکر باطن مشاهده و لقا است

مشکاه النوار ص 113

حدیث - 11

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:

إن قسوه البطنه و فتره المیله و سکر الشبع و عزه الملک مما یثـبط و یبطـیء عن العمل و ینسی الذکر؛

پرخوری و سستی اراده و مستی سیری و غفلت حاصل از قدرت، از عوامـل بازدارنده و کند کننده در عمل است و ذکر(خدا) را از یاد می برد.

بحارالانوار 11/129/78

حدیث - 12

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

كأن المؤمنين هم الفقهاء أهل فكره و عبره، لم يصمهم عن ذكر الله ما سمعوا باذانهم و لم يعمهم عن ذكرالله ما رأوامن الزينه؛

گویا مؤمنان همان فقیهان(فرزانگان دین فهم) و اهل اندیشیدن و پند گرفتن هستند. شنیده های دنیوی، گوش آنها را از(شنیدن) یاد خدا کر نمی کند و زرق و برق دنیا چشم آنان را از یاد خدا کور نمی گرداند.

بحارالانوار 17/36/73

حدیث - 13

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فی قوله تعالی: (لذكرالله أكبر) - : ذكرالله عند ما أحل و حرم؛

درباره آیه (یاد خدا بزرگتر است): به یاد خدا بودن در هنگام رو به رو شدن با حلال و حرام.

نورالثقلین 61/162/4

حدیث - 14

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

من آطاع الله عزوجل فقد ذکر الله و إن قلت صلاته و صیمامه و تلاوته للقرآن؛

هرکس خدای عزوجل را اطاعت کند خدا را یاد کرده است، هر چند نماز خواندن و روزه گرفتن و قرآن خواندنش اندک باشد.

بحارالانوار 3/86/77

حدیث - 15

امام علی علیه السلام فرمودند:

اذکروا الله ذکراً خالصاً تحیوابه أفضل الحیاه و تسلکوابه طرق النجاه؛

خدا را خالصانه یاد کنید تا بهترین زندگی را داشته باشید و با آن راه نجات و رستگاری را به پیمایید.

بحارالانوار 16/39/78

حدیث - 16

امام علی علیه السلام فرمودند:

الذکر یونس اللب وینیر القلب و یستنزل الرحمه؛

یاد خدا عقل را آرامش می دهد، دل را روشن می کند و رحمت او را فرود می آورد.

غررالحكم 1858/66/2

حديث - 17

امام صادق عليه السلام فرمودند:

ما مِن عَمَلٍ أفضَلَ يَومَ الجُمُعَةِ مِنَ الصَّلوةِ عَلى مُحَمَّدٍ و آلِهِ؛

در روز جمعه هيچ عملى برتر از صلوات بر محمد و خاندان او نيست.

الخصال، ص394

حديث - 18

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم فرمودند:

قَولُ : «لا حَولَ ولا قُوّةَ إلاّ باللّه» فيهِ شِفاءٌ مِن تِسعَةٍ وتِسْعينَ داءً ، أدْناها الهَمُّ

جمله «لا حول ولا قوة الا باللّه» نود و نه درد را شفا مى‌دهد كه ساده‌ترين آنها اندوه است .

قرب الإسناد : 76 / 244 ، منتخب ميزان الحكمه: 148

حديث - 19

الإمام الصادق عليه السلام :

مَن قالَ بَعدَ صَلاةِ الصُّبحِ قَبلَ أن يَتَكَلَّمَ : «بِسمِ اللّه الرَّحمنِ الرَّحيمِ ، لا حَولَ ولاقُوَّةَ إلاّ بِاللّه العَلِيِّ العَظيمِ» يُعيدُها سَبعَ مَرّاتٍ ، دَفَعَ اللّه عَنهُ سَبعينَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ، ومَن قالَها إذا صَلَّى المَغرِبَ قَبلَ أن يَتَكَلَّمَ ، دَفَعَ اللّه عَنهُ سَبعينَ نَوعاً مِن أنواعِ البَلاءِ ؛ أهوَنُهَا الجُذامُ وَالبَرَصُ .

امام صادق عليه السلام :

هر کس پس از نماز صبح و پیش از آن که با کسی سخن بگوید ، هفت بار بگوید : «بِسْمِ اللّه الرَّحْمنِ الرَّحيمِ لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّه الْعَلِيِّ الْعَظيمِ» ، خداوند ، هفتاد گونه بلا را از او دفع کند ؛ و هر کس این [ذکر] را پس از نماز مغرب و پیش از آن که با کسی سخن بگوید ، بر زبان آورد ، خداوند ، هفتاد گونه بلا را که کمترین آنها جذام و پیسی است ، از او دور کند .

بحار الأنوار ، جلد 86 ، صفحه 95 ، حدیث - 1 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 490

حدیث - 20

قال الامام الرّضا - علیه السلام - : مَن ذَکَرَ اللهَ و لم یَسْتَبِقْ الی لقائِهِ فَقد اسْتَهْزَءَ بِنَفْسِهِ.

امام رضا علیه السلام فرمودند: کسی که خداوند را یاد کند و برای دیدار او شتاب نکند، خود را مسخره کرده است.

«بحار الانوار، ج 75، ص 356»

حدیث - 21

قال الامام الباقر علیه السلام : لا یکتُب المَلَکُ الاّ ما سَمِعَ و قال اللهُ عزوجلّ و اذکر رَبَّکَ فی نَفْسِکَ تضّرعاً و خیفَةًفَلا یعلَمُ ثوابَ ذلک الذّکر ... .

امام باقر علیه السلام فرمودند: ملائکه نمی نویسند مگر آن چه را می شنوند و خداوند عزوجل می فرماید: پروردگارت را در پیش خود با تضرع و زاری و از روی ترس یاد کن، پس ثواب چنین ذکری که در نفسِ انسان و پنهانی صورت گیرد را جز خدا کسی نمی داند، زیرا دارای ثواب بسیار بزرگی است.

«الکافی، ج 2، ص 502»

حدیث - 22

قال الامام الباقر علیه السلام : مکتوب فی التوراةِ التی لَم تُغَیَّر ... فاوحی الله تعالی الیه: یا موسَی! اَنا جَلیسُ مَنْذَکرَنی.

امام باقر علیه السلام فرمودند: در توراتی که تحریف نشده آمده است که، موسی علیه السلام از پروردگارش درخواستی کرد. او به خدا عرض کرد، خداوندا تو به من نزدیک هستی تا با تو نجوا کنم (آهسته سخن گویم) و یا از من دوری تا فریاد بزنم. خداوند به او وحی نمود: ای موسی! من همنیشن کسی هستم که مرا یاد کند.

«الکافی، ج 2، ص 496»

حدیث - 23

قال الامام الصادق علیه السلام : ما مِنْ مجلسٍ یَجتَمِعُ فیهِ ابرارٌ و فُجّارٌ فیقومونَ عَلی غیر ذِکرِ اللهِ الاّ کانَ حَسْرَةًعلیهم یومَ القیامَةِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هیچ مجلسی نیست که در آن نیکوکاران و بدکاران جمع شوند و بدون ذکر و یادِ خدا برخیزند، جز اینکه در روز قیامت مایه افسوس و حسرت آنان باشد.

«مرآة العقول، ج 12، ص 120»

حدیث - 24

قال الامام الصادق عليه السلام : من اکثَرَ ذکرَ اللهِ عزّوجلَّ اَظلَّهُ اللهُ فی جَنّتِهِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: هر کسی که خداوند را بسیار یاد کند، خداونـد در بهشت او را در سایه رحمت خویش قرار می دهد.

«الکافی، ج 2، ص 500»

حدیث - 25

قال الامام الصادق عليه السلام : یموتُ المومِنُ بکلّ مِیتةٍ الاّ الصّاعقةَ لا تاخذُهُ و هُوَ یذکر اللهَ عزّوجلَّ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: انسان مؤمن با هر مرگی از دنیا می رود به غیـر از صاعقه آسمانی، زیرا صاعقه، مومنی را که در حال ذکر خداوند است، فـرا نمـی گیرد.

«الکافی، ج 2، ص 500»

حدیث - 26

قال الامام الصادق عليه السلام : الـذّاکِرُ لِلّـهِ عزّوجـلَّ فـی الغـافلینَ کالمُقاتـلِ فِـی المُحاربینَ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که در میان غفلت کنندگان از یادِ خداوند، به یادِ او باشد، همانند کسی است که در صف رزمندگان، در راه خدا نبرد می کند.

«الکافی، ج 2، ص 502»

حدیث - 27

قال الامام الصادق عليه السلام : ان الله عزوجلّ يقول: مَنْ شَغَلَ بذِكْرِی عن مَسْـأَلَتی اعطيتُهُ افضَلَ ما اُعْطِی من سألنی.

امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که ذکر و یاد من او را از بیانِ درخواست و حاجتِ خود باز دارد، به او بهتر از آن چیزی را که به درخواست کننده عطا می کنم، عطا خواهم نمود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 158»

حدیث - 28

قال الامام الصادق عليه السلام : قال الله تعالی لموسی - عليه السلام - : أكثِر ذكری باللّيلِ و النّهارِ و كُنْ عند ذكری خاشعاً.

امام صادق عليه السلام فرمودند: خداوند متعال به حضرت موسی عليه السلام فرمودند: ذکر من را در شب و روز زیاد بگو و هنگام گفتن ذکر من خاشع باش.

«بحار الانوار، ج 93، ص 162»

حدیث - 29

قال الامام الصادق عليه السلام : شیعتُنا الّذین اذا خَلَوا ذَکروا اللهَ کثیراً.

امام صادق عليه السلام فرمودند: شیعیان کسانی هستند که در وقت تنهائی و در خلوتِ خویش، بسیار خدا را یاد می کنند.

«بحار الانوار، ج 93، ص 162»

حدیث - 30

امام علی عليه السلام فرمودند: کسی که به یاد خدا مشغول گردد، خداوند او را به نیکوئی یاد می کند.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3627»

حدیث - 31

قال الامام علی عليه السلام : مَنْ ذَکَرَ اللهَ سبحانَهُ احیَی اللهُ قَلْبَهُ و نَوَّرَ عَقْلَهُ و لُبَّهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند: کسی که خداوند سبحان را یاد کند، خدا قلبش را زنده می گرداند و عقل و خردِ او را روشن و نورانی می نماید.

«تصنیف غرر الحکم، ص 189، ح 3645»

حدیث - 32

قال الامام علی علیه‌السلام : ذکرُ اللهِ مَطْرَدَةُ الشیطان.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: ذکر خدا، موجب رانده شدن شیطان می گردد.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3614»

حدیث - 33

قال الامام علی علیه‌السلام : بذکرِ الله تُستَنْزَلُ الرّحمةُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: به واسطه ذکر خدا، رحمت پروردگار نازل می گردد.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3612»

حدیث - 34

قال الامام علی علیه‌السلام : ذکرُ اللهِ دواءُ اعلال النّفوسِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: ذکر خدا، دوایِ بیماری های جانهاست.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3619»

حدیث - 35

قال الامام علی علیه‌السلام : اُذکُروا اللهَ فی کلِّ مکانٍ فَانَّهُ معکُم.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: خداوند را در همه جا یاد کنید که او در همه جا و در همه حال با شما می باشد.

«بحار الانوار، ج 90، ص 54»

حدیث - 36

قال الامام علی علیه‌السلام : اِنَّ اولیاءَ اللهِ لَاَکْثَرُ النّاسِ لَهُ ذکراً و اَدْوَمهُم لَـهُ شـکراً وَ اعظَمُهُم علی بلائِهِ صَبراً.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: همانا دوستان خدا، بیشتر از دیگران خدا را یاد مـی کنند و شکرگزارترین آنها هستند و بیشتر از دیگران بر بلاء و سختی، صـبر مـی نمایند.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3606»

حدیث - 37

قال الامام علی علیه‌السلام : اِشْحَنِ الخَلْوَةَ بالذِّکْرِ و أصحَبَ النِّعَمَ بالشُّکرِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: خلوت و تنهائی خویش را با ذکر خداوند پربار نمـا و نعمتها را با شکر و سپاس همراه گردان.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3606»

حدیث - 38

قال الامام علی علیه‌السلام : استَدیموا الذّکرَ فاِنَّهُ یُنیرُ القَلبَ و هُوَ افضَلُ العبادَةِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: پیوسته به یاد خدا باشید و ذکر او را بگوئید، پس به درستی که ذکر خدا دل را روشن می نماید و برترین عبادت است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 189، ح 3654»

حدیث - 39

قال الامام علی علیه‌السلام : الذّکرُ مجالَسَةُ المحبوبِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: ذکر و یاد پروردگار، همنشینی با محبوب (خدا) است.

«غرر الحکم، ج 1، ص 15»

حدیث - 40

قال الامام علی علیه‌السلام : ذکرُ اللهِ نورُ الایمانِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: یاد خدا، نور ایمان است.

«بحار الانوار، ج 93، ص 89»

حدیث - 41

قال الامام علی علیه‌السلام : الذّکرُ ذکران: ذکرُ الله عزّوجلّ عند المُصیبةِ و افضَلُ من ذلکَ ذکرُ اللهِ عندَما حرّم الله علیک فیکونُ حاجزاً.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: ذکر خداوند بر دو گونه است: 1 - ذکر و یاد خداوند عزوجل در هنگام مصیبت. 2 - بهتر از آن ذکر و یاد خداوند در برابر چیزی است که بر تو حرام نموده است که آن ذکر مانع از ارتکاب حرام می گردد.

«مشکاة الانوار، ص 145»

حدیث - 42

قال الامام علی علیه‌السلام : اصلُ صَلاحِ القَلبِ اِشتغالُهُ بذکرِ الله.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: اساس و ریشه پاکی و اصلاح قلب، مشغول نمودنِ آن به ذکر خداوند است.

«بحار الانوار، ج 93، ص 188»

حدیث - 43

قال الامام علی علیه‌السلام : کلُّ قَولٍ لیسَ لله فیهِ ذکرٌ فَلَغْوٌ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: هر سخنی که در آن ذکر و یاد خدا نباشد، لغو و بیهوده است.

«بحار الانوار، ج 74، ص 419»

حدیث - 44

قال الامام الصادق علیه‌السلام : مَنْ اَصْغی الی ناطقٍ فَقَدْ عبدهُ، فان کان النّاطِقُ عَنِ اللهِ فقَد عبدالله و ان کانَ النّاطِقُ عن ابلیسَ فقد عَبَد ابلیس.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: کسی که به سخن گوینده ای گوش فرا داده (و اطاعت کند)، به تحقیق عبادت و بندگی او را کرده است، پس اگر گوینده، سخن الهی بگوید، در حقیقت خداوند را عبادت کرده و اگر سخن شیطانی را بر زبان جاری کند، پس او بندگیِ شیطان را کرده است.

«بحار الانوار، ج 72، ص 268»

حدیث - 45

قال الامام الصادق علیه‌السلام : علیک بالجدِّ و لا تُخرجَنَّ نفسَکَ من حـدِّ التَّقصـیر من عبادةِ اللهِ و طاعتهِ، فانّ الله تعالی لا یُعْبَدُ حقَّ عبادَتِهِ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: در عبادت و بندگی خداوند کوشا بـاش و همـواره خود را در عبادت و اطاعتِ او مقصر بدان، زیرا عبادتی که شایستهٔ ذات حـق و نعمت های بی شمار او باشد، به جا آورده نخواهد شد.

«الکافی، ج 2، ص 72»

حدیث - 46

قال الامام الصادق علیه‌السلام : لا تُکرِهوا الی انفسکُم العبادةَ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: عبادت (مستحبی) را بر خود تحمیل نکنید.

«الکافی، ج 2، ص 86»

حدیث - 47

قال الامام الحسین علیه‌السلام : مَنْ عَبَدالله حقَّ عبادَته، آتاهُ اللهُ فوقَ امانیهِ و کفایَتِهِ.

امام حسین علیه‌السلام فرمودند: هر کس خداوند متعـال را آن طـور کـه شایسـته عبادت و بندگی است، عبادت کند، خداوند متعال او را به بهترین آرزوهایش می رساند و امور زندگی او را کفایت می کند.

«بحار الانوار، ج 68، ص 183»

حدیث - 48

قال الامام الحسنُ المجتبی ـعليه السلام ـ : مَنْ عَبَّدَ اللهَ عبَّدَ اللهُ لَهُ كُلَّ شیءٍ.

امام حسن مجتبی عليه السلام فرمودند: کسی که خداوند را عبادت و بندگی نماید، خداوند متعال همه موجودات را بنده و مطیع او می گرداند.

«بحار الانوار، ج 68، ص 184»

حدیث - 49

قالَتْ فاطمةُ عليها السلام : مَنْ أصعَدَ الی اللهِ خالِصَ عبادَتهِ اهبطَ اللهُ لَهُ افضَلَ مصلَحَةِ.

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند: هر کس عبادات و کارهای خود را خالصانه برای پروردگار خویش انجام دهد، خداوند بهترین مصلحت ها و برکات خویش را برای او تقدیر نموده و نازل می کند.

«بحار الانوار، ج 67، ص 249»

حدیث - 50

قال الامام الرّضا علیه السلام فی بیانِ علّةِ العبادة: فإن قالَ قائل فَلِمَ تعبّدهُم؟ قیلَ: لئلاّ یکونوا ناسینَ لذکرِهِ و لا تارکینَ لادَبهِ و لا لاهینَ عن امرِهِ و نهیهِ ... .

امام رضا علیه السلام در بیان علت تشریع عبادات فرمودند: اگر کسی بگوید: چرا خداوند متعال، انسان را دعوت به عبادت و اطاعتِ خویش کرده است؟ گفته شود: آنان را به عبادت دعوت نمود تا یاد خدا را فراموش نکنند، ادب پروردگار خویش را ترک نکرده و نسبت به دستورات و نواهی او بی تفاوت نگردند، زیرا خیر و مایه حیات آنان در این دستورات است. پس اگر از عبادت خدا روی گردان شوند، زمان درازی بر ایشان بگذرد و دلهایشان سخت و قسی گردد.

«عیون اخبار الرضا ـ علیه السلام ـ ج 2، ص 102»

حدیث - 51

قال الامام الرضا علیه السلام : اوّلُ عبادةِ اللهِ معرِفَتُه و اصلُ معرفةِ الله توحیدُهُ.

امام رضا علیه السلام فرمودند: نخستین گام در عبادت پروردگار، شناخت خداست و اساس و پایهٔ شناخت خدا، یگانه دانستن اوست.

«عیون اخبار الرضا علیه السلام ج 1، ص 12»

حدیث - 52

قال الامام الرّضا علیه السلام : انّ اشدَّ العبادةِ الوَرَعُ.

امام رضا علیه السلام فرمودند: دشوارترین عبادت، تقوی و پرهیزگاری است.

«تفسیر نورالثقلین، ج 1، ص 30»

حدیث - 53

قال الامام العسکری علیه السلام : لَیسَت العِبادَةُ کثرةُ الصّیامِ و الصّلوةِ و انّما العبادَةُ کثرةُ التّفکُّر فی امرِ الله.

امام حسن عسگری علیه السلام فرمودند: عبادت در زیاد انجام دادن نماز و روزه نیست، بلکه عبادت تفکر و اندیشه بسیار در قدرت بی منتهای پروردگار و آفریده های اوست.

«مستدرک الوسائل، ج 11، ص 184»

حدیث - 54

قال الامام السجّاد علیه السلام : نظرُ المومنِ فی وَجهِ اخیهِ المومنِ لِلمَودَّةِ و المَحَبَّةِ لَهُ عبادَةٌ.

امام سجاد علیه السلام فرمودند: نگاه کردن مؤمن به صورت برادر مؤمن خویش از روی علاقه و محبّت به او، عبادت است.

«تحف العقول، ص 204»

حدیث - 55

قال الامام الحسین علیه‌السلام : انّ قوماً عَبَدُوا اللهَ رغبةً فتلکَ عبادة التُّجارِ و انَّ قوماً عبدوا اللهَ رَهبةً فتِلکَ عبادةُ العبیدِ و انّ قوماً عَبَدُوا اللهَ شکراً فتلک عبادةُ الاَحرارِ وَ هی افضَلُ العبادةِ.

امام حسین علیه‌السلام فرمودند: همانا عده ای خداوند را به جهت میل به بهشت عبادت می کنند، که این عبادت تجّار است و عده ای نیز خداوند را به جهت ترس از عذاب عبادت می کنند که این عبادت بردگان است و عده ای هم خداوند را به جهت شکر و سپاس (و از روی معرفت عبادت می کنند)، پس اینگونه عبادت نمودن، عبادتِ آزادگان است که بهترینِ عبادت ها است.

«تحف العقول، ص 177»

حدیث - 56

قال الامام الباقر علیه‌السلام : لایکونُ العبدُ عابداً للهِ حقَّ عبادتهِ حتّی ینقَطِعَ عَنِ الخلقِ کُلِّهم ... .

امام باقر علیه‌السلام فرمودند: هیچ بنده ای به مقام بندگی و عبودیت حقیقی پروردگار نمی رسد، مگر اینکه از همه خلائق قطع امید نموده و تنها به خداوند امیدوار باشد.

«تنبیه الخواطر، ص 427»

حديث - 57

قال رسول الله ﷺ : العبادةُ معَ أكل الحرامِ كالبِناءِ على الرَّملِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: عبادت كردن همراه با خوردن مال حرام، مانند ساختن بنايى بر روى شن است.

«بحارالانوار، ج 103، ص12»

حديث - 58

قال رسول الله ﷺ : تَفرُغُوا الطاعَةِ اللهِ وَ عبادَتهِ قبلَ انْ ينزِلَ بكمُ من البلاءِ ما يشغَلُكم عن العبادةِ.

پيامبر اكرم ﷺ فرمودند: قبل از اينكه بلاها و مشكلات زندگى شما را از عبادت باز دارد، (فرصت را غنيمت شمرده و) سعى و تلاش خود را متوجه عبادت و بندگى پروردگار نمائيد.

«تنبيه الخواطر، ص 360»

حدیث - 59

قال رسول الله ﷺ : السّكينةُ زينَةُ العِبادةِ.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: وقار و متانت، زیور و زینت عبادت است.

«بحار الانوار، ج 77، ص 131»

حدیث - 60

قال رسول الله ـ ﷺ ـ : لا عبادَةَ الاّ بيقينٍ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: عبادت کامل نیست مگر اینکه از روی یقین (به پروردگار) باشد.

«بحار الانوار، ج 77، ص 169»

حدیث - 61

قال رسول الله ﷺ : العبادَةُ سبعونَ جزءً و افضَلُها جزءً طَلَبُ الحلالِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: عبادت دارای هفتاد جزء است و برترین آنها به دست آوردن روزی حلال است.

«بحار الانوار، ج 103، ص 7»

حدیث - 62

قال رسول الله ﷺ : اُعبُد اللهَ کَانّکَ تَراهُ فانْ کُنتَ لاتَراهُ فانّهُ یَراکَ.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: خدا را به گونه ای عبادت کـن، مثـل اینکه او را می بینی و اگر تو او را نمی بینی، همانا خداوند تو را می بیند.

«بحار الانوار، ج 77، ص 74»

حدیث - 63

قال رسول الله ﷺ : النّظَرُ الی العالِمِ عبادةٌ و النّظَرُ الی الامامِ المقسِطِ عبادَةٌ و النَّظَرُ الیَ الوالدین بِرأفَةٍ و رحمةٍ عبادةٌ ... .

رسول خدا ﷺ فرمودند: نگریستن به سیمای دانشمندان عبادت است، دیدن حاکم و رهبر عادل نیز عبادت است و نگاه از روی مهربانی و عطوفت به پدر و مادر و دیدن دوستی که برای خدا دوستش می داری، اینها نیز عبادت است.

«بحار الانوار، ج 74، ص 73»

حدیث - 64

قال رسول الله ﷺ : أفْضَلُ النّاسِ مَنْ عشَق العبادة فَعانَقَها و احبَّها بقلبِهِ و باشَرَها بجَسَدِهِ و تَفزَّغَ لَها ... .

رسول خدا ﷺ فرمودند: با فضیلت ترین مردم، کسی است که به عبادت عشق می ورزد، پس عبادت را در آغوش می کشد و قلباً آنرا دوست داشته، اعضاء و جوارحش را به آن مشغول می کند و تمامی همّ و سعی خود را به آن متوجه کرده و به راحتی یا سختی های دنیا، اهمیت نمی دهد.

«الکافی، ج 2، ص 83»

حدیث - 65

قال رسول الله ﷺ : مَنْ اَتی بما افْترضَ اللهُ علیهِ، فهوَ مِنْ اعْبدِ النّاس.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: کسی که تکالیف واجبش را انجام دهد، پس او از جمله عابدترین مردم است.

«بحار الانوار، ج 77، ص 45»

حدیث - 66

قال رسول الله ﷺ : اعظَمُ العبادةِ اجراً اخفاها.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بزرگترین عبادات از نظر پاداش، پنهان ترین آنهاست.

«بحار الانوار، ج 75، ص 251»

حدیث - 67

قال الامام علی ـعليه السلامـ : الجودُ فی اللهِ عبادةُ المُتَقَرّبینَ.

امام علی عليه السلام فرمودند: بخشش در راه خدا، عبادت مقرّبان و نزدیکان به خداوند است.

«غرر الحکم، ح 8442»

حدیث - 68

قال الامام علی عليه السلام : قالَ رسولُ اللهِ صلى الله عليه وآله : قَالَ اللَّهُ تَعَالَی لَهُ فِی لَیلَةِ المِعرَاجِ یَا أَحمَدُ لَیسَ شَیءٌ مِنَ العِبَادَةِ أَحَبَّ إِلَیَّ مِنَ الصَّمتِ وَ الصَّومِ فَمَن صَامَ وَ لَم یَحفَظ لِسَانَهُ کَانَ کَمَن قَامَ وَ لَم یَقرَأ فِی صَلَاتِهِ ... .

امام علی عليه السلام فرمودند: پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله فرمودند: خداوند متعال در شب معراج به او گفت: ای احمد، آیا می دانی چگونه می توان عابد حقیقی شد؟ حضرت پاسخ دادند؟ نمی دانم. خداوند فرمودند: هرگاه هفت صفت در انسان جمع شود: 1) تقوائی که او را از ارتکاب گناه باز دارد. 2) سکوتی که مانع از پرداختن به آنچه به او مربوط نیست، گردد. 3) ترسی که هر روز بر اشک و حزن او بیفزاید. 4) حیائی که در خلوت و تنهائی پروا کند. 5) خوردن مال حلال که برای ادامه حیات محتاج آن است. 6) دشمنی دنیا، که من آنرا دشمن دارم. 7) و دوستی با نیکان و صلحا از آن روی که من آنها را دوست دارم.

«مستدرک الوسائل، ج 9، ص 19»

حدیث - 69

قال الامام علی علیه‌السلام: کیفَ یَجِدُ لذّةَ العبادَةِ مَن لا یصُومُ عن الهَوی.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: کسی که از دنباله روی هـوی و هـوس ابـاء نـدارد، چگونه می تواند لذّت عبادت را درک کند.

«غرر الحکم، ص 199، ح 3938»

حدیث - 70

قال الامام علی علیه‌السلام : زینُ العبادَةِ الخشوعُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: خشوع و خضوع، زیور و زینت عبـادتِ پروردگـار است.

«غرر الحکم، ص 199، ح 3948»

حدیث - 71

قال الامام علی علیه‌السلام : التّفکرُ فی آلاءِ الله نعمَ العبادةِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: اندیشه و تامّل در نعمت های الهی، خـوب عبـادتی است.

«غررالحکم، ص 56، ح 534»

حدیث - 72

قال الامام علی عليه السلام : العبودیّةُ خمسةُ اشیاء: خَلاءُ البطْنِ و قرائةُ القرآنِ و قیام اللیّل و التضُّرُع عند الصُّبح و البکاءُ من خشْیة الله.

امام علی عليه السلام فرمودند: عبودیت بر پنج رکن استوار است: 1. خالی ساختن شکم (از حرام) 2. قرائت قرآن 3. تهجّد و شب زنده داری 4. زاری و راز و نیاز با پروردگار در هنگام صبح 5. گریه از خوف خداوند.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 294»

حدیث - 73

قال الامام علی عليه السلام : دوامُ العبادَةِ برهانُ الظَّفَر عَلَی السّعادةِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: عبادت مستمر، دلیل دست یافتن به سعادت است.

«غرر الحکم، ص 198، ح 3936»

حدیث - 74

قال الامام علی عليه السلام : اذا احبَّ اللهُ عبداً اَلْهَمَهُ حُسنَ العبادة.

امام علی عليه السلام فرمودند: زمانی که خداوند بنده ای را دوست داشته باشد، نیکو عبادت کردن را به او الهام می کند.

«غرر الحکم، ص 198، ح 3935»

حدیث - 75

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: ذکر بر دو گونه است: ذکـر خـالص کـه دل بـا آن موافق باشد و ذکر بازدارنده (از یاد خدا) که یاد غیر خدا را در بردارد.

«بحار الانوار، ج 90، ص 159»

حدیث - 76

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَنْ اطاعَ اللهَ فَقَد ذکرَ الله و اِنْ قَلَّتْ صَـلاتُهُ و صـیامُهُ و تلاوَتُه و مَنْ عَصَی اللهَ فقد نَسِیَ الله ... .

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: کسی که خدا را اطاعت نماید، پس به تحقیـق بـه یاد خدا بوده است، هر چند نماز و روزه و تلاوت قرآنش کم باشد و کسی که از اطاعت خداوند سرباز زند، پس به تحقیق خدا را فراموش نموده است، هر چنـد نماز و روزه و تلاوت قرآن زیاد انجام دهد.

«بحار الانوار، ج 93، ص 154»

حدیث - 77

قال رسول الله ﷺ : قال الله عزّوجلّ: اذا ذَکَرَنی عبدی فی نفسِهِ ذَکرتُـهُ فـی نفسی و اذا ذَکَرَنی فی مَلاءٍ ذکرتُهُ فی ملاءٍ خیرٌ منهُ ... .

رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند عزوجل می فرماید: چون بنـده ام مـرا در نفس خویش یاد کند، من نیز او را یاد می کنم و اگر در جمعی مرا یـاد کنـد (و ذکر مرا بر زبان جاری کند)، من در جمعی بهتر از آن او را یاد می نمایم و چون به اندازه یک وجب به سوی من آید، من به مقدار یک ذراع بـه او نزدیـک مـی شوم و اگر به اندازه یک ذراع به من تقرب بجوید، من به اندازه وسعت گشـودن هر دو دست به او نزدیک می شوم و هنگامی که به سوی من گام بردارد، من بـه سویِ او می شتابم.

«محجةالبیضاء، ج 2، ص 267»

حدیث - 78

قال رسول الله ﷺ : اُذکُـروا اللهَ عنـدَ همِّـکَ اذا هَمَمْـتَ و عنـدَ لسـانکَ اذا حکَمْتَ و عندَ یَدِکَ اذا قَسَّمْتَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هنگامی که تصمیم به انجام کاری گرفتی و زمـانی که با زبانت حکمی را می خواهی بیان کنی و هنگامی که با دست خـویش مـی خواهی چیزی را (بین دیگران) تقسیم نمائی، خداوند را یاد کن.

«بحار الانوار، ج 74، ص 171»

حدیث - 79

قال رسول الله ﷺ : لا تکثروا الکلامَ بغَیْرِ ذکرِ اللهِ فاِنَّ کَثْرَةُ الکلامِ بغیرِ ذکرِ اللهِ تُقسیِ القَلْبَ و انّابعَدَ النّاسِ من اللهِ القاسی القلبُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: به غیر از ذکر خدا، سخنان دیگر را زیاد نگوئید، پس همانا پرگوئی اگر در غیر از ذکر خدا باشد، قلب را قسی و سخت می کند و کسی که سنگ دل باشد، دورترین مردم به خداوند است.

«مشکاة الانوار، ص 150»

حدیث - 80

قال رسول الله ﷺ : مَنْ اَکْثَرَ ذکرَ اللهِ عزّوجلّ احبَّهُ اللهُ وَ مَن ذَکَرَ اللهَ کَثیراً کُتِبَتْ لَهُ بَراءَتانِ براءةٌ منالنّارِ و براءَةٌ من النّفاقِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: کسی که زیاد ذکرِ خدا بگوید، خداوند او را دوست می دارد و کسی که زیاد به یادِ خدا باشد، خداوند دو برائت برای او می نویسد، برائت و دوری از آتش جهنم و برائت و دوری از نفاق و دوروئی.

«مرآة العقول، ج 12، ص 134»

حدیث - 81

قال رسول الله ﷺ : الذّکرُ خیرٌ من الصّدقةِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: ذکر و یاد خداوند، بهتر از دادن صدقه است.

«نهج الفصاحه، ص 329»

حدیث - 82

قال رسول الله ﷺ : ترکُ الذّکرِ یُمیتُ النَّفْسَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: ترک نمودن ذکر و یادِ خدا، موجبِ مرگ و هلاکت نفس می شود.

«مجموعه ورام، ج 1، ص 250»

حدیث - 83

قال الامام علی - علیه السلام - : افضَلُ الذّکرِ القُرآنُ به تُشْرَحُ الصّدورُ و تَسْتَنیرُ السّرائرُ.

امام علی علیه السلام فرمودند: قرآن، برترین ذکر هاست، با آن سینه ها گشوده می شود و اسرار روشن می گردد.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3625»

حدیث - 84

قال الامام علی علیه السلام : سامعُ ذکرِ اللهِ ذاکرٌ.

امام علی علیه السلام فرمودند: کسی به ذکر خدا گوش فرا دهد، (همانند کسی است که) ذکر خداوند را بر زبان جاری می کند.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3622»

حدیث - 85

قال الامام علی علیه السلام : ذکرُ اللهِ مَسَرَّةُ کلّ مِتقٍ و لَذَّةُ کلِّ مؤقنٍ.

امام علی علیه السلام فرمودند: یاد خدا، موجب خشنودی انسان های با تقوا و مایه لذت اهل یقین است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 189، ح 3653»

حدیث - 86

قال الامام علی علیه السلام : ذکرُ الله راسُ مالِ کلِّ مؤمنٍ و ریحُهُ السّلامَةُ مِنَ الشَّیطانِ.

امام علی علیه السلام فرمودند: یاد خدا، سرمایه انسان مؤمن و سودِ آن، سالم ماندن از (شرّ) شیطان است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3621»

حدیث - 87

قال الامام علی عليه السلام : الذّکرُ نورُ العَقـلِ (العُقـول) و حیـاةُ النفـوسِ وَ جَـلاءُ الصّدورِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: ذکر و یاد خدا، موجب روشنی عقل (عقلهـا)، زنـده شدن جانها و جلاء پیدا نمودن سینه هاست.

«تصنیف غرر الحکم، ص 189، ح 3634»

حدیث - 88

قال الامام علی عليه السلام : ذکرُ اللهِ دِعامَةُ الایمانِ وَ عِصْمَةٌ من الشَّیطانِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: یاد خدا، ستون ایمان و موجب محافظـت از (شـرّ) شیطان است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 188، ح 3620»

حدیث - 89

قال الامام علی عليه السلام : مَنْ عَمَّرَ قَلبَهُ بِدَاوم الذِّکرِ حَسُـنَتْ اَفْعالُـهُ فـی السّـرِّ و الجَهرِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: کسی که دل خـویش را بـا دائـم الـذکر بـودن آبـاد گرداند، خداوند افعال او را در نهان و آشکار، نیکو می گرداند.

«تصنیف غرر الحکم، ص 189، ح 3658»

حدیث - 90

قال الامام علی علیه‌السلام : العبادةُ الخالصةُ ان لا یَرجُوَ الرَّجُلُ الاّ ربَّه و لا یخافَ الاّ ذنبَهُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: عبادت خالصانه و محض برای خدا به این صورت است که انسان به هیچ کس جز پروردگارش امید نداشته باشد و از هیچ چیز جز گناه خودش نترسد.

«غررالحکم، ص 199، ح 3945»

حدیث - 91

قال الامام علی ـ علیه‌السلام ـ : العبادة فَوزٌ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: عبادت، رستگاری است.

«غررالحکم، ص 198، ح 3932»

حدیث - 92

قال الامام علی علیه‌السلام : لا خیرَ فی عبادةٍ لا علمَ فیها.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: عبادتی که از روی علم و آگاهی صورت نگیرد، خیری در آن نیست.

«بحار الانوار، ج 78، ص 75»

حدیث - 93

قال الامام علی عليه السلام : ما تَقرّبَ متقّربٌ بمثلِ العبادةِ.

امیر مؤمنان عليه السلام فرمودند: هیچ کسی به مانند عبـادت، بـه خـدا نزدیکـی و تقرّب پیدا نکرد.

«غرر الحکم، ص 199، ح 3942»

حدیث - 94

قال الله عزّوجلّ:

لا اله الا الله دژ(امان) من است، کسی که وارد آن شود، از عذاب من در امـان است.

(امالی‌الصدوق235)

حدیث - 95

قال الله عزّوجلّ:

ای احمد! عبادت ده بخش دارد کـه نُـه بخـش آن، بـه دسـت آوردن روزی حلال است.

(ارشادالقلوب203/1)

حدیث - 96

قال الله عزّوجلّ:

بنده‌ام با چیزی بهتر از واجبات به من نزدیک نمی‌شود. و با نافله(کارهای مستحبی) به من نزدیک می‌شود تا اینکه دوستش بدارم. آن‌گاه که دوستش بدارم، من گوش او خواهم شد که با آن می‌شنود و دیده‌ی او که با آن می‌بیند و زبان او که با آن سخن می‌گوید و دست او که قدرت‌نمایی می‌کند. اگر دعایم کند اجابتش می‌کنم و اگر از من بخواهد به او می‌دهم.

(کافی2/353)

حدیث - 97

قال الله عزّوجلّ:

ای عیسی! آن که بر من شوریده و گناه می‌کند تو را نفریبد. روزی مرا می‌خورد و دیگری را بندگی می‌کند...آن‌چنان او را به بند می‌کشم که راه گریزی نداشته باشد.

(کافی8/133)

حدیث - 98

قال الله عزّوجلّ:

با مستحبات به من نزدیک شو.

(کافی8/132)

حدیث - 99

قال الله عزّوجلّ:

آن‌گاه که مرا یاد می‌کنی، فروتن باش.

(کافی2/497)

حدیث - 100

قال الله عزّوجلّ:

یاد من، هر جایی زیباست.

(کافی2/497)

حدیث - 101

قال الله عزّوجلّ:

هرکه مرا یاد کند همدمش می‌شوم.

(کافی2/496)

حدیث - 102

قال الله عزّوجلّ:

ای فرزند آدم! خودت را محو بندگی من کن تا دلت را پر از بی‌نیازی کنم.

(کافی2/83)

حدیث - 103

قال الامام الصادق علیه‌السلام : فیما اوحی الله تعالی الی موسی ـ علیه‌السلام ـ : کَذِبَ مَنْ زَعَم انّهُ یحبّنی فاذا جَنَّهُ اللَّیلُ نام عَنّی، اَلَیسَ کلُّ محبٍّ یُحبُّ خلوَةَ حبیبِهِ؟.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: خداوند در وحی به حضرت موسی علیه‌السلام اینگونه فرمود: ای موسی کسی که گمان می کند مرا دوست دارد و هنگامی که شب فرا می رسد به خواب می رود، دروغ می گوید، آیا این طور نیست که دوست، عاشق و مشتاق خلوت با دوست خود است؟

«امالی شیخ صدوق، ص 292»

حدیث - 104

قال الامام الصادق علیه‌السلام : قال الله تبارکَ و تعالی ما تَحَبَّب اَلَیَّ عبدی باحبّ مِمّا افترضتُ علیه.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: خداوند می فرماید هیچ بنده ای با چیزی بهتر از دوست داشتن و انجام فرائض و واجبات، با من اظهار دوستی نکرد.

«الکافی، ج 2، ص 82»

حدیث - 105

قال رسول الله ﷺ : علامَةُ حبِّ اللهِ تعالی حبُّ ذکـرِ اللهِ و علامَـةُ بُغـضِ اللهِ بُعض ذکرِ الله.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: نشانه حب و دوستی خداوند، حب و علاقه به ذکر و یاد خداست و نشانه بعض خداوند، بغض و تنفر از یاد حق می باشد.

«کنز العمال، ح 1776»

حدیث - 106

قال رسول الله ﷺ : لا اله الّا الله نصفُ المیزانِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: کلمه لا اله الّا الله، نصف میزان و عمل است.

«امالی شیخ مفید، ص 275»

حدیث - 107

قال رسول الله ﷺ : خیرُ العبادةِ قولُ لا اله الّا الله.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بهترین عبادت، گفتن لا اله الّا الله است.

«توحید صدوق، ص 18»

حدیث - 108

قال رسول الله ﷺ : ما من الكلامِ كلمةٌ احبَّ الى الله عزوجل من قولِ لا الـهَ الّا اللهُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هیچ کلامی نزد خداوند، محبوب تر از گفتن کلمـه لا اله الّا الله نیست.

«توحید صدوق، ص 22»

حدیث - 109

قال رسول الله ﷺ : مَنْ قال لا اله الّا الله مُخلِصاً دَخَلَ الْجنةَ ... .

رسول خدا ﷺ فرمودند: کسی که لا اله الّا الله را بـا اخـلاص بگویـد، وارد بهشت می شود و اخلاص آن است که ذکر کلمه توحید، انسان را از هر گونه کار ناپسند و حرام باز دارد.

«توحید صدوق، ص 28»

حدیث - 110

عَنِ الْاِمامِ السَّجادِ - علیه السلام - قالَ: إنَّما شِيعَتُنا يُعْرَفُونَ بِعِبادَتِهِم ... الْمُسَبِّحُونَ إذا سَكتَ النَّاسُ وَ الْمُصَلُّونَ إذانامَ النّاسُ وَ الْمَحْزُونُونَ إذا فَرِحَ النَّاسُ يُعْرَفُونَ بِالزُّهدِ ... .

امام سجاد علیه السلام فرمودند: شیعیان ما از عبادتشان شناخته می شوند، آنان اهل تسبیح و ذکرند آن گاه که دیگران ساکتند و نماز گزارانند آن گاه که دیگـران در

خوابند و محزونند (دلخوش به دنیا نیستند) آن گاه که دیگران (بر اثـر سـرگرمی به دنیا) فرحناکند، آنان با زهد شناخته می شوند، گفتارشان رحمت است و شغل و کردار آنان جنَّت است.

«نور الثقلین، ج 3، ص 94»

حدیث - 111

الإمام الصادق علیه‌السلام :

قالَ رَسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله : الجُلوسُ فِی المَسجدِ لِانتِظارِ الصَّلاةِ عِبادَةٌ مالَم یُحدِث ، قیلَ : یا رَسولَ اللّه وما یُحدِثُ؟ قالَ : الاِغتِیابَ .

امام صادق علیه‌السلام :

پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود : «به انتظار نماز در مسـجد نشسـتن ، عبـادت اسـت تـا زمانی که ناروایی پدید نیاورد» .

گفته شد : ای پیامبر خدا! چه ناروایی ؟

فرمود : «غیبت کردن» .

بحار الأنوار: ج 75 ص 249 ح 17 .

حدیث - 112

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

الجُلوسُ فِی المَسجدِ لِانتِظارِ الصَّلاةِ عِبادَةٌ .

نشستن در مسجد به انتظار نماز ، عبادت است .

کنز العمّال : ج 7 ص 651 ح 20743 .

حدیث - 113

پیامبر خدا ﷺ :

خَمسٌ مِنَ العِبادَةِ : قِلَّةُ الطُّعمِ ، وَالقُعودُ فِی المَساجِدِ ... .

پنج چیز ، از عبادت است : کم‌خوردن ، نشستن در مسجدها . . . .

الفردوس: ج 2 ص 195 ح 2969 عن أبی هریرة ، کنز العمّال: ج 15 ص 880 ح 43493 .

حدیث - 114

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إنَّ یَومَ النَّیروزِ هُوَ الیَومُ الّذی أخَذَ اللَّهُ فیهِ مَواثیقَ العِبادِ أن یَعبُدوهُ ؛

روز نوروز همان روزی است که خداوند از بندگان پیمان گرفت که او را بپرستند.

مستدرک الوسائل ج 6 ص 353، میزان الحکمه ح 14727

حدیث - 115

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

مَن کَثُرَ تَسبیحُهُ وتَمجیدُهُ ، وقَلَّ طَعامُهُ وشَرابُهُ ومَنامُهُ ، اِشتاقَتهُ المَلائِکَةُ .

هر کس تسبیح گفتن او و به عظمت یاد کردن او از خداوند ، فراوان شود و خوراک و آشامیدن و خفتنش اندک گردد ، فرشتگانْ مشتاق او می‌شوند .

تنبیه الخواطر ، جلد 2 ، صفحه 116 دانش نامه احادیث پزشکی : 2 / 10

حدیث - 116

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَن أحیا لَیلةَ العِیدِ ولَیلةَ النِّصفِ مِنشَعبانَ ، لَم یَمُتْ قَلبُهُ یَومَ تَموتُ القُلوبُ .

هر که شب عید (فطر و قربان) و شب نیمه شعبان را احیا کنـد ، در آن روزی که دلها می‌میرند ، دل او نمیرد .

ثواب الأعمال : 2/102/1 منتخب میزان الحکمة : 284

حدیث - 117

امام علی علیه السلام :

سَهَرُ اللیلِ فی طاعَةِ اللّه رَبیعُالأولیاءِ ورَوضَـهُ السُّعَداءِ .

شب بیداری در طاعت و بندگی خدا ، بـهـار اولیا است و بوستان نیکبختان .

غرر الحکم : 5613 منتخب میزان الحکمة : 284

حدیث - 118

امام علی علیه السلام :

أفضَلُ العِبادَةِ سَهَرُ العُیونِ بذِکرِ اللّه سبحانَهُ .

برترین عبادت ، شب زنده‌داری به ذکر و یاد خدای سبحان است .

غرر الحکم : 3149 م

حدیث - 119

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

المُتَعبِّدُ بِغَیرِ فِقهٍ کالحِمارِ فی الطّاحونِ ؛

کسی که از روی فهم و شناخت‌عبادت نکند ، مانند خر آسیاست.

کنز العمّال : 28709 منتخب میزان الحکمة : 402

حدیث - 120

امام علی علیه السلام :

ثَمَرَةُ العِلمِ العِبادَةُ؛

میوه دانش ، پرستش است .

غرر الحکم : 4600 منتخب میزان الحکمة : 402

حدیث - 121

امام صادق علیه السلام :

لَیسَ العِلمُ بِالتَّعَلُّمِ ،إنَّما هُوَ نورٌ یَقَعُ فی قَلبِ مَن یُریدُ اللّـهُ تَبـارَکَ وتَعـالی أن یَهدِیَهُ ، فإن أرَدتَ العِلمَ فَاطلُب أوَّلاً فی نَفسِکَ حَقیقَةَ العُبودِیَّـةِ ، وَاطلُـبِ العِلـمَ بِاستِعمالِهِ ، وَاستَفهِمِ اللّه یُفهِمْکَ ؛

دانش به آموختن نیست ، بلکه نوری است که در دل هـر کـس کـه خداونـد تبارک و تعالی بخواهد هدایتش کند ، می‌افتد . بنـابراین ، اگـر خواهـان دانـش هستی ، نخست حقیقت عبودیت را در جـان خـودت جویـا شـو و دانـش را از

طریق به کار بستن آن بجوی و از خداوند فهم و دانایی بخـواه تـا تـو را فهـم و دانایی دهد .

بحار الأنوار : 1 / 225 / 17 منتخب میزان الحکمة : 404

حدیث - 122

امام علی علیه‌السلام :

قَصَـمَ ظَهـری عـالِمٌ مُتَهَتِّـکٌ، وجاهِـلٌ مُتَنَسِّـکٌ، فالجاهِـلُ یَغُـشُّ النّـاسَ بِتَنَسُّکِهِ،والعالِمُ یُنَفِّرُهُم بِتَهَتُّکِهِ ؛

دانـشمند پـرده در و عابد نـادان ، پشـت مـرا شکستند؛ زیرا نادان با عبادت خود مردم را فریب می‌دهد و دانشمند بـا تباهکاریهـای خـود آنـان را فـراری می‌دهد .

منیه المرید : 181 منتخب میزان الحکمة : 402

حدیث - 123

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

خَیرُ العِبادَةِ الاستِغفارُ؛

بهترین عبادت، استغفار کردن است.

الکافی: ج 2، ص 517، ح 2

حدیث - 124

امام باقر علیه‌السلام :

إنّ أشَدَّ العِبادَةِ الوَرَعُ؛

سخت ترین عبادت، پارسایی است.

میزان الحکمة: ح 11858

حدیث - 125

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

إنّ ذِکرَ اللّهِ شِفاءٌ؛

ذکر خدا، شفاء است.

حکمت‌نامه پیامبر اعظم: ج 1 ص 368 ح 422

حدیث - 126

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

لا تُکثِرُوا الکَلامَ بِغَیرِ ذِکرِ اللّهِ؛

در غیر از ذکر خدا زیاده گویی نکنید.

میزان الحکمه، ح 17120

حدیث - 127

امام صادق علیه‌السلام :

قالَ اللّهُ تبارکَ وتعالی: ما تَحبَّبَ إلیَّ عبدی بأحَبِّ مِمّا افْتَرَضتُ علَیهِ؛

خداوند می‌فرماید: بنده من با هیچ کاری پسندیده‌تر از انجام آن چه که بـر او فرض کردم، محبوب من نمی‌شود.

الکافی: ج 2، ص 82، ح 5

حدیث - 128

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله از حضرت امیرالمؤمنین، علی علیه‌السلام دربـاره حضـرت فاطمـه زهرا علیهاالسلام پرسیدند، حضرت پاسخ دادند:

«نعم العون علی طاعة الله؛

[فاطمه علیهاالسلام] خوب یاوری در راه اطاعت و بندگی خداست .»

بحارالانوار، ج 43، ص 117 .

حدیث - 129

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

خداوند چهارچیز را در چهار چیز قرار داده است :

1.برکت علم را در احترام به استاد

2.بقای ایمان را در تعظیم خدا به وسیله انجام بی چون چرای دستوراتش

3.لذت و برکت زندگی را در نیکی به پدر و مادر

4.و آزادی از جهنم را در آزار ندادن مردم.

نصایح، صفحه 230

حدیث - 130

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند :

کسی که برای رفع نیاز برادر مومن خود کوشش نماید مانند این است کـه نـه هزار سال خداوند متعال را عبادت نموده در حالی کـه روزهـا را روزه گرفتـه و شب ها را هم شب زنده داری نموده.

بحارالانوار جلد 74 صفحه 315

حدیث - 131

رسول خدا ﷺ فرمودند:

ای بندگان خدا شما همانند بیمارانید و خداوند مانند طبیب مصلحت مـریض در این است که به دستورات طبیب عمل نماید نه آن که به چیزی که خـود مـی پسندد اظهار تمایل کند پس تسلیم اوامر و دستورات الهی شـوید تـا بـه گـروه نجات یافتگان بپیوندید و به خیر و سعادت دست بیابید.

مجموعه ورام جلد 2 صفحه 117

حدیث - 132

حضرت امام مهدی علیه‌السلام فرمودند:

من کان فی حاجة الله، کان الله فی حاجته؛

هرکس در اجرای اوامر خداوندکوشا باشد، خدا نیز وی را در دستیابی به حاجتش یاری می کند.

بحارالأنوار ، ج 51 ، ص 331

حدیث - 133

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

مَن رَضی عن الله تعالی بالقَلیل مِن الرّزق رضَی الله منه بالقَلیل مِنَ العَمل؛

هر کس به رزق و روزی کم از خدا راضی باشد، خداوند از عمل کم او راضی خواهد بود.

بحارالانوار، ج 78، ص 357

حدیث - 134

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند :

یا عَلیُّ اَلعَقلَ مَا اکتُسِبَت بِهِ الجَنّةُ وَطُلِبَ بِهِ رِضَی الرّحمنِ؛

ای علی! عقل چیزی است که با آن بهشت و خشنودی خداوند رحمان به دست می‌آید.

کنزالعمال، ج13، ص151، ح36472

حدیث - 135

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

من عَبَد الله حق عبادته آتاه الله فوق امانیه و کفایته؛

هر که خدا را، آن گونه که سزاوار اوست، بندگی کند، خداوند بیش از آرزوها و کفایتش به او عطا می کند.

بحارالانوار، ج??، ص183

حدیث - 136

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فِکرَةُ ساعَةٍ خَیرٌ مِن عِبادَةِ اَلفِ سَنَةٍ؛

یک ساعت اندیشیدن در خیر و صلاح از هزار سال عبادت بهتر است.

بحارالانوار، ج71، ص326

حدیث - 137

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اَفضَلُ العِبادةُ اِدمانُ التّفکُّرفی اللهِ و فی قُدرَتِهِ؛

برترین عبادت مداومت نمودن بر تفکر درباره خداوند و قدرت اوست.

جهادالنفس، ح53

حدیث - 138

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

مَن أعرَضَ عَن مُحَرّمٍ أبدَلَهُ اللّهُ بِهِ عِبادَةً تَسُرُّهُ؛

هر کس از حرام دوری کند، خداوند به جای آن عبادتی که او را شاد کند نصیبش می‌گرداند.

بحارالأنوار، ج 77، ص 121، ح 20

حدیث - 139

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

عَدلُ ساعَةٍ خَيرٌ مِن عِبادَةِ سَبعينَ سَنَةً قِيامِ لَيلِها وَصِيامِ نَهارِها؛

ساعتی عدالت بهتر از هفتاد سال عبادت است که شب‌هایش به نماز و روزهایش به روزه بگذرد.

مشکاةالانوار، ص 544

حدیث - 140

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

إنّ المُؤمِنَ هِمّتُهُ فِی الصّلاةِ وَالصِّيامِ وَالعِبادَةِ وَالمُنافِقُ هِمّتُهُ فِی الطّعامِ وَالشّرابِ كَالبَهيمَةِ؛

همّت مؤمن در نماز و روزه و عبادت است و همّت منافق در خوردن و نوشیدن؛ مانند حیوانات.

تنبیه الخواطر،ج1، ص 94

حدیث - 141

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

اَفضَلُ العِبادَةِ عِفّةُ البَطنِ وَ الفَرجِ؛

بالاترین عبادت، عفت شکم و شهوت است.

تحف العقول، ص 296

حدیث - 142

امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

أفضَلُ العِبادَةِ بَعدِ المَعرِفَةِ إنتِظارُ الفَرَجِ؛

بهترین عبادت بعد از شناختن خداوند، انتظار فرج و گشایش است.

تحف العقول، ص403

حدیث - 143

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

اِنّ الوُصُولَ اِلی اللهِ عَزّوجلّ سَفَرٌ لا یُدرَکُ اِلّا بِامتِطاءِ اللّیلِ؛

وصول به خداوند عزوجل سفری است که جز با عبادت در شب حاصل نگردد.

مسند الامام العسکری، ص290

حدیث - 144

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لَو كانَ عِندَ اللّه عِبادَةٌ تَعَبَّدَ بِها عِبادُهُ المُخلِصُونَ أفضَلَ مِنَ الشُّكرِ عَلى كُلِّ حالٍ لاَءطلَقَ لَفظَهُ فيهِم مِن جَميعِ الخَلقِ بِها فَلمّا لَم يَكُن أفضَلَ مِنها خَصَّها مِن بَينِ العِباداتِ وخَصَّ أربابَها، فَقالَ تَعالى (وقَليلٌ مِن عِبادِيَ الشّكُورُ)؛

اگر نزد خداوند عبادتی بهتر از شکرگزاری در همه حال بود که بندگان مخلصش با آن عبادتش کنند ، هر آینه آن کلمه را درباره همه خلقش به کار می‌برد ، اما چون عبادتی بهتر از آن نبود از میان عبادات آن را خاص قرار داد و صاحبان آن را ویژه گردانید و فرمود : «واندکی از بندگان من سپاسگزارند» .

کنزالعمال، ج13، ص151، ح36472

حدیث - 145

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

اَلخُلقُ الحَسَنُ عِبادَةٌ؛

خوش اخلاقی عبادت است.

کنزالعمال، ج13، ص151، ح36472

حدیث - 146

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إنّ العَبدَ إذا اَرادَ اَن یَقرَأَ أو یَعمَلَ عَمَلاً فَیَقُولُ: بِسمِ اللّه الرّحمنِ الرّحیمِ فَإنّهُ یُبارَکُ لَهُ فیهِ؛

هرگاه بنده ای بخواهد چیزی بخواند و یا کاری انجام دهد و بسم اللّه الرحمن الرحیم بگوید در کارش برکت داده می شود.

بحارالأنوار، ج92، ص242، ح48

حدیث - 147

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اَلمُفَوِّضُ أمرَهُ إلَی اللّه فی راحَةِ الأَبَدِ وَالعَیشِ الدّائِمِ الرّغَدِ وَالمُفَوِّضُ حَقّا هُوَ العالی عَن کُلِّ هَمِّهِ دُونَ اللّه تَعالی؛

کسی که کارهای خود را به خدا بسپارد همواره از آسایش و خیر و برکت در زندگی برخوردار است و واگذارنده حقیقی کارها به خدا، کسی است که تمام همّتش تنها بسوی خدا باشد.

مصباح الشریعة، ج1، ص175، ح83

حدیث - 148

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن أصلَحَ فیما بَینَهُ وَبَینَ اللّه أصلَحَ اللّه فیما بَینَهُ وَبَینَ النّاسِ؛

هر کس رابطه اش را با خدا اصلاح کند، خداوند رابطه او را با مردم اصلاح خواهد نمود.

بحارالأنوار، ج71، ص366، ح12

حدیث - 149

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طُوبی لِمَن أخلَصَ لِلّهِ عَمَلَهُ وَعِلمَهُ وَحُبَّهُ وَبُغضَهُ وَأخذَهُ وَتَرکَهُ وَکَلامَهُ وَصَمتَهُ وَفِعلَهُ وَقَولَهُ؛

خوشا به سعادت کسی که عمل، علم، دوستی، دشمنی، گرفتن، رها کردن، سخن،سکوت ،کردار و گفتارش را برای خدا خالص گرداند.

تحف العقول، ص 100

حدیث - 150

مَن تَرَکَ لِلّهِ سُبحانَهُ شَیئا عَوَّضَهُ اللّه خَیرا مِمّا تَرَکَ؛

هر کس به خاطر خدای سبحان از چیزی بگذرد، خداوند بهتر از آن را به او عوض خواهد داد.

غررالحکم، ج5، ص395، ح8909

.

حدیث - 151

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

مَن أخلَصَ لِلّهِ أربَعینَ صَباحا ظَهَرَت یَنابیعُ الحِکمَةِ مِن قَلبِهِ عَلی لِسانِهِ؛

هر کس چهل روز خود را برای خدا خالص کند چشمه های حکمت از قلب وی بر زبانش جاری می شود.

نهج الفصاحه، ح 2836

حدیث - 152

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

لا تَخَفْ فِی اللّهِ لَومَةَ لائمٍ.

در راه خدا از ملامت و نکوهش ملامتگران نترس.

معانی الأخبار، ص 335

حدیث - 153

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

لَیسَ مِن عَبدٍ یَظُنُّ بِاللّه خَیرا إلاّ کانَ عِندَ ظَنِّهِ بِهِ؛

بنده ای نیست که به خداوند خوش گمان باشد مگر آن که خداوند نیز طبق همان گمان با او رفتار کند.

بحارالأنوار، ج70، ص384، ح42

حدیث - 154

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

اَللّهُمَّ ارزُقنی حُبَّکَ وَحُبَّ مَن یُحِبُّکَ وَحُبَّ ما یُقَرِّبُنی إلی حُبِّکَ وَاجعَل حُبَّکَ أحَبَّ إلَیَّ مِنَ الماءِ البارِدِ؛

خدایا روزی کن مرا محبّت خودت و محبّت دوستدارانت را و محبّت آنچه مرا به تو نزدیک می کند و محبّت خودت را نزد من از آب خنک محبوب تر گردان.

محجة البیضاء، ج8، ص5

حدیث - 155

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

مَن أطاعَ اللّه عَزّوَجَلّ فَقَد ذَکَرَ اللّه وَإن قَلّت صَلاتُهُ وَصیامُهُ وَتِلاوَتُهُ لِلقُرآنِ؛

هر کس خدای عزوجل را اطاعت کند خدا را یاد کرده است، هر چند نماز خواندن و روزه گرفتن و قرآن خواندنش اندک باشد.

بحارالأنوار، ج77، ص86، ح3

حدیث - 156

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

یا مَن ذِکرُهُ شَرَفٌ لِلذّاکِرینَ وَیا مَن شُکرُهُ فَوزٌ لِلشّاکِرینَ وَیا مَن طاعَتُهُ لِلمُطیعینَ، صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاشغَل قُلوبَنا بِذِکرِکَ عَن کُلِّ ذِکرٍ؛

ای آن که یادش مایه شرافت و بزرگی یاد کنندگان است و ای آن که سپاسگزاریش موجب دست یافتن سپاسگزاران (بر نعمتها) است و ای آن که فرمانبرداریش سبب نجات فرمانبرداران است، بر محمد و آل او درود فرست و با یاد خود دلهای ما را از هر یاد دیگری بازدار.

صحیفه سجادیه، دعای 11

حدیث - 157

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

ذِکرُ اللِّسانِ الحَمدُ وَالثّناءُ وَ ذِکرُ النّفسِ الجَهدُ وَالعَناءُ وَذِکرُ الرّوحِ الخَوفُ وَالرّجاءُ وَذِکرُ القَلبِ الصِّدقُ وَالصَّفاءُ وَذِکرُ العَقلِ التّعظیمُ وَالحَیاءُ وَذِکرُ المَعرِفَةِ التّسلیمُ وَالرِّضا وَذِکرُ السِّرِّ الرُّؤیَةُ وَاللِّقاءُ؛

ذکر زبان حمد و ثناء، ذکر نفس سختکوشی و تحمل رنج، ذکر روح بیم و امید، ذکر دل صدق و صفا، ذکر عقل تعظیم و شرم، ذکر معرفت تسلیم و رضا و ذکر باطن مشاهده و لقا است.

مشکاة الانوار، ص 113

حدیث - 158

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

یَقولُ اللّه عَزّوَجَلّ إذ کانَ الغالِبُ عَلَی العَبدِ الاِشتِغالُ بی، جَعَلتُ بُغیَتَهُ وَلَذّتَهُ فی ذِکری فَإذا جَعَلتُ بُغیَتَهُ وَلَذّتَهُ فی ذِکری عَشَقَنی وَعَشَقتُهُ فَإذا عَشَقَنی وَعَشَقتُهُ

رَفَعتُ الحِجابَ فيما بَينی وَبَينَهُ وَصَيَّرتُ ذلِکَ تَغالُبَاَ عَلَيهِ لايَسهو إِذا سَهَا النّاسُ أُولئِکَ کَلامُهُم کَلامُ النبياءِ أُولئِکَ البطالُ حَقّا؛

خدای عزوجل می فرماید: هرگاه یاد من بر بنده ام غالب شود، خواهش و خوشی او را در یاد خود قرار دهم و چون خواهش و خوشی او را در یاد خود قرار دهم عاشق من شود و من نیز عاشق او گردم و چون عاشق یکدیگر شدیم حجاب میان خود و او را بر دارم و عشق خود را بر جان او چیره گردانم، چندان که مانند مردم دچار سهو و غفلت نمی شود، سخن اینان سخن پیامبران است، اینان براستی قهرمانند.

کنزالعمال، ج1، ص433، ح1872

حدیث - 159

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

ما مِن ساعَةٍ تَمُرُّ بِابن آدَمَ لَم يُذکَر اللهُ فيها إلّا حَسِرَ عَلَيها يَومَ القيامَةِ.

هر لحظه ای که بر فرزند آدم بگذرد و او به یاد خدا نباشد روز قیامت حسرتش را خواهد خورد.

کنز العمال ح1819

حدیث - 160

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اُذکُرُوا اللّه ذِکراخالِصاتَحیَوابِهِ أفضَلَ الحَیاةِ وَتَسلُکوابِهِ طُرُقَ النّجاةِ؛

خدا را خالصانه یاد کنید تا بهترین زندگی را داشته باشید و با آن راه نجات و رستگاری را به پیمایید.

بحارالأنوار، ج78، ص39، ح16

حدیث - 161

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلذِّکرُ یونِسُ اللُّبِّ وَیُنیرُ القَلبَ وَیَستَنزِلُ الرَّحمَةَ؛

یاد خدا عقل را آرامش می دهد، دل را روشن می کند و رحمت او را فـرود می آورد.

غررالحکم، ج2، ص66، ح1858

حدیث - 162

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

لا یأمَن یومَ القیامَةِ إلاّ مَن خافَ اللهَ فِی الدُّنیا؛

کسی در قیامت در امان نیست مگر کسی کـه در دنیـا تـرس از خـدا در دل داشت.

(مناقب ابن شهر آشوب، ج4، ص 69)

حدیث - 163

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

مَنْ قالَ فی کُلِّ یَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ دَفَعَ اللّهُ بِها عَنْهُ سَبْعینَ نَوْعا مِنَ الْبَلاءِ اَیْسَرُهَا الْهَمُّ؛

هر کس در هر روز صد مرتبه لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ بگوید، خداوند هفتاد نوع بلا را از او دفع می‌کند، که کوچکترین آن غم و اندوه است.

(ثواب الأعمال، ص 162)

حدیث - 164

امام هادی علیه‌السلام فرمودند:

اَلسَّهَرُ اَ لَذُّ لِلمَنامِ وَ الجوعُ یَزیدُ فی طیبِ الطَّعامِ؛

شب زنده داری، خواب را شیرین تر و گرسنگی، غذا را لذت بخش تر می کند.

(تنبیه الخواطر، ص 141، ح 18)

حدیث - 165

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن قامَ بِشَرائِطِ العُبودیَّةِ أهلٌ لِلعِتقِ، مَن قَصَّرَ عَن أحکامِ الحُرِّیَّةِ اُعیدَ اِلَی الرِّقِّ؛

هر کس شرایط بندگی خدا را به‌جا آورد سزاوار آزادی می‌شود و هر کس در عمل به شرایط آزادگی کوتاهی کند، به بندگی (غیر خدا) مبتلا می‌شود.

(غررالحکم، ج 1، ص 113، ح413)

حدیث - 166

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لاتَکُن عَبدَ غَیرِکَ وَقَد جَعَلَکَ اللّهُ حُرّاً؛

بنده دیگری مباش که خدا تو را آزاد آفرید.

(نهج البلاغه، نامه31)

حدیث - 167

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

اَلا اِنّ خَیرَ عِبادِ اللّهِ التّقیُّ النّقیُّ الخَفیُّ وَ اِنّ شَرَّ عِبادِ اللّهِ المُشارُ اِلَیهِ بِالاَصابِعِ؛

آگاه باشید، بدرستی که بهترین بندگان خدا کسی است که با تقوا، پاک و گمنام باشد و بدترین بندگان خدا کسی است که انگشت نما باشد.

(بحارالأنوار، ج 70، ص 111، ح 12)

حدیث - 168

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

اَلخُلقُ الحَسَنُ عِبادَةٌ؛

خوش اخلاقی عبادت است.

(کنزالعمال، ج13، ص151، ح36472)

حدیث - 169

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

ما اخلص عبدالله - عزوجل - اربعین صباحا الا حرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه؛

کسی که چهل شبانه روز برای خدا اخلاص پیشه کند، چشمه های حکمت از قلب وی بر زبانش جاری می شوند.

(بحارالانوار، ج 70، ص 242).

حدیث - 170

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

ما من مسلم یسجد لله سجدة الا رفعه بها درجة و حط بها عنه خطیئة؛

هیچ مسلمانی برای خدا سجده به جا نمی آورد مگر این که خدا یک درجه مقام او را بالا برده ، یک گناه از نامه عملش محو می کند.

(المحجة البیضاء، ج 345).

حدیث - 171

قال رسول الله ﷺ :

ما من رجل یجعل جبهته فی بقعة من بقاع الارض لا شهدت له بها یوم القیامة؛

هرانسانی که پیشانی خود را برای سجده بر قطعه ای از زمین بگذارد، آن زمین در روز قیامت به نفع وی شهادت خواهد داد.

(وسائل الشیعه ، ج 3،ص 474، مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 175).

حدیث - 172

قال رسول الله ﷺ :

السجود علی سبعة اعضاء،: الوجه ، و الیدین ، و الرکبتین ، و الرجلین؛

سجده با هفت عضو صورت می گیرد، صورت ، دو دست ، دو زانو، و دو پا.

(بحارالانوار، ج 85، ص 128).

حدیث - 173

قال رسول الله ﷺ :

ما من حالة یکون علیها العبد احب الی الله تعالی من ان یراه ساجدا یعفر وجهه فی التراب ؛

هیچ حالتی از بنده ، نزد خدای تعالی ، محبوب تر از این نیست که بنده رادر حال سجده (و در حالی که صورتش را بر خاک گذاشته است) ببیند.

(کنزالعمالت ج 7، ص 290، ص 18928).

حدیث - 174

قال رسول الله ﷺ :

اکثروا من السجود فانه لیس من مسلم یسجد لله تعالی سجدة الا رفعه الله بها درجة فی الجنة ، و حط عنه بها خطیئة؛

بسیار سجده کن که هرگاه مسلمانی خدای بزرگ را سجده کند، خداوند به پاداش آن سجده مقامش را در بهشت بالا می برد و یک گناهش را می آمرزد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 286، ص 18903).

حدیث - 175

قال رسول الله ﷺ :

اذا اردت ان یحشرک الله - عزوجل - معی فاطل السجود بین یدی الله الواحد القهار؛

چون خواهی که خداوند تو را بامن محشور گرداند، در پیشگاه حق تعالی سجده هایت را طولانی کن .

(بحارالانوار، ج 85، ص 164).

حدیث - 176

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر! لیکن لک فی کل شی ء نیة حتی فی النوم و الاکل

ای ابوذر ! باید تو را در هر کاری نیت و قصـدی باشـد، حتـی در خـواب و خوراک .

(میزان الحکمه ج 10، ص 285).

حدیث - 177

قال رسول الله ﷺ :

انما الاعمال بالبنیات ؛

همانا کارها بر اساس نیت ها است .

(بحارالانوار، ج 81، ص 381).

حدیث - 178

قال رسول الله ﷺ :

النظر الی محاسن النساء سهم من سهام ابلیس فمن ترکه اذاقة الله طعـم عبـادة تسره؛

نگاه کردن به زیبایی های زن (نامحرم) تیری از تیرهای ابلیس است هرگـاه کسی از این کار خودداری کند، خداوند عبادت را در کام او شیرین کند که او را شادمان سازد.

(مستدرک الوسائل ، ج 2، ص 554).

حدیث - 179

قال رسول الله ﷺ :

اعظم العبادة اجرا، اخفاها؛

برترین عبادات از نظر پاداش ، پنهان ترین آن است .

(بحارالانوار، ج 75، ص 251).

حدیث - 180

لاعبادة الا بیقین؛

عبادت کمال نیابد، مگر این که از روی یقین باشد.

(بحارالانوار، ج 77، ص 169).

حدیث - 181

قال رسول الله ﷺ :

من اتی بما افترض الله علیه ، فهوا من اعبد الناس؛

کسی که تکالیف واجبش را انجام دهد، از جمله عابدترین مردم است.

(بحارالانوار، ج 77، ص 45).

حدیث - 182

قال رسول الله ﷺ :

السکینة زینة العبادة؛

وقار و متانت ، زیور عبادت است .

(بحارالانوار، ج 77، ص 131).

حدیث - 183

قال رسول الله ﷺ :

اذا کان یوم القیامة صارت امتی ثلاث فرق : فرقة تعبدون الله خالصا و فرقة تعبدون الله ریاء و فرقة تعبدون الله یصیبون به دنیا؛

روز قیامت امت من به سه گروه تقسیم می شوند:

1.گروهی که خداوند را با اخلاص عبادت کرده اند؛

2.گروهی که ریاکارانه به عبادت خدا پرداخته اند؛

3.گروهی که برای دستیابی به دنیا عبادت کرده اند.

(تفسیر المیزان ، ج 10، ص 181)

حدیث - 184

قال رسول الله ﷺ :

عشق العبادة و عانقها؛

خوشا به حال آن کسی که به عبادت عشق ورزد و آن را همچون محبوبی در برگیرد.

(بحارالانوار، ج 71، ص 212).

حدیث - 185

قال رسول الله ﷺ :

اعظم العبادة اجرا اخفاها ؛

پاداش عبادتی که مخفی تر باشد، بیشتر است .

(بحارالانوار، ج 70، ص 251).

حدیث - 186

قال رسول الله ﷺ :

العبادة مع اکل الحرام کالبناء علی الرمل؛

عبادت کردن با حرام خواری ، مثل بنا کردن ساختمان بر روی شن است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 258).

حدیث - 187

عن رسول الله ﷺ قال :

واعلموا ان خیر اعمالکم عند ملیککم و ازکاها و ارفعها فی درجاتکم و خیر ما طلعت علیه الشمس ذکر الله سبحانه و تعالی فانه اخبر عن نفسه فقال : انا جلیس من ذکرنی ؛

بدانید بهترین اعمال شما پیش خداوند و پاکیزه ترین آنها که شما را به درجات رفیع نایل کند و بهترین چیزی که آفتاب بر آن پرتو افکنده ، ذکر خداوند سبحان است ؛ زیرا خداوند تبارک و تعالی فرمود: من همنشین کسی هستم که یاد کند مرا.

(عدة الداعی ، ص 187).

حدیث - 188

قال رسول الله ﷺ :

من ذکر ا لله فی السوق مخلصا عند غفلة الناس و شغلهم بما فیه ، کتب الله له الف حسنة و غفرالله له یوم القیامة مغفرة لم تخطر علی قلب بشر؛

کسی که در بازار و هنگام غفلت مردم و اشتغال آنان به آنچه در بازار است از روی اخلاص خدا را یاد کند، خداوند برای او هزارحسنه بنویسد و به گونه ای او را در روز قیامت موردرحمت قرار دهد که به قلب هیچ بشری خطورنکرده باشد.

(عدة الداعی ، ص 198).

حدیث - 189

قال رسول الله ﷺ :

من اکثر ذکر الله عزوجل احبه الله و من ذکر الله کثیرا کتبت له براءتان براءة من النفاق؛

هرکس ذکر خدا را بسیار کند خداوند او را دوست دارد و هر کس ذکرخداوند را بسیار کند، برای او دو برائت (حکم آزادی) نوشته شود: یکی برائت از آتش جهنم و دیگری برائت از نفاق و دورویی .

(اصول کافی ، ج 2، ص 499، ح 3).

حدیث - 190

قال رسول الله ﷺ :

من اسبع وضوءه و احسن صلوته و ادی الزکوة ماله و خزن لسانه و کف غضبه و استغفر لذنبه و ادی النصیحة لاهل بیت رسوله فقد الستکمل حقائق الایمان و ابواب الجنة مفتحة له؛

هر که خوب وضو سازد و نمازش را درست بخواند و زکات مالش را بپردازد و زبانش را نگاه دارد و خشمش را فرو برد و برای گناهانش طلب آمرزش کند و حقوق دوستی خاندان پیغمبر را ادا کند، حقیقت ایمان را کامل کرده و درهای بهشت برایش باز است .

(ثواب الاعمال ، ص 64).

حدیث - 191

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

عشرة من لقی الله بهن دخل الجنة : شهادة ان لااله الله و ان محمدا رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و الاقرار بما جاء به من عندالله و اقام الصلوة ، و ایتاء الزکوة و صوم رمضان و حج البیت و الولایة لاولیاء الله و البراءة من اعداء الله ، و اجتناب کل مسکر؛

ده خصلت است که هر کس با آنها خدای را ملاقات کند، وارد بهشت می گردد گواهی به وحدانیت خداوند، و رسالت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و اقرار به آنچه رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از سوی خدا برای ارشاد مردم آورده و برپای داشتن نماز، و ادای زکات و روزه ماه مبارک رمضان ، و حج بیت الله الحرام ، و دوستی با دوستان خدا، و بیزاری جستن از دشمنان خدا، و پرهیز از مشروب مستی آور.

(محاسن برقی ، ص 13).

حدیث - 192

عن ابی جعفر علیه‌السلام :

فی قوله تعالی : (وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ) قال : مطیعین راغبین؛

امام باقر علیه‌السلام درباره آیه (وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ) فرمودند:(یعنی) با رغبت ، اطاعت و بندگی کردن .

(بحارالانوار، ج 85، ص 201).

حدیث - 193

قال الامام العسکری علیه السلام فی تفسیره:

وقتی (بنده) سجده کرد، خداوند خطاب به ملائکه می فرماید: ملائکـه مـن ! آیا نمی بینید چگونه بنده ام بعد از ارتقاء تواضع می کند و برای من مـی گویـد: اگر تو صاحب جلالت و مکنت در دنیا هستی ، پس من خوار در نزد تو هستم ؟ (خداوند فرماید:) به زودی او را از طریق حق بالا می برم و به وسـیله او باطـل را دفع می کنم . سپس زمانی که سر از سجده اول برداشت ، خداوند خطاب بـه ملائکه اش می فرماید: ای ملائکه من ! آیا نمی بیند اورا که چگونه می گوید: و به درستی که من به زودی تواضع در مقابلت را با ذل و کوچکی خواهم گمـارد. و هنگامی که سجده دوم را به جا آورد، خداوند تعالی خطاب به ملائکـه خـود می گوید: آیا این بنده مرا نمی بینید که چگونه برای من تجدید تواضع نمود؟ هر آینه رحمت خدا را برای او اعاده خواهم کرد.پس زمانی کـه (بنـده) سـرش را (سجده دوم) بلند کرد و ایستاد، خداوند تعالی می فرماید: ای ملائکه مـن ! هـر آینه او را به خاطر تواضعش در مقابل من رفعت خواهم کرد، چنان که نماز او به سوی من بالا خواهد آمد.

(بحارالانور، ج 82، ص 221).

حدیث - 194

عن الرضا عليه السلام قال :

اذا نام العبد و هو ساجد، قال الله - عزوجل - للملائكة : انظـروا الـى عبـدى قبضت روحه و هو فى طاعتى؛

چون بنده در حال سجده به خواب رود، خداوند عزوجل به فرشتگان گوید: بنده ام را ببینید روحش را در حال اطاعتم قبضه کردم .

(بحارالانوار، ج 85، ص 162).

حدیث - 195

امام صادق عليه السلام فرمودند:

السجود منتهى العبادة من بنى آدم؛

سجده ، نهایت عبادت فرزندان آدم است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 164).

حدیث - 196

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:

انما شیعتنا یعرفون بعبادتهم المسبحون اذا سکت النـاس ، و المصـلون اذا نـام الناس و المحزنون اذا فرح الناس ، یعرفون بالزهد و کلامهم الرحمـة و تشـاغلهم بالجنة ؛

شیعیان ما به راه عبادت شناخته می شوند هنگامی که دیگران خاموشند، آنان به ذکر و تسبیح خداوند مشغول هستند (و آنگاه که دیگران در خوابند آنـان بـه نماز می پردازند و چون دیگران (بر اثـر سـرگرمی بـه دنیـا) شـادمانند، اینـان اندوهگین هستند شیعیان ، با زهد شناخته می شوند، گفتارشان رحمـت اسـت و دل مشغولی آنان ، بهشت است .

(نورالثقلین ، ج 3، ص 94).

حدیث - 197

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

اول عبادة الله معرفته و اصل معرفة الله توحیده؛

نخستین گام در عبادت حقیقی ، شناخت خداوند است واساس شناخت خدا، به یگانگی خواندن او است .

(عیون اخبارالرضا، ج 1، ص 12).

حدیث - 198

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

ان الصلوة افضل العبادة لله؛

همانا نماز، بهترین وسیله بندگی برای خدا است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50).

حدیث - 199

عن الامام حسن العسکری علیه‌السلام :

لیست العبادة کثرة الصیام و الصلاة و انما العبادة کثرة التفکر فی امر الله؛

عبادت به بسیاری روزه و نماز نیست ، بلکه عبادت به اندیشیدن بسیار در امر (قدرت) خداوند است .

(بحارالانوار، ج 88، ص 373).

حدیث - 200

عن الحسن بن علی علیه‌السلام :

ان من طلب العبادة تزکی له و اذا اضرت النوال بالفریضة فارفضوها؛

هرکس اشتیاق عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کند و هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رساند. (در صورتی که نماز شب ، به قضا شدن نماز صبح انجامند. آنها راترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267).

حدیث - 201

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

ذکر الله لاهل الصلاة اکبر من ذکرهم ایاه ؛ الاتری انه یقول : اذکرونی اذکرکم ؛ یاد خدا برای نمازگزاران بالاتر از یاد آنها از خدا است . آیا نمی بینی که خدا می فرماید: مرا یاد کنیدتا شما رایاد کنم .

(بحارالانوار، ج 82، ص 199).

حدیث - 202

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

من سجد سجدة الشکر لنعمة و هو متوضعا کتب الله له بها عشر صلوات و محی عنه عشر خطایا عظام؛

کسی که در برابر نعمتی که خداوند به او داده است ، سجده شکری به جا آورد، خداوند به خاطر همین سجده شکر ده نماز در نامه عملش می نویسد و ده گناه بزرگ را از نامه عمل او محو می کند.

(المحجة البیضاء، ج 1، ص 346).

حدیث - 203

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

السجود الجسمانی هو وضع عتائق الوجوه علی التراب و استقبال الارض بالراحتین و الکفین و اطراف القدمین مع خشوع القلب و اخلاص النیة؛

سجده کردن بدنی ، گذاشتن جاهای نیکوی صورتها بر خـاک و روی آوردن به زمین با دو کف دست و کناره های دو پا، همراه خشوع دل و پاکی نیت است .

(غرر الحکم ، ج 2، ص 165، چاپ دانشگاه).

حدیث - 204

قال امیرالمؤ منین علیه السلام :

اطیلوالسجود، فمامن عمل اشد علی ابلیس من ان یری ابن آدم سـاجدا لانـه امر بالسجود، فعصی و هذا امر بالسجود فاءطاع و نجا؛

سجده را طولانی کنید که هیچ کاری بر ابلیس سنگین تر از ایـن نیسـت کـه فرزند آدم را در حال سجده ببیند، چـون بـه او دسـتور سـجده داده شـد، ولـی عصیان ورزید، در حالی که فرزند آدم ماءمور به سـجده شـد و اطاعـت کـرد و نجات یافت .

(بحارالانوار، ج 85، ص 161).

حدیث - 205

امام علی علیه السلام فرمودند:

انی لاکره للرجل ان تری جبهته جلحاء لیس فیها شی ء من اثر السجود؛

من دوست ندارم برای مردی که پیشانی اش صاف باشد و اثر سـجود(حالـت برآمدگی که از کثرت سجود ظاهر می شود) بر آن ندیده نمی شود.

(بحارالانوار، ج 71، ص 345).

حدیث - 206

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اطیلوا السجود فما من عمل اشد علی ابلی من ان یری ابن ادم ساجدا لانه امر بالسجود فعصی؛

سجده را طولانی کنید که هیچ عملی بر ابلیس گرانتر از این نیست که انسان را در حال سجده ببیند، زیرا خداوند او را امر به سجده کرد و او سر برتافت .

(بحارالانوار، ج 85، ص 161).

حدیث - 207

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

نعم العبادة السجود و الرکوع؛

سجود و رکوع در پیشگاه الهی ، خوب عبادتی است .

(تصنیف غررالحکم ، ص 175،).

حدیث - 208

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

تقرب الی الله سبحانه بالسجود و الرکوع و الخضوع لعظمته والخشوع ؛

به وسیله سجده و رکوع و خضوع و خشوع در برابر عظمت خدا به او تقرب جوی .

(غرر الحکم ، ص 356).

حدیث - 209

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لو خلصت النیات لزکت الاعمال ؛

اگر نیت ها خالص شوند، عمل ها پاکیزه خواهند شد.

(غرر الحکم ، ج 2، حدیث - 7578).

حدیث - 210

فی الاخلاص النیات نجاح الامور؛

در خالص گردانیدن نیت ها پیروزی و موفقیت در کارها است .

(غرر الحکم ، ج 2، حدیث - 6510).

1637 - اثر نیت خالص

حدیث - 211

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

احسان النیة یوجب المثوبة؛

نیکو کردن نیت (وقصدکارهای خوب) موجب ثواب خواهد شد.

(غرر الحکم ، ج 2، ص 1265).

حدیث - 212

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

افضل الذخائر حسن الضمائر؛

برترین ذخیره ها، نیکویی نیت و صفات ملکات است .

(غرر الحکم ، ج 2، حدیث - 3524).

حدیث - 213

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

صلاح العمل بقدر صلاح النية و قال ايضا: افضل العمل النية الصادقة ؛

صالح بودن عمل به صلاحیت نیت آن است و نیز فرمود: بهترین عمل ، نیت صادق و خالص در عمل است .

(میزان الحکمة ، ج 10، ص 287).

حدیث - 214

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

کیف یجد لذة العبادة من لایصوم عن الهوی؛

کسی که از دنباله روی هوی و هوس ابایی ندارد، چگونه می تواند لذت عبادت را درک کند؟

(میزان الحکمة ج 6، ص 27).

حدیث - 215

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لاخیر فی عبادة لاعلم فیها؛

در عباداتی که از روی فهم وآگاهی (نسبت به معبود و آنچه انجام مـی دهـد) صورت نگیرد خیری نباشد.

(بحارالانوار، ج 78 ص 75).

حدیث - 216

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

العبودیة خمسة اشیاء: خلاء البطن ، وقرائة القران ، وقیـام اللیـل ، و التضـرع عند الصبح و البکاء من خشیة الله؛

بندگی بر پنج رکن استوار است :

1.خالی ساختن شکم (ازحرام)

2.قرائت قرآن ؛

3.شب زنده داری ؛

4.زاری و راز و نیاز صبحگاهان ؛

5.گریه از خوف خدا.

(مستدرک الوسائل ، ج 2، ص 294).

حدیث - 217

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

دوام العبادة برهان الظفر علی السعادة؛

عبادتی که به طور مداوم و مستمر باشد، راهنمای رسیدن به سعادتمندی است .

(میزان الحکمة ، ج 6، ص 10).

حدیث - 218

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

فی الانفراد لعبادة الله کنوز الارباح ؛

گنج های سعات (و سود) ثمره عبادت خداوند در خلوت است .

(غرر الحکم ، ج 2، ص 55).

حدیث - 219

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

العبادة فوز؛

عبادت رستگاری است .

(غرر الحکم ، ج 1، ص 14).

حدیث - 220

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

فاز بالسعادة من اخلص العبادة؛

هرکه در عبادت ، پاکی و خلوص داشته باشد، به سعادت و نیک بختی نایـل آید.

(منتخب الغرر، ص 51).

حدیث - 221

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

غض الطرف عن المحارم الله افضل عبادة ؛

چشم پوشی از محرمات خدا برترین عبادت است .

(منتخب الغرر، ص 51).

حدیث - 222

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اذا احب الله عبدا الهمه حسن العبادة؛

هرگاه خداوند بنده ای را دوست بدارد، خوب عبـادت کـردن را بـه او الهـام نماید.

(منتخب الغرر، ص 50).

حدیث - 223

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

غاية العبادة الطاعة؛

نهایت عبادت و بندگی ، فرمانبرداری ، (از دستورات خدا)است .

(منتخب الغرر، ص 51).

حدیث - 224

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اعلى العبادة اخلاص العمل؛

بالاترین عبادت اخلاص در عمل است .

(منتخب الغرر، ص 50).

حدیث - 225

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

افضل العبادة سهر العيون بذكرالله سبحانه؛

برترین عبادت شب زنده داری و به یاد خداوند مشغول بودن است .

(منتخب الغرر، ص 49).

حدیث - 226

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

العبادة الخالصة ان لایرجوا الرجل الا ربه و لایخاف الا ذنبه؛

عبادت خالص و بی ریا آن است که شخص ، به غیرپروردگارش امیدوار نباشد و جز از گناهش ترسان نباشد.

(منتخب الغرر، ص 49).

حدیث - 227

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ما تقرب متقرب بمثل عبادة الله؛

هیچ صاحب قربی به چیزی مانند عبادت خدا، به مقام قرب نرسیده است .

(منتخب الغرر، ص 48).

حدیث - 228

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لا عبادة کاداء الفرائض؛

هیچ عبادتی مانند انجام واجبات نیست .

(منتخب الغرر، ص 48).

حدیث - 229

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

السعید من اخلص الطاعة؛

سعادتمند کسی است که که در عبادت و طاعت مخلص باشد.

(مشکوة الانوار، ص 11).

حدیث - 230

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

بالاخلاص ترفع الافعال؛

به وسیله اخلاص ، اعمال انسان بالا می رود (و پذیرفته می شود).

غرر الحکم ج ، 1 ص 332.

حدیث - 231

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

التفکر فی ملکوت السموات و الارض عبادة المخلصین التفکر فی الاء الرحمن نعم العبادة ؛

اندیشیدن در ملکوت آسمان ها و زمین ، عبادت مخلصان است و اندیشیدن در نعمت های خداوند نیکو عباداتی است .

(غرر الحکم ، ج 4، ص 5).

حدیث - 232

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مداومة الذکر خلصان الاولیاء؛

دائما به یاد خدا بودن ، بهترین دوست اولیای خداست .

(منتخب الغرر، ص 24).

حدیث - 233

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ان الله جعل الذکر جلاء للقلوب تسمع به بعدالوقرة و تبصربه بعدالغشوة؛

به درستی که خداوند، ذکر را صیقل جان ها قرار داد تا گوش های سنگین با یاد خدا شنوا و چشم های بسته با یاد او بینا شود.

(بحارالانوار، ج 69، ص 325).

حدیث - 234

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من کثر ذکره ، استنار لبه؛

هرکه بسیار یاد خدا کند، عقلش روشن گردد.

(منتخب الغرر، ص 24).

حدیث - 235

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لاتذکر الله سبحانه ساهیا ولاتنسه لاهیا و اذکره ذکرا کاملا یوافق فیه قلبک لسانک و یطابق اضمارک اعلانک ، ولن تذکره حقیقة الذکر حتی تنسی نفسک فی ذکر و تفقدها فی امرک؛

خداوند سبحان را از روی غفلت یاد منما و از روی سرگرمی فراموشش نکن بلکه او را کامل یاد کن ، به طوری که دلت بازبان ، موافق و درونت با بیرون ، مطابق باشد، (و بدان که) هیچگاه او راذکر حقیقی نمی توانی کنی مگر اینکه در موقع ذکر خدا خود را فراموش کنی و از خویش فارغ شوی ، (و در همه حال دل متوجه او باشد.)

(منتخب الغرر، ص 24).

توضیح : منظور از ذکر و یاد خدا تنها ذکر زبانی نیست ، اگر چه آن هم ذکر است بلکه به طور کلی باید دل به یاد خدا باشدو انسان ، موقع برخورد با محرمات خدا را در نظر گرفته و از نزدیک شدن به آن خودداری نماید.

(منتخب الغرر، ص 24).

حدیث - 236

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من ذکر الله استبصر؛

هرکه یاد خدا کند (درکارها) بصیرت پیدا می کند.

(منتخب الغرر، ص 24).

حدیث - 237

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من ذکرالله ذکره؛

هرکه در یاد خدا باشد، خدا او رایاد کند(همیشه نظر لطف به او دارد).

(منتخب الغرر، ص 24).

حدیث - 238

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

علیک بذکر الله ، فانه نورالقلب؛

پایبند به ذکر خدا باش که آن روشنی قلب است .

(منتخب الغرر، ص 23).

حدیث - 239

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طوبی لمن شغل قبله بالشکر و لسانه بالذکر؛

خوشا به حال کسی که دلش را به شکر و زبانش را به ذکر خداوند مشغول دارد.

(منتخاب الغرور، ص 23).

حدیث - 240

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طوبی لمن صمت الابذکرالله ؛

خوشا به حال کسی که مشغول ذکر خدا باشد و از گفتار بیهوده خاموش بماند.

(منتخب الغرر، ص 23).

حدیث - 241

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

سامع ذکر الله ذاکر؛

شنونده ذکر خدا، ذاکر خدا است .

(منتخب الغرر، ص 23).

حدیث - 242

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله مسرة کل متق ولذة کل موقن؛

یاد خداموجب سرور و شادمانی هر پرهیزکار و التذاذ هر صاحب یقین است

.

(منتخب الغرر، ص 23).

حدیث - 243

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله سجیة کل محسن وشیمة کل مؤ من؛

یاد خدا شیوه هر نیکوکار و روش هر فرد با ایمان است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 244

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله دعامة الایمان و عصمة من الشیطان؛

یاد خدا پشتوانه ایمان ونگهدارنده از شر شیطان است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 245

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکر الله دواء اعلال النفوس؛

یاد خدا داروی بیماری های روح است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 246

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله راءس مال کل مؤ من و ربحه السلامة من الشیطان؛

ذکر خدا سرمایه هر مؤ منی است و سود آن ، سالم ماندن از شر شیطان است

.

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 247

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله قوت النفوس و مجالسة المحبوب؛

یاد خدا غذای جانها و همنشینی بامحبوب است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 248

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله جلاء الصدور و طماءنینه القلوب؛

یاد خدا روشنی سینه ها و آرامش دلها است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 249

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله شیمة المتقین ؛

به یاد خدا بودن ، شیوه پرهیزکاران است .

(منتخب الغرر، ص 22).

حدیث - 250

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله مطردة الشیطان ؛

یاد خدا بودن ، موجب راندن شیطان است .

(منتخب الغرر، ص 21).

حدیث - 251

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذکرالله نورالایمان؛

یاد خدا، نور ایمان است .

(منتخب الغرر، ص 21).

حدیث - 252

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

خیر ما استنجحت به الامور ذکرالله سبحانه ؛

بهترین چیزی که کارها به وسیله آن به سامان رسند، ذکر خداوند سبحان است .

(منتخب الغرر، ص 21).

حدیث - 253

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ذاکر الله سبحانه مجالسه ؛

آن که یاد خدا می کند، همنشنین خدا است .

(منتخ الغرر، ص 21).

حدیث - 254

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اذ راءیت الله سبحانه یؤ نسک بذکره فقد احبک؛

هرگاه دیدی خداوند سبحان تو را به ذکر خود ماءنوس کرده است (بدان که) تو را دوست می دارد.

(منتخب الغرر، ص 21).

حدیث - 255

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ثمرة الذکر استناره القلوب؛

ثمره و نتیجه ذکرخدا، نورانی شدن دل ها است .

(منتخب الغرو، ص 21).

حدیث - 256

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اصل صلاح القلب اشتغاله بذکر الله ؛

اساس و صلاح قلب اشتغال آن به ذکر خدا است .

(منتخب الغرر ص 20).

حدیث - 257

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الذکر نور العقول وحیاة النفوس و جلاء الصدور؛

یاد خدا نور عقول وزندگی بخش جان ها وموجب روشنی سینه ها است .

(منتخب الغرر، ص 20).

حدیث - 258

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الذکر مفتاح الانس؛

یاد خدا کلیدانس باخدا است .

(منتخب الغرر، ص 19).

حدیث - 259

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

جمع الخیر کله فی ثلاث خصال : النظر و السکوت و الکلام فکل نظر لیس فیه اعتبار فهو سهو و کل سکوت لیس فیه فکرة فهو غفلة و کل کلام لیس فیه ذکر فهو لغو فوطبی لمن کان نظره عبرة و سکونته فکرا و کلامه ذکرا و بکی علی خطیئت وامن الناس شره؛

خیرو سعادت انسان در سه خصلت نهفته است : توجه ، سکوت و سخن پس هر توجه و نظری که در آن عبرت نباشد، بیهوده است و هر سکوتی که همراه

آن اندیشه نباشد، غفلت است و هر سخنی که در آن ذکر خدا نباشد، لغو است پس خوشا به حال کسی که توجه و نظرش عبرت و سکوت وی همراه با اندیشه و گفتار او ذکر خدا باشد و در برابر خطاهایش در پیشگاه خدا گریه کندو مردم از شر وی در امان باشند.

(خصال ، ج 1، ص 98).

حدیث - 260

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الذکر یشرح الصدر؛

یاد خدا موجب شرح صدر است .

(منتخب الغرر، ص 19).

حدیث - 261

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

الذکر نور و رشد ؛

یاد خدا نور و هدایت است .

(منتخب الغرر، ص 19).

حدیث - 262

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

من ذکر الله سبحانه احیی الله قلبه و نور عقله و لبه؛

هرکس خداوند سبحان را یاد کند، خداوند دل او را زنده کرده و عقل و خردش را روشن گرداند.

(منتخب الغرر، ص 19)

حدیث - 263

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طوبی لمن اخلص لله العبادة و الدعاء، ولم یشتغل قلبه بما تراه عیناه و لم ینس ذکر الله بما تسمع اذناه ، و لم یحزن صدره بما اعطی غیره ؛

خوشا به حال کسانی که خالصانه بندگی خداوند کنند و قلبش متوجه آنچه که می بیند نگردد و به جهت آنچه می شنود، از یاد خداوند غافل نشود و سینه اش به سبب آنچه به دیگران داده شده است محزون نگردد.

(بحارالانوار، ج 81، ص 261).

حدیث - 264

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لو صمت الدهر کله و قعدت اللیل کله و قتلت بین الرکن و المقام ، بعثک الله مع هواک بالغا ما بلغ ، ان فی جنة ففی جنة و ان نار ففی نار؛

اگر همه روزگار خود را روزه وشب ها را در نماز شب به سر بری و در میان رکن و مقام کشته شوی ، خداوند تو را (در قیامت) با هوای نفس محشور می کند پس اگر هوای دل تو الهی بود، به بهشت خواهی رفت و اگر جهنمی بود، به جهنم داخل می شوی .

(سفینة البحار، ج 2، ص 827).

حدیث - 265

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

وعن ذلک ما حرس الله عبادة المؤ منین بالصلوات و الزکوات ، و مجاهدة الصیام فی الایام المفروضات ، تسکینا لاطرافهم و تخشیعا لابصارهم و تذلیلا لنفوسهم ، وتخفیضا لقوبهم و اذهابا للخیلاء عنهم و لما فی ذلک من تعفیر عتاق الوجوه بالتراب تواضعا و التصاق کرائم الجوارح بالارض تصاغرا؛

خداوند برای حفظ بندگانش از این امور (یعنی ظلم و ستم و شیطان) با نماز، زکات و مجاهده درگرفتن روزه واجب ، آنان راحراست فرموده است تا اعضا و جوارح آنان آرام و چشم هایشان خاشع و غرایز و تمایلات سرکششان خوار و ذلیل و قلب های آنان خاضع شود و تکبر از آنها رخت بربندد ساییدن

پیشانی که بهترین جاهای صورت است برخاک ، موجب تواضع و گذاردن گرامی ترین اعضای بدن بر زمین ، موجب کوچکی (به درگاه خداوند) است .

(نهج البلاغه ، خطبه 192).

حدیث - 266

سئل اباعبدالله علیه السلام :

لم اتخذ الله ابراهیم علیه السلام خلیلا قال : لکثرة سجوده علی الارض؛

از امام صادق علیه السلام سوال شد: برای چه خداوند حضرت ابراهیم علیه السلام را خلیل و دوست خود گرفت فرمود: به خاطر سجده های زیادی که بر زمین داشت .

(اسرار الصلوة ، ص 429).

حدیث - 267

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اقرب ما یکون العبد الی الله - عزوجل - و هو ساجد، قال الله ، عزوجل -: (وَاسْجُدْ وَاقْتَرِب) ؛

نزدیک ترین حالت بنده به خداوند بزرگ وقتی است که در سجده است خداوند فرمود: (سجده کن و تقرب جوی).

(روضة المتقین ، ج 2، ص 38).

حدیث - 268

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ماخسر والله من اتی بحقیقة السجود و لو کان فی العمر مرة واحدة ؛

به خدا قسم کسی که حق سجود را به جای آورد و سجده حقیقی کند به هیچ وجه عنوان زیان ، متوجه او نشود، گرچه در تمام مدت عمر چنین سجودی را یک بار به جای آورد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 136).

حدیث - 269

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ان العبد اذا اطال السجود حیث لایراه احد، قال الشیطان و اویلاه اطاعوا و عصیت و سجدوا و اءبیت؛

به درستی انسان هنگامی که سجده را طولانی کرد، فریاد شیطان بلند می شود که : وای بر من ،! آنها اطاعت خدا کردند و من عصیان کردم آنان سجده کردند و من نافرمانی کردم .

(بحارالانوار، ج 85، ص 163).

حدیث - 270

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ان العبد اذا سجد فاطال السجود نادی ابلیس؛

وقتی بنده به سجده افتاد و سجده اش را طول داد، شیطان فریاد زد.

(اصول کافی ، ج 3، ص 264).

حدیث - 271

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ایما مؤ من سجد لله سجدة لشکر نعمة فی غیر صلاة ، کتب الله بـه بهـا عشـر حسنات و محا عنه عشر سیئات و رفع له عشر درجات فی الجنان ؛

هر مؤ منی در غیر از حال نماز سجده شکری جهت نعمتـی بـه جـای آورد، خداوند به آن خاطر ده حسنه برای او بنویسد و ده گناه از نامه عملش پاک کند و ده درجه برای او در بهشت بالا ببرد.

(ثواب الاعمال ، ص 83).

حدیث - 272

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

جاء رجل الی رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله فقال : یا رسول الله !کثرت ذنـوبی وضـعف عملی فقال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : : اکثر السجود فانه یحط الذنوب کما تحـط الـریح ورق الشجر؛

مردی خدمت رسول خدا ﷺ رسید و گفت : ای پیامبر خدا! گناهانم زیاد و عملم کم است ؟ فرمودند: سجده ات را زیاد کن ؛ زیرا گناهـان را مـی ریـزد همان گونه که باد، برگها را.

(بحارالانوار، ج 85، ص 162).

حدیث - 273

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اقرب مایکون العبد الی الله و هو ساجد؛

نزدیکترین حالت بنده به خدا، زمانی است که در سجده است .

(بحارالانوار، ج 85، ص 163).

حدیث - 274

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

وجدت النور فی البکاء و السجدة؛

نورانیت (دل و صورت) را در گریه و سجده (برای خدا)یافتم .

(اسرار الصلوة ، ص 429، چاپ بیروت).

حدیث - 275

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ان العبد اذا اطال السجود حیث لایراه احد، ثال الشیطان : واویلاه اطاعوا و عصیت و سجدوا و ابیت؛

چون بنده ای در جایی که کسی او را نبیند، سجده خود را طولانی کند، شیطان می گوید: وای بر من ! زیرا اینان فرمان حق بردند و من عصیان ورزیدم ، و اینها سر بر سجده نهاده و من سرپیچی کردم .

(بحارالانوار، ج 85، ص 163).

حدیث - 276

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

آنگاه که مؤ من عملش را درست به جای آورد، خداوند عمل او را چند برابر می کند و برای هر حسنه ای هفتصد برابر پاداش می دهد، چرا، که خداوند فرمود:(و خداوند برای هر کسی که بخواهد می افزاید) پس اعمالی که برای پاداش خدا انجام می دهید، درست به جای آورید، راوی گوید: پرسیدم : احسان چیست ؟ فرمود: هنگامی که نماز می خوانی ، رکوع و سجود را درست انجام بده ، و وقتی روزه می گیری ، از هر چیزی که آن را تباه می سازد، خود را نگاه دار، و هنگامی که حج می گزاری ، از هر چیزی که در حج وعمره بر تو حرام است پرهیز کن ، و در ادامه نیز فرمود: هر عملی که انجام می دهی ، باید از هر پلیدی پاک بماند.

(بحارالانوار، ج 85، ص 116).

حدیث - 277

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لایرکع عبدالله رکوعا علی الحقیقة ، الازنیة الله تعالی بنـور بهائـه و اظلـه فـی ضلال کبریائه و کساه کسوة اصفیائه؛

هیچ بنده ای برای خدا به حقیقت رکوع نکند مگر آن خداوند تعالی او را بـه نورجمال خود بیاراید و در سایه کبریایی اش جای دهد و جامـه برگزیـدگانش بپوشاند.

(مصباح الشریعه ، ص 14).

حدیث - 278

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

من قراء مائة ایة یصلی بها فی لیلة کتب الله عزولج له بها قنوت لیلة؛

هرکس دریک شب یکصد آیه از قرآن را در نمـازی بخوانـد، خـدا بـه ایـن وسیله برای او عبادت سراسر شب بنویسد.

(الکافی ، ج 2، ص 445).

حدیث - 279

امام صادق عليه السلام فرمودند:

البیت قبلة لاهل المسجد و المسجد قبلة لاهل الحرم و الحرم قبلة للناس جمیعا؛

خانه کعبه ، قبله کسانی که در مسجدالحرام هستند، و مسجدالحرام ، قبله کسانی است که در حرم اند و حرم ، قبله همه مردم روی زمین است .

(اصول وافی ، ج 7، ص 542).

حدیث - 280

سئل الامام الصادق عليه السلام :

کیف تکون النیة خیرا من العمل ؟ قال : لان العمل ربما کان ریاء للمخلوقین و النیة خالصة لرب العالمین ؛

از امام صادق عليه السلام سؤ ال شد: چگونه نیت از عمل برتر است ؟ فرمودند: در عمل ممکن است ریا باشد، ولی نیت امری است خالص برای خداوند.

(بحارالانوار، ج 15، ص 3).

حدیث - 281

امام صادق عليه السلام فرمودند:

و النية افضل من العمل الا و ان النية هی العمل (ثم تلی قوله تعالی :) (قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ) يعنی علی نيته ؛

نيت عمل از خود عمل برتر است، آگاه باشيد كه نيت، اصل و روح عمل است . (سپس اين آيه را تلاوت فرمود:)(بگو هركس بر طبق شاكله خود عمل می كند) يعنی بر طبق نيت و قصد خود.

(ميزان الحكمه ، ج 10، ص 271).

حدیث - 282

سئل ابوعبدالله عليه السلام :

ماالعبادة ؟ فقال حسن النبية بالطاعة من الوجه الذی يطاع الله منه ؛

از امام جعفر صادق عليه السلام پرسيدند: حقيقت عبادت چيست ؟ فرمودند: نيت خوب داشتن به اطاعت و بندگی درکار و جهتی كه خداوند اطاعت و بندگی می شود.

(ميزان الحكمة ، ج 10، ص 287).

حدیث - 283

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لابد للعبد من خالص النية فی کل حرکة و سکون لانه اذا لم یکن هذا المعنی یکون غافلا ؛

برای بنده لازم است که در همه اعمال و عبادات و درهر حرکت و سکونی نیت خالصانه داشته باشد زیرا اگر چنین نباشد، آن بنده جزء غافلین به حساب می آید.

(میزان الحکمة ، ج 10، ص 285).

حدیث - 284

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

العبودية جوهرة کنهاالربوبية فما فقد من العبودية وجدالربوبية و ما خفی من الربوبية اصیب فی العبودية ؛

بندگی گوهری است که ماهیت آن ربوبیت است پس هرچه از بندگی به دست نیامده باشد، در ربوبیت یافته می شود و هرچه از ربوبیت پوشیده و پنهان باشد، در بندگی حاصل می گردد.

مصباح الشریعة ،فی حقیقة العبودیة 9 باب 100.

حدیث - 285

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

و ادنی حد الاخلاص بذل العبد قاطته ، ثم لایجعل لعمله عندالله قدرا فیوجب به علی ربه مکافاة بعمله ، لعمله انه لو طالبه بوفاء حق العبودیة لعجز؛

کمترین نشانه اخلاص آن است که آدمی در اطاعت و عبادت حق ، کوشا باشد، و برای عمل خود ارزشی قایل نباشد و خود را طلبکار خدا نداند، زیرا می داند اگر خداوند آن گونه که باید از او مطالبه عبادت کند، از انجام آن ناتوان خواهد بود.

(شرح مصباح الشریعة ، ص 424).

حدیث - 286

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لاتکرهوا الی انفسکم العبادة؛

عبادت را بر خودتان تحمیل نکنید.

(اصول کافی ، ج 2، ص 83).

حدیث - 287

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ان العبادة ثلاثة : قوم عبدوالله - عزوجل - خوفا فتلک عبـادة العبیـد و قـوم عبدوالله - تبارک و تعالی - طلب الثواب فتلک عبادة الاجـراء وقـوم عبـدوالله عزوجل حبا له فتلک عبادة الاحرار و هی افضل العبادة؛

عبادت کنندگان سه گروهند: دسته ای که از ترس خدا را عبادت می کنند که این ، عبادت بردگان است گروهی که خداوند تبارک و تعالی را به طمـع ثـواب پرستش می کنند که این ، عبادت مزدوران است و دسته ای خدای بلند مرتبه را عبادت می کنند برای دوستی و محبت او و ایـن ، عبـادت آزادمـردان اسـت و بهترین عبادت است .

(بحارالانوار، ج 70، ص 255 کافی ج 2، ص 84 وسائل الشـیعه ، ج 1، ص 45).

حدیث - 288

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

قال الله عزوجل یابن آدم !اذکرونی فی نفسک ، اذکرک فـی نفسـی یـابن ادم !اذکرنی فی خلاء اذکرک فی خلاء یابن ادم !اذکرنی فی ملاء اذکـرک فـی مـلاء خیر من ملاءک و قال : ما من عبد ذکرالله فی ملاء من النـاس الا ذکـره الله فـی ملاء من الملائکة؛

خداوند عزوجل فرمود: ای فرزند آدم !پیش خود مرا یاد کن تا تـو را پـیش خود یاد کنم ای فرزند آدم !در خلوت مرا یاد کن تا در خلوت یـادت کـنم ، ای فرزند آدم !در جمعیت مرا یاد کن تا در جمعی بهتـر از جمـع تـو یـادت کـنم . همچنین آن حضرت فرمود: هیچ بنده ای در جمعیت ، یاد خدا نمـی کنـد، مگـر آنکه خداوند در جمع ملائکه او را یاد کند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 1185).

حدیث - 289

امام صادق علیه السلام فرمودند:

شیعتنا اهل الورع و الاجتهاد و اهل الوفاء و الامانة و اهل الزهـد و العبـادة و اصحاب الاحدی و خمسین رکعة فی الیوم و اللیة؛

شیعیان ما اهل تقوا و پاکدامنی و جدیت اند و مردمی باوفا و امین اند و اهـل زهد و عبادت اند و کسانی هستند که در شبانه روز پنجاه و یک رکعت نماز می خوانند.

(بحارالانوار، ج 68، ص 167)

حدیث - 290

حضرت امام حسین علیه السلام فرمودند:

إنّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ رَغْبَةً فَتِلْکَ عِبادَةُ التُّجارِ، وَ إنّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ رَهْبَةً فَتِلْـکَ عِبادَةُ الْعَبْیدِ، وَ إنّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ شُکْراً فَتِلْکَ عِبادَةُ الْأحْرارِ، وَ هِیَ أفْضَلُ الْعِبادَةِ؛

همانا عدّه ای خداوند متعال را به جهت طمع و آرزوی بهشت عبادت می کنند که آن یک معامله و تجارت خواهد بود و عدّه ای دیگر از روی ترس خداوند را عبادت و ستایش می کنند که همانند عبادت و اطاعت نوکر از ارباب باشد و طائفه ای هم به عنوان شکر و سپاس از روی معرفت، خداوند متعال را عبادت و ستایش می نمایند؛ و این نوع، عبادت آزادگان است که بهترین عبادات می باشد.

بحارالأنوار: ج ??، ص ???، ح ?

حدیث - 291

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لا خَیرَ فی قَلبٍ لا یَخشَعُ ، وَ عَینٍ لا تَدمَعُ ، وَ عِلمٍ لا یَنفَعُ ؛

دل بی‌خشوع ، چشم بی‌گریه و دانش بی‌سود را خیری نباشد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 10913

حدیث - 292

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لا طاعَةَ لِمَخلوقٍ فی مَعصِیَةِ الخالِقِ ؛

هیچ مخلوقی با نافرمانی خالق ، فرمان برده نمی‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 10839

حدیث - 293

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

نِعمَةٌ لا تُشكَرُ كَسَيِّئَةٍ لا تُغفَرُ ؛

نعمتی که سپاس گفته نشود ، مانند گناهی است که بخشوده نشود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 9959

حدیث - 294

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن قَرَعَ بابَ اللّهِ فُتِحَ لَهُ ؛

هر کس درِ خانه خدا را بکوبد ، به رویش گشوده می‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8292

حدیث - 295

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن نَسِيَ اللّهَ أنساهُ نَفسَهُ ؛

هر کس خدا را فراموش کند ، خدا او را به خودْ فراموشی دچار می‌کند .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 7797

حدیث - 296

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

كَيفَ يَدَّعِي حُبَّ اللّهِ مَن سَكَنَ قَلبَهُ حُبُّ الدُّنيا؟! ؛

چگونه ادّعای دوستی خدا می‌کند، کسی که دوستی دنیا در قلبش جای گرفته است ؟!

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 7002

حدیث - 297

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

غَيِّرُوا العاداتِ تَسهُل عَلَيكُمُ الطّاعاتُ ؛

خوی و خصلت‌ها[ی خود] را دگرگون کنید تا طاعات بر شما آسان شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6405

حدیث - 298

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

عاصٍ يُقِرُّ بِذَنبِهِ خَيرٌ مِن مُطيعٍ يَفتَخِرُ بِعَمَلِهِ ؛

گناه‌کاری که به گناهش اعتراف می‌کند ، بهتر است از طاعت‌کننده‌ای است که به عملش می‌بالد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6334

حدیث - 299

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

عَلی قَدرِ المَؤُنَةِ تَکُونُ مِنَ اللّهِ المَعُونَةُ ؛

یاری خدا ، به اندازه خرجی هزینه زندگی است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6172

حدیث - 300

عَلَیکَ بِالشُّکرِ فِی السَّرّاءِ وَالضَّرّاءِ ؛

در گشایش و سختی شکرگزار باش .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 6092

حدیث - 301

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طُوبی لِلمُنکَسِرَةِ قُلوبُهُم مِن أجلِ اللّهِ ؛

خوشا دل‌شکستگانِ به خاطر خدا !

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 5937

حدیث - 302

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

صَلاحُ العِبادَةِ التّوَكُّلُ ؛

توکّل ، سامان‌دهنده عبادت است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 5802

حدیث - 303

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

كرُاللّهِ مَطرَدَةُ الشّيطانِ ؛

یاد خدا ، شیطان را می‌تارانَد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 5162

حدیث - 304

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

تَقَرُّبُ العَبدِ إلَى اللّهِ سُبحانَهُ بِإخلاصِ نِيَّتِهِ ؛

تقرّب بنده به خداوند سبحان ، با خالص کردن نیّت است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4477

حدیث - 305

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

بُكاءُ العَبدِ مِن خَشيَةِ اللّهِ يُمَحِّصُ ذُنُوبَهُ ؛

گریستن بنده از خوف خدا ، گناهانش را از میان می‌برد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4432

حدیث - 306

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إذا أكرَمَ اللّهُ عَبدا شَغَلَهُ بِمَحَبَّتِهِ ؛

هرگاه خداوند، بنده‌ای را گرامی بدارد، او را به محبّت خویش مشغول می‌کند

.

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4080

حدیث - 307

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إذا أضَرَّتِ النّوافِلُ بِالفَرائِضِ فَارفُضُوها ؛

هرگاه مستحبّات به واجبات زیان می‌رسانْد ، آن را رها کنید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4015

حدیث - 308

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إنّکَ إن أطَعتَ اللّهَ نَجّاکَ و أصلَحَ مَثواکَ ؛

اگر خدا را فرمان بری ، رستگارت کند و جایگاهت را نیکو گردانَد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3806

حدیث - 309

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اِن کُنتُم تُحِبّونَ اللّهَ فَأخرِجُوا مِن قُلُوبِکُم حُبَّ الدُّنیا ؛

اگر خدا را دوست دارید ، دوستی دنیا را از دل‌هایتان بیرون کنید .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3747

حدیث - 310

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إنّ مِنَ العِبادَةِ لِینَ الکَلامِ وَ إفشاءَ السَّلامِ ؛

از جمله عبادت‌ها ، نرمیِ کلام و آشکار کردن سلام است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 3421

حدیث - 311

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

أفضَلُ العَمَلِ ما اُرِيدَ بِهِ وَجهُ اللّهِ ؛

برترین کار ، کاری است که با آن خشنودی خدا خواسته شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2958

حدیث - 312

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

أفضَلُ العِبادَةِ غَلَبَةُ العادَةِ ؛

برترین عبادت، چیره آمدن بر عادت است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2873

حدیث - 313

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلمُتَعَبِّدُ بِغَيرِ عِلمٍ كَحِمارِ الطّاحُونَةِ، يَدُورُ وَ لا يَبرَحُ مِن مَكانِهِ ؛

عبادت‌کننده بی‌دانش، مانند الاغ آسیاست که می‌گردد، ولی از جایگاه خـود، بیرون نمی‌رود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2070

حدیث - 314

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلبُکاءُ مِن خَشیَةِ اللّهِ یُنیرُ القَلبَ وَ یَعصِمُ مِن مُعاوَدَةِ الذّنبِ ؛

گریستن از ترس خدا، دل را نورانی می‌کند و از بازگشت به گناه، ایمن می‌دارد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 2016

حدیث - 315

اَلتّقَرُّبُ إلَی اللّهِ تَعالی بِمَسأَلَتِهِ وَ اِءلَی النّاسِ بِتَرکِها ؛

تقرّب به خداوند، به خواهش از اوست و تقرّب به مردم، به ترک خواهش .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 1801

حدیث - 316

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلصَّبرُ عَلی طاعَةِ اللّهِ أهوَنُ مِنَ الصَّبرِ عَلی عُقُوبَتِهِ ؛

صبر کردن بر اطاعت از خداوند، آسان‌تر از صبر کردن بر کیفر اوست .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 1731

حدیث - 317

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ما تَزَیَّنَ مُتَزَیِّنٌ بِمِثلِ طاعَةِ اللّه ؛

هیچ آراسته‌ای به زیوری مانند طاعت خدا آراسته نشد .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 9489

حدیث - 318

امام علی علیه‌السلام :

ما تَزَیَّنَ مُتَزَیِّنٌ بِمِثلِ طاعَةِ اللّه ؛

هیچ آراسته‌ای به زیوری مانند طاعت خدا ، آراسته نشد .

غرر الحکم : 9489

حدیث - 319

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

مَن تَطَیَّبَ للّه تعالی جاءَ یَومَ القِیامَةِ وریحُهُ أطیَبُ مِنَ المِسکِ الأذفَرِ؛

هرکه برای خداوند متعال، خود را خوشبو کند در روز قیامت بویش خوشتر از مشکِ تیز بوی است.

المحجّه البیضاء : 8 / 105

حديث - 320

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

العِبادَةُ مَع أكْلِ الحَرامِ كالبِناءِ على الرَّمْلِ - وقيلَ : على الماءِ؛

عبادت کردن با وجود حرام خواری مانند ساختن بنایی است بر روی شن و به قولی : بر روی آب .

عدّة الداعی : 141

حديث - 321

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

مَن أنعَمَ اللّهُ تعالى علَيهِ نِعمَةً فَليَحمَدِ اللّهَ تعالى ، ومَنِ استَبطَأَ (علَيهِ) الرِّزقَ فَليَستَغفِرِ اللّهَ؛

هرکه خداوند متعال به او نعمتی ارزانی دارد ، باید خداوند متعال را حمد و سپاس گوید و هرکه روزیش به تأخیر افتد از خداوند آمرزش بخواهد .

عيون أخبار الرِّضا علیه السلام : 2 / 46 / 171

حديث - 322

پیامبرخدا صلی الله علیه و آله و سلم :

العِبادَةُ عَشرَةُ أجزاءٍ تِسعَةُ أجزاءٍ فى طَلَبِ الحَلالِ؛

عبادت ده جزو دارد ، که نُه جزو آن طلب روزی حلال است .

بحار الأنوار : 103 / 9 / 37

حدیث - 323

قال الحسن العسکری علیه‌السلام :

ان الوصل الی الله - عزوجل - سفر لایدرک الابامتطاء اللیل ؛

به درستی که رسیدن به خداوند عزوجل سفری است که جز با مرکب شب ، پیمودن راه و نیل به مقصد ممکن نیست.

(بحارالانوار، ج 78، ص 380).

حدیث - 324

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

خیارکم اولواالنهی . قیل : یا رسول الله من الواالنهی ؟ فقال المتهجدون باللیل والناس نیام؛

بهترین شما خردمندان هستند، عرض کردند: اینان کیانند؟ فرمودند: عبادت کنندگان در شب ، آنگاه که مردم در خوابند.

(بحارالانوار، ج 87، ص 158).

حدیث - 325

قال علی علیه‌السلام :

سهر اللیل فی طاعة الله ربیع الاولیاء و روضة السعداء ؛

شب در طاعت و عبادت خدا بیدار ماندن ، بهار اولیا و بوستان نیک بختان است .

(غرر الحکم ، ص 192).

حدیث - 326

قال الصادق علیه السلام :

اذا قمت باللیل فاستک فان الملک تاءتیک فیضع فاه علی فیک ، فلیس من حرف تتلوه و تنطق به الا صعد به الی السماء فلیکن فوک طیب الریح ؛

شبانگاه که برای نماز بلند می شوی مسواک بزن ، چرا که فرشته نزد تو می آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و هر حرفی از قرآن و نماز و دعا می خوانی ، به آسمان می برد از این رو باید که دهانت خوشبو باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 357، بحارالانوار، ج 87، ص 207).

حدیث - 327

اوصی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علیا - علیه السلام - فقال له :

یا علی ! ثلاث فرحات للمؤ من فی الدنیاء لقاء الاخوان ، و الافطار من الصیام ، و التهجد من آخر اللیل

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به علی علیه السلام وصیت نمود: ای علی ! در این دنیا سه چیز برای مؤ من سرور آفرین است :

1 - دیدار برادران دینی ؛

2 - افطار روزه دار در پایان روزه ؛

3 - عبادت در ساعات آخر شب .

(اعلام الدین فی صفات دیلمی ، ص 133، بحارالانوار، ج 74، ص 352).

حدیث - 328

قال الصادق عليه السلام :

کل عین باکیة یوم القیامة الا ثلاثة : عین غضت عن محارم الله و عین سهرت فی طاعة الله ، و عین بکت فی جوف اللیل من خشیة الله؛

در قیامت همه چشم ها گریان است مگر سه چشم :

1 - چشمی که از (دین و نظر به) آنچه خداوند حرام کرده بر هم نهاده شود؛

2 - چشمی که در شب جهت عبادت بیدار بماند.

3 - چشمی که در دل شب از خوف خدا بگرید.

(اصول کافی ، ج 2، ص 482).

حدیث - 329

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ان العبد اذا تخلی بسیده فی جوف اللیل المظلم و ناجاه اثبت الله النور فی قلبه ؛

هنگامی که بنده ای در دل شب تاریک با خدای خود خلوت کرده و با او مناجات کند، خدا قلب او را نورانی خواهد ساخت .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 419).

حدیث - 330

ان القلب یحیی و یموت فاذا حی فادبه بـالتطوع ، و اذا مـات فاقصـره علـی الفرائض؛

همانا، قلب انسان می میرد و زنده می شود، پس وقتی که قلـب زنـده (و بـا نشاط) است او را به اعمال (نماز) مستحبی وادار کن و زمانی که قلب مرده است ، به واجبات اکتفا کن .

(مستدرک الوسائل ، ج 1 ص 177).

حدیث - 331

عن الحسن العسکری علیه السلام :

ان القلوب اقبالا و ادبارا فـاذا اقبلـت فاحملوهـا علـی النوافـل و اذا ادبـرت فاقصروها علی الفرائض ؛

به درستی که قلب گاهی آماده وگاهی خسته اسـت ، زمـانی کـه قلـب شـما آمادگی داشت و با نشاط و سرحال بود، آن را به انجام نوافل وادارید، و زمـانی که خسته بود، به واجبات اکتفا کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 177).

حدیث - 332

قال رسول الله ﷺ :

ان الله تعالی یباهی بالشباب العابد الملئکة یقول : انظروا الی عبدی ! ترک شهوته من اجلی؛

خداوند به وجود جوان اهل عبادت بر فرشتگان مباهات می کند و می فرماید: بنده مرا ببینید! به خاطر من چگونه از لذت جسمانی خویش گذشته است .

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 9)

حدیث - 333

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر: ما من شاب ترک الذنیا و افنی شبابه فی طاعة الله الا اعطاه الله اجر اثنین وسبعین صدیقا؛

ای ابوذر! هیچ جوانی ترک دنیا و لذایذ دنیا آن را نمی کند و جوانی خویش را در اطاعت و عبادت پروردگار بزرگ صرف نمی نماید، مگر آن که خداوند اجر و پاداش هفتاد و دو صدیق به او اعطاء می فرماید.

(مکارم الاخلاق ، ص 466).

حدیث - 334

قال رسول الله ﷺ :

ان الله یحب اشاب الذی ینفی شبابه فی طاعة الله ؛

خداوند جوانی را که عمر خود را در عبادت خدا به سر می برد، دوست دارد.

(کنزالعمال ، ج 43060).

حدیث - 335

قال الباقر علیه السلام :

ما استیقظ رسول الله ﷺ من نوم الا خرالله ساجدا ؛

هرگاه پیامبر خدا ﷺ از خواب برمی خاست ، برای خدا سجده می کرد.

(مکارم الاخلاق ، ص 39).

حدیث - 336

قال الصادق علیه السلام :

تسبیح فاطمة الزهراء، علیها السلام اذا اخذت مضجعک، فکبر الله اربعا وثلاثین ، واحمده ثلاثا و ثلاثین، وسبحه ثلاثا و ثلاثین، وتقراء آیة الکرسی و المعوذتین و عشر آیات من اول الصافات و عشرا من آخرها ؛

(یکی از جاهایی که) تسبیح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام (گفتن آن وارد است) هنگامی است که به خوابگاه خود رفتی، سی و چهار بار ((الله اکبر)) بگو و سی و سه بار ((الحمدالله)) و سی و سه بار ((سبحان الله)) و آیة الکرسی ومعوذتین را

(قل اعوذ برب الفلق ، و قل اعوذبرب الناس) و ده آیه از اول سوره صافات و ده آیه از آخر آن را بخوان .

(اصول کافی ، ج 2، ص 536)

حدیث - 337

قال الصادق علیه السلام :

من سبح الله فی دبر الفریضة تسبیح فاطمة الزهراء علیها السلام مائة مرة و اتبعها بلااله الاالله غفر الله له ؛

هرکس بعد از نماز واجب با تسبیح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام صدبار به تسبیح خدای متعال بپردازد و به دنبال آن ((لاالـه الاالله))بگوید، خداوند او رامشمول مغفرت خود می کند.

(فروع کافی ، ج 3، کتاب الصلاة ، باب دعا، نماز 70 - ص 342).

حدیث - 338

قال الصادق علیه السلام :

من باب علی تسبیح فاطمة علیها السلام کان من الذاکرین الله کثیرا و الذاکرات؛

هرکس شب را با تسبیح فاطمه علیها السلام سپری کند (و هنگام خواب تسبیح گوید) از مردان و زنانی باشد که خدا را زیاد یاد می کنند.

(سفینة البحار، ج 1 ص 593).

حدیث - 339

قال رسول الله ﷺ :

یافاطمة ! اعطیک ما هو خیر لک من خادم و من الدنیا بما فیها، تکبرین الله بعد کل صلاة اربعا و ثلاثین تکبیرة ، وتحمدین الله ثلاثا و ثلاثین تحمیدة ، و تسبحین الله ثلاثا و ثلاثین تسبیحة ، ثم تخمین ذلک بلااله الا الله ، وذلک خیر لک من الذین اردت و من الدنیا و ما فیها فلزمت - صلوات الله علیها - هذاالتسبیح بعد کل صلاة ، و نسب الیها ؛

ای فاطمه ! به تو چیزی را عطا کنم که از خدمتکار و دنیا با آنچه در آن است بهتر باشد بعد از نماز سی و چهار مرتبه ((الله اکبر))سی و سه مرتبه ((الحمدلله))و سی و سه مرتبه ((سبحان الله))بگو و پس از آن را به ((لااله الاالله))ختم کن این کار برای تو بهتر است از آنچه می خواهی و از دنیا وآنچه در آن است پس حضرت زهرا علیها السلام پس از هر نماز به این تسبیح مداومت کرد و منسوب به او گردید.

(بحارالانوار، ج 85، ص 336).

حدیث - 340

قال الصادق علیه السلام :

من سبح تسبیح فاطمة علیها السلام فی دبر المکتوبه من قبل ان یبسط رجلیه اوجب الله له الجنة؛

هرکس تسبیح فاطمه علیها السلام را در نماز واجب و قبل از اینکه از حالت جلوس تشهد و سلام خارج شود به جا آورد، خدا بهشت را بر او واجب کند.

(فلاح السائل ، ص 165).

حدیث - 341

قال الباقر علیه السلام :

من سبح تسبیح فاطمة علیها السلام ثم استغفر غفر له ، و هی مائة باللسان و الف فی المیزان ، ویطرد الشیطان ، و یرضی الرحمان ؛

هر کس که تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام را به جای آورد و پس از آن استغفار کند مورد مغفرت قرار می گیرد و آن تسبیح به زبان ، صد مرتبه است و در میزان (اعمال) هزار خواهد بود و شیطان را دور کرده و خدای رحمان را خشنود می نماید.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 1023، ح 3)

حدیث - 342

قال الصادق علیه السلام :

فی تسبیح فاطمة علیها السلام تبداء بالتکبیر اربعا و ثلاثین ، ثم التحمید ثلاثا و ثلاثین ثم التسبیح ثلاثا و ثلاثین؛

در تسبیح فاطمه علیها السلام باتکبیر (الله اکبر) شروع کرده و سی و چهار مرتبه بگوی ، پس از آن سی و سه بار تحمید (الحمدلله) و سپس سی و سه مرتبه تسبیح (سبحان الله).

(وسائل الشيعه ، ج 4 ص 1025 ج 2، فروع كافى ، كتاب الصلاة ، ص 342).

حديث - 343

قال رسول الله ﷺ :

الدعاء مخ العبادة ؛

دعا مغز عبادت است .

(ميزان الحكمه ، ج 3، ص 247)

حديث - 344

قال الباقر عليه السلام

ما عبدالله بشى ء من التحميد افضل من تسبيح فاطمة و لوكان شى ء افضل من لنحله رسول الله ﷺ فاطمة عليها السلام؛

خداوند به چيزى برتر از تسبيح فاطمه عليها السلام حمد و ستايش نشد واگر چيزى برتر از آن بود، هرآينه رسول خدا ﷺ آن را به فاطمه زهرا عليها السلام مى بخشيد (مى آموخت).

(وسائل الشيعه ، ج 4 ص 1024).

حدیث - 345

قال الصادق عليه السلام :

الدعا بعد الفريضة اياک ان تدعه ، فان فضله بعد الفريضة كفضل الفريضة على النافلة ؛

مبادا دعای بعد از فریضه را ترک کنی ، زیرا فضیلت و امتیاز دعای بعد از فریضه همچون برتری فریضه و نماز واجب برنافله است .(بحارالانوار، 85، ص 325)

حدیث - 346

قال الصادق عليه السلام :

من سبح تسبيح فاطمة الزهراء عليها السلام قبل ان يثنى رجليه من صلاة الفريضة غفر الله له ، وليبداء بالتكبير؛

هرکس بعد از نماز واجب و قبل از اینکه پای راست را از بالای پای چپ بردارد، تسبیح فاطمه زهرا عليها السلام رابه جا آورد، تمام گناهان او آمرزیده می شود، و دراین تسبیح از ((الله اکبر))آغاز کند.

(تهذیب الاحکام ، ج 2، ص 106)

حدیث - 347

قال الصادق علیه السلام :

السجود علی طین قبر الحسین علیه السلام ینورالی الارض السابعة و من کان معه سبحه من طین قبر الحسین علیه السلام کتب مسبحا و ان لم یسبح بها؛

سجده بر تربت قبر حسین علیه السلام تا زمین هفتم را نور باران می کند، و کسی که تسبیحی از خاک مرقد حسین علیه السلام با خود داشته باشد، تسبیح گوی حق محسوب می شود، گرچه با آن تسبیح نگوید.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 268 و سائل الشیعه ج 3 ص 608)

حدیث - 348

قال علی علیه السلام :

من جلس فی مصلاة ثانیا رجلیه یذکر الله - تبارک الله و تعالی - وکل الله - عزوجل - به ملکا یقول : ازدد شرفا تکتب لک الحسنات و تمحی عنک السیئات و تبنی لک الدرجات حتی ینصرف؛

کسی که درجایگاه نمازش بنشیند، و به ذکر خدای تعالی و به تعقیبات بپردازد خداوند فرشته ای را بر او ماءمور و موکل می گرداند که به وی می گوید: ای نمازگزاری که مشغول به دعا هستی ، به شرف و کرامت و فضیلت خود بیفزا (یعنی بیشتر و زیادتر دعا کن) که از برای تو حسنات ثبت می گردد و سیئات و بدیهایت محو و نابود می شود و درجات برای تو افزون می گردد و این گفتگو ادامه دارد تا وقتی که او از دعا و تعقیباتش فارغ شود.

(دعائم الاسلام ، ج 1 ص 165)

حدیث - 349

قال الصادق عليه السلام :

من سبح تسبیح فاطمة عليها السلام قبل ان یثنی رجله من صلوة الفریضة غفرله ؛

کسی که در نمازهای فریضه ، پس از سلام نماز و قبل از حرکت از مصلی ، خداوند را به تسبیح فاطمه زهرا عليها السلام تسبیح کند، آمرزیده می شود.

(دعائم الاسلام ، ج 1 ص 168)

حدیث - 350

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

ما من صباح و لارواح الا و بقاع الارض ینادی بعضها بعضا یا جارتی هل مربک ذاکر الله ؟ او عبد وضع جبهته علیک ساجدالله ؟ فمن قائلة نعم ، فاذا قالت نعم اهتزت و ابتهجت وتری ان لها الفضل علی جارتها؛

هیچ صبح و شام نیست مگر این که نقاط زمین همدیگر را ندا می کنند: ای همسایه من آیا بر تو گذشت کسی که ذکر خدا نماید، یا بنده ای که پیشانی خویش برای سجده به خدا بر تو نهد؟ برخی گویند آری (و برخی نه ،) هر کس آری بگوید، بر خود می بالد و شاد می گردد و خود را بر دیگری برتری می نهد.

(مکارم الاخلاق ، ص 466)

حدیث - 351

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

من باب علی طهر فکانما احیی اللیل ؛

کسی که شب را با وضو بیارامد، گویی که تمام شب را بـه احیـاء و عبـادت گذرانده است .

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 266)

حدیث - 352

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

بین العبد و بین الکفر ترک الصلاة ؛

فاصله کفر و بندگی ترک نماز است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 202. میزان الحکمه ، ج 5، ص 403)

حدیث - 353

قال علی علیه السلام :

لاقربة بالنوافل اذا اضرت بالفرائض ؛

نوافل و مستحبات اگر به واجبات ضرر برساند موجب تقرب به درگاه خدای تعالی نخواهند بود.

(غررالحکم ، ص 345)

حدیث - 354

قال رسول الله ﷺ :

اعبد الله کانک تراه فان کنت لاتراه فانه یراک ؛

عبادت کن خداوند تعالی را، چنانچه گویا او را می بینی ، و اگر تو او را نمی بینی او تو را می بیند.

(نهج الفصاحه ، ص 65.سرالصلوة ، ص 26.مکارم الاخلاق ، ص 459)

حدیث - 355

قال الباقر علیه السلام :

اتی رجل الی رسول الله ﷺ فقال یا رسول الله !ادع الله لی ان یدخلنی الجنة ، فقال له : اعنی علیه بکثرة السجود؛

مردی خدمت رسول خدا ﷺ رسید و عرض کرد: ای پیامبر خدا! از خدا بخواه که مرا بهشتی کند.حضرت فرمودند: مشروط بر اینکه در این دعا، برای رسیدن به بهشت ، مرا به کثرت سجده (برای خدا) یاری کنی .

(بحارالانوار، ج 82، ص 233)

حدیث - 356

قال الصادق علیه السلام :

ان العبد اذا احال السجود حیث لایراه احد، قال الشیطان و اویلاه اطاعوا و عصیت و سجدوا و ابیت ؛

به درستی انسان هنگامی که سجده را طولانی کرد فریاد شیطان بلند می شود که : وای بر من آنها اطاعت خدا کردند و من عصیان کردم آنان سجده کردند و من نافرمانی کردم .

(بحارالانوار، ج 85، ص 163)

حدیث - 357

قال الصادق علیه السلام :

اقرب ما یکون العبد الی الله و هو ساجد؛

نزدیکترین حالات بنده به پروردگار سجده است .

(ثواب الاعمال ، ص 60)

حدیث - 358

قال الصادق علیه السلام :

ایما مؤ من سجد الله سجدة لشکر نعمة غیر صلاة ، کتب الله له بها عشر حسنات و مما عنه عشر سیئات و رفع له عشر درجات فی الجنان ؛

هر مؤ منی در غیر از حال نماز سجده شکری جهت نعمتی به جای آورد، خداوند به آن خاطر ده حسنه برای او بنویسد و ده گناه از نامه عملش پاک کند و ده درجه برای او در بهشت بالا ببرد.

(ثواب الاعمال ، ص 83)

حدیث - 359

قال علی علیه‌السلام :

لایقرب من الله سبحانه الا کثرة السجود و الرکوع ؛

چیزی جز کثرت سجود و رکوع ، شخص را به تقرب خداوند سبحان نرساند.

(تصنیف غررالحکم ، ص 175)

حدیث - 360

قال علی علیه‌السلام :

نعم العبادة السجود و الرکوع ؛

سجود و رکوع در پیشگاه الهی ، خوب عبادتی است .

(تصنیف غررالحکم ، ص 175)

حدیث - 361

قال علی علیه‌السلام :

اقرب ما یکون العبد من الله اذا سجد ؛

نزدیکترین چیزی که بنده را به خدا نزدیک می کند سجده است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 233)

حدیث - 362

قال علی علیه‌السلام :

والسجود النفسانی فراغ القلب من الفانیات و الاقبال بکنه الهمة علی الباقیات و خلع الکبر و الحمیة و قطع العلائق الدنیویة و التعلی بالخلائق النبویة ؛

سجده نفسانی (که روح سجده است)، رها بودن دل از امور فناپذیر و روی آوردن با تمام وجود به امور جاودان و کندن کبر و تعصب بیجا و قطع همه علایق دنیوی و آراسته شدن به اخلاق نبوی است .

(غررالحکم ، ج 2، ص 165، چاپ دانشگاه)

حدیث - 363

قال علی علیه‌السلام :

السجود الجسمانی هو وضع عتائق الوجوه علی التراب و استقبال الارض بالراحتین و الکفین و اطراف القدمین مع خشوع القلب و اخلاص النیة ؛

سجده کردن بدنی ، گذاشتن جاهای نیکوی صورتها بر خاک و روی آوردن به زمین به دو کف دست و کناره های دو پا، همراه خشوع دل و پاکی نیت است .

(غررالحکم ، ج 2، ص 165، چاپ دانشگاه)

حدیث - 364

قال الصادق عليه السلام :

اقرب ما یکون العبد الی الله - عز و جل - و هو مساجد، قال الله عز و جل : (وَاسْجُدْ وَاقْتَرِب) ؛

نزدیکترین حالت بنده به خداوند بزرگ وقتی است که در سجده است خداوند فرمود: ((سجده کن و تقرب جوی)).

(روضة المتقین ، ج 2، ص 38)

حدیث - 365

قال الصادق عليه السلام :

ما خسر و الله من اتی بحقیقة السجود و لو کان فی العمر مرة واحدة ؛

به خدا قسم کسی که حق سجود را به جای آورد و سجده حقیقی کند به هیچ عنوانی زیان متوجه او نشود، گرچه در تمام مدت عمر چنین سجودی را یک بار به جای آورد.

(بحارالانوار، ج 85، ص 136)

حدیث - 366

قال الصادق عليه السلام :

لایرکع عبدالله رکوعا علی الحقیقة ، الا زینة الله تعالی بنور بهائه و اظله فی ضلال کبریائه و کساه کسوة اصفیائه ؛

هیچ بنده ای برای خدا به حقیقت رکوع نکند، مگر آن که خداوند تعالی او را به نور جمال خود بیاراید و در سایه کبریایی اش جای دهد و جامه برگزیدگانش بپوشاند.

(مصباح الشریعه ، ص 14)

حدیث - 367

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

جعلت لی الارض مسجدا و طهورا؛

همانا زمین برای من سجده گاه و پاک کننده قرار داده شده است .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 593)

حدیث - 368

قال الباقر عليه السلام :

من قال فی رکوعه و سجوده و قیامه : ((اللهم صل علی محمد و آل محمد)) کتب الله له ذلک بمثل الرکوع و السجود و القیام ؛

هرکسی در رکوع و سجود و قیام خود بگوید: ((اللهم صل علـی محمـد و آل محمد)) خدا ثواب آن را مانند ثواب رکوع و سجود و قیام برای او می نویسد.

(ثواب الاعمال ، ص 61)

حدیث - 369

قال رسول الله ﷺ :

اطولکم قنوتا فی دار الدنیا اطولکم راحة یوم القیامة فی الموقف ؛

هر کسی از شما قنوتش در این دنیا طولانی تر باشـد، در آخـرت در موقـف محشر راحتی او بیشتر خواهد بود.

(ثواب الاعمال ، ص 59)

حدیث - 370

قال رسول الله ﷺ :

قال الله تعالی : ((لاینجوا منی عبدی الا باداء ما افترضت علیه)) ؛

خداوند فرموده است : ((بنده ام از من نجات نمی یابد، مگر بـا ادای آن چـه که بر او واجب کرده ام)).

(محجة البیضاء، ج 1، ص 398)

حدیث - 371

عن الحسن بن علی - علیه السلام -:

ان من طلب العبادة تزکی لها و اذا اضرت النوافل بالفریضة فارفضوها ؛

هرکس طلب عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کند، و هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رسانید (باعث آسیب رسانی به یکی ازصفات و ابعاد نمازهای واجب شد) نمازهای مستحبی را ترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267)

حدیث - 372

قال الصادق علیه السلام :

ان العبد اذا سجد فاطال السجود نادی ابلیس ؛

وقتی بنده به سجده افتاد و سجده اش را طول داد، شیطان فریاد می زند.

(اصول کافی ، ج 3، ص 264)

حدیث - 373

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ما من رجل یجعل جبهته فی بقعة من بقاع الارض الا شهدت له بها یوم القیامة ؛

هر انسانی که پیشانی خود را برای سجده بر قطعه ای از زمین بگذارد، آن زمین در روز قیامت به نفع وی شهادت خواهد داد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 474.مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 175)

حدیث - 374

قال علی علیه السلام :

تقرب الی الله سبحانه بالسجود و الرکوع و الخضوع لعظمته و الخشوع ؛

به وسیله سجده و رکوع و خضوع و خشوع در برابر عظمت خدا به او تقرب جوی .

(غررالحکم ، ص 356)

حدیث - 375

قال الرضا علیه السلام :

ان الصلوة افضل العبادة لله و هی احسن صورة خلقها الله من اداها بکمالها و تمامها فقد ادی واجب حقها و من تهاون فیها ضرب بها وجهه ؛

همانا نماز بهترین شیوه بندگی خداست و آن زیباترین شکلی است که خداوند آن را آفریده ، پس کسی که به طور کامل و تمام آن را به جا آورد حق واجب آن را ادا کرده و کسی که در انجام آن کوتاهی کند خدا آن را به صورتش می زند.

(بحارالانوار، ج 84، ص 246)

حدیث - 376

قال علی عليه السلام :

ان العبد اذا سجد نادی ابلیس : یا ویله اطاع و عصیت و سجد و ابیت ؛

وقتی که بنده ای سجده کرد، ابلیس فریاد می زند وای بر من !او اطاعت کرد، ولی من معصیت کردم ، او سجده کرد و من از این عمل سرباز زدم .

(بحارالانوار، ج 82، ص 233)

حدیث - 377

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان الصلوة قربان المؤ من ؛

همانا نماز خواندن وسیله نزدیکی مؤ من به خداست .

(کنزالعمال ، حدیث - 18907)

حدیث - 378

امام عسکری عليه السلام :

إنّ الوُصولَ إلَی اللّه عز و جل سَفَرٌ لا یُدرَکُ إلاّ بامتِطاءِ اللّیلِ ؛

رسیدن به‌خداوند عز و جل ، سفری است که جز با نشستن بر مرکب شب ، پیموده نشود .

بحار الأنوار : 78 /380 /4 منتخب میزان الحکمة : 464

حدیث - 379

امام صادق عليه السلام :

لا تَدَعْ قِيامَ الليلِ، فإنّ المَغبونَ مَن‌غُبِنَ قِيامَ الليلِ ؛

شب زنده‌داری را فرو مگذار ؛ زیرا بازَنده کسی است که شب زنده‌داری را ببازد .

معانی الأخبار : 342 / 1 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 380

امام علی عليه السلام :

قيامُ الليلِ مَصَحّةٌ لِلبَدَنِ، ومَرضاةٌ لِلرّبِّ عز و جل ، وتَعَرُّضٌ للرّحمَةِ ، وتَمَسُّکٌ بأخلاقِ النّبيّينَ ؛

شب‌زنده‌داری مایه سلامت بدن و خشنودی پروردگار عز و جل و قرار گرفتن در معرض رحمت خدا و چنگ زدن به اخلاق پیامبران است .

بحار الأنوار : 87 / 143 / 17 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 381

پیامبر خدا ﷺ :

علَیکُم بقیامِ اللیلِ ؛ فإنّهُ دَأْبُ الصالِحِینَ قَبلَکُم ، وإنّ قیامَ اللیلِ قُربَةٌ إلی اللّه ، ومَنهاةٌ عنِ الإثم؛

بر شما باد به شب زنده داری که آن شیوه شایستگان پیش از شماست و شب زنده‌داری مایه تقرّب به خدا و بازداشتن از گناه است .

کنز العمّال : 21428 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 382

پیامبر خدا ﷺ :

رَحِمَ اللّهُ رَجلاً قامَ مِنَ اللیلِ فَصلّی وأیقَظَ امرأَتَهُ فَصَلّت ، فإن أبَت نَضَحَ فی وَجهِها الماءَ ، رَحِمَ اللّهُ امرأةً قامَت مِن اللیلِ فَصلّت وأیقَظَت زَوجَها ، فإن أبی نَضَحَت فی وَجهِهِ الماءَ ؛

رحمت خدا بر آن مردی باد ، که نیمه‌های شب برخیزد و نماز بخواند و همسرش را برای نماز خواندن بیدار کند و اگر بیدار نشد آب به صورتش بپاشد . رحمت خدا بر آن زنی باد که نیمه‌های شب از خواب برخیزد و نماز بخواند و شوهرش را برای نماز بیدار کند و اگر امتناع کرد ، به صورتش آب پاشد .

سنن أبی داود : 1450 منتخب میزان الحکمة : 330

حدیث - 383

امام علی عليه السلام :

قِيامُ اللّيلِ مَصَحّةُ البَدَنِ ؛

شب زنده‌داری ، مایه تن‌درستی است .

تهذیب الأحکام ، جلد 2 ، صفحه 121 ، حدیث - 457 ، بحار الأنوار ، جلد 62 ، صفحه 267 ، حدیث - 48

حدیث - 384

امام علی عليه السلام :

لا قُربَةَ بالنّوافِلِ إذا أضَرّت بالفَرائضِ؛

هرگاه مستحبّات باعث لطمه خوردن به واجبات شود ، مایه نزدیکی به خدا نگردد .

نهج البلاغة : الحکمة 39 منتخب میزان الحکمة : 570

حدیث - 385

امام علی عليه السلام :

إذا أضَرّتِ النّوافِلُ بالفَرائضِ فارْفُضوها ؛

هرگاه مستحبّات به واجبات لطمه زنند ، مستحبّات را کنار بگذارید .

نهج البلاغة : الحکمة 279 منتخب میزان الحکمة : 570

حدیث - 386

امام علی علیه‌السلام :

لا رُخصَةَ فی فَرضٍ ، ولا شِدَّةَ فی نافِلَةٍ ؛

در هیچ فریضه‌ای کوتاهی نباید و در هیچ نافله‌ای سختگیری نشاید .

بشارة المصطفی : 28 منتخب میزان الحکمة : 570

حدیث - 387

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

إنّ لِلقُلوبِ إقبالاً وإدبارا ، فإذا أقبَلَت فتَنَفّلوا ، وإذا أدبَرَت فعلَیکُم بالفَریضَةِ ؛

همانا دل‌ها را روی آوردن و رویگرداندنی است . پس هرگاه روی آوردند مستحبّات به جا آورید و هرگاه روی گرداندند به گزاردن واجبات اکتفا کنید .

الکافی : 3 / 454 / 16 منتخب میزان الحکمة : 570

حديث - 388

امام علی عليه السلام :

العُبوديَّةُ خَمسَهُ أشياءَ : خَلاءُ البَطنِ ، وَقِراءةُ القرآنِ، وقِيامُ اللّيلِ ، والتّضَرُّعُ عِندَ الصُّبحِ ، والبُكاءُ مِن خَشيَةِ اللّه ؛

بندگی در پنج چیز اســـت : اندرون از طعام تهی داشـتن ، قـرآن خوانـدن ، شب را به عبادت گذراندن و هنگام صـبح زاری کـردن (بـه درگـاه خداونـد) و گریستن از ترس خدا .

مستدرک الوسائل : 11 / 244 / 12875 منتخب میزان الحکمة : 354

حديث - 389

امام سجّاد عليه السلام :

ما مِن قَطرةٍ أحَبَّ إلى اللّه عز و جل مِن قَطْرَتَينِ : قَطرةُ دَمٍ فـی سـبيلِ اللّـه ، وقَطرةُ دَمعَةٍ فی سَوادِ اللّيلِ ، لا يُريدُ بها عبدٌ إلاّ اللّهَ عز و جل ؛

هیچ قطره‌ای نزد خدا محبوبتر از این دو قطره نیست : قطره خونی کـه در راه خدا ریخته شود و قطره اشکی که برای خدا در دل شب فرو افتد .

بحار الأنوار : 69 / 378 / 31 منتخب میزان الحکمة : 78

حدیث - 390

البُكاءُ مِن خَشيَةِ اللّه مِفتاحُ الرّحمةِ؛

گریستن از ترس خدا کلید رحمت است .

غرر الحكم : 2051 منتخب ميزان الحكمة : 78

حدیث - 391

پیامبر خدا ﷺ :

سَبعةٌ فی ظِلِّ عَرشِ اللّه عز و جل يومَ لا ظِلّ إلاّ ظلُّهُ ... ورجُلٌ ذَكرَ اللّهَ عز و جل خاليا ففاضَتْ عَيناهُ مِن خَشيةِ اللّه ؛

در آن روز که سایه‌ای جز سایه عرش خدا نیست هفت تن در سایه عرش اویند : ... ومردی که در خلوت یاد خداوند عز و جل کند و از ترس خدا اشک از دیدگانش سرازیر شود .

بحار الأنوار : 84 / 2 / 71 منتخب ميزان الحكمة : 78

حدیث - 392

پیامبر خدا ﷺ :

طُوبى لِصُورةٍ نَظَرَ اللّهُ إلَيها تَبكى على ذَنبٍ مِن خَشيَةِ اللّه عز و جل ، لَم يَطّلِعْ على ذلكَ الذّنبِ غَيْرُهُ ؛

خوشا چهره‌ای که خداوند به آن می‌نگرد در حالی که از ترس خدا بر گناهی که کرده می‌گرید و جز او کسی از آن گناه آگاه نیست .

بحار الأنوار : 93 / 331 / 15 منتخب ميزان الحكمة : 78

حديث - 393

امام علی عليه‌السلام :

ألا لا خَيرَ فی قِراءةٍ ليسَفيها تَدَبُّرٌ ، ألا لا خَيرَ فی عِبادَةٍ ليسَ فيها تَفَقُّهٌ ؛

بدانيد كه در قرآن خواندنی كه با تدبّر همراه نباشد ، خيری نيست ؛ بدانيد كه در عبادتی كه با فهم و انديشه توأم نباشد ، خيری نيست .

بحار الأنوار : 92 / 211 / 4 منتخب ميزان الحكمة : 460

حديث - 394

پيامبر خدا صلی‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم :

إذا أحَبَّ أحدُكُم أنيُحَدِّثَ رَبَّهُ فَلْيَقرَأِ القرآنَ ؛

هر گاه فـــردی از شما دوست داشته باشد كه با پروردگارش سخن بگويـد ، قرآن بخواند .

كنز العمّال : 2257 منتخب ميزان الحكمة : 460

حديث - 395

پيامبر خدا صلی‌الله‌عليه‌وآله‌وسلم :

أشرافُ اُمّتی حَمَلَةُ القرآنِ وأصحابُ الليلِ؛

اشـراف و بـزرگان امّـت من حاملان قرآن و شب زنده‌دارانند .

الخصال : 7 / 21 منتخب ميزان الحكمة : 460

حدیث - 396

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

عَلیکَ بتِلاوَةِ القرآنِ وذِکرِ اللّه کثیراً ، فإنّهُ ذِکرٌ لکَ فی السماءِ ونورٌ لکَ فی الأرضِ؛

بر تو باد به تلاوت قرآن و بسیاری یاد خدا ؛ زیرا که آن در آسمان ، برای تو نام (و آوازه) است و در زمین نور .

الخصال : 525 / 13

حدیث - 397

امام صادق علیه السلام فرمودند:

مَنْ عَرَفَ اللّهَ خافَهُ ، وَ مَنْ خافَ اللّهَ حَثّهُ الْخَوفُ مِنَ اللّه عَلَی الْعَمَلِ بِطاعَتِهِ وَالاْخْذِ بِتَأدیبِهِ ، فَبَشِّرِ الْمُطیعینَ الْمُتَأدِّبینَ بِاَدَبِ اللّهِ وَ الاْآخِذینَ عَنِ اللّهِ اَنّهُ حَقٌّ عَلَی اللّهِ اَنْ یُنْجیَهُ مِنْ مُضِلاّتِ الْفِتَنِ؛

آن‌که خدا را شناخت ، از او ترسید و آن کس که از خدا ترسید ، ترس از خدا او را به عمل به فرمان او و در پیش گرفتن ادبش واداشت . پس فرمان‌بردارانِ ادب شده به ادب خدا و اطاعت‌کنندگان دستورهای او را بشارت ده که بر خداست که آنها را از فتنه‌های گمراه‌کننده برهاند.

مصباح الشریعه، ص 108

حدیث - 398

امام علی علیه‌السلام :

لا یَسعَدُ امْرُؤٌ إلاّ بِطاعَةِ اللّهِ سُبحانَهُ وَ لا یَشقَی امْرُؤٌ إلاّ بِمَعصیَةِ اللّهِ؛

هیچ کس جز با اطاعت خدا خوشبخت نمی‌شود و جز با معصیت خدا بدبخت نمی‌گردد.

(غررالحکم، ح 10848)

حدیث - 399

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم فرمودند:

اَلْعِبادَةُ عَشَرَةُ اَجْزاءٍ تِسْعَةٌ مِنْها فی طَلَبِ الْحَلالِ؛

عبادت ده جزء است که نه جزء آن در کار و تلاش برای به دست آوردن روزی حلال است.

مستدرک الوسائل ج??، ص??

حدیث - 400

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

طَاعَة الله سُبحانَه لا یَحُوزها إلاّ مَن بَذل الجِدّ واستَفرَغ الجَهد؛

به طاعت خدای سبحان دست نیابد مگر کسی که تلاش کند و نهایت کوشش خود را به کار گیرد.

غررالحکم،6009

حدیث - 401

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

هیچ قطره‌ای نزد خداوند ، محبوبتر از قطره اشکی که در تاریکی شب از ترس خدا و برای او ریخته شود ، نیست .

کافی ، ج 2 ، ص 482

حدیث - 402

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

هر چشمی روز قیامت گریان است ، جز سه چشم : چشمی که در راه خدا شب را بیدار باشد ، چشمی که از ترس خدا گریان شود و چشمی که از محرمات الهی و گناهان بسته شود .

کافی ، ج 2 ، ص 80

حدیث - 403

امام مهدی علیه‌السلام فرمودند:

سجده‌ی شکر یکی از ضروری‌ترین سنت‌ها و واجب‌ترین آن‌هاست.

(بحارالانوار/192/83)

حدیث - 404

امام مهدی علیه‌السلام فرمودند:

تنها به سوی خدا دست نیاز برمی‌آورم و از او کفایت امور می‌خـواهم و از او توفیق کار زیبا و شایسته را می‌طلبم و از او سرپرستی خویش را می‌خواهم.

(بحارالانوار/183/25)

حدیث - 405

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

ما تقرّب العبد إلی اللّه بشی ء أفضل من سجود خفیّ؛

هیچ کس به چیزی بهتر از سجده نهان به خدا تقرب نمی جوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 406

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

ما عبد اللّه بشی ء أفضل من فقه فی الدّین؛

هیچ عبادتی بهتر از دانا شدن در کار دین نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 407

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لا تشغلوا قلوبکم بذکر الدّنیا؛

دلهای خویش را به ذکر دنیا مشغول مدارید.

نهج الفصاحه

حدیث - 408

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لکلّ شی ء مفتاح و مفتاح السّموات قول لا إله إلّا اللّه؛

هر چیزی را کلیدی هست و کلید آسمانها گفتار لا اله الا اللّه است.

نهج الفصاحه

حدیث - 409

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

کلام ابن آدم کلّه علیه لا له إلّا أمرا بمعروف أو نهیا عن منکر أو ذکر اللّه تعالی؛

گفتار فرزند آدم به ضرر اوست نه به نفع او مگر امر به معروفی یا نهی از منکری یا ذکر خدای والا.

نهج الفصاحه

حدیث - 410

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قال اللّه تعالی من لا یدعونی أغضب علیه؛

خدای والا فرماید: هر که مرا نخواهد بر او خشمگین شوم.

نهج الفصاحه

حدیث - 411

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قال اللّه تعالی: أحبّ ما تعبدنی به عبدی النّصح لی؛

خدای والا فرماید: محبوبترین عبادتی که بنده برای من تواند کـرد، خلـوص است.

نهج الفصاحه

حدیث - 412

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قال اللّه تعالی: أنا أغنی الشّرکاء عن الشّرک و من عمل عملا أشرک فیه معـی غیری ترکته و شرکه؛

خدای والا فرماید: من از همه شریکان از شریک بی نیازترم و هر که غیر مرا با من در عبادت خود شریک کند، وی را با شرکش رها کنم.

نهج الفصاحه

حدیث - 413

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قال اللّه تعالی: إذا تقرّب إلیّ العبد شبرا تقرّبت إلیه ذراعا و إذا تقرّب إلیّ ذراعا تقرّبت منه باعا و إذا أتانی مشیا أتیته هروله؛

خدای والا فرماید: وقتی بنده یک وجب به من نزدیک شود، ذراعی بدو نزدیک شوم و چون ذراعی به من نزدیک شود، بیش از دو ذراع به او نزدیک شوم و اگر ملایم به سوی من آید، بشتاب بسوی او شوم.

نهج الفصاحه

حدیث - 414

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

فضل الشّابّ العابد الّذی یعبد فی صباه علی الشّیخ الّذی یعبد بعد ما کبرت سنّه کفضل المرسلین علی سایر النّاس؛

فضیلت جوان عابد که از آغاز جوانی عبادت کند بر پیری که وقتی سن بسیار یافت، عبادت کند چون فضیلت پیامبران بر سایر مردم است.

نهج الفصاحه

حدیث - 415

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

عمل البرّ کلّه نصف العباده و الدعاء نصف فإذا أراد اللّه تعالی بعبد خیرا انتحی قلبه للدّعاء؛

همه اعمال خیر یک نیمه عبادت است و دعا نیمه دیگر و چون خدا برای بنده ای خیر خواهد، قلب او را به دعا متمایل کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 416

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

علیک بالسّجود فإنّک لا تسجد للّه سجده إلّا رفعک اللّه بها درجه و حطّ عنک بها خطیئه؛

از سجده غافل مشو که هر سجده ای برای خدا کنی خداوند یک درجه تو را بالا برد و گناهی از تو محو کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 417

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

علامه حبّ اللّه تعالی حبّ ذکر اللّه و علامه بغض اللّه بغض ذکـر اللّـه عـزّ و جلّ؛

نشان محبت خدا علاقه به ذکر خداست و نشان دشمنی خدا بی علاقگـی بـه ذکر خدای عز و جل است.

نهج الفصاحه

حدیث - 418

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

السّعاده کلّ السّعاده طول العمر فی طاعه اللّه؛

سعادت کامل عمر دراز در اطاعت خداست.

نهج الفصاحه

حدیث - 419

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

سلوا اللّه من فضله فإنّ اللّه یحبّ أن یسأل، و أفضل العباده انتظار الفرج؛

خدا را از فضل او طلب کنید که خدا دوست دارد که از او بخواهنـد، بهتـرین عبادتها انتظار گشایش است.

نهج الفصاحه

حدیث - 420

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الذّکر خیر من الصّدقه؛

یاد کردن خدا از صدقه دادن بهتر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 421

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ذکر اللّه شفاء القلوب؛

یاد کردن خدا شفای دلهاست.

نهج الفصاحه

حدیث - 422

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ذاکر اللّه فی الغافلین بمنزله الصّابر فی الفارّین؛

آن که در میان غافلان یاد خدا کند چنان است که در میان فراریان جنگ ثبات ورزد.

نهج الفصاحه

حدیث - 423

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

الدّعاء هو العباده؛

دعا،عبادت است.

نهج الفصاحه

حدیث - 424

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

خیر العباده أخفیها؛

بهترین عبادت ها آن است که پنهان تر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 425

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

خیر الذّکر الخفیّ و خیر - الرّزق ما یکفی؛

بهترین ذکرها آن است که مخفی باشد و بهترین روزیها آن است که کافی باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 426

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

خذوا من العمل ما تطیقون فإنّ اللّه لا یملّ حتّی تملّوا؛

عمل به قدر طاقت کنید زیرا ملالت شما مایه ملالت خدا می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 427

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حسن الظّنّ من حسن العباده؛

خوش گمانی از نیکی عبادت است.

نهج الفصاحه

حدیث - 428

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حدثنی جبریل قال: یقول اللّه تعالی: لا إله إلّا اللّه حصنی فمن دخله أمن من عذابی ؛

جبرئیل با من سخن گفت و گفت: خدا گوید لا إله إلا اللّه قلعه من است و هر که وارد آن شود از عذاب من در امان است.

نهج الفصاحه

حدیث - 429

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاثه یحبّهم اللّه عزّ و جلّ: رجل قام من اللّیل یتلوا کتاب اللّه و رجل تصدّق صدقه بیمینه یخفیها من شماله و رجل کان فی سریّه فانهزم أصحابه فاستقبل العدوّ؛

سه کسند که خدا آنها را دوست می دارد: کسی که شب برخیزد و کتاب خدا را بخواند و کسی که با دست راست خود صدقه دهد و آن را از دست چپ خود مخفی دارد و کسی که با گروهی به جنگ رود و یارانش بگریزند و او بسوی دشمن رود.

نهج الفصاحه

حدیث - 430

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تسحّروا فإنّ فی السّحور برکه؛

سحر خیز باشید زیرا سحر خیزی مایه برکت است.

نهج الفصاحه

حدیث - 431

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تأکل النّار ابن آدم إلّا أثر السّجود حرّم اللّه عزّ و جلّ علی النّار أن تأکل أثـر السّجود؛

آتش جهنم آدمیزاد را می خورد جز جای سجده را زیرا خداوند جای سجده را بر آتش حرام کرده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 432

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

بین العبد و بین الکفر ترک الصّلوه؛

میان بنده و کفر ترک نماز فاصله است.

نهج الفصاحه

حدیث - 433

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الإحسان أن تعبد اللّه کأنّک تراه فإن لم تکن تراه فإنّه یراک؛

نیکی آن است که خدا را چنان پرستش کنی گوئی که او را می بینی اگر تو او را نمی بینی او تو را می بیند.

نهج الفصاحه

حدیث - 434

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أیّما ناشئ نشأ فی طلب العلم و العباده حتّی یکبر أعطاه اللّه یوم القیامه ثواب اثنین و سبعین صدّیقا؛

هر طفلی که در طلب علم و عبادت بزرگ شود خداوند ثواب هفتاد و دو صدیق به او عطا کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 435

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أوّل من یدعی إلی الجنّه الحمّادون الّذین یحمدون اللّه؛

نخستین کسانی که به بهشت دعوت می شوند، ستایشگرانند که خدا را ستایش می کنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 436

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أوّل العباده الصّمت؛

نخستین مرحله عبادت، خاموشی است.

نهج الفصاحه

حدیث - 437

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ هذا الدّین متین فأوغل فیه برفق و لا تبغض إلی نفسک عبـاده اللّـه فـإنّ المنبت لا أرضا قطع و لا ظهرا أبقی؛

این دین(اسلام) محکم است به ملایمت در آن پـیش بـرو و عبـادت خـدا را منفور خود مکن زیرا رهرو عجول نه راهی سپرده و نه مرکـوب خـود را حفـظ کرده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 438

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ حسن الظّنّ باللّه من حسن عباده اللّه؛

گمان خوب به خدا داشتن از خوب عبادت کردن اوست.

نهج الفصاحه

حدیث - 439

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه عند لسان کلّ قائل، فلیتّق اللّه عبد، و لینظر ما یقول؛

خداوند ناظر زبان هر گوینده ای است بنده باید از خدا بترسد و ببیند چه می گوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 440

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی یقول یا ابن آدم تفرّغ لعبادتی إملاء صدرک غنی و أسدّ فقرک و إلّا تفعل ملأت یدیک شغلا و لم أسدّ فقرک؛

خداوند گوید آدمیزاد وقت خود را صرف عبادت من کن تا سینه تو را از بی نیازی پر کنم و فقر را از تو دور سازم و اگر چنین نکنی تو را سخت به دنیا مشغول سازم و فقر را از تو دور نکنم.

نهج الفصاحه

حدیث - 441

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی یقول أنا مع عبدی ما ذکرنی و تحرّکت بی شفتاه؛

خداوند گوید تا هنگامی که بنده ام مرا یاد می کند و لبهایش به نام من می جنبد با او هستم.

نهج الفصاحه

حدیث - 442

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی یباهی بالشّاب العابد الملائکه، یقول أنظـروا إلـی عبـدی تـرک شهوته من أجلی؛

خدا به جوان عابد بر فرشتگان مباهات می کند و می گوید بنده مـرا بنگریـد که به خاطر من از تمایلات خود چشم پوشیده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 443

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی لا یقبل من العمل إلّا ما کان له خالصا و ابتغی به وجهه.

خداوند از عبادت ها جز آنچه خاص او باشد و به خاطر او انجام گیرد، نمی پذیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 444

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی لا یعذّب من عباده إلّا المارد المتمرّد الّذی یتمرّد علی اللّه و أبی أن یقول لا إله إلّا اللّه.

خداوند از بندگان خود جز سرکش مغروری را که از اطاعت خدا سرکشی کند و از گفتن لا اله الا اللّه امتناع دارد، عذاب نمی کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 445

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی قد حرّم علی النّار من قال لا إله إلّا اللّه یبتغی بذلک وجه اللّه.

خداوند هر کسی را که بگوید لا اللّه الا اللّه و از این سخن جز خدا منظوری نداشته باشد به جهنم حرام کرده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 446

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ السّعاده کلّ السّعاده طول العمر فی طاعه اللّه؛

سعادت کامل آن است که عمر دراز را در عبادت خداوند به پایان برند.

نهج الفصاحه

حدیث - 447

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الرّجل لیعمل أو المرأه بطاعه اللّه تعالی ستّین سنه ثـمّ یحضـرهما المـوت فیضارّان فی الوصیّه فتجب لهما النّار؛

مرد یا زن شصت سال خدا را عبادت می کنند و هنگام مرگ در وصـیت بـه حق رفتار نمی کنند و جهنم بر آنها واجب می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 448

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

انتظار الفرج من اللّه عباده و من رضی بالقلیل من الرّزق رضی اللّه تعالی منـه بالقلیل من العمل؛

انتظار گشایش از جانب خداوند عبادت است و هر که به روزی اندک راضی باشد خداوند از او به عبادت اندک راضی می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 449

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ بارک لامّتی فی بکورها؛

خدایا سحر خیزی را بر امت من مبارک ساز.

حدیث - 450

آن‌که بندگی خدا کند، خدا نیز حاجتش روا کند.

(بحارالانوار/1321/51)

حدیث - 451

امام مهدی علیه‌السلام فرمودند:

پروردگارا روزیمان کن بندگی‌ات و دوری از گناه و نیت پاک را.

(الصحیفه المهدیه/69)

حدیث - 452

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

عابدترین مردم آن است که واجبات را بپا دارد.

(تحف‌العقول/489)

حدیث - 453

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

عبادت، زیاد روزه گرفتن و زیاد نماز خواندن نیست. عبادت، زیاد اندیشه کردن در امر خداست.

(تحف‌العقول/518)

حدیث - 454

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

بسیار به یاد خدا و بسیار به یاد مرگ باشید. بسیار قرآن تلاوت نمایید و بـه پیامبر صلوات و درود بفرستید که همانا درود بر پیامبر، معادل ده نیکی است.

(بحارالانوار/372/78)

حدیث - 455

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

الْمُؤْمِنُ بخیر عَلَی کلّ حَالٍ ، ینزع نَفْسِهِ مِنْ بین جنبیه وَ هُوَ یحمد اللّهُ ؛

مؤمن همیشه خوب است جانش از تن می رود و خدا را ستایش می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 456

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

المتعبّد بغیر فقه کالحمار فی الطّاحون؛

کسی که بی دانش عبادت کند چون الاغ آسیاست.

نهج الفصاحه

حدیث - 457

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

المهاجر من هجر ما نهی اللّه عنه؛

مهاجر آن است که از هر چه خدا نهی کرده، دوری کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 458

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من حسن عباده المرء حسن ظنّه؛

از جمله عبادت نکوی مرد خوش گمان بودن او به خداست.

نهج الفصاحه

حدیث - 459

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من أذلّ نفسه فی طاعه اللّه فهو أعزّ ممّن تعزّز بمعصیه اللّه؛

هر که خویشتن را در اطاعت خدا خوار کند از کسی که به معصیت خدا عزت جسته باشد، عزیزتر است.

نهج الفصاحه

حدیث - 460

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما من مسلم ینظر إلی امرأه أوّل رمقه ثمّ یغضّ بصره إلّا أحدث اللّه تعالی لـه عباده یجد حلاوتها فی قلبه؛

هر مسلمانی که یک بار به زنی بنگـرد آنگـاه چشـم از او بـاز دارد خـدای والایش با عبادتی انس دهد که لذت آن را در قلب خویش احساس کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 461

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما من ساعه تمرّ بابن آدم لم یذکر اللّه فیها إلّا حسر علیها یوم القیامه؛

ساعتی بی ذکر خدای بر آدمیزاد نگـذرد مگـر روز قیامـت بـر آن حسـرت خورد.

نهج الفصاحه

حدیث - 462

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما صدقه أفضل من ذکر اللّه تعالی؛

صدقه ای بهتر از یاد کردن خدای والا نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 463

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما جلس قوم یذکرون اللّه تعالی فیقومون حتّی یقال لهم قوموا قد غفر اللّه لکم ذنوبکم و بدّل سیّئاتکم حسنات؛

گروهی که با هم به ذکر خدا بنشینند، از جا برنخیزند مگر به ایشان بگویند برخیزید که خدای تان آمرزید و اعمال بدتان را به اعمال خوب مبدل کرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 464

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما أحسن القصد فی الغنی، ما أحسن القصد فی الفقر و أحسن القصد فی العباده؛

چه نیک است اعتدال هنگام بی نیازی، چه نیک است اعتدال هنگام نداری و چه نیک است اعتدال در عبادت.

نهج الفصاحه

حدیث - 465

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ألا أخبرکم بأیسر العباده و أهونها علی البدن؟ الصّمت و حسن الخلق؛

می خواهید شما را به عبادتی که از همه عبادتها بر بدن آسانتر است خبر دهم؟ سکوت و نیک خوئی.

نهج الفصاحه

حدیث - 466

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اکلفوا من العمل ما تطیقون فإنّ اللّه لا یملّ حتّی تملّوا و إنّ أحبّ العمل إلی اللّه تعالی أدومه و إن قلّ؛

به قدر توانائی خود عبادت کنید زیرا وقتی شما ملول شدید خدا نیز ملول می شود، در نظر خدا بهترین کارها آن است که بادوامتر است اگر چه اندک باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 467

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أفضل العباده أجرا سرعه القیام من عند المریض؛

از همه عبادت ها بهتر و پر اجرتر آن است که زودتر از پیش مریض برخیزی.

نهج الفصاحه

حدیث - 468

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أفضل العباده انتظار الفرج؛

بهترین اقسام عبادت انتظار گشایش است.

نهج الفصاحه

حدیث - 469

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أغبط النّاس عندی مؤمن خفیف الحاذّ ذو حظّ من صلاه و کان رزقه کفافا فصبر علیه حتّی یلقی اللّه و أحسن عباده ربّه و کان غامضا فی النّاس عجلت منیّته و قلّ تراثه و قلّت بواکیه؛

خوشبخت ترین مردم در نظر من مؤمنی است که متعلقاتش کم و از نماز بهره ور باشد، روزی او به حد کفاف باشد و با آن بسازد تا به خدای خویش برسد،

خدای را به خوبی پرستش کند و در میان مردم گمنام باشد، وقتی مرگش برسد ارثش کم باشد و گریندگانش انگشت شمار باشند.

نهج الفصاحه

حدیث - 470

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أعظم العباده أجرا أخفیها؛

پراجرترین عبادت ها آن است که نهان تر باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 471

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أعبد اللّه کأنّک تراه فإن کنت لا تراه فإنّه یراک؛

خدای را چنان پرستش کن که گوئی او را می بینی اگر تو او را نمی بینی او تو را میبیند.

نهج الفصاحه

حدیث - 472

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أسدّ الأعمال ثلاثه ذکر اللّه علی کلّ حال و الإنصاف من نفسک و مواساه الأخ فی المال؛

استوارترین کارها سه چیز است یاد خداوند در همه حال و رعایت انصاف بر ضرر خویش و تقسیم مال با برادر دینی.

نهج الفصاحه

حدیث - 473

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أذکر اللّه فإنّه عون لک علی ما تطلب؛

خداوند را یاد کن زیرا او در کارها یاور تو است.

نهج الفصاحه

حدیث - 474

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أخلص دینک یکفک القلیل من العمل؛

ایمان خویش را خالص کن که اندکی عبادت تو را کفایت کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 475

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

أبشِرُوا وَ بَشِّرُوا مِن وَراءِكُم أنّه مَن شَهِدَ أن لا إلهَ إلّا اللّـهُ صـادِقاً لَهـا دَخَـلَ الجَنّهَ؛

شما را مژده می دهم و شما به دیگران مژده دهید که هر کس شهادت دهد که خدائی جز خدای یگانه نیست و بدان معتقد باشد وارد بهشت می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 476

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:

رسیدن به خداوند متعال، سیر و سفری اسـت کـه جـز بـا شـب زنـده داری حاصل نگردد.

(مسند الامام‌العسکری/290)

حدیث - 477

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:

عبادت، زیاد روزه گرفتن و زیاد نماز خواندن نیست. عبـادت، زیـاد اندیشـه کردن در امر خداست.

(تحف‌العقول/518)

حدیث - 478

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

عابدترین مردم آن است که واجبات را بپا دارد.

(تحف‌العقول/489)

حدیث - 479

امام حسن عسکری علیه‌السلام می فرمایند:

أورع الناس من وقف عند الشبهة ، أعبد الناس من أقام على الفرائض ، أزهد الناس من ترک الحرام ، أشد الناس اجتهادا من ترک الذنوب؛

پارساترین مردم کسی است که در هنگام شبهه توقف کند ، عابدترین مردم کسی است که واجبات را انجام دهد ، زاهدترین مردم کسی است که حرام را ترک نماید ، کوشنده ترین مردم کسی است که گناهان را رها سازد

تحف العقول ، ص 519

حدیث - 480

کسی که از آفریدگار اطاعت کند، از خشم آفریده‌ها باکی ندارد.

(تحف‌العقول/482)

حدیث - 481

قالَ الاْمامُ الْحُسَیْن علیه‌السلام :

مَنْ عَبَدَاللهَ حَقَّ عِبادَتِهِ، آتاهُ اللهُ فَوْقَ أمانیهِ وَ کِفایَتِهِ ؛

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

هرکس خداوند متعال را با صداقت و خلوص، عبادت و پرستش نماید،خدای متعال او را به بهترین آرزوهایش می رساند و امور زندگیش را تأمین می نماید.

بحارالأنوار، ج 68، ص 183، ح 44

حدیث - 482

قالَ الاْمامُ الْحُسَیْن - علیه‌السلام - :

إنَّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ رَغْبَةً فَتِلْکَ عِبادَةُ التُّجارِ، وَ إنَّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ رَهْبَةً فَتِلْکَ عِبادَةُ الْعَبْیدِ، وَ إنَّ قَوْماً عَبَدُوا اللهَ شُکْراً فَتِلْکَ عِبادَةُ الْأحْرارِ، وَ هِیَ أفْضَلُ الْعِبادَةِ ؛

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

همانا عدّه ای خداوند متعال را به جهت طمع و آرزوی بهشت عبادت می کنند که آن یک معامله و تجارت خواهد بود و عدّه ای دیگر از روی ترس خداوند را عبادت و ستایش می کنند که همانند عبادت و اطاعت نوکر از ارباب باشد و طائفه ای هم به عنوان شکر و سپاس از روی معرفت، خداوند متعال را عبادت و ستایش می نمایند; و این نوع، عبادت آزادگان است که بهترین عبادات می باشد.

بحارالأنوار، ج 75، ص 117، ح 5

حديث - 483

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبى عليه السلام :

مَنْ أدامَ الاْخْتِلافَ إلَى الْمَسْجِدِ أصابَ إحْدى ثَمان: آيَةً مُحْكَمَةً، أخاً مُسْتَفاداً، وَعِلْماً مُسْتَطْرَفاً، وَرَحْمَةً مُنْتَظِرَةً، وَكَلِمَةً تَدُلُّهُ عَلَى الْهُدى، اَوْ تَرُدُّهُ عَنْ الرَّدى، وَتَرْکَ الذُّنُوبِ حَياءً اَوْ خَشْيَةً؛

امام حسن مجتبى عليه السلام فرمودند:

هرکس جایگاه عبادات خود را در مسجد قرار دهد یکی از هشت فایده شاملش می گردد: برهان ونشانه ای برای معرفت ، دوست و برادری سودمند، دانش واطلاعاتی جامع، رحمت و محبّت عمومی، سخن و مطلبی که او را هدایت گر باشد، توفیق إجباری در ترک گناه به جهت شرم از مردم و یا به جهت ترس از عقاب.

حف العقول، ص 235

حدیث - 484

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

مَنْ أصْعَدَ إلى اللّهِ خالِصَ عِبادَتِهِ، أهْبَطَ اللّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ أفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

هرکس عبادات و کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، خداوند بهترین مصلحت ها و برکات خود را برای او تقدیر می نماید.

تنبیه الخواطر، ص 108

حدیث - 485

قال رَسُولُ اللّهِ صلى الله عليه وآله وسلم :

كُلُّ عَيْن باكِيَةٌ يَوْمَ الْقِيامَةِ إلاّ ثَلاثَ أعْيُن: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللّهِ، وَ عَيْنٌ غُضَّتْ عَنْ مَحارِمِ اللّهِ، وَ عَيْنٌ باتَتْ ساهِرَةً فى سَبيلِ اللّهِ ؛

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمودند:

تمامی چشم ها در روز قیامت گریانند، مگر سه دسته: 1 ـ آن چشمی که به جهت خوف و ترس از عذاب خداوند گریه کرده باشد. 2 ـ چشمی که از گناهان و موارد خلاف بسته و نگاه نکرده باشد. 3 ـ چشمی که شبها در عبادت و بندگی خداوند متعال بیدار بوده باشد.

ثواب الأعمال، ص 211، ح 1

حدیث - 486

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لان اصلی الصبح فی جماعة احب الی من ان اصلی لیلتی حتی اصبح؛

اگر نماز صبح را به جماعت بخوانم ، در نظرم محبوبتر ازعبادت و شب زنـده داری تا صبح است .

(کنز العمال ، ج 8، حدیث - 22792)

حدیث - 487

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

و اذا اردت ان یحشرک الله معی فاطل السجود بین یدی الله الواحد القهار؛

و اگر خواستی خداوند تو را با من محشورسازد، سـجده در پیشـگاه خـدای یکتای قهار را طولانی کن .

(بحار الانوار، ج ,85 ص 164)

حدیث - 488

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

نعم العبادة السجود و الرکوع؛

سجود و رکوع در پیشگاه الهی ، خوب عبادتی است .

(تصنیف غرر الحکم ، ص 175)

حدیث - 489

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

اقرب ما یکون العبد من الله اذا سجد؛

نزدیکترین وقتی که بنده به خدا نزدیک می شود، در هنگام سجده است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 233)

حدیث - 490

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ما خسر و الله من اتی بحقیقة السجود و لو کان فی العمر مرة واحدة؛

به خدا قسم کسی که حق سجود را به جای آورد و سجده حقیقی کند به هیچ عنوان زیان متوجه او نشود، اگر چه در تمام مدت عمر چنین سجودی را یک بار به جای آورد.

(بحار الانوار، ج ,85 ص 136)

حدیث - 491

امام حسن علیه‌السلام می فرمایند:

ان من طلب العبادة تزکی لها و اذا اضرت النوافل بالفریضة فارفضوها؛

هر کس طلب عبادت دارد، دل را برای آن پاک می کند،و هرگاه نمازهای مستحبی به نمازهای واجب ضرر رسانید (باعث آسیب رسانی به یکی از صفات و ابعاد نمازهای واجب شد) نمازهای مستحبی را ترک کنید.

(تحف العقول ، ص 267)

حدیث - 492

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

حق نماز را مؤمنین شناخته اند که نه زینت های دنیا، نه نـور چشـمی هـااز فرزند ونه مـال ، آنـان را از عبـادت پروردگارشـان بـاز نمـی دارد، زیـرا کـه خداوندسبحان می گوید: مردانی هستند که تجارت و داد و ستد آنـان را از یـاد خدا و برپاداشتن نماز و پرداخت زکات باز نمی دارد.

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

حدیث - 493

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

ما من رجل یجعل جبهته فی بقعة من بقـاع الارض الا شـهدت لـه بهـا یـوم القیامة؛

هر انسانی که پیشانی خود را برای سجده بر قطعـه ای از زمـین بگـذارد، آن زمین در روز قیامت به نفع او شهادت خواهد داد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 474)

حدیث - 494

امام جواد عليه السلام می فرمایند :

أفضل العبادة الاخلاص؛

برترین عبادت، اخلاص است.

تنبیه الخواطر: 2 / 109.

حدیث - 495

امام علی عليه السلام می فرمایند :

أفضل العبادة العفاف؛

برترین عبادت، پاکدامنی است.

الکافی: 2 / 468 / 8.

حدیث - 496

امام علی عليه السلام می فرمایند :

أفضل العبادة غلبة العادة؛

برترین عبادت، چیره آمدن بر عادت است.

غرر الحکم: 2873.

حديث - 497

امام على عليه السلام مى فرمايند :

أفضل العبادة الزَّهادَة؛

برترين عبادت، دل بر كندن از دنياست.

غرر الحكم: 2872

حديث - 498

امام على عليه السلام مى فرمايند :

أفضل العبادة الفكر؛

برترين عبادت، انديشيدن است.

غرر الحكم: 2907

حديث - 499

پيامبر خدا ـ صلى الله عليه و آله و سلم ـ مى فرمايند :

أفضل العبادة الفقه؛

برترين عبادت، فقه (فهم دين) است.

الخصال: 30 / 104.

حدیث - 500

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند :

ما عبداللّه بشیء أفضل من العقل؛

خداوند به چیزی برتر از خِرَد، عبادت نشده است.

الکافی: 1 / 18 / 12.

حدیث - 501

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

و اللّه ما عبداللّه بشیء أفضل من أداء حقّ المؤمن؛

به خدا سوگند که خداوند به چیزی برتر از ادا نمودن حق مؤمن، عبادت نشده است.

الاختصاص: 28.

حدیث - 502

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

ما عبداللّه بشیء أفضل من الصّمت و المشی الی بیته؛

خداوند به چیزی برتر از خاموشی و رفتن به خانه‌ی او (حج)، عبادت نشده است.

الخصال: 35 / 8.

حدیث - 503

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

غضّ الطّرف عن محارم اللّه سبحانه أفضل عبادة؛

چشم بستن از حرام‌های خداوند سبحان، برترین عبادت است.

غرر الحکم: 6427.

حدیث - 504

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

أعظم العبادة أجراً أخفاها؛

بزرگترین ثواب را آن عبادتی دارد که پنهانی تر انجام گیرد.

قرب الاسناد: 135 / 475.

حدیث - 505

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

أفضل العبادة العلم باللّه و التّواضع له؛

برترین عبادت، شناخت خدا و فروتنی برای اوست.

تحف العقول: 364.

حدیث - 506

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند :

ملعون ملعون من عبد الدّینار و الدّرهم؛

از رحمت خدا به دور است، کسی که بندگی دینار و درهم کند.

الخصال: 129

حدیث - 507

امام علی علیه السلام می فرمایند :

من عبد الدّنیا و آثرها علی الآخرة استوخم العاقبة؛

هر که بندگی دنیا کند و آن را بر آخرت برگزیند، فرجامش ناگوار باشد.

الخصال: 632

حدیث - 508

امام باقر علیه السلام می فرمایند :

من أصغی الی ناطق فقد عبده، فان کان النّاطق یؤدّی عن اللّه عزّوجّل فقد عبداللّه، و ان کان النّاطق یؤدّی عن الشیّطان فقد عبد الشّیطان؛

هر که به گوینده‌ای گوش سپارد، او را بندگی کرده است؛ اگر آن گوینده از طرف خدای عزوجل بگوید، شنونده خدا را عبادت کرده و اگر از طرف شیطان بگوید، شیطان را عبادت کرده است.

الکافی: 6 / 434 / 24.

حدیث - 509

امام صادق عليه السلام می فرمایند :

ليس العبادة هی السّجود و لا الرّكوع، انّما هی طاعة الرّجال، من أطاع المخلوق فی معصية الخالق فقد عبده؛

عبادت به سجود و رکوع نیست بلکه فرمانبری از رجال است؛ هر که فرمان آفریده‌ای را که مخالف فرمان آفریدگار است اطاعت کند بی‌گمان او را عبادت کرده است.

البحار: 72 / 94 / 6.

حدیث - 510

قال الامام الصادق عليه السلام :

(انّ) العبّاد ثلاثة، قوم عبدوا اللّه عزّوجّل خوفا فتلک عبادة العبيد، و قوم عبدوا اللّه تبارک و تعالی طلب الثّواب فتلک عبادة الأُجَراءِ، و قوم عبدوا اللّه عزّوجّل حبّا له فتلک عبادة الأحرار، و هی أفضل العباد؛

عبادت کنندگان سه دسته اند: گروهی خدای عزوجل را از ترس عبادت می‌کنند، که این عبادت بردگان است; گروهی خدای تبارک و تعالی را به طمع ثواب عبادت می‌کنند، که این عبادت مزدوران است; و گروهی خدای عزوجل را از سر عشق و محبت به او عبادت می‌کنند که این عبادت آزادگان است و این برترین عبادت است.

الکافی: 2 / 84 / 5.

حدیث - 511

قال الامام علی عليه السلام :

انّ قوما عبدوا اللّه رغبة فتلک عبادة التجّار، و انّ قوما عبدو اللّه رهبةً فتلک عبادة العبید، و انّ قوما عبدو اللّه شکرا فتلک عبادة الأحرار؛

گروهی به هوای پاداش خدا را عبادت کردند، و این عبادتِ سوداگران است؛ دسته‌ای از روی ترس، خدا را عبادت کردند، و این عبادت بردگان است؛ و گروهی برای سپاسگذاری خدا را عبادت کردند، و این عبادت آزادگان است.

نهج البلاغه: الحکمة 237.

حدیث - 512

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلم :

حسن الظّنّ باللّه من عبادة اللّه تعالی؛

خوش گمانی به خداوند، از عبادت خدای تعالی است.

الدرّة الباهرة: 18.

حديث - 513

قال الامام الصادق عليه السلام :

انّ فوق كلّ عبادة عبادة، و حبّنا أهل البيت أفضل عبادة؛

برتر از هر عبادت، عبادتی است و دوست داشتن ما اهلبیت برتـرین عبـادت می‌باشد.

المحاسن: 1 / 247 / 462.

حديث - 514

قال الامام على عليه السلام :

انّ من العبادة لين الكلام و افشاء السّلام؛

به نرمی سخن گفتن و سلام کردن به مردم عبادت است.

غرر الحكم: 3421.

حديث - 515

قال الامام على عليه السلام :

التفكّر فى آلاء اللّه نعم العبادة؛

اندیشیدن در نعمت‌های خداوند، نیکو عبادتی است.

غرر الحكم: 1147

حدیث - 516

قال الامام علی عليه السلام :

التّفكّر فی ملكوت السّماوات و الأرض عبادة المخلصين؛

امام علی عليه السلام : اندیشیدن در ملکوت آسمان‌ها و زمین، عبادت مخلصان است.

غرر الحكم: 1792

حدیث - 517

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

أُعبُد اللّه و لا تشرک به شيئا، و اعمَلُ للّه كأنّک تراه؛

خدا را بندگی کن و هیچ چیزی را شریک او مگردان و برای خدا چنان کار کن که گویی او را می‌بینی.

كنز العمال

حدیث - 518

قال رسول اللّه صلى الله عليه وآله وسلم :

لا عبادة الاّ بيقين؛

هیچ عبادتی جز با یقین ارزش ندارد.

كنز الفوائد: 1 / 55.

حديث - 519

قال الامام زين العابدين ـعليه السلام ـ :

لا عبادة الاّ بالتفقّة؛

هيچ عبادتی جز با شناخت ارزش ندراد.

تحف العقول: 280.

حديث - 520

قال الامام علی ـعليه السلام ـ :

لا خير فی عبادة لا علم فيها؛

عبادتی که همراه با آگاهی نباشد، ارزشی ندارد.

تذكرة الخوّاص: 140.

حديث - 521

قال الامام علی عليه السلام :

لا خير فی عبادة ليس فيها تفقّه؛

در عبادتی که با شناخت توأم نباشد، خيری نهفته نيست.

تحف العقول: 223 و 204.

حدیث - 522

قال الامام علی عليه السلام :

سکّنوا فی أنفسکم معرفة ما تعبدون; حتّی ینفعکم ما تحرّکون من الجوارح بعبادة من تعرفون؛

امام علی عليه السلام : شناخت خدایی را که می‌پرستید در جان‌های خود جای دهید تا خم و راست شدن هایتان برای عبادت کسی که می‌شناسیدش، شما را سود دهد.

تحف العقول: 223 و 204.

حدیث - 523

قال الامام الرّضا عليه السلام :

أوّل عبادة اللّه معرفته؛

امام رضا عليه السلام : آغاز بندگی خدا، شناخت اوست.

التوحید: 34 / 2.

حدیث - 524

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند :

بالصلاة یبلغ العبد الی الدرجة العلیاء لان الصلاة تسبیح و تهلیل و تحمید وتکبیر و تمجید و تقدیس و قول و دعوة؛

(انسان) به وسیله نماز بنده به درجه عالی و مقام والا مـی رسـد، زیـرا نمـاز تسبیح و تهلیل و تحمید وتکبیر و تمجید و تقدیس الهی است، نماز قول حـق و دعوت به سوی حق می باشد.

بحار الانوار، ج ,82 ص232

حدیث - 525

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

ان الصلواة افضل العبادة لله؛

همانا، نماز، بهترین عبادت برای خداست .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50)

حدیث - 526

امام جعفر صادق علیه‌السلام :

شرف المؤمن قیام اللیل و عزه استغناؤه عن الناس؛

شرافت مؤمن به شب زنده داری و عزتش به بی نیازی از مردم است .

اصول کافی ، ج 3 ، ص 218

حدیث - 527

امام جعفر صادق علیه‌السلام :

شیعتنا الرحماء بینهم ، الذین اذا خلوا ذکروا الله؛

شیعیان ما با یکدیگر مهربانند ، چون تنها باشند خدا را یاد کنند .

اصول کافی ، ج 3 ، ص 268

حدیث - 528

امام جعفر صادق علیه‌السلام :

لا تكرهوا إلى أنفسكم العبادة؛

عبادت را به خود مکروه و ناپسند ندارید .

اصول کافی ، ج 3 ، ص 137

حدیث - 529

امام جعفر صادق علیه‌السلام :

كان أميرالمؤمنين صلوات الله عليه يقول : أفضل العبادة العفاف؛

امیرالمؤمنین علیه‌السلام می فرمودند : بهترین عبادت عفت است .

اصول کافی ، ج 3 ، ص 125

حدیث - 530

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

كونوا دُعاةً لِلنّاسِ بِغَيْرِ اَ لْسِنَتِكُمْ، لِيَرَوا مِـنْكُمْ الْـوَرَعَ وَ الاْجْتِهـادَ وَ الصَّـلاةَ وَ الْخَيْرَ، فَاِنَّ ذلِکَ داعيَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است.

کافی، ج 2 ، ص 78، ح 14.

حدیث - 531

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اِسْتَنْزِلُوا الرِّزْقَ بِالصَّدقَةِ وَ الْبُکورُ مُبارَکٌ یَزیدُ فی جَمیعِ النِّعَمِ خُصوصاً فِی الرِّزْقِ وَ حُسْنُ الْخَطِّ مِنْ مَفاتیحِ الرِّزْقِ وَ طیبُ الْکَلامِ یَزیدُ فِی الرِّزْقِ؛

با صدقه دادن روزی را فرود آورید، سحرخیزی با برکت است و همه نعمت‌ها، مخصوصاً روزی را زیاد می‌کند، خط زیبا از درهای رزق است و خوش‌زبانی [هم] روزی را زیاد می‌کند.

بحارالأنوار، ج 76، ص 318 .

حدیث - 532

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمّدٍ وَ آلِهِ وَ اکْفِنی مَؤونَةَ الاِْکْتِسابِ وَ ارْزُقْنی مِنْ غَیْرِ اِحْتِسابٍ فَلا اَشْتَغِلَ عَنْ عِبادَتِکَ بِالطَّلَبِ و لا اَحْتَمِلَ اِصْرَ تَبِعاتِ الْمَکْسَبِ؛

خدایا! بر محمّد و آل او درود فرست و مرا از کسب روزیِ همراه با رنج، بی‌نیاز گردان و از جایی که گمان نمی‌رود، روزی‌ام ده، تا به خاطر طلب روزی، از عبادت تو باز نمانم و بار سنگین مشکلات کسب روزی را به دوش نکشم.

صحیفه سجادیه، از دعای 20 .

حدیث - 533

امام صادق علیه‌السلام :

سُئِلَ الْإِمامُ الصّادِقُ علیه‌السلام عَنْ قَولِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: اِتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقاتِهِ. قال: يُطاعُ فَلا يُعْصى، وَ يُذْكَرُ فَلا يُنْسى، وَ يُشْكَرُ فَلا يُكْفَرُ؛

از امام صادق علیه‌السلام درباره آیه «تقوای الهی پیشه کنید چنان که حق اوست» پرسیده شد. فرمودند: از خداوند، اطاعت شود و نافرمانی نشود، یاد شود و فراموش نشود و شکرگزاری گردد و کفران نگردد.

معانی الأخبار، ص 240 .

حدیث - 534

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

عبادت کنندگان خداوند سه گروهند: گروهی او را برای پاداش عبادت می‌کنند، که طمعکارانه است و اینان حریصند. گروهی او را از ترس جهنم عبادت می‌کنند که این عبادت بردگان و از روی ترس است. ولی من خداوند را از روی محبت عبادت می‌کنم که چنین عبادتی مایه امنیت و آرامش و عبادت کریمان است.

خصال، ص 188، ح259 .

حدیث - 535

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

عبادت، هفتاد جزء است و از همه بهتر، کسب روزی حلال است.

الحدیث - ،ص 10.

حدیث - 536

رسولُ اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند :

ذِکرُ علیٍّ عبادةٌ؛

یاد و ذکر علی، عبادت است.

موسوعه امام علی علیه‌السلام ج 8 ص 143، ح 3457

حدیث - 537

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

سَجْدَةُ الشُّکْرِ واجِبَةٌ عَلی کُلِّ مُسْلِمٍ تُتِمُّ بِها صَلاتَکَ وَ تُرْضی بِها رَبَّکَ وَ تُعْجِبُ الْمَلائِکَةَ مِنْکَ ... ؛

سجده شکر بر هر مسلمانی واجب است، با آن نمازت را کامل می‌کنی، پروردگارت را خشنود می‌سازی و فرشتگان را از خود به شگفتی می‌آوری... .

تهذیب الأحکام، ج 2، ص 110، ح 415 .

حدیث - 538

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

تَسْبیحُ فاطِمَةَ علیهاالسلام فی کُلِّ یَوْمٍ فی دُبُرِ کُلِّ صَلاةٍ اَحَبُّ اِلَیَّ مِنْ صَلاةِ اَلْفِ رَکْعَةٍ فی کُلِّ یَوْمٍ؛

تسبیحات فاطمه زهرا علیهاالسلام در هر روز پس از هر نماز، نزد من محبوب‌تر از هزار رکعت نماز در هر روز است.

کافی، ج 3، ص 343، ح 15.

حدیث - 539

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند :

ذِکْرُ اللَّهِ لِاَهْلِ الصَّلاةِ اَکْبَرُ مِنْ ذِکْرِهِمْ ایّاهُ؛ اَلا تَری اَنَّهُ یَقولُ: اُذْکُرونی اَذْکُرْکُمْ؟؛

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی‌بینی که خداوند می‌فرماید: مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم؟

بحارالأنوار، ج 82 ، ص 199

حدیث - 540

مَعنی قَولِ القائِلِ بِسمِ اللّهِ أیْ أسِمُ عَلی نَفسی سِمَةً مِن سِماتِ اللّهِ و هِیَ الْعِبادَةُ؛

معنای گفته کسی که بسم اللّه می‌گوید، یعنی نشانی از نشانه‌های خداوند را بر خود می‌گذارم و آن عبادت است.

التوحيد، ص 229.

حديث - 541

امام كاظم عليه السلام می فرمايند :

ما مِن أحَدٍ دَهَمَهُ أمرٌ يَغُمُّهُ أو كَرَبَتْهُ كُربَةً فَرَفَعَ رَأسَهُ إلَى السَّماءِ ثُمَّ قالَ ثَلاثَ مَرّاتٍ: بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحيمِ إلاّ فَرَّجَ اللّهُ كُربَتَهُ و أذهَبَ غَمَّهُ؛

هر كس گرفتار چيزى است كه غمگينش مى‌سازد يا ناخوشايندى كه ناراحتش مى‌كند، اگر سر به آسمان بلند كند و سه بار بسم اللّه الرحمن الرحيم بگويد، بى‌ترديد، خداوند، گره از كارش خواهد گشود و غمش را برطرف خواهد كرد.

مكارم الأخلاق، ص 347.

حديث - 542

امام صادق عليه السلام می فرمايند :

اَلباءُ بَهاءُ اللّهِ وَ السِّينُ سَناءُ اللّهِ وَ الْمِيمُ مَجدُ اللّهِ و اللّهُ إلهُ كُلِّ شَيءٍ الرَّحمنُ بِجَميعِ خَلقِهِ وَ الرَّحيمُ بِالْمُؤمنينَ خاصَّةً؛

باء (بسم اللّه الرحمن الرحيم) بهاء (روشنى) خدا و سين آن سناء (بزرگى) خدا و ميم آن مجد (عظمت) خدا، و اللّه معبود همه چيز، رحمن مهربان به همه خلق، رحيم مهربان فقط به مؤمنان است.

كافى، ج 1، ص 114.

حدیث - 543

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ اسْمُ اللّهِ الأکْبَرِ أو قالَ الأعظَمِ؛

بسم اللّه الرحمن الرحیم، بزرگ‌ترین فرمود یا با عظمت‌ترین نام خداوند است.

بحارالأنوار، ج 90، ص 223 .

حدیث - 544

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

لا تَدَعْ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ و إن کانَ بَعدَهُ شِعرٌ؛

بسم اللّه الرحمن الرحیم را رها مکن حتی اگر بعدش شعر باشد.

کافی، ج 2، ص 672 .

حدیث - 545

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

اِحتَجِز مِنَ النّاسِ کُلِّهِم بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ و قُلْ هُوَ اللّهُ أحَدٌ اِقرَأها عَن یَمینِکَ و عَن شِمالِکَ و مِن بَینِ یَدَیکَ و مِن خَلفِکَ و مِن فَوقِکَ و مِن تَحتِکَ؛

خود را از تمامی مردم با بسم اللّه الرحمن الرحیم و قل هو اللّه احد حفظ کن. آن را از سمت راست و چپ و جلو و عقب و بالا و پایین بخوان.

کافی، ج 2، ص 624 .

حدیث - 546

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند :

ابتدای هر کتابی که از آسمان نازل شده، بسم اللّه الرحمن الرحیم است. هر گاه بسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کردی اشکالی ندارد که استعاذه نکنی (نگویی که پناه می‌برم به خدا) و هر گاه بسم اللّه الرحمن الرحیم را تلاوت کردی، تو را از آنچه میان آسمان و زمین است محفوظ می‌دارد.

کافی، ج 3 ، ص 313.

حدیث - 547

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

هر که بسم اللّه الرحمن الرحیم را با اعتقاد و دوستی محمد و آل پاکش و با تسلیم در برابر دستوراتشان و با ایمان به ظاهر و باطنش بخواند خداوند عزیز و جلیل در مقابل هر حرف آن، چیزی برتر از دنیا و آنچه در آن است، از ثروت و خوبی‌ها را به او می‌بخشد.

عیون أخبار الرضا علیه‌السلام ، ج 1، ص 270.

حدیث - 548

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

بِسمِ اللّهِ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ و عَونٌ لِکُلِّ دَواءٍ؛

بسم اللّه، شفای هر دردی و یاری کننده هر دارویی است.

نزهة الناظر و تنبيه الخاطر، ص 42 .

حديث - 549

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

مَن قَرَأَ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحيمِ بَنَى اللّهُ لَهُ فِي الْجَنَّـةِ سَـبعَةَ أَلـفِ قَصـرٍ مِـن ياقوتَةٍ حَمْراءَ؛

هر کس بسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کند خداوند در بهشت هفتاد هـزار قصر از یاقوت سرخ برای او بنا کند.

مدينة المعاجز، ج 2، ص 366 .

حديث - 550

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إذا قالَ الْعَبدُ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحيمِ قالَ اللّهُ جَلَّ جَلالُه: بَدَأَ عَبدی بِاسْمی و حَقٌّ عَلَیَّ أنْ أُتَـمِّمَ لَهُ اُمُورَهُ و اُبارِکَ لَهُ فی أحوالِهِ؛

هر گاه بنده‌ای بسم اللّه الرحمن الرحیم بگویـد خداونـد مـی‌فرمایـد: بنـده‌ام کارش را با نام من آغاز کرد، بر من است تا کارش را به پایان برسانم و برای او در کارهایش برکت قرار دهم.

عيون أخبار الرضا عليه السلام ، ج 2، ص 269 .

حدیث - 551

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لَو قَرَأتَ بِسمِ اللّهِ تَحفَظُکَ الْمَلائِکَةُ إلَی الْجَنَّةِ و هُوَ شِفاءٌ مِن کُلِّ داءٍ؛

اگر بسم اللّه را قرائت کنی، فرشتگان، تا بهشت تـو را حفـظ مـی‌کننـد و آن شفای هر دردی است.

فقه الرضا علیه‌السلام ، ص 342.

حدیث - 552

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إذا مَرَّ الْمُؤمِنُ عَلَی الصِّراطِ فَیَقولُ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ طَفِئَتْ لَهبُ النِّیرانِ وَ نَقولُ: جُز یا مُؤمِنُ فَإنَّ نورَکَ قَد أطفَأ لَهبی؛

هنگامی که مؤمن بر صراط می‌گذرد، و می‌گوید: بسم اللّـه الـرحمن الـرحیم. ناگاه زبانه‌های آتش خاموش می‌شود و می‌گوید: ای مؤمن عبور کن زیرا نور تو آتش مرا خاموش کرد.

جامع الأخبار، ص 120 .

حدیث - 553

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

مَن أرادَ أنْ يُنجيَهُ اللّهُ مِنَ الزَّبانيَةِ التِّسعَةِ عَشَرَ فَلْيَقرَأْ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الـرَّحيمِ فَإنَّها تِسعَةَ عَشَرَ حَرفا لِيَجعَلَ اللّهُ كُلَّ حَرفٍ مِنها جُنَّةً مِن واحدٍ مِنهُم؛

هر کس می‌خواهد خداوند او را از زبانیه (فرشتگان عذاب) نوزده‌گانه برهاند، بسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کند زیرا آن نوزده حرف است. تا خداوند هـر حرف آن را سپری در مقابل یکی از آن فرشتگان قرار دهد.

بحارالأنوار، ج 89 ، ص 258 .

حدیث - 554

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

عَنِ اللّهِ جَلّ وَ عزَّ أنَّهُ قالَ: كُلُّ أمرٍ ذی بالٍ لَم يُذكَر فيهِ بِسمِ اللّهِ فَهُوَ أبْتَرُ؛

پیامبر ﷺ از خداوند عزیز و جلیل نقل کرده است که فرمود:

هر کار ارزشمندی که در آن بسم اللّه ذکر نشود ناقص است.

بحارالأنوار، ج 76، ص 305 .

حدیث - 555

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

مَنْ قالَ فی کُلِّ یَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ دَفَعَ اللّهُ بِها عَنْهُ سَبْعینَ نَوْعا مِنَ الْبَلاءِ اَیْسَرُهَا الْهَمُّ؛

هر کس در هر روز صد مرتبه لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ بگوید، خداوند هفتاد نوع بلا را از او دفع می‌کند، که کوچکترین آن غم و اندوه است.

ثواب الأعمال، ص 162.

حدیث - 556

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اِلهی ... فَلا تَطْمَئِنُّ الْقُلوبُ اِلاّ بِذِکْراکَ وَ لا تَسْکُنُ النُّفوسُ اِلاّ عِنْدَ رُؤْیاکَ؛

خداوندا، دل‌ها جز با یاد تو آرام نمی‌گیرد و جان‌ها جز با دیدن تو، به آرامش نمی‌رسد.

بحارالأنوار، ج 94، ص 151

حدیث - 557

امام حسن علیه‌السلام می فرمایند:

مَن عَبَدَ اللّهَ عَبَّدَ اللّهُ لَهُ کُلَّ شَیءٍ؛

هر کس خدا را بندگی کند، خداوند همه چیز را بنده او گرداند.

تنبیه الخواهر و نزهة النواظر ، ج 2 ، ص 108

حدیث - 558

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اَلعِبادَةُ مَعَ أكلِ الحَرامِ كَالبِناءِ عَلَى الرَّملِ؛

عبادت کردن با وجود حرام خواری، مانند ساختن بنایی است بر روی شن.

عدّة الداعی ، ص 141

حدیث - 559

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

إِنَّ اللّهَ تَعالى يَقولُ كُلَّ يَوْمٍ: أَنَا رَبُّكُمُ الْعَزيزُ، فَمَنْ أَرادَ عِزَّ الدّارَيْنِ فَلْيُطِعِ الْعَزيزَ

خدای تعالی هر روز می‌فرماید: من پروردگار عزیز شما هستم، پس هر کس خواهان عزّت دو جهان است باید که از خدای عزیز اطاعت کند.

کنزالعمال، ح 43101

حدیث - 560

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

من احیی لیلة العید لم یمت قلبه یوم یموت القلوب؛

هرکه شب عید را شب زنده‌داری کند روزی که دلها می‌میرند او دل نمی‌میرد.

وسائل /5/ 139

حدیث - 561

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

العِبَادَةُ مَعَ أكلِ الحَرَامِ كَالبِنَاءِ عَلىَ الرَّمل؛

عبادت همراه با لقمه حرام، همچون ساختمانی است که بر ماسه بنا شده باشد.

بحار الأنوار، ج 84، ص 258

حدیث - 562

پیامبر اکرم ﷺ :

هیچ مرد مسلمانی نیست که نگاهش به زیبایی های زنی بیفتد و چشم خود را فروانداز، مگر این که خداوند برای او عبادتی پیش آورد که شیرینی آن را دردل خویش بیابد.

(الترغیب و التذهیب 3/34/2)

حدیث - 563

امام باقر علیه السلام فرمودند:

مَا مِن عِبَادَة أفضَلَ عِندَ اللهِ مِن عِفَّةِ بَطن وَ فَرج؛

هیچ عبادتی در نزد خدا برتر از ترک شهوات شکم و فرج نیست.

(جهاد با نفس ، ح205)

حدیث - 564

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

لا یسعَدُ امرؤٌ إلاّ بِطاعَةِ اللّهِ سُبحانَهُ وَ لا یشقَی امرُؤٌ إلاّ بِمَعصیةِ اللّهِ.

هیچ کس جز با اطاعت خدا خوشبخت نمی شود و جز با معصیت خدا بدبخت نمی گردد.

(غررالحکم، ح 10848)

حدیث - 565

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن أصلَحَ فیما بَینَهُ وبَینَ اللّهِ أصلَحَ اللّهُ فیما بَینَهُ وبَینَ النّاس.

هر کس رابطه اش را با خدا اصلاح کند، خداوند رابطه او را با مردم اصلاح خواهد نمود.

(بحارالأنوار، ج 71، ص 366، ح 12)

حدیث - 566

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

ما مِن قَطرَةٍ احَبَّ الی اللهِ عَزَّوَجَلَّ مِن قَطرَةٍ دُمُوعٍ فی سَوَادِ اللَّیلِ مَخَافَةً مِنَ اللهِ لا یُرادُ بِها غَیرُهُ

هیچ قطره ای در نزد خداوند عزوجل دوست داشتنی تر و محبوب تر از قطره ی اشکهایی که در تاریکی شب و از خوف خدا با اخلاص کامل ریخته می شود نیست.

(جهاد با نفس، ح 137)

حدیث - 567

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

مَن قَالَ لا اَلَهَ الا اللهُ مُخلِصاً دَخَلَ الجَنَّةَ وَ اِخلاصُهُ اَن یَحجُزَهُ لا الهَ الا اللهُ عَمَّا حَرَّمَ اللهُ.

کسی که از روی اخلاص (لا اله الا الله) گوید به بهشت داخل شود و اخلاص او این است که گفتن(لا اله الا الله) او را از ارتکاب آنچه که خداوند بر او حـرام نموده باز دارد.

(جهاد با نفس، ح 230)

حدیث - 568

حضرت فاطمه عليها السلام فرمودند:

من أصعد إلى الله خالص عبادته ، أهبط الله عزوجل إليه أفضل مصلحته

کسی که عبادتهای خالصانه خود را به سوی خدا فرستد ، پروردگـار بـزرگ بهترین مصلحت او را به سویش فرو خواهد فرستاد.

(بحار الانوار، ج 70، ص 249)

حدیث - 569

امام صادق عليه السلام فرمودند:

مَن قَالَ لا اَلَهَ الا اللهُ مُخلِصاً دَخَلَ الجَنَّةَ وَ اِخلاصُهُ اَن يَحجُزَهُ لا الهَ الا اللهُ عَمَّا حَرَّمَ اللهُ.

کسی که از روی اخلاص (لا اله الا الله) گوید به بهشت داخل شود و اخلاص او این است که گفتن(لا اله الا الله) او را از ارتکاب آنچه که خداوند بر او حـرام نموده باز دارد.

(جهاد با نفس، ح 230)

حدیث - 570

أَنَّهُ إذا قالَ الْمُعَلِّمُ لِلصَّبیِّ قُل بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ فَقالَ الصَّبیُّ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ کَتَبَ اللّهُ بَراءَةً لِلصَّبِیِّ و بَراءَةً لأبَوَیهِ و بَراءَةً لِلمُعَلِّمِ؛

وقتی معلم به کودک بگوید: بگو بسم اللّه الرحمن الرحیم و کودک آن را تکرار کند خداوند برای کودک و پدر و مادرش و معلم، برائت از آتش در نظر خواهد گرفت.

مجمع البیان، ج 1، ص 50 .

حدیث - 571

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ قَرَأَ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ کَتَبَ اللّهُ لَهُ بِکُلِّ حَرفٍ أربَعَةَ آلافِ حَسَنَةً و مَحا عَنهُ أربَعَةَ آلافِ سَیِّئَةٍ و رَفَعَ لَهُ أربَعَةَ آلافِ دَرَجَةٍ؛

هر کس بسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کند خداوند به ازای هر حرفِ آن چهار هزار حسنه برایش می‌نویسد و چهار هزار گناه از او پاک می‌کند و چهار هزار درجه او را بالا می‌برد.

بحارالأنوار، ج 92، ص 258.

حدیث - 572

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إذا قالَ الْعَبدُ عِندَ مَنامِهِ بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ یَقولُ اللّـهُ: مَلائِکَتـی! اُکتُبُـوا بِالْحَسَناتِ نَفسَهُ إلَی الصَّباحِ؛

هر گاه بنده‌ای هنگام خوابش، بسم اللّه الرحمن الرحیم بگویـد، خداونـد بـه فرشتگان می‌گوید: به تعداد نفس‌هایش تا صبح برایش حسنه بنویسید.

جامع الأخبار، ص 42 .

حدیث - 573

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ قَرَأَ بِسْمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ مُوقِنا سَبَّحَتْ مَعَهُ الْجِبـالُ إلاّ أنـَّهُ لا یَسْـمَعُ ذلِکَ مِنها؛

هر کس با یقین بسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کند، کـوه‌هـا بـه همـراه او تسبیح می‌گویند، هر چند او تسبیح آنها را نمی‌شنود.

الدرالمنثور، ج 1، ص 26.

حدیث - 574

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لا یُرَدُّ دُعاءٌ أوَّلُهُ بِسْمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ؛

دعایی که با بسم اللّه الرحمن الرحیم شروع شود، رد نمی‌شود.

الدعوات، ص 52 .

حدیث - 575

امام علی علیه‌السلام :

اَلذِّکْرُ یونِسُ اللُّبَّ وَیُنیرُ الْقَلْبَ وَیَسْتَنْزِلُ الرَّحْمَةَ؛

یاد خدا عقل را آرامش می‌دهد، دل را روشن می‌کند و رحمت او را فرود می‌آورد.

غررالحکم، ح1858.

حدیث - 576

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

ایثار برترین عبادت و بزرگترین آقایی است.

(غررالحکم و دررالکلم)

حدیث - 577

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

بنده دیگران مباش ، در حالی که خداوند تو را آزاد آفریده است.

نهج البلاغه ، نامه 31

حدیث - 578

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

برترین (مرتبه) دین کوتاه کردن آرزو است، و برترین عبادت اخلاص عمل.

غررالحکم ، باب آرزو

حدیث - 579

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

هر گاه دیدی خداوند تو را با خلق خود مأنوس و سرگرم ساخته و از ذکر خود رمانده است، آن وقت است که به راستی تو را مبغوض داشته است.

غررالحکم ، باب معرفت خدا

حدیث - 580

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

لا یَسعَدُ امْرُؤٌ إلاّ بِطاعَةِ اللّهِ سُبحانَهُ وَ لا یَشقَی امْرُؤٌ إلاّ بِمَعصیَةِ اللّهِ؛

هیچ کس جز با اطاعت خدا خوشبخت نمی‌شود و جز با معصیت خدا بدبخت نمی‌گردد.

غررالحکم، ح 10848 .

حدیث - 581

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

إذا اوقِفَ الْعِبادُ نادی مُنادٍ: لِیَقُمْ مَنْ أَجْرُهُ عَلَی اللّهِ وَلْیَدْخُلِ الْجَنَّةَ قیلَ: مَنْذَا الَّذی أَجْرُهُ عَلَی اللّه؟ قالَ: الْعافُونَ عَنِ النّاسِ؛

هنگامی که بندگان در پیشگاه خدا می‌ایستند، آواز دهنده‌ای ندا دهد: آن کس که مزدش با خداست برخیزد و به بهشت رود. گفته می‌شود: چه کسی مزدش با خداست؟ می‌گوید: گذشت کنندگان از مردم.

کنزالعمال، ح 7009.

حدیث - 582

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

اَکْثِروا مِنْ قَوْلِ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ الْعَلیِّ الْعَظیمِ فَاِنَّها مِلْکُ الْجَنَّةِ وَ مَنْ اَکْثَرَ مِنْها نَظَرَ اللّهُ اِلَیْهِ وَ مَنْ نَظَرَ اِلَیْهِ فَقَدْ اَصابَ خَیْرَ الدُّنْیا وَ الأْخِرَةِ؛

ذکر «لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ الْعَلیِّ الْعَظیم» را بسیار بگویید: زیرا که آن، دارایی بهشت است و هر کس آن را بسیار بگوید خداوند به او می‌نگرد و هر کس خدا به او بنگرد به خیر دنیا و آخرت دست یافته است.

بحارالأنوار، ج 38، ص 161، ح 83 .

حدیث - 583

امام صادق علیه‌السلام :

اِنَّ اللّهَ یُحِبُّ اَنْ یُعْبَدَ فِی السِّرِ کَما یُحِبُّ اَنْ یُعْبَدَ فِی الْعَلانِیَةِ؛

خداوند دوست دارد که در پنهان عبادت شود، چنانکه دوست دارد آشکارا عبادت شود.

1 کافی، ج 2، ص 223، ح 8 .

حدیث - 584

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند :

مَنْ أعْرَضَ عَنْ مُحَرَّمٍ أبْدَلَهُ اللّهُ بِهِ عِبادَةً تَسُرُّهُ؛

هر کس از حرام دوری کند، خداوند به جای آن عبادتی که او را شاد کند نصیبش می‌گرداند.

بحارالأنوار، ج 77، ص 121.

حدیث - 585

مَن عَبَدَ اللهَ حَقّ عِبادَتِهِ آتاهُ اللهُ فَوقَ أمانِیهِ وَ کفایتِهِ؛

هر که خدا را، آن‌گونه که سزاوار اوست، بندگی کند، خداوند بیش از آرزوها و کفایتش به او عطا کند.

(بحار الأنوار، ج 71، ص 183

حدیث - 586

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

إنّهُ لا یُدرکُ ما عِندَ الله إلّا بطاعَتِهی

حقیقتاً آنچه (از نعمتها و رضوان) که در نزد خداوند است جز با طاعت و فرمانبرداری از او بدست نمی آید.

(جهاد با نفس، ح 153)

حدیث - 587

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

اَسَدُّ الاَعمال ثَلاثَة ذِکرُ الله عَلی کلِّ حال وَ الاِنصاف من نَفسَک و مُواساةّ الاَخ فی المال؛

استوارترین کارها سه چیز است: یاد خداوند در همه حال، و رعایت انصاف به ضرر خویش و تقسیم مال با برادر دینی.

(نهج الفصاحه ، ص 57 ، ح 290)

حدیث - 588

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اَفضَل العِبادَة العَفَافُ

برترین عبادت، پاکدامنی است

(جهاد النفس، ح 211)

حدیث - 589

امام سجّاد علیه‌السلام فرمودند:

مَن عَمِلَ بما افتَرَضَ اللهُ عَلَیهِ فَهُوَ مِن اَعبَدِ النّاس

کسی که به آنچه که خداوند بر او واجب ساخته عمل کند، از عابد ترین مردمان است

(جهاد النفس، ح 243)

حدیث - 590

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

من عَبَد الله حق عبادته آتاه الله فوق امانیه و کفایته

هر که خدا را، آن گونه که سزاوار اوست، بندگی کند، خداوند بیش ازآرزوها و کفایتش به او عطا می کند.

(بحارالانوار،ج??ص???)

حدیث - 591

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

فِکرَةُ ساعَةٍ خَیرٌ مِن عِبادَةِ اَلفِ سَنَةٍ

یک ساعت اندیشیدن در خیر و صلاح از هزار سال عبادت بهتر است.

(بحارالانوار،ج71ص326)

حدیث - 592

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اَفضَلُ العِبادةُ اِدمانُ التّفکُّرفی اللهِ و فی قُدرَتهِ؛

برترین عبادت مداومت نمودن بر تفکر درباره خداوند و قدرت اوست.

(جهادالنفس،ح53)

حدیث - 593

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اِعمَل بِفرائِض اللهِ تشکُن أتقَی النّاس؛

به واجبات الهی عمل کن تا پرهیزکارترین مردمان باشی.

(جهاد النفس،ح 242)

حدیث - 594

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

لیست العبادة کثرة الصیام و الصلاة ، و إنما العبادة کثرة التفکر فی أمر الله؛

عبادت پر روزه گرفتن و پر نماز خواندن نیست ، عبادت پر اندیشه کردن در امر خداست.

(تحف العقول ، ص 518)

حدیث - 595

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

اتّقوا اللّهَ و صُونو دینَکُم بِالوَرَع

همانا سخت ترین عبادت باز ایستادن از گناه است.

(جهاد النفس،ح 188)

حدیث - 596

امام هادی علیه‌السلام فرمودند:

من کان علی بینة من ربه هانت علیه مصائب الدنیا و لو قرض و نشر

هر که بر طریق خداپرستی محکم و استوار باشد، مصائب دنیا بر وی سبک آید، گر چه تکه تکه شود.

(تحف العقول ، ص 511)

حدیث - 597

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

انّ العَملَ القَلیل الدّائم غلی الیقینِ اَفْضَلُ عِندالله منَ العَمَلِ الکثیر علی غَیرِ یقین

عمل اندک و بادوام که بر پایه یقین باشد و در نزد خداوند از عمل زیاد که بدون یقین باشد برتر است.

(جهاد النفس،ص62)

حدیث - 598

امام محمدباقر علیه‌السلام فرمودند:

ان اعجل الطاعه ثوابا لصله الرحم

نزدیکترین و سریعترین طاعت در ثواب ، پیوند با خویشان است.

(تحف العقول،ص303)

حدیث - 599

امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

اَفضَلُ الْعِبادَةِ بَعدَ الْمَعْرِفَةِ إِنْتِظارُ الْفَرَجِ.

بهترین عبادت بعد از شناختن خداوند، انتظار فرج و گشایش است.

(تحف العقول ص 403)

حدیث - 600

افضل العبادة عفة البطن و الفرج؛

بالاترین عبادت، عفت شکم و شهوت است.

(تحف العقول، ص 296)

حدیث - 601

امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

أفضَلُ العِبادَةِ بَعدِ المَعرِفَةِ إنتِظارُ الفَرَجِ

بهترین عبادت بعد از شناختن خداوند، انتظار فرج و گشایش است.

(تحف العقول، ص403)

حدیث - 602

امام حسن عسکری علیه‌السلام می فرمایند:

ان الوصول الی الله عزوجل سفر لا یدرک الا بامتطاء اللیل؛

وصول به خداوند عزوجل سفری است که جز با عبادت در شب حاصل نگردد.

(مسند الامام العسکری، ص290)

حدیث - 603

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

من آنَس بِالله اِستوحَشَ مِنَ النّاس؛

کسی که با خدا مانوس باشد، از مردم گریزان گردد.

(مسند الامام العسکری، ص287)

حدیث - 604

امام صادق علیه السلام فرمودند:

أَقرَبُ ما یَکُونُ العَبدُ إلَی اللهِ وَ هُوَ ساجِدٌ

نزدیکترین حالات بنده به پروردگارت حالت سجده است.

(ثواب الاعمال و عقاب الاعمال)

حدیث - 605

امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند:

لَیسَتِ العِبادَةُ کَثرَةَ الصیّامِ وَ الصَّلوةِ وَ انّما العِبادَةُ کَثرَةُ التَّفَکُّر فی أمر اللهِ؛

عبادت کردن به زیادی روزه و نماز نیست، بلکه (حقیقت) عبادت، زیاد در کار خدا اندیشیدن است.

(تحف العقول، ص448)

حدیث - 606

امام حسین علیه السلام فرمودند:

اَلْبُکاءُ مِنْ خَشیةِ اللهِ نَجاةٌ مِنَ النّارِ

گریه از ترس خدا سبب نجات از آتش جهنّم است

(حیات امام حسین ج 1 /ص 183)

حدیث - 607

حضرت امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

خوشبخت ترین مردم کسی است که نفس او متقاضی طاعت خدا باشد.

غررالحکم، ح 3396.

حدیث - 608

حضرت امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

خوشبخت ترین مردم کسی است که نفس او متقاضی طاعت خدا باشد.

غررالحکم، ح 3396.

حدیث - 609

رسول اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

هر کس از وادی ذلت بار گناه و معصیت، به عزت اطاعت خدا روی آورد، خدای بلند مرتبه بدون این که او مونسی داشته باشد، با او انس می گردد و بدون داشتن مال او را یاری می نماید.

بحارالانوار/ج72/ص359.

حدیث - 610

رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

هر کس با وضو و طهارت بخوابد، مثل این است که سراسر شب را به عبادت و بیداری گذرانده است.

بحارالانوار/ج74/ص150.

حدیث - 611

امام کاظم علیه السلام می فرمایند:

ما اقبح الفقر بعدالغنی، واقبح الخطیئة بعد النسک! واقبح من ذلک العابد لله ثم یترک عبادته.

چه زشت است نیازمندی بعد از توانگری و چه زشت است گناه به دنبال عبادت و زشت تر از اینها کار کسی است که عبادت خدا را پیشه کند و سپس از عبادتش دست شوید.

تحف العقول/ ح397.

حدیث - 612

حضرت امام حسین علیه السلام می فرمایند:

من عبدالله حق عبادته اتاه الله فوق امانیه و کفاتیه؛

هر که خدا را چنان که حق عبادت اوست عبادت کند، خداوند برتر از آرزوها و بیشتر از حد کفایتش به او عطا فرماید.

میزان الحکمه/ ج7/ ص 3430.

حدیث - 613

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

ان المجاهد نفسه علی طاعة الله و عن معاصیه عندالله سبحانه بمنزلة برشهید.

کسی که در راه فرمانبرداری از خدا و دوری از نافرمانی او با نفس خویش مبارزه کند، نزد خدای سبحان منزلت نیکوکار شهید را دارد.

غررالحکم/ ج 3546.

حدیث - 614

قال الامام علی علیه‌السلام : أفضَلُ العبادةِ الصّبرُ والصّمتُ و انتظارُ الفَرَج.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: برترین عبادت ها، صبر، خاموشی و انتظار فرج می باشد.

«بحار الانوار، ج 74، ص420»

دعا، نیایش و زیارت

حدیث - 1

قال الإمام علی عليه السلام : أكثر الدعاء تسلم من سورة الشيطان.

امام علی عليه السلام فرمودند: زیاد دعا کن، تا از گزند شیطان محفوظ مانی.

«بحار الأنوار، ج 78، ص 8»

حدیث - 2

قال الامام الصّادق عليه السلام : بيتُ الغناء بيتٌ لا تُؤمَنُ فيه الفجيعةُ و لا تُجابُ فيه الدَّعوةُ و لا تَدخلُه الملائكة.

امام صادق عليه السلام فرمودند: خانه ای که در آن غناء و ساز و آواز نواخته شود، از مصیبت ها و بلاهای دردناک در امان نیست و دعا در آن خانه مستجاب نمی گردد و فرشتگان به آن خانه وارد نمی شوند.

«دعائم الاسلام، ج 2، ص 280»

حدیث - 3

قال الامام العسکری علیه‌السلام : اَللهُ، الَّذِی یَتَالَّهُ اِلَیهِ عِندَ الحَوَائِجِ وَ الشَّدَائِدِ کُلُّ مَخلُوقٍ عِندَ اِنقِطَاعِ الرَّجَاءِ مِن کُلِّ مَن دُونَهُ.

امام حسن عسگری علیه‌السلام فرمودند: خدا همان است که در هنگام نیازمندی ها وسختی ها، توسط هر کس که امیدش از غیر او قطع شده است، مورد توجّه قرار می گیرد.

«بحار الأنوار، ج 3، ص 41»

حدیث - 4

قال الامام علی علیه‌السلام : اَلحَمدُ لِلَّهِ غَیرَ مَقنُوطٍ مِن رَحمَتِهِ، وَلا مَخلُوٍّ مِن نِّعمَتِهِ، وَلا مَأیُوسٍ مِن مَغفِرَتِهِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: سپاس و ستایش خدایی را که نه از رحمت او نومیدم و نه از نعمت او بی بهره و نه از آمرزش او مأیوس.

«نهج البلاغه، خطبه 45»

حدیث - 5

قال الامام علی علیه‌السلام : اَللَّهُمَّ فَاسقِنَا غَیثَک، وَلا تَجعَلنَا مِنَ القَانِطِینَ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: بار خدایا! ما را از بارانت سیراب گردان و از ناامیدان، قرارمان نده.

«نهج البلاغه، خطبه 143»

حدیث - 6

قال رسول الله ﷺ : اللّهمَّ إنّی أعوذ بِکَ مِنَ البُخل ... .

پیامبراکرم ﷺ در دعائی به خداوند عرضه می‌دارد: خدایا! پناه می‌برم به تو از بخل و تنگ نظری.

«محجة البیضاء، ج 6، ص 72»

حدیث - 7

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند:

أنا الضامن لمن لم یهجس فی قلبه إلا الرضا أن یدعوا الله فیستجاب له؛

کسی که در دلش هوایی جز خشنودی خدا خطور نکند، من ضمانت می کنم که خداوند دعایش را مستجاب کند.

کافی 11/62/2

حدیث - 8

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

من زارنی بعد موتی زرته یوم القیامه و لولم یکن الافی النار لأخر جته؛

هرکس مرا پس از مرگم زیارت کند، در قیامت به دیدارش می روم و حتی اگر در دوزخ باشد او را بیرون می آورم.

المنتخب للطریحی ص 70

حدیث - 9

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

اللهم ارزقنی حبک وحب من یحبک وحب ما یقربنی إلی حبک و اجعل حبک أحب إلی من الماء البارد؛

خدایا روزی کن که مرا محبت خودت و محبت دوستدارانت را و محبت آنچه مرا به تو نزدیک می کند و محبت خودت را نزد من از آب خنک محبوب تر گردان.

محجه البیضاء 5/8

حدیث - 10

امام جواد علیه السلام فرمودند:

انی اذا اءردت الاستخارة فی الاءمر العظیم استخرت الله ماءة مرة...اءقول: اءللهم انی اءسئلک باءنک عالم الغیب و الشهادة، ان کنت تعلم اءن کذا و کذا خیر لی، فخره لی و یسره، و ان کنت تعلم اءنه شر لی فی دینی و دنیای و آخرتی فاصرفه عنی الی ما هو خیر لی و رضنی فی ذلک بقضائک فانکه تعلم و لا اءعلم و تقدر ولا اءقدر و تقضی و لا اءقضی انک علام الغیوب.

من هنگامی که تصمیم می گیرم در مساءله مهمی از خدا طلب خیر کنم، صد بار از خدا طلب خیر می کنم و این چنین می گویم: خدایا از تو خواستارم، تو از ظاهر و باطن آگاهی، اگر می دانی که فلان چیز برای من خیر است پس آن را برای من برگزین و آسان گردان، و اگر می دانی که آن برای دین و دنیای من

بد است پس آن را به چیزی که برای من خیر است تبدیل کن و مرا بـه قضـای خودت راضی و خشنود کن، چون تو آگاهی و مـن ناآگـاه، تـو توانـایی و مـن ناتوان، و تو حکمرانی و من حاکم نیستم، تو از غیبها نیز آگاهی.

محاسن برقی: 600.

حدیث - 11

امام سجاد علیه‌السلام :

اللهم ... اءعنی علی تربیتهم و تاءدیبهم وبرهم ؛

خدایا مرا بر تربیت ، ادب آموزی و نیکی کردن به فرزندانم یاری فرما.

صحیفه سجادیه از دعای 25.

حدیث - 12

امام باقر علیه‌السلام :

اللهم ارزقنی ولدا واجعله تقیا زکیا لیس فی خلقه زیادة و لا نقصـان واجعـل عاقبته الی خیر؛

خداوندا به من فرزندی عطا کـن و او را پرهیزگـار و پـاک قـرار ده کـه در آفرینشش کم و زیادی نباشد و سرانجامش را نیکوگردان .

تهذیب الاحکام 1641/411/7.

حدیث - 13

رسول اللّه ﷺ

لِأنَـس: ألا اُعَلِّمُکَ دُعاءً تَدعو بِهِ کُلَّما صَلَّیتَ الغَداةَ ثَلاثَ مَـرّاتٍ دَفَـعَ اللّـهُ عَنکَ الجُذامَ وَالبَرَصَ وَالفالِجَ وَالعَمی فِی الدُّنیا؟ قُل :

«اللّهُمَّ اهدِنی مِن عِندِکَ ، وَأفِض عَلَیَّ مِن فَضلِکَ ، وأسبِـغ عَلَیَّ مِن رَحمَتِکَ ، وأنزِل عَلَیَّ مِن بَرَکاتِکَ» .

پیامبر خدا ﷺ :

خطاب به اَنَس : آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گـاه نمـاز صـبح گزاردی ، آن را سه بار بگویی تا خداوند ، جذام ، پیسی ، سست‌اندامی و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوندا ! از پیشگاه خویش، مـرا راه نمـای ، از فضـل خود ، بر من فرو بار ، از رحمت خویش ، نعمتی سرشارم ده ، و از برکات خود ، بر من نازل فرمای».

کنز العمّال ، جلد 2 ، صفحه 145 ، حدیث - 3520 نقلاً عن أبی الشیخ فـی الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 274

حدیث - 14

الامام الصادق علیه السلام

فی دُعائِهِ لَمَّا اشتَکی : اللّهُمَّ اجعَلهُ أدَباً لا غَضَباً .

امام صادق علیه السلام

در دعای خویش آن هنگام که بیمار شده بودند: خداوندا! این را نه [نشـان] غضب ، بلکه [مایه] ادب قرار ده .

بحارالأنوار ، جلد 95 ، صفحه 18 ، حدیث - 18 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 140

حدیث - 15

فی دُعائِهِ لِمَریضٍ عِندَ عِیادَتِهِ لَهُ: اللّهُمَّ آجِرهُ عَلی وَجَعِهِ ، وعافِهِ إلی مُنتَهی أجَلِهِ .

پیامبر خدا ﷺ در دعای خود به هنگام عیادت یک بیمار :

خداوندا! او را بر دردش پاداش ده ، و او را تا پایان عمرش عافیت عطا کن.

نثر الدرّ ، جلد 1 ، صفحه 155 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 208

حدیث - 16

رسول اللّه ﷺ :

إذا دَخَلتُم عَلَی المَریضِ فَنَفِّسوا لَهُ فی أجَلِهِ ؛ فَإنَّ ذلِکَ لا یَرُدُّ شَیئا ویُطَیِّبُ بِنَفسِهِ .

پیامبر خدا ﷺ :

چون بر بیمار درآمدید ، برای وی ، آرزوی عمر دراز کنید؛ چه ، این [دعا] چیزی [از اجل او] را دفع نمی‌کند ، امّا مایه خرسندی وی می‌شود.

بحار الأنوار ، جلد 81 ، صفحه 225 ، حدیث - 33 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 208

حدیث - 17

رسول اللّه صلی الله علیه و آله و سلم :

إذا دَخَلتَ عَلى مَريضٍ فَمُرهُ أن يَدعُوَ لَکَ ؛ فَإنَّ دُعاءَهُ کَدُعاءِ المَلائِکَةِ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

چون بر بیماری وارد شدی ، از او بخواه برایت دعا کند؛ چرا که دعای او ، به سانِ دعای فرشتگان است.

الکافی ، جلد 3 ، صفحه 117 ، حدیث - 3 عن سیف بـن عمیـرة ، مکـارم الأخلاق ، جلد 2 ، صفحه 173 ، حدیث - 2434 ، دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 210

حدیث - 18

الإمام الصادق علیه السلام :

مَن عادَ مَريضا فِی اللّهِ ، لَم يَسأَلِ المَريضُ لِلعائِدِ شَيئا إلاَّ استَجـابَ اللّهُ لَـهُ .

امام صادق علیه السلام :

هر کس بیماری را برای خدا عیادت کند ، آن بیمار برای عیـادت کننـده ، از خداوند چیزی نخواهد مگر آن که خداوند دعایش را استجابت کند.

بحار الأنوار ، جلد 81 ، صفحه 217 ، حدیث - 10 دانـش نامـه احادیـث پزشکی : 1 / 210

حدیث - 19

قال الامام الصادق عليه السلام :

اللهم اعصمهم من كل فتنة و نجهم من كل هلكة.

حضرت امام صادق عليه السلام (در حق قم دعا كردند و) فرمودند:

خدايا اهل قم را از هر فتنه حفظ كن و ايشان را از هر هلاكتى نجات بده.

«بحارالانوار، ج 57، ص 218»

حدیث - 20

الإمام الصادق عليه السلام :

يُستَحَبُّ لِلمَريضِ أن يُعطِيَ السّائِلَ بِيَدِهِ ، ويَأمُرَ السّائِلَ أن يَدعُوَ لَهُ .

امام صادق عليه السلام :

مستحب است بيمار به دست خود ، صدقه‌اى به سائل بدهد و از او بخواهد براى وى ، دعا كند .

الكافى ، جلد 4 ، صفحه 4 ، حديث - 9 ، بحارالأنوار ، جلد 81 ، صفحه 209 ، حديث - 25 ، دانش نامه احاديث پزشكى : 1 / 174

حدیث - 21

رسول اللّه صلى الله عليه وآله لِأنَس: ألا اُعَلِّمُکَ دُعاءً تَدعو بِهِ كُلَّما صَلَّيتَ الغَداةَ ثَلاثَ مَرّاتٍ دَفَعَ اللّهُ عَنکَ الجُذامَ وَالبَرَصَ وَالفالِجَ وَالعَمى فِى الدُّنيا؟ قُل :

«اللّهُمَّ اهدِنی مِن عِندِکَ ، وَأَفِض عَلَیَّ مِن فَضلِکَ ، وأسبِغ عَلَیَّ مِن رَحمَتِکَ ، وأنزِل عَلَیَّ مِن بَرَکاتِکَ» .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

خطاب به اَنَس : آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گاه نماز صبح گزاردی ، آن را سه بار بگویی تا خداوند ، جذام ، پیسی ، سست‌اندامی و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوندا ! از پیشگاه خویش، مرا راه نمای ، از فضل خود ، بر من فرو بار ، از رحمت خویش ، نعمتی سرشارم ده ، و از برکات خود ، بر من نازل فرمای».

کنز العمّال ، جلد 2 ، صفحه 145 ، حدیث - 3520 نقلاً عن أبی الشیخ فی الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 274

حدیث - 22

الإمام علیّ علیه السلام :

مَرِضتُ فَعادَنی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله و سلم ، فَقالَ :

قُل: «اللّهُمَّ إنّیأسأَلُکَ تَعجیلَعافِیَتِکَ، وصَبراًعَلیبَلِیَّتِکَ، وخُروجاً إلی رَحمَتِکَ».

فَقُلتُها ، فَقُمتُ کَأَنَّما نَشَطتُ مِن عِقالٍ .

امام علی علیه السلام :

بیمار شدم و پیامبر خدا به عیادتم آمد و فرمودند: «بگو : خداوندا! از تو می‌خواهم عافیتی را که می‌دهی ، پیش اندازی ، بر امتحان خویش ، بردباری‌ام بخشی ، و مرا به سوی رحمت خویش ببری» .

من ، این دعا را خواندم و پس از آن [دعا] ، از بستر بیماری برخاستم ، گویا که از بندی رَسته باشم .

کنز العمّال ، جلد 2 ، صفحه 190 ، حـدیث - 3698 دانـش نامـه احادیـث پزشکی : 1 / 174

حدیث - 23

قال الامام البـاقر علیه السلام : اِنّ الحُسَـیْنَ صـاحِبَ کَـربَلا قُتِـلَ مَظْلومـا، مَکروبـا عَطْشانا، لَهفانا فآلَی اللّه عَزَّوَجلّ عَلی نَفْسِهِ اَن لا یاتیَهُ لَهفـانٌ و لا مَکـروبٌ و لا مُذنِبٌ و لا مَغمومٌ و لا عَطشانٌ و لا مَنْ بِهِ عاهَةٌ ثُمَّ دَعا عِندَهُ و تَقَرَّبَ بِالحُسَـیْنِ بنِ عَلی علیه السلام اِلَی اللّه عَزَّوَجَلَّ إلاّ نَفَّسَ اللّه کُرْبَتَهُ وَ اَعطاهُ مَسأَلَتَهُ و غَفَرَ ذَنـْبَهُ وَ مَدَّ فی عُمُرِهِ وَ بَسَطَ فی رِزقِهِ فَاعتَبِروا یا اُولـِی الاَبْصار.

امام باقر علیه السلام : حسین، بزرگ مرد کربلا، مظلوم و رنجیده خاطر و لب تشنه و مصیبت زده به شهادت رسید. پس خداوند، به ذات خود، قسم یاد کرد که هیچ مصیبت زده و رنجیده خاطر و گنهکار و اندوهناک و تشنه ای و هیچ بَـلا دیـده ای به خدا روی نمی آورد و نزد قبر حسین علیه السلام دعا نمی کنـد و آن حضـرت را به درگاه خدا شفیع نمی سازد، مگر ایـن کـه خداونـد، انـدوهش را برطـرف و حاجاتش را برآورده می کند و گناهش را مـی بخشـد و عمـرش را طـولانی و روزی اش را گسترده می سازد. پس ای اهل بینش، درس بگیرید!

«بحارالأنوار، ج 101، ص 46، ح 5»

حدیث - 24

قال الامام السجاد علیه السلام : اللهُمَّ ... وَاجْعَلْنی مِمَّنْ اَطَلْتَ عُمْرَهُ وَ حَسَّنْتَ عَمَلَهُ وَ اَتْمَمْتَ عَلَیْهِ نِعْمَتَکَ وَ رَضَیْتَ عَنْهُ وَ اَحْیَیْتَهُ حَیاةً طَیِّبَةً فی اَدْوَمِ السُّرورِ وَ اسْبَغِ الْکَرامَةِ وَ اَتَمِّ الْعَیْشِ.

امام سجّاد علیه السلام : خداوندا! مرا از کسانی قرار ده که عمرشان را دراز و کردارشان را نیکو گردانیده ای و نعمتت را بر آنان تمام کرده ای و از آنان خُرسندی و به آنان زندگی ای پاک، همراه با پایدارترین شادمانی و سرشارترین کرامت و کامل ترین رفاه، عطا نموده ای.

«بحارالأنوار، ج 98، ص 91، ح 2»

حدیث - 25

قال الامام الصادق علیه السلام : لا تَدَع زیارَةَ الحُسَیْنِ بْنِ عَلی علیه السلام و مُر اَصحابَکَ بِذالِکَ، یَمُدُّ اللّه فی عُمْرِکَ و یَزیدُ اللّه فی رِزقِکَ و یُحییکَ اللّه سَعیدا و لاتَموتُ اِلاّ سَعیدا و یَکتُبکَ سَعیدا.

امام صادق علیه السلام : زیارت امام حسین علیه السلام را رها نکن و دوستان خود را هم به آن سفارش کن، که در این صورت، خداوند عمرت را طولانی و روزی ات را زیاد می کند و زندگی ات را همراه با سعادت می کند و جز سعادتمند نمی میری و نام تو را در شمار سعادتمندان، ثبت می کند.

«کامل الزیارات، ص 286»

حدیث - 26

قال الامام الحسین علیه‌السلام : کان رسول الله یرفَعُ یَدَیْهِ اذا ابْتَهَلَ و دَعا کَما یَسْتطْعِمُ المسکینُ.

امام حسین علیه‌السلام فرمودند: رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله (هنگام دعا) دستهای خود را بالا می بردند و با حالت تضرّع و گریه دعا می کردند، مانند انسان مسکین و بیچاره ای که عاجزانه درخواست غذا می کند.

«مکارم الاخلاق، ج 2، ص 8»

حدیث - 27

قال الامام السجاد علیه‌السلام : المؤمِنُ مِن دُعائِهِ عَلی ثَلاثٍ: إمّا أن یُدَّخَرَ لَهُ، و إمّا أن یُعجِّلَ لهُ و إمّا أن یَدْفَعُ عنهُ بلاءً یُریدُ أن یُصیبَهُ.

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند: دعاهای مؤمن بر سه گونه است: یا برای او ذخیره می شود و یا سریعاً اجابت می شود و یا به واسطه آن دعا، بلائی که قرار بود به او رسد از او برطرف می گردد.

«تحف العقول، ص 280»

حدیث - 28

قال الامام السّجاد علیه السلام : الدّعاءُ یدفَعُ البلاءَ النّازلَ و ما لَمْ یَنْزل.

امام سجاد علیه السلام فرمودند: دعا بلا را دفع می کند، خواه بلا نازل شده باشد و یا اینکه هنوز نازل نشده باشد.

«اصول کافی، ج 2، ص 469»

حدیث - 29

قال الامام الرّضا علیه السلام : علیکم بسلاحِ الأنبیاء فقیلَ و ما سلاحُ الانبیاء؟ قال: الدعاء.

امام رضا علیه السلام فرمودند: بر شما است که از سلاح پیامبران بهره بگیرید. به حضرت عرض شد: سلاح انبیاء چیست؟ حضرت فرمودند: «دعا».

«اصول کافی، ج 2، ص 468»

حدیث - 30

قال الامام الباقر علیه السلام : ینبغی للمؤمِنِ أن یکونَ دعاءُهُ فی الرّخاءِ نحواً من دعائِهِ فی الشّدَة.

امام باقر علیه السلام فرمودند: سزاوار است بنده مؤمن، همانگونه که در حال سختی و بلا دعا می کند و پروردگارش را می خواند، در حال آسایش و راحتی نیز آنگونه دعا کند.

«اصول کافی، ج 2، ص 488»

حدیث - 31

قال الامام الباقر علیه السلام : لا تَستَکْثِروُا شیئاً مِمّا تطلُبُونَ، فما عندالله أکثر.

امام باقر علیه السلام فرمودند: آنچه را از خداوند درخواست می کنید زیاد مشمارید، پس همانا آنچه در نزد خداست، بسیار بیشتر است.

«مکارم الاخلاق، ج 2، ص 97»

حدیث - 32

قال الامام السّجاد علیه السلام : من لم یَرجُ الناسَ فی شیءٍ و ردَّ أمرُهُ الی اللهِ عزّوجلّ فی جمیع امورِهِ، استجابَ الله عزّوجلّ لَهُ فی کلّ شیءٍ.

امام سجاد علیه السلام فرمودند: کسی که در هیچ چیزی به مردم امیدی نداشته باشد و حاجات خود را به خدا واگذار نماید خداوند همه حاجات او را اجابت می کند.

«بحار الانوار، ج 75، ص 110»

حدیث - 33

قال الامام الصادق علیه السلام : دعاءُ المؤمِنِ للمؤمِنِ یدفَعُ عنه البلاء و یدُرّ علیه الرّزق.

امام صادق علیه السلام فرمودند: دعای انسان مؤمن برای مؤمن بلا را از او دفع نموده و روزی را بر او سرازیر می کند.

«الاختصاص، ص 28»

حدیث - 34

قال الامام الصادق عليه السلام : مَنْ قدَّمَ اربعينَ من المؤمنين ثُمَّ دعا استُجيبَ لَه.

امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که در دعا (ابتدا) برای چهل نفر از مؤمنین دعا کند، سپس برای خودش، دعای او مستجاب خواهد شد.

«بحارالانوار، ج 93، ص 317»

حدیث - 35

قال الامام الصادق عليه السلام : إنّما هی المَدْحَة ثُمَّ الاقرارُ بالذّنبِ ثم المسألَةُ.

امام صادق عليه السلام فرمودند: (راه دعا اینگونه است): ابتدا خداوند را مدح و ستایش کنید، سپس به گناهان خود اقرار نمائید و بعد از آن خواستهٔ خود را بخواهید.

«بحارالانوار، ج 93، ص 318»

حدیث - 36

قال الامام الصادق - علیه السلام - : مَنْ كانَتْ لـهُ حاجـةٌ الـى اللهِ عزّوجـلّ قليبـدأ بالصَّلاةِ على محمّدٍ و آله ثم يسأل حاجَتَه ثمّ يختـتم بالصّـلاةِ علـى محمّـد و آل محمدٍ ... .

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که حاجت و خواسته ای را از خداونـد مـی خواهد، ابتدا بر محمّد و آل محمّـد صـلوات بفرسـتد، سـپس حاجـت خـود را درخواست کرده و در آخر نیز بر محمّد و آل محمّـد درود و صـلوات بفرسـتد، پس بدرستی که خداوند عزّوجلّ کریم تر و بزرگوارتر از آن است که دو طـرف (اول و آخر) دعای او را اجابت نموده و حاجت وسط را اجابت نکند.

«مکارم الاخلاق، ج 2، ص 19»

حدیث - 37

قال الامام الصادق علیه السلام : انّ اللهَ لا يرفَعُ دعاءَ عبدٍ و فی بطنِهِ حـرامٌ أو عنـدَهُ مظلمةٌ لأحدٍ من خلقِهِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: بدرستی که دعای بنده ای که حرام خـورده و یـا حقّی از مردم بر گردن اوست، مورد استجابت پروردگار واقع نمی شود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 321»

حدیث - 38

قال الامام الصادق - علیه السلام - : انّ العبدَ اذا دعا الله تبَارکَ و تعالی بنیّةٍ صادقةٍ و قلبٍ مخلصٍ اُستجیبَ له ... .

امام صادق علیه السلام فرمودند: همانا بنده زمانی که خدا را با نیت پاک و راستین و قلبی سرشار از اخلاص بخواند خداوند او را اجابت می نماید ... ولی اگر خدا را بدون نیّت پاک و نه از روی اخلاص بخواند، خداوند خواسته او را اجابت نخواهد کرد.

«الاختصاص، ص 242»

حدیث - 39

قال الامام الصادق علیه السلام : علیکَ بالدّعاءِ فانَّهُ شفاءٌ مِنْ کلِّ داءٍ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: بر تو باد به دعا کردن، به درستی که دعا شفا و درمان هر دردی است.

«اصول کافی، ج 4، ص234»

حدیث - 40

قال رسول الله صلی الله علیه و آله : الداعی بِلا عمل کالرّامی بلا وَتَرَ.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: دعا کننده ای که عمل و کردار نیک ندارد، همانند تیراندازی است که بدون کمان تیر را پرتاب می کند.

«بحارالانوار، ج 93، ص 312»

حدیث - 41

قال رسول الله ﷺ : فانَّ سلاحَ المؤمنِ الدّعاءُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: پس همانا دعا اسلحه انسان مؤمن است.

«مکارم الاخلاق، ج 2، ص 8»

حدیث - 42

قال رسول الله ﷺ : اِدفَعُوا أبوابَ البلاءِ، بالدّعاء.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بلاهای گوناگون را به وسیله دعا از خود دفع کنید.

«بحار الانوار، ج 93، ص 288»

حدیث - 43

قال رسول الله ﷺ : مَن أحبَّ أن یُستجابَ دعاءُهُ فَلیطیِّبْ مطعَمَهُ و مکسَبَهُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: اگر کسی دوست دارد که دعایش مستجاب شود، پس باید کسب و روزیش را پاک گرداند.

«بحارالانوار، ج 93، ص 372»

حدیث - 44

قال رسول الله ﷺ : اعلَمُوا أنَّ اللهَ لا یَقْبلُ دعاءً عن قلب غافلٍ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بدانید که همانا خداوند دعای کسی را که از یاد او غافل است قبول (مستجاب) نمی کند.

«اعلام الدین، ص 295»

حدیث - 45

قال رسول الله ﷺ : انّ اللهَ یحبّ المُلِحّینَ فی الدّعاءِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: خداوند افرادی را که در دعا اصرار و پافشاری دارند، دوست می دارد.

«نهج الفصاحه، ص 76»

حدیث - 46

قال رسول الله ﷺ : خیرُ وقتٍ دَعَوْتم اللهَ عزوجلّ فیه، الأسحارُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: بهترین زمانی که می توان در آن خداوند عزّوجلّ را خواند (و دعا کرد)، وقت سحر است.

«اصول کافی، ج 2، ص 477»

حدیث - 47

قال رسول الله ﷺ : دُعاءُ أطفالِ اُمّتی مستجابٌ مالم یُقارِفُوا الذُّنوب.

رسول خدا ﷺ فرمودند: دعای کودکانِ از امّت من تا زمانی که مرتکب گناه نشده اند، مستجاب می شود.

«بحار الانوار، ج 93، ص 357»

حدیث - 48

قال رسول الله ﷺ : أسرَعُ الدّعاءِ إجابةً دعاءُ غائبٍ لغائبٍ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: سریعترین دعائی که به اجابت می رسد، دعای شخص غائب برای غائب است.

«نهج الفصاحه، ص 57»

حدیث - 49

قال رسول الله ﷺ : یقول اللهُ عزّوجلّ: من سألنی و هُوَ یَعلَمُ أنّی اُضرُّ و أنفعُ أسْتُجیبَ لَهُ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: خدای عزّوجل می فرماید: کسی که چیزی از من درخواست نماید و بداند (اعتقاد داشته باشد) که همانا من ضرر و نفع می رسانم (همه چیز با اذن من محقق می گردد)، او را اجابت خواهم کرد.

«عده الداعی، ص 131»

حدیث - 50

قال رسول الله ﷺ : اذا أرادَ اللهُ أن يَسْتَجيبَ لعبدٍ اَذِنَ لَهُ فی الدّعاءِ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: زمانی که خدواند اراده استجابت خواسته بنده اش را بنماید به او اجازه دعا کردن می دهد.

کنز العمال، ح 356

حدیث - 51

. قال رسول الله ﷺ : ما كانَ اللهُ لِيَفْتَحَ لعبدٍ الدّعاء فيغلقُ عنهُ بابَ الاجابة اللهُ اكرمُ من ذلکَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: این گونه نیست که خداوند باب دعا را به سوی بنده ای بگشاید و باب اجابت خویش را به روی او ببندد، خداوند بزرگوارتر و کریم تر از این است.

«کنزالعمال، ح 3155»

حدیث - 52

قال رسول الله ﷺ : الداعی بِلا عمل كالرّامی بلا وَتَرَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: دعا کننده ای که عمل و کردار نیک ندارد، همانند تیراندازی است که بدون کمان تیر را پرتاب می کند.

«بحارالانوار، ج 93، ص 312»

حدیث - 53

قال الامام علی عليه السلام : من اکثَرَ مسئلَةَ النّاسِ، ذلَّ.

امام علی عليه السلام فرمودند: کسی که زیاد از مـردم درخواسـت (رفـع) حاجـت بنماید، خوار و ذلیل می گردد.

«تصنیف غرر الحکم، ص 193، ح 3773»

حدیث - 54

قال الامام علی عليه السلام : الدّعاءُ للسّائل إحدَی الصّدقتین.

امام علی عليه السلام فرمودند: دعا برای انسان محتاج یکی از انواع صدقه است.

«تصنیف غرر الحکم، ص 192، ح 3746»

حدیث - 55

قال الامام علی عليه السلام : نعم عونُ الدّعاءِ الخشوعِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: بهترین حالت هنگام دعا، حالت حزن و خشـوع در برابر پروردگار است.

«تصنیف غرر الحکم، ح 3759»

حدیث - 56

قال الامام علی عليه السلام : أربعةٌ لاتُرَدُّ لهم دَعوةً: الامام العادل لرعیّتِهِ، و الوالدُ البارّ لولدِهِ و الولَدُ البارّ لِوالدِهِ و المظلوم .

امام علی عليه السلام فرمودند: دعای چهار نفر ردّ نمی شود (به اجابت می رسد)، 1. امام عادل برای مردمی که رعیّت او هستند. 2. پدر نیکوکار برای فرزندش. 3. فرزند نیکوکار و صالح برای پدرش. 4. دعای مظلوم، که خداوند متعال می فرماید: به عزّت و جلالم سوگند که تو را یاری خواهم کرد، هر چند بعد از گذشت زمانی باشد.

«الارشاد، ج 1، ص 304»

حدیث - 57

قال الامام علی عليه السلام : رُبّما سَئَلتَ الشّیءَ فَلَمْ تُعطَهُ و اُعطیتَ خیراً منهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند: چه بسا چیزی را از خداوند درخواست می کنی و به تو عطا نمی شود، لکن خداوند بهتر از آنرا به تو عطا می کند.

«تصنیف غرر الحکم، ح 3765»

حدیث - 58

قال الامام علی عليه السلام : انّ دعوةَ المظلومِ مجابَةٌ عنـد اللهِ سـبحانَهُ لانَّـهُ یطلُـبُ حقَّهُ و اللهُ تعالی أعدَلُ(مِنْ) أن یمْنَعَ ذا حقٍّ حقَّهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند: بدرستی که خدای متعال دعای مظلوم را اجابت مـی کند؛ زیرا او حقّ خود را طلب می کند و خداوند عادل تر از آن است که مانع از رسیدن حق به صاحب حقّ شود.

«تصنیف غرر الحکم، ح 3761»

حدیث - 59

قال الامام علی عليه السلام : إنَّ کَرَمَ اللهِ سبحانَهُ لا یـنقُضُ حِکمَتَـهُ فلـذلِکَ لا یَقَـعُ الاِجابَةَ فی کلِّ دعوَةٍ.

امام علی عليه السلام فرمودند: بدرستی که کرم و فضل پروردگار مخـالف و جـدای از حکمت او نمی باشد، پس از این رو هر دعائی را اجابت نمی کند.

«تصنیف غرر الحکم، ص 193، ح 3764»

حدیث - 60

امام علی عليه السلام فرمودند: گناه و معصیت مانع از اجابت دعا می شود.

«تصنیف غرر الحکم، ص 193، ح 3766»

حدیث - 61

قال الامام علی علیه‌السلام : من قَرَعَ بابَ اللهِ فُتِحَ لَهُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: کسی که درب(خانه) خداوند را بکوبد، به روی او گشوده خواهد شد.

«تصنیف غرر الحکم، ح 3751»

حدیث - 62

قال الامام علی علیه‌السلام : أحبُّ الأعمالِ الی الله عزّوجلَّ فی الارضِ الدّعاءُ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: دوست داشتنی ترین کارها در نزد پروردگار در روی زمین، دعاء است.

«اصول کافی، ج 2، ص 467»

حدیث - 63

قال الامام علی علیه‌السلام: الدُّعاء مفتاحُ الرّحمةِ و مصباحُ الظُّلمَةِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: دعا کلید گشایش رحمت الهی و چراغ روشنگر در تاریکی است.

«بحارالانوار، ج 93، ص 300»

حدیث - 64

قال الامام علی عليه السلام : أعجَزُ النّاسِ من عَجَزَ عنِ الدّعاءِ.

امام علی عليه السلام فرمودند: عاجزترین و ناتوان ترین مردم، کسی است که از دعا کردن ناتوان باشد.

«تصنیف غرر الحکم، ح 3742»

حدیث - 65

قال الامام علی عليه السلام فی وصیّة لابنه الحسن عليه السلام : اِعلم أنّ الّذی بیدهِ خزائِنُ ملکوتِ الدّنیا و الآخرةِ قَدْ أذِنَ لدعائِکَ و تکفَّلَ لاِ جابتِکَ و أمَرَکَ أن تسألَهُ لِیُعطیکَ و هو رحیمٌ کریمٌ.

امام علی عليه السلام در وصیت به فرزندش امام حسن عليه السلام فرمودند: بدان همانا خداوندی که گنجینه های ملکوت دنیا و آخرت در دست اوست، به تو اجازه داده تا او را بخوانی و خود اجابت دعای تو را بر عهده گرفته است و امر کرده از او درخواست نمائی تا به تو عطا کند و او پروردگاری مهربان و بخشنده است.

«بحارالانوار، ج 77، ص 204»

حدیث - 66

قال الامام الرضا علیه‌السلام :

ان لکل امام عهدا فی عنـق اولیائـه و شـیعته و ان مـن تمـام الوفـاء بالعهـد زیارةقبورهم.

حضرت امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

برای هر امامی، عهـد و پیمـانی بـر گـردن دوسـتان و پیـروان اوسـت و از نشانه‌های وفای کامل به این عهد و پیمان، زیارت قبر امامان است.

«من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 577»

حدیث - 67

قال الامام الرضا علیه‌السلام :

لا تنقضی الأیام و اللیالی حتی تصیر طوس مختلف شیعتی و زواری، الا فمن زارنی فیغربتی بطوس کان معی فی درجتی یوم القیامة مغفورا له.

امام رضا علیه‌السلام (به دعبل) فرمودند:

روزها و شبهای چندانی نمی‌گذرد، مگر این که طـوس، محـل رفـت و آمـد شیعیان و زائران من می‌گردد. آگاه باش! پس هر کس مرا در غـربتم در طـوس زیارت کند، روز قیامت همراه من در درجه من خواهد بـود و آمرزیـده خواهـد گشت.

«بحارالانوار، ج 99، ص 39»

حدیث - 68

قال رسول الله ﷺ :

ستدفن بضعة منی بارض خراسان لا یزورها مؤمن الا اوجب الله لـه الجنـة و حرم جسده علی النار.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

به زودی پاره‌ای از تن من در سرزمین خراسان به خاک سپرده خواهـد شـد. هیچ مؤمنی نیست که او را زیارت کند مگـر آن کـه خداونـد، بهشـت را بـر او واجب می‌کند و بدنش را بر آتش دوزخ حرام می‌سازد.

«من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 585»

حدیث - 69

قال الامام الباقر علیه‌السلام :مروا شیعتنا بزیارة قبر الحسین بن علی - علیه‌السلام - فـان اتیانه مفترض علی کل مؤمن یقرللحسین - علیه‌السلام - بالأمامة من الله.

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:شیعیان ما را دستور دهید کـه قبـر حسـین بـن علی علیه‌السلام را زیارت کنند، چرا که رفتن به زیارت او، بر هر کس که به پیشـوایی الهی آن حضرت (امامت ایشان از جانب خدا) معتقد است، واجب است.

«بحارالانوار، ج 98، ص 1، 3 و4»

حدیث - 70

قال الامام الباقر عليه السلام :انما امر الناس ان يأتوا هذه الأحجار فيطوفوا بها ثم يأتونا فيخبرونا بولايتهم ويعرضوا علينا نصرهم.

امام محمد باقر عليه السلام فرمودند:همانا مردم فرمان یافته‌اند که سراغ این سنگها(ی کعبه) آمده، آنها را طواف کنند، سپس نزد ما آیند و ولایت و همبستگی خویش را به ما خبر دهند و یاری خویش را برما عرضه کنند.

«وسائل الشيعة، ج 10، ص 252»

حدیث - 71

قال رسول الله صلى الله عليه وآله :من زارنی او زار احدا من ذریتی، زرته یوم القیامة فانقذته من اهوالها.

رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمودند:هر کس مرا زیارت کند، یا یکی از فرزندانم را زیارت کند، من هم روز قیامت به زیارت او می‌روم و او را از هول و هراسهای قیامت می‌رهانم.

«بحارالانوار، ج 97، ص 123»

حدیث - 72

قال رسول الله ﷺ :من سلم علی من عند قبری سمعته و من سلم علی من بعید بلغته.

حضرت رسول ﷺ فرمودند:هر کس از کنار قبرم بر من سلام دهد، آن را می‌شنوم و هر کس از دور بر من سلام دهد، آن را به من می‌رسانند.

«بحارالانوار، ج 97، ص 183»

حدیث - 73

قال رسول الله ﷺ :من اتانی زائرا کنت شفیعه یوم القیامة.

پیامبر اسلام ﷺ فرمودند:هر کس به زیارت من آید، در روز قیامت شفیع او خواهم بود.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 261»

حدیث - 74

عن الامام الصادق علیه السلام فی قوله تعالی (خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ.) قال: الغسل عند لقاء کل امام.

امام صادق علیه السلام درباره آیه (خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ.) (در هر مسجد، زینت خود را همراه داشته باشید) فرمودند: مقصود، غسل هنگام زیارت و دیدار هر اماماست.

«بحارالانوار، ج 97، ص 132»

حدیث - 75

(روزی پیامبر با صدای بلند گریست, امام حسین علیه‌السلام عرض کرد:پدر جان چرا گریه کردی؟)پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:جبرئیل به من خبر داد که شما کشته می‌شوید و قبرهای شما پراکنده است.امام حسین علیه‌السلام پرسید: پدر جان! کسی که قبرهای ما را با این پراکندگی زیارت کند،چه پاداشی دارد؟فرمودند: پسرم! آنان گروههایی از امت من هستند که شما را زیارت می‌کنند و با آن زیارت، خواستار برکت‌اند. بر من سزاوار است که روز قیامت سراغ آنان بروم و ازترسهای روز قیامت نجاتشان بدهم.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 259»

حدیث - 76

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله :یا ابا الحسن! ان الله تعالی جعل قبرک و قبر ولدک بقاعا من بقاع الجنة و عرصة منعرصاتها و ان الله جعل قلوب نجباء من خلقه و صفوة من عباده تحن الیکم و تحتملالمذلة و الأذی فیعمرون قبورکم و یکثرون زیارتها.

پیامبر اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله خطاب به امیر المؤمنین علیه‌السلام فرمودند: ای ابا الحسن! خدای متعال، قبر تو و فرزندانت را بقعه‌ای از بقعه‌های بهشت و عرصه‌ای از عرصه‌های آن قرار داده است و همانا خداوند، دلهای بندگان نجیب وبرگزیده خویش را شیفته شما قرار داده است که در راه زیارت شما خواری و اذیتها را به جان می‌خرند و قبرهای شما را آباد می‌کنند و بسیار به زیارت آنها می‌آیند.

«بحارالانوار، ج 97، ص 121»

حدیث - 77

قال رسول الله ﷺ :من زاره فقد زارنی و من زارنـی فکأنمـا زار الله و حـق علی الله ان لا یعذبهبالنار.

پیامبر اکرم ﷺ (درباره شهادت حسین علیه‌السلام و زیارت قبـر آن حضـرت بـه ابن عباس) فرمودند:هر کس او را زیارت کند، مرا زیارت کرده است و هـر کـه مرا دیدار کند، گویی خدا را زیارت کرده است و بر خداوند اسـت کـه او را بـه آتش دوزخ عذاب نکند.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 352»

حدیث - 78

عن الامام العسکری علیه‌السلام :علامات المؤمن خمس: صلاة الخمسـین و زیـارة الأربعین و التختم فی الیمین و تعفیرالجبین و الجهر ببسم الله الرحمن الرحیم.

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:مؤمن پنج نشانه دارد: اقامه پنجـاه رکعـت نماز (مجموع واجبات و مستحبات)، خواندن زیـارت اربعین،انگشـتر در دسـت راست کردن، در سجده پیشانی بر خاک نهادن و بسم الله الـرحمن الـرحیم را(در نماز) بلند گفتن.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 373»

حدیث - 79

قال رسول الله ﷺ :من زار الحسن فی بقیعه ثبت قدمه علی الصراط یوم تزل فیه الأقدام.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:هر کس امام حسن .علیه‌السلام را در بقیع زیارت کند، در روزی که قدمها بر روی پل صراط می‌لغزد، گام اواستوار خواهد بود.

«بحارالانوار، ج 97، ص 141»

حدیث - 80

قلت للامام الرضا علیه‌السلام : ما لمن زار اباک؟ قال علیه‌السلام :له الجنة فزره.

ابن سنان نقل می‌کند که به حضرت رضا علیه‌السلام عرض کردم: پاداش کسی که پدرت (امام کاظم علیه‌السلام) را زیارت کند، چیست؟فرمودند: برای او بهشت است، پس او را زیارت کن.

«سفینة البحار، ج 1، ص 565»

حدیث - 81

قال الامام الهادی علیه‌السلام :لو انک زرت قبر عبد العظیم عندکم لکنت کمن زار الحسین بن علی علیه‌السلام .

(مردی از اهل «ری» با امام هادی علیه‌السلام دیدار کرد، امام از او پرسید: کجا بودی؟گفت: در زیارت امام حسین علیه‌السلام ، حضرت به او فرمودند: آگاه باش! اگر

قبر حضرت عبد العظیم را که پیش شماست زیارت مـی‌کـردی، همچـون کسـی بودی که حسین بن علی علیه‌السلام را زیارت کرده است.

«بحارالانوار، ج 99، ص 268»

حدیث - 82

قال الامام الصادق علیه‌السلام :من لم یستطع ان یزور قبورنـا فلیـزر قبـور صـلحاء اخواننا.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:هر کس که نتواند به زیارت قبر ما (امامـان) بیایـد، پس قبر برادران صالح و شایسته ما را زیارت کند.

«بحارالانوار، ج 74، ص 311»

حدیث - 83

قال الامام الصادق علیه‌السلام :من ترک زیارته و هو یقدر علی ذلک قد عق رسول الله (ص) و عقنا.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:کسی که زیارت امام حسین علیه‌السلام را تـرک کنـد، در حالی که قدرت بر این زیارت دارد،از سوی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله و مـا اهـل بیـت، عاق شده است.

«سفینة البحار، ج 1، ص 564»

حدیث - 84

قال الامام الصادق عليه السلام :ان لله حرما و هو مكةو لرسوله حرما و هو المدينةو لأمير المؤمنين حرما و هو الكوفةو لنا حرما و هو قم، و ستدفن فيه امرأة من ولدی تسمی فاطمة من زارها وجبت لهالجنة.

امام صادق عليه السلام فرمودند:خداوند حرمی دارد که «مکه» است، پیامبر خدا را هم حرمی است که «مدینه» است وامیر المؤمنین هم حرمی دارد که «کوفه» است و ما امامان حرمی داریم که «قم» است.بزودی بانویی از فرزندان من به نام «فاطمه» در آنجا مدفون خواهد شد که هر کس او رازیارت کند، بهشت برایش واجب می‌شود.

«بحارالانوار، ج 99، ص 267»

حدیث - 85

داود الصرفی قال: قلت له ـ یعنی ابا الحسن ـ: انی زرت اباک و جعلت ذلک لک.فقال: لک من الله اجر و ثواب عظیم و منا المحمدة.

داود صرفی می‌گوید: به ابا الحسن (امام کاظم) عليه السلام عرض کردم: من قبر پدرتان را زیارت کردم و آن را برای شما (و به نیابت از شما) قرار دادم. حضرت فرمودند: تو از سوی خداوند پاداش بزرگی داری و از ما نیز برای تو ستایش است.

«بحارالانوار، ج 99، ص 256»

حدیث - 86

قال الامام الصادق علیه السلام :اذا بعدت باحدکم الشقة و نأت به الدار فلیصعد اعلی منزله فلیصل رکعتین و لیؤمبالسلام الی قبورنا، فان ذلک یصل الینا.

امام صادق علیه السلام فرمودند:هرگاه (زیارت ما) بر یکی از شما سخت و طاقت فرسا بود و خانه‌اش هم دور بود، پس بربام خانه‌اش بالا رود و دو رکعت نماز بخواند و با سلام دادن به قبر ما اشاره و قصدکند، همانا سلام او به ما می‌رسد.

«من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 599»

حدیث - 87

قال الامام الصادق علیه السلام :من زار الحسین علیه السلام فی یوم عاشورا وجبت له الجنة.

حضرت صادق علیه السلام فرمودند:هر کس که روز عاشورا امام حسین علیه السلام را زیارت کند، بهشت برای او واجب می‌شود.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 372»

حدیث - 88

قال الامام الصادق علیه السلام :من کان معسرا فلم یتهیأ له حجة الاسلام فلیأت قبر الحسین علیه السلام فلیعرف عنده.

امام صادق علیه السلام فرمودند:کسی که تنگدست باشد و حج واجب برایش فراهم نگردد، پس به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود و عرفه را آنجا باشد.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 360»

حدیث - 89

قال الامام الصادق علیه السلام ما کان من هذا اشد فالثواب فیه علی قدر الخـوف، و من خاف فی اتیانه آمن اللهروعته یوم یقوم الناس لرب العالمین.

امام صادق علیه السلام (به یکی از اصحابش به نام «محمد بن مسلم» که با ترس و دلهره به زیارت قبر اباعبد الله الحسین علیه السلام می‌رفـت)، فرمودنـد: هـر چـه ایـن مسأله دشوارتر و پرمخاطره‌تر باشد، پـاداش در آن زیـارت نیـز بـه انـدازه آن هراس است و هر کس در راه رفتن به زیارت آن حضرت، بیمناک شود، خداوند در روز قیامت که همه مردم در پیشگاه پروردگارجهانیان حضور می‌یابنـد، او را از ترس و بیم، ایمن می‌سازد.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 357»

حدیث - 90

امام صادق علیه السلام فرمودند:هر گاه خواستی امام حسین علیه السلام را زیارت کنی، او را با حالتی اندوهگین و گرفته،پریشان و غبار آلود، گرسنه و تشنه زیارت کن.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 414»

حدیث - 91

قال الامام الصادق علیه‌السلام :من زار واحدا منا کان کمن زار الحسین علیه‌السلام

امام جعفر صادق علیه‌السلام فرمودند:هر کس یکی از ما (امامـان) را زیـارت کنـد، همچون کسی است که سید الشهدا علیه‌السلام رازیارت کرده است.

«بحارالانوار، ج 97، ص 118»

حدیث - 92

قال الامام الصادق علیه‌السلام :من زارنا فی مماتنا فکأنما زارنا فی حیاتنا.

حضرت امام صادق علیه‌السلام فرمودند:هر کس ما را پس از وفاتمان زیـارت کنـد، گویا ما را در حال حیات، زیارت کرده است.

«بحارالانوار، ج 97، ص 124»

حدیث - 93

قال الامام الصادق علیه‌السلام :اذا حج احدکم فلیختم بزیارتنا، لأن ذلـک مـن تمـام الحج.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:هر گاه یکی از شما به حج رفت، آن را با زیارت ما به پایان برساند، چرا که این (دیدار ما) از نشانه‌های تمامیت و کمال حج است.

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 254»

حدیث - 94

قال الامام الصادق علیه السلام :زیارة قبر رسول الله و زیارة قبور الشهداء و زیارة قبر الحسین تعدل حجة مبرورةمع رسول الله.

امام صادق علیه السلام فرمودند: زیارت قبر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم و زیارت قبر شهیدان و زیارت قبر امام حسین علیه السلام برابراست با یک حج مقبول همراه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 278»

حدیث - 95

قال الامام الصادق علیه السلام :من زار جدی عارفا بحقه کتب الله له بکل خطوة حجة مقبولة و عمرة مبرورة، و اللهیابن مارد ما تطعم النار قدما تغبرت فی زیارة امیرالمؤمنین ماشیا کان او راکبا، یاابن مارد ! اکتب هذا الحدیث بماء الذهب.

امام صادق علیه السلام (در جواب «ابن مارد» ، که از آن حضرت درباره فضیلت زیارت جدش امیرالمؤمنین علیه السلام سؤال کرد)، فرمودند:هر کس جدم را از روی معرفت به حق او زیارت کند، خداوند در برابر هرگام، برایش پاداش یک حج و عمره مقبول می‌نویسد. به خدا قسم ای پسر مارد! هرگز آتش،قدمی را که در راه زیارت امیرالمؤمنین سواره یا پیاده غبار آلود شود، نمی‌سوزاند.ای پسر مارد ! این حدیث را با آب طلا بنویس!

«وسائل الشیعة، ج 10، ص 294»

حدیث - 96

قال الامام السجاد علیه السلام فی مناجاةِ المتَوسّلین: الهی لیسَ لی وسیلَةٌ اِلیکَ الاّ عواطِفُ رأفتکَ و لا لی ذریعَةٌ الیکَ الاّ عواطفُ رحمتِکَ و شَفاعَةُ نبیِّکَ نبیّ الرحّمةِ ... .

امام سجاد علیه السلام در مناجات متوسلین می فرماید: خداوندا، من وسیله ای در درگاهت ندارم مگر عواطف محبت آمیز تو و دست آویزی جهت رسیدن به تو ندارم مگر عطاهای رحمتِ تو و شفاعت پیغمبرت، که نبیّ رحمت و نجات دهنده امّت از گمراهی است، پس این دو را سبب رسیدن من به مغفرت و آمرزش خود قرار ده و وسیله ای جهت دست یافتن به خشنودی و رضای خود بگردان.

«بحار الانوار، ج 91، ص 149»

حدیث - 97

قال ابو عبدالله علیه السلام اذا ادرکتَ هذا الزمان فادع بهذا الدعاء: اللهمَّ عَرِّفنی نفسَکَ فانَّک اِن لم تُعرِّفْنی نفسَک لم اعرِف نَبیَّکَ، اللهمَّ عرِّفْنی ...

امام صادق علیه السلام فرمودند: ... هر گاه زمان غیبت را درک کردی پس این دعا را بخوان: خداوندا شناخت خودت را به من عطا کن، چرا که اگر تو خود را به من نشناسانی، نبیّت را نخواهم شناخت، خداوندا رسولت را به من بشناسان، چرا که اگر شناخت رسولت را به من عطا نکنی، حجت تو (امام زمان) را نخواهم

شناخت، خداوندا حجتت را به من بشناسان، چرا که اگر او را به مـن نشناسـانی از دینم گمراه می شوم.

«الکافی، ج 1، ص 337»

حدیث - 98

قال الله عزّوجلّ:

ای آدم! آن‌چه بین من و توست: از تو دعا و از من اجابت.

(الخصال244/1)

حدیث - 99

قال الامام السجاد علیه‌السلام: اللّهم انّی اسئلک ان تملَاَء قلبی حُبّاً لکَ.

امام سجاد علیه‌السلام در دعا اینگونه می فرمودند: خداوندا قلب مـرا از محبـت بـه خودت سرشار نما.

«بحارالانوار، ج 95، ص 93»

حدیث - 100

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله: اللّهم اجعَلْ حبَّکَ احبَّ الاشیاء عندی ... و اقطـع عنّـی حاجاتِ الدّنیا بالشّوق الی لقائک.

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله در مناجات با پروردگار اینگونه دعا می نمودنـد: خداونـدا محبت خودت را دوست داشتنی ترین چیزها در نزد من قرار بده ... و به واسطه شوق به دیدارت حاجات دنیا را از دل من بر کن.

«کنزل العمال، ح 3648»

حدیث - 101

قال رسول الله ﷺ : اللّهم انّی اسئُلکَ حُبَّکَ و حُبَّ مَنْ یُحبُّکَ و العَمَل الذّی یبلّغُنی حُبَّکَ، اللهمَّ اجْعَل حُبَّکَ احبُّ الیَّ من نَفسی و اهلی و الماءِ الباردِ.

رسول اکرم ﷺ در مناجات با پروردگار اینگونه دعا مـی کردنـد: خداونـدا محبت خود و محبت دوستدارانت را از تو خواستارم، (خداوندا) عملی را به مـن ارزانی کن که با آن به محبت تو دست یابم، خداوندا محبت و دوستی خودت را از دوست داشتن من نسبت به خودم و خانواده ام و آب خنک و گوارا، بیشـتر و محبوبتر گردان.

«کنزالعمال، ج 2، ص 209»

حدیث - 102

رسول اللّه ﷺ :

اللّهُمَّ هذا شَهرُ رَمَضانَ الَّذی أنزَلتَ فیهِ القُرآنَ ، هُدیً لِلنّاسِ وبَیِّناتٍ مِنَ الهُدی وَالفُرقانِ ، أمَرتَنا فیهِ بِعِمارَةِ المَساجِدِ وَالدُّعاءِ وَالصِّیامِ وَالقِیامِ ، وضَمِنتَ لَنـا فیـهِ الإِجابَةَ .

پیامبر خدا ﷺ :

پروردگارا! این ، ماه رمضان است که در آن ، قـرآن را بـرای هـدایت مـردم همراه با نشانه‌های روشنِ هدایت و وسیله تشخیص حق از باطل ، فرو فرستادی

. در آن ، ما را به آباد کردن مسجدها و دعا و روزه و نماز ، فرمان دادی و اجابت را برایمان تضمین فرمودی .

البلد الأمين: ص 198 ، بحار الأنوار: ج 98 ص 78 ح 2 .

حدیث - 103

امام علی عليه‌السلام :

أنفَذُ السِّهامِ دَعوَةُالمَظلوم .

کاری‌ترین تیرها ، دعای ستمدیده است .

غرر الحكم : 2979 منتخب ميزان الحكمة : 352

حدیث - 104

امام علی عليه‌السلام :

ما سَألتُ ربِّی أولادا نُضْرَ الوَجهِ، ولاسَألتُهُ وَلَدا حسَنَ القامَةِ ، ولكنْ سَألتُ ربِّی أولادا مُطِيعِينَ للّهِ وَجِلِينَ مِنهُ ؛ حتّی إذا نَظَرتُ إلَيهِ وهُو مُطيعٌ للّه قَرَّت عَينی ؛

من از پروردگار خود نه فرزندانی زیبارو خواستم و نه فرزندی خوش قد و قامت ، بلکه از پروردگارم فرزندانی خواستم که فرمانبردار خدا باشند و از او بترسند ، تا وقتی به او نگاه کنم و ببینم از خداوند فرمان می‌برد ، چشمم روشن شود .

بحار الأنوار : 104 / 98 / 66

حدیث - 105

امام صادق علیه‌السلام :

هر کس بخواهد زنش بچّه‌دار شود ، پس از نماز جمعه ، دو رکعت نماز بگزارد و در آنها رکوع و سجده را طولانی سازد و سپس بگوید : «خداوندا! به حرمت آنچه زَکَریّا بدان از تو مسئلت داشت ، از تو می‌خواهم. پروردگارا! مرا تنها مگذار که تو خود ، برترینِ وارثانی . خداوندا! از نزد خویش ، مرا فرزندانی پاک ببخش که تو شنوای دعایی . خداوندا! به نام تو او را بر خویش حلال ساختم و به امانت تو ، او را در اختیار گرفتم . اکنون ، اگر در رَحِم او برایم فرزندی تقدیر کرده‌ای ، او را فرزندی خجسته و پیراسته قرار ده و در او برای شیطان ، بهره و سهمی قرار مده» .

بحار الأنوار ، جلد 90 ، صفحه 71 ، حدیث - 14 دانش نامه احادیث پزشکی : 1 / 616

حدیث - 106

امام باقر عليه‌السلام :

إذا أرَدتَ الوَلَدَ فَقُل عِندَ الجِماعِ :

«اللّهُمَّ ارزُقنی وَلَداً وَاجعَلهُ تَقِیّاً لَیسَ فی خَلقِهِ زِیادَةٌ ولا نُقصانٌ ، وَاجعَل عاقِبَتَهُ إلی خَیرٍ» ؛

اگر فرزند خواستی ، در هنگام آمیزش بگو : «خداوندا! مرا فرزندی روزی کن و او را پرهیزگاری که در خلقت وی فزونی و کاستی‌ای نیست ، قرار ده و عاقبت او را به خیر گردان» .

الکافی ، جلد 6 ، صفحه 10 ، حدیث - 12

حدیث - 107

امام علی عليه‌السلام :

زُورُوا مَوتاکُم ؛ فإنّهُم یَفرَحُونَ بِزِیارَتِکُم ، ولْیَطلُبِ الرَّجُلُ حاجَتَهُ عِندَ قَبرِ أبیهِ وأُمِّهِ بعدَما یَدعُو لَهُما ؛

اموات خود را زیارت کنید ؛ زیرا آنان از دیدار شما خوشحال می‌شوند ؛ انسان باید بعد از آن که بر سر قبر پدر و مادر خود برایشان دعا کرد حاجت خود را (از خدا) بخواهد .

الخصال : 618 / 10 منتخب میزان الحکمة : 258

حدیث - 108

امام علی علیه‌السلام :

الدُّعاءُ تُرْسُ المُؤمِنِ؛

دعا، سپر مؤمن است.

الکافی: ج 2، ص 468 ح 4

حدیث - 109

امام باقر علیه‌السلام :

علَیکَ بالدُّعاءِ لإخوانِکَ؛

برای برادرانت دعاکن.

میزان الحکمة: ح 5955

حدیث - 110

امام صادق علیه‌السلام :

إنّ اللّهَ یُحِبُّ أن یُسألَ ویُطلَبَ ما عِندَهُ؛

خداوند، خوش دارد که از او خواهش شود و از آنچه نزد اوست، درخواست گردد.

الکافی، ج 2، ص 475

حدیث - 111

امام رضا علیه‌السلام :

ألا وإنّی لَمَقتولٌ بِالسّمِّ ظُلما،ومَدفونٌ فی مَوضِعِ غُربَةٍ؛ فَمَن شَدَّ رَحلَهُ إلی زِیارَتِی، استُجیبَ دُعاؤُهُ،وغُفِرَ لَهُ ذَنبُه؛

بدانید که من با زهر ستم، کشته خواهم شد و در خاک غربت، دفن خواهم شد. پس، هر که برای زیارت من بارِ سفر بربندد، دعایش مستجاب و گناهانش آمرزیده می‌شود.

نهج الدعاء، ج1، ص: 381

حدیث - 112

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

مَن طَلَبَ الشّهادَةَ صادِقاً أعطِیَها ولَو لَم تُصِبْهُ؛

هر کس به راستی خواهان شهادت باشد به (مقام) آن می‌رسد، هر چند به شهادت نرسد.

میزان الحکمة، ح 9787

حدیث - 113

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

دعا اسلحه مومن است برای دفع دشمنان و ستون دین است که با آن دین مومن برپاست و نور آسمان و زمین است.

حديث - 114

رسول اكرم ﷺ فرمودند:

لَوكانَ الدّينُ مُعَلّقاً بِالثُّرَيّا لَتَناوَلَهُ اُناسٌ مِن أبناء فارِسَ؛

اگر دين به ستاره ثريّا آويزان باشد، مردمانى از ايرانيان آن را به زير خواهند كشيد.

كنزالعمّال ، ح 34130 .

حديث - 115

امام حسين عليه‌السلام فرمودند:

اَللّهُمَّ لا تَسْتَدْرِجنى بِالاِْحسانِ وَ لا تُؤَدِّبنى بِالْبَلاءِ ؛

خدايا! با غرق كردن من در ناز و نعمت، مرا به پرتگاه عذاب خويش مَكشان و با بلايا (گرفتارى‌ها) ادبم مكن.

عيون اَخبار الرضا ، ج 1، ص 107 ح 1

حديث - 116

امام على عليه‌السلام فرمودند:

اَللّهُمَّ ارْزُقنى عَقْلاً كامِلاً وَ عَزْما ثاقِبا وَ لُبّا راجِحا وَ قَلْبا زَكيّا وَ عِلْما كَثيرا وَ اَدَبا بارِعا وَاجْعَلْ ذلِكَ كُلَّهُ لى وَلا تَجْعَلْهُ عَلَىَّ بِرَحْمَتِكَ يا اَرْحَمَ الرّاحِمينَ؛

خدایا مرا عقلی کامل ، تصمیمی نافذ، خردی برتر، دلی پاک، دانشی فراوان و ادبی والا روزی کن و تمام اینها را به سود من قرار ده نه به زیانم،ای مهربان‌ترین مهربانان.

غرر الحکم، ح 3813

حدیث - 117

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند:

أنَا الضّامِنُ لِمَن لَم یَهجُس فی قَلبِهِ إلاّ الرِّضا أن یَدعُوَ اللّهَ فَیُستَجابَ لَهُ؛

کسی که در دلش هوایی جز خشنودی خدا خطور نکند، من ضمانت می‌کنم که خداوند دعایش را مستجاب کند.

کافی، ج2، ص62، ح11

حدیث - 118

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند :

مِن سَعادَةِ ابنِ آدَمَ اسْتِخارَةُ اللّهِ و رِضاهُ بِما قَضَی اللّهُ و مِن شِقْوَةِ ابن آدَمَ تَرکُهُ اسْتِخارَةَ اللّهِ و سَخَطُهُ بِما قَضَی اللّهُ ؛

از خوشبختی انسان درخواست خیر از خداوند و خشنودی به خواست اوست و از بدبختی انسان است که از خدا درخواست خیر نکند و به خواست او ناخشنود باشد.

تحف العقول، ص 55

حدیث - 119

پیامبراکرم ﷺ فرمودند :

اِغتَنِمُوا الدُّعاءَ عِندَ الرِّقّةِ فَإنّها رَحمَةٌ؛

دعا کردن را در هنگام رقّت قلب غنیمت شمرید، که رقت قلب، رحمت است.

بحارالأنوار، ج93، ص347، ح14

حدیث - 120

اَللّهُمَّ ارزُقنی حُبَّکَ وَحُبَّ مَن یُحِبُّکَ وَحُبَّ ما یُقَرِّبُنی إلی حُبِّکَ وَاجعَل حُبَّکَ أحَبَّ إلَیَّ مِنَ الماءِ البارِدِ؛

خدایا روزی کن مرا محبّت خودت و محبّت دوستدارانت را و محبّت آنچه مرا به تو نزدیک می کند و محبّت خودت را نزد من از آب خنک محبوب تر گردان.

محجة البیضاء، ج8، ص5

حدیث - 121

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ان الله یحشر الناس علی نیاتهم یوم القیامة ؛

به درستی که خداوند، مردم را در روز قیامت به شکل و شمایل نیاتشان محشور می کند.

(میزان الحکمة ، ج 10، ص 272).

حدیث - 122

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

يستجب الدعاء فی اربعة مواطن : فی الوتر و بعد الفجر، و بعد الظهر، و بعد المغرب ، و فی روایة یسجد بعد المغرب و یدعو، فی سجوده؛

دعا در چهار جا مستحب است : در نماز وتر، بعد از فجر، بعد از نماز ظهر و مغرب . در روایتی آمده که پس از نماز مغرب ، انسان به سجده رود و در سجده اش دعا بخواند.

(بحارالانوار، ج 85، ص 324).

حدیث - 123

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

إِنّ اللّه يُؤَخِّرُ إِجابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقا إلى دُعائِهِ وَيَقُولُ: صَوتٌ أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ، وَيُعَجِّلُ إجابَةَ دُعاءِ الْمُنافِقِ وَيَقُولُ: صَوْتٌ أَكْرَهُ سَماعَهُ؛

خداوند اجابت دعای مؤمن را به شوق (شنیدن) دعایش به تأخیر می اندازد و می گوید: «صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم» و در اجابت دعای منافق عجله می کند و می گوید: صدایی است که از شنیدنش بدم می آید.

(فقه الرضا علیه‌السلام ، ص 345)

حدیث - 124

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

أعجَزالنّاسِ مَن عَجَزَ عَنِ الدُّعاء؛

عاجزترین مردم کسی است که نتواند دعا کند.

(بحارالانوار، ج93، ص 294)

حدیث - 125

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:

اَمّا حَقُّ ذِی المَعروفِ عَلَیکَ فَان تَشکُرَهُ وَ تَذکُرَ مَعروفَهُ وَ تَکسِبَهُ المَقالَةَ الحَسَنَةَ وَ تُخلِصُ لَهُ الدُّعاءَ فیما بَینَکَ وَ بَینَ اللّه عَزّوَجَلّ، فَاِذا فَعَلتَ ذلِکَ کُنتَ قَد شَکَرتَهُ سِرّاً وَ عَلانیَةً ثُمّ اِن قَدَرتَ عَلی مُکافاتِهِ یَوما کافَیتَهُ؛

حق کسی که به تو نیکی کرده ، این است که از او تشکر کنی و نیکی اش را به زبان آوری و از او به خوبی یاد کنی و میان خود و خدای عزّوجلّ برایش خالصانه دعا کنی ، هرگاه چنین کردی بی گمان در پنهان و آشکار از او تشکر کرده ای . سپس اگر روزی توانستی نیکی او را جبران کنی ، جبران کن .

(خصال، ص 568)

حدیث - 126

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:

مَن لَم یَرجُ النّاسَ فی شَیْ ءٍ وَرَدَّ أمرَهُ إلَی اللّه عَزّوَجَلّ فی جَمیعِ اُمورِهِ استَجابَ اللّه عَزّوَجَلّ لَهُ فی کُلِّ شَیْءٍ؛

هر کس در هیچ کاری به مردم امید نبندد و همه کارهای خود را به خدای عزوجل واگذارد، خداوند هر خواسته ای که او داشته باشد اجابت کند.

(کافی، ج2، ص148، ح3)

حدیث - 127

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند:

أنَا الضّامِنُ لِمَن لَم یَهجُس فی قَلبِهِ إلاّ الرِّضا أن یَدعُوَ اللّه فَیُستَجابَ لَهُ؛

کسی که در دلش هوایی جز خشنودی خدا خطور نکند، من ضمانت می کنم که خداوند دعایش را مستجاب کند.

(کافی، ج2، ص62، ح11)

حدیث - 128

امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

أوشَک دَعوَةً وَ أسرَعُ إجابَةُ دُعاءُ المَرءِ لاِخیهِ بِظَهرِ الغَیبِ؛

دعایی که بیشتر امید اجابت آن می رود و زودتر به اجابت می رسد، دعا برای برادر دینی است در پشت سر او.

(اصول کافی، ج1، ص52)

حدیث - 129

امام کاظم علیه‌السلام فرمودند:

دعوة الصائم تستجاب عند افطاره؛

دعای شخص روزه دار هنگام افطار مستجاب می شود.

(بحار الانوار، ج 92، ص 255، ح 33)

حدیث - 130

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اَلذُّنوبُ الّتی تُغَیِّرُ النِّعَمَ البَغیُ وَ الذُّنوبُ الّتی تورِثُ النّدَمَ القَتلُ وَ الّتی تُنزِلُ النِّقَمَ الظُّلمُ وَالّتی تَهتِکُ السُّتورَ شُربُ الخَمرِ وَ الّتی تَحبِسُ الرِّزقَ الزِّنا وَ الّتی تُعَجِّلُ الفَناءَ قَطیعَةُ الرَّحِمِ وَالّتی تَرُدُّ الدُّعاءَ وَ تُظلِمُ الهَواءَ عُقوقُ الوالِدَینِ؛

گناهی که نعمت ها را تغییر می دهد، تجاوز به حقوق دیگران است. گناهی که پشیمانی می آورد، قتل است. گناهی که گرفتاری ایجاد می کند، ظلم است. گناهی که آبرو می بَرد، شرابخواری است. گناهی که جلوی روزی را می گیرد، زناست. گناهی که مرگ را شتاب می بخشد، قطع رابطه با خویشان است. گناهی که مانع استجابت دعا می شود و زندگی را تیره و تار می کند، نافرمانی از پدر مادر است.

(علل الشرایع، ج 2، ص 584)

حدیث - 131

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إنّ العَبدَ لَيَدعو فَيَقولُ اللّه عَزّوَجَلّ لِلمَلَكَينِ: قَدِ استَجَبتُ لَهُ وَلكِن احبَسوهُ بِحاجَتِهِ ، فَإِنّي اُحِبُّ أن أسمَعَ صَوتَهُ وَ إنّ العَبدَ لَيَدعو فَيَقولُ اللّه تَبارَكَ وَتَعالى: عَجِّلوا لَهُ حاجَتَهُ فَإِنّي اُبغِضُ صَوتَهُ؛

هر آینه بنده دعا می کند و خداوند عزوجل به دو فرشته می فرماید: من دعای او را مستجاب کردم اما حاجتش را نگهدارید، زیرا دوست دارم صدای او را بشنوم و همانا بنده دعا می کند و خداوند تبارک و تعالی می فرماید: زود خواسته اش را برآورید که من خوش ندارم صدای او را بشنوم.

(کافی، ج2، ص489، ح3)

حدیث - 132

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إذا أرادَ أحَدُكُم أن يُستَجابَ لَهُ فَليُطَيِّب كَسبَهُ وَليَخرُج مِن مَظالِمِ النّاسِ ، وَ إنّ اللّه لا يَرفَعُ إلَيهِ دُعاء عَبدٍ وَفي بَطنِهِ حَرامٌ أو عِندَهُ مَظلَمَةٌ لأحَدٍ مِن خَلقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

(بحارالأنوار، ج93، ص321، ح31)

حدیث - 133

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

عَلَیکُم بِالدُّعاءِ ، فَإنّکُم لاتَقَرّبونَ إلَی اللّه بِمِثلِهِ ، وَلا تَترُکوا صَغیرَةً لِصِغَرِها أن تَدعُوا بِها ، إنّ صاحِبَ الصِّغارِ هُوَ صاحِبُ الکِبارِ؛

شما را سفارش می کنم به دعا کردن، زیرا با هیچ چیز به مانند دعا بـه خـدا نزدیک نمی شوید و دعا کردن برای هیچ امـر کـوچکی را، بـه خـاطر کوچـک بودنش رها نکنید، زیرا حاجتهای کوچک نیز به دسـت همـان کسـی اسـت کـه حاجتهای بزرگ به دست اوست.

(کافی، ج2، ص467، ح6)

حدیث - 134

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

رُبَما سَألتَ الشّیْ ءَ فَلا تُؤتاهُ وَاُوتیتَ خَیرا مِنهُ عاجِلاً أو آجِلاً أو صَرَفَ عَنکَ لِما هُوَ خَیرٌ لَکَ، فَلَرُبَّ أمرٍ قَد طَلَبتَهُ فیهِ هَلاکُ دینِکَ لَو اوتیتَهُ، فَلتَکُن مَسـألَتُکَ فیما یَبقی لَکَ جَمالُهُ وَیُنفی عَنکَ وَبالُهُ؛

گاه چیزی را (از خدا) می خواهی اما به تو داده نمی شود و دیر یا زود بهتـر از آن به تو داده می شود، یا به خاطر آنچه خیر و مصلحت تـو در آن اسـت از برآورده شدن خواسته ات دریغ می شود، زیرا بسا خواسته ای که اگـر بـرآورده شود به نابودی و تباهی دین تو می انجامد، پـس، چیـزی بخـواه کـه زیبـایی و نیکیش برایت می ماند و پیامد سوئی ندارد.

(نهج البلاغه، نامه 31)

حدیث - 135

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

مَنْ أرادَ تُسْتَجابُ دَعْوَتُهُ وَأنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيُفَرِّجْ عَنْ مُعْسِرٍ؛

هر کس می خواهد دعایش مستجاب و اندوهش برطرف شود، به تنگدست مهلت دهد.

(کنزالعمال، ج 6، ص 215، ح 15398)

حدیث - 136

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لا يُرَدُّ دُعاءٌ أوَّلُهُ بِسْمِ اللّهِ الرّحمنِ الرّحيمِ

دعایی که با بسم اللّه الرحمن الرحیم شروع شود، رد نمی شود.

(الدعوات، ص 52)

حدیث - 137

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اُدعُوا اللهَ وَ اَنتم مُوقِنونَ بِالاِجابَةِ وَاعلَموا اَنّ اللهَ لا يَستَجِيبُ دُعاءَ مِن قَلبِ غافِلٍ لاه؛

خدا را بخوانید و به اجابت دعای خود یقین داشته باشید و بدانید که خداوند دعا را از قلب غافل بیخبر نمی پذیرد.

(کنز العمال، ج2، ص72)

حدیث - 138

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

یا عَلیُّ مَن أکَلَ الحَلالَ صَفادینُهُ، وَرَقّ قَلبُهُ، وَدَمِعَت عَیناهُ مِن خَشیَةِ اللّه تَعالی وَلَم یَکُن لِدَعوَتِهِ حِجابٌ؛

ای علی هر کس حلال بخورد، دینش صفا می یابد، رقّت قلب پیدا می کند، چشمانش از ترس خداوند متعال پر اشک می شود و برای (استجابت) دعایش مانعی نمی باشد.

(میراث حدیث - ، ج2، ص18، ح2)

حدیث - 139

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

صَلاةُ اللّیلِ مَرضاةٌ لِلرّبِّ وَ حُبُّ المَلائِکَةِ وَ سُنّةُ النبیاءِ وَ نورُ المَعرفَةِ وَ اَصلُ الیمانِ وَ راحَةُ البدانِ وَ کَراهیَةٌ لِلشّیطانِ وَ سِلاحٌ عَلَی العداءِ وَ اِجابَةٌ لِلدُّعاءِ وَ قَبولُ العمالِ وَ بَرَکَةٌ فِی الرِّزقِ؛

نماز شب، موجب رضایت پروردگار، دوستی فرشتگان، سنت پیامبران، نور معرفت، ریشه ایمان، آسایش بدن ها، مایه ناراحتی شیطان، سلاحی بر ضدّ دشمنان، مایه اجابت دعا، قبولی اعمال و برکت در روزی است.

(ارشاد القلوب، ج 1، ص 191)

حدیث - 140

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

إذا لَم يَأمُروا بِمَعروفٍ وَلَم يَنهَوا عَن مُنكَرٍ وَلَم يَتّبِعوا الأخيارَ مِن أهلِ بَيتي ، سَلّطَ اللّه عَلَيهِم شِرارَهُم ، فَيَدعوا عِندَ ذلِکَ خِيارُهُم فَلا تُستَجابُ لَهُم؛

هرگاه (مردم) امر به معروف و نهی از منکر نکنند، و از نیکان خاندان من پیروی ننمایند، خداوند بدانشان را بر آنان مسلّط گرداند و نیکانشان دعا کنند امّا دعایشان مستجاب نشود .

(امالی صدوق، ص 254)

حدیث - 141

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اَلصَّدَقَةُ تَدفَعُ البَلاءَ وَ هِيَ اَنجَحُ دَواءٍ وَ تَدفَعُ القَضاءَ وَ قَد اُبرِمَ اِبراما وَ لا يَذهَبُ بِالدواءِ اِلاّ الدُّعاءُ وَ الصَّدَقَةُ؛

صدقه بلا را برطرف می کند و مؤثرترینِ داروست. همچنین، قضای حتمی را برمی گرداند و درد و بیماری ها را چیزی جز دعا و صدقه از بین نمی برد.

(بحارالأنوار، ج 93، ص 137، ح 71)

حدیث - 142

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

مَن أرادَ أن تُستَجابَ دَعوَتُهُ وَأن تُکشَفَ کُربَتُهُ فَلیُفَرِّج عَن مُعسِرٍ؛

هر کس می خواهد دعایش مستجاب شود و غمش از بین برود باید گره از کار گرفتاری باز کند.

(نهج الفصاحه، ح 2961)

حدیث - 143

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

اِغتَنِمُوا الدُّعاءَ عِندَ الرِّقّةِ فَإنّها رَحمَةٌ؛

دعا کردن را در هنگام رقّت قلب غنیمت شمرید، که رقت قلب، رحمت است.

(بحارالأنوار، ج93، ص347، ح14)

حدیث - 144

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لَیسَ شَیْ ءٌ أسرَعَ إجابَةً مِن دَعوَةِ غائِبٍ لِغائِبٍ؛

هیچ دعایی زودتر از دعایی که انسان در غیاب کسی می کند، مستجاب نمی شود.

(بحارالأنوار، ج93، ص359، ح17)

حدیث - 145

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

مَن سَرّهُ أن يَستَجيبَ اللّه لَهُ عِندَ الشّدائِدِ وَالكَربِ فَليُكثِرِ الدُّعاءَ فِي الرّخاءِ؛

هر کس دوست دارد خداوند هنگام سختی ها و گرفتاری ها دعای او را اجابت کند، در هنگام آسایش، دعا بسیار کند.

(نهج الفصاحه، ح 3023)

حدیث - 146

امام علی علیه السلام فرمودند:

نِعمَ عَونُ الدُّعاءِ الخُشُوعُ ؛

خشوع ، چه نیک یاوری است برای دعا .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 9945

حدیث - 147

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَن قَرَعَ بابَ اللّهِ فُتِحَ لَهُ ؛

هر کس درِ خانه خدا را بکوبد ، به رویش گشوده می‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8292

حدیث - 148

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن أُعطِیَ الدُّعاءَ لَم یُحرَمِ الإجابَةَ ؛

هرکه را توفیق دعا داده شود ، از پذیرش آن محروم نشود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 8143

حدیث - 149

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن أحسَنَ المَسأَلَةَ أُسعِفَ ؛

هر کس به روشی نیکو درخواست کند ، خواسته‌اش برآورده می‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 7693

حدیث - 150

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

بِالدُّعاءِ یُستَدفَعُ البَلاءُ ؛

با دعا، دفع بلا خواسته می‌شود .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 4240

حدیث - 151

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلدُّعاءُ لِلسّائِلِ إحدَی الصَّدَقَتَینِ ؛

دعا کردن برای حاجتْخواه ، یکی از دو صدقه است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 1620

حدیث - 152

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

الا و ان الإجابة تحت قبته والشفاء فی تربته، و الائمة علیهم‌السلام من ولده؛

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

بدانید که اجابت دعا، زیر گنبد حرم او(امام حسین علیه‌السلام) و شفاء در تربت او، و امامان علیهم‌السلام از فرزندان او هستند.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ???

حدیث - 153

قال الصّادق عليه السلام :

اَللّهم ... وَ ارْحَمْ تِلْکَ الاَعْیُنَ الّتی جَرَتْ دُمُوعُها رَحْمَةً لَنا وَ ارْحَمْ تِلْکَ الْقُلُوبَ الّتی جَزَعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنا

وَ ارْحَمِ الّصَرْخَةَ الّتی کانَتْ لَنا ؛

امام صادق عليه السلام بر سجّاده خود نشسته و بر زائران و سوگواران اهل بیت ، چنین دعا می کردند و می فرمودند:

خدایا ... آن دیدگان را که اشکهایش در راه ترحّم و عاطفه بر ما جاری شده و دلهایی را که بخاطر ما نالان گشته و سوخته و آن فریادها و ناله هایی را که در راه ما بوده است ، مورد رحمت قرار بده .

بحارالانوار، ج 98، ص 8

حدیث - 154

امام علی عليه السلام :

کانَ رَسولُ اللّه صلى الله عليه وآله وسلم إذا رَأَی الفاکِهَةَ الجَدیدَةَ قَبَّلَها ووَضَعَها عَلی عَینَیهِ وفَمِهِ ، ثُمَّ قالَ :

اللّهُمَّ کَما أرَیتَنا أوَّلَها فی عافِیَةٍ ، فَأرِنا آخِرَها فی عافِیَةٍ؛

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله ، چون میوه‌ای نو می‌دیدند ، آن را می‌بوسیدند و بر روی چشمان و دهانشان می‌نهادند و سپس می‌گفتند:خداوندا ! چنان که آغاز این را در عافیت به ما نشان دادی ، پایان آن را نیز در عافیت به ما بنمایان.

الأمالی للصدوق ، صفحه 338 ، حدیث - 396

حدیث - 155

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَن أرادَ أن تُستَجابَ دَعوَتُهُ وأن تُكشَفَ كُربَتُهُ فَلْيُفَرِّجْ عن مُعسِرٍ ؛

هر که می‌خواهد دعایش مستجاب و اندوهش بر طرف شود ، بـه تنگدسـت مهلت دهد.

کنز العمّال : 15398

حدیث - 156

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

أطِبْ كَسبَكَ تُستَجَبْ دَعوَتُكَ ،فإنّ الرّجلَ يَرفَعُ اللُّقْمَةَ إلى فيهِ (حَرامـا) فمـا تُستَجابُ له دَعوَةٌ أربَعينَ يوما؛

در آمدت را پاک کن تا دعایت مستجاب شود؛ زیرا هرگاه آدمی لقمه [حـرام] به دهان خود ببرد، تا چهل روز دعایی از او پذیرفته نمی‌شود.

کما فی بحار الأنوار : 93 / 358 / 16 .

حديث - 157

امام باقر عليه السلام :

علَيکَ بالدعاءِ لإخوانِکَ بظَهْرِ الغَيبِ فإنّهُ يَهِيلُ الرِّزقَ؛

پشت سر برادرانت دعا کن، که این کار روزی را به طرف تو سرازیر می‌کند .

بحار الأنوار : 76 / 60 / 14

حديث - 158

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

اللّهُمّ ارزُقْ محمّدا وآلَ محمّدٍ ومَن أحَبَّ محمّدا وآلَ محمّدٍ ، العَفافَ والكَفافَ ، وارزُقْ مَن أبغَضَ محمّدا وآلَ محمّدٍ المالَ والوَلَدَ؛

خدایا ! به محمّد و خاندان محمّد و به کسی که محمّد و خاندان او را دوست دارد ، پاکدامنی و روزی به قدر کفاف عطا فرما و به هرکه محمّد وآل محمّد را دشمن دارد مال و فرزند روزی کن .

الكافى : 2 / 140 / 3

حدیث - 159

امام صادق عليه السلام :

إنّ اللّهَ عز و جل جَعَلَ أرزاقَ المؤمنينَ مِن حيثُ لا يَحتَسِبُونَ، وذلکَ أنّ العَبدَ إذا لَم يَعرِفْ وَجهَ رِزقِهِ كَثُرَ دُعاؤهُ؛

خداوند عز و جل روزی مؤمنان را از جایی می‌رساند که فکرش را هم نمی‌کنند ؛ و این بدان علّت است که وقتی مؤمن نداند روزیش از کجا خواهد رسید زیاد دعا می‌کند .

نور الثقلين : 34/354/5

حدیث - 160

قال الصادق عليه السلام :

الساعة التی یستجاب فیها الدعاء یوم الجمعة مابین فراغ الامام من الخطبة الی ان یستوی الناس فی الصفوف ؛

ساعتی که دعا در آن مستجاب است روز جمعه و فاصله میان پایان خطبه(نماز جمعه) تا به صف ایستادن مردم می باشد.

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 41).

حدیث - 161

عن ابی عبدالله - علیه السلام - قال :

من قدم اربعین رجلا من اخوانه فدعا لهم ثم دعا لنفسه ، استجیب لـه فـیهم و فی نفسه؛

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که در قنوت نماز وتر بـرای چهـل مـؤ مـن وسپس برای خود دعا کند، خداوند دعاهای وی را مستجاب گرداند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، باب 45).

حدیث - 162

قال الصادق علیه السلام :

الداعی و المؤ من شریکان ؛

دعا کننده و آمین گوینده دراجـر و اسـتجابت دعـای شـان شـریک هسـتند (یکسانند).

(المواعظ العددیه ، ج 342).

حدیث - 163

قال الصادق علیه السلام :

یا صاحب الدعاء! لا تسئل ما لایکون و لایحل ؛

ای دعاکننده ! چیزی را که نشدنی و حرام است از خداوند درخواسـت مکـن (چون به اجابت نمی رسد).

(عدة الداعی ، ص 140)

حدیث - 164

قال الصادق عليه السلام :

الجلوس بعد صلاة الغداة فی التعقیب و الدعاء حتی تطلع الشمس ابلغ فی طلب الرزق من الضرب فی الارض ؛

هرکس بعد از نماز صبح برای تعقیب و دعا تا طلوع خورشید بنشیند، بهتر از در نوردیدن زمین ، روزی راجلب می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 10 35).

حدیث - 165

قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

من اکل لمقة حرام لم تقبل له صلوة اربعین لیلة و لم یستجب له دعوة اربعین صباحا ؛

کسی که لقمه حرام بخورد، نماز چهل شب او قبول نمی شود، ودعای چهل روز او به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام ، نوری ، ج 4 ص 213)

حدیث - 166

قال الصادق عليه السلام :

اذ رق احدكم فليدع فان القلب لايرق حتى يخلص؛

وقتی دل شما شکست دعا کنید، زیرا دل تا خالص نگردد نمی شکند.

(بحارالانوار، ج 93، ص 345)

حدیث - 167

قال الصادق عليه السلام :

عليک بالدعاء فان فيه شفاء من كل داء ؛

برتو باد به دعا، زیرا دعا درمان هر دردی است .

(میزان الحکمه ، ج 3 ص 248)

حدیث - 168

قال علی عليه السلام :

و ادفعوا امواج البلاء بالدعاء؛

موج بلاها را به وسیله دعا از خود دفع کنید.

(بحارالانوار، ج 93، ص 301)

حدیث - 169

قال الصادق علیه السلام :

ان الله عزوجل لایستجیب دعاء بظهر قلب قاس ؛

همانا خدای تعالی دعایی را که از دل سخت و بـا قسـاوت برخاسـته شـود، اجابت نمی کند.

(بحارالانوار، ج 93، ص 305، میزان الحکمه ، ج 3، ص 257).

حدیث - 170

قال الصادق علیه السلام :

من قدم اربعین رجلا من اخوانه فدعا لهم ثم دعا لنفسه استجیب له فیهم و فی نفسه ؛

هرکس برای چهل تن از برادران (دینی) خود دعاکند و سپس برای خود دعا کند، خدا، دعای او را در حق آنان و او مستجاب کند.

(المواعظ العددیه ، ص 274).

حدیث - 171

قال علی علیه السلام :

من دعا الله اجابه ؛

هرکه خدا را بخواند، خداوند او را پاسخ گوید.

(غررالحکم ، ص 295)

حديث - 172

قال رسول الله ﷺ :

الدعاء مخ العبادة ؛

دعا مغز عبادت است .

(ميزان الحكمه ، ج 3، ص 247)

حديث - 173

قال على عليه السلام :

الدعاء ترس المؤ من ؛

دعا سپر مؤ من است .

(ميزان الحكمه ، ج 3 ص 247)

حديث - 174

قال على عليه السلام :

لايقنطنک تاءخير اجابة الدعاء فان العطية على قدر النبية و ربما تاءخرت الاجابة ليكون ذلک الاعظم لاجر السائل ، و اجزل لعطاء النائل؛

نبايد به تاءخير افتادن اجابت دعا تو را نااميد كند، زيرا عطا وبخشش خداوند به قدر نيت بنده است و چه بسا كه اجابت دعا طول كشد تا پاداش دعاكننده بزرگتر و عطای بخشنده نيز بيشتر گردد.

(غررالحكم ، ص 238)

حدیث - 175

قال الصادق عليه السلام :

الدعاء بعد الفريضة افضل من الصلوة تنفلا ؛

دعای بعد از نماز واجب ، از به جا آوردن نماز نافله برتر است.

(من لایحضره الفقیه ، ج 1 ص 962)

حدیث - 176

قال رسول الله صلی الله علیه و آله :

و ارفعوا الیه ایدیکم بالدعاء فی اوقات صلاتکم فانها افضل الساعات ینظر الله عزوجل فیها بالرحمة الی عباده و یجیبهم اذا ناجوه و یلبیهم اذا نادوه و یستجب لهم اذا دعوه؛

و در اوقات نمازهایتان دستهای خود را به دعا به سوی خدا بردارید، زیرا آن اوقات بهترین ساعات است و خداوند به سوی بندگانش با نظر رحمت نگاه می کند وهنگامی که با او مناجات کنند جواب می دهد زمانی که او را بخوانند، لبیک می گوید و وقتی که به درگاه او دعا کنند، اجابت می فرماید.

(بحارالانوار، ج 96، ص 356)

حدیث - 177

قال رسول الله ﷺ :

تفتح ابواب السماء و یستجاب الدعاء فی اربعة مواطن : عندالتقاء الصفوف فی سبیل الله وعند نزول الغیث وعند اقامة الصلاة وعند رؤ یة الکعبة ؛

چهار موقع درهای آسمان را بگشایند و دعاها رامستجاب کنند:

1 - هنگام تلاقی صفوف مبارزان در راه خدا

2 - هنگام نزول باران

3 - هنگام نماز

4 - هنگام دیدار کعبه.

(نهج الفصاحه ، ص 1168)

حدیث - 178

قال الباقر علیه السلام :

فاذا فرغت من الصلاة المکتوبة فانصب الی ربک فی الدعاء او ارعب الیه فی المساءلة؛

هرگاه از نماز واجب فارغ شدی ، به دعا به سوی پروردگارت بپرداز و رغبت کن به سوی پروردگارت به سوال و درخواست .

(مجمع البیان ، ج 10 ص 509)

حدیث - 179

قال رسول الله ﷺ :

كاءنه قداستغنى غنى خذوا صلاته فاضربوا بها وجهه ؛

بنده مرا بنگریدکه نماز به جای آورد، ولی درخواست حاجت نکرد و گویا از من بی نیاز است نمازش را برگردانید و برچهره اش بکوبید.(بحارالانوار، ج 82 ص 325)

حدیث - 180

قال الصادق علیه السلام :

ان الله عزوجل فرض علیکم الصلوات فی احب الاوقات الیه فاسئلوا الله حوائجکم عقیب فرائضکم ؛

به درستی که خداوند نمازهای واجب را در محبوبترین اوقات واجب کرد، پس حاجات خود را بعد از نمازهایتان بخواهید.

(بحارالانوار، ج 85 ص 324)

حدیث - 181

قال رسول الله ﷺ

ادعوا الله و انتم موقنون بالاجابة و اعلموا ان الله تعالی لایستجب دعاء من قلب غافل لاه

بایقین به استجابت دعای خویش ، خداوند را بخوانید و بدانید که پروردگـار تبارک و تعالی دعایی را که از دل غافل و بی توجه برآیـد، مسـتجاب نخواهـد کرد(الاذکار، ص 356).

حدیث - 182

قال رسول الله ﷺ :

ان الله یستجبی من عبده اذا صلی فی جماعة ثم ساءله حاجة ان ینصرف حتی یقضیها ؛

وقتی بنده نمازش را به جماعت بخواند وحاجتی از خدا بخواهد، خداونـد او را حاجت روا خواهد کرد، زیرا شرم دارد خواسته او را برنیاورد.

(بحارالانوار، ج 88 ص 4)

حدیث - 183

قال علی علیه السلام :

الدعاء مفتاح الرحمة و مصباح الظلمة ؛

دعا کلید رحمت الهی و روشنایی بخش تاریکی هاست.

(میزان الحکمه ، ج 3 ص 245).

حدیث - 184

قال رسول الله ﷺ :

ثلاثه مواطن لاترد فیها دعوة عبد: رجل یکون فی بریة حیث لایراه احد الاالله فیقوم فیصلی و رجل یکون معه فئة فیقر عنه اصحابه فبثبت و رجل یقوم من آخر اللیل ؛

سه مورد است که دعای کسی در آن رد نمی شود: یکی آن مردی که در بیابان باشد و کسی جز خدا او را نمی بیند برخیزید و نماز گزارد. دیگر آن مردی که با گروهی در جنگ باشد و یاران وی بگریزند و او استوار ماند. سوم آن که مرد در آخر شب برای عبادت برخیزد.(کنزالعمال ، ج 2 - ص 102، ص 3336)

حدیث - 185

قال رسول الله ﷺ :

من ادی فریضة فله عندالله دعوة مستجابه ؛

هرکس نماز واجبی را به جای آورد یک دعای مستحب نزد خدا خواهد داشت .

(بحارالانوار، ج 85، ص 321).

حدیث - 186

قال الصادق عليه السلام :

یستجاب الدعاء فی اربعة مواطن : فـی الـوتر و بعـد الفجـر و بعـد الظهـر و بعدالمغرب؛

دعا در چهار وقت به اجابت می رسد:

1 - در نماز وتر

2 - پس از نماز صبح

3 - بعد از نماز ظهر

4 - پس از مغرب.

(بحارالانوار، 85، ص 324 روضة المتقین ، ج 12 ص 38).

حدیث - 187

قال الصادق عليه السلام :

من صلی صلوة و عقب الی اخری فهو ضـیف الله و حـق علـی الله ان یکـرم ضیفه ؛

هر که نماز فریضه کند و بعد از آن تعقیب بخواند تـا نمـاز دیگـر (یعنـی بـه خواندن دعاهایی که بعد از نماز باید خواند و قرائت قرآن و غیره مشغول گـردد تا وقت نماز دیگر) پس آن بنده مهمان خدا می باشد و حـق اسـت بـر خـدای عزوجل اینکه اکرام کند مهمان خود را. (بحارالانوار، ج 85 ص 322).

حدیث - 188

قال الصادق عليه السلام :

تسبیح فاطمة الزهراء عليها السلام فی کل یوم فی دبر کل صلاة احب الی من صلاة الف رکعة فی کل یوم؛

تسبیح حضرت زهرا عليها السلام در هر روز در تعقیب هر فریضه نزد من محبوب تر است از به جا آوردن هزار رکعت نماز در هر روز (ثواب الاعمال ، ص 166)

حدیث - 189

قال الصادق عليه السلام :

کل دعاء یدعی الله عزوجل به محجوب عن السماء حتی یصلی علی محمد و آل محمد؛

هر دعایی که خدا با آن خوانده شود، پوشیده است ، بالا نمی رود و به هدف اجابت نمی رسد مگر این که صلوات بر محمد و آل محمد عليه السلام همراه باآن باشد.

(اصول کافی ، - ج 2، ص 493)

حدیث - 190

قال رسول الله ﷺ :

التعقیب بعد صلوة الفجر ابلغ فی طلب الرزق؛

دعای پس از نماز صبح برای جلب رزق مؤثرتر است .

(بحارالانوار، ج 85، س 326، مستدرک الوسایل ، ج 1، ص 336)

حدیث - 191

قال رسول الله ﷺ :

ان الله یستحیی من عبده اذا صلی فی جماعة ثم ساله حاجة ان ینصرف حتی یقضیها؛

همانا خداوند از بنده اش هنگامی که به نماز جماعت مشغول است و سپس از او حاجتی بخواهد که برآورده نشود، حیا می کند تا زمانی که آن را اجابت کند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 4)

حدیث - 192

عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و ما منكم من احد يخرج من بيته متطهرا فيصلى الصلوة فى الجماعة مع المسلمين ثم يقعد ينتظر صلوة الاخرى الا و الملائكة تقول : اللهم اغفر له ، اللهم ارحمه ؛

وقتی شما از خانه خارج می شوید، با طهارت باشید، و شرکت در جماعت با مسلمین بکنید، و انتظار نماز باشید، در این صورت ملائکه برای شما دعا می کنند، خدایا او را بیامرز، خدایا بر او رحم کن .

(جامع احادیث ، ج 6، ص 387)

حدیث - 193

قال علی علیه السلام :

اغتنموا الدعاء عند اربع : عند قرائة القران و عند الاذان و عند نزول الغيث و عند التقاء الصفين للشهادة ؛

در چهار زمان دعا را غنیمت شمارید:

1 - هنگام قرائت قرآن .

2 - هنگام اذان .

3 - هنگام نزول باران .

4 - هنگام رو به رو شدن دو لشگر مؤ منین و کفار برای جنگ .

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 1114)

حدیث - 194

قال رسول الله ﷺ :

یا اباذر!اذا کان العبد فی ارض قفر فتوضا او تیمم ثم اذن و اقام و صلی امر الله عز و جل الملئکة فصفوا خلفه صفا لا یری طرفاه یرکعون برکوعه و یسجدون بسجوده و یؤ منون علی دعائه ؛

ای ابوذر! هرگاه بنده ای در بیابانی تنها باشد و وضو بسازد یا تیمم کند، سپس اذان و اقامه بگوید و نماز بخواند، خدا فرشتگان را امر کند که پشت سر او صفی تشکیل دهند که دو طرف آن دیده نشود و به نماز او اقتداء نمایند و به دعای او آمین گویند.

(وسائل الشیعه ، ج 4، ص 621. مکارم الاخلاق ، ص 466)

حدیث - 195

قال رسول الله ﷺ :

الدعاء بین الاذان و الاقامة لایرد؛

دعای بین اذان و اقامه رد نمی شود.

(شهاب الاخبار، ص 44)

حدیث - 196

قال رسول الله ﷺ :

اذا زالت الشمس فتحت ابواب السماء و ابواب الجنان و استجیب الدعاء، فطوبی لمن رفع له عند ذلک عمل صالح ؛

وقتی آفتاب از دایره نصف النهار گذشت ، درهای آسمان و درهای بهشت گشوده شده و دعا در این هنگام مستجاب می گردد. پس خوشا به حال کسی که در این ساعت عمل صالحی از او بالا رود.

(سفینة البحار، ج 2، ص 44)

حدیث - 197

قال النبی ﷺ :

ثلاثة لایتقبل الله عز و جل لهم بالحفظ، رجل نزل فی بیت خرب ، و رجل صلی علی قارعة الطریق و رجل ارسل راحلته و لم یستوثق منها ؛

سه طایفه هستند که خداوند دعای آنها را برای حفظ و سلامتی نمی پذیرد:

1 - کسی که زیر دیوار و سقف شکسته منزل کند.

2 - کسی که در وسط جاده نماز بخواند.

3 - کسی که مرکب خود را رها کند و آن را نبندد.

(الخصال ، ج 1، ص 141.بحارالانوار، ج 76، ص 157)

حدیث - 198

قال رسول الله ﷺ :

من اکل لقمة حرام لم یقبل له صلواة اربعین لیلة و لم تستجب له دعوة اربعین صباحا ؛

کسی که لقمه حرام بخورد، تا چهل شب نماز او قبول نمی شود و دعای وی نیز تا چهل روز به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام نوری ، ج 4، ص 213)

حدیث - 199

قال الصادق علیه السلام :

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء، و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت ؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبر او داخل می شود، و اجر و پاداش این امور را برای میت و آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 62)

حدیث - 200

قال رسول الله ﷺ :

الصلاة اجابة للدعاء و قبول للاعمال ؛

نماز موجب اجابت دعا و قبولی اعمال است .

(بحارالانوار، ج 82، ص 1)

حدیث - 201

قال الباقر علیه‌السلام :

ما من عبد من شیعتنا یقوم الی الصلوة الا اکتنفته بعدد من خالفه ملائکة یصلون خلفه و یدعون الله - عز و جل - له حتی یفرغ من صلاته ؛

هیچ بنده ای از پیروان ما نیست که به نماز بایستد، مگر آن که به اندازه مخالفینش ملائکه پشت سر او نماز می خوانند و در پیشگاه خداوند متعال برای او دعا می کنند تا از نمازش فارغ شود.

(بحارالانوار، ج 82، ص 205)

حدیث - 202

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

اِدفَعُوا أبوابَ الْبَلاءِ بِالدُّعاءِ؛

درهای بلا را با دعا ببندید.

قرب الاسناد، ص 117

حدیث - 203

امام علی علیه‌السلام :

بُكاءُ العُيونِ وخَشْيَةُ القلوبِ مِن رَحْمَـةِ اللّـه تعـالى ذِكـرُهُ ، فـإذا وَجَـدتُموها فاغتَنِموا الدُّعاءَ؛

گریه چشمها و ترس دلها نشانه رحمت خدای بلندنام است . هرگاه این دو را در خود یافتید دعا کردن را غنیمت شمرید .

مكارم الأخلاق : 2 / 96 / 10 منتخب ميزان الحكمة : 78

حدیث - 204

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

أعلَمُ النّاسِ بِاللّه أكثَرُهُم لَهُ مَسأَلَةً؛

خداشناس ترین مردم پر درخواست ترین آنها از خداست.

غررالحکم، ج2، ص451، ح3260

حدیث - 205

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

امْنُنْ عَلَيْنَا بِالنّشَاطِ وَ أَعِذْنَا مِنَ الْفَشَلِ وَ الْكَسَلِ وَ الْعَجْزِ وَ الْعِلَـلِ وَ الضّـرَرِ وَ الضّجَرِ وَ الْمَلَلِ؛

(خدایا) نعمت سرزندگی و کوشایی را به ما ارزانـی دار و از سسـتی، تنبلـی، ناتوانی، بهانه آوری، زیان، دل مردگی و ملال، محفوظمان دار.

میزان الحکمه، ج11، ص5184

حدیث - 206

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:

اللّهُمَّ إنّی أعُوذُ بِکَ مِنَ الْهَمِّ وَ الْحَزَنِ وَ الْعَجْزِ وَ الْکَسَلِ؛

بار خدایا، من از غم و اندوه و ناتوانی و تنبلی به تو پناه می‌برم.

میزان الحکمه، ج11، ص5188

حدیث - 207

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

دعای انسان پشت سر برادر دینی‌اش ، نزدیکترین و سریعترین دعا به اجابت است.

کافی ، ج 2 ، ص 507

حدیث - 208

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

خداوند عزوجل از میان بندگان مؤمنش آن بنده‌ای را دوست دارد که بسیار دعا کند، پس بر شما باد دعا در هنگام سحر تا طلوع آفتاب ، زیرا آن ، ساعتی است که درهای آسمان در آن هنگام باز گردد و روزیها در آن تقسیم گردد و حاجتهای بزرگ بر آورده شود .

کافی ، ج 2 ، ص478

حدیث - 209

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

به خدا سوگند هیچ بنده‌ای در دعـا ، پافشـاری و اصـرار بـه درگـاه خـدای عزوجل نکند ، جز اینکه حاجتش را بر آورد .

کافی ، ج 2 ، ص 475

حدیث - 210

امام مهدی علیه‌السلام فرمودند:

پروردگارا روزیمان کن بندگی‌ات و دوری از گناه و نیت پاک را.

(الصحیفه المهدیه/69)

حدیث - 211

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

نعم سلاح المؤمن الصّبر و الدّعاء؛

چه نیکو سلاحی است صبر و دعا برای مؤمن.

نهج الفصاحه

حدیث - 212

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

من يدم قرع الباب يوشک أن يفتح له؛

هر که به کوفتن در ادامه دهد بر او بگشایند.

نهج الفصاحه

حدیث - 213

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من سرّه أن یستجیب اللّه له عند الشّدائد و الکرب فلیکثّر الدّعاء فی الرّخاء؛

هر که دوست دارد خدا هنگام سختی و مصیبت دعای وی اجابت کند هنگام گشایش دعا بسیار کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 214

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

من أتی إلیکم معروفا فکافئوه فإن لم تجدوا فادعوا له؛

هر که با شما نکوئی کرد عوضش دهید و اگر نتوانید برای او دعا کنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 215

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ما من عبد مسلم یدعو لأخیه بظهر الغیب إلّا قال الملک و لک بمثله؛

هر بنده مسلمانی که در غیاب برادر خویش برای او دعا کند فرشته گوید برای تو نیز نظیر آن باد.

نهج الفصاحه

حدیث - 216

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لا یردّ القضاء إلّا الدّعاء و لا یزید فی العمر إلّا البرّ؛

قضا جز به دعا دفع نشود و چیزی جز نیکوکاری عمر را افزون نکند.

نهج الفصاحه

حدیث - 217

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لیس شی ء أکرم عند اللّه من الدّعاء؛

هیچ چیز نزد خدا گرامی تر از دعا نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 218

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لم تؤتوا بعد کلمه الإخلاص مثل العافیه فاسألوا اللّه العافیه؛

شما را پس از کلمه اخلاص چیزی مثل عافیت نداده اند از خدا عافیت طلبید.

نهج الفصاحه

حدیث - 219

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لقد بارک اللّه لرجل فی حاجه أکثر الدّعاء فیها أعطیها أو منعها؛

خدا حاجتی را که مرد در باره آن بسیار دعا کند روا بشود یا نشود، مبارک کرده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 220

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قل اللّهمّ إنّی أسألک نفسا مطمئنّه تؤمن بلقائک و ترضی بقضائک و تقنع بعطائک؛

بگو خدایا جان مطمئنی از تو میخواهم که به معاد ایمان داشته باشد و به قضای تو رضا دهد و به عطای تو قناعت کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 221

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

قال اللّه تعالی یا ابن آدم ثلاثه: واحده لی و واحده لک و واحده بینی و بینک فأمّا الّتی لی فتعبدنی لا تشرک بی شیئا، و أمّا الّتی لک فما عملت من عمل

جزیتک به فإن أغفر فأنا الغفور الرّحیم و أمّا الّتی بینی و بینک فعلیک الـدّعاء و المسأله و علی الاستجابه و العطاء؛

خدای والا فرماید: ای فرزند آدم سه چیز هست یکی خاص من، یکی خاص تو، و یکی میان من و تو. اما آن که خاص من است آن که مرا بپرستی و چیـزی را با من انباز نکنی اما آنچه خاص تو است هر چه عمل کنی سزای تـو دهـم و اگر بیامرزم من آمرزگار رحیمم، اما آنچه میان من و تو است از تو دعا کـردن و خواستن و از من اجابت و عطا کردن.

نهج الفصاحه

حدیث - 222

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

عوّدوا المرضی، و مروهم فلیدعوا لکم فإنّ دعـوه المـریض مسـتجابه و ذنبـه مغفور؛

بیماران را عیادت کنید و بگوئیدشان که برای شما دعا کنند که دعـای بیمـار مستجاب و گناه او آمرزیده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 223

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

عمل البرّ کلّه نصف العباده و الدعاء نصف فإذا أراد اللّه تعالی بعبد خیرا انتحی قلبه للدّعاء؛

همه اعمال خیر یک نیمه عبادت است و دعا نیمه دیگر و چـون خـدا بـرای بنده ای خیر خواهد، قلب او را به دعا متمایل کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 224

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ساعتان تفتح فیهما أبواب السّماء و قلّما تردّ علی داع دعوته: حضور الصّلاه و الصّفّ فی سبیل اللّه؛

دو وقت است که درهای آسمان در اثنای آن گشوده می شود و کمتر ممکـن است دعای دعاکننده ای رد شود: هنگام نماز و صف آرائی در راه خدا.

نهج الفصاحه

حدیث - 225

رکعتان بسواک أفضل من سبعین رکعه بغیر سواک و دعوه فی السّرّ أفضل مـن سبعین دعوه فی العلانیه و صدقه فی السّرّ أفضل من سبعین صدقه فی العلانیه؛

دو رکعت نماز با مسواک بهتر از هفتاد رکعـت بـدون مسـواک اسـت و یـک دعای نهان بهتر از هفتاد دعای آشکار است و یک صـدقه نهـان بهتـر از هفتـاد صدقه آشکار است.

نهج الفصاحه

حدیث - 226

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء ینفع ممّا نزل و ممّا لم ینزل فعلیکم عباد اللّه بالدّعاء؛

دعا در باره آنچه فرود آمده و آنچه نیامده مفید است بندگان خدا از دعا غافل مشوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 227

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء یردّ القضاء و إنّ البرّ یزید فی الرّزق و إنّ العبد لیحرم الرّزق بالذّنب یصیبه؛

دعا دفع قضا کند و نیکی روزی را بیفزاید و بنده به وسیله گناهی که مرتکب شود از روزی خود محروم ماند.

نهج الفصاحه

حدیث - 228

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء هو العباده؛

دعا،عبادت است.

نهج الفصاحه

حدیث - 229

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء مفتاح الرّحمه و الوضوء مفتاح الصّلاه و الصّلاه مفتاح الجنّه؛

دعا کلید رحمت و وضو کلید نماز است و نماز کلید بهشت.

نهج الفصاحه

حدیث - 230

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء سلاح المؤمن؛

دعا سلاح مؤمن است.

نهج الفصاحه

حدیث - 231

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء جند من أجناد اللّه مجنّد یردّ القضاء بعد أن یبرم.

دعا سپاهی از سپاهیان مجهز خداست و قضای محتوم را دفع می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 232

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّعاء بین الأذان و الإقامه لا یردّ؛

دعائی که میان اذان و اقامه کنند رد نمی شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 233

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الدّاعی و المؤمّن فی الأجر شریکان و القاری و المستمع فی الأجر شریکان و العالم و المتعلّم فی الأجر شریکان؛

آنکه دعا میکند و آنکه آمین گوید در پاداش شریکند و قاری و مستمع در پاداش شریکند و دانشمند و دانش آموز در پاداش شریکند.

نهج الفصاحه

حدیث - 234

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعوه فی السّرّ تعدل سبعین دعوه فی العلانیه؛

یک دعای نهانی مساوی هفتاد دعای آشکار است.

نهج الفصاحه

حدیث - 235

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعوتان لیس بینهما و بین اللّه حجاب دعوه المظلوم و دعوه المرء لأخیه بظهر الغیب؛

دو دعاست که میان آن و خدا پرده ای نیست، دعای ستمدیده و دعائی که مرد پشت سر برادر خود کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 236

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعاء الوالد لولده کدعاء - النّبیّ لأمّته؛

دعائی که پدر برای فرزند کند مانند دعائی است که پیغمبر برای امت خود می کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 237

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعاء المرء المسلم مستجاب لأخیه بظهر الغیب عند رأسه ملک موکّل به کلّما دعا لأخیه بخیر قال الملک: آمین و لک بمثل ذلک؛

دعای مرد مسلمان که پشت سر برادر خود کند پذیرفته شود بر سر او فرشته ای موکل است و هر دم برای برادر خود دعائی کند گوید پذیرفته باد و برای تو نیز نظیر آن باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 238

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعاء المحسن إلیه للمحسن لا یردّ؛

دعائی که نکوئی دیده برای نکوکار کند ردشدنی نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 239

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

دعاء الأخ لأخیه بظهر - الغیب لا یردّ؛

دعائی که برادر پشت سر برادر خود کند، ردشدنی نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 240

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

خیار أئمّتکم الّذین تحبّونهم و یحبّونکم و تصلّون علیهم و یصلّون علیکم و شرار أئمّتکم الّذین تبغضونهم و یبغضونکم و تلعنونهم و یلعنونکم؛

بهترین پیشوایان شما کسانی هستند که آنها را دوست دارید و شما را دوست دارند. شما آنها را دعا کنید و آنها نیز شما را دعا کنند و بدترین پیشوایان شما کسانی هستند که آنها را دشمن دارید و شما را دشمن دارند و آن ها را نفرین کنید و شما را نفرین کنند.

نهج الفصاحه

حدیث - 241

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

خمس دعوات یستجاب لهنّ: دعوه المظلوم حتّی ینتصر و دعوه الحاجّ حتّی یصدر و دعوه الغازی حتّی یقفل و دعوه المریض حتّی یبرأ و دعوه الأخ لأخیه بظهر الغیب و أسرع هذه الدّعوات إجابه دعوه الأخ لأخیه بظهر الغیب؛

پنج دعاست که مستجاب می شود دعای مظلوم تا یاری شود و دعای زائر کعبه تا باز گردد و دعای کسی که به جهاد می رود تا به اقامتگاه خود برسد و دعای مریض تا شفا یابد، و دعای برادری که در غیبت برادر خود برای او کند و این دعا از همه دعاها زودتر مستجاب می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 242

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

خرج نبیّ من الأنبیاء بالنّاس یستسقون اللّه تعالی فإذا هو بنمله رافعه بعض قوائمها إلی السّماء فقال ارجعوا فقد استجیب لکم من أجل هذه النّمله؛

پیغمبری با مردم برای دعای باران بیرون آمد مورچه ای را دید که دست خود را به طرف آسمان بلند کرده است گفت باز گردید که خدا به خاطر این مورچه دعای شما را پذیرفت.

نهج الفصاحه

حدیث - 243

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

حصّنوا أموالکم بالزّکاه و داووا مرضاکم بالصّدقه و أعدّوا للبلاء الدّعاء؛

اموال خود را به وسیله زکات محفوظ دارید و مریضان خود را با صدقه علاج کنید و برای جلوگیری از بلا به دعا متوسل شوید.

نهج الفصاحه

حدیث - 244

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث یدرک بهنّ العبد رغائب الدّنیا و الآخره الصّبر علی البلاء و الرّضا بالقضاء و الدّعاء فی الرّخاء؛

سه چیز است که بنده به وسیله آن خواستنی های دنیا و آخرت را به دست می آورد: صبر بر بلا و رضا به قضا و دعا در حال فراخ دستی.

نهج الفصاحه

حدیث - 245

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث دعوات مستجابات لا شکّ فیهنّ دعوه المظلوم و دعوه المسافر و دعوه الوالد علی ولده؛

سه دعا بدون شک مستجاب می شود: دعای ستمدیده و مسافر و نفرین پدر در حق فرزند.

نهج الفصاحه

حدیث - 246

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث حقّ علی اللّه أن لا یردّ لهم دعوه: الصائم حتّی یفطر و المظلوم حتّی ینتصر و المسافر حتّی یرجع؛

سه کسند که بر خدا لازم است دعایشان را رد نکند: روزه دار تا افطار کند و ستمدیده تا ستم از او دفع شود و مسافر تا به وطن خود باز گردد.

نهج الفصاحه

حدیث - 247

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ثلاثه مواطن لا تردّ فیها دعوه عبد: رجل یکون فی بریّه حیث لا یراه أحد إلّا اللّه فیقوم فیصلّی و رجل یکون معه فئه فیفرّ عنه أصحابه فیثبت و رجل یقوم من آخر اللّیل؛

سه مورد است که دعای کسی در آن رد نمی شود: یکی آن که مردی در بیابانی باشد که جز خدا کسی او را نمی بیند و برخیزد و نماز گزارد دیگر آن که مردی با گروهی در جنگ باشد و یاران وی بگریزند و او استوار ماند و سوم آن که مرد در آخر شب برای عبادت برخیزد.

نهج الفصاحه

حدیث - 248

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ثلاثه لا یردّ اللّه دعاءهم: الذّاکر اللّه کثیرا و المظلوم و الإمام المقسط؛

سه کسند که خدا دعایشان را رد نمی کند آن که فراوان یاد خدا کند و ستمدیده و پیشوای دادگر.

نهج الفصاحه

حدیث - 249

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

ثلاثه لا یجیبهم ربّک عزّ و جلّ رجل نزل بیتا خربا و رجل نزل علی طریق السّبیل و رجل أرسل دابّته ثمّ جعل یدعو اللّه أن یحبسها؛

سه کسند که خدا دعایشان را نمی پذیرد: مردی که در خانه ویران جای گیرد و مردی که کنار راه اقامت گزیند و مردی که حیوان خود را رها کند و سپس دعا کند که خدا آن را نگهدارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 250

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

تفتح أبواب السّماء و یستجاب الدّعاء فی أربعه مواطن: عند التقاء الصّفوف فی سبیل اللّه و عند نزول الغیث و عند إقامه الصّلاه و عند رؤیه الکعبه؛

چهار موقع درهای آسمان را بگشایند و دعاها را مستجاب کنند. هنگام تلاقی صف مبارزان در راه خدا و هنگام نزول باران و هنگام نماز و هنگام دیدار کعبه.

نهج الفصاحه

حدیث - 251

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

برّ الوالدین یزید فی العمر و الکذب ینقص الرّزق و الدّعاء یردّ القضاء؛

نیکی با پدر و مادر عمر را افزون کند و دروغ روزی را کاهش دهد و دعا قضا را دفع کند.

نهج الفصاحه

حدیث - 252

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ من لم یسأل اللّه تعالی یغضب علیه؛

هر که از خدا چیزی نخواهد خدا بر او خشمگین می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 253

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه یستحیی من العبد أن یرفع إلیه یدیه فیردّهما خائبین؛

خداوند از بنده شرم دارد که دستهای خود را به سوی او بلند کند و آن را ناامید باز گرداند.

نهج الفصاحه

حدیث - 254

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه یحبّ الملحّین فی الدّعاء؛

خداوند کسانی را که در کار دعا اصرار می ورزند، دوست دارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 255

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی حیی کریم یستحیی إذا رفع الرّجل إلیه یدیه أن یردّهما صفرا خائبتین؛

خداوند باحیا و بخشنده است وقتی مردی دست های خود را به سوی او بلند کرد شرم دارد که آن را خالی و نومید باز گرداند.

نهج الفصاحه

حدیث - 256

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الرّجل لیحرم الرّزق بالذّنب یصیبه و لا یردّ القدر إلّا الدّعاء و لا یزید فی العمر إلا البرّ؛

انسان به سبب گناه از روزی محتوم محروم ماند و تقدیر جز به دعا برنگردد و عمر جز به نیکوکاری دراز نشود.

نهج الفصاحه

حدیث - 257

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ أبخل النّاس من بخل بالسّلام و أعجز النّاس من عجز عن الدّعاء؛

بخیل ترین مردم آن کس است که از سلام دادن بخل ورزد و ناتوان ترین مردم کسی است که از دعا ناتوان باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 258

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ لا تکلنی إلی نفسی طرفه عین و لا تنزع منّی صالح ما أعطیتنی؛

خداوندا یک لحظه مرا به خودم وامگذار و چیزهای خوبی که به من بخشیده ای از من باز مگیر.

نهج الفصاحه

حدیث - 259

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ کما حسّنت خلقی فحسّن خلقی؛

خدایا چنان که صورت مرا نیک کردی سیرتم را نیز نیک کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 260

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ عافنی فی بدنی. اللّهمّ عافنی فی سمعی. اللّهمّ عافنی فی بصری. اللّهمّ إنّی أعوذ بک من الکفر و الفقر. اللّهمّ إنّی أعوذ بک من عذاب القبر، لا إله إلّا أنت؛

خدایا تن مرا سالم دار خدایا گوش مرا سالم دار خدایا چشم مرا سالم دار خدایا از کفر و فقر به تو پناه می برم، خدایا از عذاب قبر به تو پناه می برم، خدائی جز تو نیست.

نهج الفصاحه

حدیث - 261

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ ربّنا آتنا فی الدّنیا حسنه و فی الآخره حسنه و قنا عذاب النّار؛

خدایا، پروردگارا، در دنیا و آخرت بما نیکی بخش، و ما را از عذاب جهنم محفوظ دار.

نهج الفصاحه

حدیث - 262

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ بعلمک الغیب و قدرتک علی الخلق أحینی ما علمت الحیاه خیرا لی و توفّنی إذا علمت الوفاه خیرا لی، اللّهمّ و أسألک خشیتک فی الغیب و الشّهاده و أسألک کلمه الإخلاص فی الرّضا و الغضب و أسألک القصد فی الفقر و الغنی؛

خدایا تو را به غیب دانی و قدرتی که بر آفرینش داری سوگند می دهم تا موقعی که زندگی را برای من بهتر می دانی مرا زنده نگهدار و موقعی که مرگ را برای من بهتر می دانی مرا بمیران خدایا از تو می خواهم که ترس خود را در آشکار و نهان نصیب من کنی و در حال خشنودی و خشم کلمه اخلاص را به زبان من جاری نمائی و در حال فقر و توانگری میانه روی را شعار من سازی.

نهج الفصاحه

حدیث - 263

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من یوم السّوء و من لیله السّوء و من ساعه السّوء و من صاحب السّوء و من جار السّوء فی دار المقامه؛

خدایا از روز بد و شب بد و ساعت بد و یار بد و همسایه بد در خانه اقامت به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 264

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من منکرات الأخلاق و الأعمال و الأهواء و الأدواء؛

خدایا از اخلاق بد و اعمال بد و هوس های بد و مرض های بد به تـو پنـاه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 265

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من فتنه النّساء و أعوذ بک من عذاب القبر؛

خدایا از فتنه زنان به تو پناه می برم و از عذاب قبر به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 266

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من غلبه الدّین و غلبه العدوّ و شماته الأعداء؛

خدایا از چیرگی قرض و غلبه دشمن و سرزنش مخالفان به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 267

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من علم لا ینفع و قلب لا یخشع و دعاء لا یسمع و نفس لا تشبع أعوذ بک اللّهمّ من شرّ هؤلاء الأربع؛

خدایا از دانشی که سود ندهد و دلی که سوز ندارد و دعائی که شنیده نشود و نفسی که سیری نپذیرد به تو پناه می برم خدایا از این چهار چیز به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 268

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من علم لا ینفع و عمل لا یرفع، و دعاء لا یسمع؛

خدایا از دانشی که سود ندهد و عملی که مقبول نیفتد و دعائی که شنیده نشود به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 269

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من زوال نعمتک و تحوّل عافیتک و فجأه نقمتک و جمیع سخطک؛

خدایا از زوال نعمت و تغییر عافیت و غضب ناگهانی و همه چیزهائی که مایه ناخشنودی تو است به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 270

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من الکسل و الهرم و المأثم و المغرم و من فتنه القبر و عذاب القبر و من فتنه النّار و عذاب النّار و من شرّ فتنه الغنی و أعوذ بک من فتنه الفقر؛

خدایا از تنبلی و پیری و گناه و قرض و بلیه قبر و عذاب قبر و رسوائی جهنم و بلیه جهنم و عذاب جهنم و بلیه ثروت و بلیه فقر به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 271

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من الفقر و القلّه و الذّلّه و أعوذ بک من أن أظلم أو أظلم؛

خدایا از فقر و تنگدستی و ذلت به تو پناه می برم و از ستم کشی و ستمگری به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 272

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أعوذ بک من العجز و الکسل و الجبن و البخل و الهرم و أعوذ بک من عذاب القبر و أعوذ بک من عذاب النّار و أعوذ بک من فتنه المحیا و الممات؛

خدایا از ناتوانی و تنبلی و ترس و بخل و پیری به تو پناه می برم و از عذاب قبر به تو پناه می برم و از عذاب جهنم به تو پناه می برم و از رسوائی در زندگی به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 273

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أسألک من الخیر کلّه ما علمت و ما لم أعلم و اعوذ بک من الشّرّ کلّه ما علمت منه و ما لم أعلم؛

خدایا من نیکی هائی را که می دانم و نمی دانم از تو می خواهم و از بدی هائی که می دانم و نمی دانم به تو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 274

پیامبراکرم‌صلی‌الله‌علیه‌و آله‌وسلم می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أسألک صحّه فی إیمان و إیمانا فی حسن خلق و نجاحا یتبعه فلاح؛

خدایا من از تو صحتی می خواهم که قرین ایمان باشد و ایمانی که با نیک خوئی همراه باشد و موفقیتی که رستگاری دنبال آن باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 275

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ إنّی أسألک الهدی و التّقی و العفاف و الغنی؛

خدایا من از تو هدایت و تقوی و عفت و بی نیازی می خواهم.

نهج الفصاحه

حدیث - 276

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ انفعنی بما علّمتنی و علّمنی ما ینفعنی و زدنی علما؛

خدایا مرا به آنچه تعلیم داده ای منتفع کن و آنچه را برای من نافع است به من بیاموز و دانش مرا فزون کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 277

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أنت خلقت نفسی و أنت توفّیها لک مماتها و محیاها إن أحییتها فاحفظها و إن أمتّها فاغفر لها. اللّهمّ إنّی أسألک العافیه؛

خدایا تو جان مرا آفریدی و تو آن را می گیری زندگی و مرگ آن متعلق به تو است اگر زنده اش داشتی محفوظش دار و اگر دچار مرگش ساختی بر او ببخش. خدایا من از تو عافیت می خواهم.

نهج الفصاحه

حدیث - 278

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أغننی بالعلم و زیّنّی بالحلم و أکرمنی بالتّقوی و جمّلنی بالعافیه؛

خدایا مرا به علم توانگر ساز و به حلم زینت بخش و به تقوی عزیز کن و به عافیت زیبائی ده.

نهج الفصاحه

حدیث - 279

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ اغفر لی خطیئتی و جهلی و إسرافی فی أمری و ما أنت أعلم به منّی. اللّهمّ اغفر لی خطئی و عمدی و هزلی و جدّی و کلّ ذلک عندی. اللّهمّ اغفر لی ما قدّمت و ما أخّرت و ما أسررت و ما أعلنت؛

خدایا از گناه و جهالت و افراط کاری من و آنچه بهتر از من میدانی در گذر خدایا خطا و عمد و شوخی و جدی من همه را ببخش خدایا گناهان سابق و لاحق و نهان و عیان مرا عفو کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 280

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اَللّهُمّ اغفِر لِی ذَنبی وَ وَسّع لِی فی داری وَ بارِک لِی فِی رِزقِی؛

خدایا گناه مرا ببخش و خانه ام را وسعت بخش و روزی مرا برکت ده.

نهج الفصاحه

حدیث - 281

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اَللّهُمّ أعِنّی عَلَی غَمَراتِ المَوتِ وَ سَکَراتِ المَوتِ؛

خدایا مرا بر تحمل سختیها و رنجهای مرگ کمک کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 282

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أصلح لی دینی الّذی هو عصمه أمری. و أصلح لی دنیای الّتی فیها معاشی و أصلح لی آخرتی الّتی فیها معادی و اجعل الحیاه زیاده لی فی کلّ خیر و اجعل الموت راحه لی من کلّ شرّ؛

خدایا دین مرا که حافظ کار من است و دنیای مرا که زندگی من در آن است و آخرت مرا که باز گشتم به سوی آن است به صلاح آر، زندگی را برای من مایه افزایش نیکی ها ساز و مرگ را برای من مایه آسایش از بدیها کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 283

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ ارزقنی عینین هطّالتین تشفیان القلب بذروف الدّموع من خشیتک قبل أن تکون الدّموع دما و الأضراس جمرا؛

خدایا مرا دو چشم اشکبار بخش که دل را از ریزش اشکهائی که از بیم تو میریزد شفا بخشند پیش از آن که اشکها خون و دندان ها آتش شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 284

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أصلح ذات بیننا و ألّف بین قلوبنا و اهدنا سبل السّلام و نجّنا من الظّلمات إلی النّور و جنّبنا الفواحش ما ظهر منها و ما بطن. اللّهمّ بارک لنا فی أسماعنا و أبصارنا و قلوبنا و أزواجنا و ذرّیّاتنا و تب علینا إنّک أنت التّوّاب الرّحیم؛

خدایا میان ما را اصلاح ده و دلهای ما را متفق ساز و ما را به آرامش هدایت کن و از تاریکی ها به سوی روشنی رهائی بخش و از زشتی های آشکار و نهان دور ساز، خدایا گوشها و چشمها و دلها و زنها و فرزندان ما را مبارک گردان و توبه ما را بپذیر زیرا تو توبه پذیر و مهربانی.

نهج الفصاحه

حدیث - 285

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أحینی مسکینا و توفّنی مسکینا و احشرنی فی زمره المساکین و إنّ أشقی الأشقیاء من اجتمع علیه فقر الدّنیا و عذاب الآخره؛

خدایا مرا در زندگی فقیر دار و فقیر بمیران و در صف فقیران محشور ساز، بدبخت تر از همه بدبختان کسی است که فقر دنیا و عذاب آخرت را با هم داشته باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 286

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ احفظنی بالإسلام قائما و احفظنی بالإسلام قاعدا و احفظنی بالإسلام راقدا و لا تشمت بی عدوّا و لا حاسدا اللّهمّ إنّی أسألک من کلّ خیر خزائنه بیدک و أعوذ بک من کلّ شرّ خزائنه بیدک؛

خدایا مرا هنگام خفتن و ایستادن و نشستن به وسیله اسلام حفظ کن و مرا به سرزنش دشمن و حسود مبتلا مساز، خدایا همه نیکی هائی که گنجینه آن را بدست داری از تو می خواهم و از همه بدیهائی که گنجینه آن را بدست داری بتو پناه می برم.

نهج الفصاحه

حدیث - 287

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ أحسن عاقبتنا فی الامور کلّها و أجرنا من خزی الدّنیا و عذاب الآخره؛

خدایا در همه کارها عاقبت ما را بخیر کن و ما را از خواری دنیا و عذاب آخرت نگهدار.

نهج الفصاحه

حدیث - 288

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ اجعلنی من الّذین إدا أحسنوا استبشروا و إذا أساؤا استغفروا؛

خدایا مرا از جمله کسانی قرار ده که وقتی نیکی کنند، خوشحال می شوند و وقتی بد کنند، آمرزش می طلبند.

نهج الفصاحه

حدیث - 289

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ اجعلنی شکورا و اجعلنی صبورا و اجعلنی فی عینی صغیرا و فی أعین النّاس کبیرا؛

خداوندا مرا شاکر و صابر کن و مرا در چشم خویش خوار و در نظر مردم بزرگوار کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 290

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ اجعلنی أخشاک حتّی کأنی أراک و اسعدنی بتقواک و لا تشقنی بمعصیتک و خر لی فی قضائک و بارک لی فی قدرک حتّی لا أحبّ تعجیل ما أخّرت و لا تأخیر ما عجّلت و اجعل غنای فی نفسی؛

خدایا مرا چنان از ذات خود ترسان کن که گوئی تو را می بینم و مرا به پرهیزکاری خود خوشبخت کن و به نافرمانی خود بدبخت مکن قضای خود را برای من انتخاب کن و تقدیر خود را بر من مبارک کن که نخواهم آنچه را مؤخر کرده ای مقدم کنی یا آنچه را مقدم داشته ای مؤخر کنی و ثروت مرا در روحم مستقر کن.

نهج الفصاحه

حدیث - 291

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اللّهمّ اجعل أوسع رزقک علیّ عند کبر سنّی و انقطاع عمری؛

خدایا روزی مرا هنگام پیری و واپسین زندگانی بیشتر از مواقع دیگر وسعت ببخش.

نهج الفصاحه

حدیث - 292

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اغتنموا دعوه المؤمن المبتلی؛

دعای مؤمن مبتلا را غنیمت شمارید.

نهج الفصاحه

حدیث - 293

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

اغتنموا الدّعاء عند الرّقّه فإنّها رحمه؛

به هنگام رقت دعا را غنیمت شمارید که رقت مایه رحمت است.

نهج الفصاحه

حدیث - 294

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أسرع الدّعاء إجابه دعاء غائب لغائب؛

دعائی که غائبی برای غائبی دیگر کند از همه دعاها زودتر مستجاب می شود.

نهج الفصاحه

حدیث - 295

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إذا رأی أحدکم من نفسه أو ماله أو من أخیه ما یعجبه فلیدع له بالبرکه فإنّ العین حقّ؛

وقتی یکی از شما از خود یا مال خود یا برادر خود چیز جالب توجهی دید برای وی به دعا برکت خواهد زیرا چشم حق است.

نهج الفصاحه

حدیث - 296

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أدعوا اللّه و أنتم مؤمنون بالإجابه و اعلموا أنّ اللّه لا یستجیب دعاء؛

خدا را بخوانید و به اجابت دعای خود یقین داشته باشید و بدانید که خداوند دعا را از قلب غافل بی خبر نمی پذیرد.

نهج الفصاحه

حدیث - 297

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند:

اِتّقِ دَعوَهَ المَظلومِ فَإنّما یَسألُ اللّهَ تَعالی حَقّهُ وَ إنّ اللّهَ تَعالی لا یَمنَع ذا حَقٍّ حَقّهُ؛

از دعای مظلوم بپرهیز زیرا وی به دعا حق خویش را از خدا می خواهد و خدا حق را از حق دار دریغ نمی دارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 298

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند:

دعای انسان پشت سر برادر دینی اش ، نزدیکترین و سریعترین دعا به اجابت است .

کافی ، ج 2 ، ص 507

حدیث - 299

امام سجاد علیه السلام می فرمایند:

نزد خداوند چیزی محبوب‌تر از درخواست کردن از او نیست.

(بحارالانوار/141/75)

حدیث - 300

قالَ الأمامُ الْحُسَيْن عليه السلام :

الرّكْنُ الْيَمانی بابٌ مِنْ أبْوابِ الْجَنَّة، لَمْ يَمْنَعْهُ مُنْذُ فَتَحَهُ، وَ إنَّ ما بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ الأسْوَد وَ الْيَمانی مَلَکٌ يُدْعی هُجَيْرٌ، يُؤَمِّنُ عَلی دُعاءِالْمُؤْمِنينَ ؛

امام حسین علیه السلام فرمودند: رُکن یَمانی کعبه الهی، دربی از درب های بهشت است و مابین رکن یمانی و حجرالأسود ملک و فرشته ای است که برای استجابت دعای مؤمنین آمّین می گوید.

مستدرک الوسائل، ج 9، ص 391

حدیث - 301

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - عليه السلام - :

مَنْ قَرَءَ الْقُرْآنَ كانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُجابَةٌ، إمّا مُعَجَّلَةٌ وَإمّا مُؤجَلَّةٌ؛

امام حسن مجتبی علیه السلام فرمودند:

کسی که قرآن را با دقّت قرائت نماید، در پایان آن اگر مصلحت باشد دعایش سریع مستجاب خواهد شد و اگر مصلحت نباشد در آینده مستجاب می گردد.

دعوات الرّاوندی، ص 24، ح 13

حدیث - 302

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام : فَأكْثِرْ مِنْ تِلاوَةِ الْقُرآنِ، وَالدُّعاءِ، فَإنَّها ساعَةٌ يَحْتاجُ الْمَيِّتُ فيها إلى أُنْسِ الاَحْياءِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام ضمن وصیّتی به امام علی عليه السلام اظهار نمودند: پس از آن که مرا دفن کردی، برایم قرآن را بسیار تلاوت نما، و برایم دعا کن، چون که میّت در چنان موقعیّتی بیش از هر چیز نیازمند به اُنس با زندگان می باشد.

بحارالأنوار، ج 79، ص 27

حدیث - 303

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام : اصْعَدْ عَلَى السَّطْحِ، فَإنْ رَأيْتَ نِصْفَ عَيْنِ الشَّمْسِ قَدْ تَدَلّى لِلْغُرُوبِ فَأعْلِمْنى حَتّى أدْعُو ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام روز جمعه نزدیک غروب آفتاب به غلام خود می فرمودند: بالای پشت بام برو، هر موقع نصف خورشید غروب کرد مرا خبر کن تا برای خود و دیگران دعا کنم.

معانی الأخبار، ص 399

حدیث - 304

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

إلهى وَ سَيِّدى، أسْئَلُکَ بِالَّذينَ اصْطَفَيْتَهُمْ، وَ بِبُكاءِ وَلَدَىَّ فى مُفارِقَتى أنْ تَغْفِرَ لِعُصاةِ شيعَتى، وَشيعَةِ ذُرِّيَتى ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

خداوندا، به حقّ اولیاء و مقرّبانی که آن ها را برگزیده ای، و به گریه فرزندانم پس از مرگ و جدائی من با ایشان، از تو می خواهم گناه خطاکاران شیعیان و پیروان ما را ببخشی.

کوکب الدّری، ج 1، ص 254

حدیث - 305

قالَ الاْمامُ علی - علیه السلام - :

إغْتَنِمُوا الدُّعاءَ عِنْدَ خَمْسَةِ مَواطِنَ: عِنْدَ قِرائَةِ الْقُرْآنِ، وَ عِنْدَ الاْذانِ، وَ عِنْدَ نُزُولِ الْغَيْثِ، وَ عِنْدَ الْتِقاءِ الصَّفَّيْنِ لِلشَّهادَةِ، وَ عِنْدَ دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ، فَاِنَّهُ لَيْسَ لَها حِجابٌ دونَ الْعَرْشِ ؛

امام علی علیه السلام فرمودند:

پنج موقع را برای دعا و حاجت خواستن غنیمت شمارید: موقع تلاوت قرآن، موقع اذان، موقع بارش باران، موقع جنگ و جهاد فی سبیل اللّه موقع ناراحتی و آه کشیدن مظلوم. در چنین موقعیت ها مانعی برای استجابت دعا نیست.

بحارالأنوار، ج 90، ص 343، ح 1

حدیث - 306

قال رَسُولُ اللّهِ ﷺ :

إنَّ أعْجَزَ النّاسِ مَنْ عَجَزَعَنِ الدُّعاءِ، وَ إنَّ أبْخَلَ النّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلامِ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

عاجز و ناتوان ترین افراد کسی است که از دعا و مناجات با خداوند ناتوان و محروم باشد، و بخیل ترین اشخاص کسی خواهد بود که از سلام کردن خودداری نماید.

بحارالأنوار، ج 90، ص 291، ح 11

حدیث - 307

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

من اکل لقمة حرام لم تقبل له صلوة اربعین لیلة و لم تستجب له دعوة اربعین صباحا؛

کسی که لقمه حرام بخورد، تا چهل شب نماز او قبول نمی شود و دعای وی نیز تا چهل روز به اجابت نمی رسد.

(دارالسلام نوری ، ج 4، ص 213)

حدیث - 308

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

هر کس وضوی خوب بگیرد و دو رکعت نماز با رکوع و سجود کامل به جای آورد و با خدای خود خلوت کند و بر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله درود فرستد،سپس حاجت خود را از خدا درخواست نماید، به تحقیق که در زمان مناسبش درخواست کرده و هرکس چنین نماید، هرگز ناامید وناموفق نخواهد بود.

(بحار الانوار، ج ,85 ص 324)

حدیث - 309

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

یدخل علی المیت فی قبره الصلاة و الصوم و الحج و الصدقة و البر و الدعاء،و یکتب اجره للذی یفعله و للمیت؛

نماز و روزه و صدقه و نیکی و دعا برای میت در قبر او داخل می شود، واجر و پاداش این امور برای میت و آن کسی که آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

(بحار الانوار، ج ,82 ص 62)

حدیث - 310

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

الصلاة اجابة للدعاء و قبول للاعمال؛

نمازموجب اجابت دعا و قبولی اعمال است .

(بحار الانوار، ج ,82 ص 1)

حدیث - 311

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

عَلَیْکَ بِالدعاءِ لْاِخوانِکَ بِظَهْرِ الْغَیْبِ فَاِنَّهُ یَهیلُ الرِّزقَ؛

پشت سر برادران (دینی) خود دعا کن، که این کار روزی را به طرف تو سرازیر می‌کند.

بحارالأنوار، ج 76، ص 60، ح 14 .

حدیث - 312

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ ارْزُقْنی رِزْقاً حَلالاً یَکْفینی وَ لا تَرْزُقْنی رِزْقاً یُطْغینی وَ لا تَبْتَلیَنّی بِفَقْرٍ اَشْقی بِهِ مُضَیِّقاً عَلَیَّ...؛

خداوندا! مرا روزی حلالی بده که کفایتم کند، و روزی‌ای نده که به طغیانم کشانَد و به فقری گرفتارم نکن که با آن بدبخت شوم و به تنگنا افتم.

التهذیب، ج 3، ص 77، ح 6 .

حدیث - 313

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ اَرزاقَ الْمُؤمِنینَ مِنْ حَیْثُ لا یَحْتَسِبونَ وَ ذلِکَ اَنَّ الْعَبْدَ اِذا لَمْ یَعْرِفْ وَجْهَ رِزْقِهِ کَثُرَ دُعاؤَهُ؛

خدای عزیز و ارجمند، روزی مؤمنان را از جایی می‌رساند که فکرش را هم نمی‌کنند. علّتش این است که وقتی مؤمن نداند روزیش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می‌کند.

توحید صدوق، ص 402 .

حدیث - 314

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمّدٍ وَ آلِهِ وَ اکْفِنی مَؤونَةَ الاِْکْتِسابِ وَ ارْزُقْنی مِنْ غَیْرِ اِحْتِسابٍ فَلا اَشْتَغِلَ عَنْ عِبادَتِکَ بِالطَّلَبِ و لا اَحْتَمِلَ اِصْرَ تَبِعاتِ الْمَکْسَبِ؛

خدایا! بر محمّد و آل او درود فرست و مرا از کسب روزیِ همراه با رنج، بی‌نیاز گردان و از جایی که گمان نمی‌رود، روزی‌ام ده، تا به خاطر طلب روزی، از عبادت تو باز نمانم و بار سنگین مشکلات کسب روزی را به دوش نکشم.

صحیفه سجادیه، از دعای 20 .

حدیث - 315

پیامبر ﷺ :

مَنْ اَرادَ اَنْ تُسْتَجابَ دَعْوَتُهُ وَ اَنْ تُـكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيُفَرِّجْ عَنْ مُعْسِرٍ ؛

هر کس می‌خواهد دعایش مستجاب شود و غمش از بین برود، بایـد گـره از کار تنگدستی باز کند.

نهج الفصاحه، ح 2961.

حدیث - 316

پیامبر ﷺ :

اَللّهُمَّ لَکَ صُمْنا وَ عَلی رِزْقِکَ اَفْطَرنا فَتَقَـبَّلْهُ مِنّا ذَهَبَ الظَّماءُ وَ ابْتَلَّتِ الْعُـروقُ وَ بَقیَ الاْجْرُ؛

بار خدایا! برای تو روزه گرفتیم و با روزی تو افطار می‌کنیم، پس آن را از ما بپذیر، تشنگی رفت، رگ‌ها شاداب شد و پاداش ماند.

کافی، ج 4 ، ص 95، ح 1.

حدیث - 317

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند :

اَللّهُمَّ... اَحِبَّنی وَ حَبِّبْنی وَ حَبِّبْ اِلَیَّ ما تُحِبُّ مِنَ الْقَوْلِ وَ الْعَمَلِ حَتّی اَدْخُلَ فیهِ بِلَذَّةٍ وَ اَخْرُجْ مِنْهُ بِنَشاطٍ؛

بار خدایا مرا دوست بدار و نزد دیگران محبوبم گردان و گفتار و کـرداری را که دوست داری، نزد من محبوب گردان تا با لذّت وارد آنها شوم و با نشـاط بـه انجامشان رسانم.

بحارالأنوار ، ج 95، ص 298، ح 17 .

حدیث - 318

حضرت رسوا اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

إنَّ أعْجَزَ النّاسِ مَنْ عَجَزَعَنِ الدُّعاءِ، وَ إنَّ أبْخَلَ النّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلام؛

عاجز و ناتوان‌ترین افراد کسی است که از دعا و مناجات با خداوند ناتوان و محروم باشد، و بخیل‌ترین اشخاص کسی خواهد بود که از سلام کردن خودداری کند.

بحارالأنوار: ج 90، ص 291، ح 11

حدیث - 319

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

هر که از بلایی که به او می رسد بترسد و درباره آن بـه دعـا پیشـی بگیـرد، خداوند عزوجل هرگز آن بلا را بدو نشان ندهد.

(ثواب الأعمال : ص 153)

حدیث - 320

امام کاظم علیه‌السلام می فرمایند:

بر شما باد دعا کردن ؛ چرا که دعا برای خـدا و درخواسـت از خـدا بـلا را برگرداند [حتی] در حالی که تقدیر و قضا شـده باشـد و جـز امضـای آن بـاقی نمانده بشد. پس هرگاه از خداوند عزوجل دعا و درخواست شد، بی درنگ بـلا را برگرداند.

(الکافی : ج 2 ص 472 ح 3)

حدیث - 321

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

بلا همانند قندیل ها بین آسمان و زمین آویزان است، هرگاه بنده عافیت را از پروردگارش بخواهد، خدای متعال بلا را از او برگردانـد، [حتـی] در حـالی کـه برای او قطعی شده باشد.

(کنز العمال : ج 7 ص 825 ح 21560)

حدیث - 322

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

هر آینه بلا به بنده نزدیک می گردد، آن گاه بنده از خدا عافیت می خواهد و خدا را یاد می کند و عافیت را حفظ می کند. و دعا و بلا تا روز رستاخیز با هم توافق دارند.

(کنز العمال : ج 2 ص 76 ح 3208)

حدیث - 323

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

هر کس از بلایی که به او می رسد بترسد و درباره [دفع] آن به دعـا برخیـزد خداوند هرگز آن بلا را بدو نشان ندهد.

(الدعوات : ص 21 ح 22)

حدیث - 324

امام علی علیه السلام می فرمایند:

طوفان های بلا را با دعا دفع کنید؛ [زیرا] کسی که به بلای سخت گرفتار شده از [فرد] تندرستی که از بلا در امان نمی باشد به دعا نیازمند تر نیست.

(الدعوات : ص 21 ح 21)

حدیث - 325

رسول خدا ﷺ می فرمایند:

هرگاه دعا اندک شود ، بلا نازل گردد.

(مستدرک الوسائل : ج 5 ص 179 ح 5616)

حدیث - 326

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

لا یُرَدُّ دُعاءٌ أوَّلُهُ بِسْمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ؛

دعایی که با بسم اللّه الرحمن الرحیم شروع شود، رد نمی‌شود.

الدعوات، ص 52 .

حدیث - 327

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اللّهُمَّ اِنّی اَعوذُ بِکَ مِنْ... ایثارِ الْباطِلِ عَلَی الْحَقِّ...؛

خدایا به تو پناه می‌برم از این که باطل را بر حق ترجیح دهم.

(صحیفه سجّادیه، از دعای هشتم .)

حدیث - 328

امام سجّاد علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ... وَ اَزْهِقِ الْباطِلَ عَنْ ضَمائِرِنا وَ اَثْبِتِ الْحَقَّ فی سَرائِرِنا، فَاِنَّ الشُّکوکَ وَ الظُّنونَ لَواقِحُ الْفِتَنِ وَ مُکَدِّرَةٌ لِصَفْوِ الْمَنائِحِ وَ الْمِنَنِ؛

بار الها... باطل را از درون ما محو نما و حق را در باطن ما جای ده. زیرا که تردیدها و گمان‌ها فتنه‌زایند و بخشش‌ها و نعمت‌ها را تیره می‌سازند.

(صحیفه سجادیه الجامعه، ص 410.)

حدیث - 329

امام رضا علیه‌السلام :

إِنَّ اللّهَ یُؤَخِّرُ إِجابَةَ الْمُؤْمِنِ شَوْقا إلی دُعائِهِ وَیَقُولُ: صَوتٌ اُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ، وَیُعَجِّلُ إجابَةَ دُعاءِ الْمُنافِقِ وَیَقُولُ: صَوْتٌ أَکْرَهُ سَماعَهُ؛

خداوند اجابت دعای مؤمن را به شوق (شنیدن) دعایش به تأخیر می‌اندازد و می‌گوید: صدایی است که دوست دارم آن را بشنوم و در اجابت دعای منافق عجله می‌کند و می‌گوید: صدایی است که از شنیدنش بدم می‌آید.

فقه الرضا علیه‌السلام ، ص 345.

حدیث - 330

اَللّهُمَّ إنّی أعوذُبِکَ مِنْ... أنْ نَعْضِدَ ظالِما أوْ نَخْذُلُ مَلْهوفا أوْ نَرومَ ما لَیْسَ لَنا بِحَقٍّ؛

خدایا به تو پناه می‌برم... از این که ظالمی را یاری کنیم و یا مظلوم و دلسوخته‌ای را بی‌یاور گذاریم و یا آنچه حق ما نیست بخواهیم.

صحیفه سجادیه، از دعای 8 .

حدیث - 331

امام صادق علیه‌السلام :

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَسَمْتَ لی مِنْ قِسْمٍ اَوْ رَزَقْتَنی مِنْ رِزْقٍ فَاجْعَلْهُ حَلالاً طَیِّبا واسِعا مُبارَکا قَریبَ الْمَطْلَبِ سَهْلَ الْمَاْخَذِ فی یُسْرٍ مِنْکَ وَ عافِیةٍ وَ سَلامَةٍ وَ سعادَةٍ اِنَّک عَلی کُلِّ شَیْءٍ قَدیرٌ؛

امام صادق علیه‌السلام : خدایا! بر محمّد و خاندان او، درود فرست و آنچه را برایم قسمت کرده و یا روزی نموده‌ای، حلال، پاک، فراوان، با برکت، دست یافتنی و آسان به دست آمدنی قرار بده، با راحتی، عافیت، تندرستی و خوش‌بختی از سوی خود مقرر کن! به درستی که تو بر هر چیز توانایی.

(بحارالأنوار، ج 89، ص 377، ح 66 .)

حدیث - 332

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله :

مَنْ سَرَّهُ أنْ یَسْتَجیبَ اللّهُ لَهُ عِنْدَ الشَّدائِدِ وَالْکَرْبِ فَلْیُکْثِرِ الدُّعاءَ فِی الرَّخاءِ؛

هر کس دوست دارد خداوند هنگام سختی‌ها و گرفتاری‌ها دعای او را اجابت کند، در هنگام آسایش، دعا بسیار کند.

نهج الفصاحه، ح 3023.

حدیث - 333

امام علی علیه السلام :

رُبَما سَأَلْتَ الشَّیْءَ فَلا تُؤْتاهُ وَاُوتیتَ خَیْرا مِنْهُ عاجِلاً أو آجِلاً أوْ صَرَفَ عَنْکَ لِما هُوَ خَیْرٌ لَکَ ، فَلَرُبَّ أمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فیهِ هَلاکُ دینِکَ لَوْ اوتیتَهُ ، فَلْتَکُنْ مَسْأَلَتُکَ فیما یَبْقی لَکَ جَمالُهُ وَیُنْفی عَنْکَ وَبالُهُ؛

گاه چیزی را (از خدا) می‌خواهی اما به تو داده نمی‌شود و دیر یا زود بهتر از آن به تو داده می‌شود، یا به خاطر آنچه خیر و مصلحت تو در آن است از برآورده شدن خواسته‌ات دریغ می‌شود، زیرا بسا خواسته‌ای که اگر برآورده شود به نابودی و تباهی دین تو می‌انجامد، پس، چیزی بخواه که زیبایی و نیکیش برایت می‌ماند و پیامد سوئی ندارد.

نهج البلاغه، نامه 31.

حدیث - 334

امام سجاد علیه‌السلام :

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِه، وَ فَرِّغْ قَلْبی لِمَحَبَّتِکَ وَاشْغَلْهُ بِذِکْرِکَ وَاَنْعَشْهُ بِخَوْفِکَ وَبِالْوَجَلِ مِنْکَ وَ قَوِّهِ بِالرَّغْبَةِ اِلَیْکَ وَ اَمِلْهُ اِلی طاعَتِکَ...؛

خدایا بر محمد و خاندان او درود فرست و دلم را برای محبتت فارغ و به یادت مشغول گردان و با ترس و هراس از خودت طراوت بخش و با رغبت به سویت نیرومند و به طاعتت مشتاق گردان.

صحیفه سجادیه، از دعای 21.

حدیث - 335

امام صادق علیه‌السلام :

مَنْ اَطاعَ اللّهَ عَزَّوَجَلَّ فیما اَمَرَهُ ثُمَّ دَعاهُ مِنْ جِهَةِ الدُّعاءِ اَجابَهُ، قُلْتُ: وَ ما جِهَةُ الدُّعاءِ قالَ: تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللّهَ وَ تَذْکُرُ نِعَمَهُ عِنْدَکَ ثُمَّ تَشْکُرُهُ ثُمَّ تُصَلّی عَلَی النَّبِیِّ صلی‌الله‌علیه‌وآله ثُمَّ تَذْکُرُ ذُنوبَکَ فَتُقِرُّ بِها ثُمَّ تَسْتَعیذُ مِنْها فَهذا جِهَةُ الدُّعاءِ؛

هر کس اوامر خداوند را اطاعت کند سپس او را از جهت دعا بخواند، اجابتش می‌کند. پرسیدند: جهت دعا چیست؟ فرمودند: با حمد الهی آغاز و نعمت‌های او را یاد و او را شکر می‌کنی، سپس بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله درود می‌فرستی و گناهانت را یاد و به آنها اعتراف می‌نمایی، آنگاه از آنها (به خدا) پناه می‌بری؛ جهت دعا این ا ست.

کافی، ج2، ص 486.

حدیث - 336

امام صادق علیه‌السلام :

عَلَيْكُمْ بِالدُّعاءِ ، فَإِنَّكُمْ لاتَقَرَّبونَ إِلَى اللّه بِمِثْلِهِ ، وَلا تَتْرُكوا صَغيرَةً لِصِغَرِها أَنْ تَدْعُوا بِها ، إِنَّ صاحِبَ الصِّغارِ هُوَ صاحِبُ الْكِبارِ؛

شما را سفارش می‌کنم به دعا کردن، زیرا با هیچ چیز به مانند دعا به خدا نزدیک نمی‌شوید. و دعا کردن برای هیچ امر کوچکی را، به خاطر کوچک بودنش رها نکنید، زیرا حاجتهای کوچک نیز به دست همان کسی است که حاجتهای بزرگ به دست اوست.

کافی، ج 2، ص 467، ح6 .

حدیث - 337

شخصی در محضر امام سجاد علیه‌السلام گفت:خدایا! مرا از مردم بی نیاز کن!

امام سجاد علیه‌السلام فرمودند:چنین دعا نکن؛ زیرا انسان ها به همدیگر نیازمندند، بلکه بگو: اللهم اغننی عن شرار خلقک ؛ خدایا ! مرا از انسان های بد کار بی نیاز کن!

سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی، صص427و428.

حدیث - 338

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

سپاس خدایی را که هر وقت حاجتی داشتم او را خواندم و بدون هیچ واسطه ای ، در خلوت سر خود را با او بازگوکردم او نیز نیاز مرا برطرف ساخت.

بحارالانوار، ج95،ص 82.

حدیث - 339

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ... وَ اَجْرِ لِلنّاسِ عَلی یَدِیَ الْخَیْرَ وَ لا تَمْحَقْهُ بِالْمَنِّ وَ هَبْ لی مَعالیَ الأَخْلاقِ وَ اعْصِمْنی مِنَ الْفَخْرِ؛

خدایا به دست من برای مردم خیر و نیکی جاری ساز و آن را با منّت‌گذاری من تباه مکن، و مرا اخلاق والا عطا فرما و از فخرفروشی نگاه‌دار.

صحیفه سجادیه، از دعای 20.

حدیث - 340

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

إذا أرادَ أحَدُكُمْ أنْ يُسْتَجابَ لَهُ فَلْيُطَيِّبْ كَسْبَهُ وَلْيَخْرُجْ مِنْ مَظالِمِ النّاسِ ، وَ إنَّ اللّهَ لا يَرْفَعُ إلَيْهِ دُعاءَ عَبْدٍ وَ فى بَطْنِهِ حَرامٌ أوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لأحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده‌ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی‌رود.

بحارالأنوار، ج 93، ص 321، ح 31.

حدیث - 341

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اللّهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ نَبِّهْنى لِذِكْرِكَ فى اَوْقاتِ الْغَفْلَةِ وَ اسْتَعْمِلْنى بِطاعَتِكَ فى اَيّامِ الْمُهْلَةِ وَ انْهَجْ لى اِلى مَحَبَّتِكَ سَبيلاً سَهْلَةً، اَكْمِلْ لى بِها خَيْرَ الدُّنْيا وَ الآخِرَةِ؛

بار الها! مرا در هنگام غفلت به یاد خود آگاه گردان و در ایام فراغت به اطاعتت موفق بدار و برایم راهی آسان به سوی محبت خود بگشای و خیر دنیا و آخرت را به وسیله آن تکمیل فرمای.

صحیفه سجادیه، از دعای بیستم .

حدیث - 342

پیامبر اکرم ﷺ می فرمایند :

ما مِنْ عَبْدٍ یَخافُ زَوالَ نِعْمَة اَوْ فَجاءَة نِقْمَة اَوْ تَغَیُّرِ عافیَة وَ یَقولُ: یا حَیُّ یا قَیُّومُ یا واحِدُ یا مَجیدُ یا بَرُّ یا کَریمُ یا رَحیمُ یا غَنیُّ تَمِّمْ عَلَیْنا نِعْمَتَکَ وَهَبْ لَنا کَرامَتَکَ وَ اَلْبِسْنا عافیَتَکَ اِلاّ اَعْطاهُ اللّهُ تَعالی خَیْرَ الدُّنْیا وَ الآخِرَة؛

قطعا هر کس به خاطر ترس از دست دادن نعمتی یا گرفتار شدن به بلایی ناگهانی و یا از دست دادن سلامتی بگوید: «ای زنده، ای پابرجا، ای یکتا، ای بزرگ، ای نیکوکار، ای بزرگوار، ای مهربان، ای بی نیاز! نعمتت را بر ما کامل کن و بخششت را ارزانی ما کن و لباس عافیت را بر تن ما بپوشان» خداوند، خیر دنیا و آخرت به او عطا می‌فرماید.

بحارالأنوار، ج 95، ص 194، ح 27.

حدیث - 343

رسول اکرم ﷺ می فرمایند :

مَنْ أرادَ تُسْتَجابُ دَعْوَتُهُ وَأَنْ تُکْشَفَ کُرْبَتُهُ فَلْیُفَرِّجْ عَنْ مُعْسِرٍ؛

هر کس می‌خواهد دعایش مستجاب و اندوهش برطرف شود، به تنگدست مهلت دهد.

کنزالعمال، ج 6، ص 215، ح 15398.

حدیث - 344

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ طَهِّرْ لِسانی مِنَ الْکَذِبِ؛

خدایا زبانم را از دروغ پاک گردان.

بحارالأنوار، ج 86 ، ص 113.

حدیث - 345

امام صادق علیه‌السلام :

اِنَّ اللّهَ عزّوَجَلَّ یُحِبُّ اَنْ یُسْاَلَ وَ یُطْلَبَ ما عِنْدَهُ؛

خداوند عزّوجل دوست دارد آنچه نزد اوست درخواست گردد و طلب شود.

کافی، ج 2، ص 475، ح4.

حدیث - 346

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ لا تَدَعْ خَصْلَةً تُعابُ منّی اِلاّ اَصْلَحْتَها وَ لا عائِبَةً اُوَنَّبُ بِها اِلاّ حَسَّنْتَها وَ لا اُکْرومَةً فیَّ ناقِصَةً اِلاّ اَتـْمَمْتَها ؛

خدایا هیچ صفتی که بر من عیب شمرده شود وامگذار مگر آن که اصلاحش فرمایی و هیچ صفت نکوهیده‌ای را بجای مگذار مگر آن که آن را نکوسازی و مرا در هیچ خصلت پسندیده ناتمامی فرو مگذار مگر آن که کاملش گردانی.

صحیفه سجادیه، از دعای 20

حدیث - 347

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

وَ حَقیقٌ عَلَی اللّهِ اَنْ لا یَاْتیَنی مَکْرُوبٌ اِلاّ اَرُدُّهُ وَ اَقْلِبُهُ اِلی اَهْلِهِ مَسْرورا؛

بر خداوند است که هیچ گرفتاری بـه زیـارت مـن نیایـد مگـر آن کـه او را شادمان بازگردانم و به خانواده‌اش برسانم.

ثواب الأعمال، ص 98.

حدیث - 348

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

اِذا رَآی اَحَدُکُمْ مِنْ نَفْسِهِ اَوْ مالِهِ اَوْ مِنْ اَخیهِ ما یُعْجِبُهُ فَلْیَدْعُ لَـهُ بِالْبَرَکَـةِ فَـاِنَّ الْعَیْنَ حَقٌّ؛

هرگاه یکی از شما در خودش، یا مالش، یا برادرش، چیز جالب توجهی دید، برای برکت یافتن آن دعا کند؛ زیرا چشم‌زخم، واقعیت دارد.

نهج الفصاحه ، ح 206 .

حدیث - 349

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

... وَ إِنَّ اللّهَ لا یَرفَعُ إِلَیهِ دُعاء عَبدٍ وَفی بَطنِهِ حَرامٌ أو عِندَهُ مَظلَمَةٌ لأِحَدٍ مِن خَلقِهِ؛

... دعای هیچ بنده‌ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی‌رود.

بحارالأنوار ج93، ص321

حدیث - 350

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

اِغتَنِمُوا الدُّعاءَ عِندَ الرِّقَّةِ فَإِنَّها رَحمَةٌ؛

دعا کردن را در هنگام رقّت قلب غنیمت شمرید، که رقت قلب، رحمت است.

بحارالأنوار ج93، ص347

حدیث - 351

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

لَیسَ شَیْءٌ أسرَعَ إِجابَةً مِن دَعوَةِ غائِبٍ لِغائِبٍ؛

هیچ دعایی زودتر از دعایی که انسان در غیاب کسی می‌کند، مستجاب نمی‌شود.

بحارالأنوار ج93، ص359

حدیث - 352

امام حسن مجتبی علیه‌السلام می فرمایند:

أنَا الضّامِنُ لِمَن لَم یَهجُس فی قَلبِهِ إلاَّ الرِّضا أن یَدعُوَ اللّهَ فَیُستَجابَ لَهُ؛

کسی که در دلش هوایی جز خشنودی خدا خطور نکند، من ضمانت می‌کنم که خداوند دعایش را مستجاب کند.

اصول کافی ج2 ، ص62

حدیث - 353

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

لَو خِفتُمُ اللّهَ حَقَّ خیفَتِهِ لَعَلِمتُمُ العِلمَ الَّذی لا جَهلَ مَعَهُ، وَ لَو عَرَفتُمُ اللّهَ حَقَّ مَعرِفَتِهِ لَزالَت بِدُعائِکُمُ الجِبالُ؛

اگر از خدا چنانکه باید می‌ترسیدید، به دانشی ناب دست می‌یافتند و اگر خدا را چنانکه باید می‌شناختید، با دعایتان کوه‌ها از میان می‌رفتند.

کنز العمّال، ح 5881

حدیث - 354

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ لا تَستَدْرِجنی بِالاِحسانِ وَ لا تُؤَدِّبنی بِالْبَلاءِ؛

خدایا! با غرق کردن من در ناز و نعمت، مرا به پرتگاه عذاب خویش مَکشان و با بلایا (گرفتاری‌ها) ادبم مکن.

عيون اَخبار الرضا ، ج 1، ص 107 ح 1

حديث - 355

امام رضا عليه السلام می فرمایند:

زيارَةُ قَبرِ أبی مِثلُ زِيارَةِ قَبرِ الحُسَينِ؛

زیارت قبر پدرم ، موسی بن جعفر عليه السلام مانند زیارت قبر حسین عليه السلام است .

كامل الزيارات ، ص 499

حديث - 356

امام حسین عليه السلام می فرمایند:

اَللّهُمَّ لا تَستَدرِجنی بِالاِحسانِ وَ لا تُؤَدِّبنی بِالبَلاءِ ؛

خدایا! با غرق کردن من در ناز و نعمت، مرا به پرتگاه عذاب خویش مَکشان و با بلایا (گرفتاری ها) ادبم مکن.

الدُّرَّةُ البَاهرة من الأصدَاف الطّاهِرة

حديث - 357

امام علی عليه السلام فرمودند:

سُوسُوا إِيمَانَكم بِالصَّدَقَةِ وَ حَصِّنُوا أَموَالَكم بِالزَّكاةِ وَ ادفَعُوا أَمواجَ البَلَاءِ بِالدُّعَاءِ ؛

ایمان خود را با صدقه دادن و اموالتان را با زکات دادن نگاه دارید، و امواج بلا را با دعا از خود برانید.

(نهج البلاغه، حکمت 146)

حدیث - 358

پیامبر اعظم ﷺ فرمودند:

ثَلاثٌ مَن کنَّ فیهِ جَمَعَ اللّهُ لَهُ خَیرَ الدُّنیا وَ الآخِرَةِ: اَلرِّضا بِالقَضاءِ وَ الصَّبرُ عِندَ البَلاءِ وَ الدُّعاءُ عِندَ الشِّدَّةِ وَ الرَّخاءِ؛

کسی که سه خصلت در او باشد، خداوند خیر دنیا و آخرت را برای او فراهم می کند: خشنودی به مقدرات، صبر در بلا و دعا در سختی و راحتی.

(بحارالأنوار، ج 71، ص 156، ح 71)

حدیث - 359

حضرت محمد ﷺ فرمودند:

اِنَّ اللّهَ یحِبُّ المُلِحّینَ فِی الدُّعاءِ؛

خداوند اصرار کنندگان در دعا را دوست دارد.

(بحارالأنوار، ج 93، ص 378)

حدیث - 360

پیامبر اعظم ﷺ فرمودند:

مَن سَرَّهُ أن یستَجیبَ اللّهُ لَهُ عِندَ الشَّدائِدِ وَالکربِ فَلیکثِرِ الدُّعاءَ فِی الرَّخاءِ

هر کس دوست دارد خداوند هنگام سختی‌ها و گرفتاری‌ها دعای او را اجابت کند، در هنگام آسایش، دعا بسیار کند.

(نهج الفصاحه، ح 3023)

حدیث - 361

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

مَن أرادَ تُستَجابُ دَعوَتُهُ وَأن تُکشَفَ کربَتُهُ فَلیفَرِّج عَن مُعسِرٍ

هر کس می خواهد دعایش مستجاب و اندوهش برطرف شود، به تنگدست مهلت دهد.

(کنزالعمال، ج 6، ص 215، ح 15398)

حدیث - 362

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

مَن أرادَ تُستَجابُ دَعوَتُهُ وَأن تُکشَفَ کربَتُهُ فَلیفَرِّج عَن مُعسِرٍ؛

هر کس می خواهد دعایش مستجاب و اندوهش برطرف شود، به تنگدست مهلت دهد.

(کنزالعمال، ج 6، ص 215، ح 15398)

حدیث - 363

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إذا أرادَ أحَدُکم أن یستَجابَ لَهُ فَلیطَیب کسبَهُ وَلیخرُج مِن مَظالِمِ النّاسِ ، وَ إنَّ اللّهَ لا یرفَعُ إلَیهِ دُعاء عَبدٍ وَ فی بَطنِهِ حَرامٌ أو عِندَهُ مَظلَمَةٌ لأحَدٍ مِن خَلقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده‌ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی‌رود.

(بحارالأنوار، ج 93، ص 321، ح 31)

حدیث - 364

امام محمد باقر علیه‌السلام فرمودند:

اَوشَکُ دَعوَهُ و اَسرَعُ اِجابَه دُعاءَ المَرءِ لِاَخیهِ بِظَهرِ الغَیب؛

دعای انسان پشت سر برادر دینی اش ، نزدیکترین و سریعترین دعا به اجابت است .

(کافی ، ج 2 ، ص 507)

حدیث - 365

امام حسن علیه‌السلام فرمودند:

ان لکل صائم عند فطوره دعوة مستجابة فاذا کان اول لقمة فقل : بسم الله اللهم یاواسع المغفرة اغفر لی

هر روزه داری هنگام افطار یک دعای اجابت شده دارد . پس در اولین لقمه افطار بگو: به نام خدا ، ای خدایی که آمرزش تو فراگیر و وسیع است ، مرا ببخش.

(اقبال الاعمال ، ص 116)

حدیث - 366

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

ادعوا الله و اَنتم موقنون بالاجابة واعلموا اَنّ الله لا یستجیبُ دعاء من قَلب غافل لاه؛

خدا را بخوانید و به اجابت دعای خود یقین داشته باشید و بدانید که خداوند دعا را از قلب غافل بیخبر نمی پذیرد.

(کنز العمال، ج2، ص72)

حدیث - 367

امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

أوْشَکُ دَعْوَةً وَ أسْرَعُ إجابَةُ دُعاءُ الْمَرْءِ لاِخیهِ بِظَهْرِ الْغَیبِ.

دعایی که بیشتر امید اجابت آن می رود و زودتر به اجابت می رسد، دعا برای برادر دینی است در پشت سر او.

(اصول کافی،ج1 ،ص52)

حدیث - 368

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

أعْجَزالنّاسِ مَنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعاء؛

عاجزترین مردم کسی است که نتواند دعا کند.

(بحارالانوارج / 93 ص / 294)

حدیث - 369

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

خداوندا! ... اگر برای ما فراغتی از کارهای دنیا مقدر فرموده ای، پس آن را فرصتی همراه با سلامتی قرار ده که در آن، رنجی حاصل نشود و ملامتی به وجود نیاید، تا این که فرشتگانی که به پشت گناهان ما مأمورند، با صحیفه ای خالی از گناه ازپیش ما بروند و فرشتگان مأمور به ثبت نیکی ها خوشحال از اعمالی که از ما نوشته اند از نزد ما برگردند.

صحیفه ی سجادیه، دعای 11.

حدیث - 370

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

خواب روزه دار، عبادت و سکوتش، تسبیح و دعایش پذیرفته و عملش دو چندان است. دعای روزه دار به هنگام افطار از درگاه خدا رد نمی شود.

میزان الحکمه، ج7، ص 3210.

حدیث - 371

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله : می فرمایند:

از دعای ستمدیده بترسید: زیرا چنین دعایی بر ابرها سوار است؛ خداوند می فرماید: به عزت و جلالم سوگند که تو را یاری می رسانم، گرچه بعد از مدتی.

کنزالعمال، ح 7600.

حدیث - 372

امام باقر علیه‌السلام :

اِذا اَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجِماعِ : اَللّهُمَّ ارْزُقْنی وَلَدا وَ اجْعَلْهُ تَقیّا لَیسَ فی خَلْقِهِ زِیادَةٌ وَ لا نُقْصانٌ وَ اجْعَلْ عاقِبَتَهُ اِلی خَیْرٍ؛

هرگاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : بار الها! به من فرزندی عطا کن و او را با تقوا قرار ده و در آفرینش او، کم و زیادی نباشد و او را عاقبت به خیر گردان .

کافی، ج 6 ، ص 10، ح 12.

حدیث - 373

حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

انما هی المدحة، ثم الإقرار بالذنب، ثم المسألة.

(در دعا) ابتدا باید خدا را ستود، سپس به گناهان اعتراف کرد و آنگاه حاجت خود را خواست.

بحارالانوار/ج93/ص 318.

حدیث - 374

حضرت امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

ما من شیء احب الی الله من ان یسال.

نزد خدا چیزی محبوبتر از این نیست که دست خواهش به سوی او دراز شود.

بحارالانوار/ج69/ص 393.

حدیث - 375

حضرت امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

الدعاء یدفع البلاء النازل و ما لم ینزل.

دعا بلای نازل شده و نازل نشده را دفع می کند.

اصول کافی/ج2/ص 496.

حدیث - 376

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

الدعاء مفتاح الرحمة و مصباح الظلمه.

دعا کلید رحمت و چراغ تاریکی است.

بحارالانوار/ج93/ص 30.

حدیث - 377

قال الامام علی علیه‌السلام : اَلْمُخْلِصُ حَرِیٌّ بِالاِجابَةِ.

امام علی علیه‌السلام فرمودند: مخلص، سزاوار اجابت (دعا) است.

«غررالحکم، ح 793»

امربه معروف و نهی ازمنکر

حدیث - 1

قال الامام الحسین علیه السلام : ان الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر، دعاء الی الاسلام مع رد المظالم و مخالفة الظالم و قسمة الفیء و الغنائم و أخذ الصدقات من مواضعها و وضعها فی حقها.

امام حسین علیه السلام فرمودند: امر به معروف و نهی از منکر، آن است که: کافران را به اسلام دعوت کنی، حقوق ستمدیدگان را باز ستانی، با ستمگر به مخالفت برخیزی، غنیمت ها و بیت المال را عادلانه بین اهل اش قسمت کنی، صدقات (زکات) را از آنجا که باید، بگیری و در آنجا که باید، مصرف کنی.

«تحف العقول، ص 270»

حدیث - 2

امام علی علیه السلام :

الجِهادِ علی أرْبَعِ شُعَبٍ : علی الأمرِ بالمَعروفِ والنَّهیِ عنِ المُنکَرِ والصِّدْقِ فی المَواطِنِ وشَنَآنِ الفاسقِینَ .

جهاد چهار شاخه دارد : امر به معروف ، نهی از منکر ، پایداری در جبهه های جنگ و دشمنی با تبهکاران .

الخصال : 232 / 74 منتخب میزان الحکمة : 114

حدیث - 3

پیامبر خدا ﷺ :

نَصرُ الْمَظلُومِ وَالْأمرُ بِالْمَعرُوفِ وَالنّهیُ عَنِ الْمُنکَرِ جِهادٌ؛

یاری رساندن به ستمدیده و امر به معروف و نهی از منکر جهاد در راه خداست.

جامع الأحادیث قمی، ص 125

حدیث - 4

پیامبرخدا ﷺ :

مَن أمَرَ بِمَعروفٍ فَلْیَکُنْ أمرُهُ ذلِکَ بِمَعرُوفٍ؛

کسی که امر به معروف می‌کند. باید این کار را با شیوه خوبی انجام دهد.

کنزالعمّال، ح 5523

حدیث - 5

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

لا یَأمُرُ بِالمَعروفِ وَلا یَنهی عَنِ المُنکَرِ إلاّ مَن کانَ فیهِ ثَلاثُ خِصالٍ : رَفیقٌ بِما یَأمُرُ بِهِ رَفیقٌ فیما یَنهی عَنهُ ، عَدلٌ فیما یَأمُرُ بِهِ عَدلٌ فیما یَنهی عَنهُ، عالِمٌ بِما یَأمُرُ بِهِ عالِمٌ بِما یَنهی عَنهُ؛

امر به معروف و نهی از منکر نکند مگر کسی که سه خصلت در او باشد: در امر و نهی خود مدارا کند، در امر و نهی خود میانه روی نماید و به آنچه امر و نهی می کند، دانا باشد.

بحارالأنوار، ج100، ص87، ح64

حدیث - 6

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

نَصرُ الْمَظلُومِ وَالْأمرُ بِالْمَعرُوفِ وَالنّهیُ عَنِ الْمُنکَرِ جِهادٌ؛

یاری رساندن به ستمدیده و امر به معروف و نهی از منکر جهاد در راه خداست.

جامع الأحادیث قمی، ص 125

حدیث - 7

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

مَن رَأی مِنکُم مُنکَرا فَلیُغَیِّرهُ بِیَدِهِ ، فَإن لَم یَستَطِع فَبِلِسانِهِ ، فَإن لَم یَستَطِع فَبِقَلبِهِ وَذلِکَ أضعَفُ الإیمانِ؛

هر کس از شما منکری ببیند باید با دست و اگر نتوانست با زبان و اگر نتوانست با قلبش آن را تغییر دهد، که پائین‌ترین درجه ایمان همین (تغییر قلبی) است.

نهج الفصاحه، ح3010

حدیث - 8

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

إذا لَم يَأمُروا بِمَعروفٍ وَلَم يَنهَوا عَن مُنكَرٍ وَلَم يَتّبِعوا الأخيارَ مِن أهلِ بَيتي ، سَلّطَ اللّهُ عَلَيهِم شِرارَهُم ، فَيَدعوا عِندَ ذلِکَ خِيارُهُم فَلا تُستَجابُ لَهُم؛

هرگاه (مردم) امر به معروف و نهی از منکر نکنند، و از نیکان خاندان من پیروی ننمایند، خداوند بدانشان را بر آنان مسلّط گرداند و نیکانشان دعا کنند امّا دعایشان مستجاب نشود .

امالی صدوق، ص254

حدیث - 9

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

لا يَأمُرُ بِالمَعروفِ وَلا يَنهى عَنِ المُنكَرِ إلاّ مَن كانَ فيهِ ثَلاثُ خِصالٍ : رَفيقٌ بِما يَأمُرُ بِهِ رَفيقٌ فيما يَنهى عَنهُ ، عَدلٌ فيما يَأمُرُ بِهِ عَدلٌ فيما يَنهى عَنهُ، عالِمٌ بِما يَأمُرُ بِهِ عالِمٌ بِما يَنهى عَنهُ؛

امر به معروف و نهی از منکر نکند مگر کسی که سه خصلت در او باشد: در امر و نهی خود مدارا کند، در امر و نهی خود میانه‌روی نماید و به آنچه امر و نهی می‌کند، دانا باشد .

بحارالأنوار، ج100، ص87، ح64

حدیث - 10

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

لا یَزالُ النّاسُ بِخَیرٍ ما أمَروا بِالمَعروفِ وَنَهَوا عَنِ المُنکَرِ وَتَعاوَنوا عَلَی البِرّ وَ التّقوی فَإذا لَم یَفعَلوا ذلِکَ نُزِعَت مِنهُمُ البَرَکاتُ، وَ سُلِّطَ بَعضُهُم عَلی بَعضٍ و لَم یَکُن لَهُم ناصِرٌ فِی الأرضِ وَ لا فِی السَّماءِ؛

تا زمانی که مردم امر به معروف و نهی از منکر نمایند و در کارهای نیک و تقوا به یاری یکدیگر بشتابند در خیر و سعادت خواهند بود، اما اگر چنین نکنند، برکت‌ها از آنان گرفته شود و گروهی بر گروه دیگر سلطه پیدا کنند و نه در زمین یاوری دارند و نه در آسمان.

تهذیب الاحکام، ج6، ص181، ح22

حدیث - 11

امام علی علیه السلام فرمودند:

مَن أمَرَ بِالمَعروفِ شَدَّ ظَهرُ المُؤمِنِ وَمَن نَهی عَنِ المُنکَرِ أرغَمَ أنفَ المُنافِقِ وَأمِنَ کَیدَهُ؛

هر کس امر به معروف کند به مؤمن نیرو می‌بخشد و هر کس نهی از منکر نماید بینی منافق را به خاک مالیده و از مکر او در امان می‌ماند.

کافی،ج2، ص50، ح1

حدیث - 12

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إنّ الأمرَ بِالمَعروفِ وَالنّهیَ عَنِ المُنکَرِ لا یُقَرِّبانِ مِن أجَلٍ وَلا یَنقُصانِ مِن رِزقٍ ، لکِن یُضاعِفانِ الثّوابَ وَیُعظِمانِ الجزَ وَأفضَلُ مِنهُما کَلِمَـةُ عَدلٍ عِندَ إمامٍ جائِرٍ؛

امر به معروف و نهی از منکر نه اجلی را نزدیک می‌کننـد و نـه از روزی کـم می‌نمایند، بلکه ثواب را دو چندان و پاداش را بزرگ می‌سازند و برتر از امر بـه معروف و نهی از منکر سخن عادلانه‌ای است نزد حاکمی ستمگر.

غررالحکم، ج2، ص611، ح3648

حدیث - 13

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

اَلأمرُ بِالمَعروفِ أفضَلُ أعمالِ الخَلقِ ؛

امر به معروف، برترین کارِ مردم است .

غرر الحکم و درر الکلم، حدیث - 1977

حدیث - 14

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

مَن أمَرَ بِالمَعروفِ شَدَّ ظَهرُ المُؤمِنِ وَمَن نَهی عَنِ المُنکَرِ أرغَـمَ أنـفَ المُنـافِقِ وَأمِنَ کَیدَهُ؛

هر کس امر به معروف کند به مؤمن نیرو می بخشد و هر کس نهـی از منکـر نماید بینی منافق را به خاک مالیده و از مکر او در امان می ماند.

کافی، ج2، ص50، ح1

حدیث - 15

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

إنَّ أعظَمَ النّاسِ مَنزِلَةً عِندَاللّهِ یومَ القیامَةِ أمشاهُم فی أرضِهِ بِالنَّصیحَةِ لِخَلقِهِ

بلند مرتبه ترین مردم نزد خداوند در روز قیامت کسی است که در روی زمین بیشتر در خیرخواهی و ارشاد مردم قدم بردارد.

(کافی، جلد 2، ص 208 صفحه 5)

حدیث - 16

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کُونُو دُعاةً للنّاسِ بِغَیر اَلسِنَتِکُم لِیَرُوا منکُم الوَرَع و الاِجتهادَ و الصّلاة و الخیـر فَانّ ذلکَ داعیةٌ؛

مردم را با غیر زبانتان بخوانید تا از شما پارسایی و کوشش و نماز و خـوبی را ببینند زیرا این امور آنان را به سوی حق فرا می خواند.

(جهادالنفس،ح195)

حدیث - 17

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

فرمان دادن به خوبی و باز داشتن از زشتی، راه پیامبران و شیوه ی نیکوکاران است. فریضه ی بزرگی است که دیگر فرایض به واسطه ی آن برپا مـی شـود و راه ها و روش ها امن می گردد، در آمدها حلال، حقوق و اموال بـه زور گرفتـه شده به صاحبانش بر می گردد، زمین آباد شده، از دشمنان انتقام گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

اصول کافی، ج5، ص 56.

حدیث - 18

امام علی علیه السلام می فرمایند:

تمام کارهای نیکو، و جهاد در راه خدا، برابر امر به معروف و نهـی از منکـر، چونان قطره ای بر دریای مواج و پهناور است.

نهج البلاغه، ترجمه ی مرحوم دشتی حکمت 374.

حدیث - 19

رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند:

یا امر به معروف و نهی از منکر می کنید، یا عذاب خداوند همه ی شما را فرا می گیرد.

وسایل الشیعه، ج11، ص407.

حدیث - 20

امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

بر هیچ چشم مؤمن به خدا روا نیست که ببیند خدا نافرمانی می شود و (چشم) خود را فرو ببندد مگر آن وضع را تغییر دهد.

تنبیه الخواطر/ج2/ص179.

حدیث - 21

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

هر کس به معروف امر کرد، پشوانه ی نیرومند مؤمنان است، و آن کس که از زشتی ها نهی کرد بینی کافران (منافقان) را به خاک مالید.

غررالحکم/ ح 6794.

حدیث - 22

رسول اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

با نفرت از گنهکاران به خدای تعالی نزدیک شوید و با این افراد با ترشرویی برخورد کنید. و با خشم گرفتن بر آنان خشنودی خدا را بجویید و با دوری کردن از آن ها به خدا نزدیک شوید.

کنزالعمال/ ح5585.

حدیث - 23

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

ویل لمن یأمر بالمنکر و ینهی عن المعروف.

وای برآن که به منکر امر کند و از معروف نهی کند!

بحارالانوار، ج1، ص 87.

حدیث - 24

حضرت فاطمه الزهراء علیهاالسلام می فرمایند:

فرض الله الأمر بالمعروف مصلحة للعامة .

خداوند امر به معروف و نهی از منکر را برای اصلاح مردم قرار داد.

بحارالانوار، ج6، ص 107.

حدیث - 25

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

قوام الشریعه الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و اقامة الحدود.

استواری شریعت، به امر معروف ونهی از منکر و برپا داشتن حدود است.

غررالحکم، ح 6817.

حدیث - 26

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

هر کس امر به معروف و نهی از منکر کند، جانشین خدا در زمین است.

کنزالعمال، ح5564.

حدیث - 27

حضرت امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

خداوند، نخست امر به معروف و نهی از منکر را به عنوان یکی از واجبات خود ذکر کرد؛ زیرا او آگاه است که اگر این دو فریضه انجام گیرد و برپا شود، همه ی واجبات اعم از آسان و مشکل انجام و استوار خواهد شد.

اصول کافی، ج5، ص 59.

حدیث - 28

حضرت رسول اکرم ﷺ فرمودند:

به راستی خداوند عزوجل دشمن می دارد مؤمن ناتوانی که دین ندارد. به آن حضرت عرض کردند: مؤمن ناتوانی که دین ندارد، کیست؟ فرمودند: کسی که نهی از منکر نکند.

وسایل الشیعه، ج11، ص397.

حدیث - 29

حضرت امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

الامر بالمعروف و النهی عن المنکر خلقان من خلق الله، فمن نصرهما اعزه الله و من خذلهما خذله الله.

امر به معروف و نهی از منکر، دو پدیده از آفریده های خداوندند؛ هر کس آنها را یاری کند، خداوند اورا عزت دهد و هر کس آنها را خوار کند (رها کنند) خداوند او را ذلیل فرماید.

اصول کافی، ج5، ص 59.

حدیث - 30

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

مروا بالمعروف و إن لم تفعلوه و انهوا عن المنکر و إن لم تجتنبوه کلّه؛

امر به معروف کنید و گر چه خودتان نکنید و نهی از منکر کنید گر چه از همه آن اجتناب نکنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 31

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

کلام ابن آدم کلّه علیه لا له إلّا أمرا بمعروف أو نهیا عن منکر أو ذکر اللّه تعالی؛

گفتار فرزند آدم به ضرر اوست نه به نفع او مگر امر بـه معروفـی یـا نهـی از منکری یا ذکر خدای والا.

نهج الفصاحه

حدیث - 32

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الجهاد أربع: الأمر بالمعروف و النّهی عن المنکر و الصّدق فی مواطن الصّـبر و شنآن الفاسق؛

جهاد چهار قسم است: امر به معروف و نهی از منکر و راستی در موقع صبر و تنفر از فاسق.

نهج الفصاحه

حدیث - 33

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تقرّبوا إلی اللّه ببغض أهل المعاصی و ألقوهم بوجوه مکفهرّه و التمسـوا رضـا اللّه بسخطهم و تقرّبوا إلی اللّه بالتّباعد منهم؛

به وسیله دشمنی گناهکاران به خدا نزدیک شوید و با آنهـا بـا چهـره هـای عبوس دیدار کنید و خشنودی خدا را در ناخشنودی آنها بجوئیـد و بـه وسـیله دوری از آنها به خدا تقرب جوئید.

نهج الفصاحه

حدیث - 34

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تبسّمک فی وجه أخیک لک صدقه، و أمرک بالمعروف و نهیک عن المنکر صدقه و إرشادک الرّجل فی أرض الضّلال لک صدقه و إماطتک الحجر و الشّوک و العظیم عن الطّریق لک صدقه؛

لبخند تو بر روی برادرت صدقه است امر به معروف و نهی از منکر کردنت صدقه است و راهنمائی کسی که راه را گم کرده صدقه است و دور کردن سنگ و خار و استخوان از راه صدقه است.

نهج الفصاحه

حدیث - 35

قال رَسُولُ اللّهِ ﷺ :

إنَّ اللّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُبْغِضُ الْمُؤْمِنَ الضَّعيفِ الَّذى لادينَ لَهُ، فَقيلَ: وَ ما الْمُؤْمِنُ الضَّعيفُ الَّذى لا دينَ لَهُ؟ قالَ: اَلذّى لا يَنْهى عَنِ الْمُنْكَرِ؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

همانا خداوند دشمن دارد آن مؤمنی را که ضعیف و بی دین است، سؤال شد: مؤمن ضعیف و بی دین کیست؟ پاسخ داد: کسی که نهی از منکر و جلوگیری از کارهای زشت نمی کند.

وسائل الشّیعة، ج 16، ص 122، ح 21139

حدیث - 36

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

تا زمانی که مردم، امر به معروف و نهی از منکر نمایند و در کارهای نیک و تقوا به یاری یکدیگر بشتابند، در خیر و سعادت خواهند بود، اما اگر چنین نکنند، برکت‌ها از آنان گرفته شود و گروهی بر گروه دیگر سلطه پیدا کنند. نه در زمین یاوری دارند و نه در آسمان.

تهذیب الاحکام، ج 6، ص 181، ح 22.

حدیث - 37

پیامبراکرم صلی الله علیه وآله :

سُئِلَ رَسولُ اللّه ﷺ : مَنْ اَتْقَی النَّاسِ؟ قال: آمَرُهُمْ بِالْمَعْروفِ وَ اَنْهاهُمْ عَنِ الْمُنْکَرِ وَ اَوْصَلُهُمْ لِلرَّحِمِ؛

از رسول خدا ﷺ سؤال شد: با تقواترین مردم کیست؟ فرمودند: کسی که بیشتر امر به معروف و نهی از منکر و صله رحم نماید.

کنزالعمال، ح 8474 .

حدیث - 38

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

هرگاه مردم منکر را ببینند ولی آن را تغییر ندهند، نزدیک است کـه خداونـد کیفرش را فراگیرشان کند.

(کنز العمال: ج 3 ص 70 ح 5535)

حدیث - 39

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

امر به معروف و نهی از منکر راه و روش پیامبران و شیوه صـالحان اسـت و واجب بزرگی است که واجبات دیگر با آن بر پا می‌شوند، راه‌ها امن می‌گـردد و درآمدها حلال می‌شود و حقوق پایمال شده، به صاحبانش برمی‌گردد، زمین آباد می‌شود و (بدون ظلم) حق از دشمنان گرفته می‌شود و کارها سامان می‌پذیرد.

کافی، ج 5 ، ص 56، ح 1.

حدیث - 40

پیامبراکرم ﷺ :

لا یَزالُ النّاسُ بِخَیْرٍ ما اَمَروا بِالْمَعْروفِ وَ نَهَوا عَنِ الْمُنْکَرِ وَ تَعاوَنوا عَلَی البِرِّ وَ التَّقْوی فَاِذا لَمْ یَفْعَلوا ذلِکَ نُزِعَتْ مِنْهُمْ الْبَرَکاتُ وَ سُلِّطَ بَعْضُهُم عَلی بَعْضٍ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُمْ ناصِرٌ فِی الأَرْضِ وَ لا فِی السَّماءِ؛

تا وقتی مردم امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند و یکدیگر را در نیکی و تقوا، یاری می‌رسانند، در خیر و نیکی‌اند، آن‌گاه که چنین نکنند، برکت‌ها از آنان گرفته می‌شود و بعضی بر بعض دیگر مسلّط می‌گردند و در زمین و در آسمان، هیچ یاوری نخواهند داشت.

(تهذیب الأحکام، ج 6، ص 181، ح 373.)

حدیث - 41

امام سجاد علیه‌السلام می فرمایند:

التارک الامر بالمعروف والنهی عن المنکر کنابذ کتاب الله وراء ظهره؛

ترک کننده امر به معروف و نهی از منکر، مانند کسی است که قرآن را پشت سرش می اندازد.

سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی، صص427و428.

حدیث - 42

حضرت فاطمه عليها السلام می فرمایند:

فَرَضَ اللَّهُ . . . الأمرَ بِالمَعُروفِ مَصلَحَةً لِلعامَّةِ؛

خداوند امر به معروف را برای اصلاح مردم قرار داد

بحار الأنوار ، ج 6 ، ص 107

حدیث - 43

امام علی عليه السلام می فرمایند:

قِوامُ الشَّريعَةِ الأمرُ بِالمَعرُوفِ والنَّهيُ عَنِ المُنكَرِ و إقامَةُ الحُدودِ؛

استواری شریعت ، به امر به معروف و نهی از منکر و برپاداشتن حدود است.

میزان الحکمه ، ح 12688

حدیث - 44

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

إنَّ أعظَمَ النّاسِ مَنزِلَةً عِندَاللّهِ يومَ القيامَةِ أمشاهُم فى أرضِهِ بِالنَّصيحَةِ لِخَلقِهِ

بلند مرتبه ترین مردم نزد خداوند در روز قیامت کسی است که در روی زمین بیشتر در خیرخواهی و ارشاد مردم قدم بردارد.

(کافی، جلد 2، ص 208 صفحه 5)

حدیث - 45

حضرت امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

لَتَأمُرَنّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنَهَنّ عَنِالْمُنْكَرِاَوْلَيَسْتَعْمِلَنّ عَلَيْكُمْ شِرَارُ كُـمْ فَيَـدْعُوخِيَارُكُمْ فَلاَيُسْتَجَابُ لَهُمْ .

حتماً امربه معروف ونهی ازمنکرکنید، وگرنه اشرارتان برشـما مسـلط وحـاکم می‌شوند آنگاه خوبانتان هم دعا می‌کنند، امّا دعایشان مستجاب نمی شود.

وسایل الشیعه، ج11، ص394

حدیث - 46

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : لا يَزالُ النّاسُ بِخَيرٍ ما أمَرُوا بِالمَعرُوفِ و نَهَوا عَنِ المُنكَرِ و تَعاوَنُوا عَلَى البِرِّ وَ التَّقوى .

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: مردم همیشه در خیر خواهند بود تا وقتی کـه امـر به معروف و نهی از منکر می کنند و در نیکی و پرهیزکاری یکدیگر را یاری می رسانند.

«تهذیب الأحکام، ج 6، ص 181»

احکام و فلسفه آن

حدیث - 1

قال الامام الصّادق عليه السلام : لا يَحِلُّ بيعُ الغِنـاء و لا شِـراءُه و اسـتماعُه نفـاقٌ و تعليمهُ كُفر.

امام صادق عليه السلام فرمودند: خرید و فروش (آلات) غناء و سـاز وآواز حـلال نیست و گوش دادن به آن، نفاق و دوروئی و آموزش دادنش، کفـر و بـی دینـی است.

«دعائم الاسلام، ج 2، ص 209»

حدیث - 2

قال الامام علی عليه السلام : نَهی رسول الله صلى الله عليه وآله أن ينظر الرجلُ إلـی عـورة أخيـه المسلم و قال: من تأمَّل عورةَ أخيه المسلم لَعَنَه سبعون ألف ملكٍ و نَهـی المـرأةَ إن تنظر إلی عورةِ المرأة.

امام علی عليه السلام فرمودند: رسول خدا صلى الله عليه وآله نهی فرمودند از ایـن کـه مـرد بـه عورت برادر مسلمانش نگاه کند و فرمودند هر کس با توجّه بـه عـورت بـرادر مسلمانش نظر افکند، هفتاد هزار فرشته او را لعنت کنند، و همچنین نهی فرمودند از نگاه کردن زن به عورت زن دیگر.

«من لا یحضره الفقیه، ج 4، ص 9»

حدیث - 3

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إن الله فرض الجهاد و عظمه و جعله نصره و ناصره. و الله ما صلحت دنیا و لادین إلا به ؛

در حقیقت خداوند جهاد را واجب گردانید و آن را بزرگداشت و مایه پیروزی و یاور خود قرارش داد. به خدا سوگند کار دنیا و دین جز با جهاد درست نمی شود.

وسائل الشیعه 15/9/11

حدیث - 4

قال الامامُ الجوادُ علیه‌السلام : انّ الله عَزوجلَّ حَرمَ علی شیعتنا المُسکرَ مِن کل شرابٍ و عَوَّضَهم عَن ذلک المتعةَ.

امام جواد علیه‌السلام فرمودند: خداوند متعال بر شیعیان ما استفاده از هر چیز مست کننده را حرام نموده و در برابر آن ازدواج موقت را حلال دانسته است.

«معانی الاخبار، ص 316»

حدیث - 5

عِنِ الْإِمامِ الرضا علیه‌السلام قال: إِنَّ الله تَعَالی حَرَّمَ الْخَمْرَ لما فِیها مِنْ الْفَسادِ وَ بُطْلانِ الْعُقُولِ فِی الْحَقایِقِ وَذَهابِ الْحَیاءِ مِنَ الْوَجْهِ.

امام رضا علیه‌السلام فرمودند: خداوند متعال خمر را به خاطر ایجاد تباهی و عاجز ماندن عقول از درک حقایق و از بین رفتن حیاء، حرام نمود.

«مستدرک الوسائل، ج 2، ص 137»

حدیث - 6

امام علی علیه‌السلام :

إنّ اللّه فَرضَ الجِهادَ وعَظَّمَهُ وجَعلَهُ نَصْرَهُ وناصِرَهُ . واللّه ، ما صَلُحتْ دُنیا ولا دِینٌ إلاّ بهِ .

خداوند جهاد را واجب گردانید و آن را بزرگ داشت و مایه پیروزیو یاور خود قرارش داد. به خدا سوگند کار دنیا و دین جز با جهاد درست نمی‌شود .

وسائل الشیعه : 15/9/11

حديث - 7

امام كاظم عليه السلام :

إنّ اللّه عز و جل لم يُحَرِّمِ الخَمرَ لاسْمِها ، ولكنّهُ حَرّمَها لعاقِبَتِها ؛ فما كانَ عاقِبَتُهُ عاقِبَةَ الخَمرِ فهُو خَمرٌ .

خداوند عز و جل شراب را به خاطر نامش حرام نكرده ، بلكه به سبب پيامدهاى آن حرام كرده است . پس ، هر چيزى كه پيامدهاى شراب را داشته باشد ، آن نيز (در حكم) شراب است .

الكافى : 6 / 412 / 2

حديث - 8

امام رضا عليه السلام :

حُرِّمَ الزِّنا لِما فيهِ مِنَالفَسادِ مِن قَتلِ الأنفُسِ ، وذَهابِ الأنسابِ ، وتَركِ التَّربيَةِ للأطفالِ ، وفَسادِ المَواريثِ ، وما أشبَهَ ذلكَ مِن وُجُوهِ الفَسادِ .

زنا ، به علّت مفاسدى كه در بردارد ، مانند : قتل نفس ، از بين رفتن و مخدوش شدن اصل و نسب ، ترک تربيت كودكان ، تباه شدن موضوع ارث و ميراث و امثال اين مفاسد ، حرام شده است .

بحار الأنوار : 79 / 24 / 19 منتخب ميزان الحكمة : 248

حدیث - 9

امام علی علیه‌السلام :

فَرَضَ اللّه الإیمانَ تَطهیرا مِن الشِّرکِ ... وتَرْکَ اللِّواطِ تَکثیرا للنَّسلِ .

خداوند ایمان را برای پاک کردن از لوث شرک واجب فرمود ... و ترک لواط را از بهر افزایش نسل .

نهج البلاغة : الحکمة 252 منتخب میزان الحکمة : 506

حدیث - 10

امام رضا علیه‌السلام :

عِلّةُ تَحریمِ الذُّکرانِ للذُّکرانِ والإناثِ للإناثِ ؛ لِما رُکِّبَ فی الإناثِ وما طُبِعَ علَیهِ الذُّکرانُ ، ولِما فی إتیانِ الذُّکرانِ الذُّکرانَ والإناثِ الإناثَ مِنِ انقِطاعِ النَّسلِ ، وفَسادِ التَّدبیرِ ، وخَرابِ الدُّنیا .

علّت تحریم روی آوردن مردان به مردان و زنان به زنان ، یکی ساختار وجودی زنان و سرشت وجودی مردان است (که هر یک برای جنس مخالف آفریده شده است) و دیگر این که روی آوردن مردان به مردان و زنان به زنان سبب از بین رفتن نسل (بشر) و برهم خوردن نظم و تدبیر (جامعه) و نابودی دنیاست .

علل الشرائع : 547 / 1 منتخب میزان الحکمة : 506

حدیث - 11

قال رسول الله ﷺ :

الغسل یوم الجمعة کفارة و المشی ء الی الجمعة کل قدم منهـا کعمـل عشـرین سنة فاذا فرغ من صلوة الجمعة اجیز بعمل ماءتی سنة؛

غسل روز جمعه کفاره گناه است ، و هر گامی که به سوی نمازجمعه برداشته می شود، برابر عمل بیست سال است ، و چون از نمـاز جمعـه فـارغ شـود بـه پاداش عبادت دویست سال نایل گردد.

(کنزالعمال ، حدیث - 2109).

حدیث - 12

قال الصادق علیه السلام :

ان من تما الصلوة اعطاء الزکوة (الفطرة) کما ان الصلاة علی النبـی ﷺ مـن تمام الصلاة ؛

همانا پرداخت زکات فطره (در آخر ماه رمضان) مایـه تمامیـت روزه اسـت چنان که صلوات بر محمد (و آل او) باعث تمامیت نمـاز اسـت (یعنـی نمـاز بـا صلوات و روزه بازکات فطره کامل می شود).

(وسائل الشیعه ، ج 6 و ص 221)

حدیث - 13

قال الرضا عليه السلام :

انما جعلت الجماعة لئلا تكون الاخلاص و التوحيد و الاسلام و العبادة لله الا ظاهرا مكشوفا لان فی اظهاره حجة علی اهل الشرق و الغرب لله وحده و ليكون المنافق و المستخف موديا لما اقربه يظهر الاسلام و المراقبة و ليكون شهادات الناس بالاسلام بعضهم ببعض جائزة ممكنة مع مافيه من المساعدة علی البر و التقوی و الزجر عن كثير من معاصی الله ؛

علت تشريع نماز جماعت آن است كه اسلام و توحيد و بندگی و اخلاص به خداوند متعال در معرض ديد عموم و ظاهر و مشهور در ميان مردم باشد، زيرا در اين صورت است كه حجت در زمينه وحدانيت خداوند بر مردم شرق و غرب تمام می شود، و مردمان منافق و بی اعتنا به نماز مطابق اقرار زبانی وادار به عمل می شوند، و مراقبت صورت می گيرد و گواهيهای مردم كه عليه يكديگر در زمينه اسلام امكان پيدا می كند علاوه آن كه در چنين اجتماعاتی بر توسعه و گسترش نيكوكاری و تقوی مساعدت می شود، عملا جلوی بسياری از گناهان گرفته می شود.

(وسائل الشيعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 14

عن الرضا عليه السلام :

انما جعلت الجماعة لئلا یکون الاخلاص و التوحید و الاسلام و العبـادة لله الا ظاهرا مکشوفا مشهورا؛

نماز جماعت قرار داده شده است ، تا اخلاص و یگانگی و اسـلام و عبـادت برای خداوند آشکار، باز و ظاهر باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372. بحارالانوار، ج 88، ص 12)

حدیث - 15

قال الرضا عليه السلام :

انما امر بالوضوء لیکون العبد طاهرا اذا قام بین یدی الجبار و عند مناجاتـه ... ؛

همانا امر شده است به وضو، تا آن که بنده پاک باشد، بـه هنگـامی کـه مـی ایستد درمقابل خداوند جبار و همچنین وقت مناجات نمودن.

(عیون اخبار الرضا، ج 2، ص 104)

حدیث - 16

قال علی عليه السلام :

فرض الله الایمان تطهیرا من الشرک و الصلوة تنزیها عن الکبر ؛

خداوند، ایمان را برای پاکسازی انسانها از شرک واجب کرده است ، و نماز را برای پاکسازی از کبر.

(نهج البلاغه ، کلمات قصار 252)

حدیث - 17

امام رضا عليه السلام :

فی عِلّةِ الوُضوءِ : لأنّهُ یَکونُ العَبدُ طاهِرا إذا قامَ بَینَ یَدَی الجَبّارِ عِندَ مُناجاتِهِ إیّاهُ ، مُطیعا لَهُ فیما أمَرَهُ ، نَقِیّا مِن الأدناسِ والنّجاسَةِ ، مَع ما فیهِ مِن ذَهابِ الکَسَلِ وطَردِ النُّعاسِ ، وتَزکِیَةِ الفُؤادِ لِلقِیامِ بَینَ یَدَی الجَبّارِ؛

درباره حکمت وضو : برای این که بنده (خدا) وقتی برای مناجات با (خداوند) جبّار در برابر او می‌ایستد ، پاک باشد . فرمان او را اطاعت کرده باشد و از آلودگی‌ها و نجاست پاکیزه باشد ، به علاوه این که وضو باعث از بین رفتن حالت کسالت و زدودن خواب آلودگی و پاک ساختن دل برای ایستادن در حضور (خداوند) جبّار می‌شود .

علل الشرایع : 257 / 9

حدیث - 18

حضرت زهرا علیها السلام فرمودند:

فَجَعلَ اللهُ الایمانَ تَطهیراً لَکم مِنَ الشِّرکِ ، وَ الصَّلاةَ تَنزیهاً لَکم عَن الکِبرِ؛

خدای تعالی ایمان را برای پاکیزگی از شرک قرار داد ، و نماز را برای دوری از تکبر و خودخواهی.

احتجاج طبرسی، ج1، ص258

حدیث - 19

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

حرّم اللّه الخمر و کلّ مسکر حرام؛

خداوند شراب را حرام کرده و هر چه مستی آرد حرام است.

نهج الفصاحه

حدیث - 20

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

حدّ یعمل فی الأرض خیر لأهل الأرض من أن یمطروا أربعین صباحا.

حدی که در زمین اجرا شود برای زمینیان بهتر از آن است که چهل روز باران ببارد.

نهج الفصاحه

حدیث - 21

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أیّها النّاس لا تعلّقوا علیّ بواحده، ما أحللت إلّا ما أحلّ اللّه تعالی و ما حرّمت إلّا ما حرّم اللّه؛

ای مردم هیچ چیز را به من مربوط نکنید من حلال نکردم مگر آنچه را خداوند حلال کرده است و حرام نکردم مگر آنچه را خداوند حرام کرده است.

نهج الفصاحه

حدیث - 22

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الماء لا ینجّسه شی ء إلّا ما غلب علی ریحه و طعمه و لونه؛

آب را چیزی نجس نمی کند جز آنچه بو و مزه و رنگ آن را تغییر دهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 23

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ الّذی یأکل أو یشرب فی آنیه الفضّه و الذّهب إنّما یجرجر فی بطنه نار جهنّم؛

کسی که در ظرف نقره و طلا می خورد و می آشامد آتش جهنم را در شکم خود فرو می برد.

نهج الفصاحه

حدیث - 24

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أقیموا حدود اللّه تعالی فی البعید و القریب و لا تأخذکم فی اللّه لومه لائم؛

مقررات خدا را در باره بیگانه و خویش اجرا کنید و در کار خدا به سخن کسان گوش مدهید.

نهج الفصاحه

حدیث - 25

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أحلّ الذّهب و الحریر لاناث أمّتی و حرّم علی ذکورها؛

طلا و ابریشم بر زنان امت من حلال است و بر مردانشان حرام است.

نهج الفصاحه

حدیث - 26

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء علیها السلام : ... وَ النَّهْی عَنْ شُرْبِ الْخَمْرِ تَنْزیهاً عَنِ الرِّجْسِ، وَاجْتِنابَ الْقَذْفِ حِجاباً عَنِ اللَّعْنَةِ، وَ تَرْکَ السِّرْقَةِ ایجاباً لِلْعِفَّةِ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام فرمودند: خداوند متعال منع و نهی از شرابخواری را جهت پاکی جامعه از زشتی ها و جنایت ها; و دوری از تهمت ها و نسبت

های ناروا را مانع از غضب و نفرین قـرار داد; و دزدی نکـردن، موجـب پـاکی جامعه و پاکدامنی افراد می گردد.

ریاحین الشّریعة، ج 1، ص 312

حدیث - 27

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام:

جَعَلَ اللّهُ الاْیمانَ تَطْهیراً لَکُمْ مِنَ الشّـرْکِ، وَ الصَّلاةَ تَنْزیهاً لَکُمْ مِـنَ الْکِبْـرِ، وَ الزَّکاةَ تَزْکِیَةً لِلنَّفْسِ، وَ نِماءً فِی الرِّزقِ، وَ الصِّیامَ تَثْبیتاً لِلاْخْلاصِ، وَ الْحَجَّ تَشْـییداً لِلدّینِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

خداوند سبحان، ایمان و اعتقاد را برای طهارت از شرک و نجات از گمراهـی ها و شقاوت ها قرار داد. و نماز را برای خضوع و فروتنی و پـاکی از هـر نـوع تکّبر، مقرّر نمود. و زکات (و خمس) را برای تزکیه نفس و توسعه روزی تعیـین نمود. و روزه را برای استقامت و اخلاص در اراده، لازم دانست. و حجّ را بـرای استحکام أساس شریعت و بناء دین اسلام واجب نمود.

ریاحین الشّریعة، ج 1، ص 312

حدیث - 28

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است مگر آن‌که در آن سود و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و نوشیدنی را حرام ننموده، مگر آن‌که در آن زیان و نابودی و فسادی بوده است، پس هر چیز سودمندی نیرو بخش جسم، که باعث تقویت بدن است حلال شده است و هر چیزی که قوای جسمانی را از بین ببرد و یا موجب مرگ شود حرام است.

مستدرک الوسائل، ج 16، ص 333، ح 2 .

حدیث - 29

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند :

فلسفه خطبه نماز جمعه این است که: چون جمعه، روز حضور عامه مردم است، حاکم وسیله‌ای برای پند و اندرز آنان داشته باشد و مردم را به طاعت تشویق کند و از معصیت بر حذر دارد و از تصمیم خود درباره مصالح دین و دنیایشان آگاه سازد و از آنچه از گوشه و کنار می‌رسد و حوادثی که در آنها برای مردم سود و زیانی هست خبردار کند.

وسائل الشیعة، ج 5، ص 39، ح 6 .

حدیث - 30

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

علت روزه گرفتن آن است که به سبب آن، ثروتمند و فقیر برابر شوند، زیرا ثروتمند گرسنگی را احساس نکرده، تا به فقیر رحم کند، هرگاه هم چیزی را بخواهد می‌تواند فراهم کند. پس خداوند خواست میان بندگانش برابری ایجاد کند و توانمند مزه گرسنگی و درد را بچشد تا بر ناتوان مهر بورزد و بر گرسنه ترحم کند .

بحارالأنوار، ج 96، ص 371، ح 53.

حدیث - 31

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

پوشیدن ابریشم و طلا بر مردان امت من حرام و بر زنانشان حلال است.

(نهج الفصاحه ، ح 1365)

حدیث - 32

امام علی علیه‌السلام می فرمایند :

لا یَسعَدُ أحَدٌ إلاّ بِإقامَةِ حُدودِ اللّهِ وَ لا یَشقی أحَدٌ إلاّ بِإضاعَتِها؛

هیچ کس جز با اجرای حدود و احکام خدا خوشبخت نمی‌شود و جز با ضایع کردن آن بدبخت نمی‌گردد.

غررالحکم، ح10853.

حدیث - 33

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

مَعاشِرَ النّاسِ، اَلفِقْهَ ثُمَّ الْمَتْجَرَ ، وَاللّهِ لِلرِّبا فی هذِهِ الاُمَّةِ أخْفی مِنْ دَبیبِ النَّمْلِ عَلَی الصَّفا؛

ای مردم! ابتدا احکام را یاد بگیرید، سپس تجارت کنید! به خدا قسم که ربا در میان این امت ناپیداتر از حرکت مورچه بر روی تخته سنگ است.

بحارالانوار، ج 103، ص 117، ح 16.

حدیث - 34

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

إنَّهُ لَو کانَ الرِّبا حَلالاً لَتَرَکَ النّاسُ التِّجاراتِ وَما یَحْتاجونَ إلَیْهِ فَحَرَّمَ اللّهُ الرِّبا لِیَفِرَّ النّاسُ مِنَ الْحَرامِ إلَی الْحَلالِ وَ إلَی التِّجاراتِ وَ إلَی الْبَیْعِ وَالشِّراءِ فَیَبْقی ذلِکَ بَیْنَهُمْ فِی الْقَرْضِ؛

براستی، اگر ربا حلال بود، مردم تجارت و تلاش برای معاش را رها می‌کردند. به همین دلیل خداوند ربا را حرام کرد تا مردم از حرام به حلال و تجارت و خرید و فروش رو بیاورند و به یکدیگر قرض بدهند.

من لایحضره الفقیه، ج 3، ص 567، ح 4937.

حدیث - 35

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

اِعْلَمْ ـیَرْحَمُکَ‌اللّهُ ـ اَنَ‌الرِّباحَرامٌ‌سُحتٌ،مِنَ‌الکَبائِرِ وَ مِمّا قَدْ وَعَدَ اللّهُ عَلَیْهِ النّـارَ فَنَعوذُ بِاللّهِ مِنْها، وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلی لِسانِ کُلِّ نَبیٍّ وَفی کُلِّ کِتابٍ؛

خدایت رحمت کند! بدان که ربا حرام و از گناهان کبیره است و خداونـد بـر آن وعده آتش داده است پس پناه می‌بریم به خدا از آتش. ربا را همه پیامبران و همه کتاب‌های آسمانی حرام کرده‌اند.

فقه الرضا، ح 256.

حدیث - 36

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

لَیْسَ بَیْنَ الْوالِدِ وَ وَلَدِهِ رِبا وَ لا بَیْنَ الزَّوْجِ وَ الْمَرأَةِ رِبا؛

بین پدر و فرزند و بین شوهر و همسرش ربا (حرام) نیست.

فقه الرضا، ص 258.

حدیث - 37

رسول اکرم ﷺ می فرمایند :

لَیْسَ بَیْنَنا وَ بَیْنَ اَهْلِ حَرْبِنا رِبا، نَأْخُذُ مِنْهُمْ اَلْفَ اَلْفِ دِرْهَمٍ بِدِرْهَمٍ وَ نَاْخُذُ مِنْهُمْ وَ لا نُعْطیهِمْ؛

بین ما و دشمنانمان، ربا (حرام) نیست، از آنان هزاران درهم در مقابل یک درهم می‌گیریم آری، از آنان ربا می‌گیریم و به آنان ربا نمی‌دهیم.

وسائل الشیعه، ج 12، ص 436، ح 2.

حدیث - 38

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

لَوْ اَنَّ رَجُلاً وَرِثَ مِنْ اَبیهِ مالاً وَ قَدْ عَرَفَ اَنَّ فی ذلِکَ الْمالِ رِبا وَلکِنْ قَدِ اخْتَلَطَ فِی التِّجارَةِ بِغَیْرِهِ حَلالٍ کانَ حَلالاً طَیِّبا فَلْیَأْکُلْهُ وَ اِنْ عَرَفَ مِنْهُ شَیْئا إِنَّهُ رِبا فَلْیَأْخُذْ رَأْسَ مالِهِ وَلْیَرُدَّ الرِّبا؛

اگر کسی از پدرش مالی به ارث ببرد و بداند که در آن مال ربا وجود دارد، ولی مال ربوی با مال‌های دیگر مخلوط شده، آن مال برای او حلال و پاکیزه است و می‌تواند از آن استفاده کند، و اگر به ربوی بودن مقدار مشخصی از آن یقین دارد باید اصل مال را برای خود بردارد و مال ربوی را به صاحبش رد نماید.

کافی، ج 5، ص 145، ح 4.

حدیث - 39

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

إِنَّما حَرَّمَ اللّهُ عَزَّوَجَلَّ الرِّبا لِئَلاّ یَذْهَبَ الْمَعْروفُ؛

خدای عزوجل ربا را حرام فرمود تا احسان کردن از بین نرود.

وسائل الشیعه، ج 12، ص 425، ح 10.

حدیث - 40

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

الْمَرأَةُ تَحیضُ، یَحْرُمُ عَلی زَوْجِها اَن یَأتِیَها لِقَولِ اللّهِ تَعالی و لا تَقرَبوهُنَّ حَتّی یَطهُرْنَ)؛

زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این گفته خداوند متعال: به زنان حائض نزدیک نشوید تا زمانی که پاک گردند.

وسائل الشیعه ، ج 2، ص 322، ح 9.

حدیث - 41

حضرت فاطمه علیهاالسلام می فرمایند:

فَرَضَ اللَّهُ . . . الأمرَ بِالمَعُروفِ مَصلَحَةً لِلعامَّةِ؛

خداوند امر به معروف را برای اصلاح مردم قرار داد

بحار الأنوار ، ج 6 ، ص 107

حدیث - 42

حضرت فاطمه علیها السلام فرمودند:

جعل الله ... الزکاة تزکیة للنفس و نماء فی الرزق ، و الصیام تثبیتا للاخلاص؛

خدای تعالی زکات را مایه پاکی جان و فزونی روزی ، و روزه را برای پابرجایی اخلاص قرار داد.

(احتجاج طبرسی ، ایران ، انتشارات اسوه ، ج 1)

حدیث - 43

حضرت زهرا علیها السلام فرمودند:

فجعل الله الایمان تطهیرا لکم من الشرک ، و الصلاة تنزیها لکم عن الکبر؛

خدای تعالی ایمان را برای پاکیزگی از شرک قرار داد ، و نماز را برای دوری از تکبر و خودخواهی.

(احتجاج طبرسی،ج1،ص258)

حدیث - 44

حضرت امام حسن عسگری علیه السلام در پاسخ به پرسش از علت واجب شدن روزه فرمودند:

تا توانگر درد گرسنگی را بچشد و در نتیجه به نیازمند کمک کند.

بحارالانوار، ج96، ص 369.

حدیث - 45

حضرت فاطمه ی زهرا علیها السلام فرمودند:

فرض الله الصیام تثبیتا للاخلاص؛

خداوند روزه را برای استواری اخلاص، واجب فرمود.

بحارالانوار، ج96، ص 368.

حدیث - 46

قال الامام علی علیه السلام : فَرَضَ اللهُ ... الصِّیامَ ابْتِلاءً لاخلاصِ الْخَلْقِ.

امام علی علیه السلام فرمودند: خداوند روزه را واجب کرد تا اخلاص بندگان را بیازماید.

«نهج البلاغه، حکمت 252»

مسجد و اماکن مذهبی

حدیث - 1

رسول اللّه ﷺ :

إنَّ اللّهَ عَزَّوجَلَّ إذا أحَبَّ عَبدا جَعَلَهُ قَيِّمَ مَسجِدٍ .

پیامبر خدا ﷺ :

همانا خدای عز و جل ، هر گـاه بنـده‌ای را دوسـت بـدارد ، او را برآورنـده نیازهای مسجدی قرار می‌دهد .

کنز العمّال : ج 7 ص 653 ح 20750

حدیث - 2

الإمام الصادق علیه‌السلام :

إنَّ الجَنَّةَ وَالحورَ لَتَشتاقُ إلى مَن يَكسَحُ المَساجِدَ ويَأخُذُ مِنهَا القَذى .

امام صادق علیه‌السلام :

بهشت و حوریان ، مشتاق کسی هستند که مسجدها را جارو و غبارروبی کند .

بحار الأنوار : ج 83 ص 382 ح 52 .

حدیث - 3

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

مَن قَمَّ مَسجِدا كَتَبَ اللّهُ لَهُ عِتقَ رَقَبَةٍ ، ومَن أخرَجَ مِنهُ ما يُقذى عَينا كَتَبَ اللّهُ عَزَّوجَلَّ لَهُ كِفلَينِ مِن رَحمَتِهِ .

هر کس مسجدی را جارو کند ، خداوند برای او ، ثواب آزاد کردن بنده‌ای را می‌نویسد ، و هر کس از مسجد به اندازه خاشاکی که به چشم مـی‌رود ، بیـرون ببرد ، خدای عز و جل ، وی را از رحمتش دوچندان برخوردار می‌گردانَد .

بحار الأنوار : ج83 ص 383 ح 56 .

حدیث - 4

رسول اللّه صلی الله علیه و آله :

مَن كَنَسَ المَسجِدَ يَومَ الخَميسِ ولَيلَةَ الجُمُعَةِ ، فَأخرَجَ مِنهُ مِنَ التُّرابِ ما يُـذَرُّ فِي العَينِ ، غَفَرَ اللّهُ لَهُ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

هر کس در روز پنج‌شنبه و شب جمعه ، مسجد را نظافت کند و گَرد و خاکی را که در چشم می‌رود ، بِروبَد ، خداوندْ او را می‌آمرزد .

بحار الأنوار : ج 83 ص 385 ح 61 .

حدیث - 5

امام باقر علیه السلام :

مَن صَلّى فِي المَسجِدِ الحَرامِ صَلاةً مَكتوبَةً ، قَبِلَ اللّهُ بِها مِنهُ كُلَّ صَلاةٍ صَلّاهَا مُنذُ يَومَ وَجَبَت عَلَيهِ الصَّلاةُ ، وكُلَّ صَلاةٍ يُصَلّيها إلى أن يَموتَ .

هر کس نماز واجبی را در مسجد الحرام به جا آورد ، خداوند ، همه نمازهای پیشین او را از زمانی که نماز بر او واجب شده است و هر نمازی را که تا پایان حیاتش خواهد خواند ، می‌پذیرد .

وسائل الشيعة : ج 3 ص 536 ح 1 .

حديث - 6

رسول اللّه ﷺ :

أعظَمُ المَساجِدِ حُرمَةً ، وأحَبُّها إلَى اللّهِ وأكرَمُها عَلَى اللّهِ تَعالى ، المَسجِدُ الحَرام .

پیامبر خدا ﷺ :

با حرمت‌ترینِ مسجدها و دوست داشتنی‌ترین آنها نزد خدا و گرامی‌ترینشان در پیشگاه خدای متعال ، مسجد الحرام است .

ابحار الأنوار : ج 6 ص 300 .

حديث - 7

قال الامام الحسن عليه السلام : اَلْغَفْلَةُ تَرکُکَ الْمَسْجِدَ، وَ طَاعَتُکَ الْمُفْسِدَ.

امام حسن عليه السلام فرمودند: غفلت آن است که مسجد رفتن (برای نماز) را ترک کنی و از شخص مفسد فرمان بری.

«بحار الانوار، ج 78، ص 115»

حدیث - 8

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

اَلْمَساجِدُ مِجالِسُ الْاَنْبِیاء؛

مساجد، مجالس پیامبران است.

«مستدرک الوسائل، ج 3، ص 363»

حدیث - 9

قال الامام علی علیه‌السلام :

مَنْ اَرَادَ دُخُولَ الْمَسْجِدِ فَلْیَدَخُلْ عَلی سُکُونٍ وَ وَقارٍ فَاِنَّ الْمَساجِدَ بُیُوتُ اللهِ وَ اَحَبُّ الْبِقاعِ اِلَیْه.

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

هر کس می خواهد به مسجد داخل گردد، با آرامش و طمأنینه وارد شود، چون مساجد خانه های خدا و محبوب ترین محل ها در نظر اوست.

«من لایحضره الفقیه، ج 1، ص 170»

حدیث - 10

قال الامام الصادق - عليه السلام - :

اِذا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ فَاحْمَدِ اللهَ وَ اثْنِ عَلَيْهِ وَ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ - صلى الله عليه وآله - وَ سَلِّمْ عَلَيْهِ وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ عَلَى جَمِيعِ عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ

امام صادق عليه السلام فرمودند:

هر گاه داخل مسجد شدی، حمد و سپاس خدای را بگو و بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود بفرست.

«وسائل الشیعه، ج 3، ص 516»

حدیث - 11

قال الامام الصادق عليه السلام :

اذا فقد الأمن من العباد و ركب الناس على الخيول و اعتذلوا النساء و الطيب فالهرب الهرب عن ... .

امام صادق عليه السلام فرمودند:

وقتی که امنیت از سرزمینها رخت ببندد و مردم بر اسبها سوار شده و از زنهای حلالشان کناره گیرند (به لواط و زنا روی آورند)؛ در این حال باید از جوار ایشان فرار کرد. (راوی گوید): گفتم فدایت شوم به کجا فرار کنند؟ فرمودند:

به کوفه و نواحی آن و یا به قم و حوالی آن، همانا بلا و مصیبت از این دو مکان دفع شده است.

«بحارالانوار، ج 57، ص 214»

حدیث - 12

قال الامام الصادق علیه السلام :

ان لعلی قم ملکا رفرف علیها بجناحیه لایریدها جبار بسوء الااذا به الله کذئب الملح فی الماء. ثم اشار الی عیسی بن عبدالله فقال: سلام الله علی اهل قم ... .

امام صادق علیه السلام فرمودند:

برفراز قم فرشته ای بالهای خود را برافراشته است. هیچ گردن کشی نسبت به قم سوء قصد نمی کند مگر آن که خداوند او را نابود می نماید چنان که نمک در آب نابود می شود. آنگاه امام به عیسی بن عبدالله اشاره کردند و فرمودند:

سلام خداوند براهل قم باد. خداوند سرزمینشان را با باران سیراب می گرداند و برکاتش را بر آنان نازل می کند و ... آنان فقیه و عالم و با شعور و اهل فهم و روایت هستند وعبادات را به خوبی به جا می آورند.

«بحار الأنوار، ج 57، ص 217»

حدیث - 13

قال الامام الصادق علیه السلام :

الا ان لله حرما و هو مکه. الا ان لرسول الله حرما و هومدینه. الا ان لامیرالمؤمنین حرما و هو کوفه. الا ان حرمی و حرم ولدی من بعدی قم.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

آگاه باشید خداوند حرمی دارد و آن مکه است. آگاه باشید رسول خداحرمی دارد و آن مدینه است. آگاه باشید امیر مؤمنان حرمی دارد و آن کوفه است و آگاه باشید حرم من و فرزندانم قم است.

«مجالس المؤمنين، ج 1، ص 83»

حديث - 14

قال الامام الصادق عليه السلام :

قم مقدسه و اهلها منا و نحن منهم لايريدهم جبار بسوء الا عجلت عقوبته، مالم بجولوا احوالهم فاذا فعلوا ذلک، سلط الله عليهم جبابره سوء ... .

امام صادق عليه السلام فرمودند:

خاک قم مقدس است و ساکنانش از ما هستند و ما از آنان. هیچ گاه گردن کشی نسبت به آنان سوء قصد نمی کند مگر این که به عقوبت خود شتاب ورزد، البته تا زمانی که احوال خویش را تغییر ندهند که در آن صورت خداوند سرکشان را بر آنان مسلط می کند. آگاه باشید!اهل قم یاری دهندگان قائم ما هستند و به حق ما دعوت می کنند. راوی گوید: آنگاه امام سرشان را به سوی آسمان بلند کردند و گفتند: بار الها، آنان را از هر فتنه ای حفظ کن و از هر هلاکتی نجات ده.

«بحار الأنوار، ج 57، ص 218»

حديث - 15

قال الامام الصادق عليه السلام :

اذا اصابتكم بليه و عناء فعليكم بقم، فانه مأوای الفاطميينَ و ... و ما ارادَ احدٌ بقم و اهله سوء الا اذله الله و ابعده منرحمتِه.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

هرگاه بلا و ذلتی به شما رسید، به قم بروید. چـون آنجـا پناهگـاه فرزنـدان فاطمه و استراحت گاه مؤمنان است ... و کسی نسبت به قـم و سـاکنانش سـوء قصد نمی کند، مگر این که خداوند او را خـوار و از رحمـت خـویش دور مـی نماید.

«بحار الأنوار، ج 57، ص 214»

حدیث - 16

قال الامام الصادق علیه السلام :

اللهم اعصمهم من کل فتنة و نجهم من کل هلکة.

حضرت امام صادق علیه السلام (در حق قم دعا کردند و) فرمودند:

خدایا اهل قم را از هر فتنه حفظ کن و ایشان را از هر هلاکتی نجات بده.

«بحارالانوار، ج 57، ص 218»

حدیث - 17

قال الامام السجاد علیه السلام : مَنْ صَلّی فی مَسْجِدِ السَّهْلَةِ رَکْعَتَیْنِ زادَ اللّه عَزَّوَجَـلَّ فی عُمُرِهِ سَنَتَیْنِ.

امام سجّاد علیه السلام : هر کس در مسجد سهله دو رکعت نماز بخواند، خداوند، دو سال بر عمر او می افزاید.

«المزار للمفید، ص 14»

حديث - 18

الإمام الصادق عليه السلام :

اُحضُروا مَعَ قَومِكُم مَساجِدَكُم .

امام صادق عليه السلام :

همراه كسان خود ، در مسجد حاضر شويد .

وسائل الشيعة : ج 8 ص 399 ح 4 .

حديث - 19

الإمام الصادق عليه السلام :

إنَّ عَلِيَّ بنَ الحُسَينِ عليه السلام استَقبَلَهُ مَولىً لَهُ فى لَيلَةٍ بارِدَةٍ ، وعَلَيهِ جُبَّةُ خَزٍّ ومِطرَفُ خَزٍّ وعِمامَةُ خَزٍّ وهُوَ مُتَغَلِّفٌ بِالغالِيَةِ ، فَقالَ لَهُ : جُعِلتُ فِداكَ ، فى مِثلِ هذِهِ السّاعَةِ عَلى هذِهِ الهَيئَةِ إلى أينَ ؟

قالَ : فَقالَ : إلى مَسجِدِ جَدّى رَسولِ اللّهِ صلى الله عليه وآله ، أخطُبُ الحورَ العينَ إلَى اللّهِ عَزَّوجَلَّ .

امام صادق عليه السلام :

خدمتكار على بن الحسين (زين العابدين) عليه السلام ، ايشان را در شبى سرد ، ملاقات كرد ، در حالى كه جامه و ردا و عمامه‌اى از خَز پوشيده و خود را با عطرى ، خوش‌بو كرده بود . گفت : فدايت شوم! در چنين ساعتى و با اين وضع ، ره‌سپار كجايى؟

امام علیه‌السلام فرمود : « به مسجد جدّم پیامبر خدا می‌روم تا از خدای عز و جلحوریان را خواستگاری کنم » .

الغالِيَةُ : نوع من الطيب مُركّب من مسک وعنبر ودُهن ، والتغلّف بها : التلطُّخُ (النهاية : ج 3 ص 383 «غلا») .الكافى: ج 6 ص 517 ح 5 ، بحار الأنوار: ج 46 ص 59 ح 13 .

حديث - 20

امام علی علیه‌السلام :

الجُلوسُ فِي المَسجِدِ مِن بَعدِ طُلوعِ الفَجرِ إلى حينِ طُلوعِ الشَّمسِ لِلاِشتِغالِ بِذِكرِ اللّهِ سُبحانَهُ ، أسرَعُ فى تَيسيرِ الرِّزقِ مِنَ الضَّربِ فى أقطارِ الأَرضِ .

نشستن در مسجد ، پس از سپیده‌دم تا برآمدن آفتاب برای پرداختن به یاد خدای سبحان ، بیش از جستجوی روزی در همه سوی زمین ، مایه گشایش روزی است .

بحار الأنوار: ج 10 ص 90 ح 1 .

حديث - 21

امام علی علیه‌السلام :

الجَلسَةُ فِي المَسجِدِ خَيرٌ لى مِنَ الجَلسَةِ فِي الجَنَّةِ ؛ فَإِنَّ الجَنَّةَ فيها رِضا نَفسى وَالجامِعَ فيهِ رِضا ربّى .

نشستن در مسجد نزد من ، از نشستن در بهشت ، نیکوتر است ؛ زیرا در بهشت ، خشنودی من فراهم است و در مسجد ، خشنودی پروردگار من .

إرشاد القلوب: ص 218 ، عدّة الداعی: ص 194 ، بحـار الأنـوار: ج 83 ص 362 ح 16 .

حديث - 22

الإمام علیّ علیه‌السلام :

إنَّ المَسجِدَ لَيَشكُو الخَرابَ إلى رَبِّهِ ، وإنَّهُ لَيَتَبَشـبَشُ بِالرَّجُـلِ مِـن عُمّـارِهِ إذا غابَ عَنهُ ثُمَّ قَدِمَ ، كَما يَتَبَشبَشُ أحَدُكُم بِغائِبِهِ إذا قَدِمَ عَلَيهِ .

امام علی علیه‌السلام :

مسجد ، از ویرانی خود نزد پروردگارش زبان بـه شـکایت مـی‌گشـاید و از دیدن آباد کننده‌اش که مدّتی از او دور بوده و اکنون باز گشته ، شاد مـی‌شـود ، همان گونه که هر یک از شـما از رسـیدن کسـی کـه از او دور بـوده ، شـادمان می‌گردد.

بحار الأنوار: ج 83 ص 380 ح 48 .

حديث - 23

رسول اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله :

سَبعَةٌ فی ظِلِّ عَرشِ اللّهِ عَزَّوجَلَّ يَومَ لا ظِلَّ إلّا ظِلُّهُ : . . . و رَجُلٌ خَرَجَ مِـنَ المَسجِدِ وفی نِيَّتِهِ أن يَرجِعَ إلَيهِ .

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

هفت گروه ، در سایه عرش خـدای عـز و جـل هسـتند ، آن روز کـه هـیچ سایه‌ای بجز سایه او وجود ندارد : و کسی که از مسجد خارج شود و نیّـتش آن باشد که دوباره بِدان بازگردد .

الخصال : ص 343 ح 8 عن ابن عبّاس ، بحـار الأنـوار : ج 74 ص 353 ح 28 .

حدیث - 24

الإمام الصادق عليه السلام :

قالَ رَسولُ اللّه صلى الله عليه وآله : الجُلوسُ فِی المَسجِدِ لِانتِظارِ الصَّلاةِ عِبادَةٌ مالَم یُحدِث ، قیلَ : یا رَسولَ اللّه وما یُحدِثُ؟ قالَ : الاِغتِیابَ .

امام صادق عليه السلام :

پیامبر صلى الله عليه وآله فرمود : «به انتظار نماز در مسـجد نشسـتن ، عبـادت اسـت تـا زمانی که ناروایی پدید نیاورد» .

گفته شد : ای پیامبر خدا! چه ناروایی ؟

فرمود : «غیبت کردن» .

بحار الأنوار: ج 75 ص 249 ح 17 .

حدیث - 25

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله :

لا یَزالُ العَبدُ فی صَلاةٍ ، ما کانَ فِی المَسجِدِ یَنتَظِرُ الصَّلاةَ .

بنده ، تا زمانی که در مسجد انتظار نماز را می‌کشد ، پیوسته در نماز است .

کنز العمّال: ج 7 ص 650 ح 20735 .

حدیث - 26

پیامبر خدا ﷺ :

القاعِدُ فِی المَسجِدِ یَنتَظِرُ الصَّلاةَ کَالقانِتِ ، ویُکتَبُ مِنَ المُصَلّینَ حَتّی یَرجِعَ إلی بَیتِهِ .

آن که در مسجد به انتظار نماز نشسته ، گویی در فرمانبُرداری است و تا زمانی که به خانه‌اش باز گردد ، در شمارِ نمازگزاران نوشته می‌شود .

کنز العمّال: ج 7 ص 568 ح 20295 .

حدیث - 27

پیامبر خدا ﷺ :

الجُلوسُ فِی المَسجِدِ لِانتِظارِ الصَّلاةِ عِبادَةٌ .

نشستن در مسجد به انتظار نماز ، عبادت است .

کنز العمّال : ج 7 ص 651 ح 20743 .

حدیث - 28

پیامبر خدا ﷺ :

خَمسٌ مِنَ العِبادَةِ : قِلَّةُ الطُّعمِ ، وَالقُعودُ فِی المَساجِدِ ... .

پنج چیز ، از عبادت است : کم‌خوردن ، نشستن در مسجدها . . . .

الفردوس: ج 2 ص 195 ح 2969 عن أبی هریـرة ، کنـز العمّـال: ج 15 ص 880 ح 43493 .

حدیث - 29

پیامبر خدا ﷺ :

جُلوسُ المُؤمِنِ فِی المَسجِدِ رِباطُهُ .

نشستن مؤمن در مسجد ، به منزله آمادگی مداوم او برای نبرد با دشمن است .

کنز العمّال: ج 15 ص 305 ح 41132

حدیث - 30

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ أحَدَکُم لا یَزالُ فی صَلاةٍ مادامَ فِی المَسجِدِ حَتّی یَخرُجَ مِنهُ .

هر یک از شما ، زمانی که در مسجد است ، تـا وقـت بیـرون رفـتن از آن ، پیوسته در نماز است .

مسند ابن حنبل: ج 4 ص 86 ح 11385 و ص 109 ح 11512 کلاهما عن مولی لأبی سعید الخدری ، کنز العمّال: ج 7 ص 507 ح 19993 .

حديث - 31

رسول اللّه ﷺ :

لا يَزالُ المَلائِكَةُ تُصَلّى عَلى أحَدِكُم ما كانَ فِي المَسجِدِ ، وتَقولُ : اللّهُمَّ اغفِر لَهُ ، اللّهُمَّ ارحَمهُ .

پیامبر خدا ﷺ :

بر هر یک از شما ، تا زمانی که در مسجد است ، همواره فرشتگان درود می‌فرستند و می‌گویند : خداوندا! او را ببخشا . خداوندا! مورد رحمت خویش قرارش ده .

المصنّف لعبد الرزّاق: ج 1 ص 580 ح 2210 عن أبی هریرة ، کنز العمّال: ج 7 ص 324 ح 19084 .

حديث - 32

رسول اللّه ﷺ :

اللّهُمَّ هذا شَهرُ رَمَضانَ الَّذی أنزَلتَ فيهِ القُرآنَ ، هُدىً لِلنّاسِ وبَيِّناتٍ مِنَ الهُدى وَالفُرقانِ ، أمَرتَنا فيهِ بِعِمارَةِ المَساجِدِ وَالدُّعاءِ وَالصِّيامِ وَالقِيامِ ، وضَمِنتَ لَنا فيهِ الإِجابَةَ .

پیامبر خدا ﷺ :

پروردگارا! این ، ماه رمضان است که در آن ، قرآن را برای هدایت مردم همراه با نشانه‌های روشنِ هدایت و وسیله تشخیص حق از باطل ، فرو فرستادی

. در آن ، ما را به آباد کردن مسجدها و دعا و روزه و نماز ، فرمان دادی و اجابت را برایمان تضمین فرمودی .

البلد الأمین: ص 198 ، بحار الأنوار: ج 98 ص 78 ح 2 .

حدیث - 33

الإمام علیّ علیه السلام :

عَلَّمَنی رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله إذا لَبستُ ثَوبا جَدیدا أن أقولَ : الحَمدُ للّهِ الَّذی کَسانی مِنَ اللِّباسِ ما أتَجَمَّلُ بِهِ فِی النّاسِ ، اللّهُمَّ اجعَلها ثِیابَ بَرَکَةٍ أسعی فیها لِمَرضاتِکَ ، وأعمُرُ فیها مَساجِدَکَ .

امام علی علیه السلام :

پیامبر خدا به من آموخت که هرگاه جامه نویی بر تن کردم ، بگویم :« سپاس ، خدایی را که لباسی به من پوشاند که در میان مردم با آن ، خود را بیارایم . پروردگارا! جامه‌ای با برکت قرارش ده تا در آن برای رضایت تو بکوشم و به آباد ساختن مسجدهایت بپردازم » .

الکافی: ج 6 ص 458 ح 2

حدیث - 34

رسول اللّه صلی الله علیه و آله :

إذا رَأَیتُمُ الرَّجُلَ یَعتادُ المَسجِدَ فَاشهَدوا لَهُ بِالإِیمانِ ، قالَ اللّهُ تَعالی : «إِنَّمَا یَعْمُرُ مَسَجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْیَوْمِ الْاخِرِ» .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

هرگاه دیدید که مردی پیوسته به مسجد می‌رود ، به ایمان او گـواهی دهیـد . خداوند متعال فرمود : «تنها کسی که به خدا و روز رستاخیز ، ایمان آورده است ، مساجد خدا را آباد می‌کند» .

عوالی اللآلی: ج 2 ص32 ح 79 من دون الآیة .

حدیث - 35

الإمام الصادق علیه السلام لِیونُسَ بنِ یعقوبَ :

مَلعونٌ مَلعونٌ مَن لَم یُوَقِّرِ المَسجِدَ . أتَدری یا یونُسُ لِمَ عَظَّمَ اللّهُ تَعـالی حَـقَّ المَساجِدِ ، وأنزَلَ هذِهِ الآیَةَ : «وَ أَنَّ الْمَسَـجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُواْ مَعَ اللَّهِ أَحَدًا» ؟ کانَتِ الیَهودُ وَالنَّصاری إذا دَخَلوا کَنائِسَهُم أشرَکوا بِاللّهِ تَعالی ، فَأَمَرَ اللّهُ سُبحانَهُ نَبِیَّهُ أن یُوَحِّدَ اللّهَ فیها ویَعبُدَهُ .

امام صادق علیه السلام به یونس بن یعقوب :

ملعون است ، ملعون کسی که مسجد را حرمت ننهد ! ای یونس! آیا می‌دانـی چرا خداوند ، حقّ مسجدها را بزرگ قرار داده و این آیه را فرو فرسـتاده اسـت که : «مساجد ، از آنِ خدایند . پس کسی را با خدا نخوانید » ؟ [زیرا] یهودیان و مسیحیان ، هر گاه وارد عبادتگاه‌های خود می‌شدند ، به خدای متعـال شـرک می‌ورزیدند . از این رو ، خدای سبحان ، به پیامبرش فرمان داد تا در مسـاجد ، خدا را یگانه بشمارد و او را پرستش کند .

بحار الأنوار: ج 76 ص 355 ح 21 .

حديث - 36

الإمام علىّ عليه السلام :

مَن وَقَّرَ مَسجِدا ، لَقِيَ اللّهَ يَومَ يَلقاهُ ضاحِكا مُستَبشِرا ، وأعطاهُ كِتابَهُ بِيَمينِهِ .

امام على عليه السلام :

هر كه مسجدى را حرمت نهد ، در روز ملاقات با خدا ، او را خندان و شادمان ديدار مى‌كند ، در حالى كه كارنامه‌اش را به دست راست او داده است .

المحاسن: ج 1 ص 127 ح 145 عن السكونى عن الإمام الصادق عن أبيه عليهما السلام ، بحار الأنوار: ج 7 ص 304 ح 73 .

حديث - 37

علل الشرائع عن أبى بَصيرٍ :

سَأَلتُ أبا عَبدِاللّهِ عليه السلام عَنِ العِلَّةِ فى تَعظيمِ المَساجِدِ ، فَقالَ : إنَّما اُمِرَ بِتَعظيمِ المَساجِدِ لِأَنَّها بُيوتُ اللّهِ فِى الأَرضِ .

علل الشرائع به نقل از ابو بصير :

از امام صادق عليه السلام در باره علّت بزرگداشت مساجد پرسيدم . فرمود : «تنها از آن رو به بزرگداشتِ مساجد فرمان داده شده كه آنها ، خانه‌هاى خدا در زمين هستند» .

علل الشرائع: ص 318 ح 1 عن أبى بصير ، بحار الأنوار: ج 84 ص 6 ح 78 .

حديث - 38

الإمام علىّ عليه السلام :

لا يُسَمَّى المُسلِمُ رُجَيلاً ، ولا يُسَمَّى المُصحَفُ مُصَيحِفا ، ولَا المَسجِدُ مُسَيجِدا .

امام على عليه السلام :

مسلمان، «مردک» و قرآن، «قرآنک» و مسجد، «مسجدک» نامیده نمی‌شود .

النوادر للراوندى: ص 194 ح 356 ، الجعفريّات: ص 241 كلاهما عن الإمام الكاظم عن آبائه عليهم السلام ، بحار الأنوار: ج 76 ص 358 ح 27 .

حديث - 39

رسول اللّه صلى الله عليه وآله :

لا يَقولَنَّ أحَدُكُم لِلمَسجِدِ : «مُسَيجِدٌ» فَإِنَّهُ بَيتٌ يُذكَرُ اللّهُ فيهِ ، ولا يَقولَنَّ أحَدُكُم : «مُصَيحِفٌ» فَإِنَّ كِتابَ اللّهِ أعظَمُ مِن أن يُصَغَّرَ ، ولا يَقولَنَّ لِلرَّجُلِ : «رُوَيجِلٌ» ، ولا لِلمَرأةِ : «مُرَيَّةٌ» .

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله :

هرگز کسی از شما مسجد را «مسجدک» نخوانَد ؛ زیرا آن خانه‌ای است که خداوند در آن یاد می‌شود . و هرگز کسی از شما «قرآنک» نگوید ؛ زیرا کتاب خدا ، بزرگ‌تر از آن است که به کوچکی یاد شود . نیز کسی مرد را «مردَک» و زن را «زنَک» نخوانَد .

الفردوس: ج 5 ص 120 ح 7678 عن أبى هريرة .

حديث - 40

امام علی عليه السلام :

حَريمُ المَسجِدِ أربَعونَ ذِراعا ، وَالجِوارُ أربَعونَ دارا مِن أربَعَةِ جَوانِبِها .

حريم مسجد ، چهل گز است و همسايگان ، چهل خانه از چهار سو .

الخصال : ص 544 ح 20، بحار الأنوار : ج 84 ص 3 ح 74 .

حديث - 41

الكافی عن عمرو بن جُمَيع :

سَأَلتُ أبا جَعفَرٍ عليه السلام عَنِ الصَّلاةِ فِي المَساجِدِ المُصَوَّرَةِ ، فَقالَ :

أكرَهُ ذلِكَ ، ولكِن لا يَضُرُّكُم ذلِكَ اليَومَ ، ولَو قَد قامَ العَدلُ رَأَيتُم كَيفَ يَصنَعُ فی ذلِكَ .

الكافی به نقل از عمرو بن جُمَيع ـ :

از امام باقر عليه السلام در باره نماز خواندن در مسجدهای نقّاشی شده پرسيدم . فرمود : «آن را نمی‌پسندم ؛ ليكن امروزه ، شما را زيان نمی‌رساند . اگر عدل بر پا شود ، خواهيد ديد در اين باره چه خواهد كرد» .

الكافی : ج 3 ص 369 ح 6 ، تهذيب الأحكام: ج 3 ص 259 ح 726 وفيه «أبا عبد اللّه» بدل «أبا جعفر» ، بحار الأنوار : ج 52 ص 374 ح 171 .

حديث - 42

الإمام علىّ عليه السلام :

إنَّ القَومَ إذا زَيَّنوا مَساجِدَهُم فَسَدَت أعمالُهُم .

امام على عليه السلام :

هر گاه مردم ، مسجدهايشان را بيارايند ، كردارشان تباه شده است .

المصنّف لعبد الرزّاق : ج 3 ص 154 ح 5134 عن إبراهيم بن المهاجر ، إعلام الساجد بأحكام المساجد : ص 336 .

حديث - 43

پيامبر خدا صلى الله عليه وآله :

إذا رَأَيتُمُ المَصاحِفَ حُلِّيَت ، وَالمَساجِدَ زُيِّنَت ، وَالمَنارَةَ طُوِّلَت ، وَاتُّخِذَ القُرآنُ مَزاميرَ ، وَالمَساجِدُ طُرُقا ، المُؤمِنُ فى ذلِكَ الزَّمانِ أعَزُّ مِنَ الكِبريتِ الأَحمَرِ ، أمّا إنَّ مَساجِدَهُم مُزَخرَفَةٌ ، وأبدانَهُم نَقِيَّةٌ ، وقُلوبَهُم أنتَنُ مِنَ الجيفَةِ .

هر گاه ديديد كه قرآن‌ها، جامه‌اى زيبا بر تن كرده‌اند و مساجد ، زينت يافته‌اند و مناره‌ها ، قد برافراشته‌اند و قرآن ، با ساز و آواز خوانده مى‌شود و مسجدها ، گذرگاه قرار گرفته‌اند ، مؤمن در آن روزگار ، از گوگرد سرخ ، كمياب‌تر خواهد بود . آرى . مساجدشان آذين‌بندى و جسمشان پاكيزه ؛ ليكن دل‌هايشان از مُردار ، بدبوتر است.

روضة الواعظين: ص 370 .

حدیث - 44

پیامبر خدا ﷺ :

ماساءَ عَمَلُ قَومٍ قَطُّ إلّا زَخرَفوا مَساجِدَهُم .

هیچ گاه کردار مردمی ناشایست نگردید ، مگر آن که مساجدشان را به زیور آراستند .

کنز العمّال: ج 7 ص 668 ح 20828 .

حدیث - 45

پیامبر خدا ﷺ :

سَیَکونُ فی آخِرِ اُمَّتی أقوامٌ یُزَخرِفونَ مَساجِدَهُم ویُخَرِّبونَ قُلوبَهُم ، یَتَّقی أحَدُهُم عَلی ثَوبِهِ مالا یَتَّقی عَلی دینِهِ ، لا یُبالی أحَدُهُم إذا سَلُمَت لَهُ دُنیاهُ ما کانَ مِن أمرِ دینِهِ .

در آخر امّتم کسانی پدیدار می‌شوند که مسجدهایشان را آذین می‌بندند و دل‌هایشان را ویرانه می‌سازند. کسی از آنان ، آن گونه که بر جامه‌اش پرهیز می‌کند ، بر دینش نمی‌پرهیزد . چنانچه دنیایش در مخاطره نباشد ، بر کار دینش بیمی ندارد .

کنز العمّال: ج 10 ص 205 ح 29088 نقلاً عن الحاکم النیشابوری فی تاریخه عن ابن عبّاس.

حديث - 46

رسول اللّه ﷺ فی ذِكرِ أشراطِ السّاعَةِ :

يا سَلمانُ ! إنَّ عِندَها تُزَخرَفُ المَساجِدُ كَما تُزَخرَفُ البِيَعُ وَالكَنائِسُ .

پیامبر خدا ﷺ در بیان نشانه‌های رستاخیز :

ای سلمان! در آن هنگام ، مسجدها همچون کلیساها و کنیسه‌ها زینت می‌شوند .

تفسير القمّی: ج 2 ص 305 عن عبد اللّه بن عبّاس ، بحار الأنوار: ج 6 ص 307 ح 6؛ الدرّ المنثور: ج 7 ص 474 نقلاً عن ابن مردويه عن ابن عبّاس .

حديث - 47

الإمام الباقر عليه السلام :

إنَّهُ [عَلِيّا عليه السلام] كانَ يَكسِرُ المَحاريبَ إذا رَآها فِی المَساجِدِ ، ويَقولُ : كَأنَّها مَذابِحُ اليَهودِ .

امام باقر عليه السلام :

علی عليه السلام محراب هایی را که در مساجد می‌دید ، در هم می‌شکست و می‌فرمود : «آنها همچون محل‌هایی است که یهودیان در آن ، قربانی می‌کنند» .

بحار الأنوار: ج 83 ص 352 ح 5 .

حديث - 48

امام باقر عليه السلام :

إذا قامَ القائِمُ عليه السلام سارَ إلَى الكوفَةِ فَهَدَمَ بِها أربَعَةَ مَساجِدَ ، فَلَم يَبقَ مَسجِدٌ عَلى وَجهِ الأَرضِ لَهُ شُرَفٌ إلّا هَدَمَها وجَعَلَها جَمّاءَ .

زمانی که قائم عليه السلام به پا خیزد ، به کوفه رفته ، چهار مسجد را در آن ویران خواهد ساخت . پس کنگره هر مسجدی را که دارای آن باشد ، ویران کرده ، آن را بدون کنگره خواهد کرد .

الإرشاد: ج 2 ص 385 ، الغيبة للطوسي: ص 475 ح 498 نحوه ، إعلام الورى: ج 2 ص 291 كلّها عن أبي بصير ، روضة الواعظين: ص 290 ، بحار الأنوار: ج 52 ص 339 ح 84 .

حديث - 49

الإمام الباقر عليه السلام :

إنَّ عَلِيّا عليه السلام رَأى مَسجِدا بِالكوفَةِ قَد شُرِّفَ ، فَقالَ : كَأَنَّهُ بيعَةٌ ، إنَّ المَساجِدَ تُبنى جُمّا لا تُشَرَّفُ .

امام باقر عليه السلام :

علی عليه السلام در کوفه، مسجدی کنگره‌دار مشاهده کرد. فرمود: «گویا کلیساست ! همانا مساجد ، بدون کنگره ساخته می‌شوند » .

بحار الأنوار: ج 83 ص 352 ح 5 .

حدیث - 50

پیامبر خدا ﷺ :

اِبنوا مَساجِدَکُم جُمّا . وَابنوا مَدائِنَکُم مُشَرَّفَةً .

مسجدهایتان را بی‌کنگره و شهرها (خانه‌ها)یتان را کنگره‌دار بسازید .

کنز العمّال: ج 7 ص 656 ح 20769 نقلاً عن المصنّف لابن أبی شیبة عن ابن عبّاس .

حدیث - 51

پیامبر خدا ﷺ :

اِبنُوا المَساجِدَ وَاتَّخِذوها جُمّا .

مسجدها را بسازید و آنها را بی‌کنگره قرار دهید .

کنز العمّال: ج 7 ص 657 ح 20770 .

حدیث - 52

پیامبر خدا ﷺ :

ما اُمِرتُ بِتَشییدِ المَساجِدِ .

به برافراشته ساختن مسجدها ، فرمان داده نشده‌ام .

کنز العمّال : ج 7 ص 668 ح 20827 .

حدیث - 53

پیامبر خدا ﷺ :

اُمِرتُ بِالمَساجِدِ جُمّا .

به [ساختن] مسجدهای بی‌کنگره ، فرمان یافته‌ام .

کنز العمّال: ج 7 ص 657 ح 20771 .

حدیث - 54

رسول اللّه ﷺ :

أراکُم سَتُشَرِّفونَ مَساجِدَکُم بَعدی کَما شَرَّفَتِ الیَهودُ کَنائِسَها ، وکَما شَرَّفَتِ النَّصاری بِیَعَها .

پیامبر خدا ﷺ :

می‌بینم شما را که پس از من ، مسجدهایتان را کنگره‌دار می‌سازید ، همان گونه که یهودیان ، کنیسه‌های خود و مسیحیان ، کلیساهایشان را کنگره‌دار می‌سازند .

البِیْعَةُ : بالکسر مُتَعَبَّدُ النصاری (القاموس المحیط : ج 3 ص 8 «باعه») .سنن ابن ماجة: ج 1 ص 244 ح 740 عن ابن عبّاس ، کنز العمّال: ج 7 ص 667 ح 20823 .

حديث - 55

رسول اللّه ﷺ :

ضَعُوا المَطاهِرَ عَلى أبوابِ المَساجِدِ .

پیامبر خدا ﷺ :

وضوخانه‌ها را کنار درهای ورودی مسجد ، قرار دهید .

بحار الأنوار : ج 83 ص 383 ح 54 نقلاً عن أصل من أُصول أصحابنا عن السكونى عن الإمام الصادق عن آبائه عليهم السلام .

حديث - 56

السنن الكبرى عن أبى قَتادة :

إنَّ رَسولَ اللّهِ ﷺ أتى عَلى قَومٍ مِنَ الأنصارِ وهُم يَبنونَ مَسجِدا لَهُم ، فَقالَ : أوسِعوهُ تَملَؤوهُ .

السنن الكبرى به نقل از ابو قتاده :

پیامبر خدا ، بر گروهی از انصار که برای خود مسجدی می‌ساختند وارد شد و فرمود : «وسیع و جادار بنایش کنید که [در آینده] آن را پُر خواهید کرد» .

السنن الكبرى : ج 2 ص 616 ح 4306 ، التاريخ الكبير : ج 7 ص 226 الرقم 972 ، المعجم الكبير : ج 19 ص 93 ح 180 عن كعب بن مالک ، مسند الطيالسى : ص 84 ح 605 ، كنز العمّال : ج 7 ص 658 ح 20780 .

حديث - 57

الكافى عن هشام بن الحَكَم عن أبى عُبَيدة الحَذّاء :

سَمِعتُ أبا عَبدِاللّه عليه السلام يَقولُ : مَن بَنى مَسجِدا بَنَى اللّهُ لَهُ بَيتا فِى الجَنَّة ، قالَ أبو عُبَيدَةَ : فَمَرَّ بى أبو عَبدِاللّه عليه السلام فى طَريقِ مَكَّةَ ، وقَد سَوَّيتُ بِأحجارٍ مَسجِدا ، فَقُلتُ لَهُ : جُعِلتُ فِداکَ ، نَرجو أن يَكونَ هذا مِن ذلِکَ ، فَقالَ : نَعَم .

الكافى به نقل از هشام بن حَكَم ، از ابو عبيده حَذّاء :

از امام صادق عليه السلام شنيدم كه مى‌فرمود : «هر كس مسجدى بر پا كند ، خداوند در بهشت برايش خانه‌اى بر پا خواهد كرد . امام صادق عليه السلام در مسير مكّه بر من گذشت ، در حالى كه با سنگ‌هايى مسجدى را فراهم كرده بودم . گفتم : فدايت شوم! اميدوار باشيم كه اين ، از آن جمله است ؟

فرمود : «آرى» .

الكافى: ج 3 ص 368 ح 1 ، تهذيب الأحكام: ج 3 ص 264 ح 748 ، كتاب من لا يحضره الفقيه: ج 1 ص 235 ح 704 ، المحاسن: ج 1 ص 128 ح 148 كلاهما نحوه مع الاختصار ، بحار الأنوار: ج 84 ص 11 ح 86 .

حديث - 58

المعجم الكبير عن أبى قرصافة :

قالَ رَسولُ اللّه ﷺ : مَن بَنى للّه مَسجِدا بَنَى اللّهُ لَهُ بَيتا فِى الجَنَّة .

قالَ رَجُلٌ : يا رَسولَ اللّه ، وهذِهِ المَساجِدُ الَّتى تُبنى فِى الطَّريقِ ؟ قالَ : نَعَم .

المعجم الكبير ـ به نقل از ابو قرصافه ـ :

پيامبر خدا فرمود : «هر كه براى خدا مسجدى بسازد ، خداوند در بهشت براى او خانه‌اى خواهد ساخت» .

مردى گفت : اى پيامبر خدا! همين مسجدهاى ساخته شده در راه نيز [از اين قبيل‌اند] ؟

فرمود : «آرى» .

المعجم الكبير: ج 3 ص 19 ح 2521 ، تاريخ دمشق: ج 5 ص 110 ح 1204 وزاد فى آخره: «وهذه المساجد التى تبنى فى الطرق» ، كنز العمّال: ج 7 ص 655 ح 20766 .

حديث - 59

پيامبر خدا ﷺ :

يَقولُ اللّهُ عَزَّوجَلَّ يَومَ القِيامَة : أينَ جيرانى؟ فَتَقولُ المَلائِكَةُ : ومَن يَنبَغى أن يَكونَ جارُكَ؟ فَيَقولُ : عُمّارُ مَسجِدى .

خداى عز و جل در روز رستاخيز مى‌فرمايد : «همسايگان من كجايند ؟» .

فرشتگان مى‌گويند : چه كسانى را سزد كه همسايه تو باشند ؟

می‌فرماید : «آبادگران مسجدم» .

حلیة الأولیاء: ج 10 ص 213 عن أبی سعید الخدری ، کنز العمّـال: ج 7 ص 578 ح 20338 نقلاً عن ابن النجّار عن أنس .

حدیث - 60

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ عُمّارَ بُیوتِ اللّهِ هُم أهلُ اللّهِ عَزَّوجَلَّ .

به راستی آبادگران خانه‌های خدا ، خانواده خداوند عز و جل هستند .

کنز العمّال: ج 5 ص 5 ح 11792 .

حدیث - 61

پیامبر خدا ﷺ :

خَمسَةٌ فی قُبورِهِم وثَوابُهُم یَجری إلی دیوانِهِم ... مَن بَنی للّهِ مَسجِدا .

پنج نفر در گور خویش می‌آرمند و پاداششـان ، همچنـان بـه کارنامـه آنـان سرازیر است کسی که برای خدا مسجدی بسازد .

بحار الأنوار: ج 104 ص 97 ح 59 .

حدیث - 62

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ مِمّا یَلحَقُ المُؤمِنَ مِن عَمَلِهِ وحَسَناتِهِ بَعدَ مَوتِهِ ، عِلما عَلَّمَـهُ ونَشَـرَهُ ... أو مَسجِدا بَناهُ .

از جمله اعمال و کارهای نیک مؤمن که پس از مرگش بـه وی مـی‌پیونـدد ، دانشی است که آن را آموزش داده و منتشر ساخته یا مسجدی که بر پا کـرده است .

کنز العمّال: ج 15 ص 952 ح 43657 .

حدیث - 63

پیامبر خدا ﷺ :

مَن بَنی للّه بَیتا یُعبَدُ اللّه فیهِ مِن مالٍ حَلالٍ ، بَنَی اللّه لَهُ بَیتا فِی الجَنَّـةِ مِـن دُرٍّ ویاقوتٍ .

هر کس برای خدا از دارایی حلال ، خانه‌ای بسازد که خداوند در آن پرستش شود ، خدا برایش در بهشت ، خانه‌ای از مروارید و یاقوت خواهد ساخت .

المعجم الأوسط: ج 5 ص 195 ح 5059 عن أبی هریرة ، کنـز العمّـال: ج 7 ص 654 ح 20758 .

حدیث - 64

پیامبر خدا ﷺ :

مَن بَنی للّه مَسجِدا ، فَإِنَّ اللّه یَبنی لَهُ بَیتا أوسَعَ مِنهُ فِی الجَنَّةِ .

هر کس برای خدا مسجدی بسـازد ، خداونـد ، خانـه‌ای فـراخ‌تـر از آن در بهشت برای وی می‌سازد .

کنز العمّال: ج 7 ص 650 ح 20734 .

حدیث - 65

پیامبر خدا ﷺ :

مَن بَنی للّه مَسجِدا ، بَنَی اللّه لَهُ مِثلَهُ فِی الجَنَّةِ .

هر کس برای خدا مسجدی بر پا کند ، خداوند ، مانند آن را برایش در بهشت بر پا خواهد کرد .

کنز العمّال: ج 7 ص 649 ح 20730

حدیث - 66

رسول اللّه ﷺ :

مَن بَنی مَسجِدا ولَو مَفحَصَ قَطاةٍ ، بَنَی اللّهُ لَهُ بَیتا فِی الجَنَّةِ .

پیامبر خدا ﷺ :

هر کس مسجدی بسازد ، اگر چه به قدرِ آشیانه مرغ سنگخواره باشد ، خداوند برای او خانه‌ای در بهشت خواهد ساخت .

کنز العمّال: ج 7 ص 650 ح 20731 .

حدیث - 67

الإمام الصادق عليه السلام لِفَضلِ بنِ عَبدِالمَلِکِ :

يا فَضلُ ، لا يَأتِي المَسجِدَ مِن كُلِّ قَبيلَةٍ إلّا وافِدُها ، ومِن كُلِّ أهلِ بَيتٍ إلّا نَجيبُها ، يا فَضلُ إنَّهُ لا يَرجِعُ صاحِبُ المَسجِدِ بِأقَلَّ مِن إحدى ثَلاثٍ : إمّا دُعاءٍ يَدعو بِهِ يُدخِلُهُ اللّهُ بِهِ الجَنَّةَ ، وإمّا دُعاءٍ يَدعو بِهِ لِيَصرِفَ اللّهُ بِهِ عَنهُ بَلاءَ الدُّنيا ، وإمّا أخٍ يَستَفيدُهُ فِي اللّهِ عَزَّوجَلَّ

امام صادق عليه السلام به فضل بن عبدالملک :

ای فضل! از هر قبیله‌ای ، جز برگزیده آن ، و از هر خاندانی ، جز اصیل آن ، ره‌سپار مسجد نمی‌شود . ای فضل! مسجدرو ، دست‌کم یکی از این سه چیز نصیبش می‌شود : یا دعایی می‌کند که خداوند با آن او را به بهشت می‌برد ، یا دعایی که به سبب آن ، خداوند ، بلای دنیا را از او دور می‌سازد ، و یا برادری که در راه خدای عز و جلبهره‌اش می‌گردد .

بحار الأنوار: ج 78 ص 195 ح 16 .

حديث - 68

الإمام علىّ عليه السلام :

إنَّ اللّهَ تَبارَکَ وتَعالى إذا أرادَ أن يُصيبَ أهلَ الأَرضِ بِعَذابٍ قالَ : لَولَا الَّذين يَتَحابّونَ بِجَلالى ، ويَعمُرونَ مَساجِدى ، ويَستَغفِرونَ بِالأَسحارِ ، لَولاهُم لَأَنزَلتُ عَذابى .

امام على عليه السلام :

هر گاه خداوند تبارک و تعالى بخواهد كه زمينيان را عذاب كند ، مى‌فرمايد : «اگر نبودند كسانى كه به پاس بزرگى و عظمت من ، يكديگر را دوست مى‌دارند و مسجدهايم را آباد مى‌كنند و سحرگاهان آمرزش مى‌طلبند ، بى ترديد ، عذابم را فرو مى‌فرستادم .

ثواب الأعمال: ص 212 ح 1

حديث - 69

پيامبر خدا صلى الله عليه وآله :

مَن أدمَنَ الاِختِلافَ إلَى المَساجِدِ أصابَ إحدَى الثَّمانِ : أخا مُستَفاداً فِى اللّهِ عَزَّوجَلَّ ، أو عِلما مُستَظرَفا ، أو كَلِمَةً تَدُلُّهُ عَلى هُدىً ، أو أُخرى تَصرِفُهُ عَنِ الرَّدى ، أو رَحمَةً مُنتَظَرَةً ، أو تَركَ الذَّنبِ حَياءً ، أو خَشيَةً .

هر كه پيوسته به مساجد ، آمد و شد كند ، به يكى از هشت چيز دست خواهد يافت : برادرى كه در راه خداى عز و جل از او بهره برَد ، يا دانشى لطيف و نغز ، يا سخنى كه او را به هدايتْ رهنمون شود ، يا از هلاكت برَهاند ، يا

رحمتی که چشم به راهش باشد ، یا آن که گناهی را از روی شرم یا تـرس [از خدا] ترک گوید .

کنز العمّال: ج 7 ص 570 ح 20303 .

حدیث - 70

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ اللّهَ جَلَّ جَلالُهُ إذَا رَأی أهلَ قَریَةٍ قَد أسرَفوا فِی المَعاصی ، وفیها ثَلاثَةُ نَفَرٍ مِنَ المُؤمِنینَ ، ناداهُم جَلَّ جَلالُهُ وتَقَدَّسَت أسماؤُهُ : یا أهلَ مَعصِیَتی ، لَـو لا مـا فیکُم مِنَ المُؤمِنینَ المُتَحابّینَ بِجَلالی ، العـامِرینَ بِصَـلاتِهِم أرضـی ومَسـاجِدی ، المُستَغفِرینَ بِالأَسحارِ خَوفاً مِنّی ، لَأَنزَلتُ بِکُم عَذابی ثُمَّ لا اُبالی .

هر گاه خداوند باشکوه ، مردم دیاری را غرق در نافرمانی ببیند ، در حالی که در آن دیار ، سه مؤمن نیز حضور دارد ، او که باشکوه است و نام‌هایش مقدّس ، آنان را چنین ندا می‌دهد : «ای نافرمانان از من ! اگر نبودند در میان شما ایمـان آورندگانی که به یاد جلالت و شکوه من با یکدیگر دوستی می‌ورزند ، آنان کـه با نمازشان زمین و مساجد مرا آباد می‌کنند و در سحرگاهان به خـاطر تـرس از من ، آمرزش می‌طلبند ، بی تردید ، عذابم را بی آن که پروا کنم ، بـر شـما فـرو می‌فرستادم» .

بحار الأنوار : ج 73 ص 381 ح3 .

حدیث - 71

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ اللّهَ إذا أرادَ بِقَومٍ عاهَةً ، نَظَرَ إلى أهلِ المَساجِدِ ، فَصَرَفَ عَنهُم .

هر گاه خداوند بخواهد به مردمی آسیب برساند ، چون به مسجدیان بنگـرد ، آسیب را از آنان دور می‌سازد .

کنز العمّال: ج 7 ص 285 ح 18898 نقلاً عن ابن عدی والدیلمی عن أنس .

حدیث - 72

پیامبر خدا ﷺ :

إذا نَزَلَتِ العاهاتُ وَالآفاتُ عوفِيَ أهلُ المَساجِدِ .

هر گاه آسیب ها و آفت‌ها فرود آیند ، مسجدیان در امان‌اند .

الجعفریّات: ص 39 عن الإمام الکاظم عن آبائه علیهم السلام .

حدیث - 73

رسول اللّه ﷺ :

الاِختِلافُ إلَى المَساجِدِ رَحمَةٌ ، وَالاِجتِنابُ عَنها نِفاقٌ .

پیامبر خدا ﷺ :

آمد و شد به مساجد ، [مایه] رحمـت اسـت ، و پرهیـز از آن ، [موجـب] نفاق است .

کنز العمّال: ج 7 ص 570 ح 20302 نقلاً عن الدیلمی عن ابن عبّاس .

حديث - 74

سنن الترمذى عن أبى هريرة :

قالَ رَسولُ اللّه ﷺ : إذا مَرَرتُم بِرِياضِ الجَنَّة فَارتَعوا . قُلتُ : يا رَسولَ اللّه ، وما رِياضُ الجَنَّة ؟ قالَ : المَساجِدُ . قُلتُ : ومَا الرَّتعُ يا رَسولَ اللّه ؟ قالَ : سُبحانَ اللّه وَالحَمدُ للّه ولا إلهَ إلَا اللّهُ وَاللّهُ أكبَرُ .

سنن الترمذى به نقل از ابوهُرَيره :

پيامبر خدا فرمود : «هرگاه از باغ های بهشت گذر كرديد ، [در آن] گردش كنيد » .

گفتم : ای پيامبر خدا ! باغ‌های بهشت چيستند؟

فرمود : «مسجدها» .

گفتم : ای پيامبر خدا ! گردش كردن چيست ؟

فرمود : «گفتن "سبحان اللّه و الحمد للّه ، و لا إله إلّا اللّه و اللّه أكبر ؛ پاک است خدا . ستايش ، از آن خداست . معبودی جز خدا نيست . خدا ، بزرگ‌ترين است"» .

سنن الترمذى: ج 5 ص 532 ح 3509 ، كنز العمّال: ج 7 ص 651 ح 20739 .

حدیث - 75

پیامبر خدا ﷺ :

سَتُدفَنُ بَضعَةٌ مِنّی بأرضِ خُراسانَ، لا یَزُورُها مُؤمِنٌ إلاّ أوجَبَ اللّهُ لَهُ الجَنّةَ؛

زود باشد که پاره‌ای از تن من در خاک خراسان دفن شود. هیچ مؤمنی آن را زیارت نکند مگر آن که خداوند بهشت را بر او واجب گرداند.

حکمت نامه پیامبر اعظم ﷺ ج4 ، ص 300

حدیث - 76

امام رضا علیه‌السلام :

ألا وإنّی لَمَقتولٌ بِالسّمِّ ظُلما،ومَدفونٌ فی مَوضِعِ غُربَةٍ؛ فَمَن شَدَّ رَحلَهُ إلی زِیارَتِی، استُجیبَ دُعاؤُهُ،وغُفِرَ لَهُ ذَنبُه؛

بدانید که من با زهر ستم، کشته خواهم شد و در خاک غربت، دفن خواهم شد. پس، هر که برای زیارت من بارِ سفر بربندد، دعایش مستجاب و گناهانش آمرزیده می‌شود.

نهج الدعاء، ج1، ص: 381

حدیث - 77

امام صادق علیه‌السلام :

عَلَیکُم بِالصّلاةِ فی الْمَساجِدِ؛

بر شما باد به نمازگزاردن در مساجد.

الکافی، ج 2، ص 635

حدیث - 78

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

به راستی که خدا کربلا را حرم امن و با برکت قرار داد پیش از آنکه مکـه را حرم قرار دهد .

کامل الزیارات ، ص 267

حدیث - 79

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

آرامگاه مقدس امام حسین علیه‌السلام کانالی از کانالهای بهشت است.

المحجه البیضاء ،ج4،ص45

حدیث - 80

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم:

الا و ان الإجابة تحت قبته والشفاء فی تربته، و الائمة علیهم السلام من ولده؛

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

بدانید که اجابت دعا، زیر گنبد حرم او(امام حسین علیه السلام) و شفاء در تربت او، و امامان علیهم السلام از فرزندان او هستند.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ???

حدیث - 81

قال ابوعبدالله علیه السلام:

من باب عند قبرالحسین علیه السلام لیلة عاشورا لقی الله یوم القیامة ملطخا بدمه کأنما قتل معه فی عرصة کربلا؛

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کسی که شب عاشورا در کنار مرقد امام حسین علیه السلام سحر کند روز قیامت در حالی به پیشگاه خدا خواهد شتافت که به خونش آغشته باشد، مثل کسی که در میدان کربلا و در کنار امام حسین علیه السلام کشته شده باشد.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ???

حدیث - 82

قال الرضا علیه‌السلام:

من زار قبرالحسین علیه‌السلام بشط الفرات کان کمن زار الله؛

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

کسی که قبر امام حسین علیه‌السلام را در کرانه فرات زیارت کند، مثل کسی است که خدا را زیارت کرده است.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص???؛ به نقل از کامل الزیارات.

حدیث - 83

قال ابوالحسن موسی بن جعفر علیه‌السلام:

أدنی ما یثاب به زائر ابی عبدالله علیه‌السلام بشط فرات إذا عرف حقه و حرمته و ولایته ان یغفر له ما تقدم من ذنبه و ما تأخز؛

حضرت امام موسی کاظم علیه‌السلام فرمودند:

کمترین ثوابی که به زائر امام حسین علیه‌السلام در کرانه فرات داده می‌شود این است که تمام گناهان بخشوده می‌شود. بشرط این که حق و حرمت ولایت آن حضرت را شناخته باشد.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ???، به نقل از کامل الزیارات، ص ، 138

حدیث - 84

قال الصادق علیه‌السلام:

من اتی قبرالحسین علیه‌السلام عارفا بحقه کتبه الله عزوجل فی اعلی علیین؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

هر کس که به زیارت قبر حسین علیه‌السلام نایل شود و به حق آن حضرت معرفت داشته باشد خدای متعال او را در بلندترین درجه عالی مقامان ثبت می‌کند.

من لا یحضره الفقیه، ج ?، ص???

حدیث - 85

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

من لم یأت قبرالحسین علیه‌السلام و هو یزعم انه لنا شیعة حتی یموت فلیس هو لنا شیعة و ان کان من اهل الجنة فهو من ضیفان اهل الجنة؛

کسی که به زیارت قبر امام حسین نرود و خیال کند که شیعه ما است و با این حال و خیال بمیرد او شیعه ما نیست و اگر هم از اهل بهشت باشد از میهمانان اهل بهشت خواهد بود.

کامل الزیارات، ص ???/ بحارالانوار، ج ??، ص ?

حدیث - 86

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

لو ان احدکم حج دهره ثم لم یزرالحسین بن علی علیهماالسلام لکان تارکا حقا من حقوق رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم لان حق الحسین فریضة من الله تعالی واجبه علی کل مسلم؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

اگر یکی از شما تمام عمرش را احرام حج ببندد اما امام حسین علیه‌السلام را زیارت نکند حقی از حقوق رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را ترک کرده است؛ چرا که حق حسین علیه‌السلام فریضه الهی و بر هر مسلمانی واجب و لازم است.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ???

حدیث - 87

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

من لم یأت قبرالحسین علیه‌السلام حتی یموت کان منتقص الایمان منتقص الدین، ان ادخل الجنة کان دون المؤمنین فیها؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

هر کس به زیارت قبر امام حسین علیه‌السلام نرود تا بمیرد، ایمانش ناتمام و دینش ناقص خواهد بود به بهشت هم که برود پایین تر از مومنان در آنجا خواهد بود.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ???

حدیث - 88

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

زیارة قبرالحسین بن علی علیهماالسلام من أفضل ما یکون من الأعمال؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

زیارت قبر امام حسین علیه‌السلام از بهترین کارهاست که می‌تواند انجام یابد.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ????

حدیث - 89

عن حمران قال: زرت قبرالحسین علیه‌السلام فلما قدمت جاء نی ابو جعفر محمد بن علی علیه‌السلام ... فقال علیه‌السلام ابشر یا حمران فمن زار قبور شهداء آل محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم یرید الله بذلک وصلة نبیه حرج من ذنوبه کیوم ولدته امه؛

حمران می‌گوید هنگامی که از سفر زیارت امام حسین علیه‌السلام برگشتم، امام باقر علیه‌السلام به دیدارم آمد و فرمودند: ای حمران! به تو مژده می‌دهم که هر کس قبور شهیدان آل محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را زیارت کند و مرادش از این کار رضایت خدا و تقرب به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم باشد، از گناهانش بیرون می‌آید مانند روزی که مادرش او را زاده است.

امالی شیخ طوسی، ج ?، ص ??، چاپ نجف/ بحارالانوار، ج ??، ص ???

حدیث - 90

قال ابوجعفر علیه‌السلام:

زیارة قبر رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله و زیارة قبور الشهداء، و زیارة قبرالحسین بن علی علیهماالسلام تعدل حجة مبرورة مع رسول الله صلی الله علیه و آله؛

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

زیارت قبر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله و زیارت مزار شهیدان، و زیارت مرقد امام حسین علیه‌السلام معادل است با حج مقبولی که همراه رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله بجا آورده شود.

مستدرک الوسائل، ج ? ص ???/ کامل الزیارات، ص ????

حدیث - 91

قال الامام باقر علیه‌السلام:

لو یعلم الناس ما فی زیارة قبرالحسین علیه‌السلام من الفضل، لماتوا شوقاً؛

امام باقر علیه‌السلام فرمودند:

اگر مردم می‌دانستند که چه فضیلتی در زیارت مرقد امام حسین علیه‌السلام است از شوق زیارت می‌مردند.

ثواب الاعمال، ص ???؛ به نقل از کامل الزیارات.

حدیث - 92

قال الصادق علیه السلام:

شاطیء الوادی الایمن الذی ذکره الله فی القرآن،(قصص/??) هو الفرات و البقعة المبارکة هی کربلا؛

امام صادق علیه السلام فرمودند:

آن ساحل وادی ایمن که خدا در قرآن یاد کرده فرات است و بارگاه با برکت نیز کربلا است.

بحارالانوار، ج ??، ص ???؛ به نقل از تهذیب.

حدیث - 93

قال الصادق علیه السلام:

زوروا کربلا ولا تقطعوه فان خیر أولاد الانبیاء ضمنته...؛

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کربلا را زیارت کنید و این کار را ادامه دهید، چرا که کربلا بهترین فرزندان پیامبران را در آغوش خویش گرفته است.

کامل الزیارات، ص ????

حدیث - 94

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

ان الله اتخذ کربلا حرما آمنا مبارکا قبل ان یتخذ مکة حرماً؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

به راستی که خدا کربلا را حرم امن و با برکت قرار داد پیش از آن که مکه را حرم قرار دهد.(شایان ذکر است منظور از این روایت درعالم بالا می باشد که قبل از مکه، کربلا حرم امن الهی قرار گرفت.)

کامل الزیارات، ص ???/ بحارالانوار، ج ??، ص ????

حدیث - 95

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

موضع قبرالحسین علیه‌السلام ترعة من ترع الجنة؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

جایگاه قبر امام حسین علیه‌السلام دری از درهای بهشت است.

کامل الزیارات، ص ???، باب ??، ح ??

حدیث - 96

قال ابوعبدالله علیه‌السلام:

لیس من ملک فی السموات والارض إلا یسألون الله تبارک و تعالی ان یـوذن لهم فی زیارة الحسین علیه‌السلام ففوج ینزل و فوج یعرج؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

هیچ فرشته‌ای در آسمانها و زمین نیست مگر این که می‌خواهد خداوند متعال به او رخصت دهد تا به زیارت امام حسین علیه‌السلام مشرف شـود، چنـین اسـت کـه همواره فوجی از فرشتگان به کربلا فرود آیند و فـوجی دیگرعـروج کننـد و از آنجا اوج گیرند.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ??? به نقل از کامل الزیارات، ص ????

حدیث - 97

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لیس نبی فی السموات والارض و الا یسألون الله تبارک و تعالی ان یوذن لهـم فی زیارة الحسین علیه‌السلام ففوج ینزل و فوج یعرج؛

هیچ پیامبری در آسمانها و زمین نیست مگر این که می‌خواهند خداوند متعال به آنان رخصت دهد تا به زیارت امام حسین علیه‌السلام مشرف شوند، چنین است کـه گروهی به کربلا فرود آیند و گروهی از آنجا عروج کنند.

مستدرک الوسائل، ج ??، ص ??? به نقل از کامل الزیارات، ص ????

حدیث - 98

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ان أرض کربلا و ماء الفرات اول ارض و اول ماء قدس الله تبارک و تعالی.؛

سرزمین کربلا و آب فرات، اولین زمین و نخستین آبی بودند که خداوند متعال به آنها قداست و شرافت بخشید.

بحارالانوار، ج ??، ص ???/ کامل الزیارات، ص ??? .

حدیث - 99

امام صادق علیه السلام فرمودند:

الغاضرية من تربة بيت المقدس؛

کربلا از خاک بیت المقدس است.

کامل الزیارات، ص ???، باب ??، ح? .

حدیث - 100

قال علی بن الحسین علیه السلام:

تزهر أرض کربلا یوم القیامة کالکوکب الدری و تنادی انا ارض الله المقدسة الطیبة المبارکة التی تضمنت سیدالشهداء و سید شباب اهل الجنة؛

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

زمین کربلا در روز رستاخیز، چون ستاره مرواریدی می‌درخشد و ندا می‌دهد که من زمین مقدس خدایم، زمین پاک و مبارکی که پیشوای شهیدان و سالار جوانان بهشت را در بر گرفته است.

کامل الزیارات، ص ????

حدیث - 101

قال علی علیه‌السلام:

واها لک ایتها التربة لیحشرن منک قوم یدخلون الجنة بغیر حساب؛

امیرالمومنین علیه‌السلام خطاب به خاک کربلا فرمودند:

چه خوشبویی ای خاک! در روز قیامت قومی از تو به پا خیزند که بدون حساب و بی درنگ به بهشت روند.

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، ج ?، ص ????

حدیث - 102

قال علی علیه‌السلام:

هذا. مصارع عشاق شهداء لا یسبقهم من کان قبلهم ولا یلحقهم من کان بعدهم؛

حضرت علی علیه‌السلام روزی گذرش از کربلا افتاد و فرمودند:

اینجا قربانگاه عاشقان و مشهد شهیدان است شهیدانی که نه شهدای گذشته و نه شهدای آینده به پای آنها نمی‌رسند.

تهذیب، ج ?، ص?? / بحارالانوار، ج ??، ص ????

حدیث - 103

قال رسول الله ﷺ :

یقبر ابنی بأرض یقال لها کربلا هی البقعة التی کانت فیها قبة الاسلام نجا الله التی علیها المؤمنین الذین امنوا مع نوح فی الطوفان؛

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

پسرم حسین در سرزمینی به خاک سپرده می‌شود که به آن کربلا گویند، زمین ممتازی که همواره گنبد اسلام بوده است، چنان که خدا یاران مومن حضرت نوح را در همانجا از طوفان نجات داد .

کامل الزیارات، ص???، باب ??، ح ? .

حدیث - 104

عن النبی ﷺ قال:

. و هی اطهر بقاع الارض واعظمها حرمة و إنها لمن بطحاء الجنة؛

پیامبر اسلام ﷺ در ضمن حدیث بلندی می فرمایند:

کربلا پاک ترین بقعه روی زمین و از نظر احترام بزرگترین بقعه‌ها است والحق که کربلا از بساط های بهشت است.

بحارالانوار، ج ??، ص ???/ کامل الزیارات، ص ????

حديث - 105

رسول اللّه ﷺ :

إنَّ رِياضَ الجَنَّةِ المَساجِدُ .

پیامبر خدا ﷺ :

همانا باغ‌های بهشت ، مساجدند .

الفردوس: ج 5 ص 305 ح 8267 عن أبـی هریـرة ، کنـز العمّـال: ج 7 ص 648 ح 20721 نقلاً عن أبی الشّیخ فی الثواب .

حديث - 106

الإمام الصادق عليه السلام :

إنَّ اللّهَ اختارَ مِن بِقاعِ الأَرضِ سِتَّةً : البَيتَ الحَرامَ ، وَالحَرَمَ ، ومَقابِرَ الأَنبِيـاءِ ، ومَقابِرَ الأَوصِياءِ ، ومَقاتِلَ الشُّهَداءِ ، وَالمَساجِدَ الَّتی يُذكَرُ فيهَا اسمُ اللّهِ .

امام صادق عليه السلام :

همانا خدا از مکان‌های زمین ، شش مورد را برگزید : بیت اللّه الحرام ، حرم ، آرامگاه‌های پیامبران ، آرامگاه‌هـای جانشـینان [آنـان] ، قتلگـاه شـهیدان ، و مسجدهایی که در آنها از نام خدا یاد شود .

کامل الزیارات: ص 241 ح 358 عن عبد اللّه بـن بکیـر ، بحـار الأنـوار: ج 101 ص 66 ح 57 .

حديث - 107

پیامبر خدا ﷺ :

أكرَمُ البُيوتِ عَلى وَجهِ الأَرضِ أربَعَةٌ : الكَعبَةُ ، وبَيتُ المَقدِسِ ، وبَيتٌ يُقرَأُ فيهِ القُرآنُ ، وَالمَساجِدُ .

گرامی‌ترینِ خانه‌ها بر پهنه زمین ، چهارتایند :کعبه ، بیت المقدّس ، خانـه‌ای که در آن قرآن تلاوت شود ، و مسجدها .

المواعظ العددیّة: ص 211 .

حديث - 108

پیامبر خدا ﷺ :

أحَبُّ البِلادِ إلَى اللّه عز و جل مَساجِدُها .

دوست داشتنی‌ترین سرزمین‌ها نزد خدای عز و جل مساجدند .

صحیح مسلم: ج 1 ص 464 ح 288 ، صحیح ابـن حبّـان: ج 4 ص 477 ح 1600 ، صحیح ابن خزیمة: ج 2 ص 269 ح 1293 ، السنن الکبـری: ج 3 ص 92 ح 4983 کلّها عن أبی هریرة ، مسند الشهاب: ج 2 ص 253 ح 1301 عـن ابن عبّاس وفیه «البقاع» بدل «البلاد» ، کنز العمّـال: ج 7 ص 648 ح 20719 ، تنبیه الخواطر: ج 1 ص 69 وج 2 ص 235 .

حديث - 109

رسول اللّه ﷺ عن جبرئيل عن اللّه عز و جل:

إنَّ خَيرَ البِقاعِ المَساجِدُ .

پيامبر خدا ﷺ به نقل از جبرئيل ، از خداوند عز و جل :

همانا بهترين مكان‌ها ، مسجدها هستند .

المستدرک على الصحيحين: ج 1 ص 168 ح 306 و ج 2 ص 10 ح 2149 ، صحيح ابن حبّان: ج 4 ص 476 ح 1599 ، السنن الكبرى: ج 3 ص 92 ح 4984 و ج 7 ص 81 ح 13332 كلّها عن ابن عمر ، المعجم الأوسط: ج 7 ص 155 ح 7140 عن أنس بن مالک ، كنز العمّال: ج 7 ص 648 ح 20720 ؛ كتاب من لا يحضره الفقيه: ج 3 ص 199 ح 3751 عن الإمام علىّ عليه السلام عنه ﷺ ، معانى الأخبار: ص 168 ح 1 عن مفضّل بن سعيد عن الإمام الباقر عليه السلام عنه ﷺ ، بحار الأنوار: ج 84 ص 11 ح 87 .

حديث - 110

پيامبر خدا ﷺ :

المَسجِدُ بَيتُ كُلِّ مُؤمِنٍ .

مسجد ، خانه هر مؤمنى است .

حلية الأولياء: ج 6 ص 176 عن سلمان ، كنز العمّال: ج 7 ص 650 ح 20736 .

حديث - 111

رسول اللّه ﷺ :

المَسجِدُ بَيتُ كُلِّ تَقِيٍّ .

پیامبر خدا ﷺ :

مسجد ، سرای هر پرواپیشه‌ای است .

المعجم الكبير: ج 6 ص 255 ح 6143 ، مسند الشهاب: ج 1 ص 78 ح 73 كلاهما عن سلمان و ص 77 ح 72 ، شُعب الإيمان: ج 7 ص 379 ح 10657 ، حلية الأولياء: ج 1 ص 214 كلّها عن أبى الدرداء ، كنز العمّال: ج 7 ص 580 ح 20349 ؛ المواعظ العدديّة: ص 17 .

حديث - 112

الإمام الصادق عليه السلام :

ما مِن مَسجِدٍ بُنِيَ إلّا عَلى قَبرِ نَبِيٍّ أو وَصِيِّ نَبِيٍّ قُتِلَ فَأصابَ تِلكَ البُقعَةَ رَشَّةٌ مِن دَمِهِ ، فَأحَبَّ اللّهُ أن يُذكَرَ فيها ، فَأدِّ فيهَا الفَريضَةَ وَ النَّوافِلَ ، وَاقضِ فيها مافاتَكَ .

امام صادق عليه السلام :

هيچ مسجدى نيست ، جز اين كه بر قبر پيامبرى يا جانشين او كه به قتل رسيده و قطره‌اى از خونش در آن جا بر زمين ريخته ، ساخته شده است و خداوند ، دوست دارد كه در آن مكان ، ياد شود . از اين رو ، در آن ، هم نماز واجب و مستحب بخوان ، و هم نماز قضا شده‌ات را به جا آور .

الكـافى: ج3 ص370 ح14، تهـذيب الأحكـام: ج3 ص258 ح723، بحـار الأنوار: ج14 ص463ح31.

حديث - 113

الإمام علىّ عليه السلام :

المَساجِدُ مَجالِسُ الأَنبِياءِ ، وحِرزٌ مِنَ الشَّيطانِ .

امام على عليه السلام :

مسجدها ، نشستنگاه پيامبران و محافظت كننده از شيطان‌اند .

الجامع لأخلاق الرّاوى وآداب السامع: ج 2 ص 60 ح 1181 عن خيثمة بـن عبد الرحمن ، أدب الإملاءِ والاستملاء: ج 1 ص 256 ح 113 عن أبى خيثمة بن عبد الرحمن ، كنز العمّال: ج 8 ص 319 ح 23097 ؛ مسـتدرک الوسـائل: ج 3 ص 363 ح 3786 نقلاً عن القطب الراوندى فى لبّ اللباب وليس فيه ذيله .

حديث - 114

پيامبر خدا صلى الله عليه وآله :

المَساجِدُ أنوارُ اللّه.

مسجدها ، نورهاى خدايند .

مستدرک الوسائل: ج 3 ص 448 ح 3962 نقلاً عن القطب الراوندى فى لـبّ اللباب .

حدیث - 115

پیامبر خدا ﷺ :

مَن أحَبَّ القُرآنَ فَليُحِبَّ المَساجِدَ ، فَإنَّها أفنِيَةُ اللّه وأبنِيَتُهُ ، أذِنَ فی رَفعِها وبارَکَ فيها ، مَيمونَةٌ مَيمونٌ أهلُها ، مُزَيَّنَةٌ مُزَيَّنٌ أهلُها ، مَحفوظَةٌ مَحفوظٌ أهلُها، هُم فی صَلاتِهِم وَاللّه فی حَوائِجِهِم ، هُم فی مَساجِدِهِم وَاللّه مِن‌وَرائِهِم .

هر کس قرآن را دوست دارد ، مسجدها را نیز دوست بدارد ؛ زیرا مساجد ، آستان‌های خدا و بناهای او [جهت بار یافتن به پیشگاهش]هستند . بر افراشتنشان را رخصت داده و مبارکشان گردانده است . مسجدها ، خود و اهلشان با برکت‌اند ، خود و اهلشان آراسته‌اند ، و نیز آنها و اهلشان در امان‌اند . مسجدیان در پیِ نماز خویش‌اند و خداوند ، در پیِ [بر آوردن]نیازشان . آنان ، در مسجدهایشان‌اند و خداوند ، پشتیبانشان است .

الفِنَاءُ : وهو المتّسع أمام الدار ، ويجمع الفِناء علی أفنية (النهاية : ج 3 ص 477 «فنا») .مستدرک الوسائل: ج 3 ص 355 ح 3766 نقلاً عن القطب الراوندی فی لبّ اللباب .

حدیث - 116

پیامبر خدا ﷺ :

إنَّ بُيوتَ اللّهِ فِی الأَرضِ المَساجِدُ ، وإنَّ حَقّا عَلَی اللّهِ أن يُكرِمَ مَن زارَهُ فيها

.

همانا خانه‌های خدا در زمین ، مساجدند . بر خداست تا کسی را که در آن خانه‌ها دیدارش کند ، گرامی بدارد .

المعجم الکبیر: ج 10 ص 161 ح 10324 عن عبد اللّه ، کنز العمّال: ج 7 ص 580 ح 20347 نقلاً عن الحاکم فی تاریخه عن ابن عبّاس نحوه .

حدیث - 117

رسول اللّه صلی الله علیه و آله :

قالَ اللّه تَبارَکَ وتَعالی : ألا إنَّ بُیوتی فِی الأَرضِ المَساجِدُ ، تُضیءُ لِأَهلِ السَّماءِ کَما تُضیءُ النُّجومُ لاِهلِ الأَرضِ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

خداوند تبارک و تعالی فرمود : «آگاه باشید که خانه‌های من در زمین ، مساجدند که به سانِ درخشش ستارگان برای اهل زمین ، بر آسمانیان ، نورافشانی می‌کنند » .

ثواب الأعمال: ص 47 ح 2 ، المحاسن: ج 1 ص 119 ح 124 کلاهما عن عبد اللّه بن جعفر عن أبیه ، مکارم الأخلاق: ج 2 ص 60 ح 2146 ، عوالی اللآلی: ج 1 ص 351 ح 5 ، بحار الأنوار: ج 84 ص 14 ح 92 .

حدیث - 118

امام صادق علیه السلام :

لا یَزالُ الدّینُ قائِمًا ما قامَتِ الکَعبَةُ؛

تا زمانی که کعبه بر پاست، دین بر پاست.

الکافی: ج 4، ص 271، ح 4

حدیث - 119

امام رضا علیه‌السلام :

ما زارَنی أحَدٌ مِن أولیائی عارِفاً بِحَقّی إلّا شُفِّعتُ فِیهِ یَومَ الْقیامَة؛

هر یک از دوستانم مرا با شناخت حقّم زیارت نمی‌کند مگر این که در روز قیامت، شفاعتم از او پذیرفته می‌شود.

وسائل الشیعة، ج 13، ص 552

حدیث - 120

بَلا فی اِثْنَیْنِ مِنْ اَصْحابِهِ قالَ: فَلمّا مَرّبِها تَرَقْرَقَتْ عَیْناهُ لِلْبُکاءِ ثُمَّ قالَ: هذامَناخُ رِکابِهِمْ وَ هذا مُلْقی رِحالِهِمْ وَهیهُنا تُهْراقُ دِماؤُهُمْ،طوبی لَکِ مِنْ تُرْبَةٍ عَلَیْکِ تُهْراقُ دِماءُ الاحِبَّةِ ؛

امیرالمؤ منین علیه‌السلام با دو تن از یارانش از (کربلا) گذر کردند، حضرت ، هنگام عبور از آنجا، چشمهایش اشک آلود شد، سپس فرمودند: اینجا مرکبهایشان بر زمین می خوابد، اینجا محلّ بارافکندنشان است و اینجا خونهایشان ریخته می شود، خوشا به حال تو ای خاکی که خون دوستان برروی تو ریخته می شود!

بحارالانوار، ج 44، ص 258

حدیث - 121

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند :

کربلا را زیارت کنید و این کار را ادامه دهید، چرا که کربلا بهترین فرزندان پیامبران را در آغوش خویش گرفته است.

کامل الزیارات، ص 269

حدیث - 122

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند :

کسی که قبر امام حسین علیه‌السلام را زیارت کند، مثل کسی است که خدا را زیارت کرده است.

مستدرک الوسائل، ج 10، ص 250

حدیث - 123

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم :

من قم مسجدا کتب الله له عتق رقبة و من اخرج منه ما یقذی عینا کتب الله ، عزوجل له کفلین من رحمته؛

هرکس مسجدی را خاکروبی کند، خداوند پاداش آزاد کردن بنده ای را برایش می نویسد، و اگر از این مسجد به اندازه خاشاکی که در چشم می رود، غبار برگیرد، خداوند دو برابر آن ، از رحمت خویش را به وی عطا می فرماید.

(بحارالانوار، ج 80، ص 383).

حدیث - 124

قال الصادق علیه‌السلام :

جبنوا مساجدکم البیع و الشراء ؛

مساجدتان را بازاری برای خرید و فروش قرار ندهید.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 507).

حدیث - 125

قال علی علیه‌السلام :

و جمروها (المساجد) فی کل سبعة ایام ؛

و مساجد را هر هفته خوشبو و معطر کنید.

(بحارالانوار، ج 18، ص 107 و 136)

حدیث - 126

قال علی علیه‌السلام :

الجلسة فی الجامع خیرلی من الجلسة فی الجنة فان الجنة فیها رضا نفسی و الجامع فیها رضا ربی؛

نشستن در مسجد برای من بهتر است از نشستن در بهشت ، زیرا که بودن در بهشت مرا خشنود می سازد و بودن در مسجد موجب رضایت و خشنودی خدایم می باشد.

(بحارالانوار، ج 80، ص 362).

حدیث - 127

قال رسول الله ﷺ :

من رد ریقه تعظیما لحق المسجد جعل الله ذلک قوة فی بدنه و کتب له بها حسنة و حط عنه بها سیئة و قال : لاتمر بداء فی جوفه الا ابراءته ؛

هرکس برای احترام مسجد، آب دهان خود را فرو برد و در مسجد نیندازد، خداوند آن را در بدن وی ، به قدرت و توانایی تبدیل می کند و به پاداش این کار، برای او حسنه ای می نویسد وگناهی رااز او می آمرزد و این آب دهان ، به هر دردی (که در بدن او است) برخورد کند آن راشفا می بشخد.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 499).

حدیث - 128

قال رسول الله ﷺ :

من احب ان لایظلم لحده فلینور المساجد ؛

کسی که دوست دارد قبرش تاریک نباشد، مساجد را نوارنی کند.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 366).

حدیث - 129

قال رسول الله ﷺ :

ان الله تعالی یعطیک مادمت جالسا فی السمجد بکل نفس تنفس فیه درجة فی الجنة؛

خداوند تبارک و تعالی به عدد هر نفسی که می کشی و در مسجد نشسته ای درجه ای در بهشت به تو پاداش می دهد.

(بحارالانوار، ج 83، ص 370).

حدیث - 130

قال رسول الله ﷺ :

کل جلوس فی المسجد لغو الا ثلاثة : قراءة مصل ، او ذکرالله اوسائل عن علم ؛

هر نشستی در مسجد لغو است مگر در سه حالت : خواندن قرآن ، گفتن ذکر خدا، سؤ ال(جستوی) علم .

(میزان الحکمه ، ج 4، ص 393، بحارالانوار، ج 77، ص 88).

حدیث - 131

قال الرضا علیه‌السلام :

ان الجنة و الحور لتشاق الی من یکسح المسجد او یاءخذ من القذی؛

بهشت و حوریان بهشتی مشتاق کسی هستند که مسجد را تمیز کند، یا آلودگیهای آن را بگیرد.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 385).

حدیث - 132

قال علی علیه‌السلام :

من السنه اذا جلست فی المسجد ان تستقبل القبلة ؛

روبه قبله در مسجد نشستن سنت (و مستحب) است .

(بحارالانوار، ج 83، ص 380).

حدیث - 133

قال علی علیه‌السلام :

من اکل شیئا من الموذیات ریحها فلایقربن المسجد ؛

کسی که چیز بوداری (مثل سیر) بخورد که موجب آزار مردم شود، به مسجد نرود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 502).

حدیث - 134

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان المسجد لایحل لجنب ولاحائض؛

همانا ورود افراد جنب و حائض به مسجد حرام است .

(کنزالعمال ، ج 7، ص 668).

حدیث - 135

عن الباقر و الصادق علیهما السلام :

الفضل فی دخول المسجد ان تبداء برجلک الیمنی اذا دخلت و بالیسری اذا خرجت ؛

بهتر آن است که هنگام ورود به مسجد ابتدا پای راست را پیش بگذاری و هنگام خروج پای چپ را.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 517).

حدیث - 136

امام علی علیه السلام فرمودند:

من اراد دخول المسجد فلیدخل علی سکون و وقار المساجد بیوت الله و احب البقاع الیه ؛

هر کس می خواهد به مسجد داخل گردد، با آرامش و با طماءنینه وارد شود، چون مساجد خانه های خدا و محبوبترین محلها در نظر او است .

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 170).

حدیث - 137

قال الصادق علیه‌السلام :

اذا دخلت المسجد فاحمد الله واثن علیه وصل علی النبی ؛

هرگاه داخل مسجد شدی ، حمد و سپاس خدا را بگو و بر پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله درود فرست.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 516).

حدیث - 138

قال الباقر علیه‌السلام :

لویعلم الناس ما فی مسجد الکوفة لاعدوا له الزاد و الرواحل من مکان بعید ان صلاة فریضة فیه تعدل حجة وصلاة نافلة فیه تعدل عمرة؛

اگر مردم ، فضیلت مسجد کوفه را می دانستند، از راه دور برای رسیدن به این مسجد توشه و مرکب تهیه می کردند خواندن یک نماز واجب در این مسجد، ثواب یک حج و یک نماز مستحب در آن ثواب یک عمره را دارد

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 525).

حدیث - 139

قال الباقر عليه السلام :

من صلی فی المسجد الحرام صلاة مکتوبة قبل الله منه کل صلاة صلاها منذیوم و جبت علیه الصلاة و کل صلاة یصلیها الی ان یموت ؛

کسی که نمازواجبی را در مسجدالحرام به جای آورد، خداوند تمامی نمازهایی راکه از آغاز تکلیف بر او واجب شده و نیز نمازهایی را که تا پایان عمر به جای می آورد، قبول می کند.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 536).

حدیث - 140

قال الصادق عليه السلام :

صلاة فی مسجدالنبی صلی الله علیه و آله و سلم تعدل بعشرة الاف صلاة ؛

یک نماز در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با ده هزار نماز برابر خواهد بود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 536).

حدیث - 141

قال علی عليه السلام :

اربعة من قصور الجنة فی الدنیا: المسجد الحرام و مسجد الرسول صلی الله علیه و آله و سلم و مسجد بیت المقدس و مسجد الکوفة ؛

در دنیا چهار عمـارت از کاخهـای بهشـت انـد: مسـجدالحرام ، مسـجدالنبی ﷺ ، مسجد بیت المقدس و مسجد کوفه .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 545).

حدیث - 142

قال علی علیه السلام :

ان الله عزوجل اذا اراد ان یصیب اهل الارض بعذاب قال لولا الذین یتحـابون بجلالی و یعمرون مساجدی و یستغفرون بالاسحار لانزلت بهم عذابی؛

خداوند سبحان وقتی اراده می کند مردم روی زمین را گرفتار عذاب (دنیوی) کند، گوید: اگر نبودند افرادی که مرا به خاطر جلال و جبروتم دوست می دارنـد و مساجد مرا آباد می کنند و سحرگاهان استغفار می کنند، عذابم را بـر زمینیـان نازل می کردم .

(بحارالانوار، ج 87، ص 150).

حدیث - 143

قال رسول الله ﷺ :

من بنی مسجدا لیذکر الله فیه بنی له بیت فی الجنة ؛

هرکس مسجدی را به قصد این که در آن نام خدا برده شود بسازد، برای وی خانه ای در بهشت ساخته می شود.

(روضة الواعظین ، ص 370).

حدیث - 144

قال رسول الله ﷺ :

اذ راءیتم الرجل یعتاد المساجد فاشهدوا له بالایمان ، لان الله یقول : انما یعمر مساجد الله من امن بالله ؛

هنگامی که دیدید مردی بر رفت و آمد به مسجد مداومت می کند وی را مؤ من بدانید. چونکه خداوند متعال می فرماید: آنان که ایمان خداوند دارند، مساجد خدا را آباد می کنند.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 362).

حدیث - 145

قال الصادق علیه السلام :

من مشی الی المسجد لم یضع رجله علی رطب ولایابس الا سبحت له الارض الی الارضین السابعة ؛

هرکس پیاده به سوی مسجدروان شود، پای خود را به هیچ تر و خشکی نمی گذارد، مگر آنکه از آنجا تا زمین هفتم به جای او پروردگار را تسبیح می نماید.

(ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ، ص 51، بحارالانوار، ج 84، ص 13).

حدیث - 146

قال رسول الله ﷺ :

بشر المشائین الی المساجد فی ظلم اللیل ، بنور ساطع یوم القیامة ؛

به کسانی که در ظلمت شب به سوی مساجد می روند، مـژده ده کـه در روز قیامت فروغی درخشنده خواهند داشت .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 363).

حدیث - 147

قال رسول الله ﷺ :

من مشی الی مسجد من مساجد الله فله بکل خطوة خطاها حتـی یرجـع الـی منزلة عشر حسنات و یمحی عنه عشر سیئات ، ویرفع له عشر درجات؛

هر که به سوی مسجدی از مساجد خدا روانـه شـود، بـرای هـر گـامی کـه برمیدارد (تا وقتی که به منزلش برگردد) ده حسنه برای او نوشته شده و ده گنـاه از او آمرزیده و ده درجه بر درجاتش افزوده می شود.

(ثواب الاعمال ، ص 259).

حدیث - 148

قال الصادق علیه‌السلام :

انما لتعظیم المساجد لانها بیوت الله فی الارض؛

احترام به مساجد از آن رو است که خانه های خدا در روی زمین است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 6).

حدیث - 149

قال علی علیه‌السلام :

من وقر مسجدا، لقی الله یوم یلقاه ضاحکا مستبشرا و اعطاه کتابه بیمینه ؛

کسی که حرمت مسجد را نگه دارد، روز قیامت خداوند را با چهره ای خندان و شادمان ملاقات می کند وخداوند نامه اش (نامه اعمالش) را به دست راستش می دهد.

(بحارالانوار، ج 84، ص 16).

حدیث - 150

السماجد انوار الله؛

مساجد انوار الهی است .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 447).

حدیث - 151

قال رسول الله ﷺ :

ما من یوم الا و ملک ینادی فی المقابر: من تغبطون ؟ فیقولون : اهل المساجد، یصلون و لانقدر، و یصومون ولانقدر؛

همه روز در میان مردگان فرشته ای ندا در می دهد: نسبت به چه کسانی غبطه می خورید؟ آنها پاسخ می دهند: ما نسبت به اهل مساجد غبطه می خوریم ، زیرا ایشان نماز می گزارند و روزه می گیرند و ماتوان انجام آن را نداریم .

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 363).

حدیث - 152

قال رسول الله ﷺ :

الغرباء فی الدنیا: قرآن فی جوف ظالم ، و مسجد فی نادی قوم لایصلی فیه ، و مصحف فی بیت لایقرء فیه و رجل صالح مع قوم سوء ؛

در جهان چهار چیز غریب است :

1 - قرآن در سینه ستمگر

2 - مسجد در جمع گروهی که در آن نماز نخوانند.

3 - قرآنی در خانه ای که آن را نخوانند.

4 - مرد پارسا در میان مردم بد.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 2038).

حدیث - 153

قال رسول الله ﷺ :

لاتجعلوا المساجد طرقا حتی تصلوا فیها رکعتین ؛

مساجد را گذرگاه قرار ندهید، مگر آنکه هنگام عبور دو رکعت نماز در آن بخوانید.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 553).

حدیث - 154

قال رسول الله ﷺ :

اذا نزلت العاهات و الافات ، عوفی ، اهل المساجد ؛

هنگامی که مشکلات و بلاها (برای اهل زمین) نازل می شود، اهل مساجد در امانند.

(مستدرک الوسائل ج 1، ص 226).

حدیث - 155

قال رسول الله ﷺ :

احب البلاد الی الله مساجدها ؛

محبوبترین جای شهرها نزد خدا، مسجدهای آن شهر است .

(نهج الفصاحه ، حدیث - 71).

حديث - 156

قال رسول الله ﷺ :

من اتى السمجد لشی ء فهو حظه ؛

هرکس به هر جهت که به مسجد آید، بهره اش همان است .

(سنن ابی داود، ج 1، ص 128).

حديث - 157

عن الحسين عليه السلام :

اهل المسجد زوار الله و حق على المزور التحفة لزائرة؛

اهل مسجد، زائران خدایند و بر صاحب خانه است که به زائرش هدیه دهد.

(کلمة الامام حسن ، ص 41، الحکم الزهرا، ص 150).

حديث - 158

قال الحسن بن على عليه السلام :

من ادام الاختلاف الى المسجد اصاب احدى ثمان : اية محكمة و اخا مستفادا و علما مستطرفا و رحمة و كلمة تدله علـى الهـدى او تـرده عـن ردى و تـرک الذنوب حياء او خشية ؛

کسی که همواره به مسجد (برای اقامه نماز و غیره) رفت و آمد کند، یکی از این هشت فایده بر او برسد:

1 - استفاده از آیه روشنی از قرآن

2 - یافتن رفیق نیک

3 - فراگیری علم تازه

4 - برخورداری از رحمتی که در انتظارش بود.

5 - شنیدن سخنی که راهنمای راه باشد.

6 - از انحراف در امان باشد.

7 - موجب ترک گناه از روی حیا شود.

8 - موجب ترک گناه بر اثر ترس گردد.

(تحف العقول ، ص 258).

حدیث - 159

قال رسول الله ﷺ :

ان الله تعالی ، اذا انـزل عاهـة مـن السـماء علـی اهـل الارض صـرفت مـن عمارالمساجد؛

خداوند وقتی مرضی را از آسمان بر مردم فرود آورد آن را از بانیان مسـاجد دور بگرداند.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 682).

حدیث - 160

قال رسول الله ﷺ :

اذا استاءذنت امراءة احدکم الی المسجد فلایمنعها ؛

اگر زنتان اجازه رفتن به مسجد خواست مانع نشوید.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 446).

حدیث - 161

قال رسول الله ﷺ :

المساجد سوق من السواق الاخرة ، قراها المغفرة و تحفتها الجنة ؛

مساجد، بازاری از بازارهای آخرت است که در آن بـر سـفره آمـرزش مـی نشینند و هدیه آن بهشت است .

(بحارالانوار، ج 84، ص 4، مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 226).

حدیث - 162

قال رسول الله ﷺ :

ان المساجد بیوت المتقین ، و من کانت المساجد بیوته فقد ختم الله له بـالروح و الرحمة و الجواز علی الصراط الی الجنة ؛

مساجد، خانه پارسایان است و هرکس مسجد خانه اش باشد (اوقات خود را در آن و به عبادت بگذارند) خداوند انجام کار او را رحمت و شـادی قـرار داده واجازه عبور از صراط به سوی بهشت را به او خواهد داد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 659، حدیث - 20785).

حدیث - 163

قال رسول الله ﷺ :

شر بقاع الارض الاسواق و خیرالبقاع المساجد و احبهم الی الله اولهم دخولا و اخرهم خروجا منها؛

بدترین جاهای زمین ، بازار و بهترین مکانهای آن ، مساجد است و محبوبترین افراد نزد خدا کسی است که زودتر از همه به مسجد داخل شود و دیرتر از همه بیرون رود.

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 553).

حدیث - 164

قال رسول الله ﷺ :

المسجد بیت کل تقی ؛

مسجد خانه هر پرهیزگاری است .

(شهاب الاخبار، ص 23).

حدیث - 165

اذا کان یوم الجمعة کان علی کل باب من ابواب المسجد ملئکة یکتبون الاول فالاول فاذا جلس الامام طوار الصحف و جاءوا یستمعون الذکر ؛

چون روز جمعه فرا رسد، بر درب هر مسجدی ملائکه می نشینند و نام مردم را به ترتیب ورود اول و دوم و سوم می نویسند تا وقتی که امام جمعه در

جایگاه خود قرار می گرفت پرونده ها را جمع می کند و بـه ذکـر (خطبـه هـا) گوش فرا می دهند.

(بحارالانوار، ج 89، ص 12، مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 38).

حدیث - 166

عن النبی صلی الله علیه و آله و سلم :

قال : یا علی ! خمسة تنور القلب : کثرة قرائة قل هو الله احد و قلة الکـلام و مجالسة العلماء والصلاة فی اللیل و المشی ء الی المساجد؛

یا علی ! پنج چیز دل را نورانی می کند: کثرت تـلاوت سـوره ((قـل هـو الله احد))،کم گویی ، مجالست با علما، نماز شب و گام برداشتن به سوی مسجد.

(المواعظ العددیه ، ص 258).

حدیث - 167

عن الصادق علیه السلام قال :

ما یمنع احدکم اذا دخل علیه غـم مـن غمـوم الـدنیا ان یتوضـاء ثـم یـدخل المسجد فیرکع رکعتین ، یدعوالله فیهما اما سمعت الله یقول : و استعینوا بالصـبر و الصلاة ؛

وقتی در اثر فشار زندگی و حوادث روزگار مشکلاتی برای کسی پیش آمـد، وضو بگیرد و به مسجد برود و دو رکعت نماز به جای آورد، و خـدا را بخوانـد. آیا شنیده ای که خداوند می فرماید: از شکیبایی و نماز یاری جویید.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 263).

حدیث - 168

قال علی علیه السلام :

ان الله عزوجل لیهم بعذاب اهل الارض جمیعا حتی لایتحاشی منهم احدا اذا عملوا بالمعاصی و اجترحوا السیئات فاذا الی الشیب ناقلی اقدامهم الی الصلوة و الولدان یتعلمون القرآن رحمهم الله فاخر ذلک عنهم ؛

آنگاه که اهل زمین در گناه و بدیها غوطه ور می شوند خداوند متعال قصد می کند تمامی آنان را بدون استثناء دچار عذاب نماید، ولی با توجه به پیرمردان ریش سفیدی که برای نماز (به سوی مسجد) گام برمی دارند و نیز نونهالانی که در حال یادگرفتن قرآن هستند، به تمامی اهل زمین رحم نموده و عذاب آنان را به تاءخیر می اندازد.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 360، باب 3، روایت 12).

حدیث - 169

عن الصادق علیه السلام عن ابائه علیهم السلام قال :

اشترط رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی جیران المسجد شهود الصلاة ، و قال : لینتهین اقوام لایشهدون الصلاة او لامرن موذنا یوذن ثم یقیم ثم امر رجلا من اهل بیتی ، و هو علی فلیحرقن علی اقوام بیوتهم بحزم الحطب لانهم لایاتون الصلاة ؛

امام صادق علیه السلام از پدرانش علیهم السلام نقل کرده : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر همسایه های مسجد شرط کرد در مسجد حاضر شوند. فرمود: جماعتی که به نماز حاضر نمی شوند باز گردند، و یا دستور می دهم موذن اذان و اقامه گوید، سپس به

مردی از اهل بیتم دستور می دهم و او علی است ، خانه جماعتی را با مجموعه هیزم می سوزاند برای اینکه آن ها به نماز نمی آیند.

(بحارالانوار، ج 88، ص 8)

حدیث - 170

قال رسول الله ﷺ :

ان الشیطان ذئب الانسان کذئب الغنم یاخذ الشاه القاصیة و الناحیة فایاکم و الشعاب و علیکم بالجماعة و العامة و المسجد؛

شیطان گرگ انسان است همانند گرگ گوسفندان که همیشه میشهای دور افتاده و کناره گیر را می گیرد. پس از دسته بندیها (گروه گرایی و خط بازی) بپرهیزید و بر شما باد به حضور در جماعت و مجالس عمومی و مسجد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 581، حدیث - 20355)

حدیث - 171

قال رسول الله ﷺ :

من سمع النداء فی المسجد فخرج منه من غیر علة فهو منافق الا ان یرید الرجوع الیه ؛

کسی که بانگ نماز را در مسجد بشنود و بدون علت از آن جا خارج شود، منافق است ،مگر آن که قصد بازگشت به آن جا را داشته باشد.

(بحارالانوار، ج 88، ص 9)

حدیث - 172

قال الباقر عليه السلام :

لاصلاة لمن لايشهد الصلاة من جيران المسجد الامريض او مشغول ؛

کسی که همسایه مسجد است و به نماز (جماعت) حاضر نمی شود نمازش کامل نیست ، مگر مریض باشد یا عذر موجهی داشته باشد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 375)

حدیث - 173

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

و من مشی الی مسجد یطلب فیه الجماعة کان له بکل خطوة سبعون الف حسنة ، و یرفع له من الدرجات مثل ذلک ، فان مات و هو علی ذلک و کل الله به سبعین الف ملک یعودونه فی قبره و یبشرونه و یونسونه فی وحدته و یستغفرون له حتی یبعث ؛

کسی که به قصد شرکت در نماز جماعت به سوی مسجد گام بر می دارد، خداوند متعال در مقابل هرگامی که بر می دارد، هفتاد هزار حسنه به او پاداش می دهد و به همین میزان نیز درجات وی بالا خواهد رفت و اگر در چنین حالی بمیرد، خداوند متعال هفتاد هزار فرشته را مامور می نماید تا در قبر به دیدار او رفته ، وی را بشارت دهند و در تنهایی قبر انیس او باشند و تا روز قیامت برایش طلب آمرزش کنند.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 372)

حدیث - 174

قال رسول الله ﷺ :

لاصلاة لمن لایصلی فی المسجد مع المسلمین الا من علة و لاغیبة لمن صلی فی بیته و رغب عن جماعتنا و من رغب عن جماعة المسلمین سقطت عدالتـه و وجب هجرانه ؛

کسی که بدون عذر موجهی با مسلمین در مسجد نماز جماعـت نمـی خوانـد نمازش کامل نیست ، و کسی که در منزلش نماز می خواند و نسبت به جماعـت مسلمین بی توجه است غیبتش جایز است و کسی که نسبت به جماعت مسلمین بی توجه است از عدالت ساقط است و واجب است دوری کردن از او.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 394)

حدیث - 175

قال الصادق علیه السلام :

و من صلی فی بیته جماعة رغبة عن المساجد فلا صلاة له و لمن صـلی معـه الا من علة تمنع من المسجد؛

و هر کس از روی بی میلی به مساجد در خانـه اش هرچنـد نمـاز جماعـت بخواند برای او نمازی نخواهد بود و حتی برای کسانی که با او نماز خوانده انـد، مگر آن که واقعا علتی مانع از حضور در مسجد بوده باشد.

(امالی طوسی ، ج 2، ص 307)

حدیث - 176

قال رسول الله ﷺ :

لاصلوة لمن لم یصل فی المسجد مع المسلمین الا من علة ؛

کسی که بدون عذری در جماعت مسلمانها در مسجد شرکت نکند، نمازش پذیرفته نیست .

(وسائل الشیعه ج 3، ص 377)

حدیث - 177

قال رسول الله ﷺ :

اذا سمعت الاذان فات ولو حبوا؛

هنگامی که اذان نماز را شنیدی ، هرچه سریعتر به مسجد بیا، گرچه سینه خیز باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 548)

حدیث - 178

قال الباقر علیه السلام :

المؤ ذن یغفر الله له مد بصره و مد صوته فی السماء و یصدقه کل رطب و یابس سمعه ، و له من کل من یصلی معه فی مسجده سهم و له بکل من یصلی بصوته ؛

خداوند مؤ ذن را به اندازه ای که چشمش می بیند و صدایش در آسمان مـی پیچد می آمرزد، هرخشک وتری که آواز او را می شنود او را تصدیق می کند، و از ثواب هر کس که با او در مسجد نمازگزارد سهمی نصیب اوشود و بـه شـمار هر کس که به بانگ او نماز بخواند حسنه ای برای اوست .

(محجة البیضاء، ج 1، ص 331. من لایحضره الفقیه ، ج 1، ص 287)

حدیث - 179

قال علی علیه السلام :

من سمع النداء و هو فی المسجد ثم خرج فهو منافق ، الا رجل یرید الرجـوع الیه ، او یکون علی غیر طهارة فیخرج لیتطهر؛

کسی که صدای اذان را در مسجد شنید، و بدون خواندن نمـاز(جماعـت) از مسجد خارج شود منافق است ، مگر اینکه قصد برگشـت بـرای نمـاز خوانـدن دارد، یا وضو ندارد و برای گرفتن وضو از مسجد خارج شود.

(بحارالانوار، ج 84، ص 161)

حدیث - 180

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

اعطانی الله عز و جل فاتحة الکتاب و الاذان و الجماعة فـی المسـجد و یـوم الجمعة ؛

خداوند عز و جل چهار چیز را به من عطا فرموده است : 1 - سـوره حمـد، 2- اذان ، 3 - نماز جماعت در مسجد، 4 - روز جمعه .

(الخصال ، ج 2، ص 9)

حدیث - 181

قال رسول الله ﷺ :

اذا سمعت الاذان فات ولو حبوا؛

هنگامی که اذان نماز را شنیدی هرچه سریعتر به مسجد بیا، گرچه سینه خیز باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 528)

حدیث - 182

قال رسول الله ﷺ :

اذا انزل الله عاهة من السماء عوفی منها حملة القران و رعاة الشمس ای الحافظون لاوقات الصلوة و عمار المساجد؛

هنگامی که خداوند سبحان ، از آسمان آفت نازل کرد حاملین قرآن ، رعایت کنندگان خورشید، یعنی کسانی که اوقات نماز را مراعات کنند، و مساجد را آباد می سازنداز این آفت در امانند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 61)

حدیث - 183

قال الصادق عليه السلام :

علیکم باتیان المساجد فانها بیوت الله فی الارض من اتاه مطهرا طهره الله من ذنوبه و کتب من زواره ؛

بر حضور در مساجد مواظبت کنید!چرا که مساجد، خانه های خداوند در زمین است .کسی که با حالت طهارت وارد مسجد شود، خداوند او را از گناهانش تطهیر می نماید و نام وی را در زمره زایرین خویش می نویسد.

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 267)

حدیث - 184

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الا ادلکم علی ما یمحو الله به الخطایا، و یرفع به الدرجات ؟ قالوا: بلی یا رسول الله . قال : اسباغ الوضوء علی المکاره و کثرة الخطی الی المساجد و انتظار الصلاة بعد الصلاة ؛

آیا شما را به کارهایی که خدا به سبب آن خطاها را از بین برده و درجات انسان را بالا می برد، راهنمائی نکنیم ؟ گفتند: آری ، ای رسول خدا. فرمودند:

1 - وضوی تمام و کامل گرفتن بر شداید.

2 - به سوی مساجد زیاد قدم برداشتن .

3 - انتظار نماز (بعدی) پس از نماز (خوانده شده).

(ریاض الصالحین ، ص 297)

حدیث - 185

قال رسول الله ﷺ :

لا تدخل المساجد الا بالطهارة ؛

داخل مساجد مشو، مگر با وضو.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 388)

حدیث - 186

قال رسول الله ﷺ :

خصال ست ما من مسلم یموت فی واحدة منهن الا کان ضامنا علی الله - عز و جل - ان یدخله الجنة منها رجل توضا فاحسن الوضوء ثم خرج الی مسجد الصلوة فان مات فی وجهه کان ضامنا علی الله ؛

شش خصلت است که اگر هر مسلمان یکی از آنها را داشته باشد نمی میرد، مگر این که خدا ضمانت بهشت رفتنش را خواهد نمود، یکی از آن شش خصلت آن است که انسان وضو بگیرد، بهترین وضو، سپس جهت نماز به طرف مسجد (از خانه) حرکت کند، پس اگر در این صورت بمیرد، خدا ضامن (بهشت رفتن او) خواهد بود.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 227)

حدیث - 187

قال الصادق عليه السلام :

اذا دخلت المسجد و القوم يصلون فلا تسلم عليهم و سلم على النبـی صلى الله عليه وآله وسلم ثم اقبل على صلاتک و اذا دخلت على قوم جلوس يتحدثون فسلم عليهم ؛

هنگامی که داخل مسجدی شدی و زمانی که مردم مشغول نمـاز هسـتند، بـر آنها سلام نکن ، بلکه بر رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم سلام کن و مشغول نمـاز شـو، ولـی وقتی وارد بر گروهی شدی که مشغول صحبت هستند، بر آن ها سلام کن .

(بحارالانوار، ج 76، ص 8)

حدیث - 188

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم :

الجلوس فی المسجد لانتظار الصلوة عبادة ؛

نشستن در مسجد به انتظار نماز عبادت است .

(بحارالانوار، ج 83، ص 384)

حدیث - 189

قال الصادق عليه السلام :

مايمنع احدكم اذا دخل عليه غم من غموم الدنيا ان يتوضا ثم يدخل المسـجد فيركع ركعتين يدعوالله فيهما، اما سمعت الله تعالى يقـول : ((واسـتعينوا بالصـبر و الصلاة)) ؛

چه مانعی دارد که چون یکی از شما غـم و انـدوهی از غمهـای دنیـا بـر او درآمد، وضو بگیرد و به مسجد برود و دو رکعت نماز بخواند و برای رفـع انـدوه خود خدا را بخواند مگر نشنیده ای که خدا مـی فرمایـد: ((واسـتعینوا بالصـبر و الصلاة)).

(مجمع البیان ، ج 1، ص 100.وسائل الشیعه ، ج 5، ص 263)

حدیث - 190

قال الصادق علیه السلام :

من اقام فی مسجد بعد صلوته انتظارا للصلوة فهو ضیف الله و حق علی الله ان یکرم ضیفه ؛

کسی که بعد از هر نماز در مسجد بایستد، در حالیکه انتظار نماز بعدی را می کشد، پس او مهمان خدا است ، و بر خداست که مهمانش را اکرام کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 191

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ما من لیلة الا و ملک الموت ینادی یا اهل القبور لمن تغبطون الیوم ....فیقـول الموتی : انما نغبط المؤ منین فی مساجدهم لانهم یصلون و لا نصلی ...؛

هر شب فرشته مرگ ندا می کند: ای اهل قبور!نسبت به چه کسی غبطـه مـی خورید؟.. مردگان در جواب گویند: ما به مؤ منـانی غبطـه مـی خـوریم کـه در مساجد نماز می خوانند در حالی که ما نماز نمی خوانیم .

(ارشاد القلوب ، ص 65)

حدیث - 192

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

الغرباء فی الدّنیا أربعه:قرآن فی جوف ظالم، و مسجد فی نادی قوم لا یصلّی فیه، و مصحف فی بیت لا یقرأ فیه، و رجل صالح مع قوم سوء؛

غریبان جهان چهارند: قرآن در خاطر ستمگر، و مسجدی در ناحیه گروهی که در آن نماز نکنند، و مصحفی در خانه ای که نخوانند، و مرد پارسا با مردم بد.

نهج الفصاحه

حدیث - 193

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

سبع یجری للعبد أجرهنّ و هو فی قبره بعد موته: من علّم علما، أو أجری نهرا، أو حفر بئرا، أو غرس نخلا، أو بنی مسجدا، أو ورّث مصحفا، أو ترک ولدا یستغفر له بعدموته؛

هفت چیز است که پاداش آن برای بنده در قبر او و پس از مرگش دوام دارد کسی که علمی تعلیم دهد، یا نهری به جریان آورد یا چاهی حفر کند یا نخلی بکارد یا مسجدی بسازد یا مصحفی به ارث گذارد یا فرزندی به جا نهد که پس از مرگش برای او آمرزش خواهد.

نهج الفصاحه

حدیث - 194

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

ثلاث من کنّ فیه أظلّه اللّه تحت ظلّ عرشه یوم لا ظلّ إلّا ظله: الوضوء علی المکاره و المشی إلی المساجد فی الظلم و إطعام الجائع؛

سه چیز است که در هر که باشد خداوند وی را روزی که سایه ای جزسایه خدا نیست در سایه عرش جای دهد: وضو گرفتن با زحمت و راه مسجد سپردن در تاریکی و سیر کردن گرسنه.

نهج الفصاحه

حدیث - 195

من اقام فی مسجد بعد صلوته انتظارللصلوة فهو ضیف الله و حق علی الله ان یکرم ضیفه؛

کسی که بعد از هر نماز درمسجد بایستد، در حالی که انتظار نماز بعدی رامی کشد، پس او مهمان خداست ، و برخداست که مهمانش را اکرام کند.

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 78)

حدیث - 196

حضرت رسوا اکرم ﷺ می فرمایند:

مَنْ مَشی إلی مَسْجِد مِنْ مَساجِدِ اللّهِ، فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَه خَطاها حَتّی یرْجِعَ إلـی مَنْزِلِهِ، عَشْرُ حَسَنات، وَ مَحی عَنْهُ عَشْرُ سَیئات، وَ رَفَعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجات؛

هر کس قدمی به سوی یکی از مساجد خداوند بردارد، برای هر قدم ثواب ده حسنه است تا برگردد به منزل خود، و ده خطا از لغزش‌هایش پـاک مـی‌شـود، همچنین در پیشگاه خداوند ده درجه ترفیع می‌یابد.

وسائل الشّیعه: ج 5، ص 201، ح 6328

حدیث - 197

امام صادق علیه‌السلام :

اَ لْبَرَكَةُ مِنْ قَبْرِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلیٍّ علیه‌السلام عَشَرَةُ اَمْیالٍ؛

تا ده میل اطراف قبر حسین بن علی علیه‌السلام برکت است.

(بحارالأنوار، ج 101، ص116، ح 41 .)

حدیث - 198

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

عَلَیكُم بِالصَّلاةِ فِی المَساجِدِ؛

بر شما باد نماز خواندن در مسجدها .

الکافی : ج 2 ، ص 635 ، ح 1

حدیث - 199

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند

لا یَزالُ الدّینُ قائِمًا ما قامَتِ الکَعبَةُ

تا زمانی که کعبه بر پاست، دین بر پاست.

الکافی : ج 4 ، ص 271 ، ح 4

حدیث - 200

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

لا تَزالُ عِصابَةٌ مِن اُمَّتی یقاتِلونَ عَلی أبوابِ دِمَشقَ و ما حَولَهُ و عَلی أبوابِ بَیتِ المَقدِسِ و ما حَولَهُ لایضُرُّهُم خِذلانُ مَن خَذَلَهُم ظاهِرینَ عَلَی الحَقِّ إلی أن تَقُومَ السَّاعَةُ ؛

پیوسته گروهی از امّت من بر دروازه‌های دمشق و پیرامونش و بیت المقدّس و پیرامون آن مبارزه می‌کنند و یاری نکردن آنان ، زیانی به آنها نمی‌رساند . آنان تا روز قیامت پشتیبان حقّاند .

کنز العمّال ، ح 35051

حدیث - 201

امام هادی علیه‌السلام فرمودند:

أمّا إنّک لَو زُرتَ قَبرَ عَبدِ العَظیمِ عِندَکم لَکنتَ کمَن زارَ الحُسَینَ بنَ عَلِیٍّ علیه‌السلام ؛

(خطاب به یکی از اهالی ری)بدان که اگر قبر عبد العظیم در شهر خودتـان را زیارت کنی، همچون کسی باشی که حسین بن علی علیه‌السلام را زیارت کرده باشد.

(میزان الحکمه، ح 7984)

حدیث - 202

حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

به درستی که حسین بن علی علیهماالسلام فرمودند: اگر زائر من بداند کـه خداونـد چه برایش آماده کرده است، شادیش بیشتر از بی تابیش (از رنج سـفر) خواهـد بود. و همانا زائر او پاک از هر گناهی به خانه ی خود بر می گردد.

وسایل الشیعه، ج10، ص 318.

حدیث - 203

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

زیارة قبرالحسین بن علی علیهماالسلام من افضل ما یکون من الاعمال؛

زیارت قبر امام حسین علیه‌السلام از برترین اعمال است.

مستدرک الوسایل، ج10، ص 311.

حدیث - 204

حضرت امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

علیکم بإتیان المساجد؛ فإنها بیوت الله فی الأرض و من أتاها متطهرا طهره الله من ذنوبه و کتب من زواره فأکثروا فیها من الصلاة و الدعاء؛

بر شما باد به رفتن به مساجد، زیرا مساجد خانه های خدا بـر روی زمیننـد. هر که پاک و پاکیزه وارد آنها شود، خداوند او را از گناهـان پـاک گردانـد و در زمره ی زائران خود قلمداد کند. پس در مساجد نماز و دعا بسیار بگزارید.

امالی الصدوق/ ص293.

حدیث - 205

حضرت امام حسین علیه‌السلام می فرمایند:

اهل المسجد زوار الله و حق علی المزور التحفة لزائره.

اهل مسجد زائران خدایند و بر صاحبخانه است که به زائرش هدیه بدهد.

الحکم الزهرا علیه‌السلام /ص15.

حدیث - 206

حضرت علی علیه‌السلام می فرمایند:

لیس لجار المسجد صلاة إذا لم یهشد المکتوبة فی المسجد إذا کان فارغا صحیحا.

اگر همسایه ی مسجد فارغ و سالم باشد و برای گزاردن نماز واجب در آن حاضر نشود نمازش پذیرفته نیست.

بحارالانوار/ج83/ص354.

حدیث - 207

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

من اتی المسجد شیء فهو حظه.

هر کس به هر جهت به مسجد آید بهره اش همان است.

سنن ابن ابی داوود/ج1/ص128.

حدیث - 208

حضرت رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

لحدیث البغی فی المسجد، تأکل الحسنات کما تأکل البهیمه الحیش.

سخن ناروا در مسجد، حسنات انسان را از بین می برد؛ همان طور که چهارپایان علفها را می خورند.

مستدرک الوسایل، ج3، ص 371.

حدیث - 209

حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

المساجد سوق من اسواق الاخرة، قراها المغفره و تحفتها الجنة.

مساجد بازاری از بازارهای آخرت است که در آن بر سفره ی آمرزش می نشینند و هدیه ی آن بهشت است.

بحارالانوار، ج84، ص4.

حدیث - 210

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

بشّر المشّائین فی ظلم اللّیل إلی المساجد بالنّور التّام یوم القیامه؛

به آنها که در ظلمات شب به سوی مسجدها می روند بشارت بده که روز رستاخیز روشنی کامل دارند.

نهج الفصاحه

حدیث - 211

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

إنّ اللّه تعالی إذا أنزل عاهه من السّماء علی أهل الأرض صرفت عن عمار المساجد؛

خداوند وقتی مرضی را از آسمان بر مردم فرود آورد، آن را از بانیان مساجد بگرداند.

نهج الفصاحه

حدیث - 212

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

أحبّ البلاد إلی اللّه مساجدها و أبغض البلاد إلی اللّه أسواقها؛

محبوبترین جای شهرها در پیش خدا مسجدهاست و منفورترین جای شهرها در پیش خدا بازارهاست.

نهج الفصاحه

حدیث - 213

امام حسن عسکری علیه‌السلام می فرمایند:

إذا قام القائم أمر بهدم المنائر و المقاصیر التی فی المساجد؛

هنگامی که قائم علیه‌السلام قیام کند ، دستور به خرابی مناره ها و اتاقکهای مخصوص پیش نمازها در مساجد دهد .

الغیبة للشیخ الطوسی ، ص 133

حدیث - 214

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - علیه‌السلام - :

مَنْ أدامَ الاْخْتِلافَ إلَی الْمَسْجِدِ أصابَ إحْدی ثَمان: آیَةً مُحْکَمَةً، أخاً مُسْتَفاداً، وَعِلْماً مُسْتَطْرَفاً، وَرَحْمَةً مُنْتَظِرَةً، وَکَلِمَةً تَدُلُّهُ عَلَی الْهُدی، اَوْ تَرُدُّهُ عَنْ الرَّدی، وَتَرْکَ الذُّنُوبِ حَیاءً اَوْ خَشْیَةً؛

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند:

هرکس جایگاه عبادات خود را در مسجد قرار دهد یکی از هشت فایده شاملش می گردد: برهان ونشانه ای برای معرفت دوست و برادری سودمند، دانش واطلاعاتی جامع، رحمت و محبّت عمومی، سخن و مطلبی که او را هدایت گر باشد، توفیق إجباری در ترک گناه به جهت شرم از مردم و یا به جهت ترس از عقاب.

حف العقول، ص 235

حدیث - 215

قال رَسُولُ اللّهِ صلی‌الله‌علیه‌وآله :

يُؤْتَى الرَّجُلُ فی قَبْرِهِ بِالْعَذابِ، فَإذا اُتِیَ مِنْ قِبَلِ رَأسِهِ دَفَعَتْهُ تِلاوَةُ الْقُرآنِ، وَ إذا اُتِیَ مِنْ قِبَلِ يَدَيْهِ دَفَعَتْهُ الصَّدَقَةُ، وَ إذا اُتِیَ مِنْ قِبَلِ رِجْلَيْهِ دَفَعَهُ مَشْيُهُ إلی الْمَسْجِدِ؛

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

هنگامی که بدن مرده را در قبر قرار دهند، چنانچه عذاب از بالای سر بخواهد وارد شود تلاوت قرآنش مانع عذاب می گردد و چنانچه از مقابل وارد شود صدقه و کارهای نیک مانع آن می باشد. و چنانچه از پائین پا بخواهد وارد گردد، رفتن به سوی مسجد مانع آن خواهد گشت.

مسکّن الفؤاد، ص 50

حدیث - 216

قال رَسُولُ اللّهِ ﷺ :

مَنْ مَشی إلی مَسْجِد مِنْ مَساجِدِ اللّهِ، فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَة خَطاها حَتّی يَرْجِعَ إلی مَنْزِلِهِ، عَشْرُ حَسَنات، وَ مَحی عَنْهُ عَشْرُ سَيِّئات، وَ رَفَعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجات؛

رسول خدا ﷺ فرمودند:

هر کس قدمی به سوی یکی از مساجد خداوند بردارد، برای هر قدم ثواب ده حسنه می باشد تا برگردد به منزل خود، و ده خطا از لغزش هایش پاک می شود، همچنین در پیشگاه خداوند ده درجه ترفیع می یابد.

وسائل الشّيعة، ج 5، ص 201

حدیث - 217

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

شیطان گرگ انسان است همانند گرگ گوسفندان که همیشه میش های دورافتاده وکناره گیر را می گیرد. پس از دسته بندیها (گروه گرایی و خط بازی) بپرهیزید و برشما باد به حضور در جماعت و مجالس عمومی و مسجد.

کنز العمال ، ج 7، ص 581

حدیث - 218

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

همانا خداوند به سه گروه وعده داد، بدون حساب واردبهشت شوند، و هریک از این سه گروه (روز قیامت) می توانند هشتاد هزار نفر راشفاعت کنند وآنها عبارتند از: 1- مؤذن . 2- امام جماعت . 3- کسی که وضو بگیرد،سپس داخل مسجد شود و نماز را به جماعت به جا آورد.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 488)

حدیث - 219

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

و من صلی فی بیته جماعة رغبة عن المساجد فلا صلاة له و لمن صلی معه الامن علة تمنع من المسجد؛

و هر کس از روی بی میلی به مساجد در خانه اش هر چند نماز جماعت بخواندبرای او نمازی نخواهد بودو حتی برای کسانی که با او نماز خوانده اند، مگرآن که واقعا علتی مانع از حضور درمسجد بوده باشد.

(امالی الطوسی ، ج 2، ص 307)

حدیث - 220

جمیل بن صالح از امام صادق علیه السلام سؤال کرد: کدام یک از این دوافضل است : انسان در اول وقت نمازش را بخواند یا مقداری نماز را تأخیربیندازد تا بااهل مسجد به جماعت نماز بخواند، زمانی که مسجد امام جماعت دارد؟ حضرت فرمودند: نماز را به تأخیربینداز، با اهل مسجد نماز بخوان ، زمانی که مسجد امام جماعت دارد.

(وسائل الشیعه ، ج 5، ص 388)

حدیث - 221

امام باقر علیه السلام می فرمایند:

المؤذن یغفر الله له مد بصره و مدصوته فی السماء و یصدقه کل رطب ویابس سمعه ، و له من کل یصلی معه فی مسجده سهم و له بکل من یصلی بصوته؛

خداوند مؤذن را به اندازه ای که چشمش می بیند و صدایش در آسمان می پیچدمی آمرزد، هر خشک و تری که آواز او را می شنود او را تصدیق می کند، و ازثواب هر کس که با او در مسجد نماز گزارد سهمی نصیب او شود و به شمار هرکس که به بانگ او نماز بخواندحسنه ای برای اوست .

محجة البیضاء، ج 1، ص 331

حدیث - 222

امام علی علیه السلام می فرمایند:

من سمع النداء و هو فی المسجد ثم خرج فهو منافق ، الا رجل یرید الرجـوع الیه ، او یکون علی غیر طهارة فیخرج لیتطهر؛

کسی که صدای اذان را در مسجد شنید، و بـدون خوانـدن نمـاز (جماعـت) ازمسجد خارج شودمنافق است ، مگر این که قصد برگشت برای نمـاز خوانـدن دارد، یا وضو ندارد و برای گرفتن وضو از مسجد خارج شود.

(بحار الانوار، ج ,84 ص 161)

حدیث - 223

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

علیکم باتیان المساجد فانهابیوت الله فـی الارض مـن اتـاه مطهـرا طهـره الله منذنوبه و کتب من زواره ؛

بر حضوردر مساجد مواظبت کنید! چرا که مساجد، خانـه هـای خداونـد در زمین است .کسـی کـه باحالـت طهـارت وارد مسـجد شـود، خداونـد او را از گناهانش تطهیر می نماید و نام وی رادر زمره زایرین خویش می نویسد.

(وسائل الشیعه ، ج 1، ص 267)

حدیث - 224

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند :

لا تدخل المساجد الا بالطهارة؛

داخل مساجد مشو، مگر با وضو.

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 388)

حدیث - 225

حضرت رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

احب البلاد الی الله مساجدها.

محبوبترین جای شهرها در نزد خداوند متعال، مسجدهای آن شهر است.

نهج الفصاحه، ص 71.

حدیث - 226

پیامبر خدا ﷺ :

أجمِروهَا [المَساجِدَ] فی کُلِّ سَبعَةِ أیّامٍ .

هر هفته ، مسجدها را با بوی خوش ، بخور دهید .

بحار الأنوار : ج83 ص 349 ح 2 .

ایام خاص و اعیاد مذهبی

حدیث - 1

امام صادق علیه السلام فرمودند:

صیام یوم غدیر خم یعدل صیام عمر الدنیا لو عاش انسان ثم صام ما عمرت الدنیا لکان له ثواب ذلک.

روزه روز غدیر خم با روزه تمام عمر جهان برابر است. یعنی اگر انسانی همیشه زنده باشد و همه عمر را روزه بگیرد، ثواب او به اندازه ثواب روزه عید غدیر است.

وسائل الشیعه 7: 324، ح 4.

حدیث - 2

امام صادق علیه السلام فرمودند:

و من صلی فیه رکعتین ای وقت شاء و افضله قرب الزوال و هی الساعة التی اقیم فیها امیرالمؤمنین علیه السلام بغدیر خم علما للناس و... کان کمن حضر ذلک الیوم...

کسی که در روز عید غدیر هر ساعتی که خواست، دو رکعت نماز بخواند و بهتر اینست که نزدیک ظهر باشد که آن ساعتی است که امیرالمؤمنین علیه السلام در آن ساعت در غدیر خم به امامت منصوب شد، (هر که چنین کند) همانند کسی است که در آن روز حضور پیدا کرده است...

وسائل الشیعه 5: 225، ح 2.

حدیث - 3

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

من زار فیه مؤمنا ادخل الله قبره سبعین نورا و وسع فی قبره و یزور قبره کل یوم سبعون الف ملک ویبشرونه بالجنة.

کسی که در روز (غدیر) مؤمنی را دیدار کند، خداوند هفتاد نور بر قبر او وارد می کند و قبرش را توسعه می دهد و هر روز هفتاد هزار فرشته قبر او را زیارت می کنند و او را به بهشت بشارت می دهند.

اقبال الاعمال: 778.

حدیث - 4

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

والعمل فیه یعدل ثمانین شهرا، و ینبغی ان یکثر فیه ذکر الله عزوجل، والصلوة علی النبی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ، ویوسع الرجل فیه علی عیاله.

ارزش عمل در آن روز (عید غدیر) برابر با هشتاد ماه است، و شایسته است آن روز ذکر خدا و درود بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم زیاد شود، و مرد، بر خانواده خود توسعه دهد.

وسائل الشیعه 7: 325، ح 6.

حدیث - 5

امام صادق علیه السلام فرمودند:

انه یوم عید و فرح و سرورو یوم صوم شکرا لله تعالی.

عید غدیر، روز عید و خوشی و شادی است و روز روزه داری به عنوان سپاس نعمت الهی است.

وسائل الشیعه 7: 326، ح 10.

حدیث - 6

امام صادق علیه السلام فرمودند:

... و لدرهم فیه بالف درهم لاخوانک العارفین،فافضل علی اخوانک فی هذا الیوم و سر فیه کل مؤمن و مؤمنة.

یک درهم به برادران با ایمان و معرفت، دادن در روز عید غدیر برابر هزار درهم است، بنابراین در این روز به برادرانت انفاق کن و هر مرد و زن مؤمن را شاد گردان.

مصباح المتهجد: 737.

حدیث - 7

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

... هو یوم عبادة و صلوة و شکر لله و حمد له،و سرور لما من الله بـه علـیکم من ولایتنا،و انی احب لکم ان تصوموه.

عید غدیر، روز عبادت و نماز و سپاس و ستایش خداسـت و روز سـرور و شادی است به خاطر ولایت ما خاندان که خدابر شما منت گذارد و من دوسـت دارم که شما آن روز را روزه بگیرید.

وسائل الشیعه 7: 328، ح 13.

حدیث - 8

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

... تذکرون الله عز ذکره فیه بالصیام والعبادة والذکر لمحمد و آل محمـد، فـان رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله اوصی امیرالمؤمنین ان یتخذ ذلک الیوم عیـدا، و کـذلک کانـت الانبیاء تفعل، کانوا یوصون اوصیائهم بذلک فیتخذونه عیدا.

در روز عید غـدیر، خـدا را بـا روزه و عبـادت و یـاد پیـامبر و خانـدان او یادآوری کنید، زیرا رسول خدا به امیرالمؤمنین سفارش کرد کـه آن روز را عیـد بگیرد، همین طور پیامبران هم به جانشینان خود سفارش می کردند کـه آن روز را عید بگیرند، آنان هم چنین می کردند.

وسائل الشیعه 7: 327، ح 1.

حدیث - 9

روی الحسن بن راشد عن ابی عبد الله علیه السلام قال: قلت: جعلت فداک، للمسلمین عید غیرالعیدین؟ قال: نعم، یا حسن! اعظمهما و اشرفهما، قال: قلت له: و ای یوم هو؟ قال: یوم نصب امیرالمؤمنین علیه السلام فیه علما للناس. قلت له: جعلت فداک وما ینبغی لنا ان نصنع فیه؟ قال: تصومه یا حسن و تکثر الصلوة علی محمد و آله فیه و تتبرا الی الله، ممن ظلمهم،فان الانبیاء کانت تامر الاوصیاء بالیوم الذی کان یقام فیه الوصی ان یتخذ عیدا.

حسن بن راشد گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم: آیا مسلمانان بجز آن دو عید، عید دیگری هم دارند؟ فرمودند: بله، بزرگترین و بهترین عید. گفتم: کدام روز است؟ فرمودند: روزی که امیرمؤمنان بعنوان پرچمدار مردم منصوب شد.

گفتم: فدایت شوم در آن روز سزاوار است، چه کنیم؟ فرمودند: روزه بگیر و درود برمحمد و آل او بفرست و از ستمگران به آنان برائت بجوی، زیرا پیامبران به جانشینان دستور می دادند که روزی را که جانشین انتخاب می شود، عید بگیرند.

مصباح المتهجد: 680.

حدیث - 10

عن امیر المؤمنین علیه السلام قال:

... فکیف بمن تکفل عددا من المؤمنین والمؤمنات وانا ضمینه علی الله تعالی الامان من الکفر والفقر؛

امیر مؤمنان علیه السلام فرمودند:

... چگونه خواهد بود حال کسی که عهده دار هزینه زندگی تعدادی از مـردان و زنان مؤمن (در روز غدیر) باشد، در صورتی که من پیش خـدا ضـامنم کـه از کفر و تنگدستی در امان باشد.

وسائل الشیعه 7: 327.

حدیث - 11

عن امیر المؤمنین علیه السلام قال:

... اذا تلاقیتم فتصافحوا بالتسلیم و تهابوا النعمة فی هذا الیوم، و لیبلغ الحاضـر الغائب، والشاهد الباین، ولیعد الغنی الفقیر والقوی علـی الضـعیف امرنـی رسـول الله صلی الله علیه و آله و سلم بذلک.

امیر المؤمنین علیه السلام (در خطبه روز عید غدیر) فرمودند:

وقتی که به همدیگر رسیدید همراه سلام، مصـافحه کنیـد، و در ایـن روز بـه یکدیگر هدیه بدهید، این سخنان را هر که بود و شنید، به آن کـه نبـود برسـاند، توانگر به سراغ مستمند برود، و قدرتمند به یاری ضـعیف، پیـامبر مـرا بـه ایـن چیزها امر کرده است.

وسائل الشیعه 7: 327.

حدیث - 12

امام صادق علیه السلام فرمودند:

... و انه الیوم الذی اقام رسول الله صلی الله علیه و آله علیا علیه السلام للناس علما و ابان فیه فضله و وصیه فصام شکرا لله عزوجل ذلک الیوم و انه لیوم صیام و اطعام و صلة الاخوان و فیه مرضاة الرحمن، و مرغمة الشیطان.

عید غدیر، روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را بعنوان پرچمدار برای مردم برافراشت و فضیلت او را در این روز آشکار کرد و جانشین خود را معرفی کرد، بعد بعنوان سپاسگزاری از خدای بزرگ آن روزه را روزه گرفت و آن روز، روز روزه داری و عبادت و طعام دادن و به دیدار برادران دینی رفتن است. آنروز روز کسب خشنودی خدای مهربان و به خاک مالیدن بینی شیطان است.

وسائل الشیعه 7: 328، ضمن حدیث - 12.

حدیث - 13

امام صادق علیه السلام فرمودند:

اذا کان یوم القیامة زفت اربعة ایام الی الله عز و جل کما تزف العروس الی خدرها: یوم الفطر و یوم الاضحی و یوم الجمعة و یوم غدیر خم.

هنگامی که روز قیامت برپا شود چهار روز بسرعت به سوی خدا می شتابند همان طور که عروس به حجله اش بسرعت می رود.

آن روزها عبارتند از: روز عید فطر و قربان و جمعه و روز غدیر خم.

اقبال سید بن طاووس: 466.

حدیث - 14

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

... و یوم غدیر بین الفطر والاضحی و یوم الجمعة کالقمر بین الکواکب.

... روز غدیر خم در میان روزهای عید فطر و قربان و جمعه همانند ماه در میان ستارگان است.

اقبال سید بن طاووس: 466.

حدیث - 15

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

والله لو عرف الناس فضل هذا الیوم بحقیقته لصافحتهم الملائکة فی کل یوم عشر مرات... وما اعطی الله لمن عرفه ما لایحصی بعدد.

به خدا قسم اگر مردم فضیلت واقعی «روز غدیر» را می شناختند، فرشتگان روزی ده بار با آنان مصافحه می کردند و بخششهای خدابه کسی که آن روز را شناخته، قابل شمارش نیست.

مصباح المتهجد: 738.

حدیث - 16

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

ان هذا یوم عظیم الشان،فیه وقع الفرج، ورفعت الدرج و وضحت الحجج وهو یوم الایضاح والافصاح من المقام الصراح،ویوم کمال الدین و یوم العهد المعهود...

امروز (عید غدیر) روز بس بزرگی است. در این روز گشایش رسیده و منزلت (کسانی که شایسته آن بودند) بلندی گرفت و برهان های خدا روشن شد و از مقام پاک با صراحت سخن گفته شد و امروز روز کامل شدن دین و روز عهد و پیمان است.

بحارالانوار، 97: 116.

حدیث - 17

قیل لابی عبد الله علیه‌السلام : للمؤمنین من الاعیاد غیر العیدین و الجمعة؟ قال: نعم لهم ما هو اعظم من هذا، یوم اقیم امیرالمؤمنین علیه‌السلام فعقد له رسول الله الولایة فی اعناق الرجال والنساء بغدیر خم.

به امام صادق علیه‌السلام گفته شد: آیا مؤمنان غیر از عید فطر و قربان و جمعه عید دیگری دارند؟ فرمودند:

آری، آنان عید بزرگتر از اینها هم دارند و آن روزی است که امیرالمؤمنین علیه‌السلام در غدیر خم بالا برده شد و رسول خدا مساله ولایت را بر گردن زنان و مردان قرار داد.

وسائل الشیعه، 7: 325، ح 5.

حدیث - 18

عن الصادق علیه‌السلام قال:

هو عید الله الاکبر،و ما بعث الله نبیا الا و تعید فی هذا الیوم و عرف حرمته و اسمه فی السماء یوم العهد المعهود و فی الارض یوم المیثاق الماخوذ و الجمع المشهود.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

روز غدیر خم عید بزرگ خداست، خدا پیامبری مبعوث نکرده، مگر اینکه این روز را عید گرفته و عظمت آن را شناخته و نام این روز در آسمان، روز عهد و پیمان و در زمین، روز پیمان محکم و حضور همگانی است.

وسائل الشیعه، 5: 224، ح 1.

حدیث - 19

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله :

یوم غدیر خم افضل اعیاد امتی و هو الیوم الذی امرنی الله تعالی ذکره فیه بنصب اخی علی بن ابی طالب علما لامتی، یهتدون به من بعدی و هو الیوم الذی اکمل الله فیه الدین و اتم علی امتی فیه النعمة و رضی لهم الاسلام دینا.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

روز غدیر خم برترین عیدهای امت من است و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد: آن روز برادرم علی بن ابی طالب را به عنوان پرچمدار (و فرمانده) امتم منصوب کنم، تا بعد از من مردم توسط او هدایت شوند، و آن

روزی است که خداوند در آن روز دین را تکمیل و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را به عنوان دین برای آنان پسندید.

امالی صدوق: 125، ح 8.

حدیث - 20

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ما مِن عَمَلٍ أفضَلَ يَومَ الجُمُعَةِ مِنَ الصَّلوةِ عَلى مُحَمَّدٍ و آلِهِ؛

در روز جمعه هیچ عملی برتر از صلوات بر محمد و خاندان او نیست.

الخصال، ص394

حدیث - 21

رسول اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله :

اللّهُمَّ هذا شَهرُ رَمَضانَ الَّذى أنزَلتَ فيهِ القُرآنَ ، هُدىً لِلنّاسِ وبَيِّناتٍ مِنَ الهُدى وَالفُرقانِ ، أمَرتَنا فيهِ بِعِمارَةِ المَساجِدِ وَالدُّعاءِ وَالصِّيامِ وَالقِيامِ ، وضَمِنتَ لَنا فيهِ الإِجابَةَ .

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

پروردگارا! این ، ماه رمضان است که در آن ، قرآن را برای هدایت مردم همراه با نشانه‌های روشنِ هدایت و وسیله تشخیص حق از باطل ، فرو فرستادی . در آن ، ما را به آباد کردن مسجدها و دعا و روزه و نماز ، فرمان دادی و اجابت را برایمان تضمین فرمودی .

البلد الأمين: ص 198 ، بحار الأنوار: ج 98 ص 78 ح 2 .

حدیث - 22

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إنَّ یَومَ النَّیروزِ هُوَ الیَومُ الّذی أخَذَ اللَّهُ فیهِ مَواثیقَ العِبادِ أن یَعبُدوهُ ؛

روز نوروز همان روزی است که خداوند از بندگان پیمان گرفت که او را بپرستند.

مستدرک الوسائل ج 6 ص 353، میزان الحکمه ح 14727

حدیث - 23

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

ما مِن یَومِ نَیروزٍ إلاّ و نَحنُ نَتَوقَّعُ فِیهِ الفَرَجَ لأنَّهُ مِن أیّامِنا و أیّامِ شِیعَتِنا؛

هیچ نوروزی‌نیست مگر آن‌که ما در آن روز منتظر فرج [ظهور قائم آل‌محمّد صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم] هستیم؛ چرا که نوروز از روزهای ما و شیعیان ما است.

مستدرک الوسائل ، ج 6 ، ص 352

حدیث - 24

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

کُلُّ یَومٍ لا یُعصَی اللَّهُ فیهِ فَهُوَ عِیدٌ؛

هر روزی که در آن خداوند نافرمانی نشود ، عید است.

نهج‌البلاغه ، حکمت 428

حدیث - 25

پیامبراسلام ﷺ فرمودند:

فَنَیرِزُوا إن قَدَرتُم کُلَّ یَومٍ یَعنی تَهادَوا و تَواصَلُوا فِی اللَّه؛

اگر می‌توانید هر روز را نوروز کنید ؛ یعنی در راه خدا به یکدیگر هدیه بدهید و با یکدیگر پیوند داشته باشید.

دعائم الإسلام ، ج 2 ، ص 326

حدیث - 26

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

یَومُ النَّیروزِ هُوَ الیَومُ الَّذی یَظهَرُ فیهِ قائِمُنا أهلَ البَیتِ؛

نوروز ، روزی است که قائم ما اهل بیت در آن ظهور می‌کند.

بحار الأنوار ، ج 52 ، ص 276

حدیث - 27

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

إذا کانَ یومُ النّیرُوزِ فاغتَسِل وَ البَس أنظَفَ ثِیابِک وَ تَطَیب بِأطیبِ طِیبِک وَ تَکونُ ذلِک الیومَ صَائِماً؛

چون روز عید نوروز فرا رسید، غسل کن، پاکیزه‌ترین جامه‌ی خود را بپوش، با بهترین عطر، خود را خوشبو کن و آن روز را روزه بدار.

وسائل الشیعة: ج 8، ص 172، ح 10338

حدیث - 28

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم :

مَن أحيا لَيلةَ العِيدِ ولَيلةَ النِّصفِ مِنشَعبانَ ، لَم يَمُتْ قَلبُهُ يَومَ تَموتُ القُلوبُ .

هرکه شب عید (فطر و قربان) و شب نیمه شعبان را احیا کنـد ، در آن روزی که دلها می‌میرند ، دل او نمیرد .

ثواب الأعمال : 2/102/1 منتخب میزان الحکمة : 284

حدیث - 29

امام صادق علیه السلام :

إنّ يَومَ الْحُسَينِ أعظَمُ مُصيبَةً مِن جَميعِ سائِرِ الْأيّامِ؛

روز شهادت امام حسین علیه السلام سوگناکترین روزها است.

علل الشرایع، ص 225

حدیث - 30

امام رضا علیه السلام :

كانَ أبی إذا دَخَلَ شَهرُ الْمُحَرّمِ لا يُرى ضاحِكاً؛

چون ماه محرم فرا می‌رسید، کسی پدرم را خندان نمی‌دید.

وسائل الشیعة، ج 10، ص 505

حدیث - 31

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

یَومُ غَدیرِ خُمٍّ أفضَلُ أعیادِ اُمَّتی وهُوَ الیَومُ الّذی أمَرَنِی اللّه ُ تَعالی ذِکرُهُ فیهِ بِنَصبِ أخی عَلِیِّ بنِ أبی طالِبٍ عَلَما لِاُمَّتی ، یَهتَدونَ بِهِ مِن بَعدی؛

روز غدیر خم، برترین عید امّت من است و آن، روزی است که خداوند متعال به من فرمان داد تا برادرم علی بن ابی طالب را نشانه ای برای امّتم قرار دهم تا پس از من، بدان، راه یابند.

الأمالی للصدوق : ص 188 ح 197

حدیث - 32

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

مَن صامَ رَمَضانَ وخَتَمَهُ بِصَدَقَةٍ وغَدا إلَی الْمُصَلّی بِغُسلٍ رَجَعَ مَغفُوراً لَهُ؛

هر کس ماه رمضان را روزه بگیرد و آن را به دادن فطریه ختم کند و با غسل به نماز عید برود، بخشیده شده باز می‌گردد.

ثواب الأعمال، ص 77

حدیث - 33

قال ابوجعفر علیه السلام :

ان لجمع شهر رمضان لفضلا علی جمع سائر الشهور کفضل رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم علی سائر الرسل ؛

امام باقر عليه السلام فرمودند: همانا برای جمعه های ماه رمضان بـر جمعـه هـای سایر ماهها برتری است مانند برتری پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر سایر پیامبران.

(بحارالانوار، ج 89، ص 83).

حدیث - 34

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

الغسل یوم الجمعة کفارة و المشی ء الی الجمعة کل قدم منهـا کعمـل عشـرین سنة فاذا فرغ من صلوة الجمعة اجیز بعمل ماءتی سنة؛

غسل روز جمعه کفاره گناه است ، و هر گامی که به سوی نمازجمعه برداشته می شود، برابر عمل بیست سال است ، و چون از نمـاز جمعـه فـارغ شـود بـه پاداش عبادت دویست سال نایل گردد.

(کنزالعمال ، حدیث - 2109).

حدیث - 35

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

ان یوم الجمعة سیدالایام یضاعف الله فیه الحسـنات و یمحـو فیـه السـیئات و یرفع فیه الدرجات و یستجیب فیه الدعوات و یکشف فیه الکربات و یقضـی فیـه الحوائج العظام ؛

به درستی که روز جمعه سرور روزها است ، وخداوند در آن روز حسنات را مضاعف و گناهان را محو می کند و درجات را بالا بـرده و دعاهـا رامسـتجاب می نماید و گرفتاریها را برطرف و حاجات سنگین را برآورده می سازد.

(اصول کافی ، ج 3، ص 414).

حدیث - 36

قال رسول الله ﷺ :

ان الله تعایل فی کل یوم جمعة ست ماءة الف عتیق یعقتهم من النار کلهم قداستو جبوا النار ؛

همانا خداوند در هر روز جمعه صدهزارنفر را، که تمامی آن ها مستحق جهنم می باشند از آتش دوزخ آزاد می کند.

(کنزالعمال ، حدیث - 31034).

حدیث - 37

قال رسول الله ﷺ :

ان لکم فی کل جمعة حجة و عمرد فالحجة الهجیرة للجمعة و العمرة انتظار العصر بعد الجمعة ؛

هر روز جمعه برای شما ثواب یک حج و یک عمره است ، حج شما شتاب و مبادرت به نماز جمعه و عمره شما انتظار اقامه نماز عصر پس از نماز جمعه است .

(کنزالعمال ، ج 7، ص 737، حدیث - 21173).

حديث - 38

عن النبى ﷺ قال :

ان ليلة الجمعة و يوم الجمعة اربع و عشرون ساعة ، لله ، - عزوجل - فى كل ساعة ست ماءة الف عتيق من النار؛

از پیامبر ﷺ نقل شده که فرمودند: همانا شب جمعه و روز جمعه ، بیست و چهار ساعت است که خداوند در هر ساعت ششصد هزار تن را از آتش آزاد می کند.

(وسائل الشيعه ، ج 5، ص 55).

حديث - 39

قال الصادق عليه السلام :

الساعة التى يستجاب فيها الدعاء يوم الجمعة مابين فراغ الامام من الخطبة الى ان يستوى الناس فى الصفوف ؛

ساعتی که دعا در آن مستجاب است روز جمعه و فاصله میان پایان خطبه(نماز جمعه) تا به صف ایستادن مردم می باشد.

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 41).

حدیث - 40

قال رسول الله ﷺ :

اذا کان یوم الجمعة غدت الشیاطین برایاتها الی الاسواق فیرمون الناس بالترابیث او الربائث و یثبطونهم عن الجمعة؛

هرگاه روز جمعه فرا رسد، شیطانها صبح زود با پرچمهایشان به بازارها می روند و به طرف مردم موانعی می افکنند و آنان را از آمدن به نماز جمعه باز می دارند.

(کنز العمال ، ج 7، ص 736، ح 21168).

حدیث - 41

قال رسول الله ﷺ :

اذا کان یوم الجمعة کان علی کل باب من ابواب المسجد ملئکة یکتبون الاول فالاول فاذا جلس الامام طوار الصحف و جاءوا یستمعون الذکر ؛

چون روز جمعه فرا رسد، بر درب هر مسجدی ملائکه می نشینند و نام مردم را به ترتیب ورود اول و دوم و سوم می نویسند تا وقتی که امام جمعه در جایگاه خود قرار می گرفت پرونده ها را جمع می کند و به ذکر (خطبه ها) گوش فرا می دهند.

(بحارالانوار، ج 89، ص 12، مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 38).

حدیث - 42

قال رسول الله ﷺ :

ان هذااليوم جعله الله عيدا اللمسلمين؛

به درستی که خداوند این روز (جمعه) را برای مسلمانان عید قرار داده است

.

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 21055).

حدیث - 43

قال رسول الله ﷺ :

خير يوم طلعت عليه الشمس يوم الجمعة ؛

بهترین روزی که خورشید بر آن می تابد، روز جمعه است .

(کنزالعمال ، ج 7، ص 711 ح 21051).

حدیث - 44

قال الباقر عليه السلام :

الخير و الشر يضاعف يوم الجمعه ؛

پاداش کار خوب و کیفر اعمال بد در روز جمعه دو برابر می گردد.

(مستدرک الوسائل ج 6، ص 60).

حدیث - 45

ان الصدقة تضاعف فی یوم الجمعة ؛

پاداش صدقه در روز جمعه دو برابر است .

(مستدرک الوسائل ، ج 7، ص 187).

حدیث - 46

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

رکعتان فی یوم الجمعة افضل من الف رکعة فی غیر یوم الجمعة ؛

دو رکعت نماز در روز جمعه ، بهتر از هزار رکعت نماز در غیر روز جمعه است .

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 21057).

حدیث - 47

قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :

تسبیحة یوم الجمعة افضل من الف تسبیحة فی غیر یوم الجمعة ؛

تسبیح و ذکر در روز جمعه ، بهتر از هزار تسبیح در غیر آن می باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، حدیث - 21057).

حدیث - 48

قال رسول الله ﷺ :

اطرفوا اهاليكم فی كل يوم جمعة بشی ء من الفاكهة حتی يفرحوا بالجمعة ؛

روز جمعه برای خانواده خود میوه تازه بخرید، جمعه را گرامی دارند.

(مستدرک الوسائل ، ج 6، ص 61).

حدیث - 49

قال رسول الله ﷺ :

ان من افضل ايامكم يوم الجمعة ؛

همانا از بهترین روزهای شما روز جمعه می باشد.

(کنزالعمال ، ج 7، ص 708، ح 21037).

حدیث - 50

قال رسول الله ﷺ :

اشتروا لصبيانكم اللحم و ذكروهم يوم الجمعة ؛

با سیاستهای تشویقی ، اهمیت و روز جمعه را به فرزندانتان یادآوری کنید.

(مستدرک الوسایل ، ج 6، ص 99).

حدیث - 51

قال رسول الله ﷺ :

اطرفوا اهالیکم فی کل یوم جمعة بشی ء من الفاکهة ، حتی یفرحوا بالجمعة ؛

روز جمعه برای خانواده خود میوه تازه بخرید، تا برای آمدن نماز خرسند گردند.

(مستدرک الوسائل ، ج 6 ص 61).

حدیث - 52

قال رسول الله ﷺ :

اعطانی الله عز و جل فاتحة الکتاب و الاذان و الجماعة فی المسجد و یوم الجمعة ؛

خداوند عز و جل چهار چیز را به من عطا فرموده است : 1 - سوره حمد، 2- اذان ، 3 - نماز جماعت در مسجد، 4 - روز جمعه .

(الخصال ، ج 2، ص 9)

حدیث - 53

قال علی عليه السلام :

انما هو عید لمن قبل الله صیامه ، و شکر قیامه ، و کل یوم لا یعصی الله فیه فهو یوم عید ؛

امروز عید(فطر) کسی است که خداوند روزه اش را قبول کرده ، و نمازش را سپاس گزارده ، و هرروز که در آن نافرمانی خدا نشود، عید واقعی آن روز است .

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1286)

حدیث - 54

امام محمد باقر عليه السلام فرمودند:

هر چیزی بهاری دارد ، و بهار قرآن ماه رمضان است .

کافی ، ج 2 ، ص 630

حدیث - 55

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تفتح أبواب السّماء فی کلّ یوم اثنین و خمیس فیغفر فی ذلک الیوم لکلّ عبد لا یشرک باللّه شیئا إلّا من بینه و بین أخیه شحناء؛

هر روز دوشنبه و پنجشنبه درهای آسمان گشوده می شود و در آن روز گناهان هر کس را که برای خدا شریک قائل نباشد ببخشند مگر آن کس که با برادر خود دشمنی داشته باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 56

پیامبراکرم ﷺ می فرمایند:

تعرض الأعمال یوم الإثنین و الخمیس علی اللّه و تعرض علی الأنبیاء و علی الآباء و الامّهات یوم الجمعه فیفرحون بحسناتهم و تزداد وجوههم بیاضا و إشراقا فاتّقو اللّه و لا تؤذوا موتاکم؛

روز دوشنبه و پنجشنبه اعمال را بر خداوند عرضه می دارند و روز جمعه از نظر پدران و مادران می گذرانند و از کارهای نیک خوشحال می شوند و چهره هایشان سفید و روشن می شود پس از خدا بپرهیزید و مردگان خود را اذیت مکنید.

نهج الفصاحه

حدیث - 57

پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند:

تعرض الأعمال على اللّه تعالى يوم الإثنين و الخميس فيغفر اللّه إلّا ما كان من متشاحنين أو قاطع رحم؛

روز دوشنبه و پنجشنبه اعمال را بر خداوند عرضه می دارند و خداوند گناه کسان را می بخشد مگر گناه ستیزه جویان و کسی که از خویشاوندان بریده باشد.

نهج الفصاحه

حدیث - 58

امام محمد باقر علیه السلام می فرمایند:

امام محمد باقر علیه السلام: هر چیزی بهاری دارد ، و بهار قرآن ماه رمضان است .

کافی ، ج 2 ، ص 630

حدیث - 59

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی - علیه‌السلام - :

إنَّ اللّهَ جَعَلَ شَهْرَ رَمَضانَ مِضْماراً لِخَلْقِهِ، فَيَسْتَبِقُونَ فيهِ بِطاعَتِهِ إلی مَرْضاتِهِ، فَسَبَقَ قَوْمٌ فَفَازُوا، وَقَصَّرَ آخَرُونَ فَخابُوا ؛

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند: خ

داوند متعال ماه رمضان را برای بندگان خود میدان مسابقه قرار داد. پس عدّه ای در آن ماه با اطاعت و عبادت به سعادت و خوشنودی الهی از یکدیگر سبقت خواهند گرفت و گروهی از روی بی توجّهی و سهل انگاری خسارت و ضرر می نمایند.

من لا یحضره الفقیه، ج 1، ص 511، ح 1479

حدیث - 60

قالَ الاْمامُ علی علیه‌السلام :

أطْرِقُوا أهالیکُمْ فی کُلِّ لَیْلَةِ جُمْعَة بِشَیْء مِنَ الْفاکِهَةِ، کَیْ یَفْرَحُوا بِالْجُمْعَةِ ؛

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

در هر شب جمعه همراه با مقداری میوه بر اهل منزل و خانواده خود وارد شوید تا موجب شادمانی آن ها در جمعه گردد.

بحارالأنوار، ج 101، ص 73، ح 24

حدیث - 61

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

هُوَ (رمضان) شَهْرٌ یَزیدُ اللَّهُ فیهِ الأَرْزاقَ وَ الآجالَ وَ یَکْتُبُ فیهِ وَفْدَ بَیْتِهِ و...؛

[رمضان] ماهی است که خداوند روزی‌ها و عمرها را در آن می‌افزاید و زائران خانه‌اش را معیّن می‌کند.

فضائل الشهر الثلاثة، ص 108.

حدیث - 62

امام رضا علیه‌السلام می فرمایند:

جمعه روز اجتماع عموم مردم است. خداوند خواست تا امام از رهگذر خطبه نماز جمعه، آنان را موعظه کند و به اطاعت تشویقشان نماید و از معصیت و ارتکاب آن بر حذرشان دارد و آنان را بر آنچه در جهت مصلحت دین و دنیای خویش اراده کرده‌اند موفّق سازد و از زیان‌هایی که دیده‌اند و حالاتی که برای آنان زیان‌آور یا سودآور است، با خبر کند.

علل الشرایع، ج 1، ص 265، ح 9 .

حدیث - 63

پیامبراکرم ﷺ :

شَهْرُ رَمَضانَ شَهْرُ اللّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ هُوَ شَهْرٌ يُضاعِفُ اللّهُ فيهِ الْحَسَناتِ وَ يَمحو فيهِ السَّيِّئاتِ وَ هُوَ شَهْرُ الْبَرَكَة؛

ماه رمضان، ماه خداست و آن ماهی است که خداوند در آن حسنات را می‌افزاید و گناهان را پاک می‌کند و آن ماه برکت است.

بحارالأنوار، ج 96، ص 340، ح 5.

حدیث - 64

رسول خدا ﷺ می فرمایند :

هر روز دوشنبه و پنج شنبه درهای آسمان گشوده می شود و در آنروز گناهان هر کس را که برای خدا شریک قائل نباشد ببخشند مگر آنکس که با برادر خود دشمنی داشته باشد.

(نهج الفصاحه ، حدیث - 1165)

حدیث - 65

امام باقر علیه‌السلام می فرمایند:

اَلْخَیْرُ وَ الشَّرُّ یُضاعَفُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ؛

خوبی و بدی در روز جمعه چند برابر (حساب) می‌شود.

ثواب الاعمال، ص 143 .

حدیث - 66

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می فرمایند:

زیّنوا اعیادکم بالتکبیر، زیّنوا العیدین بالتهلیل و التکبیر و التحمید و التقدیس؛

عیدهایتان را به تکبیر گفتن بیارایید و عید فطر و قربان را با گفتن ذکر لا الـه الا الله، الله اکبر، الحمد لله و سبحان الله، زینت بخشید.

کنز العمال / ح 24094 و ح 24095

حدیث - 67

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

کُلُّ یَومٍ لا یُعصَی اللهُ فیهِ فَهُوَ یَومُ عیدٍ؛

هر روزی که در آن گناه نشود همان روز ، روز عید است.

مستدرک / حدیث - 6679

حدیث - 68

رسول اکرم ﷺ می فرمایند:

من احیی لیلة العید لم یمت قلبه یوم یموت القلوب؛

هرکه شب عید را شب زنده‌داری کند روزی که دلها می‌میرند او دل نمی‌میرد.

وسائل /5/ 139

حدیث - 69

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

إنَّ الشَّقِی حَقَّ الشَّقِی مَن خَرَجَ مِنهُ هذَا الشَّهرُ و لَم یغفَر ذُنوبُهُ ؛

بدبخت واقعی کسی است که این ماه(رمضان) را پشت سر گذارد و گناهـانش آمرزیده نشود.

میزان الحکمه ، ح 7458

حدیث - 70

پیامبراکرم ﷺ فرمودند:

إنَّ أبوابَ السَّماءِ تُفتَحُ فی أوَّلِ لَیلَةٍ مِن شَهرِ رَمَضانَ ولا تُغلَقُ إلی آخِرِ لَیلَةٍ مِنهُ؛

درهای آسمان در شب اوّل ماه رمضان گشوده می شود و تا آخرین شب این ماه بسته نمی شود

النوادر، ص 246

حدیث - 71

امام حسن علیه‌السلام فرمودند:

إنَّ اللَّهَ جَعَلَ شَهرَ رَمضانَ مِضماراً لِخَلقِهِ فَیستَبِقونَ فیهِ بِطاعَتِهِ إلی مَرضاتِهِ؛

خداوند ماه رمضان را میدان مسابقه‌ای برای آفریدگان خود قرار داده تا با طاعتش برای خشنودی او از یکدیگر پیشی گیرند.

بحارالأنوار ، ج 75، ص 110

حدیث - 72

قال الصادق علیه‌السلام :

التقدیر فی لیلة تسعة عشر و الابرام فی لیلة احدی و عشرین و الامضاء فی لیلة ثلاث و عشرین.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

برآورد اعمال در شب نوزدهم (ماه رمضان)انجام می‌گیـرد و تصـویب آن در شب بیست ویکم و تنفیذ آن در شب بیست‌سوم.

وسائل الشیعه، ج 7 ص 259

حدیث - 73

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

هو شهر اوله رحمة و اوسطه مغفرة و اخره عتق من النار.

رمضان ماهی است که ابتدایش رحمت است و میانـه‌اش مغفـرت و پایـانش آزادی از آتش جهنم.

(بحار الانوار،ج93،ص342)

حدیث - 74

امام رضا علیه السلام فرمودند:

من قرا فی شهر رمضان ایة من کتاب الله کان کمن ختم القران فـی غیـره مـن الشهور.

هر کس ماه رمضان یک آیه از کتاب خـدا را قرائـت کنـد مثـل اینسـت کـه درماههای دیگر تمام قرآن را بخواند.

(بحار الانوار ج93، ص346)

حدیث - 75

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اف برمسلمانی که برای کار دین خویش و پرس و جو درباره ی آن، (دست کم) روزجمعه ی هر هفته خود را، از کارهای دیگر فارغ نمی سازد.

خصال شیخ صدوق، ص 393.

حدیث - 76

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

اف برمسلمانی که برای کار دین خویش و پرس و جو درباره ی آن، (دست کم) روزجمعه ی هر هفته خود را، از کارهای دیگر فارغ نمی سازد.

خصال شیخ صدوق، ص 393.

حدیث - 77

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

... و هو یوم التهنئة یهنئ بعضکم بعضا،فاذا لقی المؤمن اخاه یقول: «الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة امیر المؤمنین و الائمة علیهم‌السلام » و هو یوم التبسم فی وجوه الناس من اهل الایمان...

عید غدیر روز تبریک و تهنیت است. هر یک به دیگری تبریک بگوید، هر وقت مؤمنی برادرش را ملاقات کرد، چنین بگوید: «حمد و ستایش خدایی را

که به ما توفیق چنگ زدن به ولایت امیرمؤمنان و پیشوایان عطا کرد» آری عیـد غدیر روز لبخند زدن به چهره مردم با ایمان است...

اقبال: 464.

تولی و تبری

حدیث - 1

قال الامام الرضا عليه السلام :

ان لکل امام عهدا فی عنق اولیائه و شیعته و ان من تمام الوفاء بالعهد زیارةقبورهم.

حضرت امام رضا عليه السلام فرمودند:

برای هر امامی، عهد و پیمانی بر گردن دوستان و پیروان اوست و از نشانه‌های وفای کامل به این عهد و پیمان، زیارت قبر امامان است.

«من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 577»

حدیث - 2

قال رسول الله صلی الله علیه و آله : شَفاعتی لأمّتی مَن أحبَّ أهل بیتی.

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: شفاعت من شامل آن کسی از امتم می شود که اهل بیت مرا دوست داشته باشد.

«کنز العمّال، ح 57»

حدیث - 3

قال امیرالمؤمنین علیه‌السلام : اَخَذَ رسولُ الله صلی‌الله‌علیه‌وآله بیَد الْحَسَنِ و الْحُسینِ علیهما السلام فقال مَنْ احبّ هذین کانَ معی فی دَرجَتی یَومَ الْقیامةِ.

امیرمؤمنان علیه‌السلام فرمودند: رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله دست حسن و حسین علیهماالسلام را گرفتند و فرمودند: کسی که این دو را دوست داشته باشد روز قیامت با من است.

«بحار الانوار، ج 37، ص 37»

حدیث - 4

قال رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله : مَنْ اَحَبَّ الْحَسَنَ و الْحُسینَ و ذُرِیّتَهما مُخلِصاً لَمْ تَلْفَحِ النّارُ وَجْهَه ...

رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند: کسی که حسن و حسین علیهماالسلام و ذریّه آن دو را خالصانه دوست داشته باشد، آتش هرگز به او نزدیک نمی شود مگر این که گناهی کرده باشد که او را از ایمان تهی کرده باشد.

«بحار الانوار، ج 43، ص 270»

حدیث - 5

قال رسول الله ﷺ : اِنَّ فاطمةَ لتشفع یومَ القیامةِ فیمن اَحَبَّها و تَولّاها و احبَّ ذُرِّیتها و تولّاهم و یَشْفَعُها الله فیهم و یدْخلُهم الجنةَ بِشفاعَتها.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: همانا فاطمه در روز قیامت برای کسی که محب و دوست دار او و فرزندانش باشد، شفاعت می کند و خداوند شفاعت او را در مورد این افراد می پذیرد و آنها را با شفاعت او وارد بهشت می کند.

«القطره من بحار مناقب النبی و العترة، ج 2، ص 189»

حدیث - 6

قال النبی ﷺ : یا سلمانُ حُبُّ فاطمةَ یَنْفَعُ فی مائةِ مَوطنٍ ایسَرُ تلکَ المواطنِ: الموتُ و القبرُ و المیزانُ و المحشرُ و الصراطُ و المحاسبةُ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: ای سلمان محبت فاطمه و دوست داشتن او در صد موقف و جایگاه از مواقف قیامت سودمند است، آسان ترین این مواقف: مرگ و قبر و میزان و محشر و (پل) صراط و موقف محاسبه اعمال است.

«بحار الانوار، ج 27، ص 116»

حدیث - 7

قال رسول الله ﷺ : حُبُّ عَلیِ بنِ اَبیِطالِب یَأکُلُ الـذُّنُوبَ کَمـا تَأکُـلُ النـارُ الحُطَبَ.

رسول خدا ﷺ فرمودند: محبت علی علیه‌السلام گناهان را مـی‌بلعـد (نـابود مـی کند)، همان‌گونه که آتش چوب‌ها را می‌بلعد.

«بحار الانوار، ج 39، ص 304»

حدیث - 8

قال رسول الله ﷺ : عُنوانُ صَحیفَةِ المَؤمِنِ حُبُّ عَلیِ بنِ اَبی طالِب.

رسول خدا ﷺ فرمودند: سرآغاز نامه عمل مـؤمن، محبـت علـی بـن ابـی طالب است.

«بحار الانوار، ج 39، ص 284»

حدیث - 9

قال الله عزّوجلّ:

برادرت علی را بشارت ده، که من دوست‌دار او را عذاب نمی‌کنم و به دشمن او رحم نمی‌کنم.

(امالی صدوق39)

حدیث - 10

قال الامام الصادق عليه السلام : طَلَبْتُ حبَّ الله عزّوجلّ فَوَجدتُـهُ فـی بُغـضِ اهـلِ المعاصی.

امام صادق عليه السلام فرمودند: حب و دوستی خداوند را جسـتجو نمـودم و آن را در دشمنی با اهل گناه یافتم.

«مستدرک الوسائل، ج 12، ح 13810»

حدیث - 11

قال الامام ابو جعفر عليه السلام : إنَّما یُحِبُّنا مِنَ العَرَبِ وَ الْعَجَمِ أهلُ الْبُیُوتاتِ وَ ذُوُو الشَّرَفِ وَ کلُّ مَوْلُودٍ صَحیحٍ وَ إنمّا یُبْغِضُنا مِنْ هؤُلاءِ کلُّ مَدَنّسٍ مُطَّرَدٍ.

امام باقر عليه السلام فرمودند: از میان عرب و عجم فقط انسـان هـای اصـیل و بـا شرافت و هر کسی که به گونه ای صحیح متولد گردد ما را دوست می دارند و از میان آنان فقط کسانی که آلوده و مطرود باشند بغض ما را دارند.

«بحار الأنوار، ج 27، ص 149»

حدیث - 12

عَنِ النَّبیِّ صلی الله علیه و آله قالَ: یا عَلِیُّ لِکلِّ شَیءٍ أساسٌ و أسـاسُ الاِسْـلامِ حُبُّنـا أهْـلَ الْبَیْتِ.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: یا علی برای هر چیز پایه و اساسی است و اساس اسلام حب و دوستی نسبت به ما اهل بیت (عصمت و طهارت) است.

«الکافی، ج 2، ص 46»

حدیث - 13

قالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ : أَلْزِمُوا مَوَدَّتَنا أَهْلَ الْبَیْتِ فَإِنَّهُ مَنْ لَقی اللهَ وَ هُوَ یُحِبُّنا دَخَلَ الْجَنَّةَ بِشَفاعَتِنا وَ الَّذِی نَفْسِی بِیَدِهِ لا یَنْفَعُ عَبْدٌ بِعَمَلِهِ إِلّا بِمَعْرِفَتِهِ بِحَقِّنا.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: به محبت و عشق به ما اهل بیت روی بیاورید زیرا کسی که خدا را با چنین خصلتی ملاقات کند داخل بهشت گردد و از شفاعت ما برخوردار شود، قسم به خدایی که جانم در دست او است جز با معرفت به حق ما، هیچ کس از عمل خود بهر ه ای نخواهد برد.

«امالی مفید، ص 43»

حدیث - 14

عَنِ النَّبِیِّ ﷺ قالَ: مَنْ ماتَ عَلی حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ ماتَ مَغْفُوراً لَهُ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: کسی که با حب و دوستی به آل محمد بمیرد، مورد آمرزش و غفران الهی قرار می گیرد.

«مستدرک سفینة البحار، ج 2، ص 161»

حدیث - 15

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قالَ: قالَ لی رَسُول الله ﷺ : لَمّا اُسْرِیَ بی إلی السّماءِ إذاً مَلِک قَدْ أتانِی فَقالَ لِی یا مُحَمَّدُ! سَلْ مَنْ أرْسَلنا قَبْلَک قُلْتُ یا مَعاشِرَ النّاسِ وَ النَّبِیینَ عَلی ما بَعَثَکمْ اللهُ قَبلی؟ قالوُا: عَلی ولایتِک یا محمدُ و ولایةِ علیِّ بن ابی طالب.

ابن مسعود گفت: پیامبر به من فرمودند: هنگامی که در آسمان سیر کردم (در معراج) یکی از فرشتگان به پیش من آمد و گفت یا رسول الله پرسش خویش را با آن ها که قبل از شما مبعوث گشته اند در میان گذار! و من گفتم ای گروه مردم و پیامبران (سلف) بر چه چیزی خداوند متعال شما را مبعوث ساخته است؟ پاسخ دادند: بر ولایت تو ای محمد و ولایت علی ابن ابی طالب.

«بشارة المصطفی، ص 201»

حدیث - 16

قالَ رَسُولُ الله ﷺ : لا تَزُولُ قَدَما عَبْدٍ یَوْمَ الْقِیامَةِ حَتّی یُسْأَلُ عَنْ أربَعٍ عَنْ عُمْرِهِ فِیما أفْناهُ وَ عَنْ شَبابِهِ فِیما أبْلاهُ وَ عَنْ مالِهِ مِنْ أیْنَ اِکتَسَبَهُ وَ فِیما أنْفَقَهُ، وَ عَنْ حُبِّنا أهْلَ الْبَیْتِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: بنده خدا در قیامت قدم از قدم بر نمی دارد جز آن که از چهار چیز سؤال می شود: از عمر او سؤال می شود که چگونه و در چه راهی آن را از دست داده است، از جوانی او می پرسند که در چه راهی آن را

به فرسودگی رسانده است، از ثروت او که از چه راهی به دست آورده و در چه راهی آن را خرج نموده است و نیز از محبت و دوستی ما سؤال می شود.

«بحار الأنوار، ج 7، ص 258»

حدیث - 17

عَنِ النَّبِیِّ ﷺ قالَ: لا یُحِبُّک إلّا طاهِرُ الْولادَةِ وَ لا یُبْغِضُک إلّا خَبِیثُ الْولادَةِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: ... (یا علی) دوست نمی دارد تو را مگر شخص حلال زاده و دشمن نمی دارد تو را مگر کسی که ولادتش ناپاک باشد.

«بحار الأنوار، ج 28، ص 100»

حدیث - 18

عن الامام الْباقِرِ علیه‌السلام قالَ: فَمَنْ کانَ مِنْکمْ مُطِیعاً لله یَنْفَعُهُ وَلایَتُنا وَ مَنْ کانَ مِنْکمْ عاصِیاً لله لَمْ تَنْفَعْهُ وَلایَتُنا و قالَ: ... وَ مَنْ کانَ اللهُ مُطِیعاً فَهُوَ لَنا وَلِیٌّ وَ مَنْ کانَ لله عاصِیاً فَهُوَ لَنا عَدُوٌّ وَ ما تَنالُ وَلایَتُنا إلا بالْعَمَلِ وَ الْوَرَعِ.

امام باقر علیه‌السلام فرمودند: از شما شیعیان، کسی که مطیع خدا باشد، دوستی ما برای او سودمند است و کسی که نافرمانی خدا را کند، حب و دوستی ما برای او سودی نخواهد داشت و نیز فرمودند: کسی که مطیع (بی چون و چرای) خدا است او دوست ما است و کسی که نسبت به دستورات خدا عاصی باشد او دشمن ماست وکسی به دوستی و ولایت ما نمی رسد جز از راه عمل و پرهیزکاری.

«روضة المتقين، ج 12، ص 80»

حديث - 19

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللهِ علیه‌السلام قالَ: وَ اللهِ لا یُحِبُّنا مِنَ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ إلّا أَهْلُ الْبُیُوتاتِ وَ الشَّرَفِ وَ الْمَعْدَنِ وَ لایُبْغِضُنا مِنْ هؤُلاء إلا کلُّ دَنَسٍ مُلْصَقٍ.

امام صادق علیه‌السلام فرمودند: به خدا سوگند دوست ندارد ما را از عرب و عجم مگر مردم اصیل و با شرافت و ریشه دار و با ما دشمن نیستند مگر مردم پست و بی شخصیت.

«الکافی، ج 8، ص 316»

حدیث - 20

. عَنِ النَّبِیِّ صلی‌الله‌علیه‌وآله قال: حُبِّی وَ حُبُّ أَهْلِ بَیْتِی وَ شِیعَتِهِمْ وَ أَنْصارِهِمْ فِی قُلُوبِ الْمَلائِکةِ.

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

محبّت من و اهل بیت من و شیعیان و یاران آن ها در دل های فرشتگان نهفته است.

«نور الثقلین، ج 3، ص 129»

حدیث - 21

قالَ النَّبیُّ ﷺ :

إنَّ اللهَ لَهُ الْحَمْدُ، عَرَضَ حُبَّ عَلِیٍّ وَ فاطِمَةَ، وَ ذُرِّیَّتِهما عَلی الْبَرِیَّةِ فَمَنْ بادَرَ مِنْهُمْ بالإجابَةِ جَعَلَ اللهُ مِنْهُمْ الرُّسُلَ، وَ مَنْ أجابَ بَعْدَ ذلِک جَعَلَ مِنْهُمْ الشِّیعَةَ وَ إنَّ اللهَ جَمَعَهُمْ فِی الْجَنَّةِ.

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

خداوند که حمد وستایش برای اوست، دوستی علی و فاطمه و ذریه آن دو را بر همه انسان ها عرضه داشت، اول کسانی که آن را پذیرفتند به عنوان رُسُل (رسولان) انتخاب شدند و پس از آنان کسانی که آن را پذیرفته به عنوان «شیعه» برگزیده شدند و خداوند در بهشت همه آنان را جمع خواهد کرد.

«احقاق الحق، ج 9، ص 191»

حدیث - 22

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

مَن لم یَقدِرْ علی مایُکَفِّرُ بهِ ذُنوبَهُ فَلْیُکثِرْ مِنَ الصلواتِ علی محمّدٍ وآلِهِ فإنّها تَهدِمُ الذُّنوبَ هَدماً ؛

هر که نمی‌تواند کاری کند که به سبب آن گناهانش زدوده شود بر محمّد و آل او بسیار درود فرستد؛ زیرا که آن ، گناهان را ریشه کن می‌کند .

أمالی الصدوق : 68 / 4

حدیث - 23

امام علی عليه‌السلام :

من أحَبَّنی وجَدَنی عندَ مَماتِهِ بحَیثُ یُحِبُّ، ومَن أبغَضَنی وجَدَنی عندَ مَماتِهِ بحَیثُ یَکرَهُ ؛

هر که مرا دوست داشته باشد، در هنگام‌مرگش مرا آن گونه که خوشایند اوست بیابد و هرکه مرا دشمن داشته باشد، به هنگام مرگش مرا بدان گونه که ناراحت شود بیابد .

صحیفه الإمام اضا عليه‌السلام : 86 / 203 منتخب میزان الحکمة : لرِّ520

حدیث - 24

پیامبرخدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

مَن ماتَ علی حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ ماتَ شَهیداً؛

هرکه بر دوستی آل محمّد بمیرد، شهید مرده است.

میزان الحکمة: ح 9964

حدیث - 25

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

اللّهُمَّ أحِبِّ حَسَناً وحُسَیناً وأحِبِّ مَن یُحِبُّهُما؛

بار خدایا! حسن و حسین را دوست بدار و دوستداران آن دو را نیز دوست بدار.

ميزان الحكمة: ح 1173

حديث - 26

امام صادق عليه السلام :

نَفَسُ المَهْمومِ لَنا المُغْتَمِّ لِظُلْمِنا تَسْبيحٌ، وهَمُّهُ لأمْرِنا عِبادَةٌ؛

کسی که برای ما نگران باشد و به خاطر ستمی که بر ما برود غمگین، نفس کشیدنش تسبیح است و غم خواریش برای ما عبادت.

میزان الحکمه ج3 ، ص 75 ح 3983

حديث - 27

امام صادق عليه السلام :

خدا لعنت کند کشنده حسین عليه السلام را ، چه قدر یاد [شهادت] حسین عليه السلام زندگی را ناگوار می‌سازد ! من هیچ گاه آب سردی ننوشیدم ، مگر این که حسین عليه السلام را یاد کردم و هیچ بنده ای نیست که آب بنوشد و حسین عليه السلام را یاد کند و کشنده اش را لعنت فرستد، مگر اینکه خداوند صد هزار حسنه برایش می‌نویسد، صد هزار گناه او را پاک می‌سازد ، صد هزار درجه او را بالا می‌برد ، گویی صد هزار بنده را آزاد کرده است و خداوند در روز قیامت او گشاده رو محشور می‌کند.

کتاب چهل حدیث - صفحه 18و 19

حدیث - 28

عن ابی عبدالله قال:

من اراد الله به الخیر قذف فی قلبه حب الحسین علیه السلام و زیارته و من اراد الله به السوء قذف فی قلبه بغض الحسین علیه السلام و بغض زیارته؛

امام صادق علیه السلام فرمودند:

هر کس که خدا خیر خواه او باشد محبت حسین علیه السلام و زیارتش را در دل او می‌اندازد و هر کس که خدا بدخواه او باشد کینه و خشم حسین علیه السلام و خشم زیارتش را در دل او می‌اندازد.

وسائل الشیعه، ج ??، ص ???/ بحارالانوار، ج ??، ص ?? .

حدیث - 29

امام صادق علیه السلام فرمودند:

ما مِنْ عَیْنٍ بَکَتْ لَنا اِلاّ نُعِّمَتْ بَالنّظَرِ اِلَی الْکَوْثَرِ وَ سُقِیَتْ مِنْهُ ؛

هیچ چشمی نیست که برای ما بگرید، مگر اینکه برخوردار از نعمتِ نگاه به (کوثر) می شود و از آن سیرابش می کنند.

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 554

حدیث - 30

قالَ الصّادقُ علیه‌السلام :

مَنْ ذُکِرْنا عِنْدَهُ فَفاضَتْ عَیْناهُ حَرَّمَ اللّهُ وَجْهَهُ عَلَی النّارِ ؛

امام صادق علیه‌السلام فرمود:ند

نزد هر کس که از ما (و مظلومیت ما) یـاد شـود و چشـمانش پـر از اشـک گردد،خداوند چهره اش را بر آتش دوزخ حرام می کند.

بحارالانوار، ج 44، ص 285

حدیث - 31

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

تَزاوَرُوا وَ تَلاقُوا وَ تَذاکَرُوا و اَحْیُوا اَمْرَنا ؛

به زیارت و دیدار یکدیگر بروید، با هم به سخن و مذاکره بنشینید و امر ما را زنده کنید.

بحارالانوار، ج 71، ص 352

حدیث - 32

قال الصّادق علیه‌السلام :

تَجْلِسُونَ وَ تُحَدِّثُونَ؟ فَقالَ: نَعَمْ، قالَ: اِنّ تِلْکَ الْمَجالِسَ اُحِبُّها فـاءَحْیُوا اَمْرَنـا، فَرَحِمَ اللّهُ مَنْ اَحْیی اَمْرَنا ؛

امام صادق علیه‌السلام از (فضیل) پرسیدند:

آیا (دور هم) می نشینید و حدیث و سخن می گویید؟

گفت : آری

فرمودند: این گونه مجالس را دوست دارم ، پس امرِ (امامت) ما را زنده بدارید. خدای رحمت کند کسی را که امر و راه ما را احیا کند.

وسائل الشیعه ، ج 10، ص 392

حدیث - 33

قال الصّادق علیه السلام :

... رَحِمَ اللّهُ دَمْعَتَکَ، اَما اِنّکَ مِنَ الّذینَ یُعَدُّوَنَ مِنْ اَهْلِ الْجَزَعِ لَنا وَالّذینَ یَفْرَحُونَ لِفَرَحِنا و یَحْزَنُونَ لِحُزْنِنا،

اَما اِنّکَ سَتَری عِنْدَ مَوْتِکَ حُضُورَ آبائی لَک؛

امام صادق علیه السلام ، به (مسمع) که از سوگواران و گریه کنندگان بر عزای حسینی بود، فرمودند:

خدای ، اشک تو را مورد رحمت قرار دهد. آگاه باش ، تو از آنانی که از دلسوختگان ما به شمار می آیند و از آنانی که با شادی ما شاد می شوند و با اندوه ما غمگین می گردند. آگاه باش ! تو هنگام مرگ ، شاهد حضور پدرانم بر بالین خویش خواهی بود.

وسائل الشیعه ، ج 10، ص 397

حدیث - 34

قال الصّادق علیه السلام :

اَللّهم ... وَ ارْحَمْ تِلْکَ الاَعْیُنَ الّتی جَرَتْ دُمُوعُها رَحْمَةً لَنا وَ ارْحَمْ تِلْکَ الْقُلُوبَ الّتی جَزَعَتْ وَ احْتَرَقَتْ لَنا

وَ ارْحَمِ الّصَرْخَةَ الّتی کانَتْ لَنا ؛

امام صادق علیه السلام بر سجّاده خود نشسته و بر زائران و سوگواران اهل بیت ، چنین دعا می کردند و می فرمودند:

خدایا ... آن دیدگان را که اشکهایش در راه ترحّم و عاطفه بر ما جاری شده و دلهایی را که بخاطر ما نالان گشته و سوخته و آن فریادها و ناله هایی را که در راه ما بوده است ، مورد رحمت قرار بده .

بحارالانوار، ج 98، ص 8

حدیث - 35

قالَ الصّادقُ علیه السلام :

مَنْ دَمِعَتْ عَیْنُهُ فینَا دَمْعَةً لِدَمٍ سُفِکَ لَنا اَوْ حَقٍّ لَنا نُقِصْناهُ اَوْ عِرْضٍ اُنْتُهِکَ لَنا اَوْلاَحَدٍ مِنْ شیعَتِنا بَوّاءهُ اللّهُ تَعالی بِها فِی الْجَنّةِ حُقُباً ؛

امام صادق علیه السلام فرمودند:

هر کس که چشمش در راه ما گریان شود، بخاطر خونی که از ما ریخته شده است ، یا حقی که از ما گرفته اند، یا آبرویی که از ما یا یکی از شیعیان ما برده

و هتک حرمت کرده اند، خدای متعال به همین سبب ، او را در بهشت جـاودان ، برای ابد جای می دهد.

امالی شیخ مفید، ص 175

حدیث - 36

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لِكُلّ شَيْئٍ ثَوابٌ اِلا الدَمْعَةٌ فينا ؛

هر چیزی پاداش و مزدی دارد، مگر اشکی که برای ما ریخته شود (که چیزی با آن برابری نمی کند و مزد بی اندازه دارد).

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 548

حدیث - 37

قالَ الرّضا علیه السلام :

يا دِعْبِلُ! اُحِبُّ اَنْ تُنْشِدَنى شِعْراً فَاِنّ هذِهِ الا يّامَ اَيّامُ حُزْنٍ كانـتْ عَلَينـا اَهْـلِ الْبَيْتِعليهم السّلام ؛

امام رضا علیه السلام به دعبل (شاعر اهل بیت) فرمودند:

ای دعبل ! دوست دارم که برایم شعری بسرایی و بخوانی ، چرا که این روزها (ایام عاشورا) روز اندوه وغمی است که بر ما خاندان رفته است .

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 567

حدیث - 38

عَن الرّضا علیه السلام :

یا دِعبِلُ! اِرْثِ الحُسَیْنَعلیه السّلام فَاَنْتَ ناصِرُنا وَ مادِحُنا ما دُمْتَ حَیّاً فَلا تُقصِرْ عَنْ نَصْرِنا مَا اسْتَطَعْتَ ؛

امام رضا علیه السلام فرمودند:

ای دعبل ! برای حسین بن علی علیه السلام مرثیه بگو، تو تا زنده ای ، یاور و ستایشگر مایی، پس تا می توانی ، از یاری ما کوتاهی مکن .

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 567

حدیث - 39

امام علی علیه السلام فرمودند:

اِنّ اللّهَ ... اِختارَ لَنا شیعَةً یَنْصُرُونَنا وَ یَفْرَحُونَ بِفَرَحِنا وَ یَحْزَنُونَ لِحُزْنِنا ؛

خداوند برای ما، شیعیان و پیروانی برگزیده است که ما را یاری می کنند، با خوشحالی ما خوشحال می شوند ودر اندوه و غم ما، محزون می گردند.

غررالحکم ، ج 1، ص 235

حدیث - 40

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

اَنا قَتیلُ الْعَبْرَةِ لا یَذْکُرُنی مؤ مِنٌ اِلاّ بَکی؛

من کُشته اشکم . هیچ مؤ منی مرا یاد نمی کند مگر آنکه (بخاطر مصیبتهایم) گریه می کند.

بحارالانوار، ج 44، ص 279

حدیث - 41

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

مَنْ دَمِعَتْ عَیناهُ فینا قَطْرَةً بَوّاءهُ اللّهُ عَزّوَجَلّ الجَنّةَ؛

چشمان هر کس که در مصیبتهای ما قطره ای اشک بریـزد، خداونـد او را در بهشت جای می دهد.

احقاق الحق ، ج 5، ص 523

حدیث - 42

امام سجّاد علیه‌السلام فرمودند:

اَیُّما مُؤ مِنٍ دَمِعَتْ عَیْناهُ لِقَتْلِ الْحُسَیْنِ وَ مَنْ مَعَه حَتّی یَسیلَ عَلی خَدَّیْـهِ بَـوّاءَهُ اللّهُ فِی الْجَنّةِ غُرَفاً ؛

هر مؤمنی که چشمانش برای کشته شدن حسین بن علی علیه السلام و همراهانش اشکبار شود و اشک بر صورتش جاری گردد، خداوند او را در غرفه های بهشتی جای می دهد.

ینابیع الموده ، ص 429

حدیث - 43

امام سجاد علیه السلام فرمودند:

اِنّی لَمْ اَذْکُرْ مَصْرَعَ بَنی فاطِمَةَ اِلاّ خَنَقَتْنی لِذلِکَ عَبْرَةٌ ؛

من هرگز شهادتِ فرزندان فاطمه علیها السلام را به یاد نیاوردم، مگر آن که بخاطر آن، چشمانم اشکبار گشت .

بحارالانوار، ج 46، ص 109

حدیث - 44

قال الباقرُ علیه السلام :

یبْکیهِ وَ یَاءْمُرُ مَنْ فی دارِهِ بِالْبُکاءِ عَلَیْهِ وَ یُقیمُ فی دارِهِ مُصیبَتَهُ بِاِظْهارِ الْجَزَعِ عَلَیْهِ وَ یَتَلاقُونَ بِالبُکاءِ

بَعضُهُمْ بَعْضاً فِی البُیُوتِ وَ لِیُعَزّ بَعْضُهُمْ بَعْضاً بِمُصابِ الْحُسَیْنِ علیه السلام ؛

امام باقر علیه السلام نسبت به کسانی که در روز عاشورا نمی توانند به زیارت آن حضرت بروند، این گونه دستور عزاداری دادند و فرمودند:

ندبه و عزاداری و گریه کند و به اهل خانه خود دستور دهد که بر او بگریند و در خانه اش با اظهار گریه و نالهبر حسین علیه السلام ، مراسم عزاداری برپا کند و

یکدیگر را با گریه و تعزیت و تسلیت گویی در سوگحسین علیه السلام در خانه هایشان ملاقات کنند.

کامل الزیارات ، ص 175

حدیث - 45

قال الباقر علیه السلام :

ما مِنْ رَجُلٍ ذکَرَنا اَوْ ذُکِرْنا عِنْدَهُ یَخْرُجُ مِنْ عَیْنَیْهِ ماءٌ ولَوْ مِثْلَ جَناحِ الْبَعوضَةِ اِلاّ بَنَی اللّهُ لَهُ بَیْتاً فی الْجَنّةِ وَ جَعَلَ ذلِکَ الدَّمْعَ حِجاباً بَیْنَهُ وَ بَیْنَ النّارِ ؛

امام باقر علیه السلام پس از شنیدن سروده های (کمیت) درباره اهل بیت ، گریست و سپس فرمودند:

هیچ کس نیست که ما را یاد کند، یا نزد او از ما یاد شود و از چشمانش هر چند به اندازه بال پشه ای اشک آید، مگر آنکه خداوند برایش در بهشت ، خانه ای بنا کند و آن اشک را حجاب میان او و آتش دوزخ قرار دهد.

الغدیر، ج 2، ص 202

حدیث - 46

امام صادق علیه السلام فرمودند:

کُلُّ الْجَزَعِ وَ الْبُکاءِ مَکْرُوهٌ سِوَی الْجَزَعُ وَ الْبُکاءُ عَلَی الحُسَینِ علیه السلام ؛

هر نالیدن و گریه ای مکروه است ، مگر ناله و گریه بر حسین علیه السلام .

بحارالانوار، ج 45، ص 313

حدیث - 47

امام صادق علیه السلام فرمودند:

نَفَسُ المَهْمومِ لَنا المُغْتَمِّ لظُلْمِنا تَسْبیحٌ ، وهَمُّهُ لأمْرِنا عِبادَةٌ ؛

کسی که برای ما نگران باشد و به خاطر ستمی که بر ما برود، غمگین شود ، نفس کشیدنش تسبیح است و غم خواریش برای ما، عبادت .

الکافی : ج 2 ، ص 226 ، ح 16

حدیث - 48

امام صادق علیه السلام فرمودند:

نَفَسُ الْمَهْمُومِ لِظُلْمِنا تَسْبیحٌ وَ هَمُّهُ لَنا عِبادَةٌ وَ کِتْمانُ سِرّنا جِهادٌ فی سَبیلِ اللّهِ.

ثَمَّ قالَ أبو عَبدِاللّهِ علیه السلام : یَجِبُ اَنْ یُکْتَبَ هذا الْحدیث - بِالذّهَبِ ؛

نَفَس کسی که بخاطر مظلومیّت ما اندوهگین شود، تسبیح است و اندوهش برای ما، عبادت است و پوشاندن راز ما جهاد در راه خداست . سپس امام صادق علیه السلام افزودند: این حدیث را باید با طلا نوشت.

امالی شیخ مفید، ص 338

حدیث - 49

قالَ الرّضا علیه‌السلام :

يَا ابنَ شَبيب! اِنْ كُنْتَ باكِياً لِشَيءٍ فَابْكِ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلىّ بْنِ اَبى طالِبٍ علیه‌السلام فَاِنَّهُ ذُبِحَ كَما يُذْبَحُ الْكَبْشُ ؛

امام رضا علیه‌السلام به (ریّان بن شبیب) فرمودند:

ای پسر شبیب ! اگر بر چیزی گریه می کنی ، بر حسین بن علی بن ابی طالب علیه‌السلام گریه کن ، چرا که او را مانند گوسفند سر بریدند.

بحارالانوار، ج 44، ص 286

حدیث - 50

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

مَنْ جَلَسَ مَجْلِساً يُحْيى فيهِ اَمْرُنا لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ ؛

هر کس در مجلسی بنشیند که در آن ، امر (و خطّ و مرام ما) احیا می شود، دلش در روزی که دلها می میرند، نمی میرد.

بحارالانوار، ج 44، ص 278

حدیث - 51

قالَ الرّضا علیه‌السلام :

فَعَلى مِثْلِ الْحُسَينِ فَلْيَبْكِ الْباكُونَ فَاِنّ الْبُكاءَ عَلَيهِ يَحُطُّ الذُّنُوبَ الْعِظامَ ؛

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

گریه کنندگان باید بر کسی همچون حسین علیه السلام گریه کنند، چرا که گریستن برای او، گناهان بزرگ را فرو می ریزد.

بحارالانوار، ج 44، ص 284

حدیث - 52

امام رضا علیه السلام فرمودند:

يَا بْنَ شَبيب!اِنْ بَكَيْتَ عَلَى الحُسَين علیه السلام حَتّى تَصيرَ دُمُوعُکَ عَلى خَدَّيْکَ غَفَرَ اللّهُ لَکَ كُلّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتَهُ صَغيرا كانَ اَوْ كَبيراً قَليلا كانَ اَوْ كثيراً ؛

ای پسرشبیب !اگر بر حسین علیه السلام آن قدر گریه کنی که اشکهایت بر چهره ات جاری شود، خداوند همه گناهانت را که مرتکب شده ای می آمرزد؛ کوچک باشد یا بزرگ ، کم باشد یا زیاد.

امالی صدوق ، ص 112

حدیث - 53

قالَ الرّضا علیه السلام :

يَا بْنَ شَبيب! اِنْ سَرّکَ اَنْ تَكُونَ مَعَنا فِي الدَّرَجاتِ الْعُلى مِنَ الجِنانِ فَاحْزَنْ لِحُزْنِنا وَ افْرَحْ لِفَرَحِنا ؛

امام رضا علیه السلام به ریّان بن شبیب فرمودند:

اگر تو را خوشحال می کند که در درجات والای بهشت با ما باشی ، پس در اندوه ما غمگین باش و در شادی ما خوشحال باش .

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 549

حدیث - 54

قال الصّادق علیه‌السلام :

اَلْحَمْدُ لِلّهِ الّذی جَعَلَ فی النّاسِ مَنْ یَفِدُ اِلَیْنا وَ یَمْدَحُنا وَ یَرْثی لَنا؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

خدا را سپاس که در میان مردم ، کسانی را قرار داد که به سوی ما می آیند و بر ما وارد می شوند و ما را مدح و مرثیه می گویند.

وسائل الشیعه ، ج 10، ص 469

حدیث - 55

قال الصّادق علیه‌السلام :

مَنْ قالَ فینا بَیْتَ شِعْرٍ بَنَی اللّهُ لَهُ بَیْتاً فی الْجَنّةِ؛

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

هرکس در راه ما و برای ما یک بیت شعر بسراید، خداوند برای او خانه ای در بهشت ، بنا می کند.

وسائل الشیعه ، ج 10، ص 467

حدیث - 56

عَن اَبی هارونَ المکفوفِ قال :

دَخَلْتُ عَلی ابی عَبْدِاللّه علیه‌السلام فَقالَ لی : اَنْشِدْنی ، فَاَنْشَدْتُهُ فَقالَ: لا، کَما تُنْشِدوُنَ وَ کَما تَرْثیهِ عِنْدَ قَبْرِه؛

ابو هارون مکفوف می گوید:

خدمت حضرت صادق علیه السلام رسیدم . امام به من فرمودند: (برایم شعر بخوان). پس برایش اشعاری خواندم .

فرمودند: این طور نه ، همان طور که (برای خودتان) شعرخوانی می کنیـد و همان گونه که نزد قبر حضرت سیدالشهدا مرثیه می خوانی .

بحارالانوار، ج 44، ص 287

حدیث - 57

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

قالَ لی اَبی : یا جَعْفَرُ! اَوْقِفْ لی مِنْ مالی کَذا وکذا النّوادِبَ تَنْدُبُنی عَشْرَ سِنینَ بِمنی اَیّامَ مِنی ؛

پدرم امام باقر علیه السلام به من فرموندد:

ای جعفر! از مال خودم فلان مقدار وقف نوحه خوانان کن که به مدّت ده سال در (منا) در ایام حجّ، بر من نوحه خوانی و سوگواری کنند.

بحارالانوار، ج 46، ص 220

حدیث - 58

امام رضا علیه‌السلام فرمودند:

مَنْ کانَ یَوْمُ عاشورا یَوْمَ مُصیبَتِهِ وَ حُزْنِهِ وَ بُکائِهِ جَعَلَ اللّهُ عَزّوَجَلّ یَوْمَ القیامَةِ یَوْمَ فَرَحِهِ وَ سُرُورِهِ؛

هر کس که عاشورا، روز مصیبت و انـدوه و گریـه اش باشـد، خداونـد روز قیامت را برای او روزشادی و سرور قرار می دهد.

بحارالانوار، ج 44، ص 284

حدیث - 59

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمودند:

اِنّ لِقَتْلِ الْحُسَیْنِ علیه‌السلام حَرارَةً فی قُلُوبِ الْمُؤ منینَ لا تَبْرَدُ اَبَداً؛

برای شهادت حسین علیه‌السلام ، حرارت و گرمایی در دلهای مـؤ منـان اسـت کـه هرگز سرد و خاموش نمی شود.

جامع احادیث الشیعه ، ج 12، ص 556

حدیث - 60

ما قالَ فِینا قائلٌ بَیتا مِن الشِّعرِ حتّی یُؤَیَّدَ بِرُوحِ القُدُسِ؛

هیچ سرایندهای درباره ما بیت شعری نگفت، جز آن که روح القدس کمکـش کرد .

عیون أخبار الرِّضا علیه‌السلام : 1 / 7 / 2

حدیث - 61

امام صادق عليه‌السلام :

مَن قالَ فِينا بَيتَ شِعرٍ بَنَى اللّهُ تعالى لَهُ بَيتا فى الجَنّةِ؛

هرکه درباره ما یک بیت شعر بگوید ، خداوند متعال در بهشت یک خانه برایش بسازد .

عيون أخبار الرِّضا عليه‌السلام : 1 / 7 / 1

حدیث - 62

پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله :

لَمّا سُئلَ عنِ الشُّعَراءِ: إنّ المُؤمِنَ مُجاهِدٌ بِسَيفِهِ ولِسانِهِ ، والذى نَفسى بيدِهِ لَكأنّما يَنضِحُونَهم بِالنّبلِ؛

در پاسخ به سؤال از شاعران: همانا مؤمن با شمشیر و زبان خود جهاد می‌کند ؛ سوگند به آن که جانم در دست اوست ، سخنان شاعران (مؤمن) چون تیری است که به دشمن می‌زنند .

نور الثقلين : 105/70/4

حدیث - 63

پیامبراکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می فرمایند:

من أحبّ قوما حشره اللّه فى زمرتهم؛

هر که گروهی را دوست دارد خدا وی را با آنها محشور کند.

حدیث - 64

امام حسن عسکری علیه‌السلام فرمودند:

همه‌ی محبت‌ها را به سوی ما جلب کنید و همه‌ی زشتی‌ها را از ما دور سازید.

(بحارالانوار/373/75)

حدیث - 65

قالَ الاْمامُ الْحُسَیْن علیه‌السلام :

مَنْ والانا فَلِجَدّی صلی‌الله‌علیه‌وآله والی، وَ مَنْ عادانا فَلِجَدّی عادی ؛

امام حسین علیه‌السلام فرمودند:

هر که ما را دوست بدارد و پیرو ما باشد، پس دوستی و محبّتش به جهت جدّم رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله می باشد. هرکس با ما دشمن و کینه توز باشد، پس دشمنی و مخالفت او به جهت جدّم رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله خواهد بود.

ینابیع المودّة، ج 2، ص 37، ح 58

حدیث - 66

قالَ الإمامُ الْحَسَنُ الْمُجتبی علیه‌السلام :

وَ إنّ حُبَّنا لَيُساقِطُ الذُّنُوبَ مِنْ بَنی آدَم، كَما يُساقِطُ الرّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ؛

امام حسن مجتبی علیه‌السلام فرمودند:

همانا محبّت و دوستی با ما (اهل بیت رسول اللّه صلی‌الله‌علیه‌وآله سبب ریزش گناهان ـ از نامه اعمال ـ می شود، همان طوری که وزش باد، برگ درختان را می ریزد.

بحارالأنوار، ج 44، ص 23، ح 7

حدیث - 67

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء علیهاالسلام : يا أَبَة، ذَكَرْتُ الْمَحْشَرَ وَوُقُوفَ النّاسِ عُراةً يَوْمَ الْقيامَةِ، وا سَوْأتاهُ يَوْمَئِذ مِنَ اللّهِ عَزَّوَجَلَّ ؛

حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام اظهار داشتند: ای پدر، من به یاد روز قیامت افتادم که مردم چگونه در پیشگاه خداوند با حالت برهنه خواهند ایستاد ـ و فریاد رسی ندارد، جز اعمال و علاقه نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام.

کشف الغمّة، ج 2، ص 57

حدیث - 68

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام:

مَنْ سَلَّمَ عَلَيْهِ اَوْ عَلَىَّ ثَلاثَةَ أيّام أوْجَبَ اللّهُ لَهُ الجَنَّةَ، قُلْتُ لَها: فی حَياتِهِ وَ حَياتِکِ؟ قالَتْ: نعَمْ وَ بَعْدَ مَوْتِنا ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

هر که بر پدرم رسول خدا و بر من به مدّت سه روز سلام کند خداوند بهشت را برای او واجب می گرداند. راوی گوید: عرضه داشتم: آیا در زمان حیات و زنده بودن؟ فرمودند: چه در زمان حیات ما باشد; و یا پس از مرگ.

بحارالأنوار، ج 43، ص 185، ح 17

حدیث - 69

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام:

لا تُصَلّی عَلَىَّ اُمَّةٌ نَقَضَتْ عَهْدَ اللّهِ وَ عَهْدَ أبی رَسُولِ اللّهِ فی أمیر الْمُؤمنینَ عَلیّ، وَ ظَلَمُوا لی حَقی، وَ أخَذُوا إرْثی، وَ خَرقُوا صَحیفَتی اللّتی کَتَبها لی أبی بِمُلْکِ فَدَک ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

افرادی که عهد خدا و پیامبر خدا را درباره امیرالمؤمنین علی - عليه السلام - شکستند، و در حقّ من ظلم کرده و ارثیّه ام را گرفتند و نامه پدرم را نسبت به فدک پاره کردند، نباید بر جنازه من نماز بگذارند.

بیت الأحزان، ص 113

حدیث - 70

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

إنّی أُشْهِدُ اللّهَ وَ مَلائِکَتَهُ، أَنَّکُما اَسْخَطْتُمانی، وَ ما رَضیتُمانی، وَ لَئِنْ لَقیتُ النَبِیَّ لأشْکُوَنَّکُما إلَیْهِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام هنگامی که ابوبکر و عمر به ملاقات حضرت آمدند فرمودند:

خدا و ملائکه را گواه می گیرم که شما مرا خشمناک کرده و آزرده اید، و مرا راضی نکردید، و چنانچه رسول خدا را ملاقات کنم شکایت شما دو نفر را خواهم کرد.

بحارالأنوار، ج 28، ص 303

حدیث - 71

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

وَاللّهِ! لا کَلَّمْتُکَ أبَداً، وَاللّهِ! لاَدْعُوَنَّ اللّهَ عَلَیْکَ فی کُلِّ صَلوة ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام پس از ماجرای هجوم به خانه حضرت، خطاب به ابوبکر کردند و فرمودند:

به خدا سوگند، دیگر با تو سخن نخواهم گفت، سوگند به خدا، در هر نمازی تو را نفرین خواهم کرد.

الکافی، ج 1، ص 460

حدیث - 72

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

وَاللّهِ يَابْنَ الْخَطّابِ لَوْلا أَنّى أَكْرَهُ أَنْ يُصيبَ الْبَلاءُ مَنْ لا ذَنْبَ لَهُ، لَعَلِمْتَ أَنّى سَأُقْسِمُ عَلَى اللّهِ ثُمَّ أَجِدُهُ سَريعَ الاْجابَةِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام به عمر بن خطّاب فرمودند:

سوگند به خداوند، اگر نمی ترسیدم که عذاب الهی بر بی گناهی، نازل گردد؛ متوجّه می شدی که خدا را قسم می دادم و نفرین می کردم. و می دیدی چگونه دعایم سریع مستجاب می گردید.

الکافی، ج 1، ص 460

حدیث - 73

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

شيعَتُنا مِنْ خِيارِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَكُلُّ مُحِبّينا وَ مَوالى اَوْليائِنا وَ مُعادى أَعْدائِنا وَ الْمُسْلِمُ بِقَلْبِهِ وَ لِسانِهِ لَنا ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

شیعیان و پیروان ما، و همچنین دوستداران اولیاء ما و آنان که دشمن دشمنان ما باشند، نیز آن هائی که با قلب و زبان تسلیم ما هستند بهترین افراد بهشتیان خواهند بود.

بحارالأنوار، ج 68، ص 155

حدیث - 74

قالَتْ فاطِمَةُ الزَّهْراء عليها السلام :

إنَّ السَّعیدَ کُلَّ السَّعیدِ، حَقَّ السَّعیدِ مَنْ أحَبَّ عَلیّاً فی حَیاتِهِ وَ بَعْدَ مَوْتِهِ ؛

حضرت فاطمه زهرا عليها السلام فرمودند:

همانا حقیقت و واقعیّت تمام سعادت ها و رستگاری ها در دوستی علی علیه السلام در زمان حیات و پس از رحلتش خواهدبود.

شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، ج 2، ص 449

حدیث - 75

فی جواب سائل سأله عن حدود الصلاة ... قال :و ما سبب قبولها؟ قال علیه السلام : ولایتنا و البراءة من اعدائنا؛

در پاسخ کسی که پرسید از حدود نماز... و چه چیزی سبب قبولی نماز است ؟فرمودند: ولایت مااهل بیت ، و برائت از دشمنان ما.

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 386)

حدیث - 76

قال الامام الصادق عليه السلام :

انّ فوق كلّ عبادة عبادة، و حبّنا أهل البيت أفضل عبادة؛

برتر از هر عبادت، عبادتی است و دوست داشتن ما اهلبیت برتـرین عبـادت می‌باشد.

المحاسن: 1 / 247 / 462.

حدیث - 77

امام علی عليه السلام می فرمایند:

بی شک دوست حضرت محمد صلى الله عليه وآله وسلم کسی است که خدا را فرمان بـرد اگـر چه خویشاوندی او با آن حضرت دور باشد.

(نهج البلاغه، خ 92)

حدیث - 78

امام علی عليه السلام می فرمایند:

نزدیک ترین مردم به ما کسی است که ما را دوست بدارد و بـا دشـمنان مـا دشمن باشد.

(شرح غررالحکم ، ج 2، ص 483)

حدیث - 79

امام علی علیه‌السلام می فرمایند:

کسی که ما را دوست می دارد باید جامه بـلاء و گرفتـاری را آمـاده و مهیّـا سازد.

غررالحکم ، باب حب و دوستی

حدیث - 80

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

أَدِّبُوا أَوْلادَكُمْ عَلَى ثَلاثٍ: حُبِّ نَبِيكُمْ، وَحُبِّ أَهلِ بَيتِهِ، وَعَلَى قِرَاءَةِ الْقُرآنِ؛

فرزندانتان را با سه خصلت تربیت کنید: دوستی پیـامبر اکـرم (ص)، دوسـتی اهل بیت ایشان علیهم‌السلام و تلاوت قرآن.

لجامع الصغیر، ج 1، ص 14

حدیث - 81

امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

لِكُلِّ شَيءٍ أساسٌ وأساسُ الإسلامِ حُبُّنا أهلَ البَيتِ؛

هر چیزی را شالوده‌ای است و شالوده اسلام ، دوستداری ما اهل بیت است.

المحاسن، ج 1، ص 150

حدیث - 82

امام علی علیه‌السلام فرمودند:

إنَّ حديث نا يُحيِي القُلُوبَ؛

به راستی که حدیث ما (اهل بیت) دلها را زنده می‌کند.

(بحارالأنوار، ج 2، ص 144)

حدیث - 83

حضرت زهرا عليها السلام فرمودند:

فجعل الله طاعتنا نظاما للملة و إمامتنا أمانا من الفرقة

خداوند پیروی از ما اهل بیت را سبب برقراری نظم اجتماعی در امت اسلامی و رهبری ما را عامل در امان ماندن از تفرقه ها قرار داده است .

(احتجاج طبرسی ج 1، ص 258)

حدیث - 84

امام صادق عليه السلام فرمودند:

لِكُلِّ شَيءٍ أساسٌ وأساسُ الإسلامِ حُبُّنا أهلَ البَيتِ؛

هر چیزی را شالوده‌ای است و شالوده اسلام ، دوستداری ما اهل بیت‌است.

المحاسن، ج 1، ص 150

حدیث - 85

حضرت امام رضا عليه السلام می فرمایند:

هر کس در مجلس که یاد و اسم ما در آن زنده نگه داشته می شود بنشیند، در آن روزی که دلها می میرد دل او نمی میرد.

امالی شیخ صدوق، ص 68.

حدیث - 86

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من أراد الله به الخیر قذف فی قلبه حب الحسین علیه‌السلام و حب زیارته:

کسی که خدا خیرخواه او باشد، محبت امام حسین علیه‌السلام و شوق زیارت ایشان را در دل او می اندازد.

بحارالانوار، ج98، ص 76.

حدیث - 87

امام صادق علیه‌السلام می فرمایند:

من انشد فی الحسین بیتا من شعر فبکی و ابکی عشره فله لهم الجنه.

هر کسی درباره حسین علیه‌السلام بیتی شعر بسراید و خود بگیرد و ده نفر را بگریاند، برای او و آن ده نفر بهشت باشد.

ثواب الاعمال / ج110.

حدیث - 88

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند:

هرکس خداوند محبت اهل‌بیت علیهم‌السلام را به او بخشیده، به خیر دنیـا و آخـرت دست یافته است.

الخصا.

فهرست مطالب.

وضو ، اذان و نماز..... 3
حدیث - 1 3
حدیث - 2 3
حدیث - 3 4
حدیث - 4 4
حدیث - 5 4
حدیث - 6 5
حدیث - 7 5
حدیث - 8 6
حدیث - 9 6
حدیث - 10.....7
حدیث - 11.....7
حدیث - 12.....7
حدیث - 13.....8
حدیث - 14.....8
حدیث - 15.....9
حدیث - 16.....9
حدیث - 17.....9
حدیث - 18..... 10
حدیث - 19..... 10
حدیث - 20..... 11

حديث - 21 11
حديث - 22 12
حديث - 23 12
حديث - 24 12
حديث - 25 13
حديث - 26 14
حديث - 27 14
حديث - 28 15
حديث - 29 15
حديث - 30 15
حديث - 31 16
حديث - 32 16
حديث - 33 17
حديث - 34 17
حديث - 35 17
حديث - 36 18
حديث - 37 18
حديث - 38 19
حديث - 39 19
حديث - 40 20
حديث - 41 20
حديث - 42 21
حديث - 43 21
حديث - 44 21

حدیث - 45 22
حدیث - 46 22
حدیث - 47 23
حدیث - 48 23
حدیث - 49 24
حدیث - 50 24
حدیث - 51 25
حدیث - 53 26
حدیث - 54 27
حدیث - 55 27
حدیث - 56 28
حدیث - 57 28
حدیث - 58 28
حدیث - 59 29
حدیث - 60 29
حدیث - 61 29
حدیث - 62 30
حدیث - 63 30
حدیث - 64 30
حدیث - 65 31
حدیث - 66 31
حدیث - 67 31
حدیث - 68 32
حدیث - 69 32

حديث - 70 32
حديث - 71 33
حديث - 72 34
حديث - 73 34
حديث - 74 35
حديث - 75 35
حديث - 76 36
حديث - 77 36
حديث - 78 37
حديث - 79 37
حديث - 80 37
حديث - 81 38
حديث - 82 38
حديث - 83 39
حديث - 84 39
حديث - 85 40
حديث - 86 40
حديث - 87 41
حديث - 88 41
حديث - 89 41
حديث - 90 42
حديث - 91 42
حديث - 92 43
حديث - 93 43

حدیث - 94 44
حدیث - 95 44
حدیث - 96 44
حدیث - 97 45
حدیث - 98 45
حدیث - 99 46
حدیث - 100 46
حدیث - 101 46
حدیث - 102 47
حدیث - 103 47
حدیث - 104 48
حدیث - 105 48
حدیث - 106 49
حدیث - 107 49
حدیث - 108 50
حدیث - 109 50
حدیث - 110 50
حدیث - 111 51
حدیث - 112 51
حدیث - 113 52
حدیث - 114 52
حدیث - 115 53
حدیث - 116 53
حدیث - 117 54

حديث - 118 54
حديث - 119 55
حديث - 120 55
حديث - 121 56
حديث - 122 56
حديث - 123 57
حديث - 124 57
حديث - 125 58
حديث - 126 58
حديث - 127 59
حديث - 128 59
حديث - 129 60
حديث - 130 60
حديث - 131 60
حديث - 132 61
حديث - 133 61
حديث - 134 62
حديث - 135 62
حديث - 136 62
حديث - 137 63
حديث - 138 63
حديث - 139 64
حديث - 140 64
حديث - 141 65

حدیث - 142 65
حدیث - 144 66
حدیث - 145 66
حدیث - 146 67
حدیث - 147 68
حدیث - 148 68
حدیث - 149 69
حدیث - 150 69
حدیث - 151 70
حدیث - 152 70
حدیث - 153 71
حدیث - 154 72
حدیث - 155 72
حدیث - 156 73
حدیث - 157 73
حدیث - 158 74
حدیث - 159 74
حدیث - 160 75
حدیث - 161 75
حدیث - 162 75
حدیث - 163 76
حدیث - 164 76
حدیث - 165 76
حدیث - 166 77

حديث - 167 77
حديث - 168 77
حديث - 169 78
حديث - 170 78
حديث - 171 78
حديث - 172 79
حديث - 173 79
حديث - 174 80
حديث - 175 80
حديث - 176 81
حديث - 177 81
حديث - 178 82
حديث - 179 82
حديث - 180 83
حديث - 181 83
حديث - 182 84
حديث - 183 84
حديث - 184 84
حديث - 185 85
حديث - 186 85
حديث - 187 86
حديث - 188 86
حديث - 189 86
حديث - 190 87

حديث - 191 87
حديث - 192 87
حديث - 193 88
حديث - 194 88
حديث - 195 89
حديث - 196 89
حديث - 197 90
حديث - 198 90
حديث - 199 91
حديث - 200 91
حديث - 201 92
حديث - 202 92
حديث - 203 92
حديث - 204 93
حديث - 205 93
حديث - 206 94
حديث - 207 94
حديث - 208 94
حديث - 209 95
حديث - 210 95
حديث - 211 96
حديث - 212 96
حديث - 213 97
حديث - 214 97

حديث - 215 98
حديث - 216 98
حديث - 217 98
حديث - 218 99
حديث - 219 99
حديث - 220 100
حديث - 221 100
حديث - 222 101
حديث - 223 101
حديث - 224 102
حديث - 225 102
حديث - 226 103
حديث - 227 103
حديث - 228 104
حديث - 229 104
حديث - 230 105
حديث - 231 105
حديث - 232 105
حديث - 233 106
حديث - 234 106
حديث - 235 107
حديث - 236 107
حديث - 237 107
حديث - 238 108

حديث - 239 108
حديث - 240 109
حديث - 241 109
حديث - 242 109
حديث - 243 110
حديث - 244 111
حديث - 245 111
حديث - 246 111
حديث - 247 112
حديث - 248 113
حديث - 249 113
حديث - 250 114
حديث - 251 114
حديث - 252 114
حديث - 253 115
حديث - 254 115
حديث - 255 116
حديث - 256 116
حديث - 257 117
حديث - 258 117
حديث - 259 118
حديث - 260 118
حديث - 261 118
حديث - 262 119

حدیث - 263 119
حدیث - 264 119
حدیث - 265 120
حدیث - 266 120
حدیث - 267 120
حدیث - 268 121
حدیث - 269 121
حدیث - 270 122
حدیث - 271 122
حدیث - 272 122
حدیث - 273 123
حدیث - 274 123
حدیث - 275 124
حدیث - 276 124
حدیث - 277 125
حدیث - 278 125
حدیث - 279 125
حدیث - 280 126
حدیث - 281 126
حدیث - 282 127
حدیث - 283 127
حدیث - 284 128
حدیث - 285 128
حدیث - 286 129

حديث - 287 129
حديث - 288 129
حديث - 289 130
حديث - 290 130
حديث - 291 130
حديث - 292 131
حديث - 293 131
حديث - 294 132
حديث - 295 133
حديث - 296 133
حديث - 297 133
حديث - 298 134
حديث - 299 134
حديث - 300 135
حديث - 302 136
حديث - 303 136
حديث - 304 136
حديث - 305 137
حديث - 306 138
حديث - 307 138
حديث - 308 139
حديث - 309 139
حديث - 310 140
حديث - 311 140

حديث - 312 141
حديث - 313 141
حديث - 314 142
حديث - 315 143
حديث - 316 143
حديث - 317 144
حديث - 318 144
حديث - 319 145
حديث - 320 145
حديث - 321 146
حديث - 322 146
حديث - 323 146
حديث - 324 147
حديث - 325 147
حديث - 326 148
حديث - 327 148
حديث - 328 149
حديث - 329 149
حديث - 330 150
حديث - 331 150
حديث - 332 151
حديث - 334 152
حديث - 335 153
حديث - 336 153

حديث - 337 153
حديث - 338 154
حديث - 339 154
حديث - 340 155
حديث - 341 155
حديث - 342 156
حديث - 343 156
حديث - 344 157
حديث - 345 157
حديث - 346 158
حديث - 347 158
حديث - 348 158
حديث - 349 159
حديث - 350 159
حديث - 351 160
حديث - 352 160
حديث - 353 161
حديث - 354 161
حديث - 355 161
حديث - 356 162
حديث - 357 162
حديث - 358 163
حديث - 359 163
حديث - 360 164

حدیث - 361 164
حدیث - 362 165
حدیث - 363 165
حدیث - 364 165
حدیث - 365 166
حدیث - 366 166
حدیث - 367 167
حدیث - 368 167
حدیث - 369 168
حدیث - 370 168
حدیث - 371 168
حدیث - 372 169
حدیث - 373 169
حدیث - 374 170
حدیث - 375 170
حدیث - 376 171
حدیث - 377 171
حدیث - 378 172
حدیث - 379 172
حدیث - 380 173
حدیث - 381 173
حدیث - 382 174
حدیث - 383 174
حدیث - 384 175

حديث - 385 175
حديث - 386 176
حديث - 387 176
حديث - 388 177
حديث - 389 177
حديث - 390 177
حديث - 391 178
حديث - 392 178
حديث - 393 179
حديث - 394 179
حديث - 395 179
حديث - 396 180
حديث - 397 180
حديث - 398 181
حديث - 399 181
حديث - 400 181
حديث - 401 182
حديث - 402 182
حديث - 403 182
حديث - 404 183
حديث - 405 183
حديث - 406 184
حديث - 407 184
حديث - 408 184

حدیث - 409 185
حدیث - 410 185
حدیث - 411 185
حدیث - 412 186
حدیث - 413 186
حدیث - 414 187
حدیث - 415 187
حدیث - 416 187
حدیث - 417 188
حدیث - 418 188
حدیث - 419 188
حدیث - 420 189
حدیث - 421 189
حدیث - 422 190
حدیث - 423 190
حدیث - 424 191
حدیث - 425 191
حدیث - 426 191
حدیث - 427 192
حدیث - 428 192
حدیث - 429 192
حدیث - 430 193
حدیث - 431 193
حدیث - 432 194

حديث - 433 194
حديث - 434 195
حديث - 435 195
حديث - 436 196
حديث - 437 196
حديث - 438 197
حديث - 439 197
حديث - 440 198
حديث - 441 198
حديث - 442 198
حديث - 443 199
حديث - 444 199
حديث - 445 200
حديث - 446 200
حديث - 447 201
حديث - 448 201
حديث - 449 202
حديث - 450 202
حديث - 451 203
حديث - 452 203
حديث - 453 204
حديث - 454 204
حديث - 455 205
حديث - 456 205

حدیث - 457 206
حدیث - 458 206
حدیث - 459 207
حدیث - 460 207
حدیث - 461 207
حدیث - 462 208
حدیث - 463 208
حدیث - 464 209
حدیث - 465 209
حدیث - 466 209
حدیث - 467 210
حدیث - 468 210
حدیث - 469 210
حدیث - 471 211
حدیث - 472 211
حدیث - 473 212
حدیث - 474 212
حدیث - 475 212
حدیث - 476 213
حدیث - 477 213
حدیث - 478 213
حدیث - 479 214
حدیث - 480 215
حدیث - 481 215

حدیث - 482 216
حدیث - 483 216
حدیث - 484 217
حدیث - 485 217
حدیث - 486 218
حدیث - 487 219
حدیث - 488 219
حدیث - 489 220
حدیث - 490 220
حدیث - 491 221
حدیث - 492 222
حدیث - 493 222
حدیث - 494 223
حدیث - 495 223
حدیث - 496 224
حدیث - 497 224
حدیث - 498 225
حدیث - 499 225
حدیث - 500 226
حدیث - 501 226
حدیث - 502 227
حدیث - 503 227
حدیث - 504 228
حدیث - 505 228

حديث - 506 228
حديث - 508 229
حديث - 509 229
حديث - 510 230
حديث - 511 230
حديث - 512 231
حديث - 513 232
حديث - 514 232
حديث - 515 232
حديث - 516 233
حديث - 517 233
حديث - 518 234
حديث - 519 234
حديث - 520 235
حديث - 521 235
حديث - 522 235
حديث - 523 236
حديث - 524 236
حديث - 525 237
حديث - 526 237
حديث - 527 238
حديث - 528 238
حديث - 529 239
حديث - 530 239

حدیث - 531 240
حدیث - 532 240
حدیث - 533 241
حدیث - 534 241
حدیث - 535 241
حدیث - 536 242
حدیث - 537 242
حدیث - 538 243
حدیث - 539 243
حدیث - 540 244
حدیث - 541 244
حدیث - 542 244
حدیث - 543 245
حدیث - 544 245
حدیث - 545 246
حدیث - 546 246
حدیث - 547 246
حدیث - 548 247
حدیث - 549 248
حدیث - 550 248
حدیث - 551 248
حدیث - 552 249
حدیث - 553 249
حدیث - 554 249

حديث - 555 250
حديث - 556 250
حديث - 557 251
حديث - 558 251
حديث - 559 252
حديث - 560 252
حديث - 561 253
حديث - 562 253
حديث - 563 254
حديث - 564 254
حديث - 565 254
حديث - 566 255
حديث - 567 255
حديث - 568 256
حديث - 569 257
حديث - 570 257
حديث - 571 257
حديث - 572 258
حديث - 573 258
حديث - 574 259
حديث - 575 259
حديث - 576 259
حديث - 577 260
حديث - 578 260

حدیث - 579 260
حدیث - 580 261
حدیث - 581 261
حدیث - 582 261
حدیث - 583 262
حدیث - 584 262
حدیث - 585 262
حدیث - 586 263
حدیث - 587 263
حدیث - 588 264
حدیث - 589 264
حدیث - 590 264
حدیث - 591 265
حدیث - 592 265
حدیث - 593 266
حدیث - 594 266
حدیث - 595 267
حدیث - 596 267
حدیث - 597 268
حدیث - 598 268
حدیث - 599 269
حدیث - 600 269
حدیث - 601 269
حدیث - 602 270

حدیث - 603 270
حدیث - 604 270
حدیث - 605 271
حدیث - 607 271
حدیث - 608 272
حدیث - 609 272
حدیث - 610 272
حدیث - 611 273
حدیث - 612 273
حدیث - 613 274
حدیث - 614 274
حدیث - 615 275
حدیث - 616 275
حدیث - 617 276
حدیث - 618 276
حدیث - 619 277
حدیث - 620 277
حدیث - 621 278
حدیث - 622 278
حدیث - 623 279
حدیث - 625 280
حدیث - 626 281
حدیث - 627 281
حدیث - 628 281

حدیث - 629 282
حدیث - 630 282
حدیث - 631 283
حدیث - 632 283
حدیث - 633 284
حدیث - 634 284
حدیث - 635 284
حدیث - 636 285
حدیث - 637 285
حدیث - 638 286
حدیث - 639 286
حدیث - 640 287
حدیث - 641 287
حدیث - 642 288
حدیث - 643 288
حدیث - 644 288
حدیث - 645 289
حدیث - 646 289
حدیث - 647 290
حدیث - 648 290
حدیث - 649 291
حدیث - 650 291
حدیث - 651 292
حدیث - 652 292

حديث - 654 293
حديث - 655 293
حديث - 656 294
حديث - 657 294
حديث - 658 295
حديث - 659 295
حديث - 660 296
حديث - 661 296
حديث - 662 296
حديث - 663 297
حديث - 664 297
حديث - 665 298
حديث - 666 299
حديث - 667 299
حديث - 668 299
حديث - 669 300
حديث - 670 300
حديث - 671 301
حديث - 672 301
حديث - 673 301
حديث - 674 302
حديث - 675 302
حديث - 676 303
حديث - 677 303

حديث - 678 304
حديث - 679 304
حديث - 680 304
حديث - 681 305
حديث - 682 305
حديث - 683 306
حديث - 684 306
حديث - 685 306
حديث - 686 307
حديث - 687 307
حديث - 688 308
حديث - 689 309
حديث - 690 309
حديث - 691 310
حديث - 692 310
حديث - 693 311
حديث - 694 311
حديث - 695 312
حديث - 696 312
حديث - 697 313
حديث - 698 313
حديث - 699 314
حديث - 700 314
حديث - 701 315

حدیث - 702 315
حدیث - 703 316
حدیث - 704 316
حدیث - 705 317
حدیث - 706 317
حدیث - 707 318
حدیث - 708 318
حدیث - 709 319
حدیث - 710 319
حدیث - 711 320
حدیث - 712 320
حدیث - 713 321
حدیث - 714 321
حدیث - 715 322
حدیث - 716 322
حدیث - 717 323
حدیث - 718 323
حدیث - 719 324
حدیث - 720 324
حدیث - 721 325
حدیث - 722 325
حدیث - 723 326
حدیث - 724 326
حدیث - 725 327

حديث - 726 327
حديث - 727 328
حديث - 728 328
حديث - 729 329
حديث - 730 329
حديث - 731 329
حديث - 732 330
حديث - 733 330
حديث - 734 331
حديث - 735 331
حديث - 736 331
حديث - 737 332
حديث - 738 332
حديث - 739 332
حديث - 740 333
حديث - 741 333
حديث - 742 334
حديث - 743 334
حديث - 744 335
حديث - 745 335
حديث - 746 335
حديث - 747 336
حديث - 748 336
حديث - 749 336

حديث - 750 337
حديث - 751 337
حديث - 752 337
حديث - 753 338
حديث - 754 338
حديث - 755 339
حديث - 756 339
حديث - 757 339
حديث - 758 340
حديث - 759 340
حديث - 760 341
حديث - 761 341
حديث - 762 341
حديث - 763 342
حديث - 764 342
حديث - 765 343
حديث - 766 343
حديث - 767 344
حديث - 768 344
حديث - 769 344
حديث - 770 345
حديث - 771 345
حديث - 772 345
حديث - 773 346

حدیث - 774 346
حدیث - 775 346
حدیث - 776 347
حدیث - 777 347
حدیث - 778 348
حدیث - 779 348
حدیث - 780 349
حدیث - 781 349
حدیث - 782 349
حدیث - 783 350
حدیث - 784 350
حدیث - 785 351
حدیث - 786 351
حدیث - 787 351
حدیث - 788 352
حدیث - 789 352
حدیث - 790 353
حدیث - 791 353
حدیث - 792 354
حدیث - 793 354
حدیث - 794 355
حدیث - 795 355
حدیث - 796 355
حدیث - 797 356

حديث - 798 357
حديث - 799 357
حديث - 800 357
حديث - 801 358
حديث - 802 358
حديث - 803 359
حديث - 804 359
حديث - 805 359
حديث - 807 360
حديث - 808 361
حديث - 809 361
حديث - 810 362
حديث - 811 362
حديث - 812 363
حديث - 813 363
حديث - 814 364
حديث - 815 364
حديث - 816 365
حديث - 817 365
حديث - 818 366
حديث - 819 366
حديث - 820 366
حديث - 821 368
حديث - 822 369

حدیث - 823 369
حدیث - 824 369
حدیث - 825 370
حدیث - 826 370
حدیث - 827 371
حدیث - 828 371
حدیث - 829 372
حدیث - 830 372
حدیث - 831 373
حدیث - 832 373
حدیث - 833 374
حدیث - 834 375
حدیث - 835 376
حدیث - 836 376
حدیث - 837 377
حدیث - 838 377
حدیث - 839 378
حدیث - 840 378
حدیث - 841 379
حدیث - 842 379
حدیث - 843 380
حدیث - 844 380
حدیث - 845 381
حدیث - 846 381

حدیث - 847 382
حدیث - 848 382
حدیث - 849 383
حدیث - 850 383
حدیث - 851 384
حدیث - 852 385
حدیث - 853 385
حدیث - 854 386
حدیث - 855 386
حدیث - 856 386
حدیث - 857 387
حدیث - 858 387
حدیث - 859 388
حدیث - 860 388
حدیث - 861 389
حدیث - 862 390
حدیث - 863 390
حدیث - 864 391
حدیث - 865 391
حدیث - 866 392
حدیث - 867 392
حدیث - 868 393
حدیث - 869 393
حدیث - 870 393

حدیث - 871 394
حدیث - 872 394
حدیث - 873 394
حدیث - 874 395
حدیث - 875 395
حدیث - 876 395
حدیث - 877 396
حدیث - 878 396
حدیث - 879 397
حدیث - 880 397
حدیث - 881 397
حدیث - 882 398
حدیث - 883 398
حدیث - 884 399
حدیث - 885 399
حدیث - 886 400
حدیث - 887 400
حدیث - 888 401
حدیث - 889 401
حدیث - 890 401
حدیث - 891 402
حدیث - 892 402
حدیث - 893 403
حدیث - 894 403

حديث - 895 403
حديث - 896 404
حديث - 897 404
حديث - 898 404
حديث - 899 405
حديث - 900 405
حديث - 902 406
حديث - 903 406
حديث - 904 407
حديث - 905 407
حديث - 906 408
حديث - 907 408
حديث - 908 408
حديث - 909 409
حديث - 910 409
حديث - 911 409
حديث - 912 410
حديث - 913 410
حديث - 914 411
حديث - 915 411
حديث - 916 412
حديث - 917 412
حديث - 918 413
حديث - 919 413

حدیث - 920 414
حدیث - 921 414
حدیث - 922 414
حدیث - 923 415
حدیث - 924 415
حدیث - 925 415
حدیث - 926 416
حدیث - 927 416
حدیث - 928 416
حدیث - 929 417
حدیث - 930 417
حدیث - 931 418
حدیث - 932 418
حدیث - 933 418
حدیث - 934 419
حدیث - 935 419
حدیث - 936 419
حدیث - 937 420
حدیث - 938 420
حدیث - 939 421
حدیث - 940 421
حدیث - 941 422
حدیث - 942 422
حدیث - 943 422

حدیث - 944 423
حدیث - 945 423
حدیث - 946 424
حدیث - 947 424
حدیث - 948 425
حدیث - 949 425
حدیث - 950 426
حدیث - 951 426
حدیث - 952 427
حدیث - 953 427
حدیث - 954 427
حدیث - 955 428
حدیث - 956 428
حدیث - 957 429
حدیث - 958 429
حدیث - 959 429
حدیث - 960 430
حدیث - 961 430
حدیث - 962 431
حدیث - 963 431
حدیث - 964 432
حدیث - 965 432
حدیث - 966 432
حدیث - 967 433

حديث - 968 433
حديث - 969 434
حديث - 970 434
حديث - 971 434
حديث - 972 435
حديث - 973 436
حديث - 974 436
حديث - 975 437
حديث - 976 437
حديث - 977 437
حديث - 978 438
حديث - 979 438
حديث - 980 438
حديث - 981 439
حديث - 982 439
حديث - 983 439
حديث - 984 440
حديث - 985 440
حديث - 986 441
حديث - 987 441
حديث - 988 442
حديث - 989 442
حديث - 990 442
حديث - 991 443

حدیث - 992 443
حدیث - 993 444
حدیث - 994 444
حدیث - 995 444
حدیث - 996 445
حدیث - 997 445
حدیث - 998 445
حدیث - 999 446
حدیث - 1000 446
حدیث - 1001 446
حدیث - 1002 447
حدیث - 1003 447
حدیث - 1004 448
حدیث - 1005 448
حدیث - 1006 449
حدیث - 1007 449
حدیث - 1008 449
حدیث - 1009 450
حدیث - 1010 450
حدیث - 1011 451
حدیث - 1012 451
حدیث - 1013 452
حدیث - 1014 452
حدیث - 1015 453

حدیث - 1016 453
حدیث - 1017 453
حدیث - 1018 454
حدیث - 1019 454
حدیث - 1020 455
حدیث - 1021 456
حدیث - 1022 456
حدیث - 1023 457
حدیث - 1024 457
حدیث - 1025 458
حدیث - 1026 458
حدیث - 1027 459
حدیث - 1028 459
حدیث - 1029 459
حدیث - 1030 460
حدیث - 1031 460
حدیث - 1032 461
حدیث - 1033 461
حدیث - 1034 462
حدیث - 1035 462
حدیث - 1036 463
حدیث - 1037 463
حدیث - 1038 463
حدیث - 1039 464

حدیث - 1040 464
حدیث - 1041 465
حدیث - 1042 465
حدیث - 1043 466
حدیث - 1044 466
حدیث - 1045 467
حدیث - 1046 467
حدیث - 1047 468
حدیث - 1048 468
حدیث - 1049 469
حدیث - 1050 469
حدیث - 1051 469
حدیث - 1052 470
حدیث - 1053 470
حدیث - 1054 471
حدیث - 1055 471
حدیث - 1056 472
حدیث - 1057 472
حدیث - 1058 473
حدیث - 1059 473
حدیث - 1060 473
حدیث - 1061 474
حدیث - 1062 474
حدیث - 1063 474

حديث - 1064 475
حديث - 1065 475
حديث - 1066 475
حديث - 1067 476
حديث - 1068 476
حديث - 1069 477
حديث - 1070 477
حديث - 1071 477
حديث - 1072 478
حديث - 1073 478
حديث - 1074 478
حديث - 1075 479
حديث - 1076 479
حديث - 1077 479
حديث - 1078 480
حديث - 1079 480
حديث - 1080 481
حديث - 1081 481
حديث - 1082 482
حديث - 1083 482
حديث - 1084 483
حديث - 1085 483
حديث - 1086 484
حديث - 1087 484

حدیث - 1088 485
حدیث - 1089 485
حدیث - 1090 486
حدیث - 1091 486
حدیث - 1092 487
حدیث - 1093 487
حدیث - 1094 488
حدیث - 1095 488
حدیث - 1096 488
حدیث - 1097 489
حدیث - 1098 489
حدیث - 1099 490
حدیث - 1100 490
حدیث - 1101 490
حدیث - 1102 491
حدیث - 1103 491
حدیث - 1105 492
حدیث - 1106 493
حدیث - 1107 493
حدیث - 1108 493
حدیث - 1109 494
حدیث - 1110 494
حدیث - 1111 494
حدیث - 1112 495

حدیث - 1113 495
حدیث - 1114 496
حدیث - 1115 496
حدیث - 1116 497
حدیث - 1117 497
حدیث - 1118 498
حدیث - 1119 498
حدیث - 1120 498
حدیث - 1121 499
حدیث - 1122 499
حدیث - 1123 500
حدیث - 1124 500
حدیث - 1125 501
حدیث - 1126 501
حدیث - 1127 501
حدیث - 1128 502
حدیث - 1129 502
حدیث - 1130 503
حدیث - 1131 503
حدیث - 1132 504
حدیث - 1133 504
حدیث - 1134 504
حدیث - 1135 505
حدیث - 1136 505

حديث - 1137 506
حديث - 1138 506
حديث - 1139 507
حديث - 1140 507
حديث - 1141 507
حديث - 1142 508
حديث - 1143 508
حديث - 1144 509
حديث - 1145 509
حديث - 1146 510
حديث - 1147 510
حديث - 1148 511
حديث - 1149 511
حديث - 1150 512
حديث - 1151 512
حديث - 1152 512
حديث - 1153 513
حديث - 1154 513
حديث - 1155 513
حديث - 1156 514
حديث - 1157 514
حديث - 1158 514
حديث - 1159 515
حديث - 1160 515

حدیث - 1161 515
حدیث - 1162 516
حدیث - 1166 517
حدیث - 1167 518
حدیث - 1168 518
حدیث - 1169 519
حدیث - 1170 519
حدیث - 1171 519
حدیث - 1172 520
حدیث - 1173 520
حدیث - 1174 521
حدیث - 1175 521
حدیث - 1176 521
حدیث - 1177 522
حدیث - 1178 522
حدیث - 1179 523
حدیث - 1180 523
حدیث - 1181 523
حدیث - 1182 524
حدیث - 1183 524
حدیث - 1184 524
حدیث - 1185 525
حدیث - 1186 525
حدیث - 1187 526

حديث - 1188 526
حديث - 1189 527
حديث - 1190 527
حديث - 1191 528
حديث - 1192 528
حديث - 1193 529
حديث - 1194 529
حديث - 1195 530
حديث - 1196 530
حديث - 1197 530
حديث - 1198 531
حديث - 1199 531
حديث - 1200 531
حديث - 1201 532
حديث - 1202 532
حديث - 1203 533
حديث - 1204 533
حديث - 1205 534
حديث - 1206 534
حديث - 1207 535
حديث - 1208 535
حديث - 1209 535
حديث - 1210 536
حديث - 1211 536

حدیث - 1212 536
حدیث - 1213 537
حدیث - 1215 537
حدیث - 1216 538
حدیث - 1217 538
حدیث - 1219 539
حدیث - 1220 540
حدیث - 1221 540
حدیث - 1222 540
حدیث - 1223 541
حدیث - 1224 541
حدیث - 1225 542
حدیث - 1226 542
حدیث - 1227 543
حدیث - 1228 543
حدیث - 1229 543
حدیث - 1230 544
حدیث - 1231 544
حدیث - 1232 544
حدیث - 1233 545
حدیث - 1234 545
حدیث - 1235 545
حدیث - 1236 546
حدیث - 1237 546

حدیث - 1238 546
حدیث - 1239 547
حدیث - 1240 547
حدیث - 1241 548
حدیث - 1242 548
حدیث - 1243 549
حدیث - 1244 549
حدیث - 1245 550
حدیث - 1246 550
حدیث - 1247 551
حدیث - 1248 551
حدیث - 1249 552
حدیث - 1250 552
حدیث - 1251 553
حدیث - 1252 553
حدیث - 1253 553
حدیث - 1254 554
حدیث - 1255 554
حدیث - 1256 554
حدیث - 1257 555
حدیث - 1258 555
حدیث - 1259 555
حدیث - 1260 556
حدیث - 1261 556

حدیث - 1262 557
حدیث - 1263 557
حدیث - 1264 557
حدیث - 1265 558
حدیث - 1266 558
حدیث - 1267 558
حدیث - 1268 559
حدیث - 1269 559
حدیث - 1270 559
حدیث - 1271 560
حدیث - 1272 560
حدیث - 1273 561
حدیث - 1274 561
حدیث - 1275 561
حدیث - 1276 562
حدیث - 1277 562
حدیث - 1278 562
حدیث - 1279 563
حدیث - 1280 563
حدیث - 1281 564
حدیث - 1282 564
حدیث - 1283 564
حدیث - 1284 565
حدیث - 1285 565

روزه..... 566
حدیث - 1..... 566
حدیث - 2..... 566
حدیث - 3..... 567
حدیث - 4..... 567
حدیث - 5..... 568
حدیث - 6..... 568
حدیث - 7..... 569
حدیث - 8..... 569
حدیث - 9..... 569
حدیث - 10..... 570
حدیث - 11..... 570
حدیث - 12..... 570
حدیث - 13..... 571
حدیث - 14..... 571
حدیث - 15..... 572
حدیث - 16..... 572
حدیث - 17..... 572
حدیث - 18..... 573
حدیث - 19..... 573
حدیث - 20..... 574
حدیث - 21..... 574
حدیث - 22..... 575
حدیث - 23..... 575

حدیث - 24 576
حدیث - 25 576
حدیث - 26 577
حدیث - 27 577
حدیث - 28 577
حدیث - 29 578
حدیث - 30 578
حدیث - 31 578
حدیث - 32 579
حدیث - 33 579
حدیث - 34 579
حدیث - 35 580
حدیث - 36 580
حدیث - 37 580
حدیث - 38 581
حدیث - 39 581
حدیث - 40 582
حدیث - 41 582
حدیث - 42 583
حدیث - 43 583
حدیث - 44 584
حدیث - 45 584
حدیث - 46 584
حدیث - 47 585

حدیث - 48 585
حدیث - 49 586
حدیث - 50 586
حدیث - 51 587
حدیث - 52 587
حدیث - 53 587
حدیث - 54 588
حدیث - 55 588
حدیث - 56 588
حدیث - 57 589
حدیث - 58 589
حدیث - 59 589
حدیث - 60 590
حدیث - 61 590
حدیث - 62 590
حدیث - 63 591
حدیث - 64 591
حدیث - 65 591
حدیث - 66 592
حدیث - 67 592
حدیث - 68 592
حدیث - 69 593
حدیث - 70 593
حدیث - 71 593

حدیث - 72 594
حدیث - 73 594
حدیث - 74 594
حج 595
حدیث - 1 595
حدیث - 2 595
حدیث - 3 596
حدیث - 4 596
حدیث - 5 596
حدیث - 6 597
حدیث - 7 597
حدیث - 8 597
حدیث - 9 598
حدیث - 10 598
حدیث - 11 599
حدیث - 12 599
حدیث - 13 599
حدیث - 14 600
حدیث - 15 600
حدیث - 16 600
حدیث - 17 601
حدیث - 18 601
حدیث - 19 602
حدیث - 20 602

حدیث - 21 602
حدیث - 22 603
حدیث - 23 603
حدیث - 24 604
حدیث - 25 604
حدیث - 26 604
حدیث - 27 605
زکات 606
حدیث - 1 606
حدیث - 2 606
حدیث - 3 607
حدیث - 5 608
حدیث - 6 608
حدیث - 7 608
حدیث - 8 609
حدیث - 9 609
حدیث - 10 610
حدیث - 11 610
حدیث - 12 610
حدیث - 13 611
حدیث - 14 611
حدیث - 15 611
حدیث - 16 612
حدیث - 17 612

حدیث - 18 612
حدیث - 19 613
حدیث - 20 613
حدیث - 21 613
حدیث - 22 614
حدیث - 23 614
حدیث - 24 614
حدیث - 25 615
حدیث - 26 615
حدیث - 27 615
حدیث - 28 616
حدیث - 29 616
حدیث - 30 617
حدیث - 31 617
حدیث - 32 618
حدیث - 33 618
حدیث - 34 619
حدیث - 35 619
حدیث - 36 619
حدیث - 37 620
حدیث - 38 620
حدیث - 39 621
حدیث - 40 621
حدیث - 41 621

حدیث - 42 622
حدیث - 43 622
حدیث - 44 622
حدیث - 45 623
حدیث - 46 623
حدیث - 47 624
حدیث - 48 624
حدیث - 49 624
حدیث - 50 625
حدیث - 51 625
حدیث - 52 626
حدیث - 53 626
حدیث - 54 626
حدیث - 55 627
حدیث - 56 627
حدیث - 57 628
حدیث - 58 628
حدیث - 59 629
حدیث - 60 629
حدیث - 61 629
حدیث - 62 630
حدیث - 63 630
حدیث - 64 630
حدیث - 65 631

حدیث - 66 631
حدیث - 67 632
حدیث - 68 632
حدیث - 69 632
حدیث - 70 633
حدیث - 71 633
حدیث - 72 634
حدیث - 73 634
حدیث - 74 635
حدیث - 75 635
حدیث - 76 635
ذکر، عبادت و بندگی 636
حدیث - 1 636
حدیث - 2 636
حدیث - 3 636
حدیث - 4 637
حدیث - 5 637
حدیث - 6 638
حدیث - 7 638
حدیث - 8 639
حدیث - 9 639
حدیث - 10 640
حدیث - 11 640
حدیث - 12 641

حديث - 13 641
حديث - 14 642
حديث - 15 642
حديث - 16 642
حديث - 17 643
حديث - 18 643
حديث - 19 644
حديث - 20 645
حديث - 21 645
حديث - 22 646
حديث - 23 646
حديث - 24 647
حديث - 25 647
حديث - 26 647
حديث - 27 648
حديث - 28 648
حديث - 29 649
حديث - 30 649
حديث - 31 649
حديث - 32 650
حديث - 33 650
حديث - 34 650
حديث - 35 650
حديث - 36 651

حدیث - 37 651
حدیث - 38 651
حدیث - 39 652
حدیث - 40 652
حدیث - 41 652
حدیث - 42 653
حدیث - 43 653
حدیث - 44 653
حدیث - 45 654
حدیث - 46 654
حدیث - 47 654
حدیث - 48 655
حدیث - 49 655
حدیث - 50 656
حدیث - 51 656
حدیث - 52 657
حدیث - 53 657
حدیث - 54 657
حدیث - 55 658
حدیث - 56 658
حدیث - 57 659
حدیث - 58 659
حدیث - 59 660
حدیث - 60 660

حديث - 61 660
حديث - 62 661
حديث - 63 661
حديث - 64 662
حديث - 65 662
حديث - 66 662
حديث - 67 663
حديث - 68 663
حديث - 69 664
حديث - 70 664
حديث - 71 664
حديث - 72 665
حديث - 73 665
حديث - 74 665
حديث - 75 666
حديث - 76 666
حديث - 77 667
حديث - 78 667
حديث - 79 668
حديث - 80 668
حديث - 81 669
حديث - 82 669
حديث - 83 669
حديث - 85 670

حدیث - 86 670
حدیث - 87 671
حدیث - 88 671
حدیث - 89 671
حدیث - 90 672
حدیث - 91 672
حدیث - 92 672
حدیث - 93 673
حدیث - 94 673
حدیث - 95 673
حدیث - 96 674
حدیث - 97 674
حدیث - 98 674
حدیث - 99 675
حدیث - 100 675
حدیث - 101 675
حدیث - 102 675
حدیث - 103 676
حدیث - 104 676
حدیث - 105 677
حدیث - 106 677
حدیث - 107 677
حدیث - 108 678
حدیث - 109 678

حدیث - 110 678
حدیث - 111 679
حدیث - 112 679
حدیث - 113 680
حدیث - 114 680
حدیث - 115 680
حدیث - 116 681
حدیث - 117 681
حدیث - 118 681
حدیث - 119 682
حدیث - 120 682
حدیث - 121 682
حدیث - 122 683
حدیث - 123 683
حدیث - 124 684
حدیث - 125 684
حدیث - 126 684
حدیث - 127 685
حدیث - 128 685
حدیث - 129 685
حدیث - 130 686
حدیث - 131 686
حدیث - 132 687
حدیث - 133 687

حديث - 134 687
حديث - 135 688
حديث - 136 688
حديث - 137 688
حديث - 138 689
حديث - 139 689
حديث - 140 689
حديث - 141 690
حديث - 142 690
حديث - 143 690
حديث - 144 691
حديث - 145 691
حديث - 146 692
حديث - 147 692
حديث - 148 693
حديث - 149 693
حديث - 150 693
حديث - 151 694
حديث - 152 694
حديث - 153 694
حديث - 154 695
حديث - 155 695
حديث - 156 695
حديث - 157 696

حدیث - 158 696
حدیث - 159 697
حدیث - 160 698
حدیث - 161 698
حدیث - 162 698
حدیث - 163 699
حدیث - 164 699
حدیث - 165 700
حدیث - 166 700
حدیث - 167 700
حدیث - 168 701
حدیث - 169 701
حدیث - 170 701
حدیث - 171 702
حدیث - 172 702
حدیث - 173 702
حدیث - 174 703
حدیث - 175 703
حدیث - 176 703
حدیث - 177 704
حدیث - 178 704
حدیث - 179 705
حدیث - 180 705
حدیث - 181 705

حدیث - 182 706
حدیث - 183 706
حدیث - 184 707
حدیث - 185 707
حدیث - 186 707
حدیث - 187 708
حدیث - 188 708
حدیث - 189 709
حدیث - 190 709
حدیث - 191 710
حدیث - 192 710
حدیث - 193 711
حدیث - 194 712
حدیث - 195 712
حدیث - 196 713
حدیث - 197 713
حدیث - 198 714
حدیث - 199 714
حدیث - 200 714
حدیث - 201 715
حدیث - 202 715
حدیث - 203 715
حدیث - 204 716
حدیث - 205 716

حدیث - 206 717
حدیث - 207 717
حدیث - 208 717
حدیث - 209 718
حدیث - 210 718
حدیث - 211 718
حدیث - 212 719
حدیث - 213 719
حدیث - 214 719
حدیث - 215 720
حدیث - 216 720
حدیث - 217 721
حدیث - 218 721
حدیث - 219 721
حدیث - 220 722
حدیث - 221 722
حدیث - 222 722
حدیث - 223 723
حدیث - 224 723
حدیث - 225 723
حدیث - 226 724
حدیث - 227 724
حدیث - 228 724
حدیث - 229 725

حدیث - 230 725
حدیث - 231 725
حدیث - 232 726
حدیث - 233 726
حدیث - 234 726
حدیث - 235 727
حدیث - 236 728
حدیث - 237 728
حدیث - 238 728
حدیث - 239 729
حدیث - 240 729
حدیث - 241 729
حدیث - 242 730
حدیث - 243 730
حدیث - 244 730
حدیث - 245 731
حدیث - 246 731
حدیث - 247 731
حدیث - 248 732
حدیث - 249 732
حدیث - 250 732
حدیث - 251 733
حدیث - 252 733
حدیث - 253 733

حدیث - 254 734
حدیث - 255 734
حدیث - 256 734
حدیث - 257 735
حدیث - 258 735
حدیث - 259 735
حدیث - 260 736
حدیث - 261 736
حدیث - 262 737
حدیث - 263 737
حدیث - 264 738
حدیث - 265 738
حدیث - 266 739
حدیث - 267 739
حدیث - 268 740
حدیث - 269 740
حدیث - 270 741
حدیث - 271 741
حدیث - 272 741
حدیث - 273 742
حدیث - 274 742
حدیث - 275 743
حدیث - 276 743
حدیث - 277 744

حدیث - 279 745
حدیث - 280 745
حدیث - 281 746
حدیث - 282 746
حدیث - 283 747
حدیث - 284 747
حدیث - 285 748
حدیث - 286 748
حدیث - 287 749
حدیث - 288 749
حدیث - 289 750
حدیث - 290 750
حدیث - 291 751
حدیث - 292 751
حدیث - 293 752
حدیث - 294 752
حدیث - 295 752
حدیث - 296 753
حدیث - 297 753
حدیث - 298 753
حدیث - 299 754
حدیث - 300 754
حدیث - 301 754
حدیث - 302 755

حدیث - 303 755
حدیث - 304 755
حدیث - 305 756
حدیث - 306 756
حدیث - 307 756
حدیث - 308 757
حدیث - 309 757
حدیث - 310 757
حدیث - 311 758
حدیث - 312 758
حدیث - 313 758
حدیث - 314 759
حدیث - 315 759
حدیث - 316 759
حدیث - 317 760
حدیث - 318 760
حدیث - 319 760
حدیث - 320 761
حدیث - 321 761
حدیث - 322 761
حدیث - 323 762
حدیث - 324 762
حدیث - 325 762
حدیث - 326 763

حدیث - 327 763
حدیث - 328 764
حدیث - 329 764
حدیث - 330 765
حدیث - 331 765
حدیث - 332 766
حدیث - 333 766
حدیث - 334 767
حدیث - 335 767
حدیث - 336 767
حدیث - 337 768
حدیث - 338 768
حدیث - 339 769
حدیث - 340 769
حدیث - 341 770
حدیث - 342 770
حدیث - 343 771
حدیث - 344 771
حدیث - 345 772
حدیث - 346 772
حدیث - 347 773
حدیث - 348 773
حدیث - 349 774
حدیث - 350 774

حديث - 351 775
حديث - 352 775
حديث - 353 775
حديث - 354 776
حديث - 355 776
حديث - 356 776
حديث - 357 777
حديث - 358 777
حديث - 359 778
حديث - 360 778
حديث - 361 778
حديث - 362 779
حديث - 363 779
حديث - 364 780
حديث - 365 780
حديث - 366 781
حديث - 367 781
حديث - 368 781
حديث - 369 782
حديث - 370 782
حديث - 371 783
حديث - 372 783
حديث - 373 783
حديث - 374 784

حدیث - 375 784
حدیث - 376 785
حدیث - 377 785
حدیث - 378 785
حدیث - 379 786
حدیث - 380 786
حدیث - 381 787
حدیث - 382 787
حدیث - 383 788
حدیث - 384 788
حدیث - 385 788
حدیث - 386 789
حدیث - 387 789
حدیث - 388 790
حدیث - 389 790
حدیث - 390 791
حدیث - 391 791
حدیث - 392 791
حدیث - 394 792
حدیث - 395 792
حدیث - 396 793
حدیث - 397 793
حدیث - 398 794
حدیث - 399 794

حدیث - 400 794
حدیث - 401 795
حدیث - 402 795
حدیث - 403 795
حدیث - 404 796
حدیث - 405 796
حدیث - 406 796
حدیث - 407 797
حدیث - 408 797
حدیث - 409 797
حدیث - 410 798
حدیث - 411 798
حدیث - 412 798
حدیث - 413 799
حدیث - 414 799
حدیث - 415 800
حدیث - 416 800
حدیث - 417 801
حدیث - 418 801
حدیث - 419 801
حدیث - 420 802
حدیث - 421 802
حدیث - 422 802
حدیث - 423 803

حدیث - 424 803
حدیث - 425 803
حدیث - 426 804
حدیث - 427 804
حدیث - 428 804
حدیث - 429 805
حدیث - 430 805
حدیث - 431 806
حدیث - 432 806
حدیث - 433 806
حدیث - 434 807
حدیث - 435 807
حدیث - 436 807
حدیث - 437 808
حدیث - 438 808
حدیث - 439 808
حدیث - 440 809
حدیث - 441 809
حدیث - 442 810
حدیث - 443 810
حدیث - 444 811
حدیث - 445 811
حدیث - 446 811
حدیث - 447 812

حدیث - 448 812
حدیث - 449 812
حدیث - 450 813
حدیث - 451 813
حدیث - 453 813
حدیث - 454 814
حدیث - 455 814
حدیث - 456 814
حدیث - 457 815
حدیث - 458 815
حدیث - 459 815
حدیث - 460 816
حدیث - 461 816
حدیث - 462 816
حدیث - 463 817
حدیث - 464 817
حدیث - 465 818
حدیث - 466 818
حدیث - 467 819
حدیث - 468 819
حدیث - 469 819
حدیث - 470 820
حدیث - 471 820
حدیث - 472 820

حدیث - 473 821
حدیث - 474 821
حدیث - 475 822
حدیث - 476 822
حدیث - 477 822
حدیث - 478 823
حدیث - 479 823
حدیث - 480 823
حدیث - 481 824
حدیث - 482 824
حدیث - 483 825
حدیث - 484 826
حدیث - 485 826
حدیث - 486 827
حدیث - 487 827
حدیث - 488 827
حدیث - 489 828
حدیث - 490 828
حدیث - 491 828
حدیث - 492 829
حدیث - 493 829
حدیث - 494 830
حدیث - 495 830
حدیث - 496 830

حديث - 497 831
حديث - 498 831
حديث - 499 831
حديث - 500 832
حديث - 501 832
حديث - 502 832
حديث - 503 833
حديث - 504 833
حديث - 505 833
حديث - 506 834
حديث - 507 834
حديث - 508 834
حديث - 509 835
حديث - 510 835
حديث - 511 836
حديث - 512 836
حديث - 513 837
حديث - 514 837
حديث - 515 837
حديث - 516 838
حديث - 517 838
حديث - 518 838
حديث - 519 839
حديث - 520 839

حدیث - 521 839
حدیث - 522 840
حدیث - 523 840
حدیث - 524 840
حدیث - 525 841
حدیث - 526 841
حدیث - 527 841
حدیث - 528 842
حدیث - 529 842
حدیث - 530 842
حدیث - 531 843
حدیث - 532 843
حدیث - 533 844
حدیث - 534 844
حدیث - 535 845
حدیث - 536 845
حدیث - 537 845
حدیث - 538 846
حدیث - 539 846
حدیث - 540 846
حدیث - 541 847
حدیث - 542 847
حدیث - 543 848
حدیث - 544 848

حدیث - 545 848
حدیث - 546 849
حدیث - 547 849
حدیث - 548 849
حدیث - 549 850
حدیث - 550 850
حدیث - 551 851
حدیث - 552 851
حدیث - 553 852
حدیث - 554 852
حدیث - 555 853
حدیث - 556 853
حدیث - 557 853
حدیث - 558 854
حدیث - 559 854
حدیث - 560 854
حدیث - 561 855
حدیث - 562 855
حدیث - 563 855
حدیث - 564 856
حدیث - 565 856
حدیث - 566 857
حدیث - 567 857
حدیث - 569 858

حدیث - 570 859
حدیث - 571 859
حدیث - 572 860
حدیث - 573 860
حدیث - 574 860
حدیث - 575 861
حدیث - 576 861
حدیث - 577 861
حدیث - 578 862
حدیث - 579 862
حدیث - 580 862
حدیث - 581 863
حدیث - 582 863
حدیث - 583 864
حدیث - 584 864
حدیث - 585 864
حدیث - 586 865
حدیث - 587 865
حدیث - 588 865
حدیث - 589 866
حدیث - 590 866
حدیث - 591 866
حدیث - 592 867
حدیث - 593 867

حدیث - 594 867
حدیث - 595 868
حدیث - 596 868
حدیث - 597 868
حدیث - 598 869
حدیث - 599 869
حدیث - 600 869
حدیث - 601 870
حدیث - 602 870
حدیث - 603 870
حدیث - 604 871
حدیث - 605 871
حدیث - 606 871
حدیث - 607 872
حدیث - 608 872
حدیث - 609 872
حدیث - 610 873
حدیث - 611 873
حدیث - 612 873
حدیث - 613 874
حدیث - 614 874
دعا، نیایش و زیارت 875
حدیث - 1 875
حدیث - 2 875

حدیث - 3 876
حدیث - 4 876
حدیث - 5 876
حدیث - 6 877
حدیث - 7 877
حدیث - 8 877
حدیث - 9 878
حدیث - 10 878
حدیث - 11 879
حدیث - 12 879
حدیث - 14 880
حدیث - 15 881
حدیث - 16 881
حدیث - 17 882
حدیث - 18 882
حدیث - 19 883
حدیث - 20 883
حدیث - 21 883
حدیث - 22 884
حدیث - 23 885
حدیث - 24 886
حدیث - 25 886
حدیث - 26 887
حدیث - 27 887

حدیث - 28 888
حدیث - 29 888
حدیث - 30 888
حدیث - 32 889
حدیث - 33 889
حدیث - 34 890
حدیث - 35 890
حدیث - 36 891
حدیث - 37 891
حدیث - 38 892
حدیث - 39 892
حدیث - 40 892
حدیث - 41 893
حدیث - 42 893
حدیث - 43 893
حدیث - 44 894
حدیث - 45 894
حدیث - 46 894
حدیث - 47 895
حدیث - 48 895
حدیث - 49 895
حدیث - 50 896
حدیث - 51 896
حدیث - 52 896

حدیث - 53 897
حدیث - 54 897
حدیث - 55 897
حدیث - 56 898
حدیث - 57 898
حدیث - 58 899
حدیث - 59 899
حدیث - 60 899
حدیث - 61 900
حدیث - 62 900
حدیث - 63 900
حدیث - 64 901
حدیث - 65 901
حدیث - 66 902
حدیث - 67 902
حدیث - 68 903
حدیث - 69 903
حدیث - 70 904
حدیث - 71 904
حدیث - 72 905
حدیث - 73 905
حدیث - 74 905
حدیث - 75 906
حدیث - 76 906

حدیث - 77 907
حدیث - 78 907
حدیث - 79 908
حدیث - 80 908
حدیث - 81 908
حدیث - 82 909
حدیث - 83 909
حدیث - 84 910
حدیث - 85 910
حدیث - 86 911
حدیث - 87 911
حدیث - 88 911
حدیث - 89 912
حدیث - 90 912
حدیث - 91 913
حدیث - 92 913
حدیث - 93 913
حدیث - 94 914
حدیث - 95 914
حدیث - 96 915
حدیث - 97 915
حدیث - 98 916
حدیث - 99 916
حدیث - 100 916

حديث - 101 917
حديث - 102 917
حديث - 103 918
حديث - 104 918
حديث - 105 919
حديث - 106 920
حديث - 107 920
حديث - 108 921
حديث - 109 921
حديث - 110 921
حديث - 111 922
حديث - 112 922
حديث - 113 922
حديث - 114 923
حديث - 115 923
حديث - 116 923
حديث - 117 924
حديث - 118 924
حديث - 119 925
حديث - 120 925
حديث - 121 925
حديث - 122 926
حديث - 123 926
حديث - 124 927

حدیث - 125 927
حدیث - 126 928
حدیث - 127 928
حدیث - 128 928
حدیث - 129 929
حدیث - 130 929
حدیث - 131 930
حدیث - 132 930
حدیث - 133 931
حدیث - 134 931
حدیث - 135 932
حدیث - 136 932
حدیث - 137 932
حدیث - 138 933
حدیث - 139 933
حدیث - 140 934
حدیث - 141 934
حدیث - 142 935
حدیث - 143 935
حدیث - 144 935
حدیث - 145 936
حدیث - 146 936
حدیث - 147 936
حدیث - 148 937

حديث - 149 937
حديث - 150 937
حديث - 151 938
حديث - 152 938
حديث - 153 939
حديث - 154 939
حديث - 155 940
حديث - 156 940
حديث - 157 941
حديث - 158 941
حديث - 159 942
حديث - 160 942
حديث - 161 943
حديث - 162 943
حديث - 163 943
حديث - 164 944
حديث - 165 944
حديث - 166 945
حديث - 167 945
حديث - 168 945
حديث - 169 946
حديث - 170 946
حديث - 171 946
حديث - 172 947

حدیث - 173 947
حدیث - 174 947
حدیث - 175 948
حدیث - 176 948
حدیث - 177 949
حدیث - 178 949
حدیث - 179 950
حدیث - 180 950
حدیث - 181 950
حدیث - 182 951
حدیث - 183 951
حدیث - 184 952
حدیث - 185 952
حدیث - 186 953
حدیث - 187 953
حدیث - 188 954
حدیث - 189 954
حدیث - 190 955
حدیث - 191 955
حدیث - 192 956
حدیث - 193 956
حدیث - 194 957
حدیث - 195 957
حدیث - 196 958

حديث - 197 958
حديث - 198 959
حديث - 199 959
حديث - 200 959
حديث - 201 960
حديث - 202 960
حديث - 203 961
حديث - 204 961
حديث - 205 961
حديث - 206 962
حديث - 207 962
حديث - 208 962
حديث - 209 963
حديث - 210 963
حديث - 211 963
حديث - 212 963
حديث - 213 964
حديث - 214 964
حديث - 215 964
حديث - 216 965
حديث - 217 965
حديث - 218 965
حديث - 219 966
حديث - 220 966

حدیث - 221 966
حدیث - 222 967
حدیث - 223 967
حدیث - 224 968
حدیث - 225 968
حدیث - 226 969
حدیث - 227 969
حدیث - 228 969
حدیث - 229 970
حدیث - 230 970
حدیث - 231 970
حدیث - 232 971
حدیث - 233 971
حدیث - 234 971
حدیث - 235 972
حدیث - 236 972
حدیث - 237 973
حدیث - 238 973
حدیث - 239 973
حدیث - 240 974
حدیث - 241 974
حدیث - 242 975
حدیث - 243 975
حدیث - 244 976

حديث - 245 976
حديث - 246 976
حديث - 247 977
حديث - 248 977
حديث - 249 978
حديث - 250 978
حديث - 251 979
حديث - 252 979
حديث - 253 979
حديث - 254 980
حديث - 255 980
حديث - 256 980
حديث - 258 981
حديث - 259 981
حديث - 260 982
حديث - 261 982
حديث - 262 983
حديث - 263 983
حديث - 264 984
حديث - 265 984
حديث - 266 984
حديث - 267 985
حديث - 268 985
حديث - 269 985

حدیث - 270 986
حدیث - 271 986
حدیث - 272 987
حدیث - 273 987
حدیث - 274 988
حدیث - 275 988
حدیث - 276 988
حدیث - 277 989
حدیث - 279 990
حدیث - 280 990
حدیث - 281 991
حدیث - 282 991
حدیث - 283 992
حدیث - 284 992
حدیث - 285 993
حدیث - 286 993
حدیث - 287 994
حدیث - 288 994
حدیث - 289 994
حدیث - 290 995
حدیث - 291 995
حدیث - 292 996
حدیث - 293 996
حدیث - 294 996

حديث - 295 997
حديث - 296 997
حديث - 297 998
حديث - 298 998
حديث - 299 998
حديث - 300 999
حديث - 302 1000
حديث - 303 1000
حديث - 304 1000
حديث - 305 1001
حديث - 306 1002
حديث - 307 1002
حديث - 308 1003
حديث - 309 1003
حديث - 310 1004
حديث - 311 1004
حديث - 312 1004
حديث - 313 1005
حديث - 314 1005
حديث - 315 1006
حديث - 316 1006
حديث - 317 1007
حديث - 318 1007
حديث - 319 1008

حدیث - 320 1008
حدیث - 321 1008
حدیث - 322 1009
حدیث - 323 1009
حدیث - 324 1009
حدیث - 325 1010
حدیث - 326 1010
حدیث - 327 1010
حدیث - 328 1011
حدیث - 329 1011
حدیث - 330 1012
حدیث - 331 1012
حدیث - 332 1013
حدیث - 333 1013
حدیث - 334 1014
حدیث - 335 1014
حدیث - 336 1015
حدیث - 337 1015
حدیث - 338 1016
حدیث - 339 1016
حدیث - 340 1017
حدیث - 341 1017
حدیث - 342 1018
حدیث - 343 1018

حدیث - 344 1019
حدیث - 345 1019
حدیث - 346 1019
حدیث - 347 1020
حدیث - 348 1020
حدیث - 349 1021
حدیث - 350 1021
حدیث - 351 1021
حدیث - 352 1022
حدیث - 353 1022
حدیث - 354 1022
حدیث - 355 1023
حدیث - 356 1023
حدیث - 357 1023
حدیث - 358 1024
حدیث - 359 1024
حدیث - 360 1024
حدیث - 361 1025
حدیث - 362 1025
حدیث - 363 1026
حدیث - 364 1026
حدیث - 365 1027
حدیث - 366 1027
حدیث - 367 1028

حدیث - 368 1028
حدیث - 369 1028
حدیث - 370 1029
حدیث - 371 1029
حدیث - 372 1029
حدیث - 373 1030
حدیث - 374 1030
حدیث - 375 1030
حدیث - 376 1031
حدیث - 377 1031
امربه معروف و نهی ازمنکر 1032
حدیث - 1 1032
حدیث - 2 1032
حدیث - 3 1033
حدیث - 4 1033
حدیث - 5 1033
حدیث - 6 1034
حدیث - 7 1034
حدیث - 8 1035
حدیث - 9 1035
حدیث - 10 1036
حدیث - 11 1036
حدیث - 12 1037
حدیث - 13 1037

حدیث - 14 1037
حدیث - 15 1038
حدیث - 16 1038
حدیث - 17 1039
حدیث - 18 1039
حدیث - 19 1039
حدیث - 20 1040
حدیث - 22 1040
حدیث - 23 1041
حدیث - 24 1041
حدیث - 25 1041
حدیث - 26 1042
حدیث - 27 1042
حدیث - 28 1042
حدیث - 29 1043
حدیث - 30 1043
حدیث - 31 1043
حدیث - 32 1044
حدیث - 33 1044
حدیث - 34 1045
حدیث - 35 1045
حدیث - 36 1046
حدیث - 37 1046
حدیث - 38 1047

حدیث - 39 1047
حدیث - 40 1048
حدیث - 41 1048
حدیث - 42 1049
حدیث - 43 1049
حدیث - 44 1049
حدیث - 45 1050
حدیث - 46 1050
احکام و فلسفه آن 1051
حدیث - 1 1051
حدیث - 2 1051
حدیث - 3 1052
حدیث - 4 1052
حدیث - 5 1053
حدیث - 6 1053
حدیث - 7 1054
حدیث - 8 1054
حدیث - 9 1055
حدیث - 10 1055
حدیث - 11 1056
حدیث - 12 1056
حدیث - 13 1057
حدیث - 14 1058
حدیث - 15 1058

حدیث - 16 1059
حدیث - 17 1059
حدیث - 18 1060
حدیث - 19 1060
حدیث - 20 1060
حدیث - 21 1061
حدیث - 22 1061
حدیث - 23 1061
حدیث - 24 1062
حدیث - 25 1062
حدیث - 26 1062
حدیث - 27 1063
حدیث - 28 1064
حدیث - 29 1064
حدیث - 30 1065
حدیث - 31 1065
امام علی علیه‌السلام می فرمایند : 1065
حدیث - 33 1066
حدیث - 34 1066
حدیث - 35 1067
حدیث - 36 1067
حدیث - 37 1068
حدیث - 38 1068
حدیث - 39 1069

حدیث - 40 1069
حدیث - 41 1069
حدیث - 42 1070
حدیث - 43 1070
حدیث - 44 1070
حدیث - 45 1071
حدیث - 46 1071
مسجد و اماکن مذهبی 1072
حدیث - 1 1072
حدیث - 2 1072
حدیث - 3 1073
حدیث - 4 1073
حدیث - 5 1073
حدیث - 6 1074
حدیث - 7 1074
حدیث - 8 1075
حدیث - 9 1075
حدیث - 10 1076
حدیث - 11 1076
حدیث - 12 1077
حدیث - 14 1078
حدیث - 15 1078
حدیث - 16 1079
حدیث - 17 1079

حدیث - 18.....1080
حدیث - 19.....1080
حدیث - 20.....1081
حدیث - 21.....1081
حدیث - 22.....1082
حدیث - 23.....1082
حدیث - 24.....1083
حدیث - 25.....1083
حدیث - 26.....1084
حدیث - 27.....1084
حدیث - 28.....1084
حدیث - 29.....1085
حدیث - 30.....1085
حدیث - 31.....1086
حدیث - 32.....1086
حدیث - 33.....1087
حدیث - 34.....1087
حدیث - 35.....1088
حدیث - 36.....1089
حدیث - 37.....1089
حدیث - 38.....1090
حدیث - 39.....1090
حدیث - 40.....1091
حدیث - 41.....1091

حدیث - 42.....1092
حدیث - 43.....1092
حدیث - 44.....1093
حدیث - 45.....1093
حدیث - 46.....1094
حدیث - 47.....1094
حدیث - 48.....1095
حدیث - 49.....1095
حدیث - 50.....1096
حدیث - 51.....1096
حدیث - 52.....1096
حدیث - 53.....1097
حدیث - 54.....1097
حدیث - 55.....1098
حدیث - 56.....1098
حدیث - 57.....1099
حدیث - 58.....1100
حدیث - 59.....1100
حدیث - 60.....1101
حدیث - 61.....1101
حدیث - 62.....1101
حدیث - 63.....1102
حدیث - 64.....1102
حدیث - 65.....1103

حدیث - 66.....1103
حدیث - 67.....1104
حدیث - 68.....1105
حدیث - 69.....1105
حدیث - 70.....1106
حدیث - 71.....1107
حدیث - 72.....1107
حدیث - 73.....1107
حدیث - 74.....1108
حدیث - 75.....1109
حدیث - 76.....1109
حدیث - 77.....1110
حدیث - 78.....1110
حدیث - 79.....1110
حدیث - 80.....1111
حدیث - 81.....1111
حدیث - 82.....1112
حدیث - 83.....1112
حدیث - 84.....1113
حدیث - 85.....1113
حدیث - 86.....1114
حدیث - 87.....1114
حدیث - 88.....1115
حدیث - 89.....1115

حدیث - 90 1116
حدیث - 91 1116
حدیث - 92 1117
حدیث - 93 1117
حدیث - 94 1118
حدیث - 95 1118
حدیث - 96 1119
حدیث - 97 1119
حدیث - 98 1120
حدیث - 99 1120
حدیث - 100 1120
حدیث - 101 1121
حدیث - 102 1121
حدیث - 103 1122
حدیث - 104 1122
حدیث - 105 1123
حدیث - 106 1123
حدیث - 107 1124
حدیث - 108 1124
حدیث - 109 1125
حدیث - 110 1125
حدیث - 111 1126
حدیث - 112 1126
حدیث - 113 1127

حديث - 114 1127
حديث - 115 1128
حديث - 116 1128
حديث - 117 1129
حديث - 118 1129
حديث - 119 1130
حديث - 120 1130
حديث - 121 1131
حديث - 122 1131
حديث - 123 1131
حديث - 124 1132
حديث - 125 1132
حديث - 126 1132
حديث - 127 1133
حديث - 128 1133
حديث - 129 1134
حديث - 130 1134
حديث - 131 1135
حديث - 132 1135
حديث - 133 1135
حديث - 134 1136
حديث - 135 1136
حديث - 136 1136
حديث - 137 1137

حدیث - 138 1137
حدیث - 139 1138
حدیث - 140 1138
حدیث - 141 1138
حدیث - 142 1139
حدیث - 143 1139
حدیث - 144 1140
حدیث - 145 1140
حدیث - 146 1141
حدیث - 147 1141
حدیث - 148 1142
حدیث - 149 1142
حدیث - 150 1142
حدیث - 151 1143
حدیث - 152 1143
حدیث - 153 1144
حدیث - 154 1144
حدیث - 155 1144
حدیث - 156 1145
حدیث - 157 1145
حدیث - 158 1145
حدیث - 159 1146
حدیث - 160 1146
حدیث - 161 1147

حدیث - 162 1147
حدیث - 163 1148
حدیث - 164 1148
حدیث - 165 1148
حدیث - 166 1149
حدیث - 167 1149
حدیث - 168 1150
حدیث - 169 1150
حدیث - 170 1151
حدیث - 171 1151
حدیث - 172 1152
حدیث - 173 1152
حدیث - 174 1153
حدیث - 175 1153
حدیث - 176 1154
حدیث - 177 1154
حدیث - 178 1154
حدیث - 179 1155
حدیث - 180 1155
حدیث - 181 1156
حدیث - 182 1156
حدیث - 183 1157
حدیث - 184 1157
حدیث - 185 1158

حدیث - 186 1158
حدیث - 187 1159
حدیث - 188 1159
حدیث - 189 1159
حدیث - 190 1160
حدیث - 191 1160
حدیث - 192 1161
حدیث - 193 1161
حدیث - 194 1162
حدیث - 195 1162
حدیث - 196 1163
حدیث - 197 1163
حدیث - 198 1163
حدیث - 199 1164
حدیث - 200 1164
حدیث - 201 1165
حدیث - 202 1165
حدیث - 203 1166
حدیث - 204 1166
حدیث - 205 1166
حدیث - 206 1167
حدیث - 207 1167
حدیث - 208 1167
حدیث - 209 1168

حدیث - 210 1168
حدیث - 211 1168
حدیث - 212 1169
حدیث - 213 1169
حدیث - 214 1169
حدیث - 215 1170
حدیث - 216 1171
حدیث - 217 1171
حدیث - 218 1172
حدیث - 219 1172
حدیث - 220 1173
حدیث - 221 1173
حدیث - 222 1174
حدیث - 223 1174
حدیث - 225 1175
حدیث - 226 1175
ایام خاص و اعیاد مذهبی 1176
حدیث - 1 1176
حدیث - 2 1176
حدیث - 3 1177
حدیث - 4 1177
حدیث - 5 1178
حدیث - 6 1178
حدیث - 7 1179

حدیث - 8 1179
حدیث - 9 1180
حدیث - 10 1180
حدیث - 11 1181
حدیث - 12 1182
حدیث - 13 1182
حدیث - 14 1183
حدیث - 15 1183
حدیث - 16 1184
حدیث - 17 1184
حدیث - 18 1185
حدیث - 19 1185
حدیث - 20 1186
حدیث - 21 1186
حدیث - 22 1187
حدیث - 23 1187
حدیث - 24 1187
حدیث - 25 1188
حدیث - 26 1188
حدیث - 27 1188
حدیث - 28 1189
حدیث - 29 1189
حدیث - 30 1189
حدیث - 31 1190

حديث - 32.....1190
حديث - 33.....1190
حديث - 34.....1191
حديث - 35.....1191
حديث - 36.....1192
حديث - 37.....1192
حديث - 38.....1193
حديث - 39.....1193
حديث - 40.....1194
حديث - 41.....1194
حديث - 42.....1195
حديث - 43.....1195
حديث - 44.....1195
حديث - 45.....1196
حديث - 46.....1196
حديث - 47.....1196
حديث - 48.....1197
حديث - 49.....1197
حديث - 50.....1197
حديث - 51.....1198
حديث - 52.....1198
حديث - 53.....1199
حديث - 54.....1199
حديث - 55.....1200

حدیث - 56 1200
حدیث - 57 1201
حدیث - 58 1201
حدیث - 59 1202
حدیث - 60 1202
حدیث - 61 1203
حدیث - 62 1203
حدیث - 63 1204
حدیث - 64 1204
حدیث - 65 1205
حدیث - 66 1205
حدیث - 67 1205
حدیث - 68 1206
حدیث - 69 1206
حدیث - 70 1207
حدیث - 71 1207
حدیث - 72 1207
حدیث - 73 1208
حدیث - 74 1208
حدیث - 75 1209
حدیث - 76 1209
حدیث - 77 1209
تولی و تبری 1211
حدیث - 1 1211

حديث - 2 1211
حديث - 3 1212
حديث - 4 1212
حديث - 5 1213
حديث - 6 1213
حديث - 7 1214
حديث - 8 1214
حديث - 9 1214
حديث - 10 1215
حديث - 11 1215
حديث - 12 1215
حديث - 13 1216
حديث - 14 1216
حديث - 15 1217
حديث - 16 1217
حديث - 17 1218
حديث - 18 1218
حديث - 19 1219
حديث - 20 1219
حديث - 21 1220
حديث - 22 1220
حديث - 23 1221
حديث - 24 1221
حديث - 25 1221

حدیث - 26 1222
حدیث - 27 1222
حدیث - 28 1223
حدیث - 29 1223
حدیث - 30 1224
حدیث - 31 1224
حدیث - 32 1224
حدیث - 33 1225
حدیث - 34 1226
حدیث - 35 1226
حدیث - 36 1227
حدیث - 37 1227
حدیث - 38 1228
حدیث - 39 1228
حدیث - 41 1229
حدیث - 42 1229
حدیث - 43 1230
حدیث - 44 1230
حدیث - 45 1231
حدیث - 46 1231
حدیث - 47 1232
حدیث - 48 1232
حدیث - 49 1233
حدیث - 50 1233

حدیث - 51.....1233
حدیث - 52.....1234
حدیث - 53.....1234
حدیث - 54.....1235
حدیث - 55.....1235
حدیث - 56.....1235
حدیث - 58.....1237
حدیث - 59.....1237
حدیث - 60.....1237
حدیث - 61.....1238
حدیث - 62.....1238
حدیث - 63.....1238
حدیث - 64.....1239
حدیث - 65.....1239
حدیث - 66.....1240
حدیث - 67.....1240
حدیث - 68.....1241
حدیث - 69.....1241
حدیث - 70.....1242
حدیث - 71.....1242
حدیث - 72.....1243
حدیث - 73.....1243
حدیث - 74.....1244
حدیث - 75.....1244

حدیث - 76 1245
حدیث - 77 1245
حدیث - 78 1245
حدیث - 79 1246
حدیث - 80 1246
حدیث - 81 1247
حدیث - 82 1247
حدیث - 83 1248
حدیث - 84 1248
حدیث - 85 1248
حدیث - 86 1249
حدیث - 87 1249
حدیث - 88 1250
فهرست مطالب 1251